မဟာပုဒ္ဓဝင်

၁၀

ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

တိပိဋကဓရ ဆရာတော် ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ
ဦးစီးရေးသားသည်။

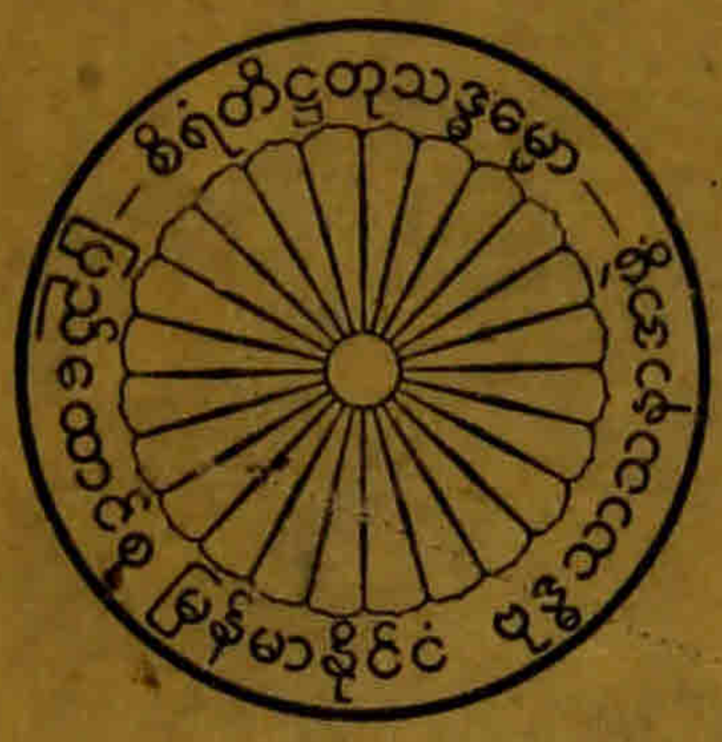

မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၌
ရိုက်နှိပ်သည်။

သာသနာ ၂၅၁၆ ခုနှစ် ကောဇာ ဘုရဉ် ဇန္နဝါရီလ ၁၉၇၃

ဆဋ္ဌသံဂါယနာ ဝိဿဇ္ဇက ဆရာတော်

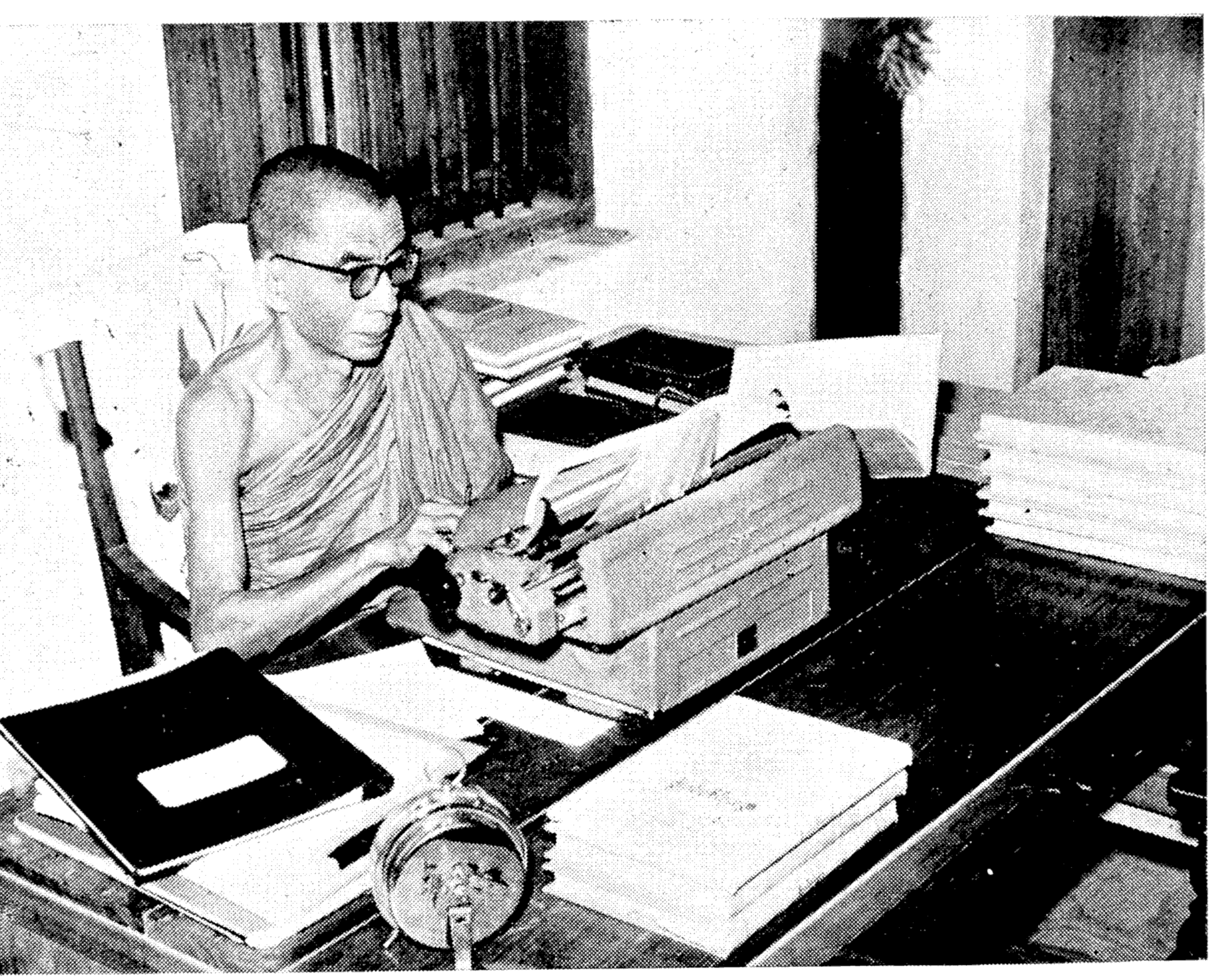

ပရိယတ္တိ ဓမ္မာစရိယ ဝဠံသကာဘဲ့
သာသနဓဇ သီရိပဝရ ဓမ္မာစရိယဘဲ့
အစိုးရပဌမကျော်ဘဲ့
ဗုဒ္ဓသာသနဝိသိဋ္ဌ တိပိဋကဓရ မဟာတိပိဋကကောဝိဒဘဲ့
တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက-ဘဲ့ရ
အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ဆရာတော်
ဗုဒ္ဓသာသန မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်း ပြုစုနေပုံ

မှိုင်ဝံတော်ဗုဒ္ဓသာသနာတော်

ပဟာပုဒ္ဓဝင်

ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယတိုင်း)

တိပိဋကဓရ ဆရာတော် ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ
ဦးစီးရေးသားသည်။

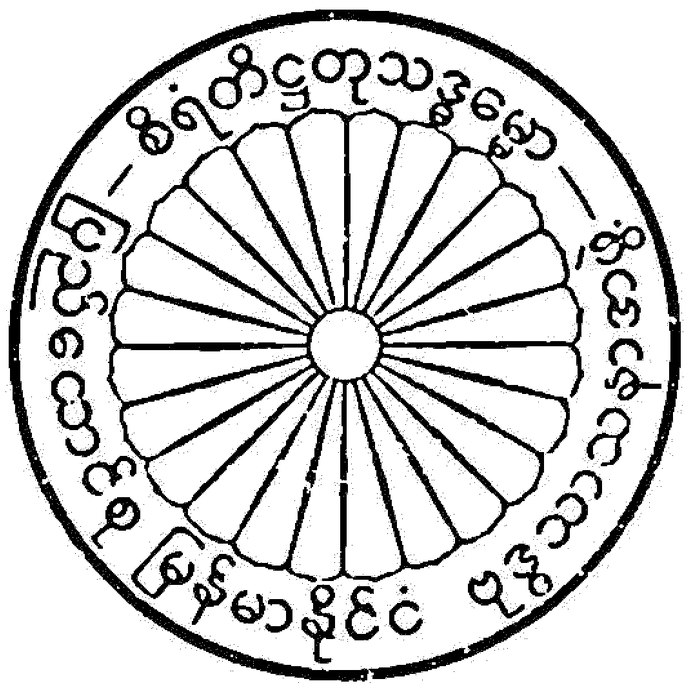

မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၌
ရိုက်နှိပ်သည်။

သာသနာ ၂၅၁၆ ခေါင်လ ၁၃၇၃ ဇန်ဝါရီလ ၁၉၇၃

ကမ္ဘာ့ပုဒ္ဓဘာတ္ထုသိုလှောင်ခြည်ကုက်
တည်ပေတော်။

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေးစာတိုက်—ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၌
အတွင်းရေးမှူး (အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိချုပ်) ဦးလှမောင် M. A.,M.S., B.L.
(မှတ်ပုံတင်အမှတ်—၀၇၇၉/၀၅၂၂) က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ဗုဒ္ဓသာသနာ - မဟာဗုဒ္ဓဝင်

ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

အသေးစိတ် မာတိကာ

အခန်း ၄၄၊ ထေရီအပဒါနခန်း

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁) မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီအကြောင်း....	၁-၁၈
(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း .... ရတ္တညူတေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ် ခံယူရရှိခြင်း။	၁-၂
ရေခပ်ကျွန်မ အကြီးအကဲဘဝ .... ကျောင်းမရှိပဲ ဝါ-မကပ်ရပုံ မှတ်ချက်၊ ရတ္တညူပုဂ္ဂိုလ်အဓိပ္ပါယ် မှတ်ချက်၊ ဝါဆိုကျောင်းကို အစိုးရ, လူကုံထံ, ဆင်းရဲသား လူတန်းစားမရွေး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခွင့်ရှိပုံ။	၂-၆
ယက်ကန်းသည် အကြီးအကဲဘဝ	၆
(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဘိက္ခုနီမ-ပြုခြင်း .... သုပဗုဒ္ဓမင်းကြီး၏ သမီးတော်အငယ် ဂေါတမီဖြစ်ခြင်း၊ မဟာမာယာ၏ ညီမဖြစ်ခြင်း၊ ဗေဒင်ကျမ်းများအရ စကြာမင်းမယ်တော်ဖြစ်နိုင်ပုံ၊ အမတော် နတ်ရွာလားပြီးနောက် သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီး၏ အဂ္ဂဒေဝီ မဟာသီမိဖုရားကြီး ဖြစ်ခြင်း၊ သားတော်ရင်း နန္ဒမင်းသားကို အထိန်းတော်များထံအပ်၍ တူတော်မင်းသား	၆-၉

[ကာ] မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

သိဒ္ဓတ္ထအား ကိုယ်တိုင် နို့ချိုတိုက်ကျွေး ပြုစုခြင်း၊ ဂရုဓံရှစ်ပါးဖြင့် ရှင်အဖြစ်, ရဟန်းအဖြစ်ကို ရယူရပုံ၊ သံဒိဋ္ဌသုတ် ဒေသနာကြားနာရသဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်ပုံ။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၉-၁၀

ရတွာညူ=ရှည်စွာသောညဉ့်အပိုင်းအခြား ကိုသိသောအရာ တေဒဂ်ရရှိခြင်း၊ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ-မည်တွင်ပုံ ရှင်းလင်းချက်။

ဂေါတမီထေရီ ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူခြင်း ၁၀-၁၈

ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူခဏ်းအကြောင်း ကြည်ညိုဖွယ်များ၊ ဈာပနသင်္ဂြိဟ်ပွဲ အခမ်းအနား၏ အံ့ဖွယ်များ၊ သံဝေဂယူဖွယ် ဂါထာများ။

(၂) ခေမာထေရီအကြောင်း ၁၈-၄၄

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၉
ပညာတေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

ဘဝများစွာ နတ်မိဖုရား, လူမိဖုရားဖြစ်ခြင်း ၁၉-၂၂
ဗြဟ္မစာရိနီ ဘိက္ခုနီမဘဝ၊ ကျောင်းတိုက် ဒါယိကာမဘဝ၊ ကိကိမင်းကြီး၏ သမီး တော်ကြီးဘဝ။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ·ပြုခြင်း ၂၂-၄၂
ခေမာမင်းသမီးမည်ပုံ၊ အဆင်းမာန်ယစ် သူဖြစ်ခြင်း၊ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ ဥပါဃ-ကောသလ္လဉာဏ်၊ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော် ဖွဂိတိ ၄-ဂါထာ၊ ခေမာမိဖုရား၏သံဝေဂ

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ဉာဏ်၊ မဟာနိဒါနသုတ်ကို ကြားနာရ၍
သောတာပန်အရိယာမ-ဖြစ်ခြင်း၊ ရုပ်မာန
ဖြင့် အထင်မှားပြစ်ကို တောင်းပန်
ကန်တော့ခြင်း၊ ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး ထံ
ရဟန်းပြုခွင့် တောင်းခြင်း။

ခေမာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၃၃-၃၄
ပရိယတ်, ပဋိပတ် စွယ်စုံရသဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိ
ခုနစ်ပါးဌ အထူးကျွမ်းကျင် လိမ္မာသူ
ဖြစ်ခြင်း၊ ကထာဝတ္ထု ဆယ်ပါးတို့ဌလည်း
သူမတူအောင် ရဲရင့်ခြင်း၊ အဘိဓမ္မာနည်း
ဌလည်း အထူးတတ်သိလိမ္မာသူဖြစ်ခြင်း။

ခေမာထေရီက ကောသလမင်းကြီအား သိမ်မွေ
သော တရားဟောခြင်း ၃၄-၄၀

ခေမာသုတ္တန်နှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်သားဖွယ်
အဓိပ္ပါယ်.... .... ၄၀-၄၂

(၈) ဇောဒက်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း ၄၂-၄၄
မဟာပညာ ဇောဒက်ဘွဲရခြင်း၊ ထေရီမ
ကိုယ်တိုင်ဟောသည့် ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ရာ
၈ါထာများ။

(၃) ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီအကြောင်း ၄၅-၆၃

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၄၅
တန်ခိုးကြီးအရာ ဇောဒက်ဆုကို တောင်း
ခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ကြာပန်းလှူခြင်း ၄၅

တဖန် သူဌေးသမီးဘဝ ၄၅

ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ ၄၆

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ဥမ္မာဒန္တီဘဝ ၄၆

လယ်စောင့်အမျိုးသမီးဘဝ ၄၇

ပဒုမဝတီဘဝ ၄၈-၆၅

ပဒုမဒေဝီမိဖုရားကြီး ဖြစ်လာခြင်း၊ မင်းကြီး မြတ်နိုးလွန်းသဖြင့် အခြားမိဖုရားမောင်းမတို့ ပဒုမဒေဝီကို မနာလိုကြခြင်း၊ မင်းမိန်းမတို့၏ အလိမ်မှကြီးပေါခြင်း၊ ပဒုမဝတီ၏ သဘောထား ကြီးမြတ်ပုံ၊ မင်းသားငါးရာတို့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်ကြခြင်း၊ လက်လုပ်စားအိမ့်ရှင်မဘဝ။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၆၅-၆၆

ဥပပုလဝဏ္ဏာ-မည်ပုံ၊ ဇမ္မူဒိပ်မှ မင်း, သူဌေးအားလုံးက ဥပုလဝဏ်ကို စာသဝဏ်ဖြင့် တောင်းခံကြခြင်း၊ တဦးတည်းသော သမီးအား မပေးဖြစ်ရန် ဥပါယ်အကြံဖြင့် ဖခင်သူဌေးကြီး ကြံစည်စီစဉ်ပုံ၊ ဥပုလဝဏ် ရဟန်းမ-ပြုခြင်း၊ ဥပုလဝဏ်ထေရီ ဆိမ်းညွှန့်ဖြင့် တေဇောကသိုဏ်း ပွါးလျက် ရဟန္တာထေရီမ-ဖြစ်ခြင်း။

(ဂ) ဇောဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း ၆၆-၆၇

တန်ခိုးဣဒ္ဓိအရာ ဇောဒဂ်ဘွဲရရှိခြင်း။

(၄) ပဋ္ဌာစာရာထေရီအကြောင်း.... .... ၆၇-၈၁

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၆၇

ဝိနယဓရ = ဝိနည်းပိဋကတ်ကို ဆောင်ရာတေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ကိုကိုမင်းကြီး၏ သမိုင်းတော်ဘဝ ၆၀
ကိုကိုမင်းကြီး၏ သမိုင်းဘဝ၌ "ဘိက္ခုနီ" အမည် ရခြင်း၊ ကောမာရိဖြဟ္မစရိယ အကျင့် ကျင့်လျက် သံဃအရာမ်ပရိဝုဏ် ကျောင်းတိုက်ကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း ခဲ့ခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၆၀-၀၀
ပဋာစာရာ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဇာတ်ကြောင်း၊ ပဋာစာရာ အမည်ရပုံ၊ အမြိုက်ရေချမ်း အဆွတ်ဖျန်းခံရခြင်း၊ ပဋာစာရာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း။

(ဂ) ဇောဒက်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း ၀၁
ဝိနယဓရ ဇောဒက်ရရှိခြင်း။

(၅) ဓမ္မဒိန္နာထေရီအကြောင်း ၀၁-၆၅

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၀၁-၀၂
တရားဟော ဓမ္မကထိကဇော ဒက်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

ဘဏ္ဍာဝိုး သူဌေးကတော်ဘဝ ၀၃
သဒ္ဓါတရားကြီးမားသူ ဖြစ်ခဲ့ပုံ။

ကိုကိုမင်းကြီး၏ သမိုင်းတော်ဘဝ ၀၃
ကိုကိုမင်းကြီး သမိုင်းဘဝ၌ "သုဓမ္မာ" အမည် ရခြင်း၊ ကောမာရိဖြဟ္မစရိယ အကျင့် ကျင့်လျက် ရဟန်းသံဃာအား သံဃအရာမ်ကျောင်းတိုက် ပရိဝုဏ် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၀၃-၆၄
ဓမ္မဒိန္နာ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဇာတ်ကြောင်း၊ ထူး

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ခြားသော ဓမ္မဒိန္နာ၏ ခင်ပွန်းသည် ဝိသာခသူဌေး ဖြစ်ရပ်၊ ဓမ္မဒိန္နာ ရဟန်း ပြုပုံ၊ ခင်ပွန်းသည် ဝိသာခသူဌေးက ဓမ္မ ဒိန္နာအား ခမ်းနားစွာ ဘိက္ခုနီပြုပေးခြင်း၊ ဝိသာခသူဌေး ပြဿနာမေးခြင်း၊ စူဠဒေ-ဒလ္လသုတ်သည် သာဝကဘာသိတသုတ္တန် မှ ဇိနဘာသိတသုတ္တန်ဖြစ်ပုံ မှတ်ချက်။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း ၉၄-၉၅
ဓမ္မကထိကအရာ တေဒဂ်ဘွဲ ရရှိခြင်း။

(၆) နန္ဒာထေရီအကြောင်း ၉၅-၉၈

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၉၅
ဈာန်ဝင်စားမွေ့လျော်သည့်အရာ တေဒဂ် ဆုတောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ် ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၉၅-၉၈
နန္ဒာမင်းသမီး, အဘိရူပနန္ဒာမင်းသမီး, ဇနပဒကလျာဏီ ရူပနန္ဒာမင်းသမီး-ဟု သုံးမည်တွင်ခြင်း၊ နန္ဒမင်းသား၏ နှမတော် (ကြင်ယာလောင်း) ဖြစ်ခြင်း၊ မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိဂေါတမီ၏သမီးအရင်းဖြစ်ခြင်း၊ နန္ဒာမင်းသမီး၏ ပစ္စုပ္ပန် ဇာတ်ကြောင်း၊ ဝိဇယသုတ္တန် ဒေသနာ ကြားနာရ၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်း။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း ၉၈
ဈာန်ဝင်စားမွေ့လျော်သည့်အရာ တေဒဂ် ရရှိခြင်း။

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

(၇) (ဗဟုပုတ္တိက) သောဏာထေရီအကြောင်း ၉၈-၁၀၄

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၉၈-၉၉

အာရဒ္ဓဝီရိယ=လုံ့လပြင်းထန် ထက်သန်သည့်အရာ ဇာတဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၉၉-၁၀၃

သားသမီးများ၍ ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာမည်ပုံ၊ သောဏာ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဇာတ်ကြောင်း၊ အာရဒ္ဓဝီရိယ သောဏာ-ထေရီ-ဟု ထင်ရှားခြင်း၊ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း။

(၈) ဇာတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၀၃-၁၀၄

အာရဒ္ဓဝီရိယ=သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လပြင်းထန် သောအရာ ဇာတဒဂ်ရရှိခြင်း။

(၈) သကုလာထေရီအကြောင်း ၁၀၄-၁၀၆

သကုလာ = ဗကုလာ-မူကွဲပြု မှတ်ချက်။

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၀၄-၁၀၅

နန္ဒာမင်းသမီးဘဝ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ် အရာ ဇာတဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ-ဘဝ ၁၀၅

ကဿပမြတ်စွာလက်ထက် ပရိဗိုဇ်ရဟန်း မာဘဝအဖြစ်၌ ဆီမီးဖြင့် စေတီတော်မြတ် အား ပူဇော်ခဲ့ပုံ။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၁၀၅-၁၀၆

သာဝတ္ထိပြည်၌ သကုလာအမည်ရခြင်း၊

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

သကုလာ၏ ပစ္ဆုပ္ပန် ဇာတ်ကြောင်း၊
သာသနာဝန်ထမ်း ရဟန်းမ-ပြုလုပ်၍
ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်ခြင်း။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း ၁၀၆
ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဏ်အရာ တေဒဂ်
ရရှိခြင်း။

(၉) ကုဏ္ဍလကေသာထေရီအကြောင်း ၁၀၆-၁၂၄

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၀၆-၁၀၇
ဒီပင်္ကရာဘိညဉ်=လျင်မြန်သော မဂ်ဖိုလ်အသိ
ဉာဏ်ရှိသောအရာ တေဒဂ်ဆုကို တောင်း
ခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

ကိကီမင်းကြီး သမီးတော်ဘဝ ၁၀၇
ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးဘဝ၌ "ဘိက္ခု-
ဒါယိကာ" မည်ခြင်း၊ ကောမာရီဖြဟ္မ-
စရိယအကျင့်ရှိလျက် ဆယ်ပါးသီလမြဲ၍
သံဃာတော်အတွက် ပရိဝုဏ်ကျောင်း
တိုက်ကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းပြုခြင်း ၁၀၇-၁၂၃
ကုဏ္ဍလကေသာ၏ ပစ္ဆုပ္ပန်ဇာတ်
ကြောင်း၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဘဒ္ဒါအမည်ရှိ
သူဌေးသမီး ဖြစ်ခြင်း၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌
သတ္တုကလူဆိုး ထကြွသောင်းကျန်းခြင်း၊
ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး၏ ချစ်ခင်စိတ်၊ မိဘ
မေတ္တာကြီးလှပုံ၊သတ္တုက၏ကောက်ကျစ်
သောအကြံ၊ သတ္တုက၏အကြံ ပေါ်လွင်
ခြင်း၊ ဘဒ္ဒါ၏ အလိမ္မာရည်၊ ဘဒ္ဒါ၏
ပြိုမူချက်အပေါ် ဝေဘန် သုံးသပ်ပုံ

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

မှတ်ချက်၊ ဘဒ္ဒါသုဌေးသမီး၏ ဥပါယ
ကောသလ္လာဉ်ကို တောင်စောင့်နတ်
မင်း ချီးကျူးပုံ ၂-ဂါထာ၊ ဘဒ္ဒါသုဌေး
သမီး ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ-ပြုခြင်း၊ ကုလ္လာလ
ကေသာ အမည်တွင်ခြင်း၊ ကုလ္လာလ
ကေသာ တက္ကတွန်းမ ဝါဒရှင်ဖြစ်လာ
ခြင်း၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်
ကုလ္လာလကေသာကို ဆုံးမတော်မူခြင်း။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း ၁၂၄
ဒိပ္ပါဘိညာတေဒဂ် ရရှိခြင်း။

(၁၀) ဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီအကြောင်း ၁၂၄-၁၂၇

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၂၅
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအရာ ဧတဒဂ်ဆုကို
တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

သူကြွယ်ကတော်ဘဝ ၁၂၅-၁၂၆
ဗာရာဏသီပြည် သူကြွယ်ကတော်ဘဝ၌
ဖြစ်ရပ်၊ ယင်းဘဝ၌ ဆုတောင်းချက်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၁၂၆
ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ၏ ပစ္ဆုပ္ပန်ဇာတ်
ကြောင်းအကျဉ်း၊ ငါးနှစ်ကြာ ပရိဗိုဇ်မ
အဖြစ် နေရပုံ၊ နောက်ပိုင်း မိထွေးတော်
ကြီး မဟာပဇာပတိဂေါတမီထံ၌ ရှင်
ရဟန်းအဖြစ် ရယူ၍ ဝိပဿနာတရား
အားထုတ်သဖြင့် ရဟန္တာထေရီမ-ဖြစ်
ခြင်း။

(ဂ) ဧတဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း ၁၂၆-၁၂၇
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဏ်အရာ

[ကော်] မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ဇေတဒဂ်ရရှိခြင်း၊ ထေရိမ၏အမည်များကို ဝေဘန်ခွဲခြားပြုပုံမှတ်ချက်။

(၁၁) ဘဒ္ဒကစ္စာနာ=ယသောဓရာထေရီအကြောင်း ၁၂၇-၁၃၀

(က) ထေရိမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၂၇-၁၂၈
မဟာဘိညာပ္ပတ္တ = ကြီးကျယ်သော အ-
ဘိညာဏ် ပညာသို့ ရောက်သည့် အရာ
ဇေတဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၁၂၈-၁၂၉
ဒေဝဒဟပြည် သုပ္ပဗုဒ္ဓသာကီဝင်မင်း၏
သမီးဖြစ်၍ ဘဒ္ဒါကစ္စာနာ-မည်တွင်ခြင်း၊
ယင်း၏ ပစ္စုပ္ပန် ဘဝ ဇာတ်ကြောင်း၊
မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိ ဂေါ-
တမီထံ ရှင်, ရဟန်းပြုခြင်း၊ ဘဒ္ဒကစ္စာနာ
ထေရီဟု ထင်ရှား၍ ဝိပဿနာတရား
အားထုတ်စဉ် မကြာမီ ရဟန္တာမ-ဖြစ်ခြင်း။

(ဂ) ဇေတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၂၉-၁၃၀
ကြီးကျယ်သော အဘိညာဏ်အရာ အထူး
လွေ့လာ နိုင်နင်းသူ အဖြစ် ဇေတဒဂ် ရရှိ
ခြင်း၊ထူးကဲသော မဟာဘိညာပ္ပတ္တအရာ
ဤဘုရားမြတ်စွာ သာသနာတွင် အဂ္ဂ-
သာဝကကြီး နှစ်ပါး, အရှင်ဗာကုလ
မထေရ, ဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီတို့သာ ရှိပုံ
မှတ်ချက်။

(၁၂) ကိသာဂေါတမီထေရီအကြောင်း ၁၃၀-၁၄၃

(က) ထေရိမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၃၀-၁၃၁
လူဓစိဝရဓရ=ခေါင်းပါးသော သင်္ကန်း

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ကိုဆောင်ရာ ဇာတ်ဆုကိုတောင်းခြင်း၊
ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ ၁၃၁
ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ၌ ငါး
ယောက်မြောက် "ဓမ္မာ" အမည်ရရှိခြင်း၊
ကောမာရိဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျင့်သုံး
ခဲ့ခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၁၃၁-၁၄၂
ကိသာဂေါတမီ၏ ပစ္ဆုပ္ပန် ဘဝဇာတ်
ကြောင်း–ဆင်းရဲသည့် အမျိုးသမီးဖြစ်ပုံ၊
ကိသာဂေါတမီ မည်တွင်ပုံ၊ ကံကုန်လျှင်
စီးပွါးပျက်တတ်ပုံ၊ဘုန်းရှင်ကံရှင် ကိသာ
ဂေါတမီဖြစ်ပုံ၊ ကိသာဂေါတမီ သူဌေး
သွေးမဖြစ်လာခြင်း၊ မြတ်ဘုရားပေးသည့်
သောက ကင်းငြိမ်းကြောင်း ဥပါယ်
ကောင်းတရား၊ မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြား
ချက်ကို သတိပြုရန် အမှာစကားချပ်၊
လက္ခဏာရေးသုံးချက်ပြ မှတ်စရာတရား
နှစ်ဂါထာနှင့် လက်ဝဆောင်ပုဒ်၊ ကိသာ
ဂေါတမီထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း။

(ဂ) ဇာတ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၄၂-၁၄၃
လူခစိဝရဝရ ဇာတ် အရ = ဝတ္ထုလူခ,
သုတ္တလူခ, ရဇနလူခ-သုံးမျိုးလုံးရရှိခြင်း။

(၁၃) သိင်္ဂါလကမာတုထေရီအကြောင်း ၁၄၃-၁၄၆

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၄၃-၁၄၄
ပဒုမုတ္တရ ဘုရားရှင်လက်ထက် အမတ်
သမီးဘဝ ဘိက္ခုနီမ-ပြုလုပ်ခြင်း၊စတုပါရိ-

[ကား] မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

သုဒ္ဓိသီလ စင်ဖြူစွာ ကျင့်သုံးခြင်း၊ ရတနာ
သုံးပါးဌဲ့ ထူးကဲစွာ ရိုသေလေးစားခြင်း၊
ဘုရားထံဌဲ့ သဒ္ဓါဓိမုတ္တဇောဒဂ်ဆုကို ပန်
ဆင်ခြင်း၊ မြတ်ဘုရားထံမှ ဗျာဒိတ်တော်
ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၁၄၄-၁၄၆
သိဂ်ါလသတ္ဌိသား၏ မိခင်ဖြစ်၍ "သိဂ်ါ-
လကမာတု" မည်တွင်ပုံ၊ အယူဖောက်
ပြား သိဂ်ါလသတ္ဌိသားကို ဘုရားသခင်
ဆုံးမပုံ၊ မိခင်သိဂ်ါလကမာတု သူဌေးမ
သောတာပန် တည်၍ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း၊
မြတ်စွာဘုရားသည် အဇ္ဈာသယကို မြင်
တော်မူ၍ တရားဟောကြားရာ သဒ္ဓါ
တရား အဦးထားလျက် ဝိပဿနာပွါး
များ အားထုတ်ခြင်း၊ သဒ္ဓါဓုရ ရဟန္တာ
ထေရိမ-ဖြစ်ခြင်း။

(ဂ) ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၄၆
သဒ္ဓါဓိမုတ္တ = သဒ္ဓါတရား ကြီးမားထက် ∴
သန်သည့်အရာ ဧတဒဂ် ရရှိခြင်း။

အခန်း ၄၅၊ ဥပါသကစရိတခန်း .

(၁) တပုဿ, ဘလ္လိက ဥဒ္ဒိသောင်အကြောင်း ၁၄၇-၁၅၂

(က) ဥပါသကာတို့၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၄၇
ပဌမံ သရဏဂမန = ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံ
တည်သူများအဖြစ် ဧတဒဂ်ဆုကိုတောင်း
ကြခြင်း။

အကြားကာလ ဘဝများ ၁၄၇-၁၄၈
ဘလ္လိက အလောင်းသည် ဘဒ္ဒကမ္မာမှ

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

သုံးဆယ့်တကမ္ဘာထက်၌ သုမနပစ္စေက
ဗုဒ္ဓါအား သစ်သီးလှူခဲ့ပုံ၊ သိဒ္ဓိမြတ်စွာ
ဘုရားရှင်လက်ထက်၌ အရဏဝတီပြည်
ပုဏ္ဏားသားတဦး ဖြစ်ရခြင်း၊ ဥဇိတနှင့်
ဩဇိတ ညီနောင်တို့ထုံး နှလုံးမူလျက် သူ
ငယ်ချင်း တပုဿအလောင်းနှင့် အတူ
သိဒ္ဓိဘုရားရှင်အား အလှူကြီး ပေးလှူပြီး
လျှင် “ဆွမ်းဦး အလှူဒါယကာ” ဖြစ်လို
ကြောင်း ဆုတောင်းခဲ့ကြခြင်း၊ ကဿပ
ဘုရားရှင် လက်ထက် ဂေါပါလ၏ သား
ညီနောင်များဖြစ်ကြ၍ ရဟန်းသံဃာအား
နွားနို့ဆွမ်းဖြင့် လှူဒါန်းပြုစု လုပ်ကျွေးခဲ့
ကြခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဥပါသကာ ဖြစ်ကြခြင်း.... ၁၄၈-၁၅၁

ဂေါတမဘုရားရှင်လက်ထက် အသိတဥ္စန
ရှိုဝယ် လှည်းကုန်သည် သူကြွယ်၏သား
နှစ်ယောက်တို့ ဖြစ်လာကြခြင်း၊ နောင်
တော်ကား တပုဿ, ညီတော်ကား
ဘလ္လိက-မည်တွင်ခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား
အဋ္ဌမသတ္တာဟ အဝင် ရာဇာယတန
လင်းလွန်းပင်ရင်း သီတင်းသုံးဆဲအခါ
နှင့်ကြုံတွေ့ပုံ၊ သုဇာတာ သူဌေးကတော်
၏အလှူဒါန၊ ဃနာနို့ဆွမ်း၏ အာဟာရ
စွမ်းအား ပြတ်ချိန်ဖြစ်ခြင်း၊ တခုသော
ဘဝကမိခင်ဟောင်း၏ သားနှစ်ယောက်
အပေါ် မြော်ခေါ် စိမံညွှန်ကြားချက်၊
သားနှစ်ယောက် သဘောပေါက် ဝမ်း
မြောက်ကြ၍ ဘုရားရှင်အား မှုံကြွက်ကျစ်

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

နှင့် ပျားဆုပ်မှုံများ လှူဒါန်းပုံ၊ မြတ်စွာ
ဘုရား အဓိဋ္ဌာန်ချက်ဖြင့် စတုမဟာရာဇ်
နတ်မင်းကြီး လေးဦး လှူဒါန်းသည့်
ကျောက်သပိတ် လေးလုံးမှ တလုံးတည်း
ဖြစ်ကာ အနားလေးရစ်ပါရှိပုံ၊ ညီနောင်
များ မုံဆွမ်းလှူ, သောက်တော်ရေကပ်,
တရားနာယူအပြီး ဒွေဝါစိက သရဏာဂုံ
တည်ကြခြင်း၊ မြတ်ဘုရားထံမှ ဆံတော်
ဓာတ်ရှစ်ဆူရရှိ၍ အသိတဉ္ဇနမြို့တံခါးဝ၌
စေတီတော် တည်ခြင်း၊ စေတီတော်မှ
ဥပုသ်နေ့တိုင်း နိလရောင်ခြည်တော်များ
ကွန့်မြူးကြခြင်း။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၅၁-၁၅၂

ဆုတောင်းချက်အရ ပဌမံသရဏာဂမန=
ရှေးဦးစွာ သရဏာဂုံတည် ဥပါသကာ
တေဒဂ်ကို ခံယူရရှိကြခြင်း၊ညီနောင်တို့၏
မဂ်ဉာဏ်အလား။

(၂) အနာထပိဏ်သူဌေးအကြောင်း ၁၅၃-၁၇၁

(က) သူဌေး၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၅၃
အလှူအတန်း၌ မွေ့လျော်ကြသူ ဥပါ-
သကာတို့တွင် ဒါယကဧတဒဂ်ဆု ကို
တောင်းခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ သူဌေးဖြစ်ခြင်း ၁၅၃-၁၅၄
သာဝတ္ထိပြည် သုမနသူဌေးကြီးသားဖြစ်၍
ငယ်မည် သုဒတ္တမည်တွင်ပုံ၊ အနာထပိဏ်
အမည်ရရှိပုံ၊ ၅၄-ကုဋေကုန် ဇေတဝန်
ကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း

ဗုဒ္ဓသာသန မဟာဗုဒ္ဓဝင် ကျမ်းပြုဆရာတော်

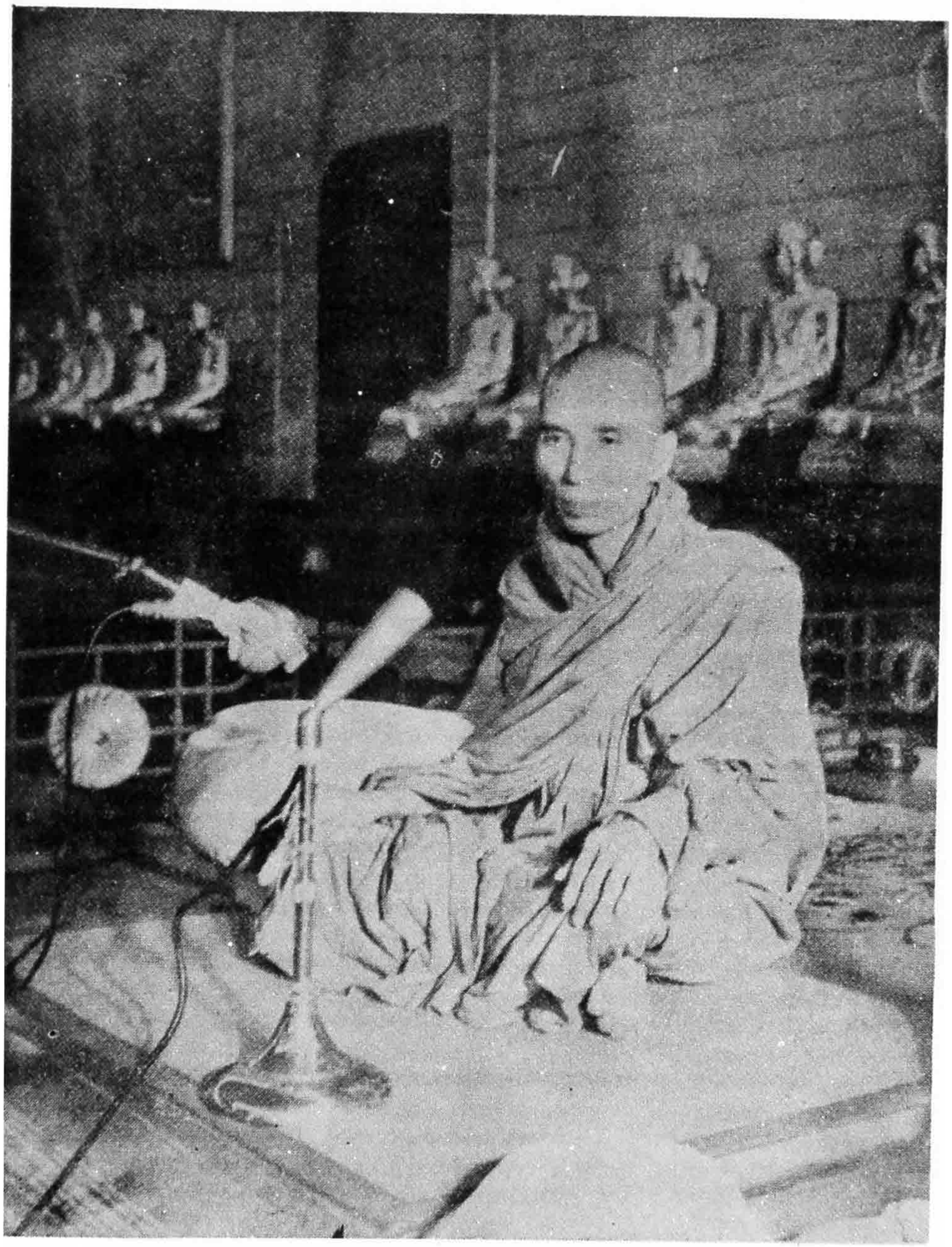

ဆဋ္ဌသံဂီတိဝိဿဇ္ဇက

တိပိဋကဓရမဟာဇောဂါရိက ဘဒန္တ ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ

ဆရာတော်၏ပုံ

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ပုံ၊ ကျောင်းရေစက်ချပွဲ အချိန်ကာလ
မူကွဲကြသော်လည်း နောက်ဆုံး သုံးလ
ကာလကို သဘောတူလက်ခံကြပုံ။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း ၁၅၄-၁၅၆
နေ့စဉ် အမြဲလှူဒါန်းသည့် အလှူဝတ်
များ-စာရေးတံဆွမ်းငါးရာ,ပက္ခိကဆွမ်း
ငါးရာ, စာရေးတံယာဂုဆွမ်း ငါးရာ,
ပက္ခိကယာဂုဆွမ်းငါးရာ, နိစ္စဘတ်ဆွမ်း
ငါးရာ, အာဂန္တုကဆွမ်းငါးရာ, ဂမိက
ဆွမ်းငါးရာ, ဂိလာနဆွမ်းငါးရာ, ဂ်လာန
ပဋ္ဌာကဆွမ်းငါးရာ, သံဃာတော်နေထိုင်
ရာနေရာငါးရာ၊ ဒါယက=လှူဒါန်းပေး
ကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း၌ မွေ့လျော်သည့်အရာ
ဇေတဒဂ်ရရှိခြင်း။

အနာထပိဏ္ဍိကောဝါဒသုတ္တန် ၁၅၆-၁၆၆
ဝါရန္တစ်တန် ခွဲခြားသိမှတ်ရန် မှတ်ချက်၊
တရားနာအပြီး အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အနာ-
ထပိဏ်သူဌေးကြီးတို့ အပြန်အလှန် ဆွေး
နွေးပြောကြားကြပုံ၊အပြန်အလှန်ပြောဆို
ကြပုံနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်သားဖွယ်ရာ
အမှာစကားချပ်။

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး တုသိတာနတ်ပြည်၌
နတ်သားဖြစ်ခြင်း ၁၆၆-၁၆၇

အနာထပိဏ်နတ်သား ဘုရားမြတ်ထံလာ
ရောက် ရပုံ အကြောင်း ရှင်းလင်းချက်
မှတ်သားဖွယ်။

[၆] မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သား လျှောက်ထားသော
၄-ဂါထာ.... .... ၁၆၇-၁၇၁
ပဌမဂါထာဖြင့် မြတ်စွာဘုရားနှင့် အရိယာသံဃာတို့၏ နေထိုင်ရာဖြစ်ခြင်း ဟူသော ဂုဏ်ဖြင့် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်ကို ချီးကျူးရပုံ ရှင်းလင်းချက်, ဒုတိယဂါထာဖြင့် အရိယမဂ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးပုံပြခြင်း, တတိယဂါထာဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် အရိယမဂ်ဉာဏ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးဖွဲ့ဆိုပုံပြခြင်း, စတုတ္ထဂါထာဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်၏ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးဖွဲ့ဆိုပုံပြခြင်း၊ နတ်သားအမည်ကို အရှင်အာနန္ဒာ၏ အနုမာနဉာဏ်အစွမ်း ထင်ရှားစေလို၍ ဖော်ထုတ်ခြင်း မပြုပုံ။

(၃) စိတ္တသူကြွယ်အကြောင်း ၁၇၁-၁၉၇
စိတ္တသူကြွယ်နှင့် စိတ္တသူဌေး ခေါ်ဝေါ်ပုံ ဝေဟာရနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်ချက်။

(က) သူကြွယ်၏ရှေးဆုတောင်း ၁၇၂
ဓမ္မကထိက = တရားဟောကောင်းသူ အဖြစ် ဇောဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း။

မုဆိုးသားဘဝ ၁၇၂-၁၇၄
ပံသုကူသက်နန်းဆောင် ရဟန်းတော် တပါးနှင့်တွေ့ပုံ၊ အခြား ဆွမ်းခံရဟန်း နှစ်ပါးနှင့်တွေ့ပုံ၊ ပံသုကူသက်နန်းဆောင် ရဟန်းထံ ဆွမ်းလှူ၍ ဆုတောင်းပုံ၊ ဆုတောင်းချက်အရ အကျိုးပေးမြပုံ။

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဥပါသကာဖြစ်ခြင်း ၁၇၄-၁၇၆
စိတ္တသတ္တိသားအမည်တွင်ပုံ၊စိတ္တသူကြွယ်
မဇ္ဈိုပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သဖြင့် မဟာနာမ မထေရ်
က အာယတန ၁၂-ပါး ဟောရခြင်း၊
အနာဂါမ် အရိယာဖြစ်ခြင်း၊ စိတ္တသူကြွယ်
၏ ဒါနာဘိရတ,ဓမ္မာဘိရတ = ၂-ဖက်ရ
ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း အနာထပိဏ်သူဌေး
နှင့် ခွဲခြားပြပုံ မှတ်ချက်။

စိတ္တသူကြွယ်၏ ဒါနာဘိရတ, ဓမ္မာဘိရတဖြစ်ပုံ ၁၇၆-၁၉၂
ပဌမဇ္ဈာနဘွဲ့ သုတ်၊ ဒုတိယဇ္ဈာနဘွဲ့
သုတ်၊ မဟာကပါဋိဟာရိယသုတ်၊ ဒုတိယ
ဇ္ဈာနဘွဲ့နှင့် မဟာကပါဋိဟာရိယသုတ်
များကို ဟောကြားသည့် မထေရ်နှစ်ပါး
နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်၊ အရှင်သုဓမ္မမထေရ်
အကြောင်းအကျဉ်း၊ စိတ္တသူကြွယ် ဘုရား
ဖူး သွားရောက်ခြင်း။

(ဂ) ဇေတဝန်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၉၂
သဋ္ဌာယတနဝဂ်၊စိတ္တသံယုတ် အကြောင်း
ပြု၍ ဓမ္မကထိက = တရားဟောကောင်း
ဇေတဝန်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။

စိတ္တသူကြွယ် ကွယ်လွန်ခါနီးပင် တရားဟော
ကြောင်း.... .... ၁၉၃-၁၉၇
ဂိလာနဒဿနသုတ်၊ စိတ္တသူကြွယ်၏ဘဝ
အလား စိစစ်ပုံ မှတ်ချက်။

(ဃ) ဟတ္ထကာဠဝက သီတင်းသည်အကြောင်း ၁၉၇-၁၉၉
(က) သီတင်းသည်၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၉၇-၁၉၈
သင်္ဃဝတ္ထုလေးပါးနှင့်ပြည့်ဝသူဇေတဝန်
ဆုကိုတောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

အကြောင်းအရာ　　စာမျက်နှာ

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ အာဠဝကမင်းသား
ဖြစ်လာခြင်း ၁၉၀
အာဠဝကမင်းသားဖြစ်လာပုံ၊ အနာဂါမ်
တည်၍ ဥပါသကာသီတင်းသည်ဖြစ်လာ
ပုံ စသည်တို့ကို ညွှန်းပြသည့် အညွှန်း
မှတ်ချက်။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၉၀-၁၉၉
စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်း = ဒါနသင်္ဘ, ချစ်
ဖွယ်စကား နှစ်သက်အားရအောင် ပြော
ကြားခြင်း=ပိယဝါစာသင်္ဘ, ကိစ္စ ကြီး
ငယ်မဟူ ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်
ပေးခြင်း=အတ္ထစရိယာသင်္ဘ, ကိုယ်နှင့်
မခြားအတူထားခြင်း = သမာနတ္တတာ-
သင်္ဘ ဤလေးမျိုးအရာ တေဒဂ်ရရှိပုံ။

(၅) မဟာနာမသာကိုဝင်မင်းအကြောင်း ၂၀၀-၂၀၃

(က) သာကိုဝင်မင်း၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၀၀
အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍
ပဏိဓိတရဲ့သဒါန=အရသာ ကောင်းမြတ်
သည့် ဆွမ်း, ဆေး လှူဒါန်းသောအရာ
တေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူ
ရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ မဟာနာမသာကိုဝင်မင်း
ဖြစ်ခြင်း ၂၀၀
သာကိုဝင် မင်းမျိုး၌ မဟာနာမ မည်
တွင်၍ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ နောင်တော်
ဖြစ်ခြင်း၊မြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုပဌမအကြိမ်
ဖူးတွေ့ရလျှင်ပင် သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း။

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

(၇) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၂၀၀-၂၀၃
ဆွမ်းအတွက် ပင်ပန်း ဆင်းရဲရှာသော
ရဟန်းသံဃာများအား လေးလစီ ဆက်
ကာ ဆက်ကာ တနှစ်ပြည့်အောင် ပြုစု
လုပ်ကျွေးပုံ၊ မဟာနာမသိက္ခာပုဒ်ပညတ်
ရခြင်းအကြောင်း မှတ်သားဖွယ်၊ပဏီတ
ဒါန = အကောင်းအမွန်ကို လှူဒါန်းရာ
တေဒဂ်ရရှိခြင်း။

(၆) ဥဂ္ဂသူဋ္ဌေးအကြောင်း ၂၀၃-၂၁၁

(က) သူဋ္ဌေး၏ ရွေးကောင်းမှု ၂၀၃
အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍
မနာပဒါန = နှစ်သက်ဖွယ်သော အလှူ
ဝတ်ကို ပေးလှူရာ တေဒဂ်ဆုကိုတောင်း
ခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဥဂ္ဂသူဋ္ဌေးဖြစ်ခြင်း ၂၀၃-၂၀၉
ဝေသာလီပြည် သူဋ္ဌေးမျိုးဦးဖြစ်၍ ဥဂ္ဂ
သူဋ္ဌေးဟု အမည်တွင်ခြင်း၊ဥဂ္ဂသူဋ္ဌေးမည်
ရပုံ၊ ပဌမအကြိမ် ဘုရားရှင်ကို ဖူးတွေ့ရ
စဉ်ပင် သောတာပန်ဖြစ်ခဲ့၍ နောက်အခါ
အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ခြင်း၊အသက်အရွယ်
ကြီးရင့်သည့်အခါ ကြံစည် ဆင်ခြင်မိပုံ၊
မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားသော
အချက်ကြီး ခြောက်ချက်၊ အလှူဝတ်နှင့်
ပတ်သက်၍ မှတ်ဖွယ် မှတ်ချက်၊ မြတ်စွာ
ဘုရား ဟောကြားသည့် အနုမောဒနာ
တရားဂါထာများ။

[ခ] မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

(၈) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း ၂၀၉
မနာပဒါယကာ=နှစ်သက်ဖွယ်ရာဝတ္ထု၊ လှူ
ဒါန်းသည့်အရာ တေဒဂ်ရရှိခြင်း။
ဥဂ္ဂသူဋ္ဌေး၏ ဘဝအလား ၂၀၉-၂၁၁
သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာဘုံ၌ ဥဂ္ဂဗြဟ္မာ ဖြစ်ခြင်း၊
မြတ်စွာဘုရား၏ အမေးနှင့် ဥဂ္ဂဗြဟ္မာ
အဖြေ၊ မေး-ဖြေ ၂-ရပ် ရှင်းလင်းချက်
မှတ်သားဖွယ်၊ ဥဂ္ဂဗြဟ္မာအား မြတ်စွာ
ဘုရား တရားဟောသည့် ၂-ဂါထာ။

(၉) ဥဂ္ဂတသူဋ္ဌေးအကြောင်း ၂၁၁-၂၂၃

(က) သူဋ္ဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၁၁
အဓိကာရကောင်းမှုကုသိုလ်ကိုပြု၍ သံဃု-
ပဋ္ဌာနတေဒဂ်ဆုကိုတောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်
ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဥဂ္ဂတသူဋ္ဌေးဖြစ်ခြင်း ၂၁၂-၂၁၃
ဟတ္ထိဂါမရွာသား ဥဂ္ဂတ သတ္တိသား
ဖြစ်ပုံ၊ သေသောက်ကြွေး ဥဂ္ဂတ မြတ်စွာ
ဘုရားနှင့် တွေ့၍ အနာဂါမ် အရိယာ
ဖြစ်ပုံ၊နတ်များလာရောက်၍ ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲခြား
ပြောကြားပုံ၊ ဥဂ္ဂတ၏ ဒုသီလနှင့် သီလ-
ဝန္တ ခွဲခြားခြင်းမရှိပုံ အတုယူဖွယ်၊ဘုရား
ရှင်အား ဒုသီလ၏ အပြစ်ကို လုံးဝ
မလျှောက်ထား, သီလဝန္တ အရှင်မြတ်
တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသာ ချီးမွမ်း
လျှောက်ထားခြင်း။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း ၂၁၃-၂၂၃
သံဃုပဋ္ဌာက=သံဃာအား စိတ်တူမျှစွာ

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ထား၍ ပြုစုလုပ်ကျွေးသည့်အရာ စေတဒဂ်
ရရှိခြင်း၊ ဥဂ္ဂတသူဌေးနှင့် ဥဂ္ဂသူဌေး
ကွဲပြားပုံ မှတ်သားဖွယ်နှင့် ယင်းတို့၏
အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါး အစဲထူးမှတ်ချက်များ။

(၇) သူရမ္မဋ္ဌသူဌေးအကြောင်း ၂၂၃-၂၂၈

(က) သူဌေး၏ ရွေးကောင်းမှု ၂၂၃-၂၂၄
အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍
အဝေစ္ဆပသာဒ = သာသနာ၌ သက်ဝင်
လျက် မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုရာ စေတဒဂ်
ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ သူရမ္မဋ္ဌသူဌေးဖြစ်ခြင်း.... ၂၂၄-၂၂၇
သာဝတ္ထိပြည် သူဌေးမျိုး၌ သူရမ္မဋ္ဌသတို့
သဲ့း ဖြစ်ခြင်း၊ မူလပဘဝ သာသနာ
ပြင်ပ တိတ္ထိများ၏အလုပ်အကျွေး ဒါယ-
ကာဖြစ်ခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရားနှင့် တွေ့၍
သောတာပန်ဖြစ်ပုံ၊ မာရ်နတ် အကဲစမ်း
လာခြင်း၊ သူရမ္မဋ္ဌ၏ မတုန်မလှုပ်သော
သဒ္ဓါတရား။

(ဂ) စေတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၂၂၇-၂၂၈
အဝေစ္ဆပ္ပသန္န = သာသနာ၌ သက်ဝင်၍
မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုသူ စေတဒဂ်ဘွဲ့ကို
ရရှိခြင်း။

(၉) ဇီဝကဆေးဆရာအကြောင်း ၂၂၈-၂၃၁

(က) ဇီဝက၏ ရွေးကောင်းမှု ၂၂၈
အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြု၍ ပုဂ္ဂ-
လပ္ပသာဒ = မြတ်စွာဘုရားကို ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ

[ခ၊] မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ(ဒုတိယပိုင်း)

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ကြည်ညိုရာ ဇာတဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊
ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဇီဝကဖြစ်ခြင်း ၂၂၈-၂၃၀
ဖခင် အဘယမင်းသား, မိခင် သာလ-
ဝတီတို့မှ ဖွားပုံ၊ ပြည့်တန်းဆာမတို့၏
ပြုမြဲ ဓမ္မတာ၊ ဇီဝက အမည်ရပုံ၊ ကော-
မာရဘစ္စ အမည်ရပုံများ၊ ဘိသက္ကပါရဂူ
ဖြစ်၍ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ သမားတော်
ကြီးဖြစ်ခြင်း၊ စက္ကာပဇ္ဇောတမင်း၏ ရော-
ဂါကို ကုသပျောက်ကင်းသဖြင့် ဥာဏ်
ပူဇော်ခများ ရရှိပုံ၊ မြတ်စွာဘုရား၏
ဒေါသမလဓာတ် အားကြီးသည့်ရောဂါ
ကို ကုသလျက် မြတ်စွာဘုရားအား၎င်း,
ရဟန်း သံဃာအား၎င်း လှူဒါန်းသည့်
ဒါနကောင်းမှုများ။

(ဂ)တဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၂၃၀-၂၃၁
ပုဂ္ဂလပ္ပသန္နေ=ဘုရားအား ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ ကြည်
ညိုသည့်အရာ ဇာတဒဂ်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။

(၁၀) နကုလပိတုသူဌေးအကြောင်း ၂၃၁-၂၃၇

(က) သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၃၁
အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍
ဝိဿာသက=ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်
နှင့် အကျွမ်းဝင် ရင်းနှီးသောစကား ပြော
ကြားရာ ဇာတဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊
ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ နကုလပိတု သူဌေး
ဖြစ်ခြင်း ၂၃၁-၂၃၆

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ဘဂဝတိုင်း သုသုမာရဂိရမြို့၌ သူဌေး
မျိုးဝယ် နကုလသတ္တိသား၏ဖခင် နကု-
လပိတု ဖြစ်လာခြင်း၊ မိကျောင်းမြည်သည်
ကိုစွဲ၍ မြို့အမည်ကို သုသုမာရဂိရ-ဟု
ခေါ်တွင်ပုံ၊ ဘေသကလာ မည်သော
ဘီလူးမ စိုးအုပ်ရာတောဖြစ်ခြင်းကြောင့်
တောအမည်ကို ဘေသကလာ-ဟု ခေါ်
တွင်ပုံ၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မြင်လျှင်
မြင်ခြင်း သားဟူသော အမှတ်ဖြစ်ခြင်း၊
နကုလပိတု, နကုလမာတု ဇနီးမောင်နှံ
နှစ်ဦးလုံး ဘုရားရှင်နှင့် ဘဝသံသရာ
အဆက်ဆက် ဆွေရင်းမျိုးချာ ဖြစ်ခဲ့ကြပုံ
အသေးစိတ်မှတ်ချက်၊ မြတ်စွာဘုရားအား
အာဠဝကရက္ခသ အလယ်အလတ် မင်္ဂလာ
သဘောရောက်ရှိမှ ဘုရားရှင်က တရား
ဟောရပုံ၊ တရားနာယူအပြီး နှစ်ဦးလုံး
သောတာပန် ဖြစ်ကြခြင်း၊ နောက်တချိန်
မြတ်စွာဘုရားနှင့် တွေ့၍ ဆွမ်းခဲဖွယ်
ဘောဇဉ်များ ဆက်ကပ်အပြီးတွင် ဇနီး
မောင်နှံတို့ ၂-ဦးလုံး ရိုးသားပွင့်လင်းစွာ
လျှောက်ထားပုံ၊ မြတ်စွာဘုရားက သဒ္ဓါ,
သီလ, စာဂ, ပညာတို့၏ ကြောင်းကျိုး
နှစ်ရပ်ကို ဟောကြားခြင်း။

(ဂ) ဇေတဒက်ဘွဲထူးရရှိခြင်း ၂၃၆-၂၃၇
ပဌမသမဇိဝိသုတ္တန်ကို ဟောကြားရပုံ၊
ဝိဿာသက=မြတ်စွာဘုရားနှင့် အကျွမ်း

[ခါး] မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

တဝင် ခင်မင်ရင်းနှီးသောစကား ပြော
ကြားသည့်အရာ တေဒဂ်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။

ဥပါသိကာဝစရိတခဏ်း

(၁) သုဇာတာသူဌေးကတော်အကြောင်း ၂၃၈-၂၄၃

(က) သူဌေးကတော်၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၃၈
အဓိကာရကောင်းမှုကုသိုလ်ကိုပြု၍ ပဌမံ
သရဏာဂမန = ရှေးဦးစွာ သရဏာဂုံ
ဆောက်တည် ခံယူရာ တေဒဂ် ဆုကို
တောင်းခံခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ သုဇာတာ သူဌေး
ကတော်ဖြစ်ခြင်း ၂၃၈-၂၄၂

ဥရုဝေလတောအုပ်အနီး သေနာနိဂုံးဌာ
သေနိယသူဌေးကြီးသမီး သုဇာတာ ဖြစ်
ခြင်း၊ သားဆုတောင်းပုံနှင့် ဆုတောင်း
ပြည့်ဝပုံ၊ သုဇာတာအပေါ် အကဲခတ်
ခန့်မှန်းချက် မှတ်ဖွယ်၊ ဃနာနှီဆွမ်းစီရင်
ပုံနှင့် ထူးခြားချက်များ၊ ဘုရားအလောင်း
ကို ညောင်စောင့်နတ်မင်း ဟု အထင်
ရောက်၍ ပူဇော်ပသပုံ၊ သုဇာတာ၏
စေတနာဆုတောင်းစကား၊ နေရာ့ရာ
မြစ်ကျော ရွှေဆွတ်မျောခြင်းနှင့် ဗောဓိ
မင်္ဂိုဠ်အရောက်ကြ၍ ဘုရားအဖြစ် ခံယူ
ပြီးနောက်— သတ္တသတ္တာဟ စံနေခြင်း,
ဇာသိပတနမိဂဒါဝုန်၌ ဓမ္မစကြာတရား
ဟောခြင်း, သုဇာတာ၏သား ယသ
သတို့သားအား တရားဟောသဖြင့် ယသ
သတို့သား သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း, ဓနင်

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

သူဌေးကြီး သောတာပန်တည်ပုံနှင့် ယသ
သတို့သား ရဟန္တာဖြစ်ပုံ၊ မယ်တော်
သုဇာတာ သူဌေးကတော်နှင့် ဇနီး
ဟောင်းတို့ သောတာပန် ဖြစ်ကြပုံနှင့်
တေဝါစိကသရဏဂုံတည်ပုံ။

(ဂ) ဇေတဝန်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၂၄၃
သုဇာတာသူဌေးကတော် ဥပါသိကာမ
ကြီး ပဌမံသရဏဂမန=ရှေးဦးစွာ သရ-
ဏဂုံခံယူရာ ဇေတဝန်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။

(၂) ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးအကြောင်း ၂၄၃-၂၆၄

(က) ဝိသာခါ၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၄၃
အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုလျက်
ဒါယိက=အလှူအတန်း ပေးကမ်းခြင်းဌာ
မွေ့လျော်ရာ ဇေတဝန်ဆု တောင်းခြင်း၊
ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးထွေးဘဝ ၂၄၄
ကိကီမင်းကြီး သမီးတော် ခုနစ်ဖော်
အနက် အငယ်ဆုံး အထွေးဆုံး ညီမငယ်
သံဃဒါသီဖြစ်ခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဝိသာခါဖြစ်ခြင်း ၂၄၄-၂၆၃
အင်္ဂတိုင်း ဘဒ္ဒိယမြို့ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး
၏သား ဓနဉ္ဇယသူဌေးနှင့် သုမနဒေဝီ
တို့မှ မွေးဖွားသည့် ဝိသာခါဖြစ်လာပုံ၊
ဘုန်းကြီးသုဂ္ဂ-ဦး၊ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏
အာနုဘော်၊ စန္ဒပဒုမာသူဌေးကတော်
ကြီး၏ အာနုဘော်၊ စန္ဒပဒုမာအမည်
ရခြင်းအကြောင်း၊ ဓနဉ္ဇယသူဌေး၏

အကြောင်းအရာ　　စာမျက်နှာ

အာနုဘော်၊ သုမနဒေဝီ၏ အာနုဘော်၊
ကျွန်ယုံတော် မောင်ပုဏ္ဏ၏ အာနုဘော်၊
ခုနစ်နှစ်အရွယ်ကပင် ဝိသာခါသဲ့သဲ့တာ
ပန်ဖြစ်ခြင်း၊ ဝိသာခါတို့မိသားစု သာကေ
တမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်း၊ ဓနဉ္ဇယ
သူဌေးတို့ ရွှေ့ပြောင်းလိုက်ပါရုံ မှတ်
ချက်၊ သာကေတမြို့ မည်တွင်ခြင်း
အကြောင်း၊ ပုဏ္ဏဝဓုနသတို့သားအတွက်
သတို့သမီးရှာဖွေခက်း၊ ကောသလမင်း
ကြီး ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပွဲသို့ လိုက်ပါခြင်း၊
ဓနဉ္ဇယသူဌေးကြီး၏ သမီးဝိသာခါအား
သြဝါဒ ၁၀-ချက်ပေးပုံ၊ ဝိသာခါ
သာဝတ္ထိပြည်သို့ ဝင်ပုံ၊ မိဂါရသူဌေး၏
ညီခံပွဲ၊မိဂါရသူဌေး မခံမရပ်နိုင်အောင်
ဖြစ်ခြင်း၊ ဝိသာခါအရေးဆိုခြင်း၊ အရေး
အခင်း ရှင်းလင်းပွဲကျင်းပခြင်း၊ ဝိသာခါ
၏ နောက်ပိုင်း အရေးဆိုအောင်မြင်ပွဲ၊
မိဂါရသူဌေး သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း၊
ဒေသကဘုရားရှင်၏ တရားပွဲ၌ အထူး
မှတ်ရန် ဘုရားရှင်၏ ပါရမီတော်များ
မှတ်ချက်၊ အင်္ဂုတ္တိရအဋ္ဌကထာနှင့် ဓမ္မ
ပဒအဋ္ဌကထာ ၂-ရပ် ခွဲခြားရှင်းလင်း
ချက်၊ ယောက္ခမ သူဌေးကတော်ကြီး
လည်း သောတာပန် အရိယာဖြစ်ခြင်း၊
“သစ်တပင်ကောင်း ငှက်တသောင်းနား”
ဟူသကဲ့သို့ မှတ်ဖွယ်ရာ ဆောင်ပုဒ်
လက်ဝ၊ ဝိသာခါအား ယောက္ခမကြီး
ချီးမြှောက်ခြင်း၊ ဆုရှစ်ပါး မှတ်သား
ဖွယ်၊ ဝိသာခါ၏ ထူးခြားချက်များ၊

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းဆောက်ရန် အကြောင်း ဖန်ခြင်း၊ သုပ္ပိယာဒါယိကာမနှင့် ပတ် သက်၍ မှတ်ဖွယ်အကျဉ်း၊ မဟာလတာ တန်းဆာဆင်ထိုက်သူ ၃-ဦး၊ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန်ထေရ် ကြီးကြပ်မှုဖြင့် ကိုးလ အပြီး ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်ကြီး ဆောက် လုပ်ခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ပကတိ ဆောင်ရွက်နေကျ မူတရပ်ကို အထူးမှတ် ရန် မှတ်ချက်၊ ကျောင်းရေစက်ချပွဲကြီး ၄-လကြာ ကျင်းပခြင်း၊ ပစ္စည်း ၄-ပုံ စုံအောင်လှူခြင်း၊ ကျောင်းရေစက်ချပွဲ အပြီး ဥဒါန်းကျူးရင့်ခြင်း ၅-ဂါထာ။

(ဂ) ဇေတဒင်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၂၉၃-၂၉၄
ဝိသာခါ၏ ကောင်းမှု နိဗန္ဓဝတ်များ၊ ဒါယိက=လှူဒါန်းရခြင်း၌ မွေ့လျော်သည့် အရာ ဇေတဒင်ဘွဲ့ကို ရရှိခြင်း။

(၃-၄) ခုဇ္ဇုတ္တရာနှင့် သာမာဝတီတို့ အကြောင်း ၂၉၄-၃၁၉

(က) ဥပါသိကာ ၂-ဦးတို့၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၉၄-၂၉၅
အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်များပြု၍ ခုဇ္ဇုတ္တရာအလောင်း အမျိုးသမီး အနေ ဖြင့် ဗဟုသုတ = အကြားအမြင်များ သောအရာ ဇေတဒင်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ သာမာဝတီအလောင်း အမျိုးသမီးအနေ ဖြင့် မေတ္တာဝိဟာရီ=မေတ္တာဖြင့်နေလေ့ ရှိသောအရာ ဇေတဒင်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ၂-ဦးလုံး ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိကြခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ခုဇ္ဇုတ္တရာနှင့် သာမာဝတီ ဖြစ်ကြခြင်း ၂၉၅-၃၁၇

ခုဇ္ဇုတ္တရာ=ခါးကုန်းမလေး၏ ဘဝအခြေ
အနေ၊ သာမာဝတီ၏ ဘဝအခြေအနေ၊
သာမာဝတီတွင်ကြိုရသည့် အနိဋ္ဌ
လောကဓံ၊ သာမာဝတီ ဃောသက
သူဌေးကြီးသမီး ဖြစ်ရပုံ၊ သာမာဝတီကို
ဥဒေနမင်းက မိဖုရားမြှောက် ခြင်း၊
ခုဇ္ဇုတ္တရာသောတာပန်ဖြစ်ခြင်း၊သာမာ-
ဝတီတို့တဖွဖွလုံး သောတာပန်ဖြစ်ကြခြင်း၊
ခုဇ္ဇုတ္တရာ၏ ရှေးကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံ
များ မှတ်သားဖွယ်၊ မာဂဏ္ဍိမိဖုရား၏
ရန်တိုက်မှုများ၊ တတိယအကြိမ် ရန်တိုက်
ခြင်း၊"မည်သူတရားပျက်ပျက်-ကိုယ်မပျက်
ပါနှင့်"ဟူသောဆောင်ပုဒ်ကဲ့သို့ မှတ်ဖွယ်
ရာ ဆောင်ပုဒ်လက်ဝ၊ အရှင်အာနန္ဒာ
အလောင်းအပ်လျှို့ အဝတ်ချုပ်သမား
ဘဝက ကုသိုလ်ကံအရ ယခုပစ္စက္ခဘဝ
အကျိုးပေး မှတ်ချက်၊ သာမာဝတီတို့
မိုးတိုက်၍ အသတ်ခံရခြင်း၊ ဥဒေန
မင်း၏ ရာဇပရိယာယ်၊ သာမာဝတီ
တို့၏ ရှေးအကုသိုလ်ကံ မှတ်သားဖွယ်
မှတ်ချက်။

(ဂ) ဇေတဒင်္ဘဲထူး ရရှိကြခြင်း ၃၁၇-၃၁၉
ပရိသတ်လေးပါးအလယ် ချီးမွမ်းစကား
ဖြစ်ပွါးပုံ၊ ခုဇ္ဇုတ္တရာဥပါသိကာဝ
ဗဟုသုတ = အကြားအမြင်များသည့်
အရာ ဇေတဒင်္ဘဲ ရရှိခြင်း၊ ဇေတဒင်္ဘဲ
ရရှိနိုင်သည့် ခုဇ္ဇုတ္တရာ၏ ထူးခြားသော
အရည်အသွေးများ မှတ်သားဖွယ် မှတ်

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ချက်၊ သာမာဝတီဥပါသိကာမ မေတ္တာ ဝိဟာရီ=မေတ္တာဈာန်ဖြင့် နေလေ့ရှိသည့် အရာ ဇာတဒဂ်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။

(၅) ဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာအကြောင်း ၃၂၀-၃၃၅

(က) ဥတ္တရာ၏ ရှေးကောင်းမှု ၃၂၀
အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍ ဈာနာဘိရတ = ဈာန်တရားဖြင့် နေလေ့ရှိသည့်အရာ ဇာတဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ပုဏ္ဏာသူဌေးကြီး၏သမီး ဥတ္တရာဖြစ်လာခြင်း.... .... ၃၂၀-၃၃၅
ရာဇဂြိဟ်ပြည် သုမနသူဌေးကြီးကို အမှီပြု နေရသူ ပုဏ္ဏာသီဟ လုပ်သားကြီး၏ဇနီး ဥတ္တရာ၏သမီး ဖြစ်လာခြင်း၊ အဓိအမည် နှင့်အတူပြု၍ ဥတ္တရာ-ဟုပင်မှည့်ခေါ်ခြင်း၊ ပုဏ္ဏာသီဟသူဌေးဖြစ်ချိန်၊ ရှေးကောင်းမှု= ဥပနိဿယ၏ အဓိပ္ပါယ် ရှင်းလင်းချက်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံနှင့် ပတ်သက်၍ အကျိုးပေးပုံ ရှင်းလင်းချက်၊ ထွန်စိုင်မြေတုံးတို့ ရွှေတုံးများ ဖြစ်ပုံ၊ ပုဏ္ဏာတို့ မိသားစု သူဌေးလည်းဖြစ်, သောတာပန်အရိယာ များလည်း ဖြစ်ကြခြင်း၊ ပုဏ္ဏာသူဌေးကြီး နှင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိသူ သုမနသူဌေးကြီး ခမည်း ခမက် တော်စပ်ခြင်း၊ ဥတ္တရာ၏ ကြီးစွာသော သဒ္ဓါဆန္ဒ၊ ဓမ္မပဒေသ ဓမ္မလက်ာဓေဆောင်ပုဒ်၊ သိရိမာသောတာ-ပန် တည်ခြင်း၊ နန္ဒသူငယ်၏ မယ်တော်

[၇] မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ(ဒုတိယပိုင်း)

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ဖြစ်သဖြင့် ဥတ္တရာအား နန္ဒမာတာ-ဟု
ခေါ်ဝေါ်ခြင်း။

(၀) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း ၃၃၄-၃၃၅
ဈာယီ = ဈာန်ဝင်စားလွှဲရာ တေဒဂ်
ဘွဲ ရရှိခြင်း။

(၆) သုပ္ပဝါသာ(ကောလိယ)သာကီဝင်မင်းသမီးအကြောင်း ၃၃၅-၃၃၇

(က) မင်းသမီး၏ ရှေးကောင်းမှု ၃၃၅
အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြု၍
ပဏီတဒါယိက = မွန်မြတ်သည်ကိုလှူရာ
တေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ကောလိယသာကီဝင်
မင်းသမီး သုပ္ပဝါသာဖြစ်လာခြင်း ၃၃၅-၃၃၆
ကောလိယပြည် သာကီဝင်မင်းသမီး
ဖြစ်ခြင်း၊ သုပ္ပဝါသာမည် တွင်ခြင်း၊
မြတ်စွာဘုရားကို ပဌမဆုံးဖူးတွေ့ရစဉ်ပင်
သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း၊ သီဝလိမထေရ်၏
မယ်တော်ဖြစ်ခြင်း။

(၀) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း ၃၃၆-၃၃၇
ဘုရားအမှူးပြု၍ ရဟန်းသံဃာအား မွန်
မြတ်ချိုမြိန် များပြားထူးထွေသည့် ရသာ
ပြည့် ပဏီတဘောဇဉ်များ လှူဒါန်း
ဆက်ကပ်ခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းအနု-
မောဒနာ တရားဟောခြင်း၊ ဆွမ်းခဲဖွယ်
လှူဒါန်းခြင်းကြောင့် အသက်, အဆင်း,
ချမ်းသာသုခ, ခွန်အားဗလ, ဉာဏ်ပညာ
ပဋိဘာန်ဟု ဆိုအပ်သော ငါးဌာနအလှူ
ကို လှူသည်မည်ပုံ၊ ယင်းငါးဌာနအလှူ၏

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

အကျိုးပေးငါးပါး၊ ပဏိတဒါယိက =
မွန်မြတ်သော ဝတ္ထု ကို ပေးလှူ ရာ ဝယ်
ဇာတဒဂ်ဘွဲ့ကို ခံယူရရှိခြင်း။

(၇) သုပ္ပိယာဥပါသိကာအကြောင်း ၃၃၇-၃၅၂

(က) သုပ္ပိယာ၏ ရှေးကောင်းမှု ၃၃၇-၃၃၈
အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍
ဂိလာနုပဋ္ဌာကီ = သူနာပြုတေဒဂ်ဆုကို
တောင်းခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝသုပ္ပိယာဥပါသိကာဖြစ်ခြင်း ၃၃၈-၃၄၁
ဗာရာဏသီပြည်၌ သူဌေးသမီး ဖြစ်၍
သုပ္ပိယာအမည်တွင်ခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား
ရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးတွေ့ရစဉ်ကပင်
တရားနာရသဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း၊
သုပ္ပိယာ၏ အုံ့ဩလောက်သော ဒါန
စေတနာ၊ ရဟန်းတော်များ လူသား
မစား ကောင်း–စား လျင် အာပတ်သင့်
ကြောင်း သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ပုံ။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၃၄၂
ဂိလာနုပဋ္ဌာကီ=သူနာပြုအရာ တေဒဂ်ဘွဲ့
ရရှိခြင်း။

(ဂ) ကာတိယာနီဥပါသိကာအကြောင်း ၃၄၂-၃၄၆

(က) ဥပါသိကာ၏ ရှေးကောင်းမှု.... .... ၃၄၂
အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြု၍ အ-
ဝေစ္ဆပ္ပသန္နေ=သာသနာတော်ဝယ် မတုန်
မလှုပ် သက်ဝင် ယုံကြည်သည့် အရာ
တေဒဂ်ဆုကို တောင်းခံခြင်း။

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ကာတိယာနီ သူဌေးမ ဖြစ်ခြင်း ၃၄၂-၃၄၅
ကုရရဃရမြို့၌ သူဌေးသမီးဖြစ်၍ ကာတိ-ယာနီ-မည်တွင်ခြင်း၊ သောဏကုဋိကဏ္ဏ မထေရ်၏ မယ်တော် ကာဠီ သူဌေး ကတော်နှင့် အလွန်ရင်းနှီးသည့် သူငယ်ချင်းမ ဖြစ်ခြင်း၊ ကာတိယာနီ သူဌေးမ၏ အစလသဒ္ဓါတရား၊ ကာတိယာနီဥပါ-သိကာမ သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း၊ ကာတိ-ယာနီကို အကြောင်းပြု၍ ခိုးသားငါးရာ ရဟန်းပြုလျက် နောက်ဆုံး ရဟန္တာများ ဖြစ်ကြခြင်း။

(ဂ) ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၃၄၅-၃၄၆
ကာတိယာနီ ဥပါသိကာမ အဝေစ္စပု-သန္န = သာသနာတော်ဝယ် မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်သည့်အရာ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။

(ဃ) နကုလမာတုဥပါသိကာအကြောင်း ၃၄၆-၃၄၇
နကုလမာတုဥပါသိကာမ အကြောင်းကို နကုလပိတုဥပါသိကာအကြောင်း နည်း တူသိမှတ်ရန် အညွှန်းမှတ်ချက်၊ နကုလ-ပိတုဥပါသကာသည် ဝိဿာသကဧတဒဂ် ရရှိသကဲ့သို့ နကုလမာတုဥပါသိကာမ သည်လည်း ဝိဿာသိက ဧတဒဂ်ဘွဲ့ကို ရရှိခြင်း။

(၁၀) ကုရရဃရမြို့နေ ကာဠီဥပါသိကာအကြောင်း ၃၄၇-၃၄၉

(က) ဥပါသိကာ၏ ရှေးကောင်းမှု.... .... ၃၄၇
အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍ အ-

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

နုသဝပ္ပသန္နေ = ကိုယ်တိုင် ဘုရားရှင်ကို
မဖူးတွေ့ရဖဲ့ တဆင့်ကြားဖြင့် ဘုရားဂုဏ်
ကို သက်ဝင်ယုံကြည်သည့်အရာ ဧတဒဂ်
ဆုကို တောင်းခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ကဉ္စီသူဌေးသမီးဖြစ်ခြင်း ၃၄၇-၃၄၈
ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သူဌေးသမီးဖြစ်၍ ကဉ္စီ
အမည် တွင်ခြင်း၊ အဝန္တိဒက္ခိဏာပထ
တိုင်း(ဒက္ခိဏာပထတောင်ပိုင်း)ကုရရဃရ
မြို့သားနှင့် ထိမ်းမြားရသဖြင့် ကုရရဃရ
မြို့သို့ လိုက်ပါနေထိုင်ရခြင်း၊ မီးဖွားရန်
အသွား လမ်းခရီးအကြား သာဝတ္ထိရ,
ဟေမဝတနတ်မင်းတို့မှတဆင့် မြတ်စွာ
ဘုရား၏ တရားစကား ကြားနာရ၍
သောတာပန် တည်ခြင်း၊ အမျိုးသမီး
သောတာပန်တွင် ရှေးဦးစွာဖြစ်၍ အကြီး
ဆုံး အမကြီးသဖွယ်ဖြစ်ခြင်း။

(ဂ) ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၃၄၉
အနုသဝပ္ပသန္နေ=တဆင့်ကြားဖြင့် ကြည်
ညိုရာဝယ် ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း။

အမိတဘောဂ သူဌေးကြီးမျှားအကြောင်း

(၁) ဇောတိကသူဌေးအကြောင်း ၃၅၀

ကြံခင်းရှင်ဘဝ ၃၅၀-၃၅၃
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ကြံရိုးများ လှူဒါန်း၍
လှူစည်းစိမ်, နတ်စည်းစိမ်များကို ဆု
တောင်းလျက် နောက်ဆုံး မင်္ဂလနိဗ္ဗာန်
ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်
မြတ်က ဣန္ဒိတံ ပတ္ထိတံ-စသော ၂-

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ဂါထာတို့ဖြင့် အနုမောဒနာပြု ဆုပေး သနားတော်မူခြင်း၊ နောင်တော် အနေဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ဆုကိုသာ တိုက်ရိုက် တောင်းခြင်း။

တဖန် သူကြွယ်ညီနောင်ဘဝ ၃၅၃-၃၆၄

ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားလက်ထက် ဗန္ဓုမတီပြည် သူကြွယ်အိမ်၌ နောင်တော်ကား သေန, ညီတော်ကား အပရာဇိတ အမည်ဖြင့် ဖြစ်လာကြခြင်း၊ နောင်တော်သေန တရားနာကြားရသဖြင့် ညီတော်ထံ ခွင့်ပန်၍ ရဟန်းပြုလုပ် တရားအားထုတ်ရာ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခြင်း၊ ညီတော် အပရာဇိတသူကြွယ် ဂန္ဓကုဋ္ဌိ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခြင်း၊တူတော်မောင် အပရာဇိတ ဆင်ဝင်ဆောင် လှူဒါန်းခြင်း၊ ဂန္ဓကုဋ္ဌိအုတ်ကျောင်းတော်ကြီး ရှုမြော်ခင်းနှင့် တင့်တယ်ပုံ၊ မြတ်စွာဘုရားအား ဂန္ဓကုဋ္ဌိ အုတ်ကျောင်းကြီးကို တင်လှူခြင်း၊ ကျောက်မျက်ရတနာကြီးကို ပုဏ္ဏားတဦး ပြောင်ပြောင် ခိုးယူခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ နည်းညွှန်းအရ အပရာဇိတသူကြွယ် ဆုတောင်းခြင်း။

နောက်ဆုံး ဇောတိကသူဌေးဘဝ ၃၆၄-၃၀၀

ရာဇဂြိုဟ်ပြည် သူဌေးတဦးအိမ်၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေခြင်း၊ မွေးဖွားသည့်အခါ တပြည်လုံးရှိ လက်နက်များ အလျှံ တပြောင်ပြောင် တောက်လောင်ခြင်း၊ လက်ဝတ်လက်စားများ အရောင်အဝါ လွှတ်

ခြင်း၊ အတိတ်နိမိတ်များအရ ဖခင်ဖြစ်သူ
နှင့် ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးတို့ အပြန်အလှန်
ဆွေးနွေးကြခြင်း၊ ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးက
နွှဲဖိုး အသပြာတထောင် နေ့စဉ်ပေးခြင်း၊
လက်နက်များ အလှံု တပြောင်ပြောင်
ထွက်ခြင်း တိတ်နိမိတ်ကိုစွဲ၍ ဇောတိက
ဟု အမည်ရခြင်း၊ ဇောတိကအိမ် သိကြား
ဖန်ဆင်းပေးခြင်း၊ ဗိမ္မိသာရ မင်းကြီးက
သူဌေးထီးဖြူ ပို့သ၍ သူဌေးအဖြစ်ခန့်အပ်
ခြင်း၊ သတုလကာယိ သူဌေးကတော်
မြောက်ကျွန်းသူကို နတ်တို့ ယူဆောင်
ပို့သခြင်း၊ သတုလကာယိနှင့် မြောက်
ကျွန်းမှ ပါလာသော ပစ္စည်း (ဆန်တစ
လယ်နှင့် မီးကျောက်သုံးလုံးသာ)၊ ယင်း
ပစ္စည်းတို့၏ အံ့ဘွယ်၊ ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး
ဇောတိက၏ ပြာသာဒ်ကို လာရောက်
လေ့လာ ကြည့်ရှုခြင်း၊ အဇာတသတ်
မင်းသားငယ်၏ အကြံမှား – မှတ်သား
ဖွယ် မှတ်ချက်၊ မင်းကြီးထံ သတုလ-
ကာယိ သူဌေးကတော် အခစား ဝင်ခြင်း၊
ဇောတိက သူဌေးက ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး
အား သခွါးငဆစ်သီးခန့်ရှိ ကျောက်မျက်
ရတနာကြီးပေးလိုက်ခြင်း၊ အဇာတသတ်
မင်း၏ မတရားအပြုအမူကြောင့် ဇော-
တိကသူဌေးကြီး သံဝေဂရ၍ ရဟန်းပြု,
ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း၊တရားသံဝေဂယူဖွယ်ရာ
ဓမ္မပဒေသ ဆောင်ပုဒ်လက်ဝ၊ သတုလ-
ကာယိ သူဌေးကတော်ကို နတ်များက
ဥဇ္ဈာရကုရုကျွန်းသို့ တဖန် ပြန်ပို့ကြခြင်း၊

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ဇောတိကမဏ္ဍိရကို အကြောင်းပြု၍
မြတ်စွာဘုရား တရားဟောကြားတော်
မူရာ မျှားစွာသော သူတို့ သောတာပတ္တိ
ဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြခြင်း။
(၂) မေဇ္ဈကသူဋ္ဌေးအကြောင်း ၃၀၀-၃၉၅
သူဋ္ဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု ၃၀၀-၃၀၂
ဇောတိကသူဋ္ဌေးအလောင်း အပရာဇိတ
သူကြွယ်၏ တူဖြစ်စဉ်က ဦးလေးနှင့်
အမည်တူ အပရာဇိတပင် မည်တွင်ခြင်း၊
ဦးလေး၏ ကောင်းမှု ဂန္ဓကုဋီ အုတ်
ကျောင်းတော်ရှေမျက်နှာစာ၌ ဆင်ဝင်
ည့ံခံခန်းမဆောင်ကို ဆောက်လုပ်လှူ
ဒါန်းခဲ့ခြင်း၊ ယင်း ဆင်ဝင်ဆောင်၏
အလယ်၌ ရတနာမဏ္ဍပ်ထိုး၍ ဓမ္မာသန
ပလ္လင်ကို ထူးခြား ဆန်းကြယ်စွာသော
အင်္ဂါရပ် ၆-ချက်ဖြင့် စီစဉ်လှူဒါန်းခဲ့ခြင်း။
ဗာရာဏသီသူဋ္ဌေးကြီးဘဝ ၃၀၂-၃၉၂
ဘဒ္ဒကမ္မာဝယ် ဗာရာဏသီပြည် မဟာ
ဘောဂသူဋ္ဌေးမျိုး၌ ဖြစ်ခြင်း၊ ပုရောဟိတ်
ဆရာကြီးနှင့် နီးနှောဆွေးနွေး မေးဖြ
ပြုလုပ်ကြခြင်း၊ သုံးနှစ်လွန်မြောက်ရောက်
လာမည့်ဘေးကို ကြိုတင်ကာကွယ်ရန်
အတွက် စားနပ်ရိက္ခာ သိုမှီးစုဆောင်းပုံ
နည်းယူဖွယ်၊ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း
ဒုဿီကွဘေး ဆိုက်ရောက်လာပုံနှင့် တွေ
ကြုံရသည့် လောကဓံအဖြစ်အပျက်များ၊
သမာပတ်၏ အစွမ်းကြောင့် ဆာလောင်
မွတ်သိပ်ခြင်း မနှိပ်စက်နိုင်ပုံနှင့် သမာ-

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ပတ်မှ ထသစ်စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်
တို့၏ ဆွမ်းရနိုင်ရန် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်မြ
ဓမ္မတာ မှတ်သားဖွယ်၊ သူဌေးကြီးမိသားစု
ငါးဦး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်နှင့် တွေ့ပုံ၊
အိမ်သားအားလုံး၏ ထူးကဲသော စေ-
တနာနှင့်ဆုတောင်း၊နွေခြင်းကောင်းကျိုး
ပေးခြင်း။

နောက်ဆုံးဘဝ မေလ္လာကသူဌေးဖြစ်ခြင်း ၃၉၂-၃၉၅
ဘဒ္ဒိယမြို့၌ သူဌေးဇနိုးမောင်နှံ ဖြစ်ကြ
ခြင်း၊ မေလ္လာကဟု အမည်တွင်ပုံ၊ ဆု
တောင်း ပြည့်ဝကြပုံနှင့် အကျိုးပေးပုံ၊
မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာ ကြား
နာရသဖြင့် သောတာပန် အရိယာဖြစ်
ခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို မဝေဖန်—သူတပါး
ကိုသာ ဝေဖန်တတ်ကြသည့် တိတ္ထိစသော
သူများ၏ ယုတ်ညံ့သောဓလေ့ကို မြတ်စွာ
ဘုရားရှင် ဟောကြားခြင်း၊ ဒေသနာ
အဆုံး များစွာသောသူတို့ သောတာပတ္တိ
ဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြခြင်း။

(၃) ဇဋိလသူဌေးအကြောင်း ၃၉၅-၄၀၈

ဇဋိလ၏ ရှေးကံအကြောင်း ၃၉၅-၃၉၇
ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်၌ ရွှေ
ပန်းထိမ်သည်ဘဝ၊ ရွှေပန်းထိမ်သည်၏
ဝစီကံဒုစရိုက်နှင့် ကောင်းမှု ကုသိုလ်၊
သားငယ်၏စေတနာ။

နောက်ဆုံးဘဝ ဇဋိလသူဌေးဖြစ်ခြင်း ၃၉၇-၄၀၈
ဝစီကံဒုစရိုက်၏ ဆိုးပြစ်၊ ပစ္ဆိမဘဝ
ဗာရာဏသီသူဌေးသမီး၏ သားဖြစ်ခြင်း၊

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ဇဋိလမည်တွင်ပုံ၊ နောက်ဆုံးမကောင်း
ကျိုး၏ အာနိသင် ဘဝဖြစ်စဉ်နှင့် ဇဋိလ
၏ ကောင်းကျိုးပေးချိန်၊ ၁၂ - နှစ်ကြာ
ရောင်း၍ မစွံသောကုန်များ တရက်
တည်းဖြင့် ရောင်း၍စွံခြင်း၊ ရွှေတောင်ပိုင်
ဇဋိလသူဌေးဖြစ်ခြင်း၊ဇမ္မူဒိပ်တွင် လှည့်
လည် စုံစမ်းစေခြင်း၊ သားသုံးယောက်၏
ဘုန်းကံကို စုံစမ်းခြင်း၊ ဇဋိလသူဌေးကြီး
ရဟန်းပြု၍ နှစ်ရက်သုံးရက်အတွင်း အရ-
ဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်း၊ ဇဋိလရဟန္တာ
မထေရ်အကြောင်းပြု၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်
တရားဒေသနာ ဟောကြားရခြင်း၊ ဒေ-
သနာအဆုံး များစွာသောသူများ သော-
တာပန် ဖြစ်ကြခြင်း။

(၄) ကာဠဝဋိယ သူဌေးအကြောင်း ၄၀၉-၄၁၃

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ကာဠဝဋိယ-မည်သော
ဆင်းရဲသား ဖြစ်ခြင်း၊ အရှင်မဟာ
ကဿပမထေရ်၏ ချီးမြှောက်မှုကို ခံရပုံ၊
နိရဝသေသ ဒါနပြုခြင်း၊ ယင်း ဒါန၏
မျက်မှောက် အကျိုးပေးဇာတ်ကြောင်း၊
ကာဠဝဋိယ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဓနသေဋ္ဌိဘွဲ့
ရ သူဌေးကြီးဖြစ်ခြင်း။

ကျမ်းပြီးနိဂုံးဆုတောင်း ၉-ဂါထာ ပါဠိ,အနက်.... ၄၁၅-၄၂၁

နိဒါနဝဂ်

မဟာပဒုမဇာတ်

ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

ဂေါတမဗုဒ္ဓဝင်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

သိဃရတနာ

အခန်း-၄၄

ထေရီအပဒါနခန်း

(၁) မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီအကြောင်း

(က) ထေရီမ-၏ ရှေးဆုတောင်း

၌ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ထေရီမ၏အလောင်း အမျိုး ကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီးဖြစ်လတ်၍ နောက် တချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီမ တပါးကို ညဉ့်အပိုင်းအခြားကို သိကြသော=ဘိက္ခုနီဝါကြီးကြသော ဘိက္ခုနီမတို့အနက် အသာ ဆုံး အမြတ်ဆုံး=ဗဟုဒါရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်

ရ၍ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရတ္တညူတေဒဂ်* ရာထူးဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေ၏။ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

ရေခပ်ကျွန်မ အကြီးအကဲဘဝ

ထိုအမျိုးသမီးသည် အသက်ထက်ဆုံး အလှူကို ပေးလှူကာ သီလကိုစောင့်ထိန်း၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ပြီးလျှင် တဖန် တခုသော ဗုဒ္ဓန္တရခေတ်၌ နတ်ပြည်မှ စုတေခဲ့၍ ဗာရာဏသီပြည်ဝယ် ရေခပ်ကျွန်မ ငါးရာတို့၏ အကြီးအကဲ ကျွန်မ ဖြစ်လာလေ၏။

ထိုနောက် ဝါလ နီးကပ်သောအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ၅-ဆူတို့သည် နန္ဒမူလိဏ်မှ ကြွလာတော်မူကာ ဗာရာဏသီပြည် ဋသိပတနမိဂဒါဝုန်တော၌ သက်ဆင်းတော်မူကြ၍ မြို့၌ ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူကြပြီးလျှင် မိဂဒါဝုန်တောသို့ တဖန် ပြန်ကြွတော်မူကြလျက် "ဝါဆိုရန်ကျောင်းငယ်အလို၌ လက်အမှ = ဟတ္ထကံကို တောင်းခံကြကုန်အံ့" ဟု ကြိုစည်တိုင်ပင်ကြလေ၏။

(ဝါကပ်သော ရဟန်းသည် နာလကအကျင့်=မောနေယျအကျင့်ကို ကျင့်သူပင်ဖြစ်လင့်ကစား (အုတ်, ကျောက်, အက်တေ, မြက်, သစ်ရွက်ဟူသော) အမိုး ၅-မျိုးတို့တွင် တမျိုးမျိုးဖြင့် မိုးအပ်သော တံခါးဖွဲ့ရှိသောကျောင်း၌ ဝါကပ်ရ၏။ ကျောင်းမရှိပဲ ဝါကပ်လျှင်= ဝါလပတ်လုံးနေလျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်သည် (ဝိ ၃-၂၁၂-မျက်နှာ)။ ထို့ကြောင့် ဝါလနီးကပ်သောအခါ ဝါဆိုရန်ကျောင်းကို ရလျှင်ကောင်း

* ရတ္တညူပုဂ္ဂိုလ်။ ။ရဟန်းပြုခြင်းမှ စ၍ ကာလရှည်ကြာ ညဉ့်တို့ကို သိသောသူ။ ထိုသို့ သိသောသူတို့တွင် ရဟန်းဝါအကြီးဆုံးဖြစ်သူသည် ရတ္တညူပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အသာဆုံး=တေဒဂ်ဘွဲ့ကို ရလေသည်။ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင်ပြီးနောက် ညဉ့်အပိုင်းအခြားကို သိသောကြောင့်လည်း ရတ္တညူပုဂ္ဂိုလ်ခေါ်၏၊ သာဝကတို့အနက် အဦး အစဆုံး သစ္စာလေးပါး တရားသိသူသည် ထိုရတ္တညူတေဒဂ်ဘွဲ့ထူးကို ရလေ၏။ တနည်း-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ရတ္တညူပုဂ္ဂိုလ်ခေါ်၏၊ အစဆုံး ရဟန္တာဖြစ်သော သာဝကသည် ထိုရတ္တညူတေဒဂ်ဘွဲ့ထူးကို ရ၏။

၏၊ ရလျှင်ရ။ မရခဲ့သော် လက်အမှု=ဟတ္ထကံကိုတောင်းခံ၍သော်လည်း ဝါဆိုကျောင်း ဆောက်လုပ်ရသည်။ ဟတ္ထကံကို မရနိုင်မူ ကိုယ်တိုင်သော်လည်း ဆောက်လုပ်ရ၏။ ကျောင်းမရှိပဲကား အာဘယ်နည်းနှင့်မျှ ဝါမကပ်ရ=ဝါလပတ်လုံး မနေရ။ ။အဋ္ဌကထာမှ)။

ဝါဆိုခါနီးကပ်လျှင် ဝါဆိုကျောင်း ရှာရမြဲဓမ္မတာဖြစ်သော ကြောင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ၅-ဆူတို့သည် "ဟတ္ထကံကို တောင်းခံကြကုန်အံ့"ဟု သက်နှံးရုံတော်မူကြကာ ညနေချမ်းအခါ၌ မြို့တွင်းသို့ဝင်၍ ဗာရာဏသီသူဌေးဧ၏ အိမ်တံခါးဝ၌ ရပ်တော်မူကြလေကုန်၏။ ရောပ်ကျွန်မ အကြီးအကဲဖြစ်သော အမျိုးသမီးသည် ရေအိုးရွက်၍ ရေဆိပ်သို့သွားစဉ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ၅-ဆူတို့ မြို့တွင်းသို့ ဝင်တော်မူကြသည်တို့ကို မြင်လိုက်ရလေ၏။ ဗာရာဏသီသူဌေးသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့ ကြွလာတော်မူကြသော အကြောင်းကို ကြားသိပြီးလျှင် "တပည့်တော်တို့မှာ အရှင်ဘုရားတို့အား ဟတ္ထကံပေးနိုင်ရန် အခွင့်မရှိ၊ ကြွတော်မူကြကုန်လော့" ဟု ပစ်ပစ်ခါခါစကား ပြောကြားလိုက်လေသည်။

ထိုအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ၅-ဆူတို့ မြို့တွင်းမှ ပြန်ကြွလာထွက်လာကြသည်တို့ကို ရောပ်ကျွန်မ အကြီးအကဲအမျိုးသမီးသည် ရေအိုးကိုရွက်၍ မြို့တွင်းသို့ဝင်စဉ် ပက်ပင်းပါတွေ့မြင်ရ၍ ရေအိုးကိုချကာ ရှိခိုးဦးညွတ်လျက် မျက်နှာကိုမော့ချီကာ "အရှင်မြတ်တို့သည် မြို့တွင်းသို့ ဝင်ပြီးကာမျှ ဖြစ်ကြ၍လျှင် ပြန်လည်ထွက်ခွါတော်မူခဲ့ကြကုန်ပြီ၊ အကြောင်းအသို့နည်း = ဘယ်လိုအကြောင်းရှိပါသနည်း" ဟု မေးလျှောက်လေ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့က "ဝါဆိုကျောင်းငယ်အတွက် ဟတ္ထကံ = လက်အမှုကို တောင်းခံရန် ငါတို့ လာခဲ့ကြကုန်ပြီ" ဟု မိန့်တော်မူကြလေလျှင် အမျိုးသမီးသည် "ရခဲ့ပါပြီလား အရှင်ဘုရားတို့...." ဟု မေးပြန်လေ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့က "မရခဲ့ပါ ဒါယိကာမ...." ဟု မိန့်တော်မူကြလေလျှင် အမျိုးသမီးသည် "အရှင်မြတ်တို့....၌ဝါဆိုကျောင်းဆိုသည်ကို အစိုးရသူ = လူကုံတံတို့သာ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းကောင်းပါသလော၊ သို့မဟုတ် တပည့်တော်များ ဆင်းရဲ

သားတို့သည်လည်း ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းနိုင်ပါသလော” ဟု မေးပြန်လေ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့က “အစိုးရသူ လူကုံတံ ဖြစ်စေ, ဆင်းရဲသားဖြစ်စေ မည်သူမဆို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းနိုင် ၏ ဒါယိကာမ....” ဟု မိန့်တော်မူကြလေလျှင် အမျိုးသမီးသည် “ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရားတို့....တပည့်တော်မတို့ ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းကြပါမည်၊ နက်ဖြန်ခါ တပည့်တော်မ၏ ဤယခု ပင့် ဖိတ်သည့်ဆွမ်းကို အလှူခံတော်မူကြပါဘုရား” ဟု ပင့်ဖိတ်၍ ရေ အိုးကို တဖန် ကောက်ယူကာ (မြို့တွင်းသို့ ပြန်မသွားသေးပဲ) လာခဲ့ရင်းဖြစ်သည့် ရေဆိပ်လမ်း (= ရေခပ်လမ်း)၌ ရပ်တည်၍ လာတိုင်း လာတိုင်းသော ကြွင်းကုန်သည့် ရေခပ်ကျွန်မတို့ကို “ဤနေရာ၌ ရှင်မတို့ ထိုင်ကြလော့”ဟု စုဝေးဖိတ်ခေါ်လေ၏။

ရေခပ်ကျွန်မ ငါးရာ စုံညီကြသောအခါ “အမိတို့....အမြဲတစေ သူတပါး၏ ကျွန်မအလုပ်ကိုသာ ပြုလုပ်လိုကြသလော၊ သို့မဟုတ် ကျွန်မအဖြစ်မှ လွတ်ခြင်းငှါ အလိုရှိကြသလော”ဟု မေးမြန်းလေ ၏။ အားလုံးသော ရေခပ်ကျွန်မတို့က “အိုရှင်မ....ငါတို့သည် ယနေ့ပင် ကျွန်မအဖြစ်မှ လွတ်လိုကြပါကုန်၏”ဟု တညီတညွတ် တည်း ပြောဆိုကြလေလျှင် ထိုအကြီးအကဲ အမျိုးသမီးသည် “ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ငါသည် ဟတ္ထကံ = လက်အမှု တောင်းခံ၍ မရကြသည့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ၅-ဆူတို့ကို နက်ဖြန်ကောင်းမှု ကုသိုလ်အလှိုငှါ ပင့်ဖိတ်အပ်ပြီးကုန်ပြီ၊ အမိတို့၏ အရှင်သခင် လင်ယောကျ်ားများကို တနေ့တာမျှ ဟတ္ထကံ = လက်အမှုကို လှူဒါန်းကြပါကုန်စေ”ဟု တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုရေခပ်ကျွန်မတို့သည် “ကောင်းပါပြီ”ဟု ဝန်ခံကြ၍ ညနေချမ်း အခါ တောအုပ်မှ အလုပ်လုပ်ပြီး၍ ပြန်လာကြသော မိမိတို့၏ သခင် လင်ယောကျ်ားများအား ထိုအကြောင်းကို ပြောကြားကြ လေကုန်၏။ ထိုလင်ယောကျ်ားတို့သည်လည်း “ကောင်းပြီ” ဟု အားလုံးသဘောတူ ဝန်ခံကြကာ အကြီးဆုံးကျွန်ယောကျ်ား၏ အိမ်ဘံခါး၀၌ စည်းဝေးညီမှုကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ ထိုကျွန်ယောကျ်ားတို့ကို ရေခပ်ကျွန်မ အကြီးအကဲ အမျိုးသမီးသည် "အမောင်တို့....နက်ဖြန်ခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ၅-ဆူတို့အား ဝါဆိုကျောင်းဆောက်လုပ်ရန် ဟတ္ထကံ = လက်အမှုကို လှူကြကုန်လော့"ဟု တိုက်တွန်းစကား အကျိုးအာနိသင်ကို ဖော်ပြကာ ပြောကြားပြီးလျှင် မလိုက်နာလိုသော ကျွန်ယောကျ်ားများကိုလည်း အတင်းအကြပ် တရားဟောပြ အဆုံးအမဖြင့် ခြိမ်းချောက်၍ အားလုံးကိုပင် ဝန်ခံစေလေ၏။ ရေခပ်ကျွန်မ အကြီးအကဲ အမျိုးသမီးသည် နောက်တနေ့၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့အား ဆွမ်းလှူပြီးလျှင် ဟတ္ထကံ=လက်အမှုလှူဒါန်းရန် ကျွန်သားတို့အား အမှတ်=အချက် ပေးလိုက်လေ၏။ ကျွန်ယောကျ်ားငါးရာတို့သည် ထိုခဏမှာပင် တောသို့ ဝင်ကြ၍ သစ်အဆောက်အဦတို့ကို စုပေါင်း သယ်ဆောင်ခဲ့ကြပြီးလျှင် လူတရာလျှင် တကျောင်းကျစီ စကြ်ီ, နေ့သန့်ရာ-စသည်နှင့်တကွသော ဝါဆိုကျောင်း ၅-ကျောင်းကို ဆောက်လုပ်ကြ၍ ညောင်စောင်း, အင်းပျဉ်, သောက်ရေ, သုံးရေ-စသည်တို့ကို မလိုရအောင် တည်ထားကြလျက် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့အား ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး ထို မိမိတို့၏ ဝါဆိုကျောင်းများ၌ နေထိုင်သီတင်းသုံးရန် လျောက်ထားတောင်းပန် ခံဝန်ချက်ရယူပြီးလျှင် အလှည့်ကျ ဆွမ်းအလှူဒါနကို ပေးလှူကြလေကုန်၏။

မိမိအလှည့်ကျသောနေ့၌ ဆွမ်းလှူရန် မတတ်နိုင်သော ရေခပ်ကျွန်မအား အကြီးအကဲအမျိုးသမီးသည် မိမိအိမ်မှပင် ဆွမ်းအလျာပစ္စည်းများကို ထုတ်၍ပေးလေ၏။ ဤသို့ ဝါတွင်းသုံးလကြာ ပြုစုလုပ်ကျွေးကြ၍ ဝါကျွတ်ခါနီးလတ်သော် ရေခပ်ကျွန်မအကြီးအကဲ အမျိုးသမီးသည် ကျွန်မတယောက် တယောက်လျှင် အဝတ်အထည် တထည်ကျစီ စီမံရက်လုပ်စေလေ၏။ ထိုသို့ စီမံချက်အရ အဝတ်ကြမ်း အထည်ငါးရာ့ကို ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုအဝတ်ကြမ်း အထည်ငါးရာတို့ကိုမှ တဖန်လဲလှယ်ဖလယ်၍ အကြီးအကဲ ရေခပ်ကျွန်မသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ၅-ဆူတို့အား တိစီဝရိက် (= သင်္ကန်းကြီး, ဧကစ္စီ, သင်းပိုင်) သင်္ကန်း

အချော သုံးထည်စိ ပြုလုပ်ကာ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေ၏။ ပစ္စေ-
ကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့သည် ထိုကျွန်မတို့ ကြည့်ရှုနေကြစဉ်ပင်
ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ ကြွတော်မူကြလေကုန်
၏။

ယက်ကန်းသည် အကြီးအကဲဘဝ

ထို အမျိုးသမီးကျွန်မ အားလုံးတို့သည် အသက်ထက်ဆုံး
ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုကြ၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်
၌ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ထိုနတ်သမီးငါးရာတို့အနက် အကြီးဆုံး
ဖြစ်သောနတ်သမီးသည် နတ်ပြည်မှ စုတေခဲ့၍ ဗာရာဏသီပြည်၏
အနီး ယက်ကန်းသည်ရွာဝယ် ယက်ကန်းသည် အကြီးအကဲ၏အိမ်
၌ ဖြစ်လေ၏။ တနေ့သ၌ ပဒုမဝတီမိဖုရားကြီး၏သား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
ငါးရာတို့သည် ဗာရာဏသီမင်းကြီး ပင့်ဖိတ်ချက်အရ ရွှေနန်း
တော်တံခါးဝသို့ ကြွရောက်တော်မူကြ၍ (နေရာထိုင်ခင်းပေးဖို့,
ဆွမ်းကျွေးဖို့ကိုထား) ကြည့်ရုံမျှ ကြည့်မည့်သူ တဦးတယောက်
ကိုမျှ မတွေ့ရသဖြင့် ပြန်နစ်တော်မူခဲ့ကြကာ မြို့မှ ထွက်ခဲ့ကြ၍
ထိုယက်ကန်းသည်ရွာသို့ ကြွရောက်တော်မူကြလေကုန်၏။ ထိုယက်
ကန်းသည်မအကြီးအကဲသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကို ဖူးမြင်ရလျှင်ပင်
ချစ်ခင်ကြည်ညိုလျက် ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးဦးညွတ်ကာ ဆွမ်းအလှူ
ဒါနကို လှူဒါန်းဆက်ကပ်လေ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ငါးရာ
တို့သည် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးကြလတ်သော် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့
သာလျှင် ကြွသွားတော်မူကြလေကုန်၏။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဘိက္ခုနီမ-ပြုခြင်း

ထိုယက်ကန်းသည်မ အကြီးအကဲ အမျိုးသမီးသည် အသက်
ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်
လည်ကျက်စားလျက် အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်
မူသည်မှ ရှေးကာလကပင် ဒေဝဒဟပြည် မဟာသုပ္ပဗုဒ္ဓသာကီ
ဝင်မင်းကြီး၏ သမီးတော်အငယ် ဖြစ်လာလေသည်၊ ထိုမင်း
သမီးငယ်၏ အမည်ကို "ဂေါတမီ" ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။

မဟာမာယာမင်းသမီး၏ ညီမတော်ဖြစ်လေသည်။ ဗေဒင်ကျမ်းတတ် လက္ခဏာဖတ်ပုဏ္ဏားတို့သည် ထိုမင်းသမီးနှစ်ယောက်တို့၏ လက္ခဏာတို့ကို စုံစမ်းကြည့်ရှုကြကုန်လျက် "ဤမင်းသမီး ညီအမ နှစ်ယောက်တို့၏ ဝမ်းဌ ကိန်းနေလာသော သားတို့သည် စကြဝတေးမင်းများ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်"ဟု နိမိတ်ဖတ်ကြလေကုန်၏။

သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ ထို မဟာမာယာနှင့် ဂေါတမီမင်းသမီး ညီအမနှစ်ယောက်လုံးကိုပင် ထိမ်းမြားမင်္ဂလာမှုပြု၍ မိမိ၏ ကပိလဝတ်ရှေနန်းတော်သို့ ဆောင်ယူခဲ့လေ၏။ ရှေနန်းတော်သို့ရောက်လျှင် မဟာမာယာမင်းသမီးကို အဂ္ဂဒေဝီ မဟေသီမိဖုရားခေါင်ကြီးအရာ၌ တင်ထားလေ၏။ နောက်အဖို၌ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်သည် တုသိတာနတ်ပြည်မှ စုတေတော်မူခဲ့၍ မဟာမာယာမိဖုရားခေါင်ကြီး၏ ဝမ်းဌ ပဋိသန္ဓေ ယူနေတော်မူလေ၏။ မဟာမာ-ယာမိဖုရားကြီးသည် ဘုရားအလောင်းတော်ကို ဖွားမြင်တော်မူသည့် (=မဟာသက္ကရာဇ် ၆၈-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်) နေ့မှ နောက် ခုနစ်ရက်မြောက်(=ကဆုန်လပြည့်ကျော် ခုနစ်ရက်နေ့)၌ နတ်ရွာစံ၍ တုသိတာနတ်ပြည်ဝယ် သန္တုသိတနတ်သား ဖြစ်လေ၏။ မဟာမာယာဒေဝီ နတ်ရွာစံပြီးသောအခါ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် ညီမတော်ဂေါတမီ မိဖုရားကို အဂ္ဂဒေဝီ မဟေသီမိဖုရားကြီးအရာ၌ မြှောက်စားလေသည်။

မဟာမာယာ မိဖုရားကြီးမှ သားတော် ဘုရားအလောင်းသိဒ္ဓတ္ထမင်းသားကို မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ပြီးနောက် နှစ်ရက်,သုံးရက်မြောက်တွင် မဟာမာယာဒေဝီ၏ ညီမတော် ဘုရားအလောင်း၏ မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီ မိဖုရားမှ နန္ဒမင်းသားကို ဖွားမြင်လေသည်။ မဟာမာယာဒေဝီ နတ်ရွာစံသောအခါ၌တွင် ဘုရားအလောင်းသိဒ္ဓတ္ထမင်းသားမှာ ခုနစ်ရက်သား သာရှိသေး၍ (ညီတော်) နန္ဒမင်းသားမှာ လေးရက်,ငါးရက်သားသာရှိသေးသည်။ မဟာမာယာဒေဝီ နတ်ရွာစံသွားသောအခါ မိထွေးတော်မဟာပဇာပတိဂေါတမီသည် မိမိ၏ သားရင်း

နန္ဒမင်းသားကို အထိန်းတော်များအား ပေးအပ်ပြီးလျှင် မိမိကိုယ်တိုင် ဘုရားအလောင်း(= တူတော်)၏ အထိန်းအယကိစ္စ အဝဝကို ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်ကာ မိမိ၏နို့ချိုအေးကို အလောင်းတော်အား ကိုက်ကျွေးမွေးမြူခဲ့လေသည်။

နောက်တချိန်၌ ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဟောထွက်၍ သဗ္ဗညူဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကာ သတ္တလောကကို ချီးမြှောက်မှု ပြုတော်မူလျက် အစဉ်သဖြင့် ကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့ (ပဌမအကြိမ်) ရောက်တော်မူ၍ နောက်တနေ့ဝယ် မြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်တော်မူလေ၏။ ထိုအခါခမည်းတော်သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် ဆွမ်းခံယမ်းခရီးအကြားမှာပင် တရားစကားနာကြားရ၍ သောတာပန် အရိယာဖြစ်လေသည်။ ထို့နောက် နှစ်ရက်မြောက်နေ့၌ နန္ဒမင်းသား ရဟန်းပြု၍ ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့၌ ရာဟုလမင်းသား ရှင်ပြုလေသည်။ (၎င်းအကြောင်းအရာအကျယ်တို့ကို အောက်က ဇော်ပြအပ်ပြီးလေပြီ)။

မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်တချိန် (ငါးဝါမြောက်) ဝယ် ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တောအတွင်း (အပြောက်ချယ်သော) ကူဋာဂါရကျောင်းတိုက်၌ ဝါကပ်ဆိုသီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူ၏။ ထိုအခါ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် ကပိလဝတ်ပြည် ရွှေနန်းတော်အတွင်း မင်္ဂလာထီးဖြူတော်အောက်၌ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၍ ထိုနေ့မှာပင် ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံလေသည်။ ထိုအခါ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ရဟန်းပြုရန် စိတ်အားသန်၍လာလေ၏။ ထိုနောင်မှ မဟာသမယသုတ်လာ ရဟန်းငါးရာတို့၏ ကြင်ယာဟောင်း သာကီဝင်မင်းသမီး ငါးရာတို့သည် တစိတ်တည်းဖြစ်ကြကာ "ငါတို့သည် မဟာပဇာပတိဂေါတမီအထံသို့ သွားရောက်ကြ၍ အားလုံးပင် ဘုရားရှင် အထံတော်၌ ရဟန်းမ-ပြုကြကုန်စို့" ဟု တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းကြကာ မိထွေးတော်ကြီးကို အကြီးအမှူးပြု၍ ဘုရားထံသို့ သွားရောက်ကြကာ ရဟန်းမ-ပြုလိုကြကုန်ဆဲ ဖြစ်ကုန်၏။ မိထွေးတော်ကြီးသည်လည်း ပဌမအကြိမ်က မြတ်စွာဘုရားကို ဘိက္ခုနီမ-ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းပန်ပါ

သော်လည်း အခွင့်မရခဲ့သောကြောင့် ဤအကြိမ်၌မူ ဆေတ္တာသည်ကို ခေါ်၍ ဆံတို့ကို ရိတ်ဖြတ်စေကာ ဖန်ရည်တပ်ဆိုးသောအဝတ် (= သင်္ကန်း) တို့ကို ဝတ်ဆင်လျက် ထိုသာကိဝင်မင်းသမီး ငါးရာတို့ကို ခေါ်ဆောင်ခဲ့ပြီးလျှင် ခြေလျင် ခရီးဖြင့် ဝေသာလီပြည်သို့ သွားရောက်၍ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို အကူအညီတောင်းယူကာ မြတ်စွာဘုရားကို တောင်းပန်စေပြီးနောက် ဂရုဓံရှစ်ပါး တရားတို့ဖြင့် ရှင်အဖြစ်, ရဟန်းအဖြစ်ကို ရယူလေ၏။ သာကိဝင် မင်းသမီး ငါးရာတို့သည်ကား ရဟန်းယောကျ်ားသံဃာတဖက်ဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိကြသည့် = ဇကတောဥပသမ္ပန္နဘိက္ခုနီမ-များဖြစ်ကြလေသည်။ (၌စာပိုဒ်ပါအကြောင်းအရာ အကျယ်ကို အောက်မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ အခန်း-၂၃၊ စာမျက်နှာ ၄၁၄-မှ စ၍ ပြန်လည်ကြည့်ရှု မှတ်ယူကုန်ရာ၏)။

မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ထေရီမသည် ရဟန်းမိန်းမဖြစ်ပြီးနောက် (အံ ၃၊ ၁၀၆-လာ) သံဓိတ္တသုတ်ဒေသနာကို ကြားနာရသဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိလေသည်။ သာကိဝင်မင်းသမီး ရဟန်းမ ငါးရာတို့သည်ကား နောက်အခါ၌ (မ ၃၊ ၃၁၄-လာ) နန္ဒကောဝါဒသုတ္တန်ကို ကြားနာရသဖြင့် မိမိတို့အလိုဆန္ဒအတိုင်း အချို့သောတာပန်, အချို့သကဒါဂါမ်, အချို့အနာဂါမ်, အချို့ရဟန္တာဖြစ်ကြလေကုန်၏။

(၈) တေဒင်္ဂဲထူး ရရှိခြင်း

နောက်တချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူလျက် ဘိက္ခုနီမတို့ကို ရာထူး = ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီကို—

> “တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ရတ္တညူနံ ယဒိဒံ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ = ရဟန်းတို့....ညှဉ်အပိုင်းအခြားကို သိကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီတို့တွင် မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပေ၏”—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ “ရတ္တညူ = ရှည်စွာသောညဉ့်အပိုင်းအခြားကို သိသောအရာ = ဘိက္ခုနိဝါကြီးသောအရာ” ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=တေဒဂ်ရာထူးဌာထားတော်မူလေ၏။

(ဤဌာန။ ။ထေရိမကြီး၏ အနှယ်အားဖြင့် မှည့်ခေါ်ရင်းအမည်မှာ “ဂေါတမီ”ဖြစ်လေသည်၊ ဂေါတမအနှယ်ရှိသောမင်းသမီးဟု ဆိုလိုသည်။ အမည်မှည့်သောနေ့ဝယ် ဗေဒင်ကျမ်းတတ် လက္ခဏာဖတ်ပုဏ္ဏားပညာရှိတို့သည် ထိုမင်းသမီး၏ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံပုံကို ကြည့်ရှုကြ၍ “ဤမင်းသမီးမှ သမီးတော်ဖွားမြင်လျှင်လည်း ထိုသမီးတော်သည် စကြဝတေးမင်း၏ မိဖုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်လိမ့်မည်၊ သားတော်ဖွားမြင်လျှင်လည်း ထိုသားတော်သည် စကြဝတေးမင်းဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဤသို့လျှင် သမီးတော်ပင်ဖွားဖွား, သားတော်ပင်ဖွားဖွား=နှစ်ပါးစုံသောအခြင်းအရာအားဖြင့်ပင် ဤမင်းသမီး၏ သား, သမီးသည် အထက်တန်းကျ မြင့်မြတ်သူချည်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်”ဟု နိမိတ်ဖတ်ကြလေသည်။ ထိုအခါမင်းသမီး၏ အနှစ်ထွအမည် = အနက်သဘောသို့ အစဉ်လိုက်သောအမည်ကို“မဟာပဇာပတိ”ဟု မှည့်ကြလေသည်။ အထက်တန်းကျ မြင့်မြတ်သောသား, သမီးတို့၏ အရှင်မင်းသမီး-ဟု ဆိုလိုသည်။ ဂေါတ္တအမည်, အနှစ်ထွအမည် နှစ်ရပ်ဆောစပ်၍ ဤထေရိမကြီး၏ အမည်ကို “မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီ” ဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ ခေါ်ဆိုသုံးစွဲလေသည်။ ။မ ဋ္ဌ ၄၊ စာမျက်နှာ ၂၁၉-မှ)။

ဂေါတမီထေရီ ပရိနိဗ္ဗာန် စံယူခြင်း

ထိုနောက် တနေ့သ၌ မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီမကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တောရကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် မိမိကိုယ်တိုင် ကလည်း ဝေသာလီပြည်အတွင်း ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်၌ နေထိုင်စဉ် (ထိုအချိန်၌ မိထွေးတော်ဂေါတမီထေရီမကြီး၏ အသက်ကား နှစ်ပေါင်း ၁၂၀-ရှိလေပြီ။ ဘုရားလက်ထက်တော်က ဘိက္ခုနီမ-ကျောင်းတိုက်ကို မြို့တွင်းရွာတွင်း၌ တည်ဆောက်ရသည်) တနေ့သ၌ မိထွေးတော်ဂေါတမီထေရီမကြီးသည် နံနက်အခါ ဝေသာလီပြည်တွင်း၌ ဆွမ်းခံလှည့်လည်ကာ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးနောက် မိမိ၏ နေ့သန့်နေကျဌာန၌ အချိန်ပိုင်းဖြင့် ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားပြီးလျှင် ထိုဖလသမာပတ်မှ ထ၍ မိမိအကျင့်စဉ်ကို ဆင်ခြင်

အောက်မေ့ကာ လွန်စွာဝမ်းမြောက်လျက် မိမိ၏ အာယုသင်္ခါရ= ဇီဝိတသန္တာန်အစဉ်ကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုလတ်သော် ထိုအာယုသင်္ခါရတို့ ကုန်နေပြီကို သိ၍ "ငါသည် မဟာဝုန်တောရကျောင်း တိုက်သို့ သွားရောက်ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပရိနိဗ္ဗာန်စံဖို့ရန် ခွင့်ပြု = သိစေပြီး, မနောဘာဝနိယ ဖြစ်တော်မူကြသည့် အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါးစသော မထေရ်မြတ်များ တည်းဟူသော သီတင်းသုံးဖော် အရိယာသံဃာတော်တို့ကို ပန်ကြားပြီးမှ ဤဘိက္ခုနီမကျောင်းသို့ တဖန်ပြန်လာ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရမူ ကောင်းလေစွ" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိလေ၏။ မိထွေးတော် ဂေါတမီထေရိမကြီး၏ သန္တာန်မှာကဲ့သို့ ဤအတူပင် သာကီဝင်မင်းသမီး ဘိက္ခုနီငါးရာတို့၏ စိတ်သန္တာန်မှာလည်း အကြံအစည် ဖြစ်ရှိလာလေသည်။

(ဤ၌၌။ ။မိထွေးတော်ဂေါတမီထေရိမကြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူခဏ်း အကြောင်းအရာအကျယ် ကြည့်လိုဖွယ်ကို (၁) မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားစီရင်တော်မူအပ်သည့် "ဆိဒ္ဒပိဓာနနီကျမ်း" ပဌမတဲ့ မာတိကာ ခေါင်းစဉ်အမှတ် ၁၂-၌၎င်း (၂) အပဒါန ပါဠိတော် ခု၎၊၂၆၀-စာမျက်နှာမှစ၍ ပါဠိတော်နှင့်တကွ ပိဋကတ်မြန်မာပြန် မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီအပဒါန်၌၎င်း ကြည့်ရှုရာကုန်၏။ ဤကျမ်း၌မူ အကျဉ်းဆုံးမျှ ဖော်ပြပေတော့အံ့)—

မိထွေးတော်ဂေါတမီထေရိမကြီး၏ စိတ်သန္တာန်၌ "ငါသည် သားတော်ဘုရား, အဂ္ဂသာဝကမထေရ်မြတ်နှစ်ပါး, မြေးတော် ရာဟုလ်မထေရ်, တူတော်အာနန္ဒာမထေရ်, သားတော်နန္ဒမထေရ်တို့၏ ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံခြင်းကို ဖူးမြင်ခွင့်ရတော့မည် မဟုတ်၊ သားတော်ဘုရား, အဂ္ဂသာဝကမထေရ်မြတ်နှစ်ပါး, မဟာ-ကဿပမထေရ်, တူတော် အာနန္ဒာမထေရ်, သားတော်နန္ဒမထေရ်, မြေးတော် ရာဟုလမထေရ်တို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မမူကြမီ အာယုသင်္ခါရကိုလွှတ်၍ စောစောစီးစီး သားတော်ဘုရား ခွင့်ပြု ချက်ရယူပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော့အံ့" ဟု အကြံဖြစ်သကဲ့သို့ ထိုအတူပင် သာကီဝင်မင်းသမီး ဘိက္ခုနီမငါးရာတို့၏ စိတ်သန္တာန်မှာလည်း အကြံအစည် ဖြစ်လေသည်။

ထိုအခါ မြေငလျင် ပြင်းစွာတုန်လှုပ်၏၊ ကောင်းကင်မှ အခါမဟုတ် မိုးထစ်ချုန်း၏၊ ကျောင်းစောင့်နတ်တို့ ငိုကြွေးကြလေ၏။ ဘိက္ခုနီမငါးရာတို့ မိထွေးတော်ဂေါတမီထေရီမကြီးထံ သွားရောက်၍ ထိုအကြောင်းကို ပြောကြားကြသည်တွင် မိထွေးတော်ထေရီမကြီးက မိမိအကြံအစည်ဖြစ်ရှိသည်ကို ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။ ဘိက္ခုနီမငါးရာတို့ကလည်း မိမိတို့လည်း ထိုနည်းပင် အကြံအစည်ဖြစ်ရှိသည်ကို ပြန်ကြားပြောဆိုကြပြီးနောက် ဘိက္ခုနီမအားလုံးတို့ပင် ကျောင်းစောင့်နတ်တို့ကို အပြစ်ရှိခဲ့က သည်းခံကြရန် တောင်းပန်ပြီး ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်ကို နောက်ဆုံးကြည့်ရှုကာ မိထွေးတော်ထေရီမကြီးက—

"နဇရာ မစ္စု ဝါ ယတ္ထ၊ အပ္ပိယေဟိ သမာဂမော။
ပိယေဟိ နဝိယောဂေါတ္တိ၊ တံ ဝဇ္ဇံသံ အသန်တံ။

= ငါသည် အိုခြင်းကင်းရာ, သေခြင်းကင်းရာ, မနှစ်သက်အပ်သည့် သတ္တဝါ,သံဝါရတို့နှင့် တွေ့ဆုံရခြင်းဆင်းရဲကင်းရာ, နှစ်သက်အပ်သည့် သတ္တဝါ, သံဝါရတို့နှင့် ကွေကွင်းရခြင်း ဆင်းရဲကင်းရာ အသန်တဓာတ် နိဗ္ဗာန်ရွေပြည်မြတ်သို့ သွားရောက်တော့အံ့"—

ဟူသော ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုလိုက်လျှင် ကြားကြားသမျှ ရာဂမကင်းကြသူ နတ်လူအားလုံးတို့ပင် သည်းစွာငိုကြွေးကြလေသည် (ဖွဲ့နွဲ့ငိုကြွေးပုံကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ရာ၏)။

မြို့လယ်လမ်းမကြီးအတိုင်း ဘိက္ခုနီမများ ထွက်လာကြသော အခါမှာလည်း သဒ္ဓါတရား အားကြီးကြသူ ဥပါသိကာတို့ အိမ်မှ ထွက်၍ ဂေါတမီထေရီမကြီး၏ ခြေရင်း၌ တုပ်ဝပ်ကြကာ ဖွဲ့နွဲ့ငိုကြွေးကြလေသည် (ဖွဲ့ဖွဲ့နွဲ့နွဲ့ငိုကြွေးပုံကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ရာ၏)။ မိထွေးတော်ထေရီမကြီးသည် ထိုဥပါသိကာတို့၏ သောကပယ်ဖျောက်နိုင်ရန်လည်း တရားဟောတော်မူခဲ့ရသေး၏ (တရားဟောပုံကို ပါဠိတော်မှ ထုတ်ယူရာကုန်၏၊ နောက်၌လည်း ဤနည်းတည်း)။

မိထွေးတော် ဂေါတမီထေရီမကြီးသည် ဝေသာလီပြည်သူ ဥပါသိကာတို့ကို ၉-ဂါထာခွဲတို့ဖြင့် တရားဟောပြ နှစ်သိမ့်စေပြီး နောက် မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ရောက်သောအခါ "အဟံ သုဂတ တေ မာတာ၊ တွံ စ ဝီရ ပိတာ မမ"-အစရှိသော ဂါထာ များစွာ(၁၆-ဂါထာ)တို့ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုလျှောက်ထားကာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံလိုကြောင်း ခွင့်တောင်း,ကန်တော့ပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားက ခွင့်ပြုဂါထာမိန့်ဆိုတော်မူပြီးလတ်သော် ၅-ဂါထာတို့ဖြင့် ဘုရား ရှင်ကို ချီးကျူးပြန်လေသည်။

ထို့နောက် ရဟန်းသံဃာ, အရှင်ရာဟုလာ, အရှင်အာနန္ဒာ, အရှင်နန္ဒတို့ကိုလည်း ရိုသေစွာရှိခိုး၍ "အာသီဝိသာလယသမေ"-စသော ၂-ဂါထာတို့ဖြင့် ခန္ဓာ၏အပြစ်ကို ဖော်ပြကာ မိမိ ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံလိုကြောင်း ခွင့်တောင်းပြန်လေသည်။ အရှင်နန္ဒ မထေရ အရှင်ရာဟုလမထေရ်တို့မှာ ရဟန္တာဖြစ်ကြ၍ ဓမ္မ သံဝေဂဖြစ်ရှိကြသော်လည်း အရှင်အာနန္ဒာသည်ကား သေက္ခ အရိယာဖြစ်၍ "ဟာ သန္တိ ဂေါတမီ ယာတိ"-စသော ဂါထာကို ရွတ်ဆိုကာ သည်းစွာ ငိုကြွေးလေသည်။ ထေရီမကြီးသည် တူတော်အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကိုလည်း မျက်ရည်သိမ်းတရားများ ဟောကြားပြီးမှ မြတ်စွာဘုရားရှင်က—

"ထိနံ ဓမ္မာဘိသမယော၊ ယေ ဗာလာ ဝိမတိံ ဂတာ။
တေသံ ဒိဋ္ဌိပဟာနတ္ထံ၊ ဣဒံ ဒုက္ခံ ဒသေဟိ ဂေါတမိ။

= ဂေါတမီခေါ် မိထွေးတော်....မာတုဂါမ မင်းမိန်းမ တို့ ဤဂါဘုရားသာသနာဝယ် သစ္စာလေးပါး တရား သိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်းခွဲ သို့လော်သို့လော တွေးတော ယုံမှားကြသည့် ဉာဏ်ပညာနည်းပါးသော သူတို့၏ အယူ မှားကို ပယ်ရှားဖို့ရန် တန်ခိုးဣဒ္ဓိကို ပြဦးလော့"—

ဟု တိုက်တွန်းတော်မူသဖြင့် အသက်(၁၂၀)ရှိပြီဖြစ်သော ထေရီမ ကြီးသည် ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဏ်ခဏ်းခွဲ လာရှိသည့် တပါးတည်းက အများးဖြစ်ခြင်း, အများးကြီးမှ တပါးတည်းဖြစ်ခြင်း, ပေါ်ခြင်း, ပျောက်ကွယ်ခြင်း, နံရံတဖက် တောင်တဖက်သို့ မငြိမကပ်

သွားခြင်း-စသော တန်ခိုးတို့ကို ပြသသည့်ပြင် မြင်းမိုရ်တောင်ကို ထီးရိုး မဟာပထဝီမြေကြီးကို ထီးရွက်ပြု၍ အထက်အောက် ပြန်လှန်ကာ ကောင်းကင်၌ ထီးသဖွယ်ဆောင်း၍ စကြဝဠာကို ပြသလေသည်။ နေ ဖြ-စင်းထွက်သောအခါကဲ့သို့ ဩကာသ လောကတခုလုံး အခိုးတွေဖုံးနေပုံကိုလည်း ဖန်ဆင်းပြသလေသည်။ ဤသို့စသည် များစွာသော တန်ခိုးဋ္ဌဒ္ဓိတို့ကို ပြပြီးနောက် ကောင်းကင်မှ သက်ဆင်း၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီးကာ လျောက်ပတ်ရာ၌ ထိုင်နေလျက် “သားတော်ဘုရား....တပည့်တော်မ=မိထွေးတော်ကြီးသည် အသက်နှစ်ပေါင်း ၁၂၀-ရှိပါပြီ၊ အိုမင်းလှပါပြီ။ ဤမျှဖြင့် သင့်တော်လောက်ပါပြီ။ သားတော်ဘုရား....ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံပါရစေတော့”ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

ထိုအခါ စည်းဝေးရောက်ရှိနေသော ပရိသတ်က အလွန်အံ့သြ၍ “ဂေါတမီထေရီအရှင်မကြီးဘုရား.... ဘယ်ပုံကောင်းမှ အဓိကာရကုသိုလ်ကိုပြုခဲ့၍ ဤမျှလောက်တုမရသည့် တန်ခိုးလုံ့လနှင့် ပြည့်စုံရပါသနည်း”ဟု မေးလျှောက်ပြန်သဖြင့် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက်တော်က စခဲ့သည့် မိမိ၏ကျင့်စဉ်=အပဒါန်ကို ယခုနောက်ဆုံး ပစ္ဆိမဘဝတိုင်အောင် ဂါထာ များစွာတို့ဖြင့် အကျယ်ဟောပြရပြန်လေသည်။

ထိုနောက် ဘိက္ခုနီမငါးရာတို့သည်လည်း ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်ကြကာ ကြယ်တာရာတို့ကို စုရုံးသီကုံး၍ ထားသကဲ့သို့ အလွန်တင့်တယ်လှစွာ တန်ခိုးဋ္ဌဒ္ဓိအမျိုးမျိုးတို့ကို ပြကြ၍ ကောင်းကင်မှ ဆင်းသက်ကြကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ခွင့်ပြုချက်အရ ဘုရားကို ရှိခိုးကြပြီးလျှင် သင့်လျော်ပတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေကြပြီးလျှင် မိထွေးတော် ဂေါတမီထေရီမကြီး၏ကျေးဇူး မိမိတို့အပေါ်၌ အလွန်များလှကြောင်း ဖွဲ့ဆိုလျှောက်ထားကြ၍ မြတ်စွာဘုရားကို မိမိတို့ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ရန် ခွင့်တောင်းလျှောက်ထားကြလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားက “ယသဒါနိ ကာလံ ဓေါ မညထ=ဘိက္ခုနီတို့....သင်တို့၏ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာအချိန်ကို သင်တို့ပင် သိကုန်၏”ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင် ထိုဘိက္ခုနီမအားလုံးတို့သည် မြတ်စွာဘုရား

ကို ရှိခိုး၍ နေရာမှထကာ ပြန်လာကြလေကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ပရိသတ်များစွာဖြင့် မိထွေးတော်ကြီးကို တောရကျောင်းတိုက်တံခါးမုခ်အရောက် လိုက်၍ပို့တော်မူလေသည်။ တံခါးမုခ်သို့ရောက်သောအခါ မိထွေးတော်ကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား ခြေတော်ရင်း၌ ဝပ်စင်း၍ ဘိက္ခုနီမင်းရာတို့နှင့် အတူတကွ နောက်ဆုံးရှိခိုးခြင်းဖြင့် ရှိခိုးပြီးလျှင် ဝေသာလီပြည်အတွင်း ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်၍ ဘိက္ခုနီမအားလုံးပင် မိမိတို့၏ကျောင်းအသီးအသီး၌ တင်ပလ္လင်ထက်ဝက်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေကြလေသည်။ (တင်ပလ္လင်ထက်ဝက်ဖွဲ့ခွေဟူသည်မှာ—ဝဖက်ခြေကို တင်ပလ္လင်ခွေသည့်အတိုင်းထား၍ ယာဖက်ခြေကို ပုဆစ်တုပ်သည့် အတိုင်းထားကာ ထိုင်နေခြင်းတည်း၊ ထိုင်၍စမ်းလေ)။

ထိုအခါ သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုကြသည့် ဥပါသိကာမတို့သည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြတော့မည်ကို သိကြ၍ ရှိခိုးပူဇော်ရန် ဆည်းကပ် ရင်ဘတ်ကိုတီးခတ်ကြလျက် အမြစ်ပြတ်သော နွယ်သစ်ပင်ကဲ့သို့ မြေတွင် ပုန်းပုန်းပစ်လဲကာ ငိုကြွေးကြကုန်၏။ မိထွေးတော်ထေရီမကြီးသည် အကြီးဆုံးပဓာနဖြစ်သည့် ဥပါသိကာမ၏ ဦးခေါင်းကို ယုယကိုင်သပ်လျက်—

"အလံ ပုတ္တာ ဝိသာဒေန၊ မာရုပါသာနုဝတ္တိနာ။
အနိစ္စံ သင်္ခတံ သဗ္ဗံ၊ ဝိယောဂန္တံ စလာစလံ။

သမီးတို့....မာရ်မင်းကျော့ကွင်းသို့ လိုက်ပါခြင်းဖြစ်သည့် ငိုယိုမြည်တမ်း ပင်ပန်းခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိ၊ အကြောင်းပြုမှု ဖြစ်ခွင့်ရသည့် သင်္ခါရဥဿုံ အလုံးစုံသည် အမြဲမရှိ၊ ကွေကွင်းရခြင်းအဆုံးရှိ၏၊ တလျှပ်လျှပ်တုန်လှုပ် ဖောက်ပြန်တတ်၏"—

ဟု ဟောပြောဆုံးမ၍ အိမ်သို့ပြန်ကြရန် စေလွှတ်ပြီးလျှင် ရှုပါ-ဝစရပဌမစျာန်မှ နေဝသညာနာသညာယတန စျာန်တိုင်အောင် (တဖန်) ထို နေဝသညာနာသညာယတနစျာန်မှ ပဌမစျာန်တိုင်အောင် လောကီစျာန်သမာပတ် ရှစ်ရပ်တို့ကို အနုလုံ, ပဋိလုံ = အစုံ, အဆန် ဝင်စား၍ (တဖန်) ပဌမစျာန်မှသည်

စတုတ္ထဈာန်တိုင်အောင် ဝင်စားပြန်၍ စတုတ္ထဈာန်မှ ထပြီးသော် ဆိုနှင့်ဆိုမီးစာကုန်၍ ဆိုမီးတောက်မီးလှုံငြိမ်းသကဲ့သို့ အနုပါဒိ-သေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်ကိုယူသိမ်း အငြိမ်းကြီးငြိမ်းလေ၏။ ကြင်းသော အန္တယ်သာကီ ဘိက္ခုနီမငါးရာတို့သည်လည်း ထိုအတူ နိဗ္ဗာန်ယူသိမ်း ငြိမ်းကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ ပြင်းစွာမြေလှုပ်ခြင်း, ကောင်းကင်မှ ဥက္ကာကျခြင်း, နတ်မိုးနတ်စည် ချုန်းမြည်ခြင်း, နတ်တို့ငိုယိုမြည်တမ်းခြင်း, ပန်းမိုးရွာခြင်း, ပွဲသဘင်အလယ် ကခြေသည်ကဲ့သို့ မြင်းမိုရ်မထွတ်ငြိုင်ယိမ်းယိုင်တုန်လှုပ်ခြင်း, စိုးရိမ်သည့်ပမာ သမုဒ္ဒြာအော်မြည်ခြင်း, နဂါး အသုရာ နတ် ဗြဟ္မာတို့ ထိတ်လန့်သံဝဂရရှိကြ၍ "အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ယထာယံ ဝိလယံ ဂတာ" ဟု သံဝေဂစကားမြွက်ဆိုခြင်း စသည့် အထူးထူး အလယ်လယ် အံ့ဩဖွယ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုအခါ နတ်, ဗြဟ္မာတို့သည် မိထွေးတော်ဂေါတမီ ထေရီမကြီးနှင့်တကွ သာကီဝင်မင်းသမီး ဘိက္ခုနီမငါးရာတို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြပြီဖြစ်ကြောင်း မြတ်စွာဘုရားရှင်သို့ ဆည်းကပ်၍ လျှောက်ထားကြကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် "ရဟန်းတို့အား အကြောင်းပြောကြားချေ" ဟု အရှင်အာနန္ဒာကို စေလွှတ်၍ ရဟန်းသံဃာအများနှင့်တကွ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ကြွတော်မူပြီးလျှင် (၁) ရွှေဆုံးမှ လူ, နတ်, နဂါး, အသုရာ, ဗြဟ္မာများ (၂) တို့နောက်မှ ဝိသုကြိုဖန်ဆင်းအပ်သည့် ရွှေသားအလောင်းစင်ပြာသာဒ်ငါးရာထက်သို့ ညောင်စောင်းနှင့်တကွ တင်စေ၍ ဘိက္ခုနီမငါးရာတို့၏ အလောင်းစင်ပြာသာဒ်တို့ကို နတ်တို့က ထမ်းလျက်ငင်း (၃) ထိုနောက်မှ မိထွေးတော်ဂေါတမီထေရီ၏ အလောင်းစင်ပြာသာဒ်ကို လောကပါလနတ်မင်းကြီး လေးယောက်တို့က ထမ်းလျက်ငင်း (၄) ထိုနောက်မှ သံဃာတော်များနှင့် မြတ်စွာဘုရားရှင် လိုက်ပါတော်မူလျက်ငင်း ဤဖော်ပြပါ အစီအစဉ်အတိုင်း လမ်းတလျောက် ကောင်းကင်အပြည့် ဗိတာန်မျက်နှာကြက်မိုးကာ, ကြက်လျှာ အလံ = တံခွန်ထူစိုက်,

မြေဦပန်းမွေရာကြဲမြောက်, အောက်သို့တွဲလျားကျသည့် ကောင်းကင်ပဒုမာ, အမျိုးမျိုးသောပန်းနံ့သာ, သာယာချိုအေးသောတူရိယာ, သီချင်း, ကခြင်းအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ပူဇော်ချီးမြှောက်ကြ၍ သုသာန်သင်းချိုင်း မြေလုပ်တိုင်းသို့အရောက် ပို့ဆောင်ကြလေကုန်၏။

ထိုသို့ ပို့ဆောင်သောအခါ လ, နေတို့ကို လူအများမြင်နေကြရ၏။ ကြယ်နက္ခတ်တို့လည်း တောက်ပလျက်ရှိကုန်၏။ နေသည် မွန်းတည့်ချိန်ဖြစ်သော်လည်း လ-ကဲ့သို့ အေးမြ၍ နေ၏။ မိထွေးတော်၏ နိဗ္ဗာန်စံမြန်း သင်္ဂြိဟ်ခဏ်းလောက် မြတ်စွာဘုရား၏ နိဗ္ဗာန်စံမြန်း သင်္ဂြိဟ်ခဏ်းမှာ အံ့ဖွယ်သရဲ မများလှချေ။ မြတ်စွာဘုရား နိဗ္ဗာန်လားတော်မူရာ၌ ကိုယ်တော်တိုင်လည်း မကြပ်မတ်မစိရင်၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ-စသည်တို့လည်း မကြပ်မတ် မစိရင်ကြကုန်၊ မိထွေးတော်ဂေါတမီ နိဗ္ဗာန်လားရာ၌ကား မြတ်စွာဘုရားရော အရှင်သာရိပုတ္တရာ-စသည်တို့ပါ ကြပ်မတ်စိရင်ကြကုန်၏။

သုသာန်သင်းချိုင်းသို့ ရောက်သောအခါ နံ့သာထင်းပုံထက်သို့ တင်၍ မီးသင်္ဂြိဟ်ပြီးလျှင် အရှင်အာနန္ဒာသည် ဂေါတမီထေရီ၏ အရိုးဓာတ်တို့ကို ယူကိုင်လျက်—

ဂေါတမီ နိဓနံ ယာတာ၊ ဥယျုဿာ သရီရကံ။
သင်္ကေတံ ဗုဒ္ဓနိဗ္ဗာနံ၊ န စိရေန ဘဝိဿတိ။

ဂေါတမီ = ဂေါတမီခေါ် မိထွေးတော်သည်။ နိဓနံ = ပျက်ဆုံးကွယ်စင် နိဗ္ဗာန်ဝင်ခြင်းသို့။ ယာတာ = ရောက်ရှာလေပြီ။ အဿာ = ထိုမိထွေးတော် ဂေါတမီ၏။ သရီရကံ = ဥတုဇခေါ်ဆို ရုပ်ကိုယ်အစုကိုလည်း။ ဥယျံ = မီးဖြင့်လောင်အပ် ကျွမ်းပြတ်ခဲ့လေပြီ။သင်္ကေတံ = ယုံမှားမကင်း တွေးတောခြင်းဖြင့် မှတ်အပ်သော။ ဗုဒ္ဓနိဗ္ဗာနံ = ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရား နိဗ္ဗာန်လားခြင်းသည်။ နစိရေန = မကြာမြင့်မီ။ ဘဝိဿတိ = ဧကန်စင်စစ် ဖြစ်လိမ့်တကား—

ဟု သံဃေဂစကား ညည်းတွားပြောဆိုပြီးလျှင် မိထွေးတော်၏ သပိတ်၌ အရိုးဓာတ်တို့ကိုထည့်ကာ မြတ်စွာဘုရားအား ဆက်ကပ်လေ၏။ ထိုဒဓခါ မြတ်စွာဘုရားသည် မိထွေးတော်၏ အရိုးဓာတ်တို့ကို လက်တော်ဖြင့် ကိုင်ယူပြသတော်မူကာ စည်းဝေးရောက်ရှိလာသော လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ ပရိသတ်အား—

> မဟတော သာရဝန္တသ၊ ယထာ ရုက္ခသ တိဋ္ဌတော။
> ယော သော မဟတ္တရော ခန္ဓော၊ ပလုဇ္ဇေယျ အနိစ္စတာ။
> တထာ ဘိက္ခုနိသံဃသ၊ ဂေါတမီ ပရိနိဗ္ဗုတာ။
>
> သာရဝန္တသ = အနှစ်သာရ ပြည့်ဝသော။ တိဋ္ဌတော = မြဲမြံခိုင်ခံ့ တည်တံ့သော။ မဟတော ရုက္ခသ = သစ်ပင်ကြီး၏။ ယော ခန္ဓော = အကြင် ပင်စည်သည်။ မဟတ္တရော = အလွန်ပြန့်ပွါး စည်ကားကြီးကျယ်၏။ သော ခန္ဓော = ထိုကြီးကျယ်စည်ကား ပြန့်ပွါးသော ပင်စည်သည်။ အနိစ္စတာ-အနိစ္စတာယ = ပင်ကိုယ် သူ့သဘော မမြဲလေသောကြောင့်။ ပလုဇ္ဇေယျ ယထာ = ယိမ်းယိုင်တိမ်းပါး ပျက်ပြားလဲပြိုသကဲ့သို့။ တထာ = ထို့အတူ။ ဘိက္ခုနိသံဃသ = သစ်ပင်ကြီးပမာ ဘိက္ခုနိသံဃာ၏။ ခန္ဓသဒိသာ = ပင်စည်နှင့်မူ အလားတူသော။ ဂေါတမီ = ဂေါတမီခေါ် မိထွေးတော်သည်။ ပရိနိဗ္ဗုတာ = နိဗ္ဗာန်ယူသိမ်း ငြိမ်းလေပြီတကား—

ဤသို့ အစရှိသော(၁၀)ဂါထာတို့ဖြင့် တရားဟောပြ ဆုံးမတော်မူလေ၏။ (ထိုဂါထာများ ပါဠိ, အနက်ကို ဆိဒ္ဓပိဓာနနီကျမ်း၌ ကြည့်ညိုဖွယ်ရာ ဖတ်ရှုကုန်ရာ၏)။

ဤကား မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၂) ခေမာထေရီအကြောင်း

(ဤ ခေမာထေရီမ၏ အကြောင်းအရာကို အဂ်ုတ္တရအဋ္ဌကထာ, ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာနှင့် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာတို့၌ အကျဉ်းမျှ ဖွင့်ပြအပ်၏၊ အပဒါနပါဠိတော်၌ကား ခေမာထေရီကိုယ်တိုင်ပင် အကျယ်

ဟောပြအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ ခေမာထေရီအကြောင်းကို အဋ္ဌကထာသုံးကျမ်းတို့နှင့်လည်း ညီနှိုင်း၍ အပဒါနပါဠိတော်ကို အဦးတည်ကာ ရေးသားပြဆိုပေအံ့)—

(က) ဒထေရီမ-၏ ရှေးဆုတောင်း

၌ ခေမာထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် လွန်ခဲ့သော ကမ္ဘာတသိန်းထက်က ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော် အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ သူဌေးသမီး ဖြစ်လတ်၍ တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားသည့်တရားကို ကြားနာရ၍ သဒ္ဓါတရားဖြစ်ရှိကာ သရဏဂုံတည်သူ ဥပါသိကာ ဖြစ်လာလေသည်။

ထိုနောက် မိ, ဖတို့ထံ ခွင့်ပန်၍ ဘုရားအမှူးရှိသောသံဃာကို ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ဆွမ်းပြုစုလုပ်ကျွေး ဆက်ကပ်၍ ခုနစ်ရက် လွန်မြောက်သောအခါ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က သုဇာတာထေရီမကို ပညာဧတဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ကို ကြားသိ, တွေ့မြင်, ဝမ်းမြောက်, အားကျကာ တဖန် အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြု၍ ထိုပညာဧတဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းလေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားကလည်း ကမ္ဘာတသိန်းလွန်သောအခါ ၌ မြတ်စွာဘုရား သာသနာ၌ ပညာဧတဒဂ်ရ ခေမာထေရီဖြစ်မည့်အကြောင်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

ဘဝများစွာ နတ်မိဖုရား လူမိဖုရား ဖြစ်ခြင်း

ထို သူဌေးသမီးသည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုပြု၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် တာဝတိံသာ, ယာမာ, တုသိတာ, နိမ္မာနရတိ, ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်ပြည်ကြီး ၅-ထပ်တို့၌ အစဉ်အတိုင်း နတ်မိဖုရားကြီးချည်း ဖြစ်ရသည့်ပြင် နတ်ပြည်မှ စုတေ၍ လူ့ပြည်၌ တဖန်ဖြစ်ပြန်သောအခါလည်း စကြဝတေးမင်း, ဧကရာဇ်မင်းတို့၏ မိဖုရားကြီးချည်းဖြစ်ရလေသည်။ ဤသို့လျှင် နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ဖြစ်လေတိုင်းသော ဘဝမှာပင် နတ်မိဖုရား

ကြီး, လူမိဖုရားကြီးဖြစ်ကာ ကမ္ဘာပေါင်းများစွာ နတ်စည်းစိမ်, လူစည်းစိမ်ကို အလှည့်အလည် ခံစားသုံးဆောင်၍ ကျင်လည်ခဲ့ရလေသည်။

ဗြဟ္မစာရိနီ ဘိက္ခုနီဘဝ

ယင်းသို့ ကမ္ဘာပေါင်းများစွာ နတ်စည်းစိမ်, လူစည်းစိမ်ကို အလှည့်အလည် ခံစားသုံးဆောင်၍ ကျင်လည်ခဲ့လေရာ ဤကမ္ဘာမှ လွန်ခဲ့သော ကိုးဆယ့်တကမ္ဘာဝယ် ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားပွင့်ထွန်းတော်မူသောအခါ အမျိုးကောင်းသမီး ဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်းကပ်၍ တရားကို နာလတ်သည်ရှိသော် သဒ္ဓါတရား ကြီးမားစွာဖြစ်ရှိကာ ဘိက္ခုနီမ-ပြုလုပ်၍ နှစ်ပေါင်းတသောင်းကြာ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးသဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်အားထုတ်သူ, ဗဟုသုတပြည့်ဝသူ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသူ, သစ္စာလေးပါးတို့၌ ရဲရင့်သူ, သိမ်မွေ့စွာသော တရား အဟောကောင်း = ဓမ္မကထိကဘိက္ခုနီမ–ဖြစ်၍ သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာကို လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့လေသည်။

ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် တုသိတာနတ်ပြည်သို့ တက်ရ၍ ဖြစ်လေရာရာဘဝတို့၌ ဝိပဿီမြတ်စွာ သာသနာဝယ် ကောင်းစွာအားထုတ်ခဲ့ခြင်း ကောင်းမှုရင်းကြောင့် သူ့ထက်ကဲသာ ပညာ, သီလ, ဘာဝ, ဥစ္စာ လိမ္မာသောအခြေအရုံပရိသတ်ရှိသူဖြစ်ကာ နှစ်သက်ဖွယ်ရာ များစွာသော လူနတ်စည်းစိမ်တို့ကို အလွယ်တကူ ရယူသုံးဆောင်ခံစားရသည့်ပြင် ထိုပဋိပတ်ကောင်းမှုအစွမ်းကြောင့်ပင် ဖြစ်တိုင်းသောလူ့ဘဝ, နတ်ဘဝတို့၌ အရှင်သခင်စိုးပိုင်သူများက အလေးထားမြတ်နိုးရသူ နတ်မိဖုရား, လူမိဖုရား ဖြစ်ရလေသည်။

ကျောင်းတိုက်ဒါယိကာမဘဝ

ထိုအမျိုးသမီးသည် ဤဘဒ္ဒကမ္ပာ ကောဏာဂုံမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါ ဗာရာဏသီပြည်ဝယ် ကြွယ်ဝသောအမျိုးသမီးဖြစ်၍ (အမည်နာမ-မပါ၊ ခေမာဟူ၍သာ လွယ်လွယ်မှတ်

ထားရာ၏) ဓနဥ္ဇာနီအမျိုးသမီး, သုမေဓာအမျိုးသမီးတို့နှင့်အတူ တကွ ဒါနပြုဖေါ် သူငယ်ချင်းမ-တို့ဖြစ်ကြကာ သုံးယောက်သား ဒါယိကာခံ၍ သံဃအရာမ်ကျောင်းတိုက်ကြီးနှင့်တကွ သံဃိက ကျောင်းကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ကြလေသည်။ထိုဘဝမှ စုတေကြသော် သုံးယောက်သားလုံးပင် တာဝတိ်သာနတ်ပြည်နှင့် လူ့ပြည်တို့၌ နတ်စည်းစိမ်, လူစည်းစိမ်တို့ကို အထက်တန်းကျကျ သုံးဆောင်ခံစားကြရလေသည်။

ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးတော်ကြီးဘဝ

၍ဘဒ္ဒကမ္ပာမှာပင် ကဿပမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူသော အခါဝယ် ကာသိတိုင်းရှင် ဗာရာဏသီပြည် ကိကိမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အလုပ်အကျွေး ဒါယကာအရင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုကိကိမင်းကြီးမှာ—

ခေမာ, ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊ ပဋာစာရာ စ ကုဏ္ဍလာ။
ကိသာဂေါတမီ, ဓမ္မဒိန္နာ၊ ဝိသာခါ ဟောတိ သတ္တမီ—

ဟူသော ဂါထာအတိုင်း ၍အကျွန်ုပ်တို့မြတ်စွာဘုရားသာသနာ၌ အစဉ်အတိုင်း (၁) ခေမာထေရီ (၂) ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (၃) ပဋာစာရာထေရီ (၄) ကုဏ္ဍလကေသီထေရီ (၅) ကိသာဂေါ-တမီထေရီ (၆) ဓမ္မဒိန္နာထေရီ (၇) ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးတို့ ဖြစ်ကြမည့်—

သမဏီ, သမဏာဂုတ္တာ စ၊ ဘိက္ခုနီ, ဘိက္ခုဒါယိကာ။
ဓမ္မာ စေဝ, သုဓမ္မာ စ၊ သတ္တမီ သံဃဒါယိကာ——

ဟူသော ဂါထာအတိုင်း (၁) သမဏီမင်းသမီး (၂) သမဏာ-ဂုတ္တာမင်းသမီး (၃) ဘိက္ခုနီမင်းသမီး (၄) ဘိက္ခုဒါယိကာမင်းသမီး (၅) ဓမ္မာမင်းသမီး (၆) သုဓမ္မာမင်းသမီး (၇) သံဃဒါယိကာမင်းသမီးဟူ၍ သမီးတော်ခုနစ်ယောက်တို့ ရှိကြလေသည်။

ထိုသမီးတော် ခုနစ်ယောက်တို့အနက် ၍ခေမာထေရီအလောင်းအမျိုးကောင်းသမီးသည် အကြီးဆုံး သမဏီမင်းသမီး

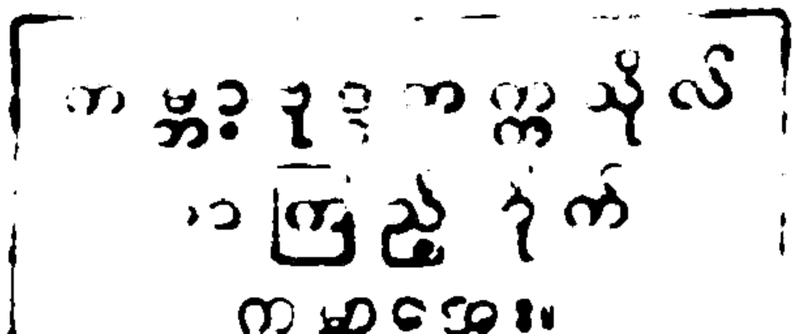

ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုသမဏီမင်းသမီးသည် ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာရ၍ ရဟန်းမ = ဘိက္ခုနီပြုရန် အလွန်ပင်စိတ်သန်လျက် ခမည်းတော်မင်းကြီးထံ ခွင့်ပန်ပါသော်လည်း ရဟန်းမ = ဘိက္ခုနီပြုလုပ်ရန် အခွင့်မရခဲ့ချေ။ ထိုအခါသမီးတော် ခုနစ်ယောက်လုံးတို့ပင် အနှစ်နှစ်သောင်းကြာ ခင်ပွန်းမရှာ ကောမာရိဖြဟ္မစရိယ = သတို့သမီး (အပျို) ဘဝဖြင့်ပင် တသက်လုံး ဥပုသ်သီတင်း ကျင့်သုံးခြင်းကို ကျင့်ကြ၍ ကဿပမြတ်စွာဘုရားကို အသက်ထက်ဆုံး ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးဆည်းကပ်ကြလေသည်။

အခါတပါး၌ ကဿပမြတ်စွာဘုရားသည် အလွန်အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော မဟာနိဒါနသုတ္တန်တရားကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။ (မဟာနိဒါနသုတ်မှာ ဒီဃနိကာယ်ခေါ် သုတ်သုံးကျမ်း အဝင်အပါ နှစ်ခုမြောက် မဟာဝဂ္ဂပါဠိ၌ နှစ်ခုမြောက် သုတ္တန်ဖြစ်သည်၊ ထိုသုတ်ကို ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။ သမဏီမင်းသမီးသည် ထိုမဟာနိဒါနသုတ္တန်ကို နာရ၍ သဒ္ဓါတရား ကြီးမားစွာဖြစ်ရှိကာ လွှလာသင်ကြား နှုတ်ရဆောင် ရွတ်အံသရဇ္ဈာယ်ခဲ့လေသည်။

ထိုကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံများကြောင့် သမဏီမင်းသမီးဘဝမှ စုတေလတ်သော် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ နတ်မိဖုရားကြီးဖြစ်လေ၏။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် နောက်ဆုံးပစ္ဆိမ ဤဘဝဝယ် သာဂလမြို့၌ မဒ္ဒရာဇ်မင်း၏ သမီးတော်ဖြစ်၍ ပြည့်သူခပ်သိမ်းကို ချမ်းငြိမ်း ဘေးကင်းစေလျက် မွေးဖွားလာသူ ဖြစ်သောကြောင့် "ခေမာ" မင်းသမီးဟု အမည်တွင်လေသည်။ ခေမာမင်းသမီး အရွယ်သို့ရောက်သောအခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ အလွန်ချစ်မြတ်နိုးအပ်သည့် မိဖုရားကြီးဖြစ်လာ၍ ကိုယ်အဆင်း၌ အလွန်မာန်ယစ်သူ ဖြစ်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းဌ သီတင်းသုံးနေတော်မူသောအခါ ခေမာမိဖုရားသည် "မြတ်စွာဘုရားကား ရုပ်ဌ အပြစ်ကိုပြ၍ တရားဟောတော်မူသတဲ့" ဟု အဆင့်စကား ကြားသိရ၍ အဆင်းမာန်ယစ်သူဖြစ်ရကား "ငါသွားလျှင်လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် အဆင်းရုပ်ဌ အပြစ်ကိုပင်ပြတော်မူလေရာ၏" ဟု ကြံစည်မိကာ ကြောက်သဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်သို့ အဖူးအမြော် မသွားရောက်ပဲ နေလေ၏။

ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး၏ ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်

ဗိမ္မိသာရမင်းတရားကြီးသည် "ငါကား မြတ်စွာဘုရား၏ အမြတ်ဆုံး အလုပ်အကျွေး ဒါယကာဖြစ်လေသည်၊ ငါသို့စဉ် အရိယာသူတော်ကောင်းကြီးတယောက်၏ မိဖုရားကြီး မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်သို့ အဖူးအမြော်မသွားရောက်ခြင်းကို ငါသည် အဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မနှစ်သက်နိုင် = လက်မခံနိုင်" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ကာ စာဆိုကဝိ (= စာရေးဆရာ) တို့ကို "ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်ဖွဲ့ ဂီတဂါထာ" တို့ကို ဖွဲ့နွဲ့သီကုံးစေပြီးလျှင် ထိုဂီတဂါထာများကို "ခေမာမိဖုရား ကြားလောက်သည့်ဥပစာဌ်ဒုတစာစာ သီဆိုကြရမည်"ဟု အဆိုကျော်များကို အမိန့်ပေး၍ သီဆိုစေလေသည်။

ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်ဖွဲ့ဂီတိ ၄-ဂါထာ

(၁)　ရမ္မံ ဝေဠုဝနံ ယေန၊ န ဒိဋ္ဌံ သုဂတာလယံ။
　　န တေန နန္ဒနံ ဒိဋ္ဌံ၊ ဇုတိ မညာမသေ မယံ။

ယေန = အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ ရမ္မံ = နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ကောင်းသော။ သုဂတာလယံ = သုံးလူ့မှန်ကင်း တရားမင်း၏ သီတင်းသုံးနေထိုင်ရာလည်းဖြစ်သော။ဝေဠုဝနံ=ဝါးတောတွင်ခေါ်ဥယျာဉ်တော်ကို။ န ဒိဋ္ဌံ = ကုသိုလ်ကံမထောက်မ-သဖြင့် မမြင်ရ=မရှုရခဲ့။ တေန = ထိုသူသည်။ နန္ဒနံ = နတ်တို့ပျော်ရာ ကဲသာမြတ်မွန် နန္ဒဝန်ခေါ် နတ်ဥယျာဉ်တော်ကို။ န ဒိဋ္ဌံ = မမြင်ရ

သည်မည်၏။ ဇုတိ = ဤသို့။ မယံ = ငါတို့သည်။ မညာ-
မသေ = အောက်မေ့ဆင်ခြင် မှတ်ထင်ကြကုန်၏။

(၂) ယေန ဝေဠုဝနံ ဒိဋ္ဌံ၊ နရ-နန္ဒန-နန္ဒနံ။
သုဒိဋ္ဌံ နန္ဒနံ တေန၊ အမရိန္ဒသုနန္ဒနံ။

ယေန = အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ နရ-နန္ဒန-
နန္ဒနံ = လူတိုင်းကြည်ညို ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ရှင် ဘုရင်ဗိမ္ဗိသာရ
နှစ်သက်အားရအပ်သော။ (ဝါ) နရ-နန္ဒန-နန္ဒနံ =
တလောကလုံး ညွတ်ရုံးချစ်ခင် ဘုရားရှင်သည် ပျော်ရွှင်
နှစ်သက်တော်မူအပ်သော။ ဝေဠုဝနံ=ဆိတ်ငြိမ်သာမော
ကျယ်ပြန့်ပြောသည့် ဝါးတောမြတ်မွန် တုဖက်လွန်သော
ဝေဠုဝန်ခေါ် ဥယျာဉ်တော်ကို။ ဒိဋ္ဌံ = မျက်ဝါးထင်ထင်
ရှုမြင်ရ၏။ တေန = ထိုသူသည်။ အမရိန္ဒသုနန္ဒနံ = နတ်
တို့သနင်း သိကြားမင်းသည် လွန်မင်းစွာ နှစ်သက်အပ်
သော။ နန္ဒနံ = နတ်တို့ပျော်ရာ ကဲသာမြတ်မွန် နန္ဒဝန်ခေါ်
နတ်ဥယျာဉ်တော်ကို။ သုဒိဋ္ဌံ = ကောင်းစွာလှလှ တွေ့မြင်
ရသည်မည်၏။

(၃) ဝိဟာယ နန္ဒနံ ဒေဝါ၊ ဩတရိတ္ထာ မဟီတလံ။
ရမ္မံ ဝေဠုဝနံ ဒိသွာ၊ န တပ္ပန္တိ သုဝိမ္ဟိတာ။

ဒေဝါ = တာဝတိံသာ နတ်များစွာတို့သည်။ နန္ဒနံ=
နန္ဒဝန်ခေါ် နတ်ဥယျာဉ်တော်ကို။ ဝိဟာယ = ပယ်ခွါ
ရှောင်ရှား စွန့်ပစ်ထားခဲ့ကြ၍။ မဟီတလံ = ဇမ္ဗူဒီပါ
လက်ျာဘိုးကင် မြေအပြင်သို့။ ဩတရိတ္ထာ = သက်ဆင်း
ခဲ့ကုန်၍။ ရမ္မံ = နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ကောင်းသော။
ဝေဠုဝနံ = ဝေဠုဝန်ခေါ် ဥယျာဉ်တော်ကို။ ဒိသွာ =
မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ကြရကုန်သည်ရှိသော်။ သုဝိမ္ဟိ-
တာ = အလွန်အကဲ အံ့အဲကြကုန်လျက်။ န တပ္ပန္တိ =
ပူပန်ကင်းလွှဲ စည်းစိမ်မွေ့၍ မငြီးငွေ့,မရောင့်ရဲနိုင်ကြ
ကုန်။

(၄) ရာဇပုညေန နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဗုဒ္ဓပုညေန ဘူသိတံ။
ကော ဝယ္ဟာ တသ နိသေသံ၊ ဝနသ ဂုဏာသဇ္ဇယံ။

ယံ ဝနံ = အကြင် ဝေဠုဝန်ခေါ် ဥယျာဉ်တော်သည်။ ရာဇပုညေန = မင်းဘုန်းလုံ့ဖန် ကုသိုလ်ကံကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တိ = ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ရောက်လာ၏။ ယံ ဝနံ=အကြင် ဝေဠုဝန်ခေါ် ဥယျာဉ်တော်ကို။ ဗုဒ္ဓပုညေန = ဘုရား ဘုန်းတော် အာနုဘော်ဖြင့်။ ဘူသိတံ = တန်းဆာဆင် အပ်၏။ တသ ဝနသ = ထိုဝါးတောမြတ်မွန် ဝေဠုဝန်၏။ ဂုဏာသဇ္ဇယံ = များလှဘိတောင်း ဂုဏ်အပေါင်းကို။ ကော = စာဆိုကဝိ အဘယ်ပညာရှိသည်။ နိသေသံ = အကြွင်းမရှိအောင်။ ဝဏ္ဏော = သီကုံးဖွဲ့ခိုင် ဆိုစွမ်းနိုင်အံ့ နည်း။

ခေမာမိဖုရား ထို သီချင်းသံကိုကြားရလျှင် ရှေးအခါက ထို ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်သို့သွား၍ မင်းတရားနှင့် မွေ့လျော်ပျော်ပါး ကစားဘူးသော်လည်း မသွားရဘူးသကဲ့သို့ အထူးတလည် အဆန်းတကြယ် အံ့သြဖွယ်ကြီးထင်၍ သွားရောက် ကြည့်ရှုချင်သော အာသာဆန္ဒ ပြင်းပြလျက် ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကို တင် ကြားခွင့်ပန်ပြီးလျှင် ကြီးစွာသောအခမ်းအနားဖြင့် မြတ်ဘုရားနှင့် မတွေ့ရအောင်ကြံ၍ ဆွမ်းခံဝင်ချိန်တွင် ဥယျာဉ်တော်သို့ဝင်ပြီး အပျင့်, အသီး, အကင်းအငုံ ပန်းမျိုးစုံထွေးယှက်, ပန်းဝတ်ရက် ယူသုံး ပျခပိတုန်းတို့သောသော, ဥသြတွန်ကျူး, ဒေါင်းမြူးကခုန်, လူစုံမရောပြွမ်း, ဆိတ်ချမ်းလူသံ, စကြံ, မလွှာပ် ကျောင်း, စရပ် တို့ဖြင့် ယောဂီသူမြတ်တို့ မွေ့လျော်ရာ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်ကို ရှုမြော်လှည့်လည်လေ၏။

ထိုသို့ လှည့်လည်စဉ်အတွင်း ခေမာမိဖုရားသည် တခုသော သစ်ပင်ရင်း၌ ရဟန်းတရား ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်ထိုင် နေသည့် ယောဂီရဟန်းပျိုတပါးကို မြင်၍ "ရှုချင်စဖွယ် ဤအရွယ် မှာ မွေ့လျော်ဖွယ်အာရုံ ကာမဂုဏ်ကိုခံစားပြီး သက်ကြီးယိုယွင်း အိုမင်းမှသာ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သင့်ဘိတကား" ဟု

အမှားကြံဆင်ခြင်၍ ဘုရားရှင်မရှိဟူသော အမှတ်ဖြင့် ဂန္ဓကုဋီကျောင်းသို့လည့်ပတ် ချဉ်းကပ်လေသော် ခေမာမိဖုရား လာလိမ့်မည်ကို သိတော်မူနှင့်၍ ဆွမ်းခံမကြွပဲ ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်၌ပင် တန်ခိုးတော်ဖြင့် ခေမာမိဖုရားထက် အဆဆသာလွန် လှပတင့်တယ်သော မိန်းမငယ် = ဣဒ္ဓိရုပ်ကို ဖန်ဆင်းတော်မူလျက် လေညှင်းယပ်ခပ်စေ၍ နေတော်မူလင့်သော မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပက်ပင်းပါ ဖူးမြင်ရလေ၏။

ခေမာမိဖုရားသည် မိမိအဆင်း၌ တပ်မက်ခြင်းကို ပယ်စွန့်၍ ထို ဣဒ္ဓိရုပ် သူငယ်မအဆင်း၌ ပြင်းစွာတပ်မိန်း တစိန်းစိန်း ကြည့်ရှုဆဲ၌ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဖန်ဆင်းချက်ကြောင့် ထို သူငယ်မ ရွတ်တွအိုမင်း အဆင်းဖောက်ပြန် ဆံဖြူသွားကျိုး ညှင်းဆိုး, မည့်စွဲလျက် တွဲရရွဲကျသောသားမြတ်, တွန့်ကပ်ပိန်ခြောက်သော အရေအသား, ကိုးရိုကားရား ခြေလက်အင်္ဂါ, ကြီးစွာသော အဆစ်အပိုင်း, အကြောပြိုင်းရရိုင်းနှင့် ကုပ်ကိုင်းသော ကိုယ်ရှိလျက် ပင့်သက်ရှူရှိုက် တုန်တုန်ခိုက်ခိုက် မျက်ဖြူဆိုက်၍ ဖိုက်ခနဲလဲသေသည်ကို မြင်ရလေလျှင် ခေမာမိဖုရား၏ စိတ်သန္တာန်၌—

“မိရတ္ထု ရူပံ အသုစိ၊ ရမန္တေ ယတ္ထ ဗာလိယာ။

ရူပံ = ခေတ်လေးပါးဆောင် ဤ ရုပ်ကောင်သည်။ အသုစိ=ပင်ကိုယ်သူ့သဘော၀ယ် မစင်ကြယ်ပါတကား။ မိ = စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်သည်။ အတ္ထု = ဖြစ်စွဲတကား။ ယတ္ထ = ယင်းသို့ မစင်မကြယ် ထွီဖွယ်ဖြစ်သော ရုပ်ကောင်၌။ ဗာလိယာ = ပညာအနှစ် အမိုက်မတို့သည်။ ရမန္တေ = မွေလျော်ပျော်ပိုက် နှစ်ခြိုက်၍ နေကုန်၏ တကား”—

ဟု သံဝေဂဉာဏ် ထက်သန်စွာ ဖြစ်ရှိလာလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ခေမာမိဖုရားအား ဤ ဆိုလတ္တံ့သော တရားဂါထာတို့ကို ဟောကြားတော်မူလေ၏—

(၁) အာတုရံ အသုစိ ပူတိ၊ ပဿ ခေမေ သမုဿယံ။
ဥဿရန်ဲ ပဿရန်ဲ၊ ဗာလာန် အဘိနန္ဒိတံ။

ခေမေ = ခေမာမိဖုရား....။ အာတုရံ = ကျင်နာခံခက်နှိပ်စက်ထသော။ အသုစိ = မစင်မကြယ် ထွီဖွယ်ရာဖြစ်ထသော။ ပူတိ = ပုပ်ဟောင်ညှီလျောင်း မကောင်းသော အနံ့ရှိထသော။ ဥဿရန်ဲ = အထက်သို့လည်း တစက်စက် ယိုထွက်ထသော။ ပဿရန်ဲ = အောက်သို့လည်း တစက်စက် ယိုထွက်ထသော။ ဗာလာနံ = မလိမ္မာသူ လူမိုက်တို့သည်။ အဘိနန္ဒိတံ = လွန်စွာစုံမက်နှစ်သက်မြတ်နိုးအပ်သော။ သမုဿယံ = ခန္ဓာကိုယ် အတွေ့ဘောကို။ ပဿ = စေ့စေ့ငုငု ကြည့်ရှုလော့။

(၂) အသုဘာယ စိတ္တံ ဘာဝေဟိ၊ ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ။
သတိ ကာယဂတာ တျတ္ထု၊ နိဗ္ဗိဒါဗဟုလာ ဘဝ။

အသုဘာယ = မတင့်မတယ် စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု စိတ်ဝယ်ထင်မြင်ခြင်းအကျိုးငှါ။ ဧကဂ္ဂံ = တခုတည်းသော အာရုံရှိသော။ သုသမာဟိတံ = ကောင်းစွာ တည်ကြည်သော။ စိတ္တံ = ဘာဝနာစိတ်ကို။ ဘာဝေဟိ = ပွါးစေလော့။ ကာယဂတာ = ကာယကောဋ္ဌာသ၌ဖြစ်သော။ သတိ = အောက်မေ့ခြင်းသတိသည်။ တေ = သင့်အား။ အတ္ထု = ဖြစ်စေလော့။ နိဗ္ဗိဒါဗဟုလာ = ငြီးငွေ့ခြင်းများသည်။ ဘဝ = ဖြစ်လော့။

(၃) ယထာ ဣဒံ တထာ တေံ၊ ယထာ တေံ တထာ ဣဒံ။
အဒ္ဓဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ ကာယေ ဆန္ဒံ ဝိရာဇယ။

ခေမေ = ခေမာမိဖုရား... ။ ဣဒံ = ၌ ငါ့ထံကပ်ိုမိန်းမ၏ ကိုယ်သည်။ ဘိဇ္ဇတိ ယထာ = အိုမင်းရွတ်တွ ပျက်စီးရသကဲ့သို့။ တထာ = ထိုအတူ။ တေံ = ထိုသင်၏ ကိုယ်သည်။ ဘိဇ္ဇိဿတိ = အိုမင်းရွတ်တွ ပျက်စီးရလတ္တံ့။

ဧတံ = ထိုသင်၏ကိုယ်သည်။ သောဘတိ ယထာ = မသေခင်ခေတ္တမျှ တင့်တယ်လှပသည်ဟု ထင်ရသကဲ့သို့။ တထာ = ထိုအတူ။ ဣဒံ = ၌ ငါ့ထံကပ်ခို မိန်းမ၏ ကိုယ်သည်။ သောဘတိ = မသေခင်ခေတ္တမျှ တင့်တယ်လှပသည်ဟု ထင်ရ၏။ အစ္ဆရိတ္တာဒ္ဓု = အတွင်းလည်း ဖြစ်သော။ ဗဟိဒ္ဓါ စ = အပလည်းဖြစ်သော။ ကာယေ = ကိုယ်၌။ ဆန်ဒံ = တပ်မက်သော ဆန္ဒရာဂကို။ ဝိရာဇယ = ပယ်စွန့်ဖြတ်တောက်လော့။

(၄) အနိမိတ္တာဒ္ဓု ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုသယမုဇ္ဇဟ။
တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဥပသန္တော စရိဿသိ။

အနိမိတ္တာဒ္ဓု = လုံးလုံးလျောင်းလျောင်း ပေါင်း၍ တည်ဟန် သဏ္ဌာန်အကောင်အထည် မရှိဟု ခွဲထုစပ်ဖန် အဖြစ်အပျက်ကိုရှုသော ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုလည်း။ ဘာဝေဟိ = ပွါးစေလော့။ မာနာနုသယံ = မိမိကိုယ်၌ ပုန်းလျှိုးခိုအောင်း မကောင်းဆိုးရွား ထောင်လွှားသော မာနာနုသယကို။ ဥဇ္ဇဟ = စွန့်ပယ်လော့။ တတော မာနာဘိသမယာ = ထိုသို့ မာနကို စွန့်ပယ်ခြင်းကြောင့်။ ဥပသန္တော = ဆယ့်တမီးဟူ အပူခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းသည် ဖြစ်၍။ စရိဿသိ=နိဗ္ဗာန်ထုတ်လျှောက် ရောက်ရလတ္တံ့။

(၅) ယေ ရာဂရတ္တာနုပတန္တိ သောတံ၊
သယံ ကတံ မက္ကဋကောဝ ဇာလံ။
တေမို့ ဆေတ္ဝာန ပရိဗ္ဗဇန္တိ၊
အနပေက္ခိနော ကာမသုခံ ပဟာယ။

မက္ကဋကော = ပဉ်ကူကောင်သည်။ သယံ ကတံ = မိမိပြုအပ်သော။ ဇာလံ = ကွန်ရက်အသွင် ပဉ်ကူချည် မျှင်သို့။ အနုပတတိ ယထာ = အစဉ်လျှောက်၍ နေသကဲ့သို့။ ယေ = အကြင်သတ္တဝါတို့သည်။ ရာဂရတ္တာ = ရာဂဖြင့် တပ်မက်မောကုန်၏။ တေ = ထိုသတ္တဝါတို့သည်။ သယံ ကတံ = မိမိသည်ပြုအပ်သော။ သောတံ = ကိလေ

သာအယဉ် ခန္ဓာအစဉ်သို့။ အနုပတန္တိ=အစဉ်လိုက်၍နေရကုန်၏။ ဓိရာ = ပညာရှိတို့သည်။ ကာမသုခံ=ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို။ အနပေက္ခိနော = ငဲ့ကွက်တွယ်တာခြင်း မရှိကုန်ပဲ။ ပဟာယ = ပယ်စွန့်ကုန်၍။ တေမှိ = ထိုကိလေသာအယဉ် ခန္ဓာအစဉ်ကိုလည်း။ ဆေတ္တာန=တစမကျန်တွန်းလှန်ဖြတ်တောက်ကုန်၍။ ပရိဗ္ဗဇန္တိ = နိဗ္ဗာန်ထုတ်လျှောက် သွားရောက်ကြကုန်၏။

ဤတရားဒေသနာကို ကြားနာရ၍ ခေမာမိဖုရား၏စိတ် ကြည်သာရွှင်လန်း ခံ့ကျန်း၍နေသည်ကို သိမြင်တော်မူကာ မြတ်စွာဘုရားသည် (ခေမာမိဖုရားအလောင်း သမဏီမင်းသမီးဘဝ ကဿပဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က လွေလာန္ဟုတ်တက် ဆောင်ခဲ့ဘူးသော)မဟာနိဒါနသုတ်ကို ဟောတော်မူလေ၏။ ထိုမဟာနိဒါနသုတ်ကို ကြားနာရသောအခါ ခေမာမိဖုရားသည် ရှေးကမိမိလွေကျက်ခဲ့ဘူးသည်ကို အမှတ်ရကာ ထိုနေရာ၌ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ = သောတာပန်အရိယာမ-ဖြစ်လေ၏။

သောတာပန်အရိယာမ-ဖြစ်ပြီးသောအခါ ခေမာမိဖုရားသည် မိမိ ရှေးက ရုပ်မာနဖြင့် အထင်မှား အမြင်မှားခဲ့သည့်အပြစ်ကို တောင်းပန်ကန်တော့လိုရကား မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌ ဝပ်စင်းလျက် ဤဆိုလတ္တံ့သော ငါးဂါထာတို့ကို လျှောက်ဆိုတောင်းပန်လေ၏—

(၁) နမော တေ သဗ္ဗဒဿာဝိ၊ နမော တေ ကရဏ္ဍာကရ။
နမော တေ တိဏ္ဏသံသာရ၊ နမော တေ အမတံ ဒဒ။

သဗ္ဗဒဿာဝိ = ခပ်သိမ်းသောတရားတို့ကို ကြင်းထား မရှိ မြင်သိတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား....။ တေ = ရှင်ပင်ဘုရားအား။ နမော = ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။ ကရဏ္ဍာကရ = မဟာကရဏ္ဍာ၏ တည်ရာဖြစ်တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား....။ တေ = ရှင်ပင်ဘုရားအား။ နမော = ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။

ဧတံ = ထိုသင်၏ကိုယ်သည်။ သောဘတိ ယထာ = မသေခင်ခေတ္တမျှ တင့်တယ်လှပသည်ဟု ထင်ရသကဲ့သို့။ တထာ = ထိုအတူ။ ဇုဒံ = ဤ ငါ့ထံကပ်ခို မိန်းမ၏ ကိုယ်သည်။ သောဘတိ = မသေခင်ခေတ္တမျှ တင့်တယ်လှပသည်ဟု ထင်ရ၏။ အစ္ဆတ္တွန္တု = အတွင်းလည်း ဖြစ်သော။ ဗဟိဒ္ဓါ စ = အပလည်းဖြစ်သော။ ကာယေ = ကိုယ်၌။ ဆန်ဒံ = တပ်မက်သော ဆန္ဒရာဂကို။ ဝိရာဇယ = ပယ်စွန့်ဖြတ်တောက်လော့။

(၄) အနိမိတ္တန္တု ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုသယမုဇ္ဇဟ။
တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဥပသန္တော စရိဿသိ။

အနိမိတ္တန္တု = လုံးလုံးလျောင်းလျောင်း ပေါင်း၍ တည်ဟန် သဏ္ဌာန်အကောင်အထည် မရှိဟု ခွဲထုစပ်ဖန်အဖြစ်အပျက်ကိုရှုသော ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုလည်း။ ဘာဝေဟိ = ပွါးစေလော့။ မာနာနုသယံ = မိမိကိုယ်၌ ပုန်းလျှိုးခိုအောင်း မကောင်းဆိုးရွား ထောင်လွှားသော မာနာနုသယကို။ ဥဇ္ဇဟ = စွန့်ပယ်လော့။ တတော မာနာဘိသမယာ = ထိုသို့ မာနကို စွန့်ပယ်ခြင်းကြောင့်။ ဥပသန္တော = ဆယ့်တမီးဟူ အပူခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းသည် ဖြစ်၍။ စရိဿသိ=နိဗ္ဗာန်ထုတ်လျှောက် ရောက်ရလတ္တံ့။

(၅) ယေ ရာဂရတ္တာနုပတန္တိ သောတံ၊
သယံ ကတံ မက္ကဋကောဝ ဇာလံ။
ဧတမ္ပိ ဆေတ္ဝာန ပရိဗ္ဗဇန္တိ၊
အနပေက္ခိနော ကာမသုခံ ပဟာယ။

မက္ကဋကော = ပဉ်ကူကောင်သည်။ သယံ ကတံ = မိမိပြုအပ်သော။ ဇာလံ = ကွန်ရက်အသွင် ပဉ်ကူချည် မျှင်သို့။ အနုပတတိ ယထာ = အစဉ်လျှောက်၍ နေသကဲ့သို့။ ယေ = အကြင်သတ္တဝါတို့သည်။ ရာဂရတ္တာ = ရာဂဖြင့် တပ်မက်မောကုန်၏။ တေ = ထိုသတ္တဝါတို့သည်။ သယံ ကတံ = မိမိသည်ပြုအပ်သော။ သောတံ = ကိလေ

သာအယဉ် ခန္ဓာအစဉ်သို့။ အနုပတန္တိ=အစဉ်လိုက်၍နေရကုန်၏။ မိရာ = ပညာရှိတို့သည်။ ကာမသုခံ=ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို။ အနပေက္ခိနော = ငဲ့ကွက်တွယ်တာခြင်း မရှိကုန်ပဲ။ ပဟာယ = ပယ်စွန့်ကုန်၍။ တေမွိ = ထိုကိလေသာအယဉ် ခန္ဓာအစဉ်ကိုလည်း။ ဆေတ္တာန=တစမကျန်တွန်းလှန်ဖြတ်တောက်ကုန်၍။ ပရိဗ္ဗဇန္တိ = နိဗ္ဗာန်ထုတ်လျှောက် သွားရောက်ကြကုန်၏။

ဤတရားဒေသနာကို ကြားနာရ၍ ခေမာမိဖုရား၏စိတ် ကြည်သာရွှင်လန်း ခံ့ကျန်း၍နေသည်ကို သိမြင်တော်မူကာ မြတ်စွာဘုရားသည် (ခေမာမိဖုရားအလောင်း သမဏီမင်းသမီးဘဝ ကသိပဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က လွှလာနှုတ်တက် ဆောင်ခဲ့ဘူးသော)မဟာနိဒါနသုတ်ကို ဟောတော်မူလေ၏။ ထိုမဟာနိဒါနသုတ်ကို ကြားနာရသောအခါ ခေမာမိဖုရားသည် ရှေးကမိမိလွှဲကျက်ခဲ့ဘူးသည်ကို အမှတ်ရကာ ထိုနေရာ၌ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ = သောတာပန်အရိယာမ-ဖြစ်လေ၏။

သောတာပန်အရိယာမ-ဖြစ်ပြီးသောအခါ ခေမာမိဖုရားသည် မိမိ ရှေးက ရုပ်မာနဖြင့် အထင်မှား အမြင်မှားခဲ့သည့်အပြစ်ကို တောင်းပန်ကန်တော့လိုရကား မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌ ဝပ်စင်းလျက် ဤဆိုလတ္တံ့သော ငါးဂါထာတို့ကို လျှောက်ဆိုတောင်းပန်လေ၏—

(၁) နမော တေ သဗ္ဗဒဿာဝိ၊ နမော တေ ကရုဏာကရ။
နမော တေ တိဏ္ဏသံသာရ၊ နမော တေ အမတံ ဒဒ။

သဗ္ဗဒဿာဝိ = ခပ်သိမ်းသောတရားတို့ကို ကြင်းထားမရှိ မြင်သိတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား....။ တေ = ရှင်ပင်ဘုရားအား။ နမော = ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။ ကရုဏာကရ = မဟာကရုဏာ၏ တည်ရာဖြစ်တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား....။ တေ = ရှင်ပင်ဘုရားအား။ နမော = ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။

တိဏ္ဏာသံသာရ = သံသရာဝဂ်ယက်မှ ကူးတက်တော်မူပြီး သော မြတ်စွာဘုရား.... ။ တေ = ရှင်ပင်ဘုရားအား။ နမော = ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။ အမတံဒဒ = ဘယ်အခါမှမသေ အမြိုက်မွေကို ပေးဝေတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား....။ တေ = ရှင်ပင်ဘုရားအား။ နမော = ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား။

(၂) ဒိဋ္ဌဂဟနပက္ခန္ဒာ၊ ကာမရာဂဝိမောဟိတာ။
တယာ သမ္မာ ဥပါယေန၊ ဝိနိတာ ဝိနယေ ရတာ။

ဒိဋ္ဌဂဟနပက္ခန္ဒာ = မိစ္ဆာညစ်ထေး ချုံပျစ်စေးသို့ ပြေး ဝင်သော။ ကာမရာဂဝိမောဟိတာ = ကာမဂုဏ်ကို ခင်စုံတပ်မက် နှစ်သက်လိုက်စား၍ မျက်စိလည်လမ်းမှားသော အကျွန်ုပ်သည်။ သမ္မာ ဥပါယေန = လှပတင့်တယ် ရှုချင်ဖွယ်သော မိန်းမငယ်အဆင်းကို ဖန်ဆင်းတုံရှောင်း နည်းကောင်း ဥပါယ်တမျဉ်ဖြင့်။ တယာ=ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ ဝိနိတာ = လိမ္မာယဉ်ကျေးအောင် နည်းပေးဆုံးမအပ်သည်ဖြစ်၍။ ဝိနယေ=ကိုယ်နှုတ်နှလုံးကို ဆုံးမယဉ်ကျေးခြင်း၌။ ရတာ = နှစ်ခြိုက်ရွှင်ပျော် မွေ့လျော်ရပါပြီဘုရား။

(၃) အဒဿနေန ဝိယောဂါ၊ တာဒိသာနံ မဟေသိနံ။
အနုဘောန္တိ မဟာဒုက္ခံ၊ သတ္တာ သံသာရသာဂရေ။

တာဒိသာနံ = ရှင်ပင်ဘုရားကဲ့သို့ သဘော်ရှိကုန်သော။ မဟေသိနံ = သီလ,သမာဓိ အစရှိသော ဂုဏ်ကြီးသခင် ဘုရားရှင်တို့ကို။ အဒဿနေန = မဖူးမြင်ရသဖြင့်။ ဝိယောဂါ = ကွေကွင်းကင်းကွာခြင်းကြောင့်။ သတ္တာ = သတ္တဝါတို့သည်။ သံသာရသာဂရေ = သံသရာပြင်ကျယ်မြစ်ပင်လယ်၌။ မဟာဒုက္ခံ = ကြီးကျယ်သောဆင်းရဲကို။ အနုဘောန္တိ = ခံစားကြရကုန်၏။

(၄) ယဒဟံ လောကသရဏံ၊ အရဏံ အရဏာနုကုံ။
နာဒ္ဒသာမိ အဒ္ဒုရဋ္ဌံ၊ ဒေသယာမိ တမစ္ဆယံ။

အဟံ = ခေမာသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်။ လောကသ-ရဏံ = လူသုံးပါးတို့၏ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သော။ အရဏံ= ကိလေသာရန်သူ ကင်းဝေးတော်မူသော။ အရဏာနုံ= ကိလေသာရန်သူပုန် ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်တော်မူသော ရှင်ပင်ဘုရားကို။ အဒူရဋ္ဌံ= ရာဇဂြိဟ်မြို့နီး ဝါးတောကြီးဌာနေတော်မူသည်ကိုလျက်။ ယံ နု အဒ္ဓသာမိ = အကြင်လာရောက်ဦးတင် မဖူးမြင်မိပါ။ တံ အစ္ဆယံ = ထိုနီးလျက် ဦးတင် ဖူးမြင်မလာ မလိမ္မာသော အပြစ်ဒေါသ အာဒီနဝကို။ ဒေသယာမိ = ဖော်ပြတင်ကြား လျှောက်ထားတောင်းပန်ပါ၏ဘုရား။

(၅) မဟာဟိတံ ဝရဒဒံ၊ အဟိတောတိ ဝိသင်္ကိတာ။
နောပေသိ ရူပနိရတာ၊ ဒေသယာမိ တမစ္ဆယံ။

မဟာဟိတံ=သတ္တဝါအများ သုံးဘုံသားတို့၏ များစွာသော စီးပွါးကို ဆောင်တော်မူတတ်သော။ ဝရဒဒံ= မြတ်သောမဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်ကို ပေးတော်မူတတ်သော ရှင်ပင်ဘုရားကို။ အဟိတောတိ = စီးပွါးမဲ့အောင် ကဲ့ရဲ့ရွဲတ်ချတတ်သည်ဟူ၍။ ဝိသင်္ကိတာ = ခွဲတ်ချော်တိမ်းပါးယုံမှားတွေးတောလျက်။ ရူပနိရတာ = အရောင်အဆင်းဌာန လွန်မင်းစွာမွေ့လျော် ပျော်ပိုက်သည်ဖြစ်၍။ ယံ နု ဥပေသိ = အကြင်မဆည်းကပ် မလာရောက်မိပါ။ တံ အစ္ဆယံ = ထိုဆင်းရောင်ယစ်လတ် အလွဲမှတ်၍ မဆည်းကပ် မလာရောက် မှားမှောက်မိသမျှ အပြစ်ဒေါသ အာဒီနဝကို။ ဒေသယာမိ = ဖော်ပြတင်ကြား လျှောက်ထားတောင်းပန်ပါ၏ဘုရား။ ။(၇ါထောအနက်တို့မှာ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အနက်များဖြစ်သည်။ ဆိဒ္ဓဝိဓာနနိကျမ်းမှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြအပ်သည်)။

ခေမာမိဖုရားသည် ၅၏ "ကန်တော့လွှာ ၅-၇ါထောတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို တောင်းပန်ကန်တော့ လျှောက်ထားလေသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အမြိုက်ရေချမ်းဖြင့် သွန်းဖျန်းတော်မူလိုက်

သကဲ့သို့ ခေမာမိဖုရားကို "တိဋ္ဌ ခေမေ=ရှိပစေ ချစ်သမီးခေမာ...." ဟု သည်းခံစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ ခေမာမိဖုရားသည် မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာရှိခိုး လက်ျာရစ်လှည့်လည် ပြီး၍ ရှေနန်းတော်သို့ ပြန်လာကာ ဗိမ္မိသာရမင်းတရားကို—

(၁) အဟော သမ္မာ ဥပါယော တေ၊
စိန္တိတော ယမရိန္ဒမ။
ဝနဒဿနကာမာယ၊
ဒိဋ္ဌော နိဗ္ဗုနထော မုနိ။

အရိန္ဒမ = ရွှေရောင်ကိုယ်ဆင်း ဝါဝင်းမှည့်ထိန် စောရန်နှိမ်....။ တေ = အရှင်မင်းမြတ်သည်။ အယံ ဥပါယော = ဝေဠုဝန်ခေါ် ဥယျာဉ်တော်ကို ရှုမြော်စေကြောင်း ဤနည်းလမ်းဥပါယ်ကောင်းကို။ သမ္မာ = ကောင်းစွာ။ စိန္တိတော = ကြံစည်ရှုမြော် ပြုတော်မူအပ်ပေပြီ။ အဟော = လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွ။ ဝနဒဿနကာမာယ = ဥယျာဉ်တော်ကို ရှုမြော်လိုသည့် ဆန္ဒပြင်းပြသော ဘုရားကျွန်တော်မသည်။ နိဗ္ဗုနထော = တဏှာတည်းဟူသော တောမှ ထွက်မြောက်တော်မူပြီးသော။ မုနိ = မဟာမုနိ အတုမရှိမြတ်စွာဘုရားကို။ ဒိဋ္ဌော = မံသ, ပညာ = နှစ်ဖြာသောစက္ခုဖြင့် ဖေ့ငုထင်ထင် ဖူးမြင်အပ်ခဲ့ပါပြီ။

(၂) ယဒိ တေ ရုစ္စတေ ရာဇ၊
သာသနေ တဿ တာဒိနော။
ပဗ္ဗဇိသာမိ ရူပေဟံ၊
နိဗ္ဗိန္နာ မုနိဝါဏိနာ။

ရာဇ = သမ္မုတိနတ် အိုမင်းမြတ်....။ တေ = အရှင်မင်းမြတ်သည်။ ယဒိ ရုစ္စတေ = အကယ်၍ နှစ်သက်ကြည်ဖြူဌင့်ပြုတော်မူပါငြားအံ့။ အဟံ = ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားနှမတော်သည်။ တာဒိနော = တာဒိဂုဏ်ရှင်ဖြစ်တော်မူပေသော။ တဿ မုနိနော = ထိုမဟာမုနိ အတုမရှိ

မြတ်စွာဘုရား၏။ သာသနေ=အံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာ သာသနာ၌။ ပဗ္ဗဇိသာမိ = ရှင်ရဟန်းမ ပြုပါရစေဘုရား။ အဟံ = ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားနှမတော်သည်။ မုနိဝါဏိနာ = မြတ်စွာဟောကြား တရားစကားကြောင့်။ ရူပေ=ဖောက်ပြန်ယွင်းယို ဤရုပ်ကိုယ်၌။ နိဗ္ဗိန္နာ = နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ကိုရသဖြင့် ငြီးငွေ့စက်ဆုပ်လှပါပြီ ဘုရား။

ဤဂါထာတို့ဖြင့် ရဟန်းပြုရန် ခွင့်ပန်စကား လျှောက်ထားပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ ဗိမ္မိသာရမင်းတရားသည် အမှုအရာဖြင့်ပင်လျှင် ခေမာမိဖုရား အရိယမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ဆိုက်လာကြောင်းကို ရိပ်မိသိရှိသဖြင့် လက်အုပ်ကို ချီမြှောက်ကာ "အနုဇာနာမိ တေ ဘဒ္ဒေ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ တဝ သိဇ္ဈတု = ဘဒ္ဒေ = ခေမာမည်ငြား အိုမိဖုရား····။ တေ=သင်မိဖုရားအား။ အနုဇာနာမိ = အနူးအညွတ် ရဟန်းပြုရန် ငါခွင့်လွှတ်၏။ တဝ = သင်မိဖုရား၏။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ = လူ့ရပ်လူ့ဘောင် စွန့်ရှောင်ခွါမြန်း ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သည်။ သိဇ္ဈတု = အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ပြီးမြောက်အောင်မြင်ပါစေသတည်း" ဟူသော ဂါထာဝက်ဖြင့် ခွင့်လွှတ်ဆုတောင်းစကား မိန့်ကြားပြီးလျှင် ခေမာမိဖုရားကို ရွှေထမ်းစင်ထက် တင်ဆောင်ကာ ကြီးစွာသောအခမ်းအနားဖြင့် ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်သို့ ဆောင်၍ ရှင်ရဟန်းမ-ပြုစေလေ၏။

ခေမာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

ထိုသို့ ဘိက္ခုနီ = ရဟန်းမ-အဖြစ်ကို ရရှိပြီးနောက် တဆယ့်ငါးရက်မြောက်သောနေ့ဝယ် ခေမာထေရီမသည် ဥပုသ်ပြုရာ၌ ဝတ်ပြုရင်း ဆိမ်းတောက်ထွန်းခြင်း, ဆိမ်းငြိမ်းသေခြင်းများကို မြင်၍ ထိတ်လန့်သံဝေဂဉာဏ်ကို ရသဖြင့် ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ အဖြစ်, အပျက်ကို ဆက်၍တဖန် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပြန်လေ့လျှင် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်လေးပါး အဘိညာဏ်ခြောက်ပါးတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သော အရဟတ္တမဂ်, ဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိကာ ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်လေ၏။ ။(၅) ခေမာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်သော အကြောင်းကို ခေမာထေရီအပဒါန်အတိုင်း ရေးသားဖော်ပြအပ်

သည်၊ အင်္ဂါရအဋ္ဌကထာ, ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာတို့၌မူ တမျိုးဖွင့်ပြ အပ်လေသည်၊ ဉာဏ်ရွှပ်လွေးမည်စိုး၍ ဤကျမ်း၌ မဖော်ပြတော့ ပြီ)။

ခေမာထေရီမသည် ပရိယတ်, ပဋိပတ် နှစ်ရပ်စွယ်စုံ လေ့လာ သူဖြစ်သဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါးတို့၌ အထူးကျွမ်းကျင်လိမ္မာသည့်ပြင် ကထာဝတ္ထုဆယ်ပါးတို့၌လည်း သူမတူတန်အောင် ရဲရင့်သူဖြစ် လျက် အဘိဓမ္မာနည်း၌လည်း အထူးတတ်သိလိမ္မာသူ=ပရိယတ် ရော ပဋိပတ်ပါ နှစ်ရပ်စွယ်စုံတတ်ကျွမ်းသူ ပညာရည်ထူးခြွန်သူ ဖြစ်လေသည်။ ဤအကြောင်းအရာကို အကျဉ်းဖော်ပြလတ္တံ့သော (သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိ ၁၀-အဗျာကတသံယုတ်၊ သံ ၂၊ စာမျက်နှာ ၅၄၄-လာ)၁-ခေမာ သုတ်ကို ထောက်ဆ၍ သိရာ၏။ ခေမာသုတ် အကျဉ်းချုပ်မှာ—

ခေမာထေရီက ကောသလမင်းကြီးအား သိမ်မွေ့သောတရားဟောခြင်း

အခါတပါး မြတ်စွာဘုရားရှင် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန် ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ခေမာထေရီမသည် ကော-သလတိုင်းအတွင်း ဒေသစာရီ လှည့်လည်လတ်သော် သာဝတ္ထိ ပြည်နှင့် သာကေတမြို့အကြား တောရဏ္ဏ-မည်သော အရပ်၌ နေ ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် သာကေတ မြို့မှ သာဝတ္ထိပြည်သို့အသွား ထိုတောရဏ္ဏ-မည်သော အရပ်၌ တည်စခန်းမျှ နားနေ၏။ ထိုအခါ ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် မင်းချင်းယောကျ်ား တယောက်ကို “အမောင် ယောကျ်ား····· သွားပါချေ၊ သင်သည် ဤတောရဏ္ဏအရပ်၌ ယနေ့ ငါဆည်း ကပ်သင့်သော သမဏဂေါဆို ပုဂ္ဂိုလ်ကိုဖြစ်စေ, ဗြာဟ္မဏဂေါဆို ပုဂ္ဂိုလ်ကိုဖြစ်စေ သိအောင်စုံစမ်းလော့” ဟု မိန့်ဆိုလေ၏။ ထို မင်းချင်းယောကျ်ားသည် မင်းကြီးအမိန့်အရ ထိုတောရဏ္ဏအရပ် အားလုံး နှံစပ်အောင် စုံစမ်းလှည့်လည်သော်လည်း မင်းကြီး ဆည်းကပ်သင့်သည့် သမဏပုဂ္ဂိုလ်, ဗြာဟ္မဏပုဂ္ဂိုလ် တဦး တယောက်ကိုမျှ မတွေ့ရပဲ ထိုတောရဏ္ဏအရပ်၌ နေထိုင်ဆဲဖြစ်

သည့် ခေမာထေရီမကို တွေ့မြင်ရ၍ မင်းကြီးထံသို့ တဖန် ပြန်လာပြီးလျှင် ကောသလမင်းကြီးကို—

"မင်းမြတ်....ဤတောရကာအရပ်၌ မင်းမြတ်ဆည်းကပ်သင့်သော သမဏဟုဂ္ဂိုလ်, ဗြာဟ္မဏဟုဂ္ဂိုလ် မရှိပါ။ သို့ရာတွင် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်မ ခေမာမည်သော ဘိက္ခု-နီမသည်ကား ရှိပါ၏။ ထို ခေမာမည်သော ဘိက္ခုနီအရှင်မ၏ 'ပညာရှိ၏, လိမ္မာ၏, အကြားအမြင်များ၏, ဆန်းကြယ်သော တရားစကား ဟောကြားတတ်၏, ကောင်းသော ထိုးထွင်းဉာဏ်ရှိ၏' ဟူသော ကောင်းသောသတင်း ကျော်စောခြင်းအသံသည် ပြန့်နှံ့လွှမ်းတက်ပါ၏။ မင်းမြတ်သည် ထို ခေမာဘိက္ခုနီ အရှင်မကို ဆည်းကပ်တော်မူစေချင်ပါ၏"—

ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ကောသလမင်းကြီးသည် ထို မင်းချင်းယောက်ျား လျှောက်ထားချက်အရ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမထံသို့ သွားရောက်, ရှိခိုးလျက် အပြစ်လွှတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေလေ၏။ ထိုနောက် မင်းကြီးနှင့် ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမတို့ အပြန်အလှန်မေး, ဖြေကြပုံမှာ—

(မင်း) အရှင်မ....သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်ပါသလော။

(ထေရီ) မင်းမြတ်.... "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်၏" ဟူသော ဤစကား = ဤအချက်ကို မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်။

(မင်း) အရှင်မ....ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ မဖြစ်ဘူးလော။

(ထေရီ) မင်းမြတ်.... "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ မဖြစ်" ဟူသော ဤစကား = ဤအချက်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်။

(မင်း) အရှင်မ....သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်းရှိ, မဖြစ်သည်လည်း ရှိသလော။

(ဆရာ) မင်းမြတ်.... "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်းရှိ, မဖြစ်သည်လည်းရှိ" ဟူသော ၌ စကား = ၌ အချက်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်။

(မင်း) အရှင်မ.... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်, မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်သလော။

(ဆရာ) မင်းမြတ်.... "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်, မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်" ဟူသော ၌စကား = ၌အချက်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်—

၌ကား ကောသလမင်းကြီးနှင့် ခေမာဆရာတို့ ပဌမအဆင့်မေး, ဖြေကြပုံတည်း။ ထိုနောက် တဆင့်တက်၍ မင်းကြီးနှင့် ခေမာဆရာတို့ မေး, ဖြေကြပုံမှာ—

(မင်း) အရှင်မ....အရှင်မသည် "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်ပါသလော"ဟု ၌သို့မေးအပ်သည်ရှိသော် "မင်းမြတ်....'သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်၏' ဟူသော ၌စကား = ၌အချက်ကို မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်"ဟု ဖြေဆို၏ (၁)။ "အရှင်မ....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ မဖြစ်ဘူးလော" ဟု ၌သို့မေးအပ်သည်ရှိသော် "မင်းမြတ်.... 'သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ မဖြစ်' ဟူသော ၌စကား = ၌အချက်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်"ဟု ဖြေဆို၏ (၂)။ "အရှင်မ....သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်းရှိ, မဖြစ်သည်လည်း ရှိသလော" ဟု ၌သို့ မေးအပ်သည်ရှိသော် "မင်းမြတ်....

‘သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်းရှိ, မဖြစ်သည်လည်းရှိ’ ဟူသော ဤစကား = ဤအချက်ကို လည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်” ဟု အရှင်မ ဖြေဆို၏ (၃)။ “အရှင်မ....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်, မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်သလော” ဟု ထိုသို့ မေးအပ်သည်ရှိသော် အရှင်မသည် “မင်းမြတ်.... ‘သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်, မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်’ဟူသော ဤစကား = ဤအချက်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်” ဟု ဖြေဆို၏ (၄)။ အရှင်မ....ဤစကား = ဤအချက် (၄-ရပ်လုံး)ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မမူခြင်း၏ အကြောင်းအထောက်အပံ့ကား အဘယ်နည်း = အဘယ် အကြောင်းကြောင့် ဤစကား = ဤအချက် (၄-ရပ်လုံး)ကို မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်သနည်း။

(ထေရီ) မင်းမြတ်....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဤအရာ၌ သင့်ကိုပင် ပြန်၍ မေးဦးအံ့၊ သင်နှစ်သက်သလို ဖြေဆိုပါလော့။ မင်းမြတ်.... ယခု ငါမေးမည့်စကားကို သင်အဘယ်သို့သဘောကျသနည်း–ဂင်္ဂါမြစ်၌ သဲမှုန်များ “ဤမျှလောက်ရှိ၏”ဟူ၍၎င်း, “သဲမှုန် ရာပေါင်းဤမျှ, ထောင်ပေါင်းဤမျှ, သိန်းပေါင်းဤမျှရှိ၏”ဟူ၍၎င်း သဲမှုန်များကို ရေတွက်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော တစုံတယောက် ဂဏန်းသမားဖြစ်စေ, လက်ချိုးရေသမားဖြစ်စေ, အပေါင်းလိုက်ရေသမားဖြစ်စေ သင်မင်းမြတ်မှာ ရှိပါသလော။

(မင်း) မရှိပါ အရှင်မ....။

(ထေရီ) မင်းမြတ်.... မဟာသမုဒ္ဒြာ၌ ရေပေါက်များ “ကွမ်းစား = ပြည် ဤမျှပမာဏရှိ၏” ဟူ၍၎င်း, “ရေပေါက်ကွမ်းစားပမာဏအားဖြင့် ရာပေါင်းဤမျှ, ထောင်

ပေါင်း ဤမျှ, သိန်းပေါင်းဤမျှရှိ၏”ဟူ၍၎င်း ရေပေါက်များကို ရေတွက်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော တစုံတယောက် ဂဏန်းသမား ဖြစ်စေ, လက်ချိုးရေသမား ဖြစ်စေ, အပေါင်းလိုက်ရေသမား ဖြစ်စေ သင်မင်းမြတ်မှာ ရှိပါသလော။

(မင်း) မရှိပါအရှင်မ....၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုလျှင် မဟာသမုဒ္ဒါသည် နက်လှပါ၏, မနှိုင်းယှဉ်နိုင်ပါ, သက်ဝင်ရန် ခဲယဉ်းပါ၏။

(ဆရာ) မင်းမြတ်.... ဤ အတူပင်လျှင် သတ္တဝါဟူပညတ်လျှင် ပညတ်နိုင်ရာသောရုပ်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ပယ်အပ်ပြီးပြီ, အမြစ်အရင်းကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ပြီးပြီ, နုတ်ပြီးသော ထန်းပင်ရာကဲ့သို့ ပြုပြီးပြီ, နောက်ထပ်မဖြစ်အောင် ပြုပြီးပြီ, နောက်တဖန်ဖြစ်ခြင်းသဘော မရှိ။ ရုပ်အစု, ရုပ်ဟူသော ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ခြင်းမှ လွတ်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာသမုဒ္ဒါကဲ့သို့ ဂုဏ်တော်နှင့် အဋ္ဌာသယ နက်နဲလှ၏, မနှိုင်းယှဉ်နိုင်, သက်ဝင်ရန် ခဲယဉ်းလှ၏။ ထိုမြတ်စွာဘုရား၏အဖိုရာ “သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်၏”ဟူသော စကား = အချက်သည်လည်း မသင့်တော့ချေ။ “သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ မဖြစ်”ဟူသော စကား = အချက်သည်လည်း မသင့်တော့ချေ၊ “သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏, မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏” ဟူသော စကား = အချက်သည်လည်း မသင့်တော့ချေ၊ “သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်, မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်”ဟူသော စကား = အချက်သည်လည်း မသင့်တော့ချေ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ အဖိုရာ သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်၏ဟူ၍လည်း မဆိုသင့်၊ မဖြစ်ဟူ၍လည်း မဆိုသင့်။ ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏, မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏ဟူ၍လည်း မဆိုသင့်၊

ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်, မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်-ဟူ၍ လည်း မဆိုသင့်တော့ပြီ"ဟု ဆိုလိုသည်။ နက်နဲလှ၏)။

သတ္တဝါဟု ပညတ်လျှင် ပညတ်နိုင်ရာသော ဝေဒနာကို (ပ)၊ သညာကို(ပ)၊ သင်္ခါရတို့ကို(ပ)၊ ဝိညာဏ်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ပယ်အပ်ပြီးပြီ၊ အမြစ်အရင်းကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ပြီးပြီ, နုတ်ပြီးသောထန်းပင်ရာကဲ့သို့ ပြုပြီးပြီ, နောက်ထပ်မဖြစ်အောင် ပြုပြီးပြီ, နောက်တဖန်ဖြစ်ခြင်းသဘော မရှိ၊ ဝိညာဏ်အစု, ဝိညာဏ်ဟူသော ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ခြင်းမှ လွတ်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာဒေမုဠ်ကဲ့သို့ ဂုဏ်တော်နှင့် အစ္ဆရာသယ နက်နဲလှ၏, မနှိုင်းယှဉ်နိုင်, သက်ဝင်ရန် ခဲယဉ်းလှ၏။ ထို မြတ်စွာဘုရား၏အဖိုရာ "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်၏"ဟူသော စကား=အချက်သည်လည်း မသင့်တော့ချေ။ (ပ)။ "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်, မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်"ဟူသော စကား = အချက်သည်လည်း မသင့်တော့ချေ။

(ဤကား ကောဿလမင်းကြီးနှင့် ခေမာထေရီတို့ ဒုတိယအဆင့်မေး, ဖြေကြပုံတည်း၊ ရှင်းလင်းချက်ကို နောက်၌ ဖော်ပြပေအံ့)။

ထိုနောက် ပဿေနဒိကောဿလမင်းကြီးသည် ခေမာဘိက္ခုနီမ၏ စကားကို နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်၍ နေရာမှထကာ ရှိခိုးပြီးလျှင် အရိုအသေပြု၍ ဖဿွားလေ၏။ ထိုနောက် ပဿေနဒိကောဿလမင်းသည် အခါတပါး၌ မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် ခေမာထေရီမကို မေးသကဲ့သို့ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မေးမြန်းပြန်လေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ခေမာထေရီမ ဖြေဆိုသကဲ့သို့ပင် ဖြေဆိုတော်မူလေသည် (မေး, ဖြေပုံကို ပိဋကတ်မြန်မာပြန်၌ ကြည့်ရှုရာ၏)။

ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရား၏ ဖြေဆိုတော်မူပုံနှင့် ခေမာထေရီမ၏ ဖြေဆိုပုံတို့ (သဝေ, ဝိဒ်မမျှ မကွဲ) တထပ်တည်း တူညီနေသောအခါ ပဿေနဒိကောဿလမင်းကြီးသည် အလွန်အံ့ဩ

ပြီးလျှင် "မြတ်စွာဘုရား....အံ့ဖွယ်ရှိပါပေစွ၃၊ မြတ်စွာဘုရား.... မဖြစ်စဘူး အထူးဖြစ်ပါပေစွ၃၊ မြတ်စွာဘုရားနှင့် တပည့်မ၏ တရားဟောရာ၌ အနက်အနက်ချင်း သဒ္ဒါသဒ္ဒါချင်း တထပ် တည်းကျလှပါ၏, ညီညွတ်လှပါ၏, မဆန့်ကျင်ပါ။ မြတ်စွာ ဘုရား....တချိန်က အကျွန်ုပ်သည် ခေမာဘိက္ခုနီမထံသို့ ချဉ်းကပ် ပြီးလျှင် ဤအကြောင်းကို မေးဘူးပါသည်၊ ထိုအရှင်မသည် လည်း ဤပုဒ်, ဤသဒ္ဒါတို့ဖြင့်ပင် ယခုမြတ်စွာဘုရား ဖြေကြား တော်မူသကဲ့သို့ ဖြေကြားခဲ့ပါပြီ၊ မြတ်စွာဘုရား.... အံ့ဖွယ်ရှိပါပေ စွ၃၊ မြတ်စွာဘုရား....မဖြစ်စဘူးအထူးဖြစ်ပါပေစွ၃၊ မြတ်စွာဘုရား နှင့် တပည့်မ၏ တရားဟောရာ၌ အနက်အနက်ချင်း သဒ္ဒါသဒ္ဒါ ချင်း တထပ်တည်းကျလှပါ၏, ညီညွတ်လှပါ၏, မဆန့်ကျင်ပါ" ဟု လျှောက်ထားပြီးလျှင် မိမိပြန်ဖို့ရန် ခွင့်ပန်လျှောက်ထား၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ဖြေကြားချက်စကားတော်ကို အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ကာ နေရာမှထ၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုး, အရိုအသေ ပြုပြီးလျှင် ဖဿွား = ပြန်သွားလေ၏။ ။ဤကား ခေမာသုတ္တန် အကျဉ်းချုပ်တည်း။

(ဤ၌။ ။သေသည်မှနောက် သတ္တဝါဖြစ်၏ဟူ၍၎င်း, မဖြစ်ဟူ၍ ၎င်း, ဖြစ်သည်လည်းရှိ မဖြစ်သည်လည်းရှိဟူ၍၎င်း, ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ် မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်ဟူ၍၎င်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြား ခြင်း၏ အကြောင်းကို မေးသော (ဒုတိယအဆင့်) အမေးကို ဖြေဆို ရာဝယ်—

(၁) ပရမတ္ထအားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးသာရှိ၍(ခန္ဓာငါးပါးကိုလွှတ်၍) သတ္တဝါဟူသည် မရှိသောကြောင့် သတ္တဝါဖြစ်, မဖြစ်-ဟူသောအချက်ကို မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်ဟူ၍ (ထိုအဗျာကတသံယုတ် တတိယ သုတ်အတိုင်း) ဖြေလျှင်လည်း ပြေလည်၏။

(၂) သို့မဟုတ် (ထိုအဗျာကတသံယုတ် စတုတ္ထသုတ်အတိုင်း) ခန္ဓာငါးပါးနှင့်စပ်၍ သစ္စာလေးချက် အနက်သဘာဝကို မသိသော သူ၏ သန္တာန်မှာသာ သတ္တဝါဖြစ်, မဖြစ်နှင့်စပ်သည့် အထက်ပါ အဆို ပါ အယူမှားလေးချက် ဖြစ်၏၊ သစ္စာလေးချက် အနက်သဘောကို သိသောသူ၏ သန္တာန်မှာကား ထိုသတ္တဝါ ဖြစ်မဖြစ်နှင့်စပ်သည့်

အထက်ပါ အဆိုပါ အယူမှားလေးချက် မဖြစ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာ သစ္စာလေးချက် အနက်သဘောကို အကြွင်းမဲ့ကုန်စင် သိမြင်တော်မူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုအယူမှားလေးချက် လုံးဝမရှိ၊ မရှိသောကြောင့် မဟော-ဟု ဖြေလျှင်လည်း ပြေလည်၏။

(၃) သို့မဟုတ် (ထိုအဗျာကတသံယုတ် ပဥ္စမသုတ်အတိုင်း) ခန္ဓာငါးပါးဌ် တဏှာဆန္ဒမကင်းသောသူ၏ သန္တာန်မှာသာ ထိုအယူမှားလေးချက် ဖြစ်၏၊ ခန္ဓာငါးပါးဌ် တဏှာဆန္ဒကင်းပြီးသူ၏ သန္တာန်မှာ ထိုအယူမှားလေးချက်မဖြစ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာ ခန္ဓာငါးပါးဌ် (ဝါသနာနှင့်တကွ) တဏှာဆန္ဒအကြွင်းမဲ့ ကင်းပြတ်တော်မူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုအယူမှားလေးချက် လုံးဝမဖြစ်၊ မဖြစ်သောကြောင့် မဟော-ဟု ဖြေလျှင်လည်း ပြေလည်၏။ (ထို့ပြင်လည်း ထိုအဗျာကတသံယုတ် ဆဋ္ဌမသုတ်ဌ် ဖြေဆိုပုံအကြောင်း ၄-ချက်လာရှိ၏၊ ထို ၄-ချက် အတိုင်း ဖြေလျှင်လည်း ရှင်းရှင်းနှင့်ပင် ပြေလည်၏)။

ထိုသို့ပြေလည်နိုင်ပါလျက် ယခု ခေမာထေရီ၏ ဖြေကြားလိုရင်းအချုပ်မှာ – "မင်းမြတ်.... မြတ်စွာဘုရား၏ အဖို့ရာ သေပြီးသည်မှ နောက်ကာလဝယ် သတ္တဝါဟု ပညတ်လျှင် ပညတ်နိုင်ရာသော ရုပ်, ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဏ်-ဟူသော ခန္ဓာ ၅-ပါးကို (ယင်းတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သည့် အကြောင်း= သမုဒယကို ပယ်သောအားဖြင့်) ပယ်အပ်ပြီးလေပြီ – မြတ်စွာဘုရားမှာ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိစိတ်တော်မှနောက် ခန္ဓာအသစ် ဖြစ်တော့မည်မဟုတ်၊ သို့ရကား မြတ်စွာဘုရားသည် အနာဂတ်ဖြစ်လတ္တံ့သော ခန္ဓာငါးပါး အစုမှလည်း လွတ်တော်မူပြီးဖြစ်၏–နောက်အခါ၌ ခန္ဓာငါးပါးတို့ အသစ်ဖြစ်တော့မည်မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့်ပင် ဤသို့သဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော်မူလိမ့်ဦးမည်ဟု သတ္တပညတ် ပုဂ္ဂလပညတ်လည်း ငြိမ်းပြီးဖြစ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် အနာဂတ ခန္ဓပညတ်မှလည်း လွတ်ပြီးဖြစ်တော်မူလေသည်။ မင်းမြတ်.... မြတ်စွာဘုရားကား မဟာသမုဒြာကဲ့သို့ပင် ဂုဏ်တော်အားဖြင့်ရင်း, အလိုတော်=အဇ္ဈာသယအားဖြင့်ရင်း နက်နဲလှ၏။ ထို့သို့ ဂုဏ၀မ္ဘိရ, အဇ္ဈာသယ၀မ္ဘိရဖြစ်တော်မူသော သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏ အဖို့ရာသေပြီးသည်မှ နောက်ကာလ၌ သတ္တဝါဟု ပညတ်လျှင် ပညတ်နိုင်ရာသည့် ခန္ဓာငါးပါးမရှိတော့လေသောကြောင့် သတ္တဝါဟူသော ပညတ်လည်း မရှိတော့ပြီ၊ ထို့သို့မရှိသည်ကို မြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ အဖို့ရာ သေသည်မှနောက် သတ္တပါသည် ဖြစ်၏-စသည် ၄-ချက်လုံးပင်

မပြောသင့်တော့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ယင်း ၄-ချက်ကို မြတ်စွာဘုရား မဟော ကြားအပ်”ဟု ဖြေကြားလိုရင်းဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် “မြတ်စွာဘုရား၏ အဖိုရာ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိမှ နောက် ကာလ၌ ခန္ဓာအသစ် ဖြစ်ရန်မရှိသောကြောင့်‘သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သလော’-ဟူသော ပဌမအမေးအတွက် ဖြစ်၏-ဟု မဟောလျှင် ရှိတန်စေ၊ ‘သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်ကာလ၌မဖြစ်ဘူးလော’ -ဟူသော ဒုတိယအမေးအတွက် ‘အာမ=အိမ်း....မဖြစ်ဘူး’ ဟု ဝန်ခံ ဖြေသင့်သည်မဟုတ်လော”ဟု မေးရန်ရှိပြန်၏။ အဖြေကား– ထို့သို့ဝန်ခံ၍ ဖြေဆိုရန်မှာလည်း ထိုအမေးကိုယ်နှိုက်က ပရမတ္ထအား ဖြင့် မရှိသော “သတ္တဝါ”ဟူသောပညတ်ကို မေးအပ်လေသောကြောင့် “အိမ်း....မဖြစ်ဘူး” ဟု လည်း ဝန်မခံအပ်ချေ၊ ဤကား အဖြေတည်း။ (ဋီကာမှ ထုတ်ပြချက်)

ဤမေး, ဖြေပုံတို့မှာ သိမ်မွေ့နက်နဲလှဘိတောင်း၊ ထို့သို့သိမ်မွေ့ နက်နဲစွာ ခေမာထေရီမကြီး ဖြေဆိုခြင်းမှာလည်း အကြောင်းထူး ရှိသည်၊ ထိုအကြောင်းထူးမှာ— ထိုပဌမအဆင့် **အမေး** ၄-ချက်ပါ “သတ္တဝါ” ဟူသော စကားရပ်ထဲ၌ အမေးရှင် ကောသလမင်းကြီး ကိုယ်တိုင်က မြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုပါ ထည့်သွင်းရည်ရွယ်၍ မေးရင်း ဖြစ်သောကြောင့် ခေမာထေရီမကြီးကလည်း မင်းကြီး ရည်ရွယ်ဦးတည် ချက်ရှိသည်ကို သိမြင်၍ မြတ်စွာဘုရားနှင့် စပ်သော အကြောင်းတို့ ကိုသာ လေးနက်စွာ ညွှန်ပြ၍ ဖြေဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ။ဤယခု ခေမာ သုတ္တန်ကား သိမ်မွေ့လှဘိ၏၊ ထို့ကြောင့် သူတော်ကောင်းတို့သည် ဤမျှဖြင့် တင်းမတိမ်ကြပဲ ပညာရှိတို့ထံ တဖန်မေးလျှောက်ကုန်ရာ၏)။

(၈) တေဒဂ်ဘဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ဤဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း သာဝတ္ထိပြည်နှင့် သာကေတမြို့ အကြား တောရဏာ မည်သောအရပ်၌ ကောသလမင်းကြီးအား ဤခေမာသုတ္တန်ကို ဟောကြားခြင်းသည် ခေမာထေရီမကြီး အဖို့ ရာ ပညာတေဒဂ်ရရှိရန် အနီးကပ်ဆုံးသော အကြောင်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်တချိန်ဝယ် ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်တော်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ဘိက္ခုနီမတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည် ရှိသော် ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီးကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ မဟာ-
ပညာနံ ယဒိဒံ ခေမာ = ရဟန်းတို့.... ဉာဏ်ပညာကြီးကြ
သည့် ငါဘုရား၏ သာဝိကာ = တပည့်မ ဘိက္ခုနီတို့တွင်
ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးဖြစ်
ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "မဟာပညာ = ဉာဏ်ပညာကြီး
ကျယ်သောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌
ထားတော်မူလေ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ခေမာထေရီမကြီးကိုယ်တိုင်
မိမိ၏ အပဒါန်၌ ဤဆိုလတ္တံ့သော ဂါထာတို့ကို ဝမ်းမြောက်စွာ
ဟောကြားမိန့်ဆိုအပ်လေပြီ—

(၁) တတော တောရဏ္ဏဝဏ္ဏုသ္မိံ၊
ရညော ကောသလသာမိနာ။
ပုစ္ဆိတာ နိပုဏော ပဉ္ဉေ၊
ဗျာကရောန္တီ ယထာတထံ။

တတော = ထိုသို့ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသည်မှ နောက်ကာ
လ၌။ အဟံ = ခေမာတွင်မည် ငါထေရီသည်။ တောရဏ္ဏ-
ဝဏ္ဏုသ္မိံ = သာဝတ္ထိပြည်နှင့် သာကေတမြို့၏ အကြား
တောရဏ္ဏဝဏ္ဏု-အမည်ရှိသောအရပ်၌။ကောသလသာမိ-
နာ = ကောသလတိုင်းအလုံးကို ဘုန်းမီးတောက်ပ အစိုး
ရသော။ ရညော = ပသေနဒိကောသလမင်းတရားသည်။
ပုစ္ဆိတာ = သိလိုရေးဖြင့် မေးလျှောက်အပ်သည်ဖြစ်၍။
နိပုဏော ပဉ္ဉေ = သိမ်မွေ့လှစွာ ပြဿနာတို့ကို။ ယထာ-
တထံ = မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်တိုင်း။ ဗျာကရောန္တီ =
စိတ်ဖြာခွဲခြား ဖြေကြားခဲ့လေပြီ။

(၂) တဒါသ ရာဇာ သုဂတံ၊
ဥပသင်္ကမ္မ ပုစ္ဆထ။
တထေဝ ဗုဒ္ဓေါ ဗျာကာသိ၊
ယထာ တေ ဗျာကတာ မယာ။

တဒါ = ထိုအခါ၌။ သ-သော ရာဇာ = ကောသလ မည်ငြား ထိုမင်းတရားသည်။ သုဂတံ = သာဝတ္ထိပြည်သို့ ပြန်အရောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်မှောက်သို့။ ဥပ-သင်္ကမ္မ = ချဉ်းကပ်သွားရောက်၍။ ပုစ္ဆထ = ပြဿနာ နက်လေး တဖန်မေးလေပြီ။ တဒါ = ထိုသို့မေးလျှောက် သောအခါ၌။ တေ = ထိုသိမ်မွေ့လှစွာ ပြဿနာတို့ကို။ မယာ ဗျာကတာ ယထာ = ငါလျှင် ခွဲခြား ဖြေကြားအပ် ကုန်သကဲ့သို့။ တထေဝ = ထို့အတူသာလျှင်။ ဗုဒ္ဓေါ = သမ္ဗညူဗုဒ္ဓ အမည်ရသည့် လောကထွတ်ထား မြတ်စွာ ဘုရားသည်။ ဗျာကာသိ = အနက်, သဒ္ဒါ အကွရာမပြား အဓိပ္ပါယ်တသားတည်းဖြင့် ဖြေကြားတော်မူလေပြီ။

(၃) ဇိနော တသ္မိံ ဂုဏော တုဋ္ဌော၊
တေဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။
မဟာပညာနမဂ္ဂါတိ၊
ဘိက္ခုနိနံ နရုတ္တမော။

နရုတ္တမော = လူတို့ထက်မြတ် ဥက္ကဋ္ဌတဆူ ဖြစ်တော် မူသော။ ဇိနော = ငါးမာရ်အောင်မြင် ဘုရားရှင်ကိုယ် တော်မြတ်သည်။ တသ္မိံ ဂုဏော = ထို တရားတော်ကို ဟောဖော်ရင့်ကျူး ဂုဏ်ကျေးဇူး၌။ တုဋ္ဌော = နှစ်သက် အားရ ဝမ်းမြောက်တော်မူလှသည်ဖြစ်၍။ မံ = ခေမာထေရီ ခေါ်မည်သမုတ် အကျွန်ုပ်ကို။ မဟာပညာနံ = ကြီးကျယ် စွာဘိ ပညာရှိကုန်သော။ ဘိက္ခုနိနံ = ကိုယ်တော်၏ သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမ-များစွာတို့တွင်။ အဂ္ဂါတိ = အသာ ဆုံး အမြတ်ဆုံးဟူ၍။ တေဒဂ္ဂေ = တေဒဂ်ရာထူး၌။ ဌပေ-သိ = ချီးကျူးမြှောက်စား ထားတော်မူလေပြီ။

ဤကား ခေမာထေရီ အကြောင်းတည်း။

(၃) ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ အကြောင်း

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း

၌ ဥပ္ပလဝဏ် ထေရီမ၏အလောင်း အမျိုးကောင်းသမီး သည်လည်း ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီး (= သူဌေးသမီး) ဖြစ်၍ နောက်တချိန်ဝယ် လူများအပေါင်းနှင့် အတူတကွ မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ လိုက်ပါသွားရောက်၍ တရားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရား ရှင်က ဘိက္ခုနီမတပါးကို တန်ခိုးကြီးသောအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာအား မဟာဒါနကြီး ပေးလှူပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌ ကြာညို ပန်းစည်း ခုနစ်စည်းတို့ကို ချထားပူဇော်ကာ ထိုတန်ခိုးကြီးသော အရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်း ပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ကြာပန်းလှူခြင်း

ထို သူဌေးသမီးသည် ထိုဘဝ၌ အသက်ထက်ဆုံး မြတ်စွာဘုရားနှင့် သံဃာတော်ကို ရိုသေစွာ ပြုစုလုပ်ကျွေးခဲ့၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ လားရောက်ရလေသည်။ တို့နတ်ပြည်မှတဖန် စုတေပြန်သော် လူ့ပြည်၌တဖန် လူဖြစ်ပြန်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တဆူအား ကြာပန်းနှင့်တကွ ဆွမ်းအလှူဒါန လှူဒါန်းလေသည်။

တဖန် သူဌေးသမီးဘဝ

ထို အမျိုးကောင်းသမီးသည် ၌ ယခုဘဒ္ဒကမ္ပာမှ အဆန်လွန်ခဲ့သော ကိုးဆယ့်တကမ္ပာထက်၌ တဖန် ဗာရာဏသီပြည်ဝယ် သူဌေးသမီးဖြစ်ပြန်၍ ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား အမှူးရှိသော သံဃာတော်ကို ရိုသေစွာ ပင့်ဖိတ်ပြီးလျှင် မဟာဒါနကြီးပေးလှူ

ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားကို ကြာပန်းဖြင့် ပူဇော်၍ စိတ်ဖြင့်ပင်လျှင် ရုပ်ရည်အဆင်း တင့်တယ်လှပခြင်းကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။

ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ

ထို သူဌေးသမီးသည် တို ဘဝ၌လည်း အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုလုပ်လျက် နတ်ပြည်, လူ့ပြည် အလှည့်အလည် ကျင်လည်ကျက်စား၍လာခဲ့ရာ ၌ ဘဒ္ဒကမ္ပာဝယ် ကဿပမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ဗာရာဏသီပြည်ဝယ် ကိကိမင်းကြီး၏ (ရှေးဖော်ပြရာပါ) သမီးတော်ခုနစ်ယောက်တို့ အနက် နှစ်ယောက်မြောက် သမဏဂုတ္တာမင်းသမီးဖြစ်၍ ခေမာ-ထေရိမအလောင်းနည်းတူ နှစ်ပေါင်းနှစ်သောင်းကြာ ကောမာရိ-ဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျင့်၍ ရဟန်းသံဃာအား ပရိဝုဏ်ကျောင်း တိုက်ကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌တဖန် ဖြစ်ပြန်လေ၏။

ဥမ္မာဒန္တီဘဝ

ထိုနတ်သမီးသည် နတ်ဘဝမှ စုတေပြန်သော် လူ့ပြည်၌ မြတ်သောအမျိုးဝယ် အမျိုးကောင်းသမီး ဖြစ်ပြန်၍ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက ရဟန္တာမထေရ်မြတ်တပါးအား ရွှေရောင်အဆင်း ဝါဝင်းချော မွေ့သော အဝတ်ကို လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။ (အကြောင်းအရာ အကျယ်ကို ငါးရာ့ငါးဆယ် ဇာတ်တော်ဝတ္ထု၊ ပဏ္ဏာသနိပါတ် ဥမ္မာဒန္တီဇာတ်၌ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် သိဝိတိုင်း အရိဋ္ဌပုရပြည်ဝယ် တိရိ-ဋ်ဝစ္ဆ-မည်သော ပုဏ္ဏားသူဌေးကြီး၏သမီး ရုပ်ရည် အဆင်း အလွန်လှပတင့်တယ်သော ဥမ္မာဒန္တီသူဌေးသမီး ဖြစ်လာလေသည်။ (၌ဥမ္မာဒန္တီအကြောင်းအရာအကျယ်ကို ငါးရာ့ငါးဆယ် ဇာတ်တော်ဝတ္ထု၊ ပဏ္ဏာသနိပါတ် ဥမ္မာဒန္တီဇာတ်၌ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

လယ်စောင့် အမျိုးသမီးဘဝ

ထိုဥမ္မာဒန္တီသူဌေးသမီးဘဝမှ စုတေပြန်သော် ရွာငယ်တခု ဝယ် လယ်သမားသမီး ဖြစ်လာပြန်လေသည်။ ထိုသူငယ်မသည် တနေ့သ၌ လယ်လုပ်တဲ့သို သွားလတ်သော် လမ်းခရီးအကြား ရေအိုင်တခု၌ နံနက်စောစော ပွင့်၍နေသော ပဒုမာကြာပန်းကို မြင်တွေ့ရ၍ ရေအိုင်သို ဆင်းသက်ကာ ထိုပဒုမာကြာပန်းကိုငင်း, (လယ်လုပ်တဲ့သိုရောက်လျှင်) ပေါက်ပေါက်ထည့်ရန် ပဒုမာ ကြာ ရွက်ကိုငင်း ခူးယူခဲ့၍ လယ်တဲ့သို ရောက်သောအခါ သလေးနှံ တို့ကို ရိတ်ဖြတ်ပြီးလျှင် လယ်တဲအတွင်း ထိုင်နေလျက် ပေါက် ပေါက်တို့ကို လှော်ပြီးသော် ပေါက်ပေါက်ပွင့်ပေါင်း (၅၀၀) ငါးရာစေ့အောင် တပွင့်စီ တပွင့်စီ ရေတွက်၍ နေလေ၏။

ထိုခဏဝယ် ဂန္ဓမာဒနတောင်၌ နိရောဓသမာပတ်မှ ထတော် မူသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တဆူသည် ကြွလာလတ်၍ ထိုသူ ငယ်မ၏ မနီးမဝေး၌ ရပ်တည်တော်မူလာ၏။ သူငယ်မသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကို ဖူးမြင်ရ၍ ပေါက်ပေါက်ပွင့်တို့နှင့်တကွ ပဒုမာကြာပန်းကို ယူခဲ့ပြီးလျှင် လယ်လုပ်တဲပေါ်မှ ဆင်းခဲ့၍ ပေါက်ပေါက်ပွင့်တို့ကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်၏ သပိတ်၌ ထည့် ပြီးလျှင် ပဒုမာကြာပန်းဖြင့် သပိတ်ကို ဖုံးအုပ်၍ လှူဒါန်းလိုက် လေ၏။

ထိုနောက် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ခရီးအတန်ငယ် ကြွသွား တော်မူပြီးလတ်သော် ထိုသူငယ်မသည် "ရဟန်းတို့မည်သည်မှာ ပန်းကို အလိုမရှိကြကုန်၊ ငါသည် ပန်းကို တဖန် ပြန်ယူ၍ ပန် ဆင်အံ့"ဟု ကြံစည်မိ၍ လိုက်သွားပြီးလျှင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင် မြတ်၏ လက်မှ ပန်းကို တောင်းယူပြီးနောက် တဖန် "ဩ.... အကယ်၍သာ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် ငါလှူသည့်ပန်းကို အလို တော်မရှိခဲ့လျှင် လှူစဉ်ကပင် သပိတ်ထက်၌ တင်ထားခွင့်ပေး မည်မဟုတ်၊ မချတ်ကေန်ပင် အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် ငါလှူသည့် ပန်းကို အလိုတော်ရှိပေလိမ့်မည်" ဟု ကြံစည်မိပြန်ကာ တဖန် သွားရောက်၍ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ သပိတ်ထက်၌ ပဒုမာကြာ

ပန်းကို တင်လှူပြန်လေသည်။ (ဤသို့ပြုမူခြင်းသည် သံဃာ၌ အကျိုးပေးမဖြောင့်ကြောင်း နောက်၌ထင်ရှားလတ္တံ့)။

ထိုသို့ ပဒုမာကြာပန်းကို တင်လှူ၍ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို ဝန်ချ တောင်းပန် ကန်တော့ပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား....ဤ ပေါက်ပေါက် ပွင့်များ လှူဒါန်းရသော အကျိုးဆက်ကြောင့် တပည့်တော်မမှာ ဤ ပေါက်ပေါက်ပွင့်များ အရေအတွက်နှင့်အမျှ ရင်သွေးသည်း ချာ သားရတနာများ ဖြစ်ထွန်းကြပါစေသတည်း။ ထို့ပြင်လည်း ပဒုမာကြာပန်း လှူဒါန်းရသော အကျိုးဆက်ကြောင့် ဖြစ်လေ ရာရာ ဘုံဌာနဝယ် တပည့်တော်မ၏ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်း တိုင်း၌ ပဒုမာကြာပန်းတို့ အုံမခန်းမြဲမှ တက်ပေါ်ကြပါစေ သတည်း"ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။

(ဥပပဉ္စဝတ္ထာ ထေရိအပဒါန်အလိုအားဖြင့်)— ဤသို့ လယ်စောင့်အမျိုးသမီး ပေါက်ပေါက်ပွင့်နှင့် ကြာပန်း လှူ၍ ဆုတောင်းမှု ပြုသောအခါ လယ်စောင့်အမျိုးသား ငါးရာတို့သည်လည်း အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ပျားရည်ကို လှူကြ၍ ထိုသူငယ်မ၏ သားငါးရာတို့ ဖြစ်ကြရပါလို ကြောင်း ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုကြလေ၏။

အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် ထို သူငယ်မ ကြည့်ရှုနေစဉ်ပင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ ကြွတော်မူ၍ ထိုပဒုမာ ကြာပန်းကို နန္ဒမူလိုဏ်၌ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ နှင်းကြရာ လေ ကားရင်းဝယ် ခြေသုတ်ပြုကာ ထားတော်မူလေ၏။

ပဒုမဝတီဘဝ

ထိုသူငယ်မသည် ထိုကောင်းမှုကံ၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် ထို ဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေ ယူနေပြန် လေ၏။ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်သောအချိန်မှ စ၍ ထိုနတ်သမီး ခြေလှမ်း တိုင်း လှမ်းတိုင်း၌ ကြိုးစွာသော ပဒုမာကြာပန်းသည် မြေမှ ထကာ ခြေအောက်၌ခံလာလေ၏။ ထိုနတ်သမီးသည် ထိုဘဝမှ စုတေပြန်လတ်သော် လူ့ပြည်လောကဝယ် တောင်ခြေ၏အနီး

တခုသောပဒုမာကြာအိုင်ကြီးအတွင်း ကြာတိုက်၌ သံသေဒဇ ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပွါးယူနေလာလေ၏။ ထိုကြာအိုင်ကို အမှီပြု၍ ရသွေ့တပါးသည် နေထိုင်ဆဲဖြစ်၏။ ရသွေ့သည် နံနက်စောစော မျက်နှာသစ်ရန် ကြာအိုင်သို့သွားလတ်သော် ထို (အမျိုးသမီး သန္ဓေတည်ယူနေသည့်) ပဒုမာကြာပန်းကို မြင်ရ၍ "ဤကြာပန်း သည် အခြားကြာပန်းများထက် အထူးသဖြင့် ကြီးလှ၏၊ အခြား ကြာပန်းတို့မှာ ပွင့်ကြ၍ ဤကြာပန်းကြီးမှာမူ ငုံလျက်သာ တည်ရှိ နေ၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ အကြောင်းထူးကောန် ရှိရမည်" ဟု ကြံ၍ ရေသို့ဆင်းကာ ထိုပဒုမာကြာငုံကြီးကို ဆွတ်ခူးယူလေ၏။

ထိုကြာငုံကြီးသည် ရှင်ရသေ့ ဆွတ်ခူးလိုက်လျှင်ပင် ပွင့်၍လာ လေ၏။ ရှင်ရသေ့သည် ပဒုမာကြာတိုက်အတွင်း၌ လျောင်းလျက် နေသော သတ္တိသမီးကို တွေ့မြင်ရလေ၏၊ ထိုသို့ တွေ့မြင်ရသည့် အချိန်ကပင် အစပြုကာ သမီးဟူသောချစ်ခြင်းကို ရ၍ ပဒုမာ ကြာပန်းနှင့်တကွ သတ္တိသမီးကို မိမိသန်မ်းကျောင်း = ရသွေ့ ကျောင်းသို့ ယူဆောင်ကာ ညောင်စောင်းငယ် = ခဋ္ဌင်ငယ်၌ သိပ်၍ထားလေ၏။ ထိုနောက် သတ္တိသမီး၏ ကုသိုလ်အာနုဘော် ကြောင့် ရှင်ရသေ့၏ လက်မ၌ နို့ရည်အယဉ် ဖြစ်၍ ထွက်၍လာ လေ၏။ ရှင်ရသေ့သည် ထိုပဌမကြာပန်း ညှိုးနွမ်းလေလျှင် အခြား ကြာပန်းအသစ်ကို ခူးယူ၍ သတ္တိသမီးကို ထို ကြာပန်းအသစ်၌ သိပ်၍ထားလေ၏။

ထိုနောက် သတ္တိသမီးငယ် ပြေးကာ, လွှားကာ ကစားနိုင် သော အချိန်မှ စ၍ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း၌ ပဒုမာကြာ ပန်းသည် အဆန်းတကြယ် မြေမှ ပေါ်တက်ကာ သတ္တိသမီး၏ ခြေကို ခံလာလေ၏။ ထိုသတ္တိသမီး၏ ကိုယ်ရေအဆင်းသည်လည်း ကုက်မံ(=မာလာကျိကျ။)အစုအပုံ၏ အဆင်းကဲ့သို့ အလွန်လျှင် တင့်တယ်လှပ၏၊ သတ္တိသမီးငယ်သည် လူမက နတ်မမှိ (=လူ အဆင်းထက် သာလွန်၍ နတ်အဆင်းကိုမူ မမှိ) ဖြစ်လေ၏။ ထို သတ္တိသမီးငယ်၏ အမည်ကို ပဒုမာကြာတိုက်၌ ရအပ်သော

ကြောင့် ဖခင်ရှင်ရသေ့က "ပဒုမဝတီ"ဟု အမည်ပညတ် မှည့်ခေါ်အပ်လေသည်။ ပဒုမဝတီသည် ဖခင်ရှင်ရသေ့ သစ်သီးရှာရန် တောသို့သွားလျှင် သခ်ၤမ်းကျောင်း၌ တယောက်တည်း ကျန်ရစ်နေရ၏။

ပဒုမဒေဝီမိဖုရားကြီးဖြစ်လာခြင်း

ပဒုမဝတီသတို့သမီး အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ တနေ့သ၌ ဖခင်ရှင်ရသေ့ သစ်သီးရှာရန် တောသို့သွားခိုက် မုဆိုးတယောက်သည် သခ်ၤမ်းကျောင်းသို့ ရောက်ရှိ၍ ပဒုမဝတီသတို့သမီးကို တွေ့မြင်ရ၊လေလျှင် "လူသားတို့အဖို့ရာ ဤမျှတင့်တယ်လှပသော အဆင်းမည်သည် မရှိချေ၊ ဤသတို့သမီးကို ငါသိအောင်စုံစမ်းဦးအံ့"ဟု ကြံစည်၍ ရှင်ရသေ့ပြန်လာချိန်ကို စောင့်မျှော်လျက် ထိုင်နေလေ၏။ ပဒုမဝတီသတို့သမီးသည် ဖခင်ရှင်ရသေ့ တောမှ ပြန်လာလျှင် ခရီးရင်ဆိုင် သွားရောက်ဆီးကြို၍ ရှင်ရသေ့၏ လက်မှ ထမ်းပိုး, ရေကရားကို ယူငင်လေ၏၊ သခ်ၤမ်းကျောင်းသို့ ရောက်ရှိ ထိုင်နေမိသော ဖခင်ရှင်ရသေ့အတွက် မိမိပြုရမည့် ဝတ်များကို ကျပွန်အောင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်လေ၏။

ထိုအခါမှာမှ မုဆိုးသည် ထိုသတို့သမီး လူစင်စစ်ဖြစ်ကြောင်း သိ၍ ရှင်ရသေ့ကို ရှိခိုးကာ ထိုင်နေလေ၏။ ရှင်ရသေ့သည် မုဆိုးကို တောသစ်သီးကြီး, ငယ် သောက်ရေတို့ဖြင့် တိုက်ကျွေးညှဉ်ခံပြီးနောက် "အမောင်ယောကျ်ားေ.... သင်သည် ဤတော အရပ်၌ပင် နေမည်လော၊ သို့မဟုတ် ပြန်သွားမည်လော" ဟု မေးလေ၏။ မုဆိုးက "ပြန်သွားပါမည် အရှင်ဘုရား....၊ ဤတော အရပ်၌ အဘယ်ပြုအံ့နည်း = ဘာမှ ပြုဖွယ်မရှိ" ဟု ပြန်ကြားပြောဆိုလေလျှင် ရှင်ရသေ့သည် "ဤယခု သင် တွေ့မြင်ခဲ့ရသည့် အကြောင်းကို ဤတောအရပ်မှ မြို့သို့ ရောက်သွားသောအခါ မပြောဆို၀ဲ နေနိုင်ပါမည်လော" ဟု မေးပြန်လေ၏။ ထိုအခါ မုဆိုးသည် "အကယ်၍ အရှင်မြတ်က အလိုမရှိလျှင် တပည့်တော်

သည် အဘယ့်ကြောင့် ပြောဆိုလိမ့်မည်နည်း = မပြောဆိုပါဘုရား" ဟု နှစ်သက်အောင် ပြောကြား၍ ရှင်ရသေ့ကို ရှိခိုးပြီးလျှင် တဖန် ပြန်လာသောအခါ (= တဖန် ပြန်လာလျှင်) လမ်းခရီးကို မှတ်မိစိမ့်သောငှါ သစ်ခက်များကို မှတ်သားခြင်း,သစ်ပင်များကို မှတ်သားခြင်း အမှုကိုပြုလျက် ဖဿွားလေ၏။

မုဆိုးသည် ဗာရာဏသီပြည်သို့ ရောက်လျှင် မင်းကြီးကို သွားရောက်ဖူးတွေ့လေ၏။ ဗာရာဏသီမင်းကြီးက "အမောင်မုဆိုး.... အဘယ့်ကြောင့် ငါ့ထံမှောက်သို့ အမောင်လာရောက်သနည်း"ဟု မေးလေလျှင် မုဆိုးသည် "အရှင်မင်းကြီး....အရှင်မင်းကြီးတို့၏ တောမုဆိုးဖြစ်သူ အကျွန်ုပ်သည် တောင်ခြေ၌ အုံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော မိန်းမရတနာကို တွေ့မြင်ခဲ့ရ၍ လာရောက်ပါသည်" ဟု ပြောဆိုကာ အကြောင်းအရာ အလုံးစုံကို ပြန်ကြားလျောက်ထားလေ၏။ မင်းကြီးသည် မုဆိုးစကားကို ကြားသိပြီးနောက် လျင်မြန်စွာ တောင်ခြေသို့ သွားရောက်၍ ရသေ့ကျောင်းနှင့် မနီးမဝေးအရပ်၌ သစ်ခက်တဲနန်း = ယာယီတဲနန်း ဖန်ဆန်းတည်ဆောက်ပြီးလျှင် မုဆိုးနှင့်ငင်း, အခြားမင်းချင်း ယောကျ်ားများနှင့်ငင်း အတူတကွ ရှင်ရသေ့ ဆွမ်းကိစ္စပြီး၍ ထိုင်နေသော အချိန်ဝယ် ရသေ့ကျောင်းသို့ သွားရောက်လျက် ရှင်ရသေ့ကို ရှိခိုးကာ အစေ့အစပ်စကား ပြောကြားပြီးလျှင် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေလေ၏။

ထိုနောက် မင်းကြီးသည် ရှင်ရသေ့အတွက် ယူဆောင်ခဲ့သော ရသေ့ရဟန်း အသုံးအဆောင်ဘဏ္ဍာများကို ရှင်ရသေ့၏ ခြေရင်း၌ ထားပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား....ဤတောအရပ်ဝယ် အဘယ်အမှု ပြုကုန်အံ့နည်း = ဘာလုပ်ကြမည်နည်း၊ သွားကြပါစို့" ဟု အကဲစမ်းစကား ပြောကြားလေ၏။ ရှင်ရသေ့က "မင်းကြီး... သင်မင်းကြီးတို့သာ သွားကြပါကုန်လော့" ဟု ပြောဆိုလေလျှင် မင်းကြီးသည် ရှင်ရသေ့ကို "အရှင်ဘုရား....အိမ်း.....ကောင်းပါပြီ တပည့်တော် ပြန်သွားပါမည်၊ အထူးအားဖြင့် အရှင်ဘုရား၏

အနိုးဌ် မာတုဂါမတည်းဟူသော=ဝိသဘာဂပရိသတ် ရှိသည်-ဟု တပည့်တော်များ ကြားသိကြရပါသည်၊ ၍မာတုဂါမ = ဝိသဘာဂပရိသတ်သည် ရသေ့ရဟန်းတို့အား မသင့်လျော်ပါ၊ ထို မာတုဂါမ = ဝိသဘာဂပရိသတ်သည် တပည့်တော်နှင့်အတူ လိုက်ပါစေချင်ပါသည်”ဟု တိုက်ရိုက်ပင် ပြောကြားလေ၏။

တဖန် ရှင်ရသေ့က “လူတို့၏ စိတ်မည်သည်ကို နှစ်သက်စေနိုင်ခဲပါ၏ = ကျေနပ်စေရန် ခဲယဉ်းလှပါ၏၊ ငါ့သမီးသည် အဘယ်သို့လျှင် မင်းမောင်းမ, မိဖုရားတို့အလယ်၌ နေနိုင်လိမ့်မည်နည်း = နေနိုင်လိမ့်မည် မထင်ပါ” ဟု စိုးရိမ်စကား ပြောကြားလေလျှင် မင်းကြီးသည် ရှင်ရသေ့ စိတ်ချရန် “အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်များ မေတ္တာတိမ်းညွတ် နှစ်သက်အပ်သောအချိန်မှ စ၍ ကျန်သောမင်းမောင်းမတို့၏ အကြီးအကဲ = မိဖုရားကြီး အရာ၌ ထား၍ ပြုစုစောင့်ရှောက်ပါမည်” ဟု ဖြေသိပ်စကား ပြောကြားလေ၏။

ရှင်ရသေ့သည် မင်းကြီး၏ စကားကို ကြားရလေလျှင် ငယ်စဉ်အခါက မှည့်ခေါ်အပ်သော အမည်အတိုင်း “ချစ်သမီး ပဒုမဝတီ....” ဟု သမီးကို ခေါ်လိုက်လေ၏။ ပဒုမဝတီ သတို့သမီးသည် စကားတွန်းတည်းဖြင့်ပင် သခ်မ်းကျောင်းမှ ထွက်ခဲ့၍ ဖခင် ရှင်ရသေ့ကို ရှိခိုးပြီးလျှင် ရပ်တည်နေလေ၏။ ဖခင် ရှင်ရသေ့က သမီးကို “ချစ်သမီး....သင်ချစ်သမီးသည် အရွယ်သို့ရောက်ခဲ့လေပြီ၊ ၍အရပ်ဝယ် မင်းကြီး မြင်အပ်သော အချိန်မှ စ၍ နေခြင်းငှါ မသင့်လျော်ချေ၊ မင်းကြီးနှင့် အတူတကွ လိုက်ပါသွားလော့ ချစ်သမီး....” ဟု ပြောလေလျှင် ပဒုမဝတီသည် “ကောင်းပါပြီ ဖခင်ဘုရား....” ဟု ဖခင် ရှင်ရသေ့၏ စကားကို မငြင်းမဆန် ဝန်ခံ၍ ရှိခိုးဝိုင်းကြီးကာ ရပ်လျက်သာ နေလေ၏။ ဗာရာဏသီမင်းကြီးသည် “၍ ပဒုမဝတီ သတို့သမီး၏ ဖခင် ရှင်ရသေ့စိတ်ကို ငါယူအံ့” ဟု ကြံစည်ကာ ထို နေရာ၌ပင်လျှင် ပဒုမဝတီကို ရွှေငွေအသပြာ ရတနာအစုအပုံ၌ တင်ထား၍ အဘိ-သိက်သွန်းဖျန်းမှုကို ပြုလေ၏။

မင်းကြီး မြတ်နိုးလွန်းသဖြင့်
အခြား မိဖုရား မောင်းမတို့ ပဒုမဒေဝီကို မနာလိုကြခြင်း

ထိုနောက် မင်းကြီးသည် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို သိမ်းပိုက်၍ မိမိ၏မြို့သို့ ခေါ်ဆောင်သွားပြီးလျှင် ရောက်သောအခါနှမ အစပြု၍ ကျန်သော မောင်းမမိသံ, မိဖုရားတို့ကို ကြည့်ရုံမျှ မကြည့်တော့ပဲ ပဒုမဝတီမိဖုရားနှင့်သာလျှင် မွေလျော်ပျော်ပိုက်၍နေလေ၏။ အခြားမင်းမိန်းမတို့သည် မနာလိုခြင်း ပြင်းစွာနှိပ်စက်အပ်ကုန်ရကား ပဒုမဝတီမိဖုရားကို မင်းကြီး၏စိတ်၌ အချစ်ကွဲပြုပျက်စီးလိုကြကုန်သည်ဖြစ်၍ "အရှင်မင်းကြီး.... ဤပဒုမဝတီသည် လူစင်စစ်မဟုတ်ပါ။ အရှင်မင်းကြီးတို့သည် အဘယ်အရပ်မှာများ လူသားတို့ လှည့်လည်သွားလာရာ ဖဝါးအောက် အရပ်၌ ပဒုမာကြာပန်းတို့ အဆန်းတကြယ် ထပေါ်သည်တို့ကို မြင်အပ်ဘူးပါကုန်သနည်း၊ မချွတ်ကေန်ပင် ဤပဒုမဝတီသည် ဘီလူးမဖြစ်ပါ၏၊ ထိုပဒုမဝတီကို ရွှေနန်းတော်မှ အမြန်နှင်ထုတ်တော်မူကြပါ အရှင်မင်းကြီး...."ဟု မနာလို = ဇာသာစကား ပြောကြားကြလေ၏။ မင်းကြီးသည် ထိုမိန်းမတို့၏ စကားကို ကြားရလေလျှင် စကားတို့မပေးပဲ ဆိတ်ဆိတ်သာလျှင် နေတော်မူ၏။

ထိုနောက် တချိန်၌ ဗာရာဏသီမင်းကြီး၏ တိုင်းစွန်ပြည်နား= ပစ္စန္တရစ်အရပ်သည် သူပုန်ထကြွမှုကြောင့် ပျက်လုမတတ် ဖြစ်လေ၏။ မင်းကြီးသည် "ပဒုမဝတီမှာ နှုတ်ငုံသန္ဓေ ရှိချေပြီ" ဟု သိတော်မူကာ ပဒုမဝတီမိဖုရားကို ရွှေနန်းတော်၌ ထားခဲ့၍ ပစ္စန္တရစ်အရပ်သို့ သွားလေ၏။ ထိုအခါ ထိုမင်းမိန်းမတို့သည် အခွင့်ကောင်းကိုရရှိကြကာ ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ အလုပ်အကျွေးမိန်းမအား လက်ဆောင်တံစိုး ပေးကြပြီးလျှင် "ဤပဒုမဝတီ၏ သားကို ဖွားပြီးလျှင်ပြီးခြင်း လွတ်ရာဖယ်ရှား၍ အခြားသစ်တုံးတခုကို သွေးဖြင့် လိမ်းကျံကာ ပဒုမဝတီ၏ အနီး၌ ထားပါလေ" ဟု မှာတမ်းပြောဆိုထားကြလေ၏။

ပဒုမဝတီမိဖုရားမှာလည်း မကြာမီပင် ကိုယ်ဝန်မှထခြင်း = မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ခြင်း ဖြစ်လေ၏။ မဟာပဒုမမင်းသား တဦး

တည်းသာလျှင် မယ်တော်ဝမ်းဦ့ ပဋိသန္ဓေ ယူနေခဲ့လေသည်။ ကျန်သော (၄၉၉) လေးရာ့ကိုးဆယ့်ကိုးယောက်သော သူငယ်မင်းသားတို့သည် မဟာပဒုမမင်းသား မယ်တော်ဝမ်းမှ ဖွားမြောက်ပြီး၍ စက်လျောင်းနေသောအခါ သံသေဒဇမင်းသားများ ဖြစ်၍လာကြလေ၏။ = သွေးစက်၌ သံသေဒဇသန္ဓေစွဲမှိ ဖြစ်လာကြလေသည်။

ထိုအခါ အလုပ်အကျွေးမိန်းမသည် "ဤပဒုမဝတီမိဖုရားကား သတိမရသေး" ဟု သိရှိကာ သစ်သားတုံးတခုကို သွေးဖြင့်လိမ်းကျံ၍ ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ အနီးဦ့ ထားပြီးလျှင် ထိုမင်းမိန်းမတို့အား (ပဒုမဝတီမိဖုရား သားဖွားပြီဖြစ်ကြောင်း) အသိပေးလေ၏။ ထိုမင်းမိန်းမငါးရာလုံးတို့ပင် တယောက်တယောက်လျှင် မင်းသားတယောက်စီ တယောက်စီကို ၇က်ယူကြ၍ ပွတ်သမားတို့ထံ လူလွှတ်ပြီးလျှင် ကြုတ်အလုံး(၅၀၀)ငါးရာတို့ကို ယူဆောင်ခဲ့ကြစေ၍ မိမိမိမိတို့ ဆောင်ယူအပ်ခဲ့သော မင်းသားငယ်တို့ကို ကြုတ်တို့ဦ့ အသီးအသီး သိပ်ကြပြီးလျှင် ကြုတ်၏ အပြင်အပဦ့ အမှတ်တံဆိပ် ခတ်နှိပ်၍ထားကြလေကုန်၏။

ပဒုမဝတီမိဖုရားသည်လည်း အမှတ်သတိရ၍ အလုပ်အကျွေးမိန်းမကို "အိုအမိ....အသို့နည်း ငါသည် မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ပြီးပြီလော" ဟု မေးလေ၏။ အလုပ်အကျွေး မိန်းမညစ်သည် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို ခြိမ်းချောက်စူအောက်၍ "ရှင်မိဖုရားသည် အဘယ်မှာလျှင် သတို့သားကို ရလိမ့်မည်နည်း" ဟု ရေရွတ်စကား ပြောကြားကာ "ဤသည်ပင် ရှင်မိဖုရား၏ ဝမ်းမှ ဖွားသောသူငယ်တည်း" ဟု ပြောဆိုပြီးလျှင် မိမိစိမံထားသည့် သွေးလိမ်းကျံသော သစ်သားတုံးကို ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ ရှေ့ဦ့ ချထားလေ၏။ ပဒုမဝတီမိဖုရားက ထိုသစ်သားတုံးကို မြင်ရ၍ နှလုံးမသာမယာဖြစ်ရှိကာ "အမိ.... ထိုသစ်သားတုံးကို ခွဲစိတ်၍ လျင်မြန်စွာဖယ်ရှားပစ်ပါလော့၊ အကယ်၍ တဦးတယောက် မြင်သွားလျှင် ရှက်ဖွယ်ရာသာဖြစ်လေရာ၏" ဟု မချိစကား ပြောကြားလေသော် ထို အလုပ်အကျွေး မိန်းမညစ်သည် မိဖုရား၏ စကားကို ကြားရ၍

အကျိုးလိုလားသူကဲ့သို့ သစ်သားတုံးကို ခွစိတ်၍ မီးဖိုခုံလောက် အတွင်း၌ ပစ်ချလိုက်လေ၏။

မင်းကြီးသည်လည်း ပစ္စန္တရစ်အရပ်မှ ပြန်လာ၍ နက္ခတ်အချိန် ကောင်းကို စောင့်ဆိုင်းငံ့လင့်ကာ မြို့ပြင်ပ၌ သစ်ခက်တဲနန်း = ယာယီတဲနန်း ဆောက်လုပ်စံမြန်းနေလေ၏။ ထိုအခါ ထိုမိဖုရား မောင်းမမိသံငါးရာတို့သည် မင်းကြီးအား ခရီးဦးကြို့ဆိုရန် လာရောက်ကြ၍ "အရှင်မင်းကြီး.... အရှင်မင်းကြီးသည် ကျွန်တော်မတို့အား ယုံကြည်တော်မမူခဲ့ချေ၊ ကျွန်တော်မတို့ လျှောက်ထားခဲ့သမျှသည် အကြောင်းမဲ့ကဲ့သို့ ဖြစ်ခဲ့ရပါ၏၊ အရှင်မင်းကြီး ယုံကြည်တော်မမူလျှင် ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ အလုပ်အကျွေးမိန်းမကို ခေါ်စေ၍သာ မေးတော်မူပါလော့၊ အရှင်မင်းကြီး၏ အမြတ်နိုးဆုံး မိဖုရား ပဒုမဝတီသည် သစ်သားတုံးကြီးကို ဖွားမြင်ခဲ့လေပြီ" ဟု ဂုံးချောစကား ပြောကြားကြလေ၏။ မင်းကြီးသည် ထိုအကြောင်းကို မမေးမမြန်း မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ပဲ "ပဒုမဝတီကား ဘီလူးမျိုး ဖြစ်လိမ့်မည်" ဟု အထင်လွဲကာ ပဒုမဝတီမိဖုရားကို နန်းအိမ်မှ နှင်ထုတ်လေတော့၏။

ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ အဖိုရာလည်း ရွှေနန်းတော်မှ ထွက်ရသည်နှင့် တပြိုင်နက်ပင် ပဒုမာကြာပန်းတို့သည် ကွယ်ပျောက်ကြလေကုန်၏၊ ကိုယ်ရေအဆင်းသည်လည်း ယိုယွင်းဖောက်ပြန်အကြီးတန်၍သွားလေ၏။ ပဒုမဝတီသည် တယောက်တည်းသာလျှင် ခိုကိုးရာမဲ့ လမ်းခရီးအကြား၌ သွားနေလေ၏။ ထိုအခါ ပဒုမဝတီကို အရွယ်ယွင်းယို အမယ်အိုတယောက်သည် တွေ့မြင်ရ၍ သမီးဟူသော ချစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေကာ "သမီး.... အဘယ်သို့ သွားမည်နည်း" ဟု မေးလေ၏။ ပဒုမဝတီက "အိုမိခင်.... ကျွန်တော်မကား အာဂန္တု=လည့်သည် ဖြစ်ပါသည်၊ မိမိနေရာဌာနကို ရလိုရငြားရှာဖွေရှုကြည့် လှည့်လည်နေပါသည်" ဟု ပြောဆိုလေလျှင် အမယ်အိုသည် "သမီး.... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဤ (အမွေ့)အိမ်သို့ လိုက်ပါလာခဲ့လော့" ဟု ပြောဆိုခေါ်ဆောင်ကာ နေရာထိုင်ခင်းပေး အစားအစာ ကျွေးမွေး၍ ထားလေ၏။

မင်းမိန်းမတို့၏ အလိမ်မှုကြီးပေါ်ခြင်း

ပဒုမဝတီမိဖုရား ဤနည်းဖြင့် အမယ်အိုအိမ်၌ နေထိုင်စဉ် ထို မင်းမိန်းမငါးရာတို့သည် တစိတ်တည်းဖြစ်ကြကာ မင်းကြီးကို "အရှင်မင်းကြီး.... အရှင်မင်းကြီးတို့ စစ်ထိုးသွားတော်မူကြစဉ် ကျွန်တော်မတို့သည် ဂင်္ဂါမြစ်စောင့်နတ်အား 'အကျွန်ုပ်တို့၏ မင်းကြီး စစ်အောင်နိုင်၍ ပြန်လာလျှင် အသင်ဂင်္ဂါမြစ်စောင့်နတ် အား ဗလိပူဇော်မှုကို ပြုပြီးလျှင် ရေကစားမှု ပြုကြပါကုန်အံ့' ဟု ဆုတောင်းပန်ထွာမှု ပြုလုပ်အပ်ပါသည်၊ အရှင်မင်းကြီး.... အရှင် မင်းကြီးတို့ စစ်အောင်မြင်သည့်ထိုအကြောင်းကို ဂင်္ဂါမြစ်စောင့် နတ်ကို အသိပေးကြပါစို့" ဟု လျှောက်ထားပြောဆိုကြလေ၏။ မင်းကြီးသည် ထိုမင်းမိန်းမတို့၏ လျှောက်ထားပြောကြားချက်ဖြင့် ဝမ်းမြောက်ကာ ဂင်္ဂါမြစ်၌ ရေကစားရန် သွားရောက်လေ၏။

မင်းမိန်းမငါးရာတို့သည်လည်း မိမိတို့ ယူအပ်သောကြိတ်များ ကို ဖုံးလွှမ်းကာ ယူခဲ့ကြ၍ ဂင်္ဂါမြစ်ဆိပ်သို့ ရောက်ကြလျှင် ထို ကြိတ်များကို ဖုံးကွယ်ရန် (မိမိတို့၏ အပေါ်ရုံကိုယ်ဝတ်=ဆာဒီ များကို)ခြိုလျက် ရုံလျက်ပင် ရေ၌ ခုန်ဆင်းကြ၍ ကြိတ်တို့ကို စွန့် ပျောလိုက်ကြလေ၏။ ကြိတ်ငါးရာတို့သည်လည်း တစုတရုံးတည်း ပျောပါကြကာ ရေအောက် (အောက်ဆိပ်)တွင် ဖြန့်ကြက် ကာ ရုံထားအပ်သော ကွန်ရက် (ပိုက်)၌ ငြိတွယ်၍ နေကြလေကုန်၏။ ထိုနောင်မှ ရေကစားပြီး၍ မင်းကြီးရေမှတက်သောအခါ ပိုက်ကွန် ကို ချီမရပ်သိမ်းကြသောသူတို့သည် ကြိတ်တို့ကို အထူးတဆန်း တွေ့ရ၍ မင်းကြီးထံသို့ ပို့ဆက်ကြလေကုန်၏။ မင်းကြီးက ကြိတ် တို့ကို မြင်၍ "အမောင်တို့.... ကြိတ်များအထဲ၌ အဘယ်ပစ္စည်း ပါရှိသနည်း"ဟု မေးလတ်သော် ကြိတ်ပို့ဆက်လာကြသောမင်းမှူ ထမ်းတို့သည် "အရှင်မင်းကြီး.... ကြိတ်ထဲ၌ အဘယ်ပစ္စည်းပါရှိ သည်ကို အကျွန်ုပ်တို့ မသိကြပါ (အထူးတဆန်းတွေ့ရ၍ ဆက်သ ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်)" ဟု လျှောက်ထားကြလေ၏။ မင်းကြီးသည် ကြိတ်များကို ဖွင့်စေ၍ ကြည့်ရှုလတ်သော် ရှေးဦးစွာ မဟာပဒုမ မင်းသား၏ ကိန်းစံရာကြိတ်ကို ဖွင့်စေမိလေ၏။

အထူးအားဖြင့် ထိုမင်းသားငါးရာလုံးတို့ကို ကြွတ်တို့၌ သိပ်သောနေ့မှာပင် မင်းသားတို့၏ ကောင်းမှုကုသိုလ်တန်ခိုးကြောင့် လက်မမှ နှီရည်မျှား ယိုစီးဖြစ်ပွါးလာလေသည်။ သိကြားနတ်မင်းသည် ထိုဗာရာဏသီမင်းကြီး၏ ယုံမှားကင်းစိမ့်သောဌါ ကြွတ်တို့၏ အတွင်း၌—

"ဤမင်းသားတို့ကား ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ ဝမ်းတိုက်၌ ဖြစ်ပွါးမွေးဖွားကြသည့် ဗာရာဏသီမင်းကြီး၏ သားတော်များ ဖြစ်ကြသည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ကုန်လျက် မင်းသားတို့ကို ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ ရန်သူ မင်းမိန်းမ ငါးရာတို့သည် ကြွတ်တို့၌ ထည့်ပြီးလျှင် ရေ၌ မျောလိုက်ကြကုန်ပြီ၊ ဗာရာဏသီမင်းကြီးသည် ဤအကြောင်းကို သိပါစေသတည်း"—

ဟူ၍ အကွၽရာတို့ကို ရေးထွင်းစေခဲ့လေသည်။

ကြွတ်များကို ဖွင့်လျှင်ဖွင့်ခြင်း မင်းကြီးသည် အကွၽရာတို့ကို ဖတ်၍ မင်းသားတို့ကို တွေ့ရလေလျှင် မဟာပဒုမမင်းသားကို မင်းကြီးကိုယ်တိုင် ပွေ့ချီ၍ "အချင်းတို့....အလျှင်အမြန် ရထားတို့ကို က-ကြကုန်လော့၊ မြင်းတော်တို့ကို တန်းဆာဆင်ကြကုန်လော့၊ ငါသည် ယနေ့ မြို့တွင်းသို့ ဝင်ပြီးသော် အချိုသောမာတုဂါမတို့အား ချစ်ခြင်းအမှုကို ပြုပေအံ့" ဟု မိန့်ဆိုကာ ရထားစီး၍ မြို့တွင်းနန်းတော်သို့ ဝင်ပြီးလျှင် ပြာသာဒ်သို့ တက်တော်မူ၍ ဆင်တော်၏လည်၌ အသပြာထောင်ထုပ်ကို ဖွဲချည်ထားစေပြီးလျှင် "အကြင်သူသည် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို တွေ့မြင်ရ၏၊ ထိုသူသည် ဤအသပြာတထောင်ကို ယူလော့" ဟု စည်လည်စေလေ၏။

ထိုသို့ စည်လည်သောအသံကို ကြားရ၍ ပဒုမဝတီသည် မိခင်အမယ်အိုအား "အိုမိခင်....ဆင်တော်၏လည်မှ အသပြာထောင်ထုပ်ကို ယူလိုက်ပါလော့" ဟု ပြောဆို အသိပေးလေ၏။ အမယ်အိုက "သမီး....ငါသည် ဤသို့သော အသပြာကို မယူဝံ့ပါ" ဟု ပြောဆို၍ ပဒုမဝတီက နှစ်ကြိမ်မြောက်၎င်း သုံးကြိမ်မြောက်၎င်း

ယူလိုက်ဖို့ရန် ထပ်၍ထပ်၍ ပြောဆိုအပ်လေလျှင် အမယ်အိုသည် "သမီး....အဘယ်သို့ ပြော၍ ယူလိုက်ရမည်နည်း"ဟု မေးလေ၏။ ပဒုမဝတီက "အိုမိခင်....ငါ့သမီးသည် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို တွေ့မြင်ရ၏-ဟု ပြော၍ ယူလိုက်ပါလော့"ဟု ဆိုလေလျှင် အမယ်အိုသည် "ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြား = ဖြစ်ချင်ရာ ဖြစ်ပစေတော့" ဟု အောက်မေ့ကာ မင်းချင်းတို့စည်လည်ရာသို့ သွား၍ အသပြာထောင်ထုပ်ကို တောင်းယူလေ၏။ မင်း၏လူများက "အိုအဖွား....အဖွားသည် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို တွေ့မြင်သလော"ဟု မေးကြလေလျှင် အမယ်အိုသည် "ငါကား....မတွေ့မြင်ပါ၊ ငါ့သမီးသည် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို တွေ့မြင်ရသတဲ့" ဟု ပြန်လည်ဖြေကြားလေ၏။

မင်းမှူထမ်းတို့သည် "အိုအဖွား....အဖွား၏သမီးသည် ယခု အခါအဘယ်မှာနည်း"ဟု ပြောဆိုကြ၍ အမယ်အိုနှင့်အတူတကွ လိုက်ပါသွားကြလေသော် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို တွေ့ရှိမှတ်မိကြ၍ မိဖုရား၏ ခြေရင်း၌ ဝပ်စင်းတုပ်ကွကြလေ၏။ ထိုအခါကျမှ အမယ်အိုသည် "ဤအမျိုးသမီးကား ပဒုမဝတီမိဖုရားတည်း" ဟု သိရှိကာ "အမျိုးသမီးမင်းမိန်းမသည် ဝန်လေးသောအမှုကို ပြုဘိတကား၊ ယင်းအမျိုးသမီး မင်းမိန်းမသည် ဤသို့သဘောရှိသည့် မင်းကြီး၏ မိဖုရားကြီးဖြစ်ပါလျက် ဤသို့သဘောရှိသော အရပ် (ငါ့အိမ်) ၌ အစောင့်ကင်းမဲ့ကာ နေရှာဘိ၏" ဟု ကရုဏာ ဒေါသ=သနား၍ စိတ်ဆိုးသောစကားကို ပြောဆိုလေ၏။

မင်းချင်းယောက်ျားတို့သည်လည်း ပဒုမဝတီမိဖုရား နေသောအိမ်ကို တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာ အဖြူထည်တို့ဖြင့် ဝန်းရံကာ၍ တံခါး၌ အစောင့်အနေ ချထားပြီးလျှင် မင်းကြီးအား အကြောင်းကို ပြန်ကြားလျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ မင်းကြီးသည် ရွှေထမ်းစင်ကို ပို့သစေလေ၏။ ပဒုမဝတီမိဖုရားသည် "ငါကား ဤကဲ့သို့ မထင်မရှား ရွှေနန်းတော်သို့ မလိုက်ပါနိုင်၊ ငါ၏ နေထိုင်ရာ ဤအိမ်မှ ရွှေနန်းတော်တိုင်အောင် ဤအတွင်း၌ မွန်မြတ်ဆန်းကြယ်သော အခင်းတို့ကို ခင်းစေပြီးမှ ထို၏အထက်က ရွှေကြယ်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော ပိတ်သားမျက်နှာကြက်ကို ဖွဲ့ကြက်စေပြီးနောက်

တန်းဆာဆင်ယင်ရန် မိဖုရားတို့အဆင်တန်းဆာ အလုံးစုံတို့ကို ပို့အပ်ကုန်သည်ရှိသော် ခြေလျင်သာလျှင် ငါလိုက်ပါပေအံ့၊ ဤနည်းဖြင့် ငါ၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို မြို့သူမြို့သားတို့ မြင်ကြရလိမ့်မည်”ဟု ပြောဆိုလေ၏။ မင်းကြီးကလည်း “ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ အလိုအတိုင်း ပြုလုပ်စိမ်ကြလော့”ဟု အမိန့်ပေးစကားပြောကြားလေ၏။ ထို့နောင်မှ ပဒုမဝတီမိဖုရားသည် အလုံးစုံသော အဆင်တန်းဆာကို တန်းဆာဆင်ပြီးလျှင် “ရွှေနန်းတော်သို့ ငါသွားတော့အံ့” ဟု ခရီးချီလေ၏။ ထိုအခါ “ပဒုမဝတီမိဖုရား ခြေဖြင့် နင်းတိုင်း နင်းတိုင်းသော နေရာ၌ မွန်မြတ်ဆန်းကြယ်သော အခင်းတို့ကို ဖောက်ခွဲ၍ ပဒုမာကြာပန်းတို့သည် အဆန်းတကြယ် မြေမှထွက်ပေါ်၍ လာလေကုန်၏။ ပဒုမဝတီမိဖုရားသည် လူမျိုးအပေါင်းအား မိမိ၏စည်းစိမ်ကို မျက်မြင်ဖော်ပြလျက် မင်းအိမ်=ရွှေနန်းတော်သို့ တက်ရောက်ပြီးလတ်သော် မွန်မြတ်ဆန်းကြယ်သောအခင်း အားလုံးတို့ကို အမယ်အိုအား ကျွေးမွေးခအဖိုးပြုကာ ပေးစေလေ၏။

ပဒုမဝတီ၏ သဘောထားကြီးမြတ်ပုံ

မင်းကြီးသည်လည်း ထိုမိဖုရား မောင်းမမိသံ(၅၀၀)ငါးရာတို့ကို အစုံအညီခေါ်စေ၍ ပဒုမဝတီမိဖုရားကို “ရှင်မိဖုရား.... ဤမိဖုရား,မောင်းမငါးရာတို့ကို ကျွန်မများပြုကာ ရှင်မိဖုရားအား ငါပေး၏”ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ပဒုမဝတီမိဖုရားက “ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး....၊ ဤ မင်းမိန်းမငါးရာတို့ကို ကျွန်တော်မအား ပေးအပ်ကြောင်းကို မြို့သူမြို့သား အားလုံးတို့ကို အသိပေးတော်မူစေချင်ပါသည်” ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် မင်းကြီးသည် “ပဒုမဝတီမိဖုရားအား ပြစ်မှားကြသည့် မိဖုရား, မောင်းမ ငါးရာတို့ကို ထိုပဒုမဝတီမိဖုရား၏ ကျွန်မများ ပြုလုပ်ကာ ငါပေးအပ်ကုန်ပြီ” ဟု စည်လည်စေလေ၏။ ပဒုမဝတီမိဖုရားသည် “ယခုအခါ မြို့သူမြို့သားအားလုံးသည် ထိုမိဖုရား, မောင်းမငါးရာတို့၏ ငါ့ကျွန်မများဖြစ်ကြကြောင်းကို ကောင်းစွာ သိအပ်ပေပြီ” ဟု ကြိုစည်ဆင်ခြင်သိမြင်ကာ “အရှင်မင်းကြီး.... ဘုရားကျွန်တော်မ

သည် မိမိ၏ ကျွန်မများကို တော်လှန်မင်းစစ် ကျွန်မအဖြစ်မှ ကင်းလွတ်သူများဖြစ်အောင် ပြုလုပ်နိုင်ခွင့်ကို ရပါသလော” ဟု မေးမြန်းလေ၏။ မင်းကြီးက “ရှင်မိဖုရား.... ထိုသို့ ပြုလုပ်ရန်မှာ သင်မိဖုရား၏ အလိုအတိုင်းပင် ဖြစ်၏” ဟု မိန့်ဆိုလေလျှင် ပဒုမဝတီမိဖုရားကြီးသည် “အရှင်မင်းကြီး.... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထို စည်လည်သောမင်းချင်းများကိုပင် ခေါ်စေတော်မူ၍ ‘ပဒုမဝတီမိဖုရားက မိမိအား ကျွန်မများပြုလုပ်၍ မင်းကြီးပေးအပ်သည့် မင်းမိန်းမငါးရာ အားလုံးတို့ကိုပင် ကျွန်မအဖြစ်မှ လွှတ်အပ်ကုန်ဖြီ’ဟု တဖန် စည်လည်စေလိုပါသည်” ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ပဒုမဝတီမိဖုရားသည် ထိုမင်းမိန်းမ ငါးရာတို့အား ကျွန်မအဖြစ်မှ လွှတ်ပြီးလတ်သော် မင်းသား (၄၉၉) လေးရာ့ကိုးဆယ့်ကိုး ယောက်တို့ကို ထိုမိဖုရား, မောင်းမတို့၏ လက်၌ ပြုစုကျွေးမွေးရန် အပ်နှံပေးပြီးလျှင် ကိုယ်တိုင်ကမူ မဟာပဒုမမင်းသားကိုသာလျှင် ယူလေ၏။

မင်းသားငါးရာတို့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်ကြခြင်း

ထိုနောက် မင်းသား(၅၀၀)ငါးရာတို့ မြို့ထူးပျော်ပါး ကစား သည့်အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော် ခမည်းတော်မင်းကြီးသည် မင်္ဂလာဥယျာဉ်တော်အတွင်း၌ အထူးထူး အပြားပြား မင်းသား တို့ကစားရန် ဌာနများကို (ကစားကွင်း အမျိုးမျိုးကို) ပြုလုပ် စေလေ၏။ မင်းသားတို့သည် အသက်(၁၆)တဆယ့်ခြောက်နှစ် အရွယ်ရှိသောအခါ၌ အားလုံးပင် စုပေါင်းကြ၍ မင်္ဂလာဥယျာဉ် တော်အတွင်း ပဒုမာကြာပန်းအပြည့် ဖုံးအုပ်လျက်ရှိသော မင် လာလေးထောင့်ကန်၌ မြို့ရွှင်ပျော်ပါး ကစားကြကုန်သည်ရှိ သော် ပဒုမာကြာပန်းအသစ်များ ငွေငွေစွင့်စွင့် ပွင့်ကြသည် တို့ကိုဌင်း, ပဒုမာကြာပန်းဟောင်းတို့ အညှာမှ ကြွေပြုတ်ကာ တဖြုတ်ဖြုတ်ကျကြသည်တို့ကိုဌင်း မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ကြ ရ၍ ပစ္စေကဗောဓိပါရမီကောင်းမှု ကုသိုလ်တို့၏ လှုံ့ဆော် တိုက်တွန်းချက်အရ—

"ဣမဿ တာဝ အနုပါဒိန္နကဿ ဧဝရူပါ ဇရာ ပါပုဏာတိ၊ ကိမင်္ဂ် ပန အမ္မာကံ သရီရဿ။ ဣဒမ္ပိ ဟိ ဧဝံ ဂတိကမေဝ ဘဝိဿတိ။

=ကံနှင့်မသီ, မြေ့အဆီနှင့်, ရေသီတာငွေ့, ဥတုအတွေ့ကြောင့်, ဓလေ့ပင့်ဆန်း, ဤကြာပန်းသို့, ညှိုးနွမ်းရင့်ကာ, ကြွက္ကပါအောင်, ဇရာရန်ဘေး, ရောက်တုံသေး၏....။ လေးရပ်ကြောင်းစု, ပေါင်းချုပ်ပြုသား, နုဖပ်ရှုန်းစို့, ငါတို့ကိုယ်သို့, ထို့ကြောက်ဖွယ်ရာ, ဘေးဇရာကား, ဘယ်မှာမရောက်, ရှိတုံမြောက်လိမ့်....။ ညှိုးခြောက်ယွင်းယို့, ငါတို့ကိုယ်လည်း, ထို့ကြာပန်းသင့်, တနေ့တွင်၌, ရှေ့စင်လျှောက္ခ, မြေသို့ခ-မည်၊ ၊ မုချ မချွတ်ပါတကား...."—

ဟု ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကိုယူကြ၍ ပစ္ဆိကဗောဓိခေါ်သော (=ဆရာမရှိ မိမိတို့အလိုလို ရုပ်, နာမ်ဓမ္မကို လက္ခဏာယာဉ်သုံးချက်တင်၍ ဆင်ခြင်ပွါးများကာ ရောက်ဆိုက်လာသည့်) မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို ဖြစ်စေကြပြီးလျှင် (=ပစ္ဆိကဗုဒ္ဓါများဖြစ်ကြကာ) မိမိတို့ နေရာမှ ထ၍ထ၍ ဒုဒ္ဒိဝိဓအာဘိညာဏ်ဖြင့် ပဒုမာကြာချက်တို့၌ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ (=တင်ပလ္လင်ခွေ) ထိုင်နေတော်မူကြလေကုန်၏။

ထိုနောက် မင်းသားတို့နှင့် အတူတကွ လာရောက်ကြသည့် မင်းချင်း ယောကျ်ားတို့သည် နေ့အချိန်များစွာ ကုန်လွန်သွားသည်ကို သိရှိကြကာ "အရှင့်သားတို့.... အရှင့်သားတို့၏ ရွှေနန်းအိမ်ပြန်ချိန်ကို နှိုင်းချိန်ဆင်ခြင် သိမြင်တော်မူကြပါလော့" ဟု လျှောက်တင်ကြလေကုန်၏။ ထိုအရှင်ပစ္ဆိကဗုဒ္ဓါငါးရာတို့သည် အဖြေမပေးပဲ ဆိတ်ဆိတ်သာလျှင် နေတော်မူကြလေကုန်၏။ မင်းချင်းယောကျ်ားတို့သည် ရွှေနန်းတော်သို့ ပြန်သွားကြ၍ ဗာရာဏသီပြည့်ရှင် ခမည်းတော်မင်းကြီးအား "အရှင်မင်းကြီး.... မင်းသားတို့သည် ပဒုမာကြာချက်၌ ထိုင်နေကြပါသည်၊ အကျွန်ုပ်တို့က ရွှေနန်းတော်သို့ပြန်ရန် ပြောကြားကြပါသော်လည်း တစုံတရာ နှုတ်မြွက်ပြောဆိုမှု မပြုကြပါ"ဟု လျှောက်ထားကြလေ၏။

ထိုအခါ ခမည်းတော်မင်းကြီးက "ငါ၏ သားတော်များအား သူတို့အလိုအတိုင်း နေနိုင်ခွင့် ပေးကြရမည်"ဟု အမိန့်တော်မြတ် မှတ်လေ၏။

မင်းသားပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ငါးရာတို့သည် တည်ခိုလုံးလုံး အစောင့်အနေများ ချထားခံကြရလျက် ပဒုမာကြာချက်တို့၌ ထိုင်နေတော်မူကြမြဲအတိုင်းပင် နေအရုဏ်ကို တက်စေကြကုန်၏။ မင်းချင်းယောကျ်ားတို့သည် နောက်တနေ့၌ အနီးသို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်ကြ၍ "အရှင်မင်းသားတို့....ရွှေနန်းအိမ်ပြန်ချိန်ကို နှိုင်းချိန်ဆင်ခြင် သိမြင်တော်မူကြပါလော့" ဟု ပြောဆိုကြပြန်လေ၏။ မင်းသားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ငါးရာတို့က "ငါတို့ကား မင်းသားတို့ မဟုတ်ကြကုန်၊ ငါတို့သည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ မည်ကုန်၏"ဟု မိန့်ဆိုကြလေလျှင် မင်းချင်းယောကျ်ားတို့သည် "အရှင်တို့ ···အရှင်တို့သည် ဝန်လေးသောစကားကို ပြောကြားကြကုန်ဘိ၏၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့မည်သည် အရှင်တို့ကဲ့သို့ မဟုတ်ပါကုန်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ဆိုသည်မှာ လက်နှစ်သစ်မျှသော ဆံ, မုတ်ဆိတ်ကိုသာ ဆောင်ကြ = ထားကြကုန်လျက် ကိုယ်၌ ပရိက္ခရာရှစ်ပါးတို့ ဆင်မြန်းဝတ်ရုံပြီး ဖြစ်ကြပါသည် = အရှင်တို့မှာမူ ဆံ, မုတ်ဆိတ်လည်း ထားလျက်, မင်းသားတို့ အဆင်တန်းဆာတို့ကို လည်း ဝတ်ဆင်လျက် အဘယ်မှာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်နိုင်ကုန်အံ့နည်း"ဟု မိမိတို့ သိကြသလောက် ရိုးရိုးပင် ပြောဆိုလျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာတို့သည် လက်ျာလက်ဖြင့် ဦးခေါင်းကို သုံးသပ်လိုက်ကြလေ၏၊ ထိုခဏမှာပင် လူ့အသွင်ကွယ်ပျောက်၍ ပရိက္ခရာရှစ်ပါးတို့ ကိုယ်၌ ဝတ်ရုံ ဆင်မြန်းပြီးသား ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ထိုနောင်မှ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာတို့သည် လူအများ ကြည့်ရှုနေစဉ်ပင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် နန္ဒမူလကလိုဏ်သို့ ကြွတော်မူကြလေကုန်၏။

လက်လုပ်စား အိမ့်ရှင်မဘဝ

ပဒုမဝတီမိဖုရားကြီးသည်လည်း "သြ.... သားများမိခင် ဖြစ်ရာမှ သားမဲ့မိခင် ဖြစ်ရလေပြီ"ဟု နှလုံးပူပန် စိုးရိမ်ခြင်းသို့ ရောက်

ရှိကာ ထိုနွလုံးပူပန် စိုးရိမ်ချက်ဒဏ်ဖြင့်ပင် ထိုဘဝမှ စုတေခဲ့၍ ရာဇဂြိဟ်မြို့တံခါးဝ ရွာငယ်တခုဝယ် မိမိလက်ဖြင့် အလုပ်လုပ်ကာ အသက်မွေးရသော (=လက်လုပ်စား) အမျိုးအိမ်၌ အမျိုးသမီး ဖြစ်ပြန်လေ၏။ နောက်တချိန်ဝယ် အိမ်ထောင်ကျ၍ အရှင်သခင် လင်ယောကျ်ား၏ အိမ်သို့လိုက်ပါရကာ တနွေ့သ၌ လင်ယောကျ်ားအတွက် လယ်တောသို့ ယာဂုပို့ဆောင် သွားလတ် သည်ရှိသော် ထိုမိမိ၏(ရှေးဘဝက)[illegible] တို့အနက် အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရှစ်ဆူတို့ ဆွမ်းခံချိန်၌ ကောင်းကင် ခရီးဖြင့် ကြွသွားတော်မူကြသည်ကို မြင်လတ်၍ လျင်လျင်မြန်မြန် သွားရောက်ကာ မိမိ၏အရှင် လင်ယောကျ်ား လယ်လုပ်သမား အား "အိုအရှင်....ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကိုဖူးမြော်ပါလော့၊ ဤပစ္စေက-ဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ကို ပင့်ဖိတ်၍ ဆွမ်းကျွေးကြကုန်စို့"ဟု တိုင်ပင် စကား ပြောကြားလေ၏။ ရိုးအ-သော လယ်လုပ်သမားသည် "ရှင်မ.... ထိုသူတို့ကား ရဟန်းငှက်တို့ မည်ကြ၏ (=ရဟန်းနှင့် တူသောငှက်များဟု ဆိုလိုသည်)၊ အခြား အရပ်များ၌လည်း (သီဟိုဠ်ဒီပမှ အလို—အခြား အခါများ၌လည်း) ဤအတူပင် ကောင်းကင်၌ ပျံသန်း လှည့်လည် ကြကုန်၏၊ ထိုသူတို့ကား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ မဟုတ်ကြကုန် (=ငှက်တွေ)" ဟုပြောဆို၏။

အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရှစ်ဆူတို့သည် ထိုလယ်လုပ်သမား ဇနီး မောင်နှံတို့ ထိုသို့ပြောဆိုနေကြစဉ်ပင် ထိုသူတို့၏ မနီးမဝေး အရပ်၌ မြေသို့ သက်ဆင်းတော်မူကြလေကုန်၏။ ထိုအိမ့်ရှင်မ အမျိုးသမီးသည် ထိုနေ့၌ မိမိအတွက် ဝေစုကျရရှိသော ထမင်း, ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်ကို အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရှစ်ဆူတို့အား လှူဒါန်း ဆက်ကပ်၍ "နက်ဖြန်ခါလည်း အရှင်မြတ်တို့ ရှစ်ပါးလုံးပင် တပည့်တော်မ၏ ဆွမ်းကို အလှူခံတော်မူကြပါဘုရား" ဟု ပင့် ဖိတ်လေ၏။ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရှစ်ဆူတို့သည် "ကောင်းပြီ ဒါယိ-ကာမ....သင်၏ လှူဖွယ်ဝတ္ထုသည် ဤမျှသာလျှင် (=ရှစ်ပါးစာ သာလျှင်) ဖြစ်ပစေ၊ နေရာများလည်း ရှစ်နေရာတို့သာ ဖြစ်ကြပ-စေ၊ ငါတို့မှတပါး အခြားပစ္စေကဗုဒ္ဓါများစွာတို့ကို ဖူးမြင်ရလျှင်

သင့်စိတ်သည် သဒ္ဓါကြည်ညိုဝိုရ်ဖြစ်ရာ၏" ဟု မိန့်တော်မူကြလေ၏။ အိမ့်ရှင်မအမျိုးသမီး (= မယ်တော်ဟောင်း) သည် နောက်တနေ့၌ နေရာရှစ်နေရာ ခင်းကျင်းပြီး ရှစ်ပါးစာ လှူဖွယ်ဝတ္ထုများကို စီမံ၍ အသင့်စောင့်ဆိုင်း ထိုင်နေလေ၏။

အပင့်ခံအရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရှစ်ဆူတို့သည် ကျန်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ (၄၉၂) လေးရာ့ကိုးဆယ့်နှစ်ဆူတို့အား "ဒုက္ခငြိမ်းငြားအရှင်ဘုရားတို့....ယနေ့ အခြားအရပ်တပါးသို့ မသွားရောက်ကြပဲ အရှင်တို့၏ မိခင်အား ချီးမြှောက်မှုကို ပြုတော်မူကြပါလော့" ဟု အသိပေး လျှောက်ထားကြလေ၏။ ထိုအရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ (၄၉၂) လေးရာ့ကိုးဆယ့်နှစ်ဆူတို့သည် အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရှစ်ဆူတို့ လျှောက်ထားသောစကားကို ကြားသိကြရ၍ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဆူရေ (၅၀၀) ငါးရာလုံးတို့ပင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်ကြွလာကြ၍ မယ်တော်အိမ်တံခါးဝ၌ ထင်ရှားဖြစ်တော်မူကြလေကုန်၏။ မယ်တော်သည်လည်း ရှေးဦးကပင် အသိအမှတ်ရပြီး ဖြစ်သောကြောင့် များစွာသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကို ဖူးမြင်ရသော်လည်း (အလှူဝတ္ထု မလောက်ငမည့် အရေးအတွက်) လုံးဝမတုန်လှုပ်ချေ၊ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာလုံးတို့ကိုပင် အိမ်တွင်းသို့ ပင့်သွင်း၍ နေရာ (ရှစ်နေရာ)တို့၌ ထိုင်နေစေလေ၏။

အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရှစ်ဆူတို့ အစဉ်အတိုင်း တန်းလျက်ထိုင်နေမိကြလျှင် ကိုးဆူမြောက် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် အခြား ရှစ်နေရာတို့ကို ဖန်ဆင်း၍ မိမိကိုယ်တိုင် အဦးဖြစ်သောနေရာ၌ ထိုင်နေလေ၏။ နေရာများတိုးပြန့်ကျယ်ဝန်းလာသလောက် အိမ်ကလည်း တိုးပြန့်ကျယ်ဝန်း၍ လာလေ၏။ (ဤအရာမျိုးကား တန်ခိုး၏ အရာဖြစ်သည်)။

ဤသို့လျှင် ထိုအရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ငါးရာလုံးတို့ ထိုင်နေတော်မူမိကြလျှင် ထိုမယ်တော်ဟောင်း အိမ့်ရှင်မသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ရှစ်ပါးစာ စီရင်ထားအပ်သော အလှူဝတ္ထုကို အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာလုံးတို့အား အလိုရှိတိုင်း လောက်လောက်ငင

လျှဒါနိုးပြီးလျှင် ကြာညိုလက်ရှစ်လက်တို့ကို ဆောင်ယူခဲ့၍ ပင့်ဖိတ်ရင်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ရှစ်ဆူတို့၏ ခြေရင်းဦး လျှင် "အရှင်မြတ်တို့ဘုရား.... ဖြစ်လေရာ သံသရာဘဝ၌ တပည့်တော်မ၏ ကိုယ်အဆင်းသည် ဤကြာညိုပန်းတို့၏ အတွင်း ကြာတိုက်အဆင်းကဲ့သို့ ဖြစ်ပါစေသား" ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှုပြုလေ၏။ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာတို့သည် မယ်တော်အား အနုမောဒနာပြုကြပြီးလျှင် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့သာ ပြန်ကြွတော်မူကြလေကုန်၏။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထိုအမျိုးသမီးသည်လည်း အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ပြီးလျှင် ဤအကျွန်ုပ်တို့ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလ၌ သာဝတ္ထိပြည်ဝယ် သူဌေးမျိုး၌ ပဋိသန္ဓေ ယူနေလေ၏။ ထိုသူဌေးသမီး၏ ကိုယ်ရေအဆင်းကား ကြာညိုပန်းတိုက်နှင့်တူသောကြောင့် ထိုသူဌေးသမီး၏အမည်ကို "ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ" ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြလေ၏။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာသူဌေးသမီး အရွယ်သို့ရောက်သောအခါ ဇမ္မူဒိပ်ကျွန်းအလုံး၌ ရှိကြသည့် မင်းများ, သူဌေးများအားလုံးကပင် ဖခင်သူဌေးကြီး၏ထံသို့ "သူဌေးကြီး၏ သမီးကို ကျွန်ုပ်တို့အား ပေးပါလော့" ဟူ၍ စာသဝဏ်နှင့် တမန်စေလွှတ်တောင်းခံကြလေသည်၊ မတောင်းခံသောမင်း, သူဌေးဟူ၍ မရှိချေ။

ထိုအခါ ဖခင်သူဌေးကြီးသည် "ငါ့ကား သမီးတယောက်တည်းဖြင့် သမီးကို လိုသူအားလုံးတို့၏ စိတ်ကို(= စိတ်ကျေနပ်မှုကို) ရယူခြင်းငှါ မည်သည့်နည်းဖြင့်မျှ စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ သို့ရကား ဥပါယ်တမျဉ်ကို ငါပြုပေအံ့"ဟု ကြံစည်၍ သမီးကို ခေါ်စေပြီးလျှင် "ချစ်သမီး.... ရဟန်းမ-ပြုနိုင်ပါမည်လော"ဟု မေးမြန်းလေ၏။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာသူဌေးသမီး ကိုယ်တိုင်က သံသရာနောက်ဆုံးဘဝ၌ ဖြစ်သူ = ပစ္ဆိမဘဝိက သမီးဖြစ်လေသောကြောင့် ဖခင်ကြီး၏ မေးမြန်းပြောဆိုလိုက်သော စကားသည်

ဦးခေါင်းထက်ဝယ် လောင်းချလိုက်သည့် အကြိမ်တရာချက်အပ် ပြီးသော ဆိမ့်မွေးကဲ့သို့ ရှိလေ၏။ သို့ရကား ဖခင်သူဌေးကြီးကို "ရဟန်းမ-ပြုပါမည် ဖခင်...." ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြေကြား ပြောဆိုလိုက်လေ၏။

ဖခင်သူဌေးကြီးသည် သမီးဥပဿလဝဏ္ဏာအား ကြီးစွာသော ချီးမြှောက်သက္ကာရမှု ပြုလုပ်၍ ဘိက္ခုနီကျောင်းသို့ ခေါ်ဆောင် ပြီးလျှင် ရှင်, ရဟန်း-ပြုလုပ်စေလေ၏။ ဥပဿလဝဏ္ဏာဘိက္ခုနီမ ရဟန်းပြု၍ မကြာမြင့်မီပင် ဥပသမ္ပဒါအမ်သိမ်အပြင်၌ ဝတ်ပြုရန် အခါအခွင့်အလှည့် ကျရောက်လေ၏။ ဥပဿလဝဏ္ဏာဘိက္ခုနီမသည် ဆိမ်းကို ညှိထွန်း၍ ဥပသမ္ပဒါအမ်သိမ်အပြင်ကို တံမြက်လှည်းပြီးလျှင် ဆိမ်းတောက်အညွှန့်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံနိမိတ်ကို ရယူလျက် ရပ် တည်လျက်ပင် အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် ဆိမ်းညွှန့်ကို ကြည့်ရှု၍ တေဇောကသိုဏ်းကို ပွါးများ အားထုတ်လေရာ မကြာမီပင် တေဇောကသိဏာဘျာန် (=တေဇောကသိုဏ်းကိုအာရုံပြုသော ဈာန်) ကို ရ၍ ထိုတေဇောကသိဏာဘျာန် သမာဓိကို အခြေပြုကာ ဝိပဿနာတရား ပွါးများအားထုတ်လေလျှင် မကြာမီပင် အရ-ဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်လေ၏ = ရဟန္တာထေရိမ-ဖြစ်လေ၏။ အရ-ဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက်ပင်လျှင် ရှေးဆု တောင်းအတိုင်း တန်ခိုးစိမံဖန်ဆင်းခြင်း၌ ဝသီဘော်ငါးတန် လေ့လာနိုင်နင်းပြီးသူ ဖြစ်လေ၏။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ဥပဿလဝဏ္ဏာ ရဟန္တာထေရိမသည် နောက်တချိန် (မြတ်စွာ ဘုရားရှင် ခုနစ်ဝါမြောက် ရောက်လတ်သောအခါ) ဝယ် ယမိုက် ပြာဋိဟာ ပြတော်မူရာနေ့၌ "မြတ်စွာဘုရား.... တပည့်တော်မ တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြုပါရစေဘုရား"-စသည်ဖြင့် မန္တ်မကြောက် ခြသေ့ဟောက်သကဲ့သို့ ရဲရဲတောက်စကား လျှောက်ထားခဲ့လေ သည် (လျှောက်ပုံအကျယ်ကို အောက် မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၅၁၇-၌ ပြန်၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။ မြတ်စွာဘုရား

ရှင်သည် ၌ အကြောင်းကို အဋ္ဌုပ္ပတ်ပြု၍ နောက်တချိန်ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ နေထိုင်တော်မူကာ ဘိက္ခုနီမတို့ကို ရာထူး=ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ၌ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ရဟန္တာထေရီမကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဇုဋ္ဌိ-မန္တီနံ ယဒိဒံ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ = ရဟန်းတို့....တန်ခိုး = ဇုဋ္ဌိ နှင့် ပြည့်စုံကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမတို့တွင် ဥပ္ပလဝဏ္ဏာဘိက္ခုနီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဇုဋ္ဌိမန္တီ = တန်ခိုးဇုဋ္ဌိနှင့် ပြည့်စုံသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၄) ပဋ္ဌာစာရာထေရီအကြောင်း

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း

၌ ပဋ္ဌာစာရာ ထေရီမအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် လည်း ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီး (= သူဌေးသမီး) ဖြစ်၍ နောက်တချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို နာယူစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီမ တပါးကို ဝိနည်းပိဋကတ်ကို ဆောင်သောအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျပြီးကာ အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထို ဝိနယဓရ ဧတဒဂ် = ဝိနည်း ပိဋကတ်ကို ဆောင်သောအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ ဘုရားရှင်ကလည်း ရှေးနည်းအတူ ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော် မူလေသည်။

ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ

ထို သူဌေးသမီးသည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ကဿပ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ကိကီမင်းကြီး၏ ရှေးဖော်ပြ ရာပါ သမီးတော် ခုနစ်ယောက်တို့တွင် သုံးယောက်မြောက် "ဘိက္ခုနီ"မည်သော သမီးတော်ဖြစ်၍ နှစ်ပေါင်းနှစ်သောင်းကြာ ကောမာရိဖြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျင့်လျက် ရဟန်းသံဃာတော် အား သံဃအရာမ် ပရိဝုဏ်ကျောင်းတိုက်ကြီး ဆောက်လုပ် လှူ ဒါန်းခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထို မင်းသမီးသည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုပြု၍ ထိုဘဝမှ စုတေပြန်သော် တဖန် နတ်ပြည်၌ဖြစ်၍ ဘုရားနှစ်ဆူ တို့၏အကြား မရေမတွက်နိုင်သော နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကာလပတ်လုံး သမ္ဗတ္တိ = စည်းစိမ်ကို ခံစား၍ ဤ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား ရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် သာဝတ္ထိပြည်၌ သူဌေးသမီး ဖြစ်၍ လာလေ၏။

ထို သူဌေးသမီးသည် နောက်အဖို့ဝယ် အရွယ်သို့ရောက်လတ် သော် မိမိအိမ်၌နေသူ အလုပ်သမား တယောက်နှင့် မေတ္တာ သက်ဝင် ချစ်ခင်၍ နောက်တချိန်ဝယ် မိ, ဖတို့က မျိုး = ဇာတ် ဂုဏ်တူ သူဌေးသားတယောက်နှင့် ထိမ်းမြားမှုပြုအံ့ဆဲဆဲ ထို သူဌေးသားအိမ်သို့ လိုက်ပါရအံ့ဆဲဆဲ ဖြစ်လတ်သော် မေတ္တာ သက်ဝင် ချစ်ခင်ခဲ့ရင်းဖြစ်သော အိမ်ကျွန် အလုပ်သမားအား "အမောင်သည် နက်ဖြန်မှစ၍ ငါ့ကို တံခါးပေါက်ပေါင်း တရာ ဖြင့်လည်း မြင်ခွင့်ရတော့မည်မဟုတ် = မိ, ဖများ ပေးထိမ်းမြား သည့် သူဌေးသားအိမ်သို့ လိုက်ပါရတော့မည်၊ အမောင့်မှာ အလုပ်ရှိလျှင် ယခုပင် ငါ့ကို ခေါ်ဆောင်၍ သွားလော့ = ပြေးလော့"ဟု အသိပေးစကား ပြောကြားလေ၏။ ထို အိမ်ကျွန် အလုပ်သမားသည် "ကောင်းပြီ ရှိစေတော့" ဟု ဝန်ခံ၍ သင့်

လျော်လျောက်ပတ်သော လက်ဆောင်ဥစ္စာနှစ်ကို ယူဆောင်ကာ သူဌေးသမီးကို ခိုးဆောင်၍ သာဝတ္ထိပြည်မှ သုံး, လေးယူဇနာတို့ တိုင်တိုင် ဖဲခွါထွက်ပြေးခဲ့ပြီးလျှင် ရွာငယ်တခု၌ နေထိုင်လေ၏။

နောက်တချိန်ဝယ် ထို သူဌေးသမီး၏ ဝမ်းကြောတိုက်၌ ကိုယ်ဝန်သန္ဓေ တည်ရှိလေ၏၊ သူဌေးသမီးသည် ကိုယ်ဝန်ရင့်ကျက်လတ်သော် အရှင်သခင်လင်ဖြစ်သူကို "အရှင်....ဤအရပ်သည် ကျွန်တော်မတို့အဖို့ရာ ကိုးကွယ်အားထားရာမဲ့သောအရပ် ဖြစ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် မိဖအိမ်သို့ ပြန်သွားကြပါစို့" ဟု တိုင်ပင်စကား ပြောကြားလေ၏။ လင်ယောကျ်ားဖြစ်သူက မပြန်ဝံ့သဖြင့် "ယနေ့ သွားကြကုန်အံ့, နက်ဖြန် သွားကြကုန်အံ့" ဟု အချိန်ကို ကုန်စေလတ်သည်တွင် သူဌေးသမီးသည် မိမိလင်ယောကျ်ား၏ အကြောင်းကိုသိ၍ "ဤသူမိုက်သည် ငါ့ကို မိဖထံသို့ ပို့ဆောင်လိမ့်မည် မဟုတ်"ဟု ဆင်ခြင်မိ၍ လင်ယောကျ်ားအပြင်အပသို့ ခရီးသွားခိုက် "ငါတယောက်တည်းပင် မိဖအိမ်သို့ သွားတော့အံ့"ဟု ကြံစည်၍ ခရီးထွက်ခဲ့လေ၏။

လင်ယောကျ်ားဖြစ်သူသည် အိမ်သို့ ပြန်လာ၍ သူဌေးသမီးကို မတွေ့ရလေလျှင် အိမ်နီးချင်းတို့ကို မေး၍ မိဖအိမ်သို့ ပြန်သွားကြောင်း ကြားသိရလေသော်"သြ....ငါ့ကို အမှီပြု၍ အမျိုးကောင်းသမီးသည် ကိုးကွယ်ရာမဲ့ ဖြစ်ရရှာချေ၏" ဟု သနားကရုဏာပြင်းစွာဖြစ်ရှိလျက် ဖဝါးခြေထပ် ထက်ကြပ်မကွာ အပြေးလိုက်ပါလေသော် လမ်းခရီးအကြား၌ သူဌေးသမီးကို မှီလေ၏။ ထို သူဌေးသမီးမှာလည်း လမ်းခရီးအကြားမှာပင် ကိုယ်ဝန်မှထခြင်း = မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ခြင်းသည် ဖြစ်လေ၏။ ထိုအခါ ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ယောက်လုံးတို့ပင် "ငါတို့သည် အကြင်သားဖွားရန် အတွက် မိဖအိမ်သို့ သွားကြကုန်လေရာ၏၊ ထိုသားဖွားခြင်းကိစ္စကား လမ်းခရီးအကြား၌ပင် ပြီးခဲ့လေပြီ၊ ယခုအခါ သွားရောက်၍ အဘယ်အမှု ပြုကုန်အံ့နည်း = ပြုဖွယ်ကိစ္စ မရှိကြတော့ကုန်" ဟု သဘောတူတိုင်ပင်ညီညွတ်၍ ထိုနေရင်းတောရွာငယ်သို့ပင် ပြန်ကြလေကုန်၏။

နောက်တချိန်ဝယ် တဖန် ထိုသူဌေးသမီး၏ ဝမ်းကြောတိုက်၌ ကိုယ်ဝန်သန္ဓေ တည်ပြန်လေ၏။ သူဌေးသမီးသည် ရှေးနည်းအတူပင် ကိုယ်ဝန်ရင့်ကျက်လတ်သော် မိဖရပ်ဌာန် ပြန်ဖို့ရန် လင်ယောကျ်ားကို ပြောကြားပါသော်လည်း လင်ယောကျ်ား ဖြစ်သူသည် ရှေးနည်းအတူပင် “ယနေ့ သွားကြမည်, နက်ဖြန် သွားကြမည်” ဟု အချိန်ဆွဲနေသဖြင့် သူဌေးသမီး တယောက်တည်း မိဖအိမ်သို့ သွားရန် ခရီးထွက်၍ ရှေးနည်းအတူပင် လင်ယောကျ်ားလိုက်လာကာ လမ်းခရီးအကြား၌ မိုလေ၏။

ထို သူဌေးသမီး လမ်းခရီးအကြား ကိုယ်ဝန်မွထခြင်း = မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ခြင်း ဖြစ်ပြီးလျှင်ပြီးခြင်းပင် အရပ်လေးမျက်နှာ တို့၌ မိုးကြိုးသည်းစွာ ထပေါ်ရွာသွန်းလာလေသည်။ သူဌေးသမီးသည် လင်ယောကျ်ားကို “အရှင်....ညဉ့်အခါဝယ် အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌ မိုးကြိုးသည်းစွာ ထပေါ်ရွာသွန်းလာခဲ့ပြီ၊ ကိုယ်တို့ နေထိုင်ရန် ဌာနကို(သီဟိုဠ်မှုအလို-မိုးမစွတ်ရာဌာနကို) ပြုလုပ်ရန် အားထုတ်ပါလော့” ဟု ပြောဆိုလေ၏။ လင်ယောကျ်ားသည် “ကောင်းပါပြီ ဆောက်လုပ်ပေးပါမည်” ဟု သူဌေးသမီးကို နှစ်သိမ့်စကား ပြောကြား၍ ရနိုင်သမျှသော ထင်းချောင်းတုတ်တံတို့ဖြင့် တဲကုပ်ကလေး ဖြစ်ကတတ်ဆန်း ဆောက်လုပ်ပြီးလျှင် “မိုးဖို့ရန်မြက်ကို ငါဆောင်ချဦးအံ့” ဟု ကြံ၍ ညဉ့်အခါဖြစ်သဖြင့် တောင်ပို့ရှိသည်, မရှိသည်ကို မသိရှာပဲ တခုသော တောင်ပို့အခြေ၌ မြက်ကို နုတ်ဖြတ်လေ၏။

ထိုအခါ ထိုယောကျ်ားကို တောင်ပို့၌ စင်း၍ = အိပ်၍နေသော မြွေဟောက်သည် ခြေ၌ ပေါက်လိုက်လေ၏၊ ထိုယောကျ်ားသည် ထိုနေရာ၌ပင် လဲကျသေဆုံးလေတော့၏။ သူဌေးသမီးသည်လည်း “ယခုပင် လာတော့မည်, ယခုပင်လာတော့မည်”ဟု မျော်လင့်ရင်း ညဉ့်သုံးယံကို ကုန်လွန်စေလျက် “ကောင်းပင် ငါ့ကို ထိုယောကျ်ားသည် ‘ဤသူမ-ကား ကိုးကွယ်ရာမဲ့သူတည်း’ ဟု လမ်းခရီး၌ စွန့်ပစ်၍ သွားသည် ဖြစ်လိမ့်မည်”ဟု ကြံစည်အောက်

မေ့ကာ အရုဏ်ရောင် အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ၌ ခြေရာခံလိုက်သွားလျက် ထိုမှ၍မှ ကြည့်ရှုလတ်သော် တောင်ပို ခြေ = တောင်ပိုအနီး၌ လဲကျသေဆုံးနေသော လင်ယောကျ်ားကို တွေ့ရ၍ "ငါ့ကို အမှီပြု၍ ယောကျ်ားသည် ဆုံးရှုံးပျက်စီးရှာလေပြီ"ဟု သည်းစွာ ငိုကြွေးလျက် သားငယ်ကို ခါးထစ်ဖြင့်ချီကာ, သားကြီးကို လက်ကဆွဲကိုင်စေ၍ လမ်းခရီးအတိုင်း လိုက်ပါသွားလေသော် ခရီးအကြာဝယ် (နက်သည်ဟုထင်ရသည့်) တိမ်သောမြစ်ငယ်=ချောင်းငယ်တခုကို တွေ့ရ၍ "ငါကား သားနှစ်ယောက်လုံးတို့ကို တပြိုင်နက်တည်း ယူဆောင်၍ ကူးသွားခြင်းငှါ တတ်နိုင်မည်မဟုတ်"ဟု ဆင်ခြင်မိကာ သားအကြီးကို ဤဖက်ကမ်း၌ ထားခဲ့၍ သားအငယ်ကို ထိုမှာဖက်ကမ်းသို့ ပို့ဆောင်ပြီး အနှီးအဝတ်၌ သိပ်ထားပြီးမှ တဖန် ပြန်၍ "သားအကြီးကို ငါပွေ့ချီကာ ဤမြစ်ကို ကူးသွားတော့အံ့"ဟု ကြံစည်လျက် မြစ်အတွင်း=ချောင်းအတွင်းသို့ သက်ဆင်းရှာလေ၏။

ထိုနောက် သူဌေးသမီး မြစ်အလယ် = ချောင်းအလယ်သို့ ရောက်သောအခါ၌ သိန်းစွန်ရဲတကောင်သည် "ဤဝတ္ထုကား သားတစ်တည်း" ဟူသော အမှတ်ဖြင့် သားအငယ်ကို ထိုးသုတ်ရန် တဟုန်တည်း ပုံသန်းလာလေ၏။ သူဌေးသမီးသည် ခရီးဝေးနေသဖြင့် လက်ကိုသာ ဆန့်တန်းကာ သိန်းစွန်ရဲကို ပြေးစေရန် အသံပြုရရှာလေ၏။ မိခင်သူဌေးသမီး၏ ထိုကဲ့သို့ လက်ဆန့်တန်းသော အမူအရာကို မြင်ရ၍ သားအကြီးသည် "ငါ့ကို မိခင်သည် ခေါ်၏" ဟူသောအမှတ်သညာဖြင့် မြစ်ချောင်းတွင်းသို့ ပြေးဆင်းလာလတ်သော် ချောင်းရေအဟုန်ဖြင့် တိမ်းလဲကာ ရေစီးရာသို့ မျောပါသေဆုံးရှာလေ၏။ သိန်းစွန်ရဲသည်လည်း သူဌေးသမီး အနီးသို့မရောက်မီပင် သားအငယ်ကို သုတ်ချီယူဆောင်၍ သွားလေတော့၏။ သူဌေးသမီး ဒုက္ခသယ်သည် စိုးရိမ်ကြီးစွာ နှိပ်စက်အပ်လေရကား လမ်းခရီးအကြောင်းဝယ်—

"ဥဘော ပုတ္တာ ကာလင်္ကတာ၊
ပန္ထေ မယှံ ပတိ မတော။

မယုံ = သူဌေးသမီး စောင့်စည်းရန်ဝတ် ယွင်းချွတ် ပျက်ကာ သို့ကြောင်းရာကြောင့် ပဋ္ဌာစာရာသညာမည်ထ ကျွန်တော်မ၏။ ဥဘော ပုတ္တာ = အကြီး, အငယ် သား နှစ်သွယ်တို့သည်။ ကာလင်္ကတာ = တဦးရေမြုပ် တဦးကို သိန်းသုတ်သဖြင့် ဆုံးချုပ်ပျက်စီးခဲ့ကြလေပြီ။ ပဇ္ဇ=ခိုရာ မဲ့တိုး လမ်းခရီးဦ။ ပတိ = အားကိုး အားထား လင် ယောကျ်ားသည်။ မတော = စုတိပြတ်ကြွေ သေခဲ့လေပြီ တကား”—

ဟူသော ဤဝိုချင်းဂါထာဝတ်ကို နှုတ်မြွက်ဟစ်ဝို ရွတ်ဆိုလျက် သာဝတ္ထိပြည်ဖက်သို့ ဦးတည် ခရီးချီရှာလေ၏။

ပဋ္ဌာစာရာသူဌေးသမီးသည် ဤသို့ဟစ်ဝို ရွတ်ဆိုလျက်ပင် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ဆိုက်ရောက်ကာ မိဖအိမ်အနီးသို့ပင် ရောက်ရှာပါသော်လည်း သောကအဟုန်အားကြီးသဖြင့် မိမိ၏ မိဖအိမ်ကို မမှတ်မိနိုင်ရှာပဲ အနီးဦ့တွေ့သောသူများကို “ဤအရပ်မှာ ဤသို့သဘောရှိသော သူဌေးအိမ် ရှိပါသည်၊ ထိုအိမ်သည် အဘယ်အိမ်ပါနည်း”ဟု မေးမြန်းရှာလေ၏။ ထိုလူများက “ရှင်မသည် ထိုသူဌေးအိမ်ကို မေးမြန်း၍ အဘယ်အမှုကို ပြုနိုင်တော့အုံနည်း= ဘယ်အမှုကိုမှ ပြုနိုင်တော့မည်မဟုတ်ပါ၊ ထိုသူဌေးမိသားစုတို့၏ နေအိမ်သည် ယမန်နေ့ည၌က လေပြင်း တိုက်ခတ်သောကြောင့် ပြိုကျခဲ့လေပြီ၊ ထိုတိုက်ပြိုကြီးထဲမှာပင် သူဌေးမိသားစုအားလုံး တို့လည်း အသက်ပျောက်ရှာကြလေပြီ၊ ထိုသို့ အသက်ပျောက် သောအခါ ထိုသူဌေးမိသားစုကြီး, ငယ်တို့ကို ထင်းပုံတခုတည်း၌ ပင်လျှင် စျာပနမှု = မီးသင်္ဂြိဟ်မှု ပြုကြရလေသည်၊ (မီးခိုးညွှန့် တက်ရာကို ညွှန်ပြကြလျက်) ထိုမီးခိုးလိပ် = မီးခိုးအညွှန့် တတွန့် တွန့်တက်အင် ထင်ရ, မြင်ရသည်ကိုသာ ရှင်မ ကြည့်ရှုပါလော့” ဟု ဝမ်းနည်းစကား ပြောကြားကြလေလျှင် ပဋ္ဌာစာရာသူဌေး သမီးသည် “အိုး....ရှင်တို့ ဘယ်လို ပြောလိုက်ကြဒါလဲ”ဟု တခွန်း တည်းသာ ပြောနိုင်ရှာပြီး အဝတ်ကိုပင် မဆည်းနိုင် မဝတ်နိုင် တော့ပဲ မိမွေးတိုင်းအသွင်ဖြင့်သာ လက်ရုန်းနှစ်ဖက်တို့ကို ချီ

မြောက်ဟစ်အော်ကာ မိဖဆွေမျိုးများသင်္ဂြိဟ်ရာ ထင်းပုံရှိရာ အရပ်သို့ သွားရောက်၍ ရှေးဖော်ပြရာပါ ငိုချင်းဂါထာဝက်ကို နောက်ထပ်ဂါထာဝက်ဖြည့်ကာ အပြည့်အစုံ ငိုကြွေးရှာလိုသည် ဖြစ်၍—

“ဥဘော ပုတ္တာ ကာလင်္ကတာ၊
ပန္ထေ မယ္ဟံ ပတိ မတော။
မာတာ ပိတာ စ ဘာတာ စ၊
ကေစိတကသ္မိ ဒုယ္ဟရေ။

မယ္ဟံ = အမျိုးကောင်းသမီး စောင့်စည်းရန်ဝတ် ယွင်းချွတ်ပျက်ကာ သို့ကြောင်းရာကြောင့် ပဋ္ဌာစာရာ သည်မည်ထ ကျွန်တော်မ၏။ ဥဘောပုတ္တာ = အကြီး, အငယ် သားနှစ်သွယ်တို့သည်။ ကာလင်္ကတာ = တဦးရေမြုပ် တဦးကို သိန်းသုတ်သဖြင့် ဆုံးချုပ်ပျက်စီးခဲ့ကြလေပြီ။ ပန္ထေ=ခိုရာမဲ့တိုး လမ်းခရီး၌။ ပတိ=အားကိုးအားထား လင်ယောကျ်ားသည်။ မတော = စုတ်ပြတ်ကြွေ သေခဲ့လေပြီ။ မာတာ စ = မွေးမိသခင် ကျေးဇူးရှင်ကိုဌင်း။ ပိတာ စ = မွေးဖသခင် ကျေးဇူးရှင်ကိုဌင်း။ ဘာတာ စ= တမိဝမ်းတွင်း ထက်အောက်ဆင်းသည့် မောင်ရင်းကို ဌင်း။ ကေစိတကသ္မိံ = တိုက်ပြိုခဲ့ အသက်ကုန် တခုတည်း သောထင်းပုံ၌။ ဒုယ္ဟရေ—ဒုယ္ဟန္တိ=ဈာပနအပြီး ဖုတ်ကြည်းသင်္ဂြိဟ်အပ်ကုန်ပြီ တကား”—

ဟု ရွတ်ဆိုမြည်တမ်းရှာလေ၏။

ပဋ္ဌာစာရာအမည်ရခြင်း

ထိုသူဌေးသမီးမှာ မိမွေးတိုင်းအသွင်ဖြင့် လှည့်လည်သွားလာနေသဖြင့် အခြားသူတဦးတယောက်က အရှက်အကြောက်ဖုံးအုပ်ရန် အဝတ်ထဘီကိုပင် ပေးအပ်ပါသော်လည်း ဝတ်ဆင်ရန် သတိမရပဲ ဆုတ်ဖြဲ ဆုတ်ဖြဲ၍သာ စွန့်ပစ်လေတော့၏၊ ထိုအခါ ထိုသူဌေးသမီးကို မြင်တိုင်း မြင်တိုင်းသောနေရာ၌ လူအများ ဝိုင်း

အံ့လျက်သာ လှည့်လည်သွားလာ၍ နေလေ၏။ ထိုအခါ ထို သူဌေးသမီး၏ အမည်ကို "အဝတ်ထဘီကိုဝတ်ဆင်ခြင်းကင်းကာ ကျက်စားသွားလာသောကြောင့်" ပဋာစာရာ-ဟု ခေါ်ဆိုသမုတ် ကြလေ၏။ ထို့ပြင်လည်း ထိုသူဌေးသမီးမှာ အဝတ်မဝတ်သည့် အတွက် အရှက်မဲ့သူတို့၏ အကျင့်မျိုး ထင်ရှား၍နေလေသည်၊ သို့ရကား "အရှက်ရှိသူတို့၏ အကျင့်မှ လျှောကျကာ အရှက် မဲ့သူတို့၏ အကျင့် ထင်ရှားသောကြောင့်" ပဋာစာရာ-ဟုခေါ်ဆို သမုတ်ကြလေ၏။

ပဋာစာရာသူဌေးသမီးသည် မိမိစိတ်ကို အစိုးမရပဲ မိမွေးတိုင်း အသွင်ဖြင့် ရှေးဆိုအပ်ပြီးသည့် ငိုချင်းဂါထာကိုသာ ရွတ်ဆို ငိုကြွေးလျက် ဦးတည်မိရာ လှည့်လည်သွားလာ၍သာ နေလေ၏၊ ထိုသူဌေးသမီးကို တွေ့မြင်ကြရလျှင် လူတို့သည် "ဟဲ့-သွား အရှုးမ...."ဟု ပြောဆိုကြကာ အချို့က အမှိုက်သရိုက်ကို ဦးခေါင်း၌ ပစ်လွှင့်ကြလေ၏၊ အချို့ကမူ မြေမှုန်ကို ကြဲဖြန့်ကြကုန်၏၊ အချို့က ခဲဖြင့် ပစ်ကြကုန်၏။

အမြိုက်ရေချမ်း အဆုတ်ဖျန်းခံရခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်တော်ဝယ် များစွာသော ပရိသတ်အလယ်၌ ထိုင်နေတော်မူ၍ တရားဟော တော်မူစဉ် ထိုကဲ့သို့ မရပ်မတည် လှည့်လည်သွားလာနေသော ပဋာစာရာသူဌေးသမီးကို မြင်တော်မူသည့်ပြင် သူမ၏အသိဉာဏ် ရင့်ကျက်ချိန် တန်သည်ကိုလည်း ကြည့်ရှု သိမြင်တော်မူသော ကြောင့် ထိုပဋာစာရာသူဌေးသမီး ကျောင်းတိုက်တော်သို့ ရှေးရှု လာရောက်အောင် အဓိဋ္ဌာန်စိရင်မှု ပြုတော်မူလေ၏။ တရားနာ ပရိသတ်သည် ပဋာစာရာသူဌေးသမီး လာနေသည်ကို မြင်ရ၍ "ဤအရှုးမအား ဤအရပ်သို့ လာရောက်ခွင့် မပြုကြလင့်"ဟု ပြော ဆိုလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် "ပဋာစာရာကို မတားမြစ်ကြ လင့်"ဟု မိန့်တော်မူ၍ အနီးသို့ ရောက်လာသောအခါ "ချစ် သမီး ...သတိကို ရလော့"ဟု မဟာကရုဏာ ကြီးစွာဖြင့် မိန့်ဆို တော်မူလေ၏။

ပဋ္ဌာစာရာသူဌေးသမီးသည် ထိုခဏမှာပင် ဘုရားရှင်အာနဘောဝ်ကြောင့် သတိရ၍ ထဘီအဝတ် ကျွတ်၍နေသည် (မပါရှိသည်)ကို သတိအမှတ်ရကာ အရှက်အကြောက်ကြီးစွာဖြစ်ရှိလျက် အတတ်နိုင်ဆုံး မိမိကိုယ်ကိုဖုံးပြီးသော် ဒူးထောက်ခါးညွတ်ကာ ထိုင်နေရာလေ၏။ ထိုအချိန်တွင် လူတယောက်က အပေါ်ရုံအဝတ်ကိုပစ်၍ ပေးလိုက်လေ၏။ ပဋ္ဌာစာရာသည် ထိုအဝတ်ကို ဝတ်၍ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ ဆည်းကပ်ကာ တည်ခြင်း ငါးဖြာဖြင့် ရိုသေစွာ ရှိခိုးလျက်—

> "မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်မ၏ မှိုရာ ဖြစ်တော်မူကြပါဘုရား၊ တပည့်တော်မ၏ သားတယောက် (အငယ်)ကို သိန်းစွန်ရဲ ချီသုတ်ခဲ့ပါပြီ၊ တယောက် (အကြီး)ကို မြစ်ရေကြမ်း တိုက်လွှမ်း မျောဆောင်အပ်ခဲ့ပါပြီ၊ လမ်းခရီး အကြားဌ ခင်ပွန်းသည် လင်ယောကျ်ားး ဆုံးပါးခဲ့ပါပြီ။ မိဖနှစ်ပါးနှင့် မောင်ကိုပါ တိုက်အိမ်ပိကာ သေဆုံးကြပါသဖြင့် ထင်းပုံ တခုတည်းဌ မီးသင်္ဂြိဟ်အပ်ပါကုန်ပြီ ဘုရား"—

ဟု မိမိ၏ သောကဖြစ်ခြင်း အကြောင်းရင်းကို ရှင်းလင်းလျောက်ထားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် "ချစ်သမီး ပဋ္ဌာစာရာ.... ထွေရာလေးပါး သင်ချစ်သမီး အကြိုများမနေလင့်၊ သင်ချစ်သမီး၏ မှိုရိုကိုးစား အားထားရာဖြစ်နိုင်သောသူ၏ အထံသို့ သင်ချစ်သမီး ရောက်လာခဲ့လေပြီ၊ သင်ချစ်သမီးသည် ယခုအခါ သား, လင်, မိ, ဖ, မောင်တို့ သေဆုံးခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်စေရသကဲ့သို့ ဤအတူပင် အနမတဂ္ဂအစမထင် သံသရာတခွင်ဌ သား, လင်, မိ, ဖ, မောင်တို့ သေဆုံးခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်စေခဲ့ရ = ကျခဲ့ရသော မျက်ရည်ပေါက်များကား မဟာသမုဒြာလေးစင်း အတွင်းမှာရှိသော ရေပေါက်တို့ထက် မြားမြောက်လှတုံသေး၏" ဟု တရားဓမ္မဩဇာနှံးဖော်ပြတော်မူလျက်—

စတ္ဂသု သမုဒ္ဒေသု ဇလံ ပရိတ္တကံ၊
တတော ဗဟုံ အဿုဇလံ အနပ္ပကံ။
ဒုက္ခေန ဖုဋ္ဌဿ နရဿ သောစနာ၊
ကိံ ကာရဏာ အမ္ဟ တုဝံ ပမဇ္ဇသိ။

ပဋ္ဌာစာရေ = ချစ်သမီး ပဋ္ဌာစာရာ....။ စတ္ဂသု သမုဒ္ဒေသု = အရှေ့, အနောက်, တောင်, မြောက်လေးမျက်နှာ သမုဒ္ဒါတို့၌။ ဇလံ = ရေပေါက်သည်။ ပရိတ္တကံ = သတ္တဝါတယောက်၏ မျက်ရည်ပေါက်နှင့်နှိုင်းစာ နည်းလှစွာသေး၏။ ဒုက္ခေန ဖုဋ္ဌဿ = သား, လင်, မိ, ဖ မောင်အရင်းတို့ဆုံးရ၍ ကာယ, စိတ္တ ဒုက္ခနှစ်ပုံဖြင့် တွေ့ကြုံနှိပ်စက်အပ်သော။ နရဿ = ဒေါသကိလေသာ မခွါရသေးသူ လူတယောက်၏။ သောစနာ = စိုးရိမ်ပူဆွေးငိုကြွေးရခြင်းကြောင့်။ ပဝတ္တံ = ဖြစ်ပေါ်ယိုစီး၍ လာသော။ အနပ္ပကံ = တပါးမက ဂဏန်းမချနိုင်သော။ အဿုဇလံ = မျက်ရည်ပေါက်များသည်။ တတော = ထို မဟာသမုဒ္ဒါလေးစင်း အတွင်းမှာရှိသောရေထက်။ ဗဟုံ = သန်းချဆပ်ကြီး များလှပေ၏။ အမ္ဟ = ချစ်သမီး ပဋ္ဌာစာရာ....။ တုဝံ = သင်ချစ်သမီးသည်။ ကိံ ကာရဏာ = အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ ပမဇ္ဇသိ = သတိယွင်းပေါ့ ချစ်သမီး မေ့လျော့၍နေသနည်း။ မာ ပမဇ္ဇ=သတိတရား လက်ကိုင်ထား၍ သင်ကား မမေ့မလျော့လေလင့်”—

ဟူ၍ သောကသိမ်းတရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်က အနမတဂ္ဂ အစမထင် သံသရာတခွင်နှင့် စပ်သော တရားစကား (= အနမတဂ္ဂ ပရိယာယကထာ)ဟောကြားတော်မူလေလျှင် ပဋ္ဌာစာရာ၏ စိတ်သန္တာန်၌ သောကတရား အထူးသဖြင့် ပါး၍သွားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ပဋ္ဌာစာရာသူဌေးသမီးကို သောကတရားပါး၍နေသည်ကို သိမြင်တော်မူ၍ “ချစ်သမီး ပဋ္ဌာစာရာ....သား, လင်ခင်ပွန်း-စသော သူများသည် တမလွန်လောကသို့ သွားရသော

သူ့အဖို့ရာ အစောင့်အရှောက်လည်း မဖြစ်နိုင်ကြ၊ ပုန်းအောင်းရာ, မှီခိုရာလည်း မဖြစ်နိုင်ကြ၊ သို့ရကား ထိုသား, လင်ခင်ပွန်း-စသော သူတို့သည် အသက်ရှင်ကာ ရှိနေကြပါသော်လည်း တမလွန်လောက သွားရမည့်သူ့အဖို့ရာ မရှိကြသည်သာမည်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ပညာရှိသောသူသည် မိမိ၏ သီလကို သုတ်သင်စင်ကြယ်စေ၍ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်း လမ်းစဉ်ကိုသာ ကောင်းစွာပြီးစေရမည်" ဟူသော သဘောအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ဖော်ပြတော်မူလျက်—

နံ သန္တိ ပုတ္တာ တာဏာယ၊ နံ ပိတာ နာပိ ဗန္ဓဝါ။
အန္တကေနာဓိပန္နဿ၊ နတ္ထိ ညာတီသု တာဏတာ။

ပဋ္ဌာစာရေ = ချစ်သမီးပဋ္ဌာစာရာ....။ အန္တကေန = ဘဝဆုံးလျှင်း ရှင်သေမင်းသည်။ အဓိပန္နဿ = အချိန်ရောက်ကာ နှိပ်စက်လာသောသူ၏ (အဖို့ရာ)။ ပုတ္တာ = သား, သမီးတို့သည်။ တာဏာယ = သေမင်းရန်ကို တွန်းလှန်စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ။ နံ သန္တိ = မဖြစ်နိုင်ကြကုန်။ ပိတာ = ဖ, မိ နှစ်ပါး ကျေးဇူးရှင်များသည်။ နံ သန္တိ = မဖြစ်နိုင်ကြကုန်။ ဗန္ဓဝါပိ=မေတ္တာဖွဲ့ပျိုး ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟတို့သည်လည်း။ နံ သန္တိ = မဖြစ်နိုင်ကြကုန်။ ညာတီသု = မိ, ဖ, သမီး, သား ဆွေမျိုးများတို့၌။ တာဏ-တာ = သေမင်းရန်ကို တွန်းလှန်ပယ်ဖျောက် စောင့်ရှောက်နိုင်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ = တစိုးတစိ မရှိချေ။

ဧတမတ္ထဝသံ ဉတ္ဝာ၊ ပဏ္ဍိတော သီလသံဝုတော။
နိဗ္ဗာနဂမနံ မဂ္ဂံ၊ ခိပ္ပမေဝ ဝိသောဓယေ။

ပဏ္ဍိတော = ရွှေနောက်အရေး ထောက်တွေးမြော်မြင် ပညာရှင်သည်။ ဧတံ အတ္ထဝသံ=သေမင်းရန်ရောက်ကြီလာမြောက်သော် စောင့်ရှောက်မည့်သူ တလွဲမျှ မရှိခြင်း အကြောင်းရင်းကို။ ဉတ္ဝာ = ပညာဆင်ခြင် မြော်သိမြင်၍။ သီလသံဝုတော = ကိုယ်ကျင့်သီလ မပျက်ရ

အောင် နိစ္စကျင့်ဆောက် စောင့်ရှောက်သည်ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗာနဂမနံ = နိဗ္ဗာန်ထုတ်ခြောက် ရောက်စေနိုင်သော။ မဂ္ဂံ = မဂ္ဂင်ရှစ်ခက်း အကျင့်လမ်းကို။ ဒိပ္ပမေဝ = လျင်စွာသာလျှင်။ ဝိသောဓယေ = ကျင့်ဆောင်နေ့စဉ် သုတ်သင်ရှင်းလင်းရာ၏"—

ဟူသော ၅၂ ဂါထာတို့ဖြင့် တရားဟောတော်မူလေ၏။ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ ပဋ္ဌာစာရာသူဌေးသမီးသည် မဟာပထဝီမြေမှန့်ပမာဏ များလှစွာသော ကိလေသာတို့ကို သောတာပတ္တိမဂ်ပညာမီးဖြင့် အပြီးတိုင် လောင်ကျွမ်းပြာဖြစ်စေလျက် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏ = သောတာပန် အရိယာဖြစ်လေ၏။

သောတာပန်ဖြစ်ပြီးသောအခါ ပဋ္ဌာစာရာ သူဌေးသမီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မိမိအား ရှင်ရဟန်း-ပြုပေးရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ပဋ္ဌာစာရာသူဌေးသမီးကို ဘိက္ခုနီမတို့ထံ ခေါ်ဆောင်၍ ရှင်ရဟန်း-ပြုပေးစေတော်မူလေ၏။ ပဋ္ဌာစာရာ ဘိက္ခုနီမသည် ရဟန်းမိန်းမအဖြစ်ကို ရပြီးသည့်နောက် အထက်မဂ်အလိုငှါ ဝိပဿနာအလုပ်အားထုတ်ကျင့်ကြံနေစဉ် တနေ့သ၌ ရေအိုးဖြင့် ရေကို ခပ်၍ ခြေတို့ကို ဆေးကြောရန် ရေလောင်းလေလျှင် ထိုရေသည် အနည်းငယ်သော အရပ်တိုင်အောင် ရောက်၍ ပြတ်လေ၏။ ဒုတိယအကြိမ် လောင်းပြန်သောအခါ ထိုအရပ်ထက် အနည်းငယ် ဝေးသောအရပ်တိုင်အောင် ရောက်၍ ပြတ်လေ၏။ တဖန် တတိယအကြိမ် လောင်းပြန်သောအခါ ထိုဒုတိယအရပ်ထက် အနည်းငယ်ဝေးသော အရပ်တိုင်အောင် ရောက်၍ ပြတ်လေ၏။

ပဋ္ဌာစာရာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

ပဋ္ဌာစာရာထေရီသည် ထိုရေသုံးမျိုးရောက်ရာ အရပ်သုံးမျိုးကိုပင် အာရုံယူ၍ အနှယ်သုံးပါးတို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားပြီးလျှင်—

"ငါသည် ပဌမအကြိမ် သွန်းလောင်းအပ်သော ရေကဲ့သို့ ဤသတ္တဝါတို့သည် ပဌမအရွယ်၌လည်း စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်နိုင်ကြကုန်၏၊ ထိုပဌမရေထက် အနည်းငယ်ဝေးသောအရပ်တိုင်အောင် ရောက်၍ ပြတ်လေသော ဒုတိယအကြိမ် လောင်းအပ်သောရေကဲ့သို့ မဇ္ဈိမအရွယ်၌လည်း စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်နိုင်ကြကုန်၏၊ ထိုဒုတိယရေထက် အနည်းငယ် ဝေးသော အရပ်တိုင်အောင် ရောက်၍ ပြတ်လေသော တတိယအကြိမ် လောင်းအပ်သောရေကဲ့သို့ ပစ္ဆိမအရွယ် = နောက်ဆုံးအရွယ်၌လည်း စုတိပြတ်ကြွေ ကွဲကွဲပင် သေကြကုန်၏"—

ဟု ပညာသက်ဝင် ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍ နေလေ၏။ ထိုကဲ့သို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို ရယူဆင်ခြင်ပြီးလျှင် ပဋ္ဌာစာရာထေရီသည် "ဤရေသုံးမျိုးလုံးပင် ကုန်ခန်း,ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိသကဲ့သို့ ဤအတ္တသတ္တဝါတို့၏ အာယုသင်္ခါရများသည်လည်း ကုန်ခန်း, ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိကုန်၏"ဟု အနိစ္စလက္ခဏာကိုဂင်း, ထိုအနိစ္စလက္ခဏာကို အစဉ်လျှောက်သဖြင့် ဒုက္ခလက္ခဏာ, အနတ္တလက္ခဏာနှစ်ပါးတို့ကိုဂင်း စူးစမ်းဆင်ခြင်လျက် ဝိပဿနာအလုပ် ပွါးများအားထုတ်နေစဉ် ဥတုသပ္ပါယကို ရယူလိုသဖြင့် မိမိနေရာ ကျောင်းတိုက်ခန်းသို့ ဝင်လေလျှင် အမိုက်မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်ရန် ဆီမီးခွက်ကို စွဲကိုင်ကာ အခန်းတွင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ ဆီမီးခွက်ကို နေရာတကျထားပြီးလျှင် ညောင်စောင်းငယ်၌ ထိုင်လျက်ပင်လျှင် ဆီမီးခွက်ကို ငြိမ်းစေရန် အပ်သံချွန်ဖြင့် ဆီမီးစာကို ဆီသို့ရှေးရှုဆွဲငင်လိုက်လေသည်။

ထိုအချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်၌ ထိုင်နေတော်မူရင်းကပင် ကိုယ်တော်ရောင်ကို ဖြန့်လွှတ်၍ ထေရီမ၏ မျက်မှောက်၌ ရပ်တည်ကာ ဟောတော်မူသကဲ့သို့—

"ချစ်သမီး ပဋ္ဌာစာရာ.... သင်ချစ်သမီးစဉ်းစားဆင်ခြင်သော ဤအကြောင်းအရာသည် စဉ်းစားဆင်ခြင်သည့်အတိုင်း မှန်ပေ၏၊ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့သည်ပင်

စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်ခြင်းသဘောရှိကြကုန်၏၊ သို့ရကား ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း, ပျက်ခြင်းကို ဉာဏ်ပညာဖြင့် မသိမြင်သော သူ၏ အနှစ်တရာ အသက်ရှင်နေရခြင်းထက် ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း, ပျက်ခြင်းကို ဉာဏ်ပညာဖြင့် သိမြင်သော သူ၏ တရက်မျှသော်ငင်း, တခဏမျှသော်ငင်း အသက်ရှင်နေရခြင်းသည် ချီးမွမ်းအပ် အထူးသဖြင့် မြတ်လှပေ၏”—

ဟု ဤအနက်သဘောကို ဖော်ပြတော်မူလျက်—

“ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊
အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊
ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယံ။

ပဋ္ဌာစာရေ = ချစ်သမီး ပဋ္ဌာစာရာ… ။ ယော စ = အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်ကား။ ဥဒယဗ္ဗယံ = ရုပ်နာမ် နှစ်သင်း ဖြစ်ပျက်ခြင်းကို။ အပဿံ–အပဿန္တော = ဝိပဿနာဉာဏ်မျက်စိဖြင့် မသိမမြင်ဝဲ။ ဝဿသတံ = အနှစ်တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင်။ ဇီဝေ–ဇီဝေယျ = အသက်ရှည်ထွေ တည်နေရာ၏။ တဿ = ထိုသူ၏။ ဇီဝတော=အနှစ်တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင် ခန္ဓာဆက်စဉ် အသက်ရှင်၍နေရခြင်းထက်။ ဥဒယဗ္ဗယံ = ရုပ်နာမ် နှစ်သင်း ဖြစ်ပျက်ခြင်းကို။ ပဿတော = ဝိပဿနာဉာဏ် မျက်စိဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင် သိမြင်နေသော သူ၏။ ဧကာ-ဟံ = ကာလမကြာ တရက်တာမျှ။ ဇီဝိတံ = ခန္ဓာဆက်စဉ် အသက်ရှင်၍ နေရခြင်းသည်။ သေယျော = အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှပေ၏”—

ဟူသော ဤဓမ္မပဒဂါထာရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ဂါထာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ ပဋ္ဌာစာရာထေရီသည် ပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်လေးပါးတို့နှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ဆိုက်ရောက်လေ၏= ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာ ရဟန္တာထေရီဖြစ်လေ၏။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း

ပဋ္ဌာစာရာထေရီသည် အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်၌ အလုံးစုံသော ဝိနည်း ပိဋကတ်ကို အကျယ်အားဖြင့် သင်ကြားတတ်မြောက်၍ ဝိနည်းနှင့်စပ်သော အကြောင်းအရာ အရေးအခင်းများကို ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ဟောကြားဖြေဆိုလွှဲရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောက်တချိန်ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ နေထိုင်တော်မူကာ ဘိက္ခုနီမတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ရာထူး = ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤပဋ္ဌာစာရာ ရဟန္တာထေရီမကို—

> "တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဝိနယဓရာနံ ယဒိဒံ ပဋ္ဌာစာရာ = ရဟန်းတို့....ဝိနည်းကိုဆောင်ကုန်သော ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမတို့တွင် ပဋ္ဌာစာရာဘိက္ခုနီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဝိနယဓရ = ဝိနည်းကိုဆောင်သောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ပဋ္ဌာစာရာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၅) ဓမ္မဒိန္နာထေရီအကြောင်း

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤဓမ္မဒိန္နာထေရီအလောင်း သူတော်ကောင်းအမျိုးသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော အလုပ်သူမအမျိုးသမီးဖြစ်၍ ရင့်ကျက်သောပညာရှိသူ သီလစောင့်ထိန်းသူဖြစ်လျက် တနေ့သ၌ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား၏ အဂ္ဂသာဝကာ သုဇာတမထေရ် ဆွမ်းခံ

ကြွဝင်တော်မူလာသည်ကို ရေခပ်သွားရင်း ဖူးတွေ့ရ၍ မထေရ်မြတ်အား မိမိစားသုံးရန် ယူဆောင်ခဲ့သည့် မုံကို သဒ္ဓါကြည်ညိုစွာ သာဟတ္ထိကမြောက် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေသည်။ မထေရ်မြတ်သည်လည်း ထိုအမျိုးသမီးကို ချီးမြှောက်တော်မူသောအားဖြင့် မုံကို အလှူခံပြီးလျှင် ထိုနေရာ၌ပင် ထိုင်၍ ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်တော်မူလေ၏။

ထိုသို့ မုံအလှူဒါန လှူဒါန်းရသော အရှင်သုဇာတ မထေရ်မြတ်ကား နိရောဓသမာပတ်မှ ထသစ်စဖြစ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုကောင်းမှုကား မကြာမီပင် အကျိုးပေးနိုင်စွမ်း ရှိလေသည်။

အမျိုးသမီးအလုပ်သူမ (=ကျွန်မ) သည် ဤမျှ မုံ့လှူရုံဖြင့်လည်း မရောင့်ရဲနိုင်ပဲ မိမိ၏ဆံပင်တို့ကို ရသမျှနှင့်ရောင်းချ၍ အရှင်သုဇာတမထေရ်မြတ်အား အိမ်သို့ ပင့်ဆောင်ကာ မွန်မြတ်သောဆွမ်း ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ထိုအလုပ်သူမ (=ကျွန်မ)၏ အရှင်ဖြစ်သူ သူဌေးကြီးသိရ၍ နှစ်သက်အားရမ်း ဝမ်းမြောက်ကာ မိမိ၏ သားနှင့် ပေးထိမ်းမြား၍ ထိုကျွန်မကို ချွေးမ-ပြုလေ၏။

ထို သူဌေးချွေးမသည် တနေ့သ၌ ယောက္ခမမိန်းမသူဖြစ်သည့် သူဌေးကတော်ကြီးနှင့် အတူတကွ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင် ထံတော်သို့ သွားရောက်ကြကာ ရှိခိုးတရားနာယူစဉ် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီထေရီတပါးကို "ဓမ္မကထိက=တရားဟောကောင်းသောအရာ"ဝယ် ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားရဝမ်းသာ မြတ်စွာဘုရားအမှူးပြုသော သံဃာတော်အား ကြီးစွာသောအလှူဒါနကို ပေးလှူ၍ ထိုဧတဒဂ်ရာထူးဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဤ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင်လက်ထက်တော်ဝယ် ထို ဆုတောင်းပြည့်ဝမည့်အကြောင်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

ဘဏ္ဍာစိုးသူဌေးကတော်ဘဝ

ထို သူဌေးချွေးမသည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်,လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည် ကျက်စားလျက် ဤကမ္ဘာမှ လွန်ခဲ့သော (၉၂) ကိုးဆယ့်နှစ် ကမ္ဘာထက်ဝယ် ဖုဿမြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူရာ ကာလ၌ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဖတူ-မိကွဲဖြစ်သည့် မင်းသားသုံးဦး တို့၏ ဘဏ္ဍာစိုးသူဌေးကတော်ဖြစ်၍ သဒ္ဓါတရား ကြီးမားထက် သန်သူဖြစ်ကာ "တစ်ခုကိုပေးပါ" ဟု တောင်းဆိုအပ်လျှင် နှစ်ခု ပင် ပေးခဲ့လေသည်၊ (ထို ဘဏ္ဍာစိုး ဇနီး မောင်နှံတို့အကြောင်း ကို အောက် မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဒုတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၆၀၇-မှ စ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ

ထိုဘဏ္ဍာစိုး သူဌေးကတော်သည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ် ကောင်းမှုကို ပြု၍ နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စား ခဲ့ရာ ကဿပမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ကိကိမင်းကြီး ၏ ရှေးဖော်ပြရာပါ သမီးတော်ခုနစ်ယောက်တို့တွင် ခြောက် ယောက်မြောက် "သုဓမ္မာ"မည်သော သမီးတော်ဖြစ်၍ နှစ်ပေါင်း နှစ်သောင်းကြာ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျင့်လျက် ရဟန်းသံဃာတော်အား သံဃအရာမ် ပရိဝုဏ်ကျောင်းတိုက်ကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထို မင်းသမီးသည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ ထိုဘဝမှ စုတေပြန်သော် တဖန် နတ်ပြည်၌ဖြစ်၍ ဘုရား နှစ်ဆူတို့၏အကြား မရေမတွက်နိုင်သော နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကာလ ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားလျက် ၌ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သူဌေးသမီးဖြစ်၍ အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော်

ဝိသာခသူဌေးနှင့် မိဖတို့စုံဖက်သဖြင့် ဝိသာခသူဌေးအိမ်သို့ ရောက်ရှိကာ ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်ဟူ၍ ထင်ရှားလေသည်။

လွန်ခဲ့သော (၉၂) ကိုးဆယ့်နှစ်ကမ္ဘာထက်က ဖုဿမြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက်တော်အခါဝယ် သဒ္ဓါတရားကြီးမားလှသော ဘဏ္ဍာစိုးဇနီးမောင်နှံတို့သည် ဤ အကျွန်ုပ်တို့မြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက်တော်အခါ၌ ဝိသာခသူဌေးနှင့် ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်တို့ ဖြစ်လာကြလေသည်။ ဝိသာခသူဌေးကား မြတ်စွာဘုရားရှင် ပဌမဆုံးအကြိမ် (မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ် ပြာသိုလပြည့်နေ့) ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ရောက်တော်မူ၍ ဘုရားဖူးရန် တသိန်းနှစ်သောင်းသော ပရိသတ်နှင့် အတူတကွ လာရောက်သော ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားအား တရားဟောတော်မူသဖြင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်ကြသော တသိန်းတသောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အနက် တယောက်အပါအဝင် ဖြစ်လေသည်။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးနှင့်လည်း အလွန်ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွသူဌေး ဖြစ်လေသည်။

ဝိသာခသူဌေးသည် ပဌမအကြိမ် မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ရကတည်းကပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်၍ တဖန် တနေ့သ၌ တရားနာပြန်သော် သကဒါဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်ဆိုက်လေသည်။ ထိုနောက် တနေ့သ၌ တရားနာပြန်ရာ အနာဂါမိဖိုလ်၌ တည်လေသည်။ ဝိသာခသူဌေးသည် အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ပြီးနောက် အိမ်သို့ ပြန်လာသည်ရှိသော် အခြားလွန်ခဲ့သောနေ့များ၌ ထိုမှ၍မှ ကြည့်ရှုကာ ပြုံးလျက်ရှင်လျက် အိမ်သို့ ပြန်လာလေ့ရှိသော်လည်း ထိုအနာဂါမ်အရိယာဖြစ်သော နေ့၌မူ ထိုသို့ မဟုတ်တော့ပဲ အလွန်ငြိမ်သက်သောဇနီး အလွန်ငြိမ်းအေးသောစိတ်ရှိလျက် ပြန်လာလေသည်။

ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်သည် ခြေသံ့ခံသော လေသာနန်းပြူတင်းကို ဖွင့်၍ လမ်းမဖက်သို့ မြော်ကြည့်လတ်သော် ဝိသာခသူဌေး၏ ဇနီးကြီးစွာဖြင့် လာနေပုံအခြင်းအရာကို မြင်ရလေလျှင် "ငါ၏အရှင်သခင် ဝိသာခသူဌေး ဤကဲ့သို့ ဇနီးကြီးစွာဖြင့် လာနေခြင်းသည် အဘယ်သို့ အကြောင်းထူး ရှိပါလိမ့်" ဟု

ကြီစည်အောက်မေ့ကာ သူဌေးကို ကြိုဆိုမှု ပြုလိုရကား အိမ်လေ့ကားဦး (=လေ့ကားရင်း) ၌ ရပ်လျက် ဆွေကိုင်စေရန် မိမိလက်ကို ဆန့်တန်းပေးလိုက်လေသည်။ ဝိသာခသူဌေးသည် အခြားလွန်ခဲ့သောနေ့များ၌ ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်၏ လက်ကို ဆွေကိုင်၍ အိမ်ပေါ်သို့ တက်ရောက်နေကျဖြစ်သော်လည်း ထိုနေ့၌မူ မိမိလက်ကို ကွေး၍ပင် ထားလိုက်လေ၏။ သူဌေးကတော်သည် "နံနက်စာ စားသောအခါ၌ သိရပေလိမ့်မည်"ဟု ကြီစည်အောက်မေ့ကာ စိတ်ကို ဖြေလိုက်လေ၏။ ဝိသာခသူဌေးသည် ရှေးအခါက ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်နှင့် အတူတကွ စားနေကျဖြစ်သော်လည်း ထိုနေ့၌မူ သူဌေးကတော်ကို မခေါ်ငင် မပန်ကြားတော့ပဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သော ရဟန်းတော် တပါးကဲ့သို့ ဣန္ဒြေကြီးစွာဖြင့် တယောက်တည်းသာ စားလေ၏။ သူဌေးကတော်သည် "ညနေချမ်းကာလ၌ သိရပေလိမ့်မည်"ဟု ကြီစည်အောက်မေ့ကာ စိတ်ကို ဖြေသိပ်လေ၏။

ဝိသာခသူဌေးသည် ထိုနေ့အဖို့ရာ ညချမ်းကာလရောက်လတ်သော် ကြက်သရေတိုက်ခန်းသို့ မဝင်ပဲ အခြားအခန်းတခုကို သုတ်သင်ရှင်းစေကာ ကပ္ပိယခွင့်ညှောင်စောင်းတခုကို ခင်းစေ၍ တယောက်တည်းသာ အိပ်စက်လေ၏။ ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်သည် ထိုအခါကမှ "ဤသူဌေးအဖို့ရာ အပြင်အပဋ္ဌေတာင့်တချစ်ခင်မှုပင် ရှိလေသလော၊ သို့မဟုတ် တစုံတယောက် စိတ်ဝမ်းကွဲအောင် ပြုလုပ်သူကပင် စိတ်ဝမ်းကွဲအောင် ပြုလုပ်အပ်လေသလော၊ သို့မဟုတ် ငါ၏ အပြစ်တစုံတရာပင် ရှိလေသလော" ဟု တွေးတောမိကာ လွန်စွဲလွန်စွာ စိတ်နှလုံးမချမ်းသာပဲ တရက် နှစ်ရက်နေပြီးသောအခါ၌ "ဤမျလောက်ဆိုလျှင် သိနိုင်လောက်ပြီ" ဟု ကြီစည်ဆင်ခြင်ကာ ဝိသာခသူဌေးအား ပြုစုမှုယုရန် သွားရောက်၍ ရှိခိုးလျက် ရပ်တည်နေလေ၏။ ထို့အခါ ဝိသာခသူဌေးနှင့် ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်တို့ အပြန်အလှန်မေးကြ, ဖြေကြသည်မှာ—

(သူဋ္ဌေး) ဓမ္မဒိန္နာ.... အခါမဟုတ်ပဲ အဘယ့်ကြောင့် ရှင်မ လာရောက်သနည်း။

(သူဋ္ဌေးကတော်) ဟုတ်ပါသည် အရှင့်သား.... ကျွန်တော်မ သည် အခါမဟုတ်ပဲ လာရောက်မိပါသည်။ အရှင့် သားသည် ယခုအခါ ရှေးကလိုမဟုတ်တော့ပါ။ အသိုနည်း (= ဘယ့်နယ်လဲ) အရှင့်သား၏အဖို့ရာ ကျွန်တော်မမှ အပြင်အပဋ္ဌ တောင့်တချစ်ခင်မှုပင် ရှိလေသလော။

(သူဋ္ဌေး) မရှိပါဘူး ဓမ္မဒိန္နာ....။

(သူဋ္ဌေးကတော်) သို့မဟုတ်လျှင် အခြားတစုံတယောက် စိတ် ဝမ်းကွဲအောင် ပြုလုပ်သူရှိသလော။

(သူဋ္ဌေး) ဤသို့ စိတ်ဝမ်းကွဲအောင် ပြုလုပ်သူလည်း မရှိပါ။

(သူဋ္ဌေးကတော်) ထိုသို့ဖြစ်လျှင် တစုံတရာ ကျွန်တော်မ၏ အပြစ်ပင် ရှိပါသလော။

(သူဋ္ဌေး) သင်၏ အပြစ်လည်း မရှိပါ ဓမ္မဒိန္နာ....။

(သူဋ္ဌေးကတော်) ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် အရှင့်သား တို့သည် ကျွန်တော်မနှင့် ပင်ကိုယ်ပကတိ ဇနီး မောင်နှံသဘောဖြင့် နှုတ်ခွန်းဆက်စကား, တုန့်ပြန် စကားမျှကိုပင် မပြောကြားကြပါသနည်း။

ထိုသို့ တိုက်ရိုက် မေးမြန်းသောအခါ ဝိသာခ သူဋ္ဌေးသည် "ဤငါသိရသော လောကုတ္တရာ တရားမည်သည် အလွန်ဝန်လေး အလေးပြုအပ်သည့် တရားဖြစ်၍ အရပ်စကား အရပ်အကြောင်း များလို ထင်ရှားပြထိုက်သည့် တရားမဟုတ်ချေ၊ လျှို့ဝှက်ထား သင့်သော တရားဖြစ်ချေ၏၊ သို့သော်လည်း အကယ်၍ ငါမဖြေ ကြားလျှင် ဤဓမ္မဒိန္နာသူဋ္ဌေးကတော်သည် နှလုံး ပေါက်ကွဲကာ ဤနေရာမှာပင် သေလေရာ၏"ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိ၍—

"ဓမ္မဒိန္နာ....ငါသည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာရသောကြောင့် လောကုတ္တရာ (ခေါ်သော) တရားကို ရရှိသိမြင်ခဲ့လေပြီ၊ ထိုသို့လောကုတ္တရာတရားကို ရရှိသိမြင်သော သူ၏ အဖို့ရာ ဤသို့သဘောရှိသည့်လောကီအပြုအမူများသည် လားလားမျှ မသင့်တော့ချေ။ သင် အကယ်၍ အလိုရှိ (=သဘောတူညီ) ပါမူ သင့်ဖက်က ပါရှိလာသော ကုဋေလေးဆယ်, ငါ့ဖက်က ပါရှိလာသော ကုဋေလေးဆယ်=နှစ်ရပ်ပေါင်း ကုဋေရှစ်ဆယ်သော ဥစ္စာများ ဤအိမ်မှာ ရှိပေသည်၊ ဤကုဋေရှစ်ဆယ်သော ဥစ္စာ၌ သင်သည် စိုးပိုင်သူဖြစ်ကာ ငါ၏ အမိအရာ၌ဖြစ်စေ အမကြီးအရာ၌ဖြစ်စေ တည်နေပါလော့၊ သင်ပေးအပ်သည့် ထမင်းအစာမျှဖြင့်ပင် ငါသည် မျှတ၍ နေပါမည်။ အကယ်၍ ဤသို့ မပြုလုပ်လိုလျှင်လည်း ဤစည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို ယူဆောင်ကာ မိဖအိမ်သို့ သင်ပြန်သွားပါလေ။ အကယ်၍ သင့်အဖို့ရာ အပြင်အပဋ္ဌေတာင့်တမှု မရှိဘူးပ-ဆိုလျှင် ငါသည် သင့်ကို နှမငယ်အရာ၌သော်၎င်း, သမီးအရာ၌သော်၎င်း ထား၍ ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်ပါမည်"—

ဟု ပွင့်လင်းကျယ်ပြန့်စွာ ပြောကြားလေ၏။ ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်သည် ထိုစကားကို ကြားသိရလျှင် "သာမန်ယောကျ်ားတယောက်သည် ဤသို့ ပြောဆိုနိုင်သောဟူ၍ မရှိဖြစ်ချေသည်၊ ဧကန်ပင် ဤအရှင့်သားသည် လောကုတ္တရာတရားကို ပိုင်းခြားထိုးထွင်း သိမြင်အပ်လေပြီ၊ အထူးအားဖြင့် ငါသိလိုသည်မှာ ထို လောကုတ္တရာတရားကို ယောကျ်ားများသာ ထိုးထွင်းသိထိုက်သလော၊ သို့မဟုတ် မာတုဂါမ မင်းမိန်းမများလည်း ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သလော"ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် ဝိသာခသူဌေးကို "အရှင့်သား.... အသို့နည်း=ဘယ့်နယ်လဲ ဤလောကုတ္တရာတရားကို ယောကျ်ားများသာ ရထိုက်ပါသလော၊ မာတုဂါမ

မင်းမိန်းမများလည်း ရနိုင်ပါသလော”ဟု တိုက်ရိုက်ပင် မေးမြန်းလေ၏။

ထိုအခါ ဝိသာခသူဌေးက “ဘယ့်နယ်ပြောပါလိမ့် ဓမ္မဒိန္နာ....၊ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ်ကို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြသောသူတိုင်းပင် ဤလောကုတ္တရာတရား အမွေကို ရယူနိုင်ကြကုန်၏။ မဂ်ဖိုလ်၏ ဥပနိဿယညှိး ရှေးကုသိုလ်ပစ္စည်းရှိသူတိုင်းပင် ဤလောကုတ္တရာတရားကို ရယူနိုင်ကြကုန်၏”ဟု ဖြေကြားပြောဆိုလေလျှင် ဓမ္မဒိန္နာ သူဌေးကတော်သည် “အရှင့်သား.....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ကျွန်တော်မအား ရှင်ရဟန်း-ပြုလုပ်ရန် ခွင့်ပြုတော်မူကြပါကုန်လော့” ဟု ခွင့်ပန်စကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ ဝိသာခသူဌေးသည် “ကောင်းပြီ ရှင်မ.....ငါသည်လည်း သင့်ကို ဤလောကုတ္တရာတရားလမ်းခရီးဦးပင် ယှဉ်စေလို (=တိုက်တွန်းလို) ပါ၏၊ သို့သော်လည်း ရှင်မ၏ စိတ်အလိုကို မသိသည့်အတွက် မပြောကြား မတိုက်တွန်းခဲ့မိချေ”ဟု ပြောဆိုပြီးလျှင် ထိုခဏမှာပင် ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးအထံသို့ သွားရောက်၍ ရှိခိုးကာ ရပ်တည်နေလေ၏။

ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးက “သူဌေး....အဘယ့်ကြောင့် အခါမဟုတ်ပဲ လာရောက်သနည်း”ဟု မေးလေလျှင် ဝိသာခသူဌေးသည် “မြတ်သောမင်းကြီး.....ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်သည် ရှင်, ရဟန်း-ပြုတော်မူမည်ဟု ပြောဆိုပါသည်”ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မင်းကြီးက “ဓမ္မဒိန္နာ သူဌေးကတော်အတွက် အဘယ်ဝတ္ထုကို ရသင့်သနည်း = ရလိုသနည်း”ဟု မေးလေလျှင် ဝိသာခသူဌေးသည် “အခြားတစုံတရာဝတ္ထုကို ရလိုမှုမရှိပါ၊ အရှင်မင်းကြီး.... ရွှေထမ်းစင်ကိုလည်း ရသင့်ပါ၏ = ရလိုပါ၏၊ မြို့တော်ကိုလည်း သုတ်သင်ရှင်းလင်းစေခြင်းငှါ ရလိုပါ၏”ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မင်းကြီးသည် ဝိသာခသူဌေးလျှောက်ထားသည့်အတိုင်း ရွှေထမ်းစင်ကို ပေး၍ မြို့တော်ကို သုတ်သင်ရှင်းစေလေ၏။

ခမ်းနားစွာ ဘိက္ခုနီမ-ပြုပေးခြင်း

ဝိသာခသူဌေးသည် ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်ကို နှံသာရေဖြင့် ရေချိုးစေ၍ အဆင်တန်းဆာစုံတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်စေပြီးလျှင် ရွှေထမ်းစင်ထက်၌ တက်ရောက် ထိုင်နေစေလျက် ဆွေမျိုးအပေါင်းကို ဝန်းရံလိုက်ပါစေပြီးနောက် မြို့တော်ကို နှံသာဖြင့် ထုံလိုင်အောင် ပြုသည့်အလား များစွာသောနှံသာ, ပန်းမာလ-စသည်တို့ဖြင့်ပူဇော်မှုပြုလုပ်ကာ ဘိက္ခုနီမများနေထိုင်ရာကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်၍ "အရှင်မကြီးတို့ဘုရား....အကျွန်ုပ်၏ ကြင်ဖော် ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်ကို ရှင်ရဟန်း-ပြုပေးတော်မူကြပါဘုရား"ဟု လျှောက်ထားပြောဆိုလေ၏။ ဘိက္ခုနီမတို့က (အပြစ်ရှိ၍ ထိုသို့လျှောက်ထားသည်ဟု ထင်မှတ်ကြကာ) "ဒါယကာသူဌေး....တခါ, နှစ်ခါမှားမိသောအပြစ်များကို သည်းခံသင့်ပါသည်" ဟု ပြောဆိုကြလေလျှင် ဝိသာခသူဌေးသည်"အရှင်မကြီးတို့ဘုရား....ဓမ္မဒိန္နာ သူဌေးကတော်မှာ တစိုးတစိ အပြစ်မရှိပါ။ ဓမ္မဒိန္နာသည် သဒ္ဓါကြည်ညိုသဖြင့် ရှင်ရဟန်း-ပြုလိုသူဖြစ်ပါသည်" ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ ဝိနည်းအရာ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သော ထေရီတပါးသည် ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်အား တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောကြားပြီးလျှင် ဆံတို့ကို ပယ်ချရိတ်ဖြတ်၍ ရှင်ရဟန်း-ပြုပေးလေ၏။ ဝိသာခသူဌေးသည်လည်း ဓမ္မဒိန္နာထေရီကို "အရှင်မဘုရား....သာသနာတော်၌ မွေ့လျော်စွာနေတော်မူပါ။ မြတ်စွာဘုရားသည် တရားတော်ကို စ, လယ်, အဆုံး = သုံးပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ဟောကြားအပ်ပါပြီ" ဟု လျှောက်ထား၍ ရှိခိုးပြီးလျှင် အိမ်သို့တဖန် ဖဿားလေ၏။

ဓမ္မဒိန္နာထေရီမ၏ အဖို့ရာ ရဟန်း-ပြုသောနေ့မှ စ၍ များစွာသောလာဘ်ပူဇော်သက္ကာရ ဖြစ်ရှိရရှိလေသည်၊ ထေရီသည် တိုသို့လာဘ်ပူဇော် သက္ကာရ များလှသောကြောင့်ပင် ရဟန်းတရားအားထုတ်ခွင့်ကို မရနိုင်ပဲရှိလေသည်။ (၅)တိုင်အောင်သော

စကားစုကား မဇ္ဈိမနိကာယ် မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ စူဠဒေ-ဒလ္လသုတ်အဖွင့်မှ ဖြစ်သည်)။

ဓမ္မဒိန္နာထေရီသည် ရဟန်းမ-ပြုပြီးလတ်သော် "ဤဝိသာခသူဌေးသည် အိမ်အလယ်၌ တည့်နေစဉ်ပင် သံသရာဝဋ်ဒုက္ခဆုံးအောင် ပြုတုံသေး၏၊ ရှင်ရဟန်းမ-အဖြစ်ကို ရသောအချိန်မှစ၍ ငါသည်လည်း သံသရာဝဋ်ဒုက္ခဆုံးအောင် ကျင့်ဆောင်ကြိုးကုတ် အားထုတ်မှ သင့်တော့မည်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကာဆရာ, ဥပဇ္ဈာယ်ဖြစ်သော ထေရိမကြီးတို့ထံသို့ သွားရောက်၍ "အရှင်မကြီးတို့ဘုရား.... တပည့်တော်မ၏အဖို့ရာ အာရုံငါးပါးရောပြွမ်းရွှပ်ထွေးသောနေရာဌာန၌ စိတ်သည် မပျော်ပိုက်ပါ၊ ရှာယေတောကျောင်းတခုသို့ သွားလိုပါသည်"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ထေရိမကြီးတို့သည် အမျိုးကြီးမှတောထွက်ကာ ရဟန်းမပြုသူဖြစ်ခြင်းကြောင့် ထိုဓမ္မဒိန္နာထေရိမ၏ စိတ် (တောကျောင်းနေလိုသောစိတ်)ကို မတားနိုင်ကုန်ရကား ဓမ္မဒိန္နာထေရိမကို ခေါ်ဆောင်ကြကာ ရှာယေကျောင်းတခုသို့ သွားကြလေကုန်၏။

ဓမ္မဒိန္နာထေရိသည် ရှေးလွန်လေပြီးသောဘဝများက သဒ္ဓါရတနားတို့ကို ဉာဏ်ပညာဖြင့် ကြိတ်ချေ (သုံးသပ်) ခဲ့ဘူးသူဖြစ်သောကြောင့် မကြာမြင့်မီပင်လျှင် ရဟန်းတရား ပွါးများကြိုးကုတ်အားထုတ်သဖြင့် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် လေးပါးတို့နှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ = ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တရဟန္တာဖြစ်လေ၏။ ထိုနောက် ဓမ္မဒိန္နာထေရိသည် "ငါ၏ ရဟန်းကိစ္စကားအထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ၊ ဤတောအရပ်၌နေ၍ အဘယ်အမှု ပြုတုံအံ့နည်း = ပြုဖွယ်မရှိ၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့သာလျှင် ငါပြန်ပေအံ့၊ ထိုရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ငါ့ကို အမှီပြု၍ များစွာသော ဆွေမျိုးအပေါင်းသည် ကောင်းမှုတို့ကို ပြုကြရပေလိမ့်မည်" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကာ ဆရာ, ဥပဇ္ဈာယ်ထေရိမကြီးတို့ကို ပင့်ခေါ်ခဲ့၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့သာလျှင် တဖန်ပြန်၍ လာလေ၏။

ဝိသာခသူဌေး ပြဿနာမေးခြင်း

ဝိသာခသူဌေးသည် "ဓမ္မဒိန္နာထေရီမ ရာဇဂြိဟ်ပြည်သို့ ပြန်လာသတဲ့" ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ "ဓမ္မဒိန္နာသည် ရဟန်းမ-ပြုပြီးလျှင် မကြာမီပင် ဇနပုဒ် = တိုက်နယ်သို့သွားခဲ့လေပြီ၊ သွားပြီးလျှင်လည်း မကြာမီပင် ပြန်လာလေပြီ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်မှာပါလိမ့်၊ ငါကိုယ်တိုင်သွားရောက်၍ သိအောင်စုံစမ်းဦးအံ့" ဟု ကြံစည်၍ ညနေချမ်းအခါ၌ ဓမ္မဒိန္နာထေရီအထံသို့ သွားရောက်ရှိခိုးကာ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေပြီးသော် "အရှင်မ....သာသနာတော်၌ မွေ့လျော်၏လော, မမွေ့လျော်ဘူးလော" ဟု ဤသို့မေးခြင်းသည် ပညာရှိတို့အလုပ် မဟုတ်ချေ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ကပ်ကာဆောင်၍ ပြဿနာကို မေးလျှောက်ပေအံ့၊ အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာကို ဖြေဆိုခြင်း (ဖြေဆိုပုံ) ဖြင့်ပင် ထိုဓမ္မဒိန္နာ၏ သာသနာ၌ မွေ့လျော်ခြင်း, မမွေ့လျော်ခြင်းကို ငါသိအောင်စုံစမ်းပေအံ့" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် ခန္ဓာငါးပါး-အစရှိသော အစွမ်းအားဖြင့် ပြဿနာတို့ကို မေးမြန်းလေသည်။ (ဤ၌ ဝိသာခသူဌေး၏ မေးပုံ, ဓမ္မဒိန္နာထေရီ၏ ဖြေပုံ အလုံးစုံအကျယ်ကို ဝိဋ္ဌကတ်တော်မြန်မာပြန် မူလပဏ္ဏာသ၊ ၅-စူဠယမကဝဂ်၊ ၄-စူဠဝေဒလ္လသုတ်၊ စာမျက်နှာ ၃၀၅-မှ စ၍ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏)။

ဓမ္မဒိန္နာ ရဟန္တာထေရီသည် သန်လျက်ဖြင့် ကြာရိုးကို ဖြတ်သကဲ့သို့ မေးတိုင်း မေးတိုင်းသော ပြဿနာစုကို မဆုတ်မဆိုင်းမြင်းလျင်စိုင်းသကဲ့သို့ ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ ဖြေဆိုလေ၏။ ဝိသာခသူဌေးသည် ဓမ္မဒိန္နာထေရီ၏ ဉာဏ်ထက်မြက်ခြင်းကို သိရှိ၍ မိမိရအပ် သိအပ်ပြီးသောအရာဝယ် အစဉ်အတိုင်း အောက်မဂ်သုံးပါးတို့၌ မေးသင့်သမျှ ခြင်းရာဥသုံ ကုန်အောင်စုံအောင်မေးပြီးလျှင် နာယူသင်ကြား မှတ်သားဘူးသောအားဖြင့် (=ကိုယ်တိုင် ရသည်သိသည် မဟုတ်ပဲ) အရဟတ္တမဂ်၌လည်း ပြဿနာကို မေးမြန်းပြန်လေသည်။ ဓမ္မဒိန္နာထေရီသည်လည်း ဝိသာခသူဌေး၏ အဖို့ရာ အနာဂါမိဖိုလ်တိုင်အောင်သာ မေးဖို့ရန်အရာဖြစ်

သည်ကို သိရှိ၍ “ယခုအခါ ဝိသာခသူဌေးသည် မိမိ၏ မေးသင့်သော အရာနယ်ပယ်ကို လွန်၍ ပြေးသွားလေပြီ” ဟု ဆင်ခြင်သိရှိ၍ ဝိသာခသူဌေးကို တန့်ရပ်စေလို နှစ်စေလိုရကား—

“အရှင်မ…. ငြိမ်းအေးမှု = နိဗ္ဗာန်၏ ပြိုင်ဖက်ကား အဘယ်ပါနည်း”—

ဟူ၍ ဝိသာခသူဌေးက မေးအပ်လေလျှင်—

“ဒါယကာဝိသာခ…. သင်သည် ပြဿနာကို လွန်၍ သွားပြီ (= မေးသင့်သည်ထက် ပိုလွန်၍ သင်မေးမိလေပြီ-ဟု ဆိုလိုသည်)၊ သင်သည် ပြဿနာတို့၏ အဆုံးအပိုင်းအခြားကို ယူရန် မစွမ်းနိုင် (= နိဗ္ဗာန်တရားကား ပြိုင်ဖက် မရှိသောတရား ဖြစ်သည်၊ ယင်းသို့ ပြိုင်ဖက် မရှိသော နိဗ္ဗာန်၏ ပြိုင်ဖက်ကား အဘယ်ပါနည်း-ဟု မေးသော သင်သည် ပြဿနာ၏ အပိုင်းအခြား ပမာဏကို မယူစွမ်းနိုင်-ဟု ဆိုလိုသည်)။ မှန်ပါသည် ဒါယကာဝိသာခ….သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာတည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်သည် နိဗ္ဗာန်သို့ သက်ဝင်၏၊ နိဗ္ဗာန်လျှင် လားရာရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် အဆုံးရှိ၏။ ဒါယကာဝိသာခ…. အလိုရှိခဲ့မူ (= မကျေနပ်သေး၍ ထပ်မေးလိုလျှင်) သင်သည် မြတ်စွာဘုရားသို့ ချဉ်းကပ်၍ ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ် အကြောင်းအရာကို မေးလျှောက်လော့၊ သင့်အား မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသည့်အတိုင်း ထို အနက် အဓိပ္ပါယ် အကြောင်းအရာကို မှတ်လော့”—

ဟု ပြတ်ပြတ်သားသား မိန့်ကြားပြောဆိုလိုက်လေသည်။

ထိုအခါ ဝိသာခသူဌေးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်သို့ သွားရောက်၍ မိမိက မေးပုံ, ဓမ္မဒိန္နာထေရီက ဖြေပုံ အလုံးစုံကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဝိသာခသူဌေး လျှောက်ထားသည့်စကားကို ကြားသိတော်မူရလေလျှင် “ငါ့သမီးတော် ဓမ္မဒိန္နာထေရီ၏ သန္တာန်မှာ အတိတ်,

အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာတရားတို့၌ တပ်မက်မှု = တဏှာလောဘ မရှိတော့ချေ”ဟု မိန့်တော်မူ၍ ဓမ္မပဒကျမ်းဝယ်—

ယဿ ပုရေ စ ပစ္ဆာ စ၊ မဇ္ဈေ စ နတ္ထိ ကိဉ္စနံ။
အကိဉ္စနံ အနာဒါနံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

ဂဟပတိ = ဒါယကာဝိသာခသူဌေး……။ ယဿ = အမှတ်မထင် အကြင်သူ၏ (သန္တာန်၌)။ ပုရေ စ = ရှေးကဖြစ်ငြား အတိတ်ခန္ဓာတရားတို့၌ငင်း။ ပစ္ဆာ စ = နောင်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အနာဂတ်ခန္ဓာတရားတို့၌ငင်း။ မဇ္ဈေ စ = အတိတ်နှင့်အနာဂတ်နှစ်သွယ်တို့၏ အလယ်ခေါ်ငြား ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာတရားတို့၌ငင်း။ ကိဉ္စနံ=ငါ့ဥစ္စာဟု တဏှာအစွဲ ခေါ်မြဲမူလ ကြောင့်ကြတရားသည်။ နတ္ထိ = တစိုးတစိ မရှိချေ။ အကိဉ္စနံ = ရာဂ-စသည် ထိုဥစ္စာမျှားလှ ကြောင့်ကြဘိခြင်း အလျှင်းမရှိသော။ အနာဒါနံ = တစုံတခုသောတရားကိုမျှ စွဲယူခြင်း အလျှင်းမရှိသော။ တံ-တာဒိသံ = ထိုသို့ရှိအပ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကို။ အဟံ=လူသုံးပါး တို့ဆရာ ငါဘုရားသည်။ ဗြာဟ္မဏံ = ဗာဟိတပါပ အနွယ်ကြောင့် ဗြာဟ္မဏခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်ဟူ၍။ ဗြူမိ = ပရမတ္ထ သဘာဝအားဟောကြားပေ၏”—

ဟူသော ဤ တရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ (ဒေဿနာ နိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ များစွာသောသူတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်-စသည်တို့သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။ ။ ဓမ္မပဒ ၌ ၂၊ မျက်နှာ ၄၅၂-မှ)။

ထိုနောင်မှ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဓမ္မဒိန္နာထေရီအား သာဓုကောင်းကြီး ပေးတော်မူပြီးလျှင် ဝိသာခသူဌေးကို “ဒါယကာ ဝိသာခ....ဓမ္မဒိန္နာရဟန်းမသည် ပညာရှိ၏၊ ဒါယကာဝိသာခ.... ဓမ္မဒိန္နာရဟန်းမသည် များမြတ်သောပညာရှိ၏။ ဒါယကာ ဝိသာခ....ငါဘုရားကို အကယ်၍ ထိုအနက်သဘောကို သင်မေးမြန်းလျှင် ငါဘုရားသည်လည်း ထိုအနက်သဘောကို ဓမ္မဒိန္နာ

ရဟန်းမ ဖြေကြားသကဲ့သို့ပင် ဖြေကြားရာ၏။ ထိုပြဿနာ၏ အနက်သည် ဤ အနက်ပင်တည်း။ ဤသို့ ဓမ္မဒိန္နာရဟန်းမ ဖြေကြားသည့်အတိုင်းပင် ထို အနက်သဘောကို သင်မှတ်ယူလေလော့" ဟု မိန့်တော်မူ၏။ (ဤ အကြောင်းအရာ အဋ္ဌုပ္ပတ်ကား ဓမ္မဒိန္နာထေရီမအဖို့ "ဓမ္မကထိက = တရားဟော ကောင်းသော အရာ, တရားဟောမှု၌ လိမ္မာသောအရာဝယ်" အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိဖို့ရန် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်)။

(ဤ၌။ ။မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ထောက်ခံမိန့်ဆိုတော်မူချက်ဖြင့်ပင် ထို့စဉ္ဇဝေဒလ္လသုတ္တန်တခုလုံးသည် တပည့်သာဝကဟောသည့် = သာဝကဘာသိတသုတ္တန် မဟုတ်တော့ပဲ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားအပ်သည့် = ဇိနဘာသိတသုတ္တန် ဖြစ်လေတော့၏။ ဥပမာအားဖြင့် မင်းမှူထမ်းတို့ရေးသားအပ်သော သဝဏ်လွှာသည် မင်းတံဆိပ် မခတ်နှိပ်သေးသမျှ မင်း၏သဝဏ်လွှာ မမည်သေးပဲ မင်းတံဆိပ် ခတ်နှိပ်ပြီးကာမျှမှာပင် မင်း၏သဝဏ်လွှာ မည်လေတော့သကဲ့သို့ ထို့အတူ "ငါဘုရားသည်လည်း ထိုအနက်သဘောကို ဓမ္မဒိန္နာရဟန်းမ ဖြေကြားသကဲ့သို့ပင် ဖြေကြားရာ၏" ဟူသော ဤ မြတ်စွာဘုရား၏ နှုတ်တော်ကျွန်းညိတ် တံဆိပ်ခတ်အပ်လေသောကြောင့် ဤ စဉ္ဇဝေဒလ္လသုတ္တန်တခုလုံးသည် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်သည့် ဇိနဘာသိတသုတ္တန် ဖြစ်လေတော့၏-ဟု အထူးကို မှတ်ယူရာ၏။ တပါးသော သုတ္တန်တို့၌လည်း ဤနည်းအတူတည်း)။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း

နောက်တချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည်မှနှင်ဇေတဝန်ရွှေကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေလျော် နေတော်မူစဉ် အစဉ်အတိုင်း ဘိက္ခုနီမတို့ကို တေဒဂ်ရာထူး ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူလတ်သည်ရှိသော် ဤစဉ္ဇဝေဒလ္လသုတ္တန်ကိုပင် အကြောင်းရင်း အဋ္ဌုပ္ပတ်ပြုတော်မူ၍ ဓမ္မဒိန္နာထေရီကို ဤ သာသနာတော်၌—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဓမ္မကထိကာနံ ယဒိဒံ ဓမ္မဒိန္နာ = ရဟန်းတို့....တရားဟောကောင်းကြ = တရားဟောခြင်း၌ လိမ္မာကြသည့်ငါဘုရား

၏ တပည့်မသာဝိကာ ဘိက္ခုနီမတို့တွင် ဓမ္မဒိန္နာဘိက္ခုနီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဓမ္မကထိက = တရားဟောကောင်းသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူးဌာ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ဓမ္မဒိန္နာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၆) နန္ဒာထေရီအကြောင်း

(ဤဌာန။ ။နန္ဒာထေရီဟူသည်မှာ ဇနပဒကလျာဏီရူပနန္ဒာထေရီကိုပင် ခေါ်သည်၊ ထိုထေရီမ၏ အကြောင်းကို အောက်မဟာဗုဒ္ဓဝင် စတုတ္ထတွဲ၊ စာမျက်နှာ ၃၄၄၊ "ဝိဇယသုတ္တန်မြန်မာပြန် နောက်ဆက်တွဲ" အခန်းဌာ အကျယ်ရေးသား ဖော်ပြအပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ဤအခန်း ၎၄-ဌာ အင်္ဂုတ်တိုရ်အဋ္ဌကထာလာတိုင်းသာလျှင် အကျဉ်းအားဖြင့် ရေးသားဖော်ပြပေအံ့)—

(က) ထေရီမ့-၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤနန္ဒာထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်ဌာ အမျိုးကောင်းသမီး (= သူဌေးသမီး) ဖြစ်၍ နောက်တချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာကြားစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီမတပါးကို ဈာန်ဝင်စားမွေ့လျော်သောအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူးဌာ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူးဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ထိုဘဝမှနောက် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့ဌာ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤနောက်ဆုံး ပစ္ဆိမဘဝဝယ် နန္ဒမင်းသား၏နှမတော် (ကြင်ယာ

လောင်း) နန္ဒာမင်းသမီး ဖြစ်၍လာလေသည်။ ထိုမင်းသမီးကို အဘိရူပနန္ဒာမင်းသမီးဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုအပ်၏။ ထိုမင်းသမီးသည် နောက်အဖို့ဝယ် အလွန်တင့်တယ်သော ရုပ်အဆင်းရှိသူ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဇနပဒကလျာဏီ အမည်တွင်လေသည်။

မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိဂေါတမီ၏ သမီးအရင်း ထိုဇနပဒကလျာဏီ အဘိရူပနန္ဒာမင်းသမီးသည် အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင် သဗ္ဗညုဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၍ အစဉ်သဖြင့် ကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့ ကြွလာတော်မူကာ နန္ဒမင်းသား ရာဟုလမင်းသားတို့ကို ရှင်,ရဟန်းပြုပေးပြီး ဖဲကြွတော်မူပြီး နောက် သုဒ္ဓေါဒနမင်းတရားကြီး ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံပြီးသောအခါ "မယ်တော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီနှင့် အမတော် ရာဟုလမယ်တော် ယသောဓရာမိဖုရားတို့သည် အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်မှ ထွက်၍ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ ရဟန်း-ပြုကြကုန်ပြီ" ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ "ငါ့အဖို့ရာ ဤမယ်တော်, အမတော်တို့ ရဟန်း-ပြုကြသောအချိန်မှစ၍ ဤရွှေနန်းတော်ဝယ် အဘယ်အမှု ပြုရန်ရှိတော့အံ့နည်း = မရှိတော့သည်သာတည်း" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကာ မယ်တော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီမကြီးအထံသို့ သွားရောက်၍ ရဟန်း-ပြုလေ၏။

ရဟန်း-ပြုပြီးသောနေ့မှစ၍ "မြတ်စွာဘုရားသည် ရုပ်အဆင်းကို ကဲ့ရဲ့တော်မူ၏"ဟု အောက်မေ့ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်အထံသို့ ဆည်းကပ်ဖို့ရန် မသွားရောက်ခဲ့ချေ။ အဆုံးအမ သြဝါဒခံယူရန် အလှည့်အကြိမ် ရောက်လတ်သော်လည်း ကိုယ်တိုင် မသွားပဲ အခြားဘိက္ခုနီမကိုသာ ကိုယ်စားစေလွှတ်၍ အဆုံးအမ=သြဝါဒကို ဆောင်ယူစေလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နန္ဒာထေရီမ၏ ရုပ်မာန်ယစ်၍နေကြောင်း ကောင်းစွာသိတော်မူ၍ "ဘိက္ခုနီများသည် မိမိအတွက် သြဝါဒကို မိမိကိုယ်တိုင်သာ လာရောက်၍ ခံယူကြရမည်၊ ဘိက္ခုနီများသည် အခြားဘိက္ခုနီမကို ကိုယ်စားမလွှတ်ရ" ဟု ထပ်ဆင့်၍ အမိန့်တော်ထုတ်ပြန် မိန့်ကြားတော်

မူလေ၏။ ထိုအခါ ရူပနန္ဒာထေရီသည် တိမ်းရှောင်ဖို့ရန် အခြားလမ်းကို မမြင်ရတော့-မတွေ့ရတော့သည်ဖြစ်၍ အလိုမရှိပဲပင် အဆုံးအမခံယူရန် မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ သွားရောက်ရလေတော့၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ရူပနန္ဒာထေရီ၏ စရိုက်နှင့် လိုက်လျောညီညွတ်အောင် စောစီးကပင် ကြိုတင်၍ တန်ခိုးတော်ဖြင့် မိန်းမလှနိမ္မိတရုပ်တခုကို ဖန်ဆင်းလျက် ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းကို ကိုင်စွဲကာ ကိုယ်တော်မြတ်ကို ယပ်ခပ်ပေးနေသည့်အဟန် စီမံဖန်ဆင်း၍ ထားတော်မူလေသည်။ ရူပနန္ဒာထေရီသည် ထိုနိမ္မိတ = မိန်းမလှရုပ်ကို မြင်ရလေလျှင် "ဩ.... ငါသည် အကြောင်းမဟုတ်ပဲလျက် လျှင် မေ့လျော့ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်အထံတော်သို့ မလာမိချေတကား၊ ဤသို့စင် တင့်တယ်လှသည့် မိန်းမများသည်လည်း မြတ်စွာဘုရားအနီး၌ အကျမ်းတဝင် ဝတ်ပြုကာ လှည့်လည်နေထိုင်ကြကုန်၏၊ ငါ၏ အဆင်းကား ဤမိန်းမလှတို့၏ အဆင်းနှင့် နှိုင်းစာလျှင် တဆယ့်ခြောက်စိတ် ဆယ့်ခြောက်ပြန်စိတ်(=၂၅၆-စိတ်စိတ်) သော်လည်း တစိတ်လောက်မျှ မမှီပါတကား၊ ငါသည် မသိသားဆိုးဝါးသည့်အတွက် ဤမျှကာလကြာအောင် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ မလာရောက်မိချေတကား" ဟု အောက်မေ့၍ ထိုနိမ္မိတ မိန်းမလှအား နိမိတ်ကိုယူကာ စူးစူး စိုက်စိုက် ကြည့်ရှုလျက် ရပ်တည်နေလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုရူပနန္ဒာထေရီအား ရှေးကောင်းမှုကုသိုလ်နှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်သောကြောင့် ဓမ္မပဒကျမ်းဝယ် "အဋ္ဌိနံ နဂရံ ကတံ"-အစရှိသော တရားဂါထာကို ဟောတော်မူ၍ ထို့နောက် ဆက်ကာ "စရံဝါယဒိဝါတိဋ္ဌံ၊ နိသိန္နော ဥဒဝါသယံ" အစရှိသော သုတ္တန်ပါတ်ပါဠိတော်လာ ဝိဇယသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ရူပနန္ဒာထေရီသည် ဝိဇယသုတ္တန်တရားဒေသနာကိုပင် အဖန်ဖန် နှလုံးသွင်း၍ သုညတကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းကြိုးကုတ် အားထုတ်လတ်ရကား ၂-ရက် ၃-ရက်အတွင်း၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏။ (အကြောင်းအရာ

အကျယ်ကို မဟာဗုဒ္ဓဝင် စတုတ္ထတွဲ၊ စာမျက်နှာ ၃၄၄-မှစ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

(၈) ဧတဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း

ရူပနန္ဒာထေရီသည် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသောအချိန်မှစ၍ ဈာန်ဖြင့် မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်ကြသော (= ဈာန်ဝင်စားကြသော) ဘိက္ခုနီတို့တွင် အထွတ်အဦးရောက် ထူးချွန်စွာ ဈာန်ဝင်စားသူ ဖြစ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောက်အဖို့ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော်နေတော်မူစဉ် အစဉ်အတိုင်း ဘိက္ခုနီမတို့ကို ဧတဒဂ်ရာထူးဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် နန္ဒာထေရီ ဘိက္ခုနီကို—

"ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဈာယီနံ ယဒိဒံ နန္ဒာ = ရဟန်းတို့... ဈာန်ဝင်စားလေ့ရှိကြသော ငါဘုရား၏ တပည့်မသာဝိကာ ဘိက္ခုနီတို့တွင် နန္ဒာထေရီ ဘိက္ခုနီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဈာယီ = ဈာန်ဝင်စားလေ့ရှိသောအရာ = ဈာန်ဖြင့် မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်လေ့ရှိသော အရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား နန္ဒာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၉) (ဗဟုပုတ္တိက) သောဏာထေရီအကြောင်း

(က) ထေရိမ၏ ရှေးဆုတောင်း

၌ (ဗဟုပုတ္တိက) သောဏာထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသဝတီ မင်းနေပြည်၌ သူဌေးသမီးဖြစ်၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာရစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က

ဘိက္ခုနိမတပါးကို "အာရဒ္ဓဝိရိယ = လုံ့လပြင်းထန် တက်သန်သော အရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူးဌာန ထားတော်မူသည်ကို မြင်ရ၍ အားကျနှစ်သက်ကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထို အာရဒ္ဓဝိရိယ ဧတဒဂ်ရာထူးကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား ရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထို သူဌေးသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းကြာ ကာလပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ၅ို ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် သာဝတ္ထိပြည်၌ သူဌေးသမီးဖြစ်၍ အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် အရှင်သခင်လင်ယောကျ်ား သူဌေးသားအိမ်သို့ လိုက်ပါရကာ သားသမီး (၁၀) တကျိပ်ထွန်းကား ရရှိရကား "ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာ"ဟူ၍ ထင်ရှားလေသည်။

ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာသူဌေးကတော်သည် နောက်တချိန်ဝယ် အရှင်သခင် လင်ယောကျ်ားသူဌေးသား ရဟန်းပြု၍သွားလတ်သော် အရွယ်သို့ရောက်ကြသည့် သားသမီးတကျိပ်တို့ကို အိမ်ထောင်ထိမ်းမြား နေရာချထားပြီးလျှင် အလုံးစုံသောဥစ္စာကို သားသမီးတို့အား အမွေခွဲဝေ၍ ပေးလေ၏၊ မိမိအတွက် အနည်းငယ်သော ဥစ္စာကိုမျှ ချန်၍မထားချေ။ ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာသူဌေးကတော်ကို သားများ သမီးများက နှစ်ရက်,သုံးရက်မျှသာ ကြည်သာယုယ ပြုစုကြပြီး နှစ်ရက်,သုံးရက်မှနောက် ရောက်သောအခါ၌ လွမ်းမိုးချုတ်ချယ်စကား ပြောကြား၍ လာကြလေသည်။

ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာသူဌေးကတော်သည် သားသမီးများက မိမိအပေါ်၌ မရိုမသေကြသောအဖြစ်ကို သိရှိ၍ "ငါ့အဖို့ရာ အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်၌ နေခြင်းဖြင့် အာဘယ်အမှု ပြုရအံ့နည်း = ပြုရန်မရှိသည်သာ"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ လူ့ဘောင်မှထွက်ကာ ရဟန်းမ-ပြုလေ၏။ ထိုသို့ ရဟန်းမ-ပြုပြီးနောက် ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာထေရိကို ဆရာဘိက္ခုနီတို့က အပြစ်တခု

အကြောင်းပြု၍ "၌ ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာဘိက္ခုနီသည် ဝတ်ကို မသိတတ်၊ မလျောက်ပတ်သည်ကို ပြုဘိ၏" ဟု သင့်လျော်ရာ ဒဏ်ထားမှုကို ပြုကြလေ၏။ သားသမီးတို့သည် ဒဏ်ထမ်း၍ နေသော မိခင်ဖြစ်သူ ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာထေရီကို မြင်ကြရလေလျှင် "၌အမယ်ကြီးသည် ယနေ့တိုင်အောင်လည်း ရဟန်းသိက္ခာမျက်ိုပင် မသိမြင်ဘိတကား" ဟု တွေ့လေရာရာအရပ်၌ ပြက်ရယ်ပြောင်လှောင်မှုကို ပြုကြလေ၏။

ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာထေရီ ဘိက္ခုနီသည် ထို သားသမီးတို့၏ ပြက်ရယ်ပြောင်လှောင် ပြောဆိုကြသောစကားကို ကြားရ၍ သံဝေဂကြီးစွာ ဖြစ်ရှိပြီးလျှင် "မိမိ၏ ဂတိစင်ကြယ်အောင် ပြုမှသင့်မည်" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ ထိုင်သောနေရာ, ရပ်သောနေရာတို့၌ ဒုတိယသာကာရ (=၃၂-ကောဋ္ဌာသ) ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းသရဇ္ဈာယ်၍ နေလေ၏။ (ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာထေရီ ဘိက္ခုနီသည် "ငါကား ကြီးမှရဟန်းမ-ပြုသူဖြစ်ရကား မမေ့မလျော့သူဖြစ်မှ သင့်တော်မည်" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ ဘိက္ခုနီတို့၏ဝတ်ကြီး, ဝတ်ငယ်ကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရင်း "ငါသည် ညဉ့်သုံးယံပတ်လုံး ရဟန်းတရားကို အားထုတ်ပေအံ့" ဟု ပြဿဒ်၏အောက်ထပ် ဝယ် တိုင်ကြီးတလုံးကို လက်ဖြင့်ကိုင်၍ ထိုတိုင်ကို လက်မလွှတ်ပဲ ရဟန်းတရား ပွါးများအားထုတ်လျက် ပင်ပန်းလှ၍ စကြိုသွားလျှင်လည်း "မှောင်မိုက်ထဲ၌ သစ်ပင်စသည်တို့တွင် တစုံတရာသောအရာ၌ ငါ၏ ဦးခေါင်းသည် တိုက်မိခိုက်မိလေရာ၏" ဟု အောက်မေ့ကာ သစ်ပင်ကို လက်ဖြင့်ကိုင်၍ ထိုသစ်ပင်ကို လက်မလွှတ်ပဲ လှည့်လည်စကြိုသွားကာသာ ရဟန်းတရား ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်လေ၏။ ။ထေရီဂါထာအဋ္ဌကထာမှ)။

အာရဒ္ဓဝီရိယ သောဏာထေရီဟု ထင်ရှားခြင်း

ထို (ဗဟုပုတ္တိက) သောဏာထေရီသည် ဆိုအပ်ပြီးသည့် အတိုင်း မအိပ်မနေ လုံ့လဝီရိယကြီးစွာဖြင့် ရဟန်းတရား ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်လေရကား ရှေးအခါ၌ ဗဟုပုတ္တိက-

သောဏာထေရီအမည်ထင်ရှားရာမှ နောက်အခါဝယ် “အာရဒ္ဓဝီရိယ-သောဏာထေရီ = ဝီရိယထက်သန်ပြင်းထန်သော သော-ဏာထေရီ”ဟု ထင်ရှားလေ၏။

ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

တနေ့သ၌ ဘိက္ခုနီမတို့သည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်သို့ အဆုံးအမခံယူရန် သွားရောက်ကြသည်ရှိသော် အာရဒ္ဓဝီရိယ-သောဏာထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီးကို “အိုရှင်မသောဏာ....ဘိက္ခုနီသံဃာအတွက် ရေနွေးတည်၍ ထားလိုက်ပါလော့”ဟု မှာတမ်း၍ သွားကြကုန်၏။ သောဏာထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီးသည်လည်း ရေနွေးအိုးမတည်မီ အလျင်ရှေးဦးစွာပင် မီးတင်းကုပ်အနီး၌ လူးလာတုံ့ခေါက် စင်္ကြံလျှောက်ရင်း လျှောက်ရင်း ဒွတ္တိံသာ-ကာရ (၃၂-ကောဋ္ဌာသ) ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရွတ်အံသရဇ္ဈာယ်လျက် ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းပွါးများ၍ နေလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော် ဂန္ဓကုဋိတိုက်တော် အတွင်း နေထိုင်တော်မူရင်းကပင်—

> ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဓမ္မမုတ္တမံ။
> ကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဓမ္မမုတ္တမံ။

သောဧော = ချစ်သမီး သောဏာ....။ ယော စ = အမှတ်မထင် အကြင် သူသည်ကား။ ဥတ္တမံ ဓမ္မံ = သန့်ရှင်းကိုးရပ် လောကုတ္တရာ တရားတော်မြတ်ကို။ အပဿံ— အပဿန္တော = မျက်မှောက်ထင်ထင် မတွေ့မြင်ရပဲ။ ဝဿသတံ = အနှစ်တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင်။ ဇီဝေ-ဇီဝေယျ = အသက်ရှည်ထွေ တည်နေရာ၏။ တသ် = ထိုသူ၏။ ဇီဝိတံ = အနှစ်တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင် ခန္ဓာဆက်စဉ် အသက်ရှင်၍ နေရခြင်းထက်။ ဥတ္တမံ ဓမ္မံ = သန့်ရှင်းကိုးရပ် လောကုတ္တရာတရားတော်မြတ်ကို။ ပဿ-တော = မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့ရမြင်ရသောသူ၏။ ကောဟံ = ကာလမကြာ တရက်တာမျှ။ ဇီဝိတံ = ခန္ဓာ-

ဆက်စဉ် အသက်ရှင်၍ နေရခြင်းသည်။ သေယျော = အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှပေ၏”—
ဟူသော ၌ သြဘာသဂါထာကို ရွတ်ဆိုဟောကြားတော်မူလေ၏။

သောဏာထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီးသည် သြဘာသတရားဂါထာ၏ အဆုံးဌ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိပြီးလျှင် (=ရဟန္တာဖြစ်ပြီးလျှင်)“ငါကား အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ၊ ၌ အကြောင်းကို မသိကြသည့် ရောက်လာသောပုဂ္ဂိုလ်များကား မစူးမစမ်းပဲသာလျှင် ငါ့အပေါ်ဌ မထီမဲ့မြင်မှု (=အထင်သေးမှု) ပြု၍ တစုံတရာ အပြစ်တင်စကား မထီမဲ့မြင်စကား ပြောကြားမိခဲ့လျှင် များစွာသော အကုသိုလ်ကို တိုးပွါးစေလေရာ၏၊ သို့ရကား ငါသည် သူတပါးတို့သိမှတ်နိုင်ကြောင်းကို ကြိုတင်ပြုလုပ်ထားမှသင့်တော်တော့မည်”ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ ရေအိုး(ရေနွေးတည်ရန်အိုး)ကို ခုံလောက်ပေါ်ဌ တင်ထားရုံတင်ထား၍ အောက်ဌကား မီးကို မမွေးပဲ ပကတိထားရှိလေ၏။

အဖော်အတူနေ ဘိက္ခုနီမတို့သည် ကျောင်းတော်မှ ပြန်လာကြသည်ရှိသော် ခုံလောက်ကို လှမ်းမျော်ကြည့်ကြလျက် မီးတောက်မီးလှဲကို မမြင်ကြရကား “၌ အဖွားကြီးကို ‘ဘိက္ခုနီသံဃာအတွက် ရေနွေးကျိုု၍ ထားလိုက်ပါ’ဟု ငါတို့မှာထားပြောကြားခဲ့ကြပါလျက် ၌ အဖွားကြီးသည် ယခုတိုင်အောင်ပင် ခုံလောက်ဌ မီးကိုမျှ မမွေးသေး မပြုသေးပါတကား” ဟု အပြစ်တင်စကား ပြောကြားကြလေ၏။ ထိုအခါ သောဏာထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီးက “ရှင်မတို့....ရှင်မတို့အဖို့ရာ မီးဖြင့် အဘယ်မှုစအံ့နည်း=ဘာလုပ်မည်နည်း၊ ရေနွေးဖြင့် ဒေချိုးလိုသော ဘိက္ခုနီမတို့သည် ထိုရေအိုးထဲမှ ရေကို ခပ်ယူ၍ ချိုးကြလော့” ဟု အံ့ဖွယ်စကား ပြောကြားလေလျှင် အတူနေအဖော် ဘိက္ခုနီမတို့သည်လည်း “၌သို့ အံ့ဖွယ်စကား ၌အဖွားကြီး ပြောကြားရာဌ အကြောင်းထူး တခုခု ကောန်ပင် ရှိသည်ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ကြံစည်စဉ်းစားမိကြကာ ထို ရေအိုးရှိရာသို့ သွားကြ၍ ရေဌ

လက်ကို ချန္ဒစ်ကာ စမ်းသပ်ကြသည်တွင် ပူနွေးသည်၏အဖြစ်ကို သိကြ၍ အခြားအိုးလွတ်တခုကို ယူဆောင်ခဲ့ကြကာ ခုံလောက် ပေါ်၌တင်ထားသောအိုးတွင်းမှ ရေကို ခပ်ယူကြလေကုန်၏။ ခပ်တိုင်း ခပ်တိုင်းသော နေရာသည် နဂိုရပကတိ ရေတဖန်ပြန်၍ ပြည့်မြဲ ပြည့်နေလေ၏။

ထိုအခါကမှ အတူနေအဖော် ဘိက္ခုနီမ အားလုံးတို့သည် သောဏာထေရိ ဘိက္ခုနီမကြီး၏ အရဟတ္တဖိုလ်၌တည်ကြောင်း= ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်းကို ကောင်းစွာသိရှိကြလျက် ရှေးဦးစွာ သိက္ခာဝါငယ်သော ဘိက္ခုနီမတို့သည် တည်ခြင်း ၅-မျိုးဖြင့် ထေရိမကြီး၏ ခြေရင်း၌ ဝပ်စင်းကုန်လျက် "အရှင်မကြီး.... အက္ခန်ပ်တို့သည် ၅၏မျှ ကာလကြာအောင် မစူးစမ်း မဆင်ခြင်မိကြပဲ အရှင်မကြီးကို အနိုင်ကျင့်ကာကျင့်ကာ လွှမ်းမိုးစကား ပြောမှားမိခဲ့ကြပါပြီ၊ အက္ခန်ပ်တို့ကို သည်းခံတော်မူကြပါလော့" ဟု တောင်းပန်စကား လျှောက်ထားပြောဆို ကန်တော့ကြလေကုန်၏။ သိက္ခာဝါကြီးသော ဘိက္ခုနီမတို့ကလည်း ဆောင့်ကြောင့် ထိုင်ကြ၍ "အရှင်မ....သည်းခံပါလော့" ဟု တောင်းပန်စကား ပြောကြား၍ ကန်တော့ကြလေ၏။

(၈) တေဒဂ်ဘဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ထိုအချိန်မှစ၍ "အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သောအခါမှ ရဟန်း ပြုသော်လည်း လုံ့လပြင်းထန် ထက်သန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မကြာမြင့်မီပင် သောဏာထေရိမကြီးသည် အရဟတ္တဖိုလ်၌တည် လေပြီ" ဟု ထေရိမကြီး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးသည် အထူးထင်ရှား ကျော်ကြား၍လာလေ၏။ နောက်အဖို၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ နေတော်မူကာ ဘိက္ခုနီထေရိမ တို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူးဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည် ရှိသော် သောဏာထေရိ ဘိက္ခုနီမကြီးကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ အာ-
ရဒ္ဓဝီရိယာနံ ယဒိဒံ သောဏာ = ရဟန်းတို့.... သမ္မပ္ပဓာန်

လုံ့လ ဝီရိယပြင်းထန် ထက်သန်ကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီများစွာတို့တွင် သောဏာတွင်မည် ဘိက္ခုနီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"— ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "အာရဒ္ဓဝီရိယ = ဝီရိယပြင်းထန် ထက်သန်သော အရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ် ရာထူးဌာန ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သောဏာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၈) သကုလာထေရီအကြောင်း

(ဤထေရီမ၏ အမည်ကို ဆဋ္ဌမူ အဂံတို့၌ အဋ္ဌကထာဌာ၌ "ဗကုလာ" ဟု ဖော်ပြ၏။ သီဟိုဠ်မူဋ္ဌကား "သကုလာ" ဟု ဖော်ပြ၏။ ဆဋ္ဌမူ ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာဌာလည်း "သကုလာ" ဟူ၍ပင် ဖော်ပြ၏။ ထို့ကြောင့် သီဟိုဠ်မူနှင့် ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာ (ကျမ်းနှစ်ကျမ်း) အသုံးများရာသို့ လိုက်၍ ဤမဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းဌာ "သကုလာထေရီ" ဟူ၍ပင် ဖော်ပြရေးသားအပ်၏။ ထိုထေရီမ၏ အကြောင်းအရာကိုလည်း ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာဖွင့်ပြပုံက ပို၍စုံလင်သဖြင့် ထိုထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာ အတိုင်း ဤကျမ်းဌာ ရေးသားဖော်ပြပေအံ့)—

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤသကုလာ ထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အာနန္ဒမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဖတူမိကွဲ နှမဖြစ်၍ အမည်အားဖြင့် နန္ဒာ-ဟု ခေါ်တွင်လေသည်။ နန္ဒာမင်းသမီးသည် သိကြားလိမ္မာသော အရွယ်သို့ ရောက်၍ တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အထံတော်ဝယ် တရားတော်ကို နာယူစဉ် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီမတပါးကို "ဒီဗ္ဗစက္ခုက = ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဏ်ကို လေ့လာနိုင်နင်းသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ် ရာထူးဌာန ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ လုံ့လ ဝီရိယကြီးစွာဖြင့် အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍ မိမိကိုယ်

တိုင်လည်း ထိုဒီဗ္ဗစက္ခုကတေဒဂ်ရာထူးကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဤအကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ ထိုမင်းသမီး၏ ဆုတောင်းပြည့်စုံမည့် အကြောင်းကို ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ (အကြောင်းအရာအကျယ်ကို သကုလာ ထေရီအပဒါန် ဝိဥကတ်မြန်မာပြန်၌ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

ပရိပိုင်ဏဟန်းမ-ဘဝ

နန္ဒာမင်းသမီးသည် ထိုဘဝ၌ အသက်ထက်ဆုံး များမြတ်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုခဲ့၍ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရကာ ဘဝသံသရာ အဆက်ဆက် လူ့ဝရပ်, နတ်ရွာ ကောင်းရာသုဂတိတို့၌သာလျှင် ကျင်လည်ကျက်စားရလျက် ကသိုပမြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူရာအခါဝယ် ပုဏ္ဏားမျိုး၌ ဖြစ်၍ ပရိပိုဏဟန်းမ-ပြုကာ ဧကစာရီ တကိုယ်တည်းနေသူဖြစ်လျက် (ကသိုပမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၍ ဓာတုစေတီတော်တည်ထားပြီးနောက်) တနေ့သ၌ ဆီဆွမ်းခံလှည့်လည်၍ ဆီကိုရလတ်သော် ထိုဆီဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ စေတီတော်၌ တည်ဆဲ့ပတ်လုံးဆီမီးပူဇော်မှုပြုခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထိုပရိပိုဏဟန်းမသည် ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ အလွန်စင်ကြယ်သော နတ်မျက်စိရှိသည့် နတ်သမီးဖြစ်ကာ ဗုဒ္ဓန္တရအသင်္ချေယျတကပ်ပတ်လုံး နတ်ပြည်တို့၌သာ ကျင်လည်ကျက်စား၍ အကျွန်ုပ်တို့မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် သာဝတ္ထိပြည်၌ ပုဏ္ဏားအမျိုး၌ဖြစ်လတ်၍ အမည်အားဖြင့် "သကုလာ" ဟူ၍ မည်တွင်လေသည်။ သကုလာပုဏ္ဏေးသမီးသည် သိကြားလိမ္မာသော အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော် မြတ်စွာဘုရား၌ စေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ကို အလှူခံတော်မူသော ကျောင်းလွှတ် = ကျောင်းရေစက်ချ ပူဇော်ပွဲ၌ သာသနာတော်ဝယ် သဒ္ဓါကြည်ညိုသော ဥပါသိကာတယောက် ဖြစ်ခဲ့၍ နောက်တချိန်ဝယ် ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်တပါး အထံမှ

တရားကို ကြားနာရ၍ သံဝေဂကြီးစွာ ဖြစ်ရှိကာ သာသနာဝန်ထမ်း ရဟန်းမ-ပြုခဲ့လေသည်။ ရဟန်းမ-ပြုပြီးနောက် မမွေ့မလျော့ ရဟန်းတရား ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်သဖြင့် မကြာမြင့်မီပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကာ ရဟန္တာထေရိမ ဖြစ်လေတော့၏။

(ဂ) ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

သကုလာ ထေရီ ရဟန္တာဘိက္ခုနီမသည် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသည်မှ အစပြု၍ ရှေးကဆုတောင်းပါခဲ့သည့် အတိုင်း ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ကို အထူးလေ့လာသဖြင့် အလွန်နိုင်နင်းသူ ဖြစ်လေ၏။ သို့ရကား နောက်အဖို၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ နေတော်မူလျက် ဘိက္ခုနီမတို့ကို အစဉ် အတိုင်း ဧတဒဂ်ရာထူးဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် သကုလာထေရီ ဘိက္ခုနီကို—

> “ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ ယဒိဒံ သကုလာ = ရဟန်းတို့.... ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ကို လေ့လာနိုင်နင်းကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမများစွာတို့တွင် သကုလာဘိက္ခုနီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏”—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ “ဒိဗ္ဗစက္ခုက = ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ကို လေ့လာနိုင်နင်းသောအရာ” ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သကုလာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၉) ကုဏ္ဍလကေသာထေရီ အကြောင်း

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း

၌ ကုဏ္ဍလကေသာထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီး သည်လည်း ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ သူဌေးသမီးဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏

တရားစကားကို ကြားနာစဉ် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က သုဘာထေရီ ဘိက္ခုနီကို "ဒီပပ္ပါဘိညာ = လျင်မြန်သောမဂ်ဖိုလ် အသိဉာဏ်ရှိသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ် ရာထူးဌာန ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုဒီပပ္ပါဘိညာတေဒဂ်ရာထူးကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က လည်း ၅၂ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ ထို သူဌေးသမီး၏ဆုတောင်း ပြည့်စုံမည့်အကြောင်းကို ဗျာဒိတ် စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ကိကီမင်းကြီး သမီးတော်ဘဝ

ထို သူဌေးသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းကာလပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ကဿပမြတ်စွာ ပွင့်တော် မူရာအခါ၌ ကာသိတိုင်း ဗာရာဏသီပြည့်ရှင် ဘုရင်ကိကီမင်း ကြီး၏ (ရှေးဖော်ပြရာပါ)သမီးတော်ခုနစ်ယောက်တို့တွင် လေး ယောက်မြောက် "ဘိက္ခဒါယိကာ"မည်သော သမီးတော်ဖြစ်၍ အနှစ် နှစ်သောင်းကြာ ဆယ်ပါးသီလတို့ကို ဆောက်တည်ကာ အဖော်မရှာပဲ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျင့်သုံးလျက် သံဃာတော်အား နေထိုင်ရန် ပရိဝုဏ်ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းပြုခြင်း

ထို ဘိက္ခဒါယိကာမင်းသမီးသည် ဗုဒ္ဓန္တရအသင်္ချေယျ တကပ် ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ခဲ့၍ ၅၂ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဘဒ္ဒါအမည်ရှိသော သူဌေးသမီး ဖြစ်၍လာလေ၏။ ထိုဘဒ္ဒါ သူဌေးသမီးနှင့် တနေ့တည်းမှာပင် ထိုရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ပုရောဟိတ် ၏သား ဖွားမြင်လေသည်။ ထိုပုရောဟိတ်သား ဖွားမြင်သော အချိန်၌ မင်းကြီးနန်းတော်ကို အစပြု၍ တမြို့လုံး၌ လက်နက် မှန်သမျှတို့သည် အလိုတပြောင်ပြောင် ထွက်ကြလေကုန်၏။

ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးသည် စောစောပင် မင်းနန်းတော်သို့ သွား၍ မင်းကြီးကို "အသို့နည်း=ဘယ့်နှယ်လဲ အရှင်မင်းကြီး.... ချမ်းသာစွာ အိပ်ရနေရပါ၏လော"ဟု စကားစတင်မေးလေ၏။ မင်းကြီးက "ဆရာ....ကျွန်ုပ်အဖို့ရာ အဘယ်မှာလျှင် ချမ်းသာစွာ အိပ်ရခြင်း ဖြစ်တုံအံ့နည်း = ချမ်းသာစွာ မအိပ်ရသည်သာ၊ ယနေ့ တည်ဉ့်လုံး ရွှေနန်းတော်၌ ရှိသမျှသောလက်နက်တို့ အလှဲတပြောင်ပြောင်ထွက်၍ နေသည်တို့ကို မြင်ရ၍ ငါတို့မှာ လွန်စွာကြောက်ရွံခြင်းသို့ ရောက်ကြရပါသည်" ဟု မိန့်ဆိုလေလျှင် ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးသည် "မြတ်သောမင်းကြီး....ထိုလက်နက်များ အလှဲတလက်လက် ထွက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်တော့ ဖြင့် ထွေရာလေးပါး စိတ်အကြံများကာ ပူပန်တော်မမူပါလင့်၊ အရှင်မင်းကြီးတို့၏ ရွှေနန်းတော်မှာသာ လက်နက်များ အလှဲတလက်လက် ထွက်သည် မဟုတ်ပါ၊ တမြို့လုံးမှာပင် ၅၀်ကဲ့သို့ လက်နက်များ အလှဲတလက်လက် ထွက်ကွန့်မှု ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ" ဟု ပြန်ကြားလျောက်ထားလေ၏။ တဖန် မင်းကြီးက "ဆရာ.... အဘယ့်ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ လက်နက်များ အလှဲတလက်လက် ထွက်ရပါသနည်း" ဟု မေးလေလျှင် ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးသည် "အရှင်မင်းကြီး.... အကျွန်ုပ်တို့အိမ်၌ စောရနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်လျက် သတို့သား ဖွားခဲ့ပါသည်။ ထိုသတို့သားသည် တမြို့လုံး၏ ရန်သူဖြစ်ကာ ဖွား၍လာပါသည်၊ ၅၀်လက်နက်များ အလှဲတလက်လက် ထွက်ခြင်းသည် ထိုသတို့သား တမြို့လုံး၏ ရန်သူဖြစ်မည့် ပုဗ္ဗနိမိတ် (=ရှေပြေးနိမိတ်) ဖြစ်ပါသည်။ အရှင်မင်းကြီးတို့အဖို့ရာ တစုံတရာ ဥပဒ်မရှိ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အကယ်၍ အရှင်မင်းကြီးတို့က ဖယ်ရှားဖို့ရန် အလိုတော်ရှိကြပါမူ အကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုသတို့သားကို ဖယ်ရှားဖျောက်ဖျက်ပစ်ကြပါမည်" ဟု ပြန်လည်လျောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မင်းကြီးသည် "ငါတို့အဖို့ရာ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်လတ်မည့် ဥပဒ်မရှိခဲ့သော် ထိုသတို့သားကို ဖယ်ရှားဖျောက်ဖျက်မှု ပြုရန် မရှိချေ"ဟု မိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။

ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးသည် “ငါ့သားကား မိမိအမည်ကို မိမိပင် မှည့်ယူ၍ လာသူဖြစ်ချေသည်” ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကာ သား၏အမည်ကို “သတ္တုက”ဟူ၍ မှည့်ခေါ်လေ၏။ သူငယ်အိမ်ဦးလည်း ဘဒ္ဒါသူငယ်သမီးသည် တနေ့တခြား ကြီးပြင်း၍လာလေ၏။ ပုရောဟိတ်ဆရာကြီး၏အိမ်ဦးလည်း သတ္တုကသတို့သားသည် တနေ့တခြား ကြီးပြင်း၍လာလေ၏။ သတ္တုကသတို့သားသည် မိမိအင်အားဖြင့် ပြေးလွှားသွားလာကာ ကစားနိုင်သော အချိန်မှစ၍ မိမိရောက်ရာဌာနရှိ မိမိဝေ့မြင်သမျှ ဝတ္ထုပစ္စည်းအလုံးစုံကို ခိုးယူခဲ့ကာ မိဖတို့၏အိမ်ကို ပြည့်စေလေသည်။ ဖခင်ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးသည် ထိုသတ္တုကသားငယ်ဆိုးကို မခိုးယူရန်အကြောင်းပေါင်း အထောင်ကို ပြောပြဆိုဆုံးမပါသော်လည်း တားမြစ်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ပဲ ရှိရှာလေ၏။

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သတ္တုကလူဆိုး ထကြွသောင်းကျန်းခြင်း

နောက်တချိန်၌ကား အရွယ်ကြီးမြောက် ရောက်လတ်သော ထိုသတ္တုကလူဆိုး၏ အဖိုရာ အဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မခိုးမဆိုးရန် တားမြစ်၍ မရနိုင်တော့ကြောင်း ကောင်းစွာသိမြင်လတ်၍ ဖခင်ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးသည် ပုဆိုးညို (=အဝတ်မဲ့) နှစ်ထည်တို့ကို ပေး၍ အိမ်စပ်ခြံစပ် နံရံကို ဖောက်ထွင်းဖြတ်တောက်နိုင်သည့် လက်နက်ကိရိယာကိုဂုင်း,ခရီးသွားယန္တရား(=ကြိုးလှေကား)ကိုဂုင်း ချင်း၏လက်၌ ပေးအပ်ပြီးလျှင် “သင်သည် ဤခိုးမှုဖြင့်ပင် အသက်ရှင်ပေတော့” ဟု လက်လျှော့စကား ပြောကြားကာ သတ္တုကသားဆိုးကို အိမ်မှနှင်ထုတ် စွန့်ပစ်လိုက်လေတော့၏။

သတ္တုကလူဆိုးသည် ထိုနေ့မှစ၍ ကြိုးလှေကားကို ပစ်တင်ကာ ဥစ္စာပေါများသောအမျိုးတို့၏ ပြာသာဒ်ထက်သို့ တက်ရောက်၍ နံရံခြံစပ်ကို ဖြတ်တောက်ဖောက်ထွင်းလျက် သူတပါးတို့အိမ်၌ ထားအပ်သမျှသော ဥစ္စာဘဏ္ဍာစုကို မိမိထားအပ်သည့် ဥစ္စာဘဏ္ဍာများပမာ အလိုရှိတိုင်း ခိုးယူလုယက်၍ သွားလေ၏။ ရာဇဂြိုဟ်တမြို့လုံး၌ ထိုသတ္တုကလူဆိုး မခိုးမဝှက် မလု

ယက်အပ်သောအိမ်ဟူ၍ မရှိချေ။ အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်း သတ္တုကလူဆိုး ခိုးဖောက်သဖြင့် အပေါက်တွေချည်း ဖြစ်၍နေလေ၏။

တနေ့သ၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည့်ရှင်မင်းကြီးသည် ရထားဖြင့် မြို၌လည့်လည်ကြည့်ရှုလတ်သော် အိမ်နံရံပေါက်တို့ကိုမြင်၍ ရထားထိန်းကို "အချင်းရထားထိန်း....အဘယ့်ကြောင့် ဤမြို၌ အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်း အပေါက်တွေဖြစ်နေသနည်း"ဟု မေးလေ၏။ ရထားထိန်းက "အရှင်မင်းမြတ်.... ဤမြို၌ သတ္တုကမည်သောလူဆိုးသည် အိမ်နံရံကို ဖြတ်တောက်ဖောက်ဖျက်၍ အမျိုး (=လူကြီးလူကောင်း)တို့၏ဥစ္စာကို လုယက်ခိုးငှက်၍နေပါသည်၊ ထို့ကြောင့် အိမ်တိုင်း အိမ်တိုင်း အပေါက်တွေဖြစ်၍ နေပါသည်" ဟု လျောက်ထားလေလျှင် မင်းကြီးသည် မြို့ဝန်ကို ရှေ့တော်သို့ ခေါ်စေ၍ "ဤရာဇဂြိုဟ်မြို့မှာ သတ္တုကမည်သော နံရံဖောက်သူခိုး လူဆိုးရှိသည် ဆိုပါလား၊ အဘယ့်ကြောင့် ထိုလူဆိုးကို အသင် မဖမ်းသနည်း"ဟု မေးလေ၏။ မြို့ဝန်က "အရှင်မင်းကြီး.... အကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုလူဆိုးကို ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွ တွေ့မြင်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ကြပါ (=ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွ မတွေ့ရ၍ မဖမ်းနိုင်ပဲ ရှိကြရပါသည်)"ဟု လျောက်ထားလေလျှင် မင်းကြီးသည် မြို့ဝန်ကို "သင်သည် အကယ်၍ ယနေ့ ထိုသတ္တုကလူဆိုးကို ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွ လက်ရဖမ်း၍ မင်းကြီးအား ပြလေ၏။ မင်းကြီးသည် "ဤသတ္တုကလူဆိုးကို ရှေ့မြို့တော်တောင်တံခါးမှ ထုတ်၍ သတ်ကြကုန်လော့" ဟု အမိန့်ထုတ်ဆင့်တော်မူလေ၏။ (ဤဖြစ်ရပ်ကား အဇာတသတ်မင်း၏ လက်ထက်၌ ဖြစ်သောအကြောင်းအရာ ဖြစ်သည်

ဟု မှတ်ယူရာ၏)။ မြို့ဝန်သည် မင်းကြီးစကားကို ကောင်းပါပြီ ဝန်ခံ၍ ထိုသတ္တုကလူဆိုးကို လမ်းလေးခွဆုံတိုင်း ဆုံတိုင်းသော အရပ်၌ ကြိမ်ဒဏ်အချက် တထောင် တထောင်ရိုက်နှက်လျက် လက်ပြန်ကြိုးတုပ်ကာ တောင်တံခါးသို့ ရှေးရှုခေါ်ဆောင်၍ သွားလေ၏။

ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး၏ ချစ်ခင်စိတ်

ထိုအချိန်၌ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည် လမ်းဖက်မှ လူအများ၏ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် အသံကြောင့် ခြင်္သေ့ခံသော လေသာနန်း ပြူတင်းကိုဖွင့်၍ ကြည့်ရှုလေလျှင် ထိုသို့ရိုက်နှက်ကာ ခေါ်ဆောင် အပ်သော သတ္တုကလူဆိုးကို မြင်ရ၍(ရှေးက အတူတကွ ပေါင်း သင်းဆက်ဆံခဲ့ရခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် အချစ်စိတ် သောကစိတ်တို့ ရောထွေးနှိပ်စက်အပ်ကာ) လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် မိမိရင်ကို မ-၍ သွားရောက်ကာ ကြက်သရေရှိသောအိပ်ရာ၌ မျက်နှာအောက်ချ(=မှောက်လျက်)လျောင်း၍နေလေ၏။ ။ အထူးအားဖြင့်–ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးကား ထိုသူဌေးကြီး သူဌေး ကတော်ကြီးတို့၏ ချစ်၍မငြီး တဦးတည်းသော သမီးဖြစ်လေ သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး၏ ဆွေမျိုးများသည် သမီးကလေး အနည်းငယ်မျှ မျက်နှာပျက်သည်ကိုပင် သည်းမခံ နိုင်အောင် ရှိကြလေ၏။

ထိုအခါ မိခင်သူဌေးကတော်ကြီးသည် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး အိပ်ရာ၌ အလျားမှောက်၍ နေသည်ကို မြင်ရ၍ “သမီး....အဘယ် အမှုကို ပြုသနည်း=ဘာလုပ်တာလဲ”ဟု မေးမြန်းလေ၏။ ဘဒ္ဒါ သူဌေးသမီးက “အိုမိခင်....သတ်ဖို့ရန် ခေါ်ဆောင်သွားသော ထို ခိုးသားကို မြင်ပါ၏လော”ဟု မေးလေလျှင် မိခင်သူဌေးကတော် ကြီးသည် “အိမ်း....မြင်ပါ၏ ချစ်သမီး....”ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထို အခါ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည် “အိုမိခင်.... ထိုသူကို ရမှ သမီး အသက်ရှင်ရပါလိမ့်မည်၊ မရပါမူ သမီး၏ အဖို့ရာ သေရန်သာ ရှိပါတော့သည်”ဟု တိုက်ရိုက်ဖွင့်ဟပြောဆိုလေ၏။ မိဖနှစ်ပါး ဆွေမျိုးများတို့သည် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးကို အနည်းနည်းနားချ

အသိဉာဏ်ပေးကြသော်လည်း မရနိုင်သည့်အဆုံးဝယ် "သေခြင်းထက်တော့ အသက်ရှင်၍နေခြင်းက မြတ်သေး၏"ဟုသာမှတ်ချက်ချကြရလေကုန်၏။

ထိုနောင်မှ ဖခင်သူဌေးကြီးသည် မြို့ဝန်မင်းထံသို့ သွားရောက်၍ အသပြာတထောင် လက်ဆောင်တံစိုး ထိုးပြီးလျှင် "မြို့ဝန်မင်း.... ကျွန်ုပ်၏ သမီးသည် ထိုလူဆိုးသတ္တုကအပေါ်၌ တပ်မက်သောစိတ်ရှိ၍ နေပါသည်၊ တစုံတခု ဖြစ်နိုင်သောနည်းလမ်းဥပါယ်ဖြင့် မြို့ဝန်မင်းသည် ဤသတ္တုကလူဆိုးကို လွှတ်စေချင်ပါသည်" ဟု တိုးတိုးတိတ်တိတ် ပြောကြားလေ၏။ မြို့ဝန်မင်းသည် "ကောင်းပြီ"ဟု ဝန်ခံ၍ သတ္တုကလူဆိုးကို ဖမ်းမြဖမ်းဆောင်ကာ နေဝင်သည်တိုင်အောင် ထိုမှဤမှ ကိစ္စကိုချွတ်ထွင်၍ နေဝင်လတ်သည်ရှိသော် ထောင်ထဲမှ ထောင်သားတယောက်ကို ထုတ်ဆောင်စေလျက် သတ္တုက လူဆိုးအား တုပ်နှောင်သည့်အနှောင်အဖွဲများကို ဖြေစေပြီးလျှင် ထိုသတ္တုကလူဆိုးကို တိတ်တဆိတ် သူဌေးအိမ်သို့ပို့စေပြီးနောက် ထိုသတ္တုက လူဆိုးအား တုပ်နှောင်သည့် အနှောင်အဖွဲများဖြင့်ပင် ထောင်သားကို ဖွဲ့နှောင်၍ တောင်တံခါးမှ ထုတ်ဆောင်ကာ ကွပ်မျက်သတ်ဖြတ်လိုက်လေ၏။

မိဘမေတ္တာ ကြီးလှစွာ၏

သူဌေး၏ကျွန်များသည်လည်း သတ္တုကလူဆိုးကို ခေါ်ဆောင်ခဲ့၍ သူဌေးအိမ်သို့ လာရောက်ကြလေကုန်၏။ သတ္တုကကို တွေ့ရလေလျှင် သူဌေးကြီးသည် "ငါ့သမီး၏ စိတ်အလိုပြည့်ဝအောင် ငါဖြည့်တော့မည်"ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ သတ္တုကလူဆိုးကို နှံသာရေဖြင့် ရေချိုးစေ၍ အဆင်တန်းဆာစုံ ဝတ်ဆင်စေပြီးလျှင် သမီး၏ပြာသာဒ်သို့ သတ္တုကလူဆိုးကို ပို့လေ၏။ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည်လည်း "ငါ့အကြံကား အောင်မြင်ပြည့်ဝလေပြီ" ဟုအားရဝမ်းသာစွာ များစွာသောအဆင်တန်းဆာတို့ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို အလှဆုံးပြုပြင် တန်းဆာဆင်၍ ထိုသတ္တုကလူဆိုးကို လုပ်ကျွေးမှုယူ ပြုစုလေ၏။

သတ္တုက၏ ကောက်ကျစ်သောအကြံ

သတ္တုကလူဆိုးသည် နှစ်ရက်, သုံးရက်လွန်သောအခါ "ဤသူဌေးသမီး၏ အဆင်တန်းဆာ ဘဏ္ဍာအားလုံးသည် ငါ့ဥစ္စာဖြစ်ရမည်၊ တနည်းနည်းဖြင့် ဤအဆင်တန်းဆာများကို ရယူမှသင့်တော့မည်"ဟု ယုတ်မာစွာကြံစည်၍ မိမိအနီး၌ ချမ်းသာစွာထိုင်နေသောအခါ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးကို "ရှင်မ.... ငါ့မှာ သင့်ကို စကားတခွန်းပြောဆိုရန်ရှိသည်"ဟု ခပ်တည်တည်ပြောလေ၏။ သူဌေးသမီးသည် လာဘ်အထောင်ကို ရသည့်အလား အားရဝမ်းသာစွာ "ရဲရဲဝံ့ဝံ့သာ ပြောဆိုပါအရှင်...."ဟု အထင်ကြီးစွာဖြင့် ပြန်ကြားပြောဆိုရှာလေ၏။ ထိုအခါ သတ္တုကလူဆိုးသည် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးကို "ဘဒ္ဒါ.... သင်ကတော့ 'ငါ့ကို အမှီပြု၍ ဤသတ္တုကသည် အသက် ရအပ်လေပြီ' ဟု ကြံစည် အောက်မေ့ပေလိမ့်မည်၊ စင်စစ်သော်ကား ငါသည် အဖမ်းခံရလျှင် ခံရခြင်းပင် စောရပပါတတောင်စောင့်နတ်မင်းအား 'အကယ်၍ အကျွန်ုပ်သည် အသက်ရှင်မှုကို ရခဲ့ပါမူ အရှင်နတ်မင်းအား ဗလိပူဇော်ပွဲကို ပေးဆက်ပါမည်' ဟု တောင်းပန်တိုးလျှိုးခဲ့လေသည်။ ငါသည် ထိုစောရပပါတတောင်စောင့်နတ်မင်းကို အမှီပြု၍ အသက်ရှင်မှုကို ရအပ်ခဲ့ပါပြီ၊ သင်ဘဒ္ဒါသည် လျင်မြန်စွာပင် ဗလိပူဇော်ပွဲများကို စီရင်ပြင်ဆင်စေပါလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။

ဘဒ္ဒါ သူဌေးသမီးသည် "ငါကား ထိုအရှင်သခင် လင်ယောကျ်ား သတ္တုက၏ စိတ်အလိုဆန္ဒကို ဖြည့်ကျင့်မည်"ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဗလိပူဇော်ပွဲများကို စီရင်ပြင်ဆင်စေ၍ အဆင်တန်းဆာစုံ ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် သတ္တုကနှင့် အတူတကွ ယာဉ်တခုတည်း၌ စီးနင်းလိုက်ပါ၍ စောရပပါတတောင်သို့ အရောက်သွားပြီးသော် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည် ရိုးသားသော စိတ်ဖြင့်ပင် "တောင်စောင့်နတ်မင်းအား ဗလိပူဇော်မှု ပြုပေတော့အံ့" ဟု အဖော်များနှင့် အတူတကွ တောင်ပေါ်သို့ တက်ရောက်ရန် စီမံအားထုတ်ရှာလေ၏။ သတ္တုကလူဆိုးကြီးသည်ကား "အတူတကွ ပါလာသူအားလုံးတို့ တောင်ပေါ်သို့ တက်ရောက်ကြလျှင် ငါ့

အဖို့ရာ ဤသူဌေးသမီး၏ အဆင်တန်းဆာများကို လုယူရန်အခွင့်ရလိမ့်မည် မဟုတ်”ဟု ကြံစည်၍ အတူပါလာသူများကို တောင်ခြေဒေသ နေရစ်စေပြီးလျှင် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး တယောက်ထီးကိုသာ ဗလိပူဇော်ပွဲကို ရွက်စေလျက် စောရပပါတတောင်သို့ တက်လေ၏။

သတ္တုက၏ အကြံ ပေါ်လွင်ခြင်း

သတ္တုကသည် တောင်ပေါ်သို့ နှစ်ယောက်သား တက်ကြသောအခါ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးနှင့် စကားပြောဆိုလျှင် ချစ်ဖွယ်စကားလုံးဝမပြောကြားပဲ ကြမ်းတမ်းရုန့်ရင်းသောစကားကိုသာ လျှင် ပြောဆိုလေ၏။ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည်လည်း ပါးနပ်သူဖြစ်ရကား စကားပြောပုံ အခြင်းအရာဖြင့်ပင် သတ္တုကလူဆိုး၏ ကောက်ကျစ်သောအလိုအကြံကို ကောင်းစွာရိပ်မိ သိရှိလေ၏။ တောင်ပေါ်သို့ ရောက်သောအခါ သတ္တုကလူဆိုးသည် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးကို “ဘဒ္ဒါ.... သင်၏ အပေါ်ရုံအဝတ် = တဘက်ကို ချွတ်၍ သင့်ကိုယ်မှာ ဆင်လာသည့် အဆင်တန်းဆာ အားလုံးကို ဤတဘက်၌ အထုပ်ထုပ်လိုက်”ဟု မိုက်ရိုင်းစွာ ပြောဆိုလေ၏။ လိမ္မာပါးနပ်သော ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးက “အိုအရှင်.... ကျွန်မ၏ အဖို့ရာ ဘာအပြစ်ရှိပါသနည်း”ဟု သာယာချစ်ဖွယ်ရာ မေးမြန်းသော်လည်း သတ္တုကလူဆိုးသည် လူဆိုးပြိုပြို “ဟယ်အမိုက်မ.... ငါသည် ဗလိနတ်စာပူဇော်ရန် လာရောက်သည်ဟု သင်မှတ်သလော၊ (မဟုတ်ပေ)၊ ငါတမူကား (ဗလိနတ်စာ ပူဇော်ရန်ကို မဆိုထားဘိ) ဤတောင်စောင့်နတ်၏ အသည်းကိုပင် ထုတ်နုတ်၍ စားဝံ့သူဖြစ်သည်၊ စင်စစ်သော်ကား ဗလိနတ်စာပူဇော်မည့်အယောင်ဖြင့် သင်၏ အဆင်တန်းဆာများကို လုယူလိုသည်ဖြစ်၍ ဤတောင်ထိပ်သို့ လာရောက်ခြင်းဖြစ်သည်” ဟု ရိုင်းပြစွာ ပြောဆိုလေ၏။

ဘဒ္ဒါ၏ အလိမ္မာရည်

အလွန်ပါးနပ် လိမ္မာလှသော ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးက “အရှင်.... အဆင်တန်းဆာများသည် အဘယ်သူ၏ ဥစ္စာပါနည်း(=အရှင်၏

ဥစ္စာပင် ဖြစ်ပါ၏ဟု ဆိုလိုသည်)၊ ကျွန်တော်မသည်လည်း အဘယ်သူ၏ ဥစ္စာပါနည်း (=အရှင်၏ ဥစ္စာပင် ဖြစ်ပါသည်ဟု ဆိုလိုသည်)" ဤကဲ့သို့ ပြောဆိုသောအခါ သတ္တုကလူဆိုးသည် "ငါတို့သည် ဤသို့သောစကားမျိုးကို နားမလည်ကြကုန်၊ သင့်ဥစ္စာကား တပါး, ငါ့ဥစ္စာကား တခြားသာလျှင်ဖြစ်၏" ဟု ပြတ်တောင်းစကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည် "ကောင်းပါပြီ အရှင်....၊ အထူးတောင်းပန်လိုပါသည်မှာ ကျွန်တော်မ၏ နှလုံးအလိုတခုကိုမူ ဖြည့်စေချင်ပါသည်၊ ယခုတန်းဆာဆင်မြှတိုင်းဖြင့် ကျွန်တော်မအား အရှင့်ကို ရှေ့မှုတ်း, နောက်မှုတ်း လှည့်လည်ကာ လည်ဖက်၍ ယုယခြင်းငှါ အခွင့်ပေးကြစေလိုပါသည်"ဟု အလိမ္မာစကားပြောကြားလေ၏။ သတ္တုကလူဆိုးသည် "ကောင်းပြီ"ဟု လက်ခံလေ၏။

ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည် သတ္တုကလူဆိုးက လက်ခံသည်ကို သိရလျှင် အချိန်ကိုမဆွဲပဲ လူဆိုး၏ရှေ့မှ လည်ဖက်၍ယုယပြီးလျှင် နောက်ဖက်မှ လည်ဖက်၍ယုယသည့်အဟန်ဖြင့် ထိုသတ္တုကလူဆိုးကို တောင်ချပ်ကြားဌ် တအားတွန်းချလိုက်လေ၏။ သတ္တုကလူဆိုးသည် တောင်ပေါ်မှ ဒလိမ့်ခေါက်ကွေးကျကာ မြေအပြင်သို့ မရောက်မီ ကောင်းကင်မှာပင် မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်ဖြစ်ကာ ပျက်စီးခြင်းမလှ ပျက်စီးရလေတော့၏။

(ဤဌ္ဌ။ ။သတ္တုကလူဆိုးကို တောင်ပေါ်မှ တွန်းချလိုက်သော အခိုက် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး၏ သန္တာန်ဌ္ဌ ပါဏာတိပါတစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြစ်၍ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ရှေ့ပိုင်း နောက်ပိုင်းတို့ဌ္ဌ အသက်အန္တရာယ်မှ လွတ်မြောက်ရန် ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြုလုပ်သောအခါ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး၏သန္တာန်ဌ္ဌ ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်များ ဖြစ်သည်ကို အထူးမှတ်ယူသင့်ကြောင်း ဆရာကြီးဦးလင်း မသေမီက ဆရာထွန်းကို အထူးမှာကြား ပြောဆိုသွားခဲ့ပါသည်)။

ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး၏ ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်ကို တောင်စောင့်နတ်မင်း ချီးကျူးခြင်း

ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး ပြုလုပ်အပ်သည့် အလွန်ဆန်းကြယ်သော အပြုအမူကို တွေ့မြင်ရ၍ စောရပပါတတောင်စောင့်နတ်မင်းသည် သူဌေးသမီး၏ ပညာဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးသောအားဖြင့် ဤဆိုလတ္တံ့သော ၂-ဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆိုလေ၏—

(၁) နု ဟိ သဗ္ဗေသု ဌာနေသု၊
ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ၊
တတ္ထ တတ္ထ ဝိစက္ခဏာ။

(ဤဂါထာ ပဌမပိဋကဝယ် အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ၌ "နု သော သဗ္ဗေသု ဌာနေသု"ဟူ၍ ရှိသော်လည်း ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာကိုးကားသည့် အပဒါန်ပါဠိ, ဓမ္မပဒပါဠိတို့၌ "နု ဟိ သဗ္ဗေသု ဌာနေသု" ဟူ၍သာ ရှိသည်၊ ထိုပါဠိကသာ အနက်သဘောလည်း ချောမော ပြေပြစ်သည်)။ အနက်ကား–သဗ္ဗေသု ဌာနေသု = ခပ်သိမ်းဥဿုံ အလုံးစုံသောအရာဌာနတို့၌။ ပုရိသော ဟိ = ပုရိသော ဧဝ = အမျိုးကောင်းသား မင်းယောကျ်ားသည်သာလျှင်။ ပဏ္ဍိတော=ပညာဉာဏ်ရှိ ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟောတိ = ဖြစ်နိုင်သည်ကား။ နု = မဟုတ်။ ဣတ္ထီပိ = မာတုဂါမ မင်းမိန်းမသည်လည်း။ တတ္ထ တတ္ထ = ထိုထိုကိစ္စ အဝဝတို့၌။ ဝိစက္ခဏာ = ကောင်းစွာမြော်မြင် ဆင်ခြင်နိုင်သူ ဖြစ်ဘိမူကား။ ပဏ္ဍိတာ = ပညာဉာဏ်ရှိ ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟောတိ=ဖြစ်နိုင်၏။

(၂) နု ဟိ သဗ္ဗေသု ဌာနေသု၊
ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ၊
လဟုံ အတ္ထဝိစိန္တိကာ။

သဗ္ဗေသု ဌာနေသု = ခပ်သိမ်းဥဿုံ အလုံးစုံသော အရာဌာနတို့၌။ ပုရိသော ဟိ = ပုရိသော ဧဝ = အမျိုး ကောင်းသား မင်းယောကျ်ားသည်သာလျှင်။ ပဏ္ဍိတော = ပညာဉာဏ်ရှိ ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟောတိ = ဖြစ်နိုင်သည်ကား။ န = မဟုတ်။ ဣတ္ထိပိ = မာတုဂါမ မင်းမိန်းမသည်လည်း။ လဟုံ = လျင်မြန်စွာ။ အတ္ထဝိစိန္တိကာ = အကျိုးရကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းကို မစောင်းမဖည် ကြံစည်ဆင်ခြင်နိုင်သူ ဖြစ်ဘိမူကား။ ပဏ္ဍိတာ = ပညာဉာဏ်ရှိ ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟောတိ=ဖြစ်နိုင်၏။

ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထိုနောင်မှ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည် "ငါကား ဤပုံ ဤနည်းဖြင့် အိမ်သို့ တဖန် မပြန်နိုင်တော့ချေ။ =ပြန်၍ မဖြစ်တော့ချေ၊ ဤဇေတဝင်မှပင် ဦးတည့်ရာသွားရောက်၍ တွေ့ရှိသောရဟန်းအဖြစ် တခုခုသို့ ကပ်ရောက်ပေတော့အံ့" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကာ ဦးတည့်ရာ သွားလေလျှင် တက္ကတွန်းအရာမ်တခုသို့ ရောက်ရှိ၍ တက္ကတွန်းဆရာတို့ကို ရဟန်းပြုပေးရန် တောင်းပန်လေ၏။ ထိုအခါ ဘဒ္ဒါကို တက္ကတွန်းဆရာတို့က "အဘယ်နည်းဖြင့် ရဟန်းဖြစ်စေလိုသနည်း = အညံ့စားရဟန်း ဖြစ်စေလိုသလော, အမြတ်စားရဟန်း ဖြစ်စေလိုသလော" ဟု မေးမြန်းကြလေလျှင် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည် "အရှင်တို့၏ သာသနာဝယ် အမြတ်ဆုံးသော ရဟန်းအဖြစ်ကိုသာ ပြုပေးကြပါလော့"ဟု (ပစ္ဆိမဘဝိက-ပုဂ္ဂိုလ်ပြီပြီ) ပြောကြားလေ၏။

ကုဏ္ဍလကေသာ အမည်တွင်ခြင်း

တက္ကတွန်းဆရာတို့သည် "ကောင်းပြီ" ဟု ဝန်ခံကြ၍ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး၏ ဆံပင်တို့ကို ထန်းစေ့ဖြင့်နုတ်၍ ရဟန်းမ-ပြုပေးကြလေ၏။ (သူတို့၏ အယူဝါဒ၌ ကတ်ကျေး, ဓားတို့ဖြင့် ဆံကို ရိတ်ဖြတ်၍ ရဟန်းပြုပေးခြင်းမျိုးကို အညံ့စားရဟန်း အဖြစ်ဟု သမုတ်ကြ၍ ထန်းစေ့ဖြင့် အနာခံကာ ဆံပင်တို့ကိုနုတ်၍ ရဟန်း

ပြုပေးခြင်းမျိုးကို အမြတ်စား ရဟန်းအဖြစ်ဟု သမုတ်ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် အမြတ်စား ရဟန်းဖြစ်စေရန် ထန်းစေ့မှုတ်ဖြင့် ဆံပင်တို့ကို နုတ်၍ ရဟန်းမ-ပြုပေးခြင်း ဖြစ်သည်)။ ထိုသို့ ထန်းစေ့မှုတ်ဖြင့် ဆံပင်တို့ကို နာကျင်စွာနုတ်၍ ရဟန်းမ-ပြုခဲ့သောကြောင့် ဆံပင်အသစ်များ နောက်ထပ်တဖန် ပေါက်လာပြန်သောအခါ အစုလိုက် အစုလိုက် နားခွောင်းပမာ ဝိုင်းလျက် ဝိုင်းလျက် ပေါက်၍လာကြလေသည်။ ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင် ထိုသူဌေးသမီးသည် ထိုအချိန်မှစ၍ "ကုလ္လာလကေသာ = နားခွောင်းပမာ အစုလိုက်ဝိုင်းသော ဆံပင်ရှိသူ" ဟူ၍ အမည်တွင်လေသည်။

ကုလ္လာလကေသာတက္ကတွန်းမ ဝါဒချင်ဖြစ်လာခြင်း

ကုလ္လာလကေသာ တက္ကတွန်းရဟန်းမသည် မိမိရဟန်းမ-ပြုရာ တက္ကတွန်းတို့အထံ၌ အလုံးစုံသောအတတ်ပညာကို သင်ယူပြီးနောက် ပါရမီရှိသူဖြစ်ရကား "ဤတက္ကတွန်းတို့အဖို့ ဤအယူဝါဒထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သော တရားထူးဟူ၍ မရှိ" ဟု ဆင်ခြင်သိမြင်ကာ တက္ကတွန်းတို့အထံမှ ဗဒ္ဓါခဲ့၍ ထိုထိုရွာ, နိဂုံး, မင်းနေပြည်တို့သို့ လှည့်လည်လျက် ပညာရှိများ ရှိလေရာရာ အရပ်သို့သွားရောက်၍ ထိုထိုပညာရှင်တို့ တတ်သိသော အတတ်ပညာအားလုံးကို တပည့်မ-ခံကာ သင်ယူရှာလေသည်။ ထိုအခါ ထိုကုလ္လာလကေသာ တက္ကတွန်းရဟန်းမအား များစွာသောအရပ်ဒေသနတို့၌ အတတ်ပညာ သင်ကြားတတ်မြောက်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဝါဒအပြိုင်အဆိုင် ပေးစွမ်းနိုင်သောသူမည်သည် မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်၍နေလေ၏။

ကုလ္လာလကေသာတက္ကတွန်းရဟန်းမသည် ဝါဒရှင်တယောက် ဖြစ်ကာ မိမိနှင့် ဝါဒအနိုင် ယှဉ်ပြိုင်ပြောဆိုနိုင်မည့်သူကို မတွေ့ရ၍ မိမိဝင်ရောက်ရာရွာ, နိဂုံး၏ တံခါးဝ၌ သဲပုံပြုလုပ်ကာ ထိုသဲပုံထက်၌ သပြေခက်ကို စိုက်ထူထားပြီးလျှင် အနီးရှိ ရွာသူသားငယ်တို့အား "ငါ့အပေါ်၌ ဝါဒယှဉ်ပြိုင် အပြစ်တင်ပြောဆိုနိုင်သောသူသည် ဤသပြေခက်ကို နင်းနှိပ်ကြိတ်ဖျက်စေသတည်း" ဟု

ပြောဆိုမှာကြားကာ အသိအမှတ် ပေးချထားလေ၏။ ထိုသပြေခက်ကို ခုနစ်ရက်တိုင်မှ နင်းနှိပ်ကြိတ်ဖျက်မည့်သူ မရှိသော အခါ ကုလ္ကာလကေသာတက္ကတ္ထန်းရဟန်းမသည် ထိုသပြေခက်ကို ယူဆောင်ကာ အရပ်တပါးသို့ ဖဲသွားလေ၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ် ကုလ္ကာလကေသာကို ဆုံးမတော်မူခြင်း

ထိုအခါဝယ် အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားသည် လောကဌပွင့်ထွန်းဖြစ်ပေါ်တော်မူလာ၍ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းဌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူဆဲ ဖြစ်၏။ ကုလ္ကာလကေသာတက္က-တ္ထန်းရဟန်းမ- (=အဝတ် တထည်သာ ဝတ်သောတက္ကတ္ထန်းရဟန်းမ-)သည်လည်း အစဉ်အတိုင်း ထိုထိုရွာ, နိဂုံး, မင်းနေပြည်တို့သို့ လှည့်လည်၍လာလေရာ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ရောက်၍ မြို့တွင်းသို့ ဝင်မည်ရှိလတ်သော် ရှေးပြုမြန်းလမ်းအတိုင်းပင် သဲပုံ၌ သပြေခက်ကို စိုက်ထား၍ အနီးအပါးရှိ သူငယ်တို့အား ရှေးဆိုအပ်ပြီးနည်းအတိုင်း အသိအမှတ်ပေး ပြောဆို၍ မြို့တွင်းသို့ ဝင်လေ၏။

ထိုအခါ တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် ရဟန်းသံဃာများ ဆွမ်းခံဝင်ပြီးနောက်မှ (ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီး တခုလုံးကို လှည့်လည်ကာ ထားပုံသိပုံ နေရာမကျသော ပရိက္ခရာများကို ကြည့်ညှိဖွယ်ရှိအောင် ခေါက်လိပ်သိမ်းထားခြင်း,သောက်ရေသုံးရေ မရှိသောကျောင်းများ၌ သောက်ရေသုံးရေတို့ကို တည်ထားခြင်း, အမှိုက်သရိုက် ထူပြောသောကျောင်းများ၌ တံမြက်လှည်းသုတ်သင်ခြင်း, ထိုထိုဂိလာနရဟန်းတို့အားမေးမြန်း၍ သပ္ပါယဖြစ်မည့် ဆေးအစာကို ဖွေရှာယူဆောင်ခဲ့မည့်အကြောင်း အားပေးစကား ပြောကြားခြင်း-စသော မိမိပြုမြဲဝတ်ကို ပြုလုပ်ပြီးလျှင်)တပါးတည်း မြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်လေသော် သဲပုံ၌စိုက်ထူတားသည့် သပြေခက်ကို မြင်တော်မူ၍ အနီးရှိကလေးများကို “အဘယ့်ကြောင့် ဤသပြေခက်ကို စိုက်ထူထားအပ်သနည်း”ဟု မေးတော်မူလေ၏။ ကလေး

တို့သည် ထိုကုလ္လာလကသာတက္ကတွန်းရဟန်းမ ပြောဆိုခဲ့သမျှ သော အကြောင်းအရာကို မခြင်းမချန် ပြန်ကြားလျှောက်ထား ကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က "ကလေးတို့....ဤသို့ဖြစ်လျှင် ဤသပြေခက်ကို ဆွဲယူကြကာ သင်တို့ နင်းနှပ်ကြိတ်ဖျက်ကြလော့" ဟု မိန့်ဆိုတော်မူလေလျှင် ထိုကလေး သူငယ်တို့အနက် မထေရ်၏စကားကို ကြားရ၍ အချို့ကလေး သူငယ်တို့သည် သပြေခက်ကို မနင်းနှပ် မကြိတ်ဖျက်ဝံ့ကြသော် လည်း သတ္တိကောင်းသည့် အချို့သော ကလေးသူငယ်တို့သည် မူကား အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏စကားကို ကြားရသောခဏမှာပင် အားတက်ကြကာ သပြေခက်ကို နင်းနယ်ကြိတ်ချေ၍ မှုန့်မှုန့် ညက်ညက်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ကြလေကုန်၏။

ကုလ္လာလကသာသည် သာဝတ္ထိပြည်တွင်း၌ ဆွမ်းစားခြင်း ကိစ္စကိုပြုပြီး၍ ထွက်လာလတ်သော် ကြိတ်ချေနင်းနယ်ထားသော ထိုမိမိ၏သပြေခက်ကို မြင်ရ၍ "ဤအမှုကား အဘယ်သူ၏ အပြုအမူနည်း" ဟု အနီးရှိကလေးတို့ကို မေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ ကလေးသူငယ်တို့သည် ကုလ္လာလကသာအား တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင် သာရိပုတ္တရာမထေရ်က မိမိတို့ကို နင်း နယ်ကြိတ်ဖျက်စေကြောင်းကို ပြန်ကြားပြောဆိုကြလေ၏။ ထိုအခါ ကုလ္လာလကသာသည် "မိမိ၏စွမ်းအင်ကို မသိမြင်သောသူသည် ဤသပြေခက်ကို ကြိတ်ဖျက်နင်းနယ်စေခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်လိမ့်မည် ဝံ့လိမ့်မည် မဟုတ်ချေ၊ မချွတ်ကေန် အမှန်ပင် ဤယခုသပြေခက် ကို ကြိတ်ဖျက်နင်းနယ်စေသော မထေရ်သည် ကြီးမြတ်သူ ဖြစ် လိမ့်မည်၊ အထူးအားဖြင့် ငါသည်လည်း တယောက်တည်းသွား၍ အဖော်နည်းပါးသူဖြစ်လျှင် တင့်တယ်လိမ့်မည် မဟုတ်ချေ၊ မြို့တွင်းသို့ဝင်ရောက်ကာ ပရိသတ်အား 'ဓမ္မသေနာပတိ သာရိ-ပုတ္တရာမထေရ်နှင့် ငါတို့ ဝါဒပြိုင်ဆိုင်ကြမည့်အကြောင်း' အသိ ပေးမှ သင့်တော်တော့မည်" ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ ထိုအကြံ အစည်အတိုင်းပင် ပြုလေ၏။ အိမ်ခြံရှစ်သောင်းရှိသော သာဝတ္ထိ ပြည်၌ နီးစပ်ရာရာ ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ အချင်းချင်း ပြောကြားကြသဖြင့်

သာဝတ္ထိပြည်သူပြည်သား အားလုံးတို့သည်ပင် ထိုအကြောင်းကို အချိန်အနည်းငယ်အတွင်း ပြန့်နှံ့သိရှိကြလေကုန်၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်သည်လည်း ဆွမ်းကိစ္စပြုပြီး လတ်သော် တခုသော သစ်ပင်ရင်း၌ (ကုဏ္ဍလကေသာတို့ လာမည်ကို သိရှိစောင့်ဆိုင်းကာ)ထိုင်နေတော်မူလေ၏။ ထို့နောက်မှ ကုဏ္ဍလကေသာသည် လူမျိုးအပေါင်း ခြံရုံအပ်လျက် မထေရ်မြတ်ထံသို့ သွားရောက်ကာ စကားအစေ့အစပ် ပြောဆိုပြီးနောက် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်လျက် မထေရ်မြတ်နှင့် အတို့ အလှယ်စကား ပြောကြားကြသည်မှာ—

(**ကုဏ္ဍလကေသာ**) အရှင်ဘုရား....အရှင်ဘုရားတို့သည် တပည့်တော်မ၏ သပြေခက်ကို ကြိတ်ဖျက်နင်းနယ်စေအပ်သလော။

(**အရှင်သာရိပုတ္တရာ**) အိမ်း.... ငါကြိတ်ချေနင်းနယ်စေအပ်သည်။

(**ကုဏ္ဍလကေသာ**) အရှင်ဘုရား.... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အရှင်ဘုရားတို့နှင့် တပည့်တော်မတို့၏ ဝါဒပြိုင်ဆိုင်မှု ဖြစ်စေတော့လော။

(**အရှင်သာရိပုတ္တရာ**) ဖြစ်ပါစေ တက္ကတွန်းမလေး....။

(**ကုဏ္ဍလကေသာ**) မည်သူက အလျင်လက်ဦး မေး၍ မည်သူက ဖြေဆိုပါမည်နည်းဘုရား။

(**အရှင်သာရိပုတ္တရာ**) အမေးပုစ္ဆာဟူသည်မှာ ငါတို့ အား ရှေးဦး ပဌမ ရောက်ရှိ၏၊ သို့သော်လည်း သင်တက္က တွန်းမကလေးသည်ပင် ရှေးဦးစွာ သင်သိသောအချက်ကို မေးလေလော့။

ကုဏ္ဍလကေသာသည် မထေရ်မြတ်၏ ခွင့်ပေးချက်အရ မိမိသိသမျှ ဝါဒအားလုံးကို မေးလေ၏။ မထေရ်မြတ်သည် အားလုံးကို ဖြေ

ရှင်းတော်မူလေ၏။ ထို့နောက်မှ မထေရ်မြတ်က စကားစ-၍ ကုလ္လာလကောသာနှင့် မိန့်ဆိုပြောကြားကြပြန်သည်မှာ—

(အရှင်သာရိပုတ္တရာ) တက္ကတ္ထန်းမကလေး.... သင်သည် ငါ့ကို များစွာသောပုဏ္ဏာကို မေးအပ်ပြီး (ငါကလည်း ဖြေအပ်ပြီး) ဖေလျှို၊ ငါတို့ကလည်း သင့်ကို ပြဿနာတခု မေးကြကုန်အံ့။

(ကုလ္လာလကောသာ) မေးတော်မူကြပါ အရှင်ဘုရားတို့....။

(အရှင်သာရိပုတ္တရာ) ဧကံ နာဝမ ကိ ံ = တက္ကတ္ထန်းမကလေး....(ပရိညာသုံးပါးဖြင့် ပိုင်းခြား၍သိရမည့်) တရားတမျိုးဟူသည် အဘယ်တရားနည်း။

(ကုလ္လာလကောသာ) တပည့်တော်မ မသိပါ အရှင်ဘုရား။

(အရှင်သာရိပုတ္တရာ) တက္ကတ္ထန်းမကလေး.... သင်သည် (ငါတို့သာသနာဝယ် သာမဏေငယ်ကလေးများ လေ့လာရသည့်) ဤမျှကိုမှ မသိလျှင် အခြား အဘယ်တရားကို သင်သိနိုင်လိမ့်မည်နည်း = သိနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်။

ဤကဲ့သို့ မထေရ်မြတ်က မိန့်ဆိုလျှင်ပင် ပါရမီရှင်ဖြစ်သော ကုလ္လာလကောသာသည် မထေရ်၏ ခြေရင်း၌ ဝပ်စင်း၍ "အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်မသည် အရှင်ဘုရားတို့ကို ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ သိမှတ် ဆည်းကပ်ပါ၏ဘုရား" ဟု လျှောက်ထားရှာလေ၏။ မထေရ်မြတ်သည် ကုလ္လာလကောသာကို "ငါ့ကို ကိုးကွယ်ရာဟု သိမှတ်ဆည်းကပ်မှု ပြုရန် မရှိ၊ နတ်နှင့်တကွသော သတ္တလောကကြီး တခုလုံး၌ အမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ဦး ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူလျက်ရှိ၏။ သင်သည် ထိုမြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်ရာဟု သိမှတ်ဆည်းကပ်လော့"ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ကုလ္လာလကောသာသည် "ကောင်းပါပြီ လိုက်နာပြုကျင့်ပါမည် အရှင်ဘုရား...." ဟု လျှောက်ထား၍ ညနေချမ်းအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင် တရားဟောတော်မူနေသော အချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်

ထံတော်သို့ သွားရောက်ဆည်းကပ်၍ တည်ခြင်းငါးပါးဖြင့် ရှိခိုးပြီးလျှင် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်နေလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကုဏ္ဍလကေသာ၏ ဉာဏ်ရင့်ကျက်ချိန်ကို သိမြင်တော်မူ၍—

“သဟသမပိ စေ ဂါထာ၊
အနတ္ထပဒသံဟိတာ။
ကေံ ဂါထာပဒံ သေယျော၊
ယံ သုတ္ဝာ ဥပသမ္မတိ။

သဟသမပိ စေ ဂါထာ = အထောင်သန်းသော ဂါထာတို့ပင်ဖြစ်လင့်ကစား။ အနတ္ထပဒသံဟိတာ = အကျိုးမဟုတ်မိုးဖွဲ, တောင်ဖွဲ-စသော ပုဒ်ဝါကျနှင့် စပ်ယှဉ်ဉာဘိမူ။ နေသေယျော = အဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မချီးမွမ်းအပ် မမြတ်ပခဲ့။ယံ = အကြင် “အပ္ပမာဒေါ အမတံ ပဒံ”-အစရှိသော ဂါထာပိုဒ်ကို။ သုတ္ဝာ = သဒ္ဓါနာဖြင့် နာကြားရသည် ရှိသော်။ ဥပသမ္မတိ = ကိလေသာဟူ အပူခပ်သိမ်းအပြီးတိုင်ငြိမ်းအေး၏။ တံ ကေံ ဂါထာပဒံ = ထိုကိလေသာငြိမ်းကြောင်း တရား ဂါထာကောင်း တပိုဒ်ကသာလျှင်။ သေယျော = အဟူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှပေ၏”—

ဟူသော ဤတရား ဂါထာကို ဟောကြားတော်မူ၏။ ကုဏ္ဍလကေသာသည် ဂါထာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ ရပ်တည်ရင်းပင် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်လေးပါးတို့နှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၍ (= ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာဝမ-ဖြစ်၍) မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရဟန်းမ-ပြုပေးပါရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုကုဏ္ဍလကေသာအား ရဟန်းမ-ပြုပေးရန် လက်ခံ ခွင့်ပြုတော်မူလေ၏။ ကုဏ္ဍလကေသာသည် ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်၍ ရဟန်းမ-ပြုလေ၏။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း

နောက်အဖို့ဝယ် ဘိက္ခု, ဘိက္ခုနီ, ဥပါသကာ, ဥပါသိကာ ဟူသော ပရိသတ်လေးပါးအလယ်၌ "ဤဘဒ္ဒါ ကုဏ္ဍလကေသာ ထေရိမကား ကြီးမြတ်ပါဘိ၏၊ ယင်းထေရိမသည် လေးပိုဒ်ရှိသည့် တဂါထာမျှအဆုံး၌ပင် အရဟတ္တာဖိုလ်သို့ ရောက်ဆိုက်ခဲ့လေပြီ" ဟု ချီးမွမ်းစကား ဖြစ်ပွါးခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထို အကြောင်းကို အဋ္ဌုပ္ပတ်ပြု၍ ဘဒ္ဒါကုဏ္ဍလကေသာထေရိမကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဓိပ္ပါ-
ဘိညာနံ ယဒိဒံ ဘဒ္ဒါကုဏ္ဍလကေသာ = ရဟန်းတို့....
လျင်မြန်စွာရအပ်သည့် မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်ရှိကြသည့် ငါ
ဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီများစွာတို့တွင်
ဘဒ္ဒါမည်သော ကုဏ္ဍလကေသာ ဘိက္ခုနီမသည် အသာ
ဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဓိပ္ပါဘိညအရာ"ပယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဇေတဒဂ် ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ကုဏ္ဍလကေသာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၁၀) ဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီအကြောင်း

(ဤ ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ ထေရီမ၏ အကြောင်းအရာသည် အရှင် မဟာကဿပမထေရ်၏ အကြောင်းအရာနှင့် ဆက်စပ်လျက် ရှိ၏၊ အောက် အခန်း ၄၃၊ စာမျက်နှာ ၁၀၀-ကစ၍ အကြောင်းအရာ အကျယ်ကို ဖွင့်ဆိုပြီးဖြစ်သဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဤဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီမ အကြောင်းကို အကျဉ်းမျှသာ ဖွင့်ဆိုအပ်လေသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်စာတော်ဖတ် သူတော်စင်ပရိသတ်သည် ဤမဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ အခန်း ၄၃၊ စာမျက်နှာ ၁၀၀၊ (၄) အရှင်မဟာကဿပမထေရ် အကြောင်းကို ပြန်လည်သုံးသပ် ဖတ်ရှုကုန်ရာ၏။ ဤဌာနမှု အဋ္ဌကထာဖွင့်ပြချက်အတိုင်း အကျဉ်းမျှသာ ရေးသားဖော်ပြပေအံ့)—

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤဘဒ္ဒါကာပိလာနီ ထေရီမအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီး သည် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ ဝေဒေဟသူဌေးကြီး၏ အိမ်ရှင်မသူဌေးကတော် ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာ ဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီထေရီမတပါးကို ရှေးဦးဖြစ်ဘူးသည့် ခန္ဓာ အစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်ကြသည့် ဘိက္ခုနီအပေါင်းတို့တွင် အသာ ဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင် ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထို ရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုခဲ့လေသည်။

သူကြွယ်ကတော်ဘဝ

ထိုသူဌေးကတော်သည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ ပြည်တို၌ ကျင်လည်ခဲ့၍ အောက် စာမျက်နှာ ၁၁၁-၌လာသော အတိုင်း ဗာရာဏသီပြည်ဝယ် သူကြွယ်ကတော်ဖြစ်၍ သူကြွယ်၏ နှမနှင့် ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှု ပြုကြစဉ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တပါး ဆွမ်းခံကြွလာ၍ သူကြွယ်၏နှမက ဆွမ်းလှူပြီးလျှင် သူကြွယ် ကတော်ကို ထိပါး၍ ဆုတောင်းလေရာ သူကြွယ်ကတော်သည် မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်၍ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ လက်တော်မှ သပိတ်ကို ယူ၍ ဆွမ်းကို စွန့်သွန်ပြီးလျှင် ရှံ့ညွန်အပြည့်ထည့်၍ လှူသော အခါ ရပ်ရွာနေ မြင်သူအားလုံး၏ ဆုံးမပြောဆိုချက်အရ သတိ သံဝေဂ အရှက်ရပြီးလျှင် တဖန် သပိတ်ကိုယူ၍ ရှံ့ညွန်ကို စွန့်သွန် ပြီးလျှင် သပိတ်ကို စင်ကြယ်အောင် ဆေးကြောပြီးနောက် နှံ့သာမှုန့်ဖြင့် ပွတ်တိုက်၍ စတုမဓုအပြည့် ထည့်ပြီးလျှင် ထို၏ အထက်၌ ကြာတိုက်အဆင်း ဖြူဝင်းသောထောပတ်ကို လောင်း ထည့်လျက် အရောင်တလက်လက် ထွက်အောင်ပြု၍ အရှင်ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ၏ လက်၌ သပိတ်ကို ဆက်ကပ်ပြီးလျှင် "ဤဆွမ်းသည် အရောင်တလက်လက် ထွက်သကဲ့သို့ တပည့်တော်မ၏ကိုယ်သည် လည်း အရောင် တလက်လက်ထွက်သည် ဖြစ်ပါစေသတည်း" ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေသည်။ ဤသို့အစရှိသည် အကြောင်း

အရာအလုံးစုံကို "အရှင်မဟာကဿပမထေရ်၏ အကြောင်း"၌ ဆို အပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်း သိမှတ်ရာ၏။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

အထူးအားဖြင့် ဤနောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းပြုကြသောအခါ အရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည် လက်ျာလမ်းကို ယူတော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရား၏အထံတော် ဗဟုပုတ္တကအမည်ရှိသော ပညောင် ပင်ရင်းသို့ သွားရောက်လေ၏။ ဤဘဒ္ဒါကာပိလာနီသူဌေး ကတော်ကလေးသည်ကား မာတုဂါမများ ရဟန်းပြုရန် အခွင့်မပြု သေးသောကြောင့် လက်ဝဲလမ်းကိုယူ၍ ပရိဗိုဇ်မများအရာမ်သို့ သွားရောက်ကာ ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမကလေး ပြုလုပ်ရာလေသည်။ ဘဒ္ဒါကာပိလာနီသည် ငါးနှစ်ကြာ ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ-အဖြစ်ဖြင့် နေရရှာလေသည်။ ဤအကြောင်းကို "ပဥ္စ ဝဿာနိ နိဝသိ၊ ပရိဗ္ဗာဇဝတေ အဟံ"-ဟူသော သူမ၏အပဒါန်ကို ထောက်၍ သိရ၏။

ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ-ပြု၍ ငါးနှစ်ရှိသောအခါ မိထွေးဟော်ကြီးမဟာပဇာပတိဂေါတမီသည် ဘိက္ခုနီသာသနာ ကို တောင်းပန်ခွင့်ရ၍ ကိုယ်တိုင် ရှင်, ရဟန်းမ-ပြုခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ ဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီသည် မိထွေးတော် မဟာပဇာ-ပတိဂေါတမီထေရီမကြီးအထံ၌ ရှင်, ရဟန်းအဖြစ်ကို ရယူ၍ နောက်အဖို့ဝယ် ဝိပဿနာတရား ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်သဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိလေသည်=ရဟန္တာထေရီမ-ဖြစ်လေသည်။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီမသည် ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် ရှေးဆုတောင်းပါရှိသည့်အတိုင်း ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအဘိညာဏ် = ရှေးကဖြစ်ဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့သိမြင်သော အဘိညာဏ်၌ အထူးသဖြင့် လွှဲလာနိုင်နင်းလေသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်တချိန်ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်း

တော်၌ နေတော်မူ၍ ဘိက္ခုနီမတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူး ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီမကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ပုဗ္ဗ-နိဝါသံ အနုဿရန္တီနံ ယဒိဒံ ဘဒ္ဒါ ကာပိလာနီ = ရဟန်းတို့....ရှေး၌ဖြစ်ဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့တတ်ကြသော ငါဘုရား၏တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမများစွာတို့တွင် ဘဒ္ဒါအမည်ရင်းရှိသော ကာပိလာနီ ဘိက္ခုနီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ ပုဗ္ဗနိဝါသာနုဿတိအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

(ဤ၌။ ။ထေရီမ၏ မူလ မိဖတို့မှည့်ခေါ်သော အမည်ကား ဘဒ္ဒါ-ဟူ၍ဖြစ်သည်။ အရှယ်ရောက်၍ အရှင်မဟာကဿပအလောင်း ပိပ္ပလိလုလင်နှင့် မိဖတို့က ထိမ်းမြားသောအခါ ယောကျ်မဖြစ်သူ ကပိလပုဏ္ဏား(ပိပ္ပလိလုလင်၏ဖခင်)၏ ချွေးမဖြစ်သည်ကို အစဲပြု၍ ကာပိလာနီတွင်သည်ဟု မှတ်ယူရာ၏)။

ဤကား ဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၁၁) ဘဒ္ဒကစ္စာနာ = ယသောဓရာ ထေရီအကြောင်း

(ဤ ဘဒ္ဒကစ္စာနာ = ယသောဓရာထေရီ၏ အကြောင်းအရာသည်လည်း "ဒီနောက် ရေပါ"ဟူဘိသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓ၏အကြောင်းအရာကို ဖော်ပြလျှင်ပင် ဒီနောက်က ရေအလား ထင်ရှားပြီးသား ဖြစ်လေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဤထေရီမ၏ အကြောင်းအရာကို အကျဉ်းဆုံး ဖွင့်ပြသကဲ့သို့ ဤကျမ်း၌လည်း အဋ္ဌကထာအတိုင်း အကျဉ်းသာ ဖော်ပြပေအံ့)—

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤ ဘဒ္ဒကစ္စာနာ = ယသောဓရာထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည်လည်း ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်

အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီးဖြစ်၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီမတပါးကို "မဟာဘိညာပ္ပတ္တ = ကြီးကျယ်သော အာဘိညာဏ်ပညာသို့ ရောက်သောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နည်ပြည်လူ့ပြည်တို၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤအကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ဘုရားအလောင်း၏ ဦးရီးတော် သုပ္ပဗုဒ္ဓသာကီဝင်မင်း၏ သမီးတော်ဖြစ်၍ အမည်အားဖြင့် ဘဒ္ဒါ ကစ္စာနာဟူ၍ တွင်မည်လေသည်။

ဘဒ္ဒကစ္စာနာ=ယသောဓရာမင်းသမီးသည် အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် အောက်က ဖော်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ဘုရားအလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား၏ မိဖုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုဘဒ္ဒကစ္စာနာ = ယသောဓရာမိဖုရားခေါင်ကြီးမှ နောက်အဖို့ဝယ် ရာဟုလသားတော်ကို ဖွားမြင်လာလေသည်။ ရာဟုလမင်းသား ဖွားသောနေ့မှာပင် အလောင်းတော်သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် တောထွက်၍ မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ သဗ္ဗညုဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးလျှင် သတ္တလောကကို ချီးမြှောက်တော်မူလျက် အစဉ်သဖြင့် ကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့ ရောက်တော်မူ၍ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့အား ချီးမြှောက်မှု ပြုတော်မူခဲ့လေသည်။

နောက်အဖို့ (မြတ်စွာဘုရား ဘုရားဖြစ်ပြီး ငါးဝါအရ)၌ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး ထီးဖြူတော်အောက်ဝယ် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်၍ ထိုနေ့မှာပင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်ပြီးလတ်သော် မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိဂေါတမီသည် (မဟာသမယ

သုတ်လာ ရဟန်းငါးရာတို့၏ ကြင်ယာဟောင်း) သာကီဝင် မင်းသမီးငါးရာတို့နှင့်အတူတကွ မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်၌ ရှင်,ရဟန်းမ-ပြုလေသည်။ ထိုအခါ ရာဟုလမယ်တော် ယသော-ဓရာမိဖုရားသည်၎င်း,ဇနပဒကလျာဏီမင်းသမီးသည်၎င်း မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီအထံ၌ ရှင်, ရဟန်းမ-ပြုကြလေသည်။

ဘဒ္ဒကစ္စာနာ = ယသောဓရာဘိက္ခုနီ ရဟန်းပြုသောအချိန်မှ စ၍ "ဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီ" ဟူ၍ ထင်ရှားလေသည်။ ဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီသည် ရဟန်းပြုပြီး နောက်အဖို၀ယ် "၀ိပဿနာတရားပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်သဖြင့် မကြာမြင့်မိပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိလေသည် = ရဟန္တာမ-ဖြစ်လေသည်။

(၈) တေဒဂ်ဘဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီသည် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသည့် နောက် အဘိညာဏ်တို၌ အထူးလေ့လာနိုင်နင်းလေသည်။ တင်ပလ္လင်တခွေတည်း ထိုင်လျက် အာ၀ဇ္ဇန်းတမျိုးတည်းဖြင့် တသင်္ချနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းအတွင်း ဖြစ်ခဲ့သမျှကို ပြန်လည်အောက်မေ့နိုင်လေသည်။ ထိုဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီမ၏ ထိုဂုဏ်ကျေးဇူးသတင်း ထင်ရှားကျော်ကြားလတ်သော် မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူလျက် ဘိက္ခုနီမတို့ကို တေဒဂ်ရာထူးဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤဘဒ္ဒ-ကစ္စာနာထေရီကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာ၀ိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ မဟာ-ဘိညာပ္ပတ္တာနံ ယဒိဒံ ဘဒ္ဒကစ္စာနာ = ရဟန်းတို့....ကြီး ကျယ်သော အဘိညာဏ်ပညာသို့ရောက်ရှိကြသည့် ငါ ဘုရား၏ တပည့်မ = သာ၀ိကာ ဘိက္ခုနီမများစွာတို့တွင် ဘဒ္ဒကစ္စာနာဘိက္ခုနီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "မဟာဘိညာပ္ပတ္တ = ကြီးကျယ်သော အဘိညာဏ်ပညာသို့ ရောက်သောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူးဌာ ထားတော်မူလေ၏။

(ဤဌာ အထူးမှတ်ရန်မှာ-တဆူသောဘုရားရှင်၏ လက်ထက်ဝယ် ကြီးကျယ်သော အဘိညာဏ်ပညာသို့ ရောက်ရှိသော သာဝကတို့ကား လေးပါးသာလျှင် ပေါ်ထွန်းမြဲဖြစ်သည်။ ကျန်သောသာဝကတို့ကား မဟာဘိညအဖြစ်သို့ မရောက်ကြကုန်။ မှန်၏-ကျန်သော သာဝကတို့သည် ကမ္ဘာတသိန်းကိုသာလျှင် အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏၊ ထို့ထက် ပို့လွန်၍ မအောက်မေ့နိုင်ကုန်။ မဟာဘိညအဖြစ်သို့ ရောက်ကြသည့် သာဝကတို့သည်ကား တသခြေ့နှင့် ကမ္ဘာတသိန်းအတွင်း ဖြစ်ရပ်များကို အောက်မေ့နိုင်ကြကုန်သည်။ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား သာသနာ၌လည်း ၁, ၂-အင်္ဂသာဝကမထေရ်နှစ်ပါး ၃-အရှင်ဗာကုလမထေရ် ၄-ဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီ ဤလေးပါးတို့သာလျှင် တသခြေ့နှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကို အောက်မေ့နိုင်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီသည် "မဟာဘိညာပ္ပတ္တ-ဧတဒဂ်"ကို ရရှိလေသည်။ ဤထေရီမ၏ မူလအမည်ကား ဘဒ္ဒကစ္စာနာတည်း၊ အလွန်မြတ်သော ရှေကဲ့သို့သော ကိုယ်ရေအဆင်းရှိသောကြောင့် ဘဒ္ဒကဉ္စနာဟူ၍လည်း ခေါ်တွင်လေသည်။ ဤကား အထူးမှတ်ရန်တည်း)။

ဤကား ဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၁၂) ကိသာဂေါတမီထေရီအကြောင်း

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤကိသာဂေါတမီ ထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ မထင်ရှားသော အမျိုးသမီးဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားက ဘိက္ခုနီမတပါးကို "လူခစီဝရဓရ=ခေါင်းပါးသောသင်္ကန်းကို ဆောင်သောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူးဌာ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ မိမိစွမ်းအားရှိသလောက် အဓိကာရကောင်းမှုကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုလူခစီဝရဓရတဒဂ်

ရာထူးကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားကလည်း ၅၂ အကျွန်ုပ်တို့မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာဝယ် ထိုဆုတောင်း ပြည့်စုံမည့်အကြောင်း ဗျာဒိတ်စကား ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ကိကိမင်းကြီးသမီးတော်ဘဝ

ထို အမျိုးသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းကြာ အပါယ်လေးပါး မလားမရောက်ရပဲ နတ်ပြည်,လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ၅၂ဘဒ္ဒကမ္ဘာဝယ် ကဿပမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ဗာ-ရာဏသီပြည် ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးတော်ခုနစ်ယောက်တို့တွင် ငါးယောက်မြောက် "ဓမ္မာ" မည်သော သမီးတော်ဖြစ်၍ အနှစ်နှစ်သောင်းကြာ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျင့်သုံးခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ဓမ္မာမင်းသမီးသည် ထိုဘဝမှ စုတေ၍ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ လားရောက်ရပြီးလျှင် ၅၂ နောက်ဆုံး ပစ္ဆိမဘဝ၌ ပင်ကိုယ်က သူဌေးမျိုးဖြစ်လျက် စီးပွါးပျက် ကပ်တိုက်ကာ ဆင်းရဲ၍နေသော အမျိုး (သာဝတ္ထိပြည်ဝယ် ဆင်းရဲသောအမျိုး) ၌ အမျိုးသမီး ဖြစ်လာလေသည်၊ သူ၏အမည်ကား ဂေါတမီအမည်ရှိလေသည်၊ အထူးအားဖြင့် ကြိုလိုသေးငယ်သော ကိုယ်ကာယရှိသောကြောင့် ထိုအမျိုးသမီးကို "ကိသာဂေါတမီ = ကြိုလို သေးသွယ်သော ဂေါတမီ" ဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်လေသည်။

(ထိုကိသာဂေါတမီ အမျိုးသမီး၏ သူဌေးချွေးမဖြစ်ရပုံကို ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် စာမျက်နှာ ၄၄၃, ၄၄၄-တို့မှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြပါ ဦးအုံ)—

ကံကုန်လျှင် စီးပွါးပျက်တတ်သည်

"ယဒါ ကမ္မက္ခယော ဟောတိ၊ သဗ္ဗမေတံ ဝိနဿတိ။

= ကံအဟုန်ကုန်သောအခါ စီးပွါးအားလုံးပျက်တတ်သည်"

ဟူသော နိဓိကဏ္ဍသုတ္တန်လာ ဒေသနာတော်အတိုင်း သာဝတ္ထိ ပြည်ဝယ် တဦးသောသူဌေးဏ်အိမ်၌ ကုဋေလေးဆယ်သော ရွှေ, ငွေပစ္စည်းဥစ္စာများသည် (ထိုသူဌေး၏ ကုသိုလ်ကံအဟုန် ကုန်သောကြောင့်) အံ့သြဖွယ်ရာ မီးသွေးခဲများသာဖြစ်၍ တည်နေလေ၏။ သူဌေးသည် ထိုအဖြစ်အပျက်ကို တွေ့ရ၍ သောကကြီးစွာ ဖြစ်ရှိကာ အစာအာဟာရကို မစားနိုင်တော့ပဲ ညောင်စောင်း၌ လဲလျောင်း၍သာ နေရှာလေ၏။ ထိုသူဌေး၏ သူငယ်ချင်းတယောက် အိမ်သို့ ရောက်လာ၍ "သူငယ်ချင်း… အဘယ့်ကြောင့် ဤမျှလောက် စိုးရိမ်ပူဆွေးရသနည်း"ဟု မေး၍ ထို အကြောင်းကို ကြားသိရလေသော် "သူငယ်ချင်း....မစိုးရိမ်ပါလင့်၊ အကြောင်းဥပါယ်တမျဉ်ကို ငါစဉ်းစားမိပါသည်၊ ထိုဥပါယ် တမျဉ်ကို သူငယ်ချင်း ပြုလုပ်စေချင်ပါသည်" ဟု ပြောလေ၏။ သူဌေးက "မိတ်ဆွေ....အဘယ်သို့ ပြုရမည်နည်း"ဟု မေးလေလျှင် သူငယ်ချင်းဖြစ်သူသည် ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း နည်းလမ်း ဥပါယ်ကောင်းကို ပြောပြလေသည်၊ ထို ဥပါယ်ကောင်းမှာ—

"သူငယ်ချင်း …. မိမိ၏ အိမ်ဈေး (မိမိအိမ်အတွင်း ဆိုင်ခင်းလောက်၍ လူအများမြင်နိုင်လောက်သည့်နေရာ) ၌ ဖျာကို ခင်း၍ ထိုဖျာပေါ်၌ မီးသွေးများကို စုပုံထားကာ ဈေးရောင်းနေသောသူကဲ့သို့ သူငယ်ချင်း ထိုင်နေပါ၊

မိမိအိမ်ရှေ့မှ သွားကြ, လာကြသော လူတို့အနက် "သူဌေး....အခြားလူများသည် အဝတ်အထည်, ဆီ, ပျား, တင်လဲ-စသည်တို့ကို ရောင်းကြပါကုန်၏၊ အရှင်သူဌေး သည်ကား မီးသွေးတို့ကို ရောင်း၍ နေသကိုး" ဟု ပြောလာသူတို့ကို (စကားအရှည်မပြောပဲ) "ကိုယ့်ဥစ္စာကို မရောင်းလျှင် ဘာလုပ်မည်နည်း"ဟုသာ တိုတိုတုတ်တုတ် ပြောလိုက်ပါလေ။ (ထိုသူများကား ဘုန်းကံရှင်မဟုတ် ကြဘူး-ဟု ဆိုလိုသည်)။

ထိုသို့မဟုတ်ပဲ "သူဌေး....အခြားလူများသည် အဝတ် အထည်, ဆီ, ပျား, တင်လဲ-စသည်တို့ကို ရောင်းကြပါ

ကုန်၏၊ အရှင်သူဌေးသည်ကား ရှေတွေ့, ငွေတွေကို ရောင်းချနေသကိုး”ဟု ပြောဆိုလာသူကို “ဘယ်မှာလဲ ရှေငွေတွေ”ဟု ပြန်၍ မေးလိုက်ပါ၊ ထိုသူက “ဤပစ္စည်းတွေပဲ”ဟု ပြောဆိုလျှင် “ထိုပစ္စည်းတွေကို ယူခဲ့ပါဦး”ဟု သူငယ်ချင်းက ပြောဆိုကာ လက်နှစ်ဖက်တို့ဖြင့် ခံယူလိုက်ပါ၊ (ထိုသူသည် ဘုန်းရှင် ကံရှင် ဖြစ်ပါသည်)၊ ဤနည်းဖြင့် ထိုသူပေးအပ်သောဥစ္စာသည် သူငယ်ချင်း၏ လက်ထဲ၌ မူလပကတိအတိုင်း ရှေတွေ, ငွေတွေပင် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

အထူးသတိပေးလိုသည်မှာ–ထိုသို့ပြောဆိုလာသူသည် အကယ်၍ သတို့သမီးဖြစ်လျှင် ထိုသတို့သမီးကို သူငယ်ချင်း၏ အိမ်၌ သားအတွက် (မယားအဖြစ်) ဆောင်ယူ၍ ကုဋေလေးဆယ်သော ထိုရှေ, ငွေဥစ္စာကို ထိုချွေးမအား အပ်နှင်းပါလေ၊ ထိုသို့ အပ်နှင်းပြီး ထိုချွေးမက စိမ်ပေးအပ်သော ဥစ္စာကို သူငယ်ချင်း သုံးဆောင်ပါလေ၊

အကယ်၍ ထိုသို့ ပြောဆိုလာသူသည် သတို့သားဖြစ်ခဲ့လျှင် သူငယ်ချင်း၏ အိမ်၌ အရွယ်သို့ရောက်သော သမီးကို ထိုသတို့သားအား ပေး၍ ကုဋေလေးဆယ်သော ရှေ, ငွေများကို ထိုသားမက်အား အပ်နှင်းပြီးလျှင် ထိုသားမက်က စိမ်ပေးအပ်သော ဥစ္စာကို သူငယ်ချင်း သုံးဆောင်ပါလေ”—

ဤကဲ့သို့ နည်းလမ်းဥပါယ်ကောင်းကို ပေးလေသည်။

ဘုန်းရှင် ကံရှင် ကိသာဂေါတမီ

စီးပွါးပျက်သူ သူဌေးသည် “အလွန်ကောင်းသော နည်းလမ်းဥပါယ်ဖြစ်သည်”ဟု ပြောဆိုကာ သူငယ်ချင်းပြောသည့်အတိုင်း မိမိ၏အိမ်အတွင်း ဆိုင်ခင်းသင့်သည့်နေရာ=လမ်းသွားလမ်းလာလူအများမြင်လောက်သည့်နေရာ၌ မီးသွေးများကို အစုအပုံပြု၍ ရောင်းနေသကဲ့သို့ ထိုင်နေလေ၏။ “သူဌေး....အခြားလူများသည်

အဝတ်အထည်, ဆီ, ပျား, တင်လဲ-စသည်တို့ကို ရောင်းကြပါ
ကုန်၏၊ အရှင်သူဌေးကမူ (ဂုဏ်နှင့်မလိုက်အောင်) အဘယ့်
ကြောင့် မီးသွေးတို့ကို ရောင်း၍ နေသနည်း"ဟု မေးမြန်းပြောဆို
လာသော (ဘုန်းကံရှင်မဟုတ်သူ) လူတို့အား သူဌေးသည်
"မိမိ၏ဥစ္စာကို မရောင်းချလျှင် ဘာလုပ်မည်နည်း"ဟုသာ တိုတို
တုတ်တုတ် စကားတုံ့ပေးလိုက်လေ၏။

ထို့နောက် တနေ့သောအခါ ရှေးဖော်ပြရာပါ အထည်ကြီးပျက်
စီးပွါးပျက် သူဌေးသမီး ကိသာဂေါတမီသည် မိမိ၏ကိစ္စတခုဖြင့်
ထိုအိမ် ဈေးတံခါးဝသို့ ရောက်ရှိလာ၍ သူဌေးကို မြင်လေလျှင်
"အို ဖခင်....အသို့နည်း=ဘယ့်နှာလဲ၊ အခြားလူများသည် အဝတ်
အထည်, ဆီ, ပျား, တင်လဲ-စသည်တို့ကို ရောင်းကြပါကုန်၏၊
ဖခင်သည်ကား ရွှေတွေ, ငွေတွေကို ရောင်းချ၍နေသကိုး" ဟု
ပြောဆိုလေ၏။ သူဌေးက "သမီး....ဘယ်မှာလဲ ရွှေငွေတွေ"ဟု
မေး၍ ကိသာဂေါတမီက "ဖခင်သည် ထိုရွှေတွေ, ငွေတွေကိုပင်
ကိုင်၍ ထိုင်နေသည်မဟုတ်လော"ဟု ပြောလေလျှင် သူဌေးသည်
"သမီး....ထိုရွှေငွေတွေကို ယူခဲ့ပါဦး" ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ကိသာ
ဂေါတမီသည် လက်ခုပ်အပြည့်ယူ၍ သူဌေး၏ လက်နှစ်ဖက်တို့၌
လောင်းထည့်ပေးလိုက်လေ၏၊ ထိုပစ္စည်းအားလုံးသည် မူလ
ပကတိအတိုင်း ငွေနှင့်ရွှေများသာ ဖြစ်လေတော့၏။

ကိသာဂေါတမီ သူဌေးချေးမ ဖြစ်လေပြီ

ထိုအခါ ကိသာဂေါတမီကို သူဌေးသည် "သမီး....သမီး၏
အိမ်သည် အဘယ်အမည်ရှိသနည်း"ဟု မေး၍ ကိသာဂေါတမီက
"ဤသို့သောအမည်ရှိပါ၏"ဟု ဖြေကြားအပ်လေသော် ထိုကိသာ
ဂေါတမီ၏ အရှင်သခင် လင်ယောကျ်ား မရှိသေးသူအဖြစ်ကို
သိပြီးနောက် မီးသွေးဖြစ်နေသောဥစ္စာစုကို သိမ့်မိုးသိမ်းဆည်း
လျက် ကိသာဂေါတမီကို မိမိ၏ သားအတွက် (=ဇနီးအဖြစ်)
ဆောင်ယူခဲ့ပြီးလျှင် ကုဋေလေးဆယ်သောဥစ္စာကို နှင်းအပ်
လေ၏။ ထိုအခါ အလုံးစုံသည်ပင် မူလပကတိအတိုင်း ငွေနှင့်

ရွှေချည်း ဖြစ်လေတော့၏။ ။(ဤစကားစုကား ဓမ္မပဒအဋ္ဌ-ကထာမှတည်း)။

ကိသာဂေါတမီသည် နောက်တချိန်၌ သားကို ဖွားမြင်လေ၏၊ ထိုအခါ (ရှေးက ဆင်းရဲသူသမီးဟု လွှမ်းမိုးနှိုင်ထက်ကလူ ပြုကြသော်လည်း) သားယောကျ်ားကလေး ဖွားမြင်လာသည့် အတွက် တအိမ်သားလုံးတို့က မြတ်နိုးတနာမှုပြု၍ လာကြလေ၏။ အထူးအားဖြင့် ကိသာဂေါတမီ၏ ထိုသားကလေးသည် ပြေးကာလွှားကာ ကစားနိုင်သောအရွယ်မှာပင် သေဆုံး၍ သွားလေ၏။ သို့ရကား တကြိမ်မျှ သားသောကမတွေ့ဘူးသော ကိသာဂေါတမီ၏ သန္ဓာန်ဝယ် သောကကြီးစွာ ဖြစ်၍လာလေ၏။ ကိသာဂေါတမီသည် "ငါကား ဤအိမ်၌ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရ ခေါင်းပါးနွမ်းနယ်ရာမှ သားကလေး မွေးဖွားသော အချိန်ကစ၍ အပူဇော်ခံ အမြတ်နိုးခံဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ရလေပြီ၊ ဤလူများသည် ငါ့သားကလေး(ဥတုဇရုပ်ကလာပ်)ကို မြို့ပြင်၌ စွန့်ပစ်ရန် အားထုတ်ကြကုန်လေရာ၏"ဟု အောက်မေ့၍ သားကလေးအလောင်းကို ရင်ခွင်ဖြင့်ပိုက်၍ "ကျွန်တော်မသားကလေးအတွက် အသက်ရှင်ဆေး ပေးကြပါကုန်"ဟု နှုတ်က တတွတ်တွတ်ပြောဆိုကာ (=သောကရူး ရူးသွပ်လျက်) အိမ်ပေါက်စေ့ လှည့်လည်သွားလာလေတော့သည်။

မြင်တိုင်းမြင်တိုင်းသောအရပ်၌ လူများက "အဘယ်အရပ်၌ သင်သည် သေပြီးသူအတွက် အသက်ပြန်၍ ရှင်သောဆေးကို တွေ့ဘူးမြင်ဘူးသနည်း"ဟု လက်ဖြောက်တီးကာ ပြက်ရယ်မှုပြုကြလေ၏။ ကိသာဂေါတမီသည် ထိုလူများ၏စကားဖြင့်လည်း အသိတရား သတိတရား မရနိုင်ရှာချေ။ ထိုအခါ ကိသာဂေါတမီကို ပညာရှိသူ လူတယောက်က တွေ့မြင်ရ၍ "သြ....ဤသူငယ်မသည် သားသောကကြောင့် စိတ်ပြန့်လွင့်ခြင်းသို့ရောက်ရှာသည်ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဤသူငယ်မအတွက် ဆေးကို အခြားသူ တဦးတယောက်မျှ သိလိမ့်မည်မဟုတ်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်သာလျှင် သိတော်မူလိမ့်မည်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိ၍ "ချစ်သမီး....သင်

ချစ်သမီး၏ သားကလေးအတွက် အသက်ပြန်၍ ရှင်မည့်ဆေးကို မြတ်စွာဘုရားမှတပါး အခြားသိနိုင်သောသူမည်သည် မရှိချေ၊ စင်စစ်သော်ကား နတ်နှင့်တကွသော သတ္တလောက၌ အမြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည်၏အဦး ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူဆဲရှိ၏၊ ချစ်သမီးသည် ထိုမြတ်စွာဘုရားရှင်အထံတော်သို့သာ သွားရောက်၍ မေးပါလေလော့”ဟု အကြံပေးတိုက်တွန်းစကား ပြောကြားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားပေးသည့်
သောကငြိမ်းကြောင်း ဥပါယ်ကောင်း

ထိုအခါ ကိသာဂေါတမီသည် “၌ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည် အမှန်ကိုပြောဆို၏”ဟု အောက်မေ့၍ သားကလေး၏အလောင်းကို ပိုက်ယူကာ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ် တရားဟောရန် ဗုဒ္ဓါသန ဓမ္မပလ္လင်ဝယ် ထိုင်နေတော်မူသော အချိန်၌ ပရိသတ်အစွန်းက ရပ်တည်ကာ “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား.... တပည့်တော်မ၏ သားကလေးအတွက် အသက်ရှင်ဆေးကို ပေးတော်မူကြပါဘုရား”ဟု ဟစ်အော် လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကိသာဂေါတမီ၏ မက်ဖိုလ်ရကြောင်း ရှေးကောင်းမှု = ဥပနိဿယကို မြင်တော်မူ၍ “ချစ်သမီးဂေါတမီ.... သားကလေးအသက်ရှင်ရန် ဆေးအလိုငှါ ၌အရပ်သို့လာရောက်သော သင်ချစ်သမီးသည် ကောင်းသည်ကို ပြုအပ်ခဲ့လေပြီ = သားအသက်ရှင်ဆေး ရရန်အတွက် ၌အရပ်သို့ သင်ချစ်သမီးလာရောက်ခြင်းသည် အလွန်ကောင်းမြတ်လှပေ၏၊ ချစ်သမီး.... သွားပါချေ။ သာဝတ္ထိပြည်တွင်းသို့ဝင်၍ အစွန်အဖျားဖြစ်သော အိမ်မှစကာ တမျိုလုံးကို လှည့်လည်ပြီးလျှင် လူတယောက်မျှ မသေဘူးသောအိမ်မှ မုံညင်းဆီအနည်းငယ်ကို ယူဆောင်ခဲ့လော့”ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

(ဤ၌၌။ ။မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ မိန့်ကြားတော်မူချက်ကို သတိပြုရာ၏၊ မြတ်စွာဘုရား၏ မိန့်ကြားတော်မူချက်မှာ “လူတဦးတယောက်မျှ

မသေဘူးသောအိမ်မှ မုံညင်းဆီအနည်းငယ်ကို ရှာဆောင်ခဲ့လော့" ဟူ၍ သာ ဖြစ်သည်၊ "ထိုမုံညင်းဆီရလျှင် သင်၏သားကလေး အသက် ပြန်ရှင်လာမည်" ဟု မိန့်ကြားတော်မူသည်မဟုတ်။ စင်စစ်သော်ကား "ငါတဦးတည်းသာ သားနှင့်ကွကွင်းရခြင်း=ဆင်းရဲဒုက္ခကိုတွေ့ရသည် မဟုတ်၊ လူတိုင်းလူတိုင်းပင် ထိုဆင်းရဲဒုက္ခကို တွေ့ကြုံရပါတကား" ဟု ကိသာဂေါတမီ၏သန္တာန်၌ အသိမှန် အမြင်မှန်ရ၍ သောကငြိမ်းအေး ရန်သာ ရှေးဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း မုသားမပါ မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်ကို သတိပြုရာ၏)။

ကိသာဂေါတမီသည် (ထိုမုံညင်းဆီရလျှင် မိမိသားကလေး အသက်ပြန်ရှင်လာမည်ဟု အောက်မေ့ကာ) "ကောင်းပါပြီ မြတ်စွာဘုရား...." ဟု လျှောက်ထားဝန်ခံ၍ အားရဝမ်းသာစွာ မြို့တွင်းသို့ဝင်ပြီးလျှင် ပဌမတွေ့ရသော အိမ်၌ပင် "မြတ်စွာဘုရား က ကျွန်တော်မ၏သားကလေး အသက်ပြန်ရှင်ဆေးအတွက် မုံညင်းဆီ အနည်းငယ်ကို အယူအဆောင်ခိုင်းတော်မူပါသည်၊ ကျွန်တော်မအား မုံညင်းဆီအနည်းငယ်ကို ပေးတော်မူကြပါ" ဟု အိမ်ရှင်တို့အား ပြောကြားလေ၏။ အိမ်ရှင်များက "ယူလော့=ယော့ ဂေါတမီ...." ဟု ပြောဆိုကြ၍ မုံညင်းဆီအနည်းငယ်ကို ထုတ်၍ ပေးကြလေလျှင် ကိသာဂေါတမီသည် "ကျွန်တော်မကား ဤကဲ့သို့ မမေးမမြန်းပဲ မယူနိုင်ပါ၊ ဤအိမ်၌ ရှေးက တစုံတယောက် သေသောသူမည်သည် မရှိဘူးလော" ဟု မေးလေ၏။ အိမ်ရှင်တို့က "ဘယ့်နယ်ပြောပါလိမ့် သမီးဂေါတမီ....၊ ဤအိမ်၌ ရှေးက သေသောသူများကို အဘယ်သူသည် ရေတွက်နိုင်ချိမ့်မည်နည်း = မရေမတွက်နိုင်သည်သာ" ဟု ပြောဆိုကြလေလျှင် ကိသာဂေါတမီသည် "ထိုသို့ဖြစ်လျှင် တော်ပါပြီ၊ ကျွန်တော်မသည် ဤမုံညင်းဆီကို မယူတော့ပါဘူး၊ ကျွန်တော်မကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က လူမသေဘူးသောအိမ်မှ မုံညင်းဆီကို ဆောင်ယူစေတော်မူပါသည်" ဟု ပြောဆိုကာ ထိုအိမ်မှ ထွက်ခဲ့လေသည်။

ကိသာဂေါတမီသည် ဤနည်းဖြင့်ပင် နှစ်အိမ်,သုံးအိမ် ဝင်ထွက်ခဲ့၍ တတိယအိမ်သို့ ဝင်ရောက်၍အပြီးတွင် "တမြို့လုံး၌ပင် ဤနည်းသာလျှင် ဖြစ်ချိမ့်မည်၊ ဤအချက်ကို သတ္တဝါတို့၏အစီး

အပ္ပါးကို လိုလားတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မြင်တော်မူပြီး ဖြစ်လိမ့်မည်”ဟု သတိသံဝေဂကြီးစွာရလျက် ထိုတတိယအိမ်မှပင် မြို့ပြင်သို့ ထွက်ခဲ့၍ သုသာန်သင်းချိုင်း လုပ်တိုင်းသို့ သွားရောက်ကာ သားငယ်၏ ရုပ်အလောင်းကို လက်ဖြင့်ကိုင်၍ “ချစ်သား....ငါအမေကား ဤသေခြင်းသဘောသည် သင်ချစ်သား အားသာ ကွက်၍ဖြစ်၏-ဟု ကြိမ်မားခဲ့လေပြီ၊ ဤသေခြင်းသဘောကား စင်စစ်မှာ သင်ချစ်သားအားသာ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ဤသေခြင်းသဘောသည် လူအများနှင့်ဆက်ဆံ(=သက်ဆိုင်)သော သဘောဖြစ်ချေသည်”ဟု ပြောဆိုကာ သားငယ်၏ရုပ်အလောင်းကို သုသာန်၌ စွန့်ပစ်ခဲ့၍—

နဂါမဓမ္မော နော နိဂမဿ ဓမ္မော၊
နစာဝိယံ ကေကုလဿ ဓမ္မော။
သဗ္ဗဿ လောကဿ သဒေဝကဿ၊
ဧသော ဓမ္မော ယဒိဒံ အနိစ္စတာ—

ဟူသော ဤဂါထာကို ရွတ်ဆို၍ မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ သွားရောက်လေ၏။ (ဤဂါထာ၏အနက်ကို နောက်မှ ရေးသားပေအံ့)။ ထိုအခါ ကိသာဂေါတမီကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က “ချစ်သမီးဂေါတမီ....သင်သည် မုံညင်းဆီကို ရအပ်ခဲ့ပြီလော”ဟု မေးတော်မူ၍ ကိသာဂေါတမီက “မြတ်စွာဘုရား....မုံညင်းဆီဖြင့် ပြုရန်ကိစ္စကား ပြီးပါပြီ၊ စင်စစ်သော်ကား ရှင်တော်ဘုရားတို့သည် တပည့်တော်မအား ထောက်ရာတည်ရာကိုသာ ပေးတော်မူကြပါလော့”ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကိသာဂေါတမီအား ဓမ္မပဒကျမ်းလာ ဤဆိုလတ္တံ့သောဂါထာကို ဟောကြားတော်မူ၏—

တ ပုတ္တပသုသမ္မတ္တ၊ ဗျာသတ္တမနသ နရ။
သုတ္တံ ဂါမံ မဟောဃော၀၊ မစ္စု အာဒါယ ဂစ္ဆတိ။

ဂေါတမီ = ချစ်သမီးဂေါတမီ။ ပုတ္တပသုသမ္မတ္တံ = သမီးနှင့်သား ကျွဲ,နွားတို့ဖြင့် တအားတက်ကာ ယစ်မူး

မေ့လျော့၍နေသော။ ဗျာသတ္တမနသံ=ရအပ်ရအပ် ဝတ္ထု၊ ပစ္စည်းအရပ်ရပ်တို့၌ ငြိကပ်တွယ်တာသော စိတ်ရှိ၍နေသော။ တံ နရံ = ထိုလူကို။ (သုတ္တံ=အိပ်ပျော်၍နေသော။ ဂါမံ = ရွာ၌နေသူ လူအပေါင်းကို။ မဟာဃော = ချောင်းပြည့်လျှံစီး ရေအယဉ်ကြီးသည်။ အာဒါယ ဂစ္ဆတိ ဇဝ=ခွေးကိုမျှမကြင်းအောင် တိုက်ဆောင်ယူငင်၍ သွားသကဲ့သို့)။ မစ္ဆု = မစ္ဆုခေါ်ငြားး သေခြင်းတရားသည်။ အာဒါယ ဂစ္ဆတိ = ယူဆောင်၍သွားလေ၏"—

ဟူသော ၌ဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ကိသာဂေါတမီသည် ဂါထာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏။ (၌ကား အဂ်ုတ္တရအဋ္ဌကထာဖွင့်ပြချက်ဖြစ်သည်)။

(ကိသာဂေါတမီထေရိအပဒါန် ပါဠိတော်အလိုအားဖြင့် – ကိသာဂေါတမီ မြတ်စွာဘုရားရှင်အထံတော်သို့ ပြန်လာသောအခါ မြတ်စွာဘုရားက—

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယ္ယော၊ ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယံ–

ဟူသော ဂါထာ, (၌ဂါထာအနက်ကို အောက်ပဋ္ဌာစာရာထေရီအကြောင်း စာမျက်နှာ ဂဝ-၌ ဖော်ပြခဲ့ပြီ)။

နု ဂါမဓမ္မော နော နိဂမဿ ဓမ္မော၊
နု စာပိယံ ကေကုလဿ ဓမ္မော။
သဗ္ဗဿ လောကဿ သဒေဝကဿ၊
ဧသော ဓမ္မော ယဒိဒံ အနိစ္စတာ။

ဂေါတမီ=ချစ်သမီးဂေါတမီ....။ ယဒိဒံ–ယော အယံ အနိစ္စတာ= အကြင်ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ တခဏနှင့်ဖြစ်စဲ့ မမြဲခြင်းသဘောသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ အယံ=၌ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ တခဏနှင့်ဖြစ်စဲ့ မမြဲခြင်းသဘောသည်။ နု ဂါမဓမ္မော=တံတိုင်းမရှိ စျေးမရှိ၍ သမ္မုတိဝေါဟာရ ရွာဟုပညတ် တခုသောအရပ်ဝယ် သတ်မှတ်ပိုင်းခြား တကန့်သား၍ ဖြစ်ပွါးလေ့လာ မဟုတ်ပါတည့်။ နော နိဂမဿ ဓမ္မော=တံတိုင်းမစုံ စျေးသာစုံ၍ နိဂုံပညတ် တခုသောအရပ်ဝယ် သတ်မှတ်ပိုင်းခြားတကန့်သား၍ ဖြစ်ပွါးလေ့လာ မဟုတ်ပါတည့်။ နု စာပိ ကေကုလဿ

ဓမ္မော=ဌာနနယ်ချုံး တနိုဂုံးနှင့် ခေါ်ထုံးဝေါဟာ တမြို့ရွာဝယ် မျက်နှာမဲ့လျှင်း တအိမ်တွင်း၌ သင်းသီးသန့်ခြား တကန့်သား၍ ဖြစ်ပွါးလေ့လာ မဟုတ်ပါတည့်။ ဧသော ဓမ္မော=ဤရုပ်နာမ်ဓမ္မ သခ်ါရတို့၏ တခဏနှင့်ဖြစ်စဲ့ မမြဲခြင်းသဘောသည်။ သဒေဝကဿ = နတ်ပြည် ခြောက်ရွာ ဗြဟ္မာနှစ်ဆယ်နှင့်တကွသော။ သဗ္ဗဿ လောကဿ= အလုံးစုံလောက ရှိသမျှသတ္တဝါအပေါင်း၏။ ဓမ္မော=ဆန်မခြင်းသာ မတင်းသာသည့် ဓမ္မတာမျိုး တရားလမ်းရိုးကြီးပါပေတည်း။

ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ၊ ငါးခန္ဓာတို့၊ ဖြစ်လာတိုင်းပင်၊ ကွယ်ချုပ်ဝင်သည့်၊ ဤသခ်ါရ၊ သဘာဝကား၊ ဌာနနယ်ချုံး၊ တနိုဂုံးနှင့်၊ ခေါ်ထုံးဝေါဟာ၊ တမြို့ရွာဝယ်၊ မျက်နှာမဲ့လျှင်း၊ တအိမ်တွင်း၌၊ သင်းသီးသန့်ခြား၊ တကန့်သား၍၊ ဖြစ်ပွါးလေ့လာ၊ မဟုတ်ပါဘူး။ ဗြဟ္မာ, လူ, နတ်၊ ထုတ်ချင်းခတ်အောင်၊ ဥပါဒ်စလျှင်၊ ဌီသို့ဝင်၍၊ ဘင်္ဂကာ၊ မရာဖြင့်၊ ရွရွလှုပ်လှုပ်၊ တချုပ်ချုပ်လျှင်၊ နာမ်ရုပ်နှစ်မျိုး၊ ဖြစ်တိုင်းညှိုးသည်....

အရိုး အနိစ္စချည်းသာတည်း။

အရိုး ဒုက္ခချည်းသာတည်း။

အရိုး အနတ္တချည်းသာတည်း။

ဟူသောဂါထာ = ဤတရားနှစ်ဂါထာကို ဟောကြားတော်မူသည်ကို ကြားနာရ၍ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေသည်-ဟု ထေရီမကြီး ကိုယ်တိုင် မိမိ၏ဖြစ်စဉ် ကျင့်စဉ်ကို ပြန်လည်ဟောကြားအပ်သောကြောင့် ထိုအပဒါန်ပါဠိတော်အလာကိုလည်း အထူးသတိချပ် မှတ်ယူရာ၏)။

ကိသာဂေါတမီသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ပြီးနောက်= သောတာပန်အရိယာဖြစ်ပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရဟန်းမပြုပေးပါရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရဟန်း-မ-ပြုရန် ခွင့်ပြုတော်မူလေသည်။ ကိသာဂေါတမီသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို လက်ျာရစ်သုံးပတ် လှည့်လည်ကာ ရှိခိုး၍ ဘိက္ခုနီကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် ရှင်အဖြစ်, ရဟန်းအဖြစ်ကို ရယူလေ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ ကိသာဂေါတမီထေရီဟူ၍ ထင်ရှားလေ၏။

ကိသာဂေါတမီထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

ကိသာဂေါတမီထေရီသည် ရဟန်းမ-ပြုပြီးနောက် ဝိပဿနာတရား ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်လေရာ တနေ့သ၌ ဥပုသ်အိမ်သိမ်အပြင်ဝယ် မိမိအလှည့်အကြိမ် ရောက်သဖြင့် ဆီမီးညှိထွန်းပြီး ထိုဆီမီးတောက်ကို ကြည့်ရှုကာ ထိုင်နေသည်ရှိသော် ဆီမီးအလုံတို့ တဖြစ်ပျက်ပျက်ရှိနေသည်ကို မြင်ရ၍ "ဤဆီမီးအလုံများ ဖြစ်၍ ဖြစ်၍ ပျက်ကုန်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် ဤသတ္တဝါတို့သည်လည်း ဖြစ်လည်းဖြစ်ကြ, ပျက်လည်းပျက်ကြကုန်၏၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြသူများသာ မထင်ပဲရှိကုန်၏" ဟု အာရုံနိမိတ်ကို ရယူလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်ဝယ် ထိုင်နေတော်မူရင်းကပင် ရောင်တော်ကို ဖြန့်လွှတ်၍ ထေရီမ၏ မျက်မှောက်၌ ထိုင်နေကာ ဟောတော်မူသကဲ့သို့ "ချစ်သမီး ဂေါတမီ....ဤ ချစ်သမီး စဉ်းစားမိသည့်အတိုင်း မှန်လှပေ၏၊ ဤသတ္တဝါတို့သည် ဆီမီးအလုံတို့ကဲ့သို့ ဖြစ်လည်းဖြစ်ကြ, ပျက်လည်းပျက်ကြကုန်၏၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြသူများသာ မထင်ပဲရှိကုန်၏။ ဤသို့ နိဗ္ဗာန်တရားကို မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် မမြင်ရသောသူတို့၏ အနှစ်တရာ အသက်ရှင်ရခြင်းထက် နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် မြင်ရသောသူ၏ တခဏမျှ အသက်ရှင်ရခြင်းက ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှပေ၏"ဟု မိန့်တော်မူ၍ စကားအနုသန္ဓေ ဆက်စပ်ပြီးလျှင် တရားဟောတော်မူလိုရကား ဤဆိုလတ္တံ့သောဂါထာကို ဟောတော်မူ၏—

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ အမတံ ပဒံ။
ကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော အမတံ ပဒံ။

ဂေါတမီ = ချစ်သမီး ဂေါတမီ....။ ယော စ=အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်ကား။ အမတံ ပဒံ = သေခြင်းကင်းရာ မဟာအသင်္ခတဓာတ် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ပရမတ်ကို။ အပဿံ-အပဿန္တော = မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ် နှစ်တန်

သော ဓမ္မမျက်စိဖြင့် မသိမမြင်ပဲ့။ ဝဿသတံ = အနှစ် တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင်။ ဇီဝေ-ဇီဝေယျ = အသက် ရှည်ထွေ တည်နေရာ၏။ တဿ=ထိုသူ၏။ ဇီဝတော = အနှစ်တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင် ခန္ဓာဆက်စဉ် အသက် ရှင်၍ နေရခြင်းထက်။ အမတံ ပဒံ=သေခြင်းကင်းရာ မဟာ အသခ််တဓာတ် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ပရမတ်ကို။ ပဿတော = မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ် နှစ်တန်သော ဓမ္မမျက်စိဖြင့် သိမြင် သောသူ၏။ ကောဟံ = ကာလမကြာ တရက်တာမျှ။ ဇီဝိတံ = ခန္ဓာဆက်စဉ် အသက်ရှင်၍ နေရခြင်းသည်။ သေယျော = အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှပေ၏။

ကိသာဂေါတမီထေရီသည် ဤဂါထာအဆုံးဝယ် အရဟတ္တ ဖိုလ်သို့ ရောက်လေ၏ = အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်လေ၏။

(၈) တေဒဂ်ဘဲထူး ရရှိခြင်း

ဤကိသာဂေါတမီ ရဟန္တာထေရီမသည် ရဟန္တာဖြစ်ပြီး နောက် ပရိကွရာကို သုံးစွဲရာ၌ ခေါင်းပါးခြင်းဥက္ကင် အထွတ် အထိပ်ရောက် ကျင့်ဆောက်ကြိုးကုတ် (ရှေးဆုတောင်းအတိုင်း) အားထုတ်သူဖြစ်ရကား (၁) ဝတ္ထုလူခ = အဝတ်အထည် အမျိုး အစားအားဖြင့် ကြမ်းတမ်းညံ့ဖျင်း၍ (၂) သုတ္တလူခ = သက်နိုး ချုပ်သောချည် အနေအားဖြင့်လည်း ကြမ်းတမ်းခေါင်းပါး ညံ့ဖျင်း လျက် (၃) ရဇနလူခ = ဆိုးရည်အနေအားဖြင့်လည်း အပ်စပ် သည်ဟု ဆိုရုံ ကြမ်းတမ်းခေါင်းပါး ညံ့ဖျင်းသည့် ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သည့် သင်္ကန်းကိုသာ ဝတ်ရုံသုံးဆောင်၍ လှည့်လည် သွားလာလေ့ရှိ၏။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖို့ဝယ် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူလျက် ဘိက္ခုမနီတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူး ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤကိသာ-ဂေါတမီ ရဟန္တာထေရီမကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ လူခစိဝ-ရဓရာနံ ယဒိဒံ ကိသာဂေါတမီ=ရဟန်းတို့....သုံးမျိုးသော အခြင်းအရာဖြင့် ခေါင်းပါးညှံ့ဖျင်းသော သက်နှံးကို ဆင်မြန်းဝတ်ရုံ သုံးဆောင်လေ့ရှိကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမများစွာတို့တွင် ကိသာ-ဂေါတမီ ဘိက္ခုနီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"-

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "လူခစိဝရဓရ=ခေါင်းပါး ညှံ့ဖျင်းသော သက်နှံးကို ဆင်မြန်းဝတ်ရုံ သုံးဆောင်သောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ကိသာဂေါတမီထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၁၃) သိင်္ဂါလကမာတုထေရီအကြောင်း

(ဤထေရီမအကြောင်းကို အဂုံတ္တရအဋ္ဌကထာ၌ အကျဉ်းမျှသာ ဖွင့်ပြသောကြောင့် ထိုအင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာနှင့် သိင်္ဂါလကမာတုထေရီ အပဒါန=နှစ်ရပ်ကို ပေါင်းစပ်၍ ဖော်ပြပေအံ့)—

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း

၌ သိင်္ဂါလကမာတုထေရိအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီး သည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် အမတ်သမီး ဖြစ်၍ ဖခင်အမတ်ကြီးနှင့် အတူတကွ ကျောင်းတော်သို့လိုက်ပါ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို နာရသဖြင့် သဒ္ဓါကြည်ညိုဖြစ်ရှိကာ ဘိက္ခုနီမပြုလုပ်၍ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလကို ခရုသင်းပွတ်သစ်အတူ စင်ဖြူစွာ ကျင့်သုံးသည့်ပြင် ဘုရား, တရား, သံဃာ = ရတနာသုံးပါး၌ အလွန်အလွန် ရိုသေလေးစားလျက် တရားနာခြင်း၌ အထူးလုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်သူဖြစ်လျက် ဘုရားရှင်ကို (အရှင် ဝက္ကလိမထေရ်ကဲ့သို့) ဖူးမြော်ခြင်း၌ အလွန်ဆန္ဒပြင်းပြသူ ဖြစ်လေသည်။

တနေ့သ၌ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီမတပါးကို "သဒ္ဓါဓိမုတ္တ = သဒ္ဓါတရား ကြီးမားလွန်ကဲသောအရာ"၌ အသာ

ဆုံး အမြတ်ဆုံး=ဗေဒင်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ ထိုသဒ္ဓါဓိမုတ္တာဗေဒင်ရာထူးကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမူပြု၍ သိက္ခာသုံးပါးကို တိုးတက်ဖြည့်ကျင့်လေသည်။ ထိုအခါ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားသည် ထိုဘိက္ခုနီမကို "ယသ သဒ္ဓါတထာဂတော၊ အစလာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ"အစရှိသော သုံးဂါထာတို့ဖြင့် "ဘုရား, တရား, သံဃာ = ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုခြင်း သဒ္ဓါတရား သီလတရား ဖြောင့်မတ်သောအသိဉာဏ်ပညာ ၌တရားရှိသောသူကို မဆင်းရဲသူဟူ၍ ခေါ်ဆိုရကြောင်း(နှင့်) ထို့ကြောင့် သဒ္ဓါ, သီလ, ပသာဒ = တရားသံဃာ၌ကြည်ညိုခြင်း, ဓမ္မဒဿန = တရားကိုသိမြင်သောဉာဏ်ပညာ ၌တရားလေးပါးကို ပညာရှိသူသည် အဖန်ဖန် အားထုတ်ရမည့်အကြောင်း" ဟောကြားတော်မူလေသည်။ (ထိုသုံးဂါထာကို အပဒါနပါဠိ၂၂၊ မျက်နှာ ၂၀၆-၌ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏)။

ထိုတရားကို ကြားနာရ၍ ထိုဘိက္ခုနီမလေးသည် အလွန်ဝမ်းမြောက်ကာ မိမိ၏ဆုတောင်း ပြည့်မည်, မပြည့်မည်ကို မြတ်စွာဘုရားရှင်သို့ မေးလျှောက်လေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ၌အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌ ထိုဆုတောင်းပြည့်ဝမည့်အကြောင်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဗျာဒိတ်စကား ကြားသိရ၍ ထိုဘိက္ခုနီမလေးသည် အလွန်ဝမ်းမြောက်ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဋိပတ်အကျင့်ဖြင့် အသက်ထက်ဆုံး မေတ္တာရှေထား၍ ပြုစုခဲ့လေသည်။ (မြတ်စွာဘုရားအပေါ်၌ မေတ္တာစိတ်အမြဲထား၍ ပဋိပတ်အကျင့်ကို မှန်ကန်စွာ ကျင့်ခြင်းသည်ပင် မြတ်စွာဘုရားကို ပဋိပတ်အကျင့်ဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းမည်သည်)။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းကြာ အပါယ်သို့ မလားမရောက်ရပဲ နတ်ပြည်,လူ့ပြည်တို့၌သာ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ၌ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ရာဇဂြိုဟ်

ပြည်၌ သူဌေးသမီးဖြစ်၍ အရွယ်ရောက်လတ်သော် အမျိုးဇာတ်တူ သူဌေးသားတဦး၏ အိမ်သို့ လိုက်ပါအိမ့်ရှင်မဖြစ်၍ သားတယောက်ကို ဖွားမြောက်ခဲ့လေသည်။ ထိုသား၏အမည်ကို "သိင်္ဂါလကသတို့သား" ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ မိခင်သူဌေးမကလေးသည်လည်း သားကိုအကြောင်းပြုကာ "သိင်္ဂါလကမာတု = သိင်္ဂါလက၏မိခင်" ဟူ၍ အမည်တွင်လေ၏။

သိင်္ဂါလကမာတုသူဌေးမလေး၏ သားဖြစ်သူ သိင်္ဂါလကသတို့သားကား အယူဖောက်ပြား လွဲမှားသူဖြစ်ကာ အရပ်မျက်နှာတို့ကို ရှိခိုးခြင်းအမှု မပြတ်ပြုလေ၏။ တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်တွင်းသို့ ဆွမ်းခံကြွဝင်တော်မူလတ်သော် သိင်္ဂါလကသတို့သား အရပ်မျက်နှာတို့ကို လှည့်လည်ကာ ရှိခိုးနေသည်ကို တွေ့မြင်တော်မူရ၍ လမ်းခရီး၌ပင် ရပ်တည်တော်မူကာ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုသိင်္ဂါလကသတို့သားကို အဆုံးအမ ဩဝါဒတရားဟောကြားတော်မူလေသည်။

ထိုတရားပွဲ၌ ယောကျ်ား,မိန်းမပေါင်း နှစ်ကုဋေတို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြလေသည်။ သိင်္ဂါလကမာတုသူဌေးမလေးသည် ထိုတရားပွဲ၌ သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်၍ ရဟန်းမ-ပြုခဲ့လေသည်၊ သိင်္ဂါလကမာတုထေရိဟူ၍ အမည်တွင်လေသည်။ ထိုသိင်္ဂါလကမာတုထေရိသည် ရဟန်းမ-ပြုပြီးသောအချိန်မှစ၍ သဒ္ဓိန္ဒြေကို (ရှေးဆုတောင်းအတိုင်း) လွန်လွန်ကဲကဲ ရရှိလေသည်။ ထေရီမသည် တရားနာရန် ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်လတ်သော် မြတ်စွာဘုရား၏ ရူပကာယအသရေတော်ကို ဖူးမြော်လျက်သာ နေရှာလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထေရီမ၏ သဒ္ဓါတရား အထူးသက်ဝင်သည်ကို သိတော်မူ၍ ထိုထေရီမနှင့် သပ္ပါယဖြစ်သည့် ကြည်ညိုဖွယ်သောတရား (သဒ္ဓါဖြစ်စေနိုင်သောတရား) ကိုသာလျှင် အဓိကထားဟောကြားတော်မူလေသည်။ ထေရီမသည်လည်း သဒ္ဓါတရားကိုပင် အဦးပြု၍ ဝိပဿနာတရား ပွါးများအားထုတ်လတ်သည်

တွင် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရောက်လေ၏။ (သဒ္ဓါဓုရ ရဟန္တာ ထေရိမ ဖြစ်လေ၏)။

(၈) တေဒဂ်ဘဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖို့ဝယ် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူလျက် ဘိက္ခုနီမတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူးဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် သိင်္ဂါလက မာတုထေရိကို—

> “တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ သဒ္ဓါဓိ-
> မုတ္တာနံ ယဒိဒံ သိင်္ဂါလကမာတာ = ရဟန်းတို့….သဒ္ဓါ
> တရား ကြီးမားထက်သန်ကြသည့် ငါဘုရား၏တပည့်မ=
> သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမများစွာတို့တွင် သိင်္ဂါလကမာတုထေရိ
> ဘိက္ခုနီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏”—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ “သဒ္ဓါဓိမုတ္တာ = သဒ္ဓါတရား ကြီးမားလွန်ကဲသောအရာ”ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=တေဒဂ် ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သိင်္ဂါလကမာတုထေရိ အကြောင်းတည်း။

ဤတွင် ထေရိအပဒါန(အခက်း ၄၄)ပြီး၏။

အခန်း-၄၅

ဥပါသကစရိတ

(၁) တပုဿ, ဘလ္လိကညီနောင်အကြောင်း

(က) ဥပါသကာတို့၏ ရှေးဆုတောင်း

(ဤတပုဿ, ဘလ္လိကညီနောင်အကြောင်းကို အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ, ထေရဂါထာအဋ္ဌကထာ ကေကနိပါတအဖွင့်-တို့မှ ထုတ်နုတ်ရေးသား ဖော်ပြပေအံ့)—

၌ တပုဿနှင့် ဘလ္လိကဥပါသကာတို့အလောင်း အမျိုးကောင်းသားညီနောင်နှစ်ဦးတို့သည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသားများပင် ဖြစ်ကြ၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာကြစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာနှစ်ယောက်တို့ကို ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံတည်သောအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဗောဒ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကြကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုဗောဒ်ရာထူးဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့ကြလေသည်။ (အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာမှ)။

အကြားကာလ ဘဝများ

ထို အမျိုးကောင်းသား နှစ်ဦးတို့သည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုကြ၍ ထိုဘဝမှ စုတေပြီးနောက် အပါယ်လေးပါးသို့ မလားမရောက်ကြပဲ နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည် ကျက်စားခဲ့ကြရာ ဘလ္လိက ဥပါသကာအလောင်း အမျိုးကောင်းသားသည် ၅၌ ဘဒ္ဒကမ္ပာမှ အထက် လွန်ခဲ့သော (၃၁) သုံးဆယ့်တကမ္ပာထက်က မြတ်စွာဘုရား မပွင့်ထွန်းသော ခေတ်အခါဝယ် သုမနအမည်တော်ရှိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်အား သစ်သီးကြီးငယ်ကို လှူခဲ့၍ သုဂတိဘုံတို့၌သာ

ကျင်လည် ကျက်စားခဲ့လျက် သိဒ္ဓိမြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက်တော်အခါဝယ် အရဏဝတီပြည်၌ ပုဏ္ဏားသား တဦး ဖြစ်လာလေသည်၊ ထိုပုဏ္ဏားသားသည် "သိဒ္ဓိမြတ်စွာဘုရားရှင်အား ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးစ သာတ္ထသတ္ထာဟ စံနေတော်မူပြီး၍ အဋ္ဌမသတ္ထာဟသို့ အရောက်တွင် ဥဇိတ, ဩဇိတ-အမည်အသီးသီး ရှိကြသည့် လှည်းကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် ဆွမ်းဦးကို လှူဒါန်းဆက်ကပ်ကြလေပြီ" ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ မိမိ၏ သူငယ်ချင်း (တပုဿအလောင်း) နှင့် အတူတကွ သိဒ္ဓိမြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်မှောက်၌ သွားရောက်ရှိခိုးကြ၍ နက်ဖြန် ကောင်းမှုကုသိုလ်အလို့ငှါ ပင့်ဖိတ်ခဲ့ကြကာ ကြီးစွာသောအလှူကို ပေးလှူကြပြီးလျှင် "မြတ်စွာဘုရား ···· တပည့်တော်တို့ သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်လုံးပင် နောက်အခါဝယ် အရှင်ဘုရားတို့ကဲ့သို့သော မြတ်စွာဘုရားအား ဆွမ်းဦးအလှူဒါယကာများဖြစ်ကြရပါလိုကုန်၏" ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့ကြလေသည်။

ထို သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်တို့သည် ထိုထိုဘဝ၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို အတူတကွ ပြုလုပ်ကြ၍ နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စား၍ လာခဲ့ကြရာ ကဿပမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ဂေါပါလ (နွားသူငှေး) ၏သား ညီနောင်ဖြစ်ကြ၍ နှစ်ပေါင်းများစွာ ရဟန်းသံဃာကို နွားနို့ဆွမ်းဖြင့် လှူဒါန်းပြုစုလုပ်ကျွေးခဲ့ကြလေသည်။ (ဤစကားရပ်စုကား ထေရဂါထာအဋ္ဌကထာမှ ဖြစ်သည်)။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဥပါသကာဖြစ်ကြခြင်း

ထိုသူနှစ်ယောက်လုံးပင် ကဿပမြတ်စွာဘုရားနှင့် အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား = ဤနှစ်ဆူသောဘုရားရှင်တို့၏ အကြားကာလ ဗုဒ္ဓန္တရအသင်္ချေယျတကပ်ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်၌ ကျင်လည်ခဲ့ကြ၍ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော် သဗ္ဗညုဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်မှ ရှေးမဆွကပင် "အသိတဉ္ဇန" မြို့ (ထေရဂါထာအဋ္ဌကထာအလို ပေါက္ခရဝတီမြို့)ဝယ် လှည်းကုန်သည်သူကြွယ်၏ သားနှစ်ယောက်တို့ ဖြစ်လာ

ကြ၍ နောင်တော်ကား တပုဿအမည်, ညီတော်ကား ဘလိုက အမည် အသီးသီးရှိကြလေသည်။

ထိုတပုဿနှင့် ဘလိုကညီနောင်ကုန်သည် နှစ်ဦးတို့သည် နောက်ဟချိန်၌ အိမ်ရာကိုစိုးအုပ် နေထိုင်ကြသည်ရှိသော် အခါမပြတ် လှည်းအစီးငါးရာတို့ဖြင့် ကုန်ရောင်းဝယ်မှု ပြုကြလျက် လှည့်လည် နေထိုင်ကြလေ၏။ ထိုအခါ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်သည် သဗ္ဗညုဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၍ သတ္တသတ္တာဟ (=ခုနစ်ရက်ခုနစ်လီ=၄၉-ရက်) ပတ်လုံး မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ နေတော်မူပြီး၍ အဋ္ဌမသတ္တာဟအဝင်တွင် ရာဇာယတန=လင်းလွန်းပင်ရင်း၌ ထိုင်နေတော်မူဆဲဖြစ်၏။

ထိုအခါ တပုဿနှင့် ဘလိုက ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် လှည်းအစီးငါးရာတို့ဖြင့် ထိုအရပ်သို့ ရောက်လာကြကုန်၏။ ထိုကုန်သည်ညီနောင်တို့၏ အခြေးမဲ့သောကိုယ်အဖြစ်က မွေးမိသခင် ကျေးဇူးရှင်သည် ထိုအရပ်၌ နတ်ဖြစ်၍ နေလေ၏၊ ထိုနတ်သည် "ယခုအခါ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အဖိုရာ အစာအာဟာရကို ရမှသင့်တော်မည်၊ မှန်၏—ဤအချိန်မှ နောက်၌ မြတ်စွာဘုရားတို့မှာ အစာအာဟာရမရှိကြပဲ မျှတခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ကုန်(=သုဇာတာသူဌေးကတော်လူကပ်သော ဃနာနီဆွမ်း ၄၉-လုပ်တို့ဖြင့် ၄၉-ရက်မျှတခဲ့ပြီ၊ ယနေ့ အစာအာဟာရကို မြတ်စွာဘုရားရှင် မရခဲ့လျှင် မျှတနိုင်မည်မဟုတ်-ဟု ဆိုလိုသည်)၊ ငါ၏ ဤသားနှစ်ယောက်တို့သည်လည်း ဤခရီးဖြင့် သွားနေကြဆဲဖြစ်သည်၊ ထို ငါ့သားနှစ်ယောက်တို့ကို ယနေ့ မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့အား ဆွမ်းလှူကြစေမှ သင့်တော့မည်"ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင်ကာ လှည်းအစီးငါးရာတို့၌ က-အပ်သော နွားတို့၏ အသွားပြတ်အောင်=အသွားရပ်အောင် နတ်တို့၏ တန်ခိုးဖြင့် ပြုလုပ်လေ၏။

ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် "ဤသို့ နွားများ အသွားရပ်ခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့် ဖြစ်သနည်း"ဟု အထူးထူး အပြားပြားသော အကြောင်းနိမိတ်များကို ကြည့်ရှုရှာဖွေ ဆင်ခြင်ကြလေသည်။ ထိုအခါ မိခင်ဟောင်း ဘုမ္မဒိုဝ်းနတ်သည် ကုန်သည်

ညီနောင်တို့ ပင်ပန်းန္တမ်းနယ်သောအဖြစ်ကို သိရှိ၍ ယောကျ်ား တယောက်၏ ကိုယ်၌ ပူးဝင်ပြီးလျှင် "သားတို့....သင်တို့သည် အဘယ့်ကြောင့် ပင်ပန်းကြကုန်သနည်း၊ သင်တို့အဖို့ရာ ငါမှတပါး အခြားသော ဘီလူးပူးဝင်လှည့်ပတ်မှုသော်၎င်း,ဘုတ်ပြိတ္တာ ပူးဝင် လှည့်ပတ်မှုသော်၎င်း, နတ် နဂါးပူးဝင်လှည့်ပတ်မှုသော်၎င်း မရှိ ချေ၊ စင်စစ်သော်ကား သင်တို့၏ လွန်ခဲ့သောဘဝက မိခင်ဖြစ် သော ငါသည် ယခုအခါ ဤအရပ်၌ ဘုမ္မဒိုဝ်းနတ်ဖြစ်၍ နေသည်၊ အားတော်ဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် လင်းလွန်းပင်ရင်း၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူဆဲဖြစ်၏၊ ချစ်သား တို့....သင်တို့သည် ထိုမြတ်စွာဘုရားအား ဆွမ်းဦးကို လှူဒါန်း ကြလော့" ဟု တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားလေ၏။

ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် မိခင်ဟောင်း ဘုမ္မဒိုဝ်းနတ်၏ စကားကို ကြားသိကြရလျှင် အလွန်ဝမ်းမြောက်သော စိတ်နှလုံးရှိ ကြလျက် "ဆွမ်း အာဟာရအသစ် စီမံနေလျှင် အချိန်ကြာမြင့် နေချေမည်" ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကြ၍ မုံကြက်ကျစ် (နှင့်) ပျားဆုပ်မုံတို့ကို ရွှေလင်ပန်း၌ ထည့်ယူခဲ့ကြ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်သို့ သွားရောက်ကြပြီးလျှင် "မြတ်စွာဘုရား.....၌ ဘောဇဉ်ကို ကရုဏာရှေးရှု အလှူခံတော်မူကြပါဘုရား" ဟု လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေးရှေး နောင်တော့်နောင်တော် မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ အလေ့အကျက် တော်ကို ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်တော်မူလေ၏၊ ထိုအခါ မြတ်စွာ ဘုရားအား စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီး လေးဦးတို့သည် ပဲနောက် အဆင်းရှိသည့် (ပကတိ) ကျောက်သပိတ်လေးလုံးတို့ကို ဆက် ကပ်လှူဒါန်းလာကြကုန်၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် "ထိုနတ်မင်းကြီး လေးယောက်တို့၏ အဖို့ရာ အကျိုးကြီးမြတ်ပါစေ" ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သပိတ်လေးလုံးတို့ကို "သပိတ်တလုံးတည်းသာ ဖြစ်ပါစေသတည်း"ဟု အဓိဋ္ဌာန်တော်မူလေ၏။ ထိုသို့ အဓိဋ္ဌာန် တော်မူချက်အရ ကျောက်သပိတ်လေးလုံးတို့သည် အနားရစ် လေးရစ်ရှိသည့် သပိတ်တလုံးတည်းသာ ဖြစ်လေကုန်၏။

ထိုခဏ၌ ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သပိတ်တော်၌ မုံကြက်ကျစ်(နှင့်) ပျားဆုပ်မုံတို့ကို လောင်းလှူကြ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင် မုံဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးသောအခါ သောက်တော်ရေ, သုံးတော်ရေ ဆက်ကပ်ကြပြီးနောက် ဆွမ်းကိစ္စပြီးဆုံးသောအခါဝယ် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကြပြီးသော် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေကြကုန်၏။ ထိုအခါ ကုန်သည်ညီနောင်တို့အား မြတ်စွာဘုရားသည် တရားဟောတော်မူလေ၏။ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ ကုန်သည်ညီနောင်နှစ်ဦးလုံးတို့သည်ပင် ဒွေဝါစိကသရဏဂုံ၌ တည်ကြလေသည်။ (၍ကုန်သည်ညီနောင်တို့ ဒွေဝါစိကသရဏဂုံတည်ကြောင်းကို အောက် မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဒုတိယတွဲ၊ စာမျက်နှာ ၃၉၄-မှ စ၍ ပြန်လည်သုံးသပ်ဖတ်ရှုကုန်ရာ၏)။

ထိုကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် ဒွေဝါစိကသရဏဂုံတည်ကြပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကြ၍ မိမိတို့မြို့သို့ ပြန်လည်လိုကြကုန်သည်ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို "မြတ်စွာဘုရား····တပည့်တော်များအား နေ့စဉ်ပြုစုပူဇော်ရန် ဝတ္ထုကို ကရုဏာခွေထား ပေးသနားတော်မူကြပါဘုရား"ဟု လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် လက်ျာလက်တော်ဖြင့် ဦးခေါင်းတော်ကို သုံးသပ်၍ ကုန်သည်ညီနောင်တို့အား ဆံတော်မောတ် ရှစ်ဆူတို့ကို ပေးသနားတော်မူလိုက်လေ၏။ ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည်လည်း ဆံတော်မောတ်တို့ကို ရွှေကြုတ်တို့၌ ထည့်သွင်းကြလျက် မိမိတို့မြို့သို့ ပင့်ဆောင်ခဲ့ကြပြီးလျှင် အသိတဉ္ဇနမြို့တံခါးဝ၌ သက်တော်ရှင်ဆံတော်မောတ်ရှစ်ဆူတို့ကို စေတီတော်ကြီး တည်ထားကိုးကွယ်ကြလေကုန်၏။ ထိုစေတီတော်ကြီးမှ ဥပုသ်နေ့များ၌ နီလရောင်ခြည်တော်တို့သည် ထွက်ကြွကွန့်မြူးကုန်၏။

(၈) စေတဒ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖို့ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူ၍ ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း စေတဒ်ရာထူး

ဌာနန္တရတို့၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤတပုဿ, ဘလ္လိက-ကုန်သည်ညီနောင်တို့ကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ ပဌမံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တာနံ ယဒိဒံ တပုဿဘလ္လိကာ ဝါဏိဇာ = ရဟန်းတို့....သူခပ်သိမ်းတို့အလျင် ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်း = သရဏဂုံသို့ ရောက်ကြကုန်သော ငါဘုရား၏ တပည့် = သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် တပုဿနှင့် ဘလ္လိက ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ကုန်၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ပဌမံ သရဏဂမန = ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံခံယူသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ် ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ညီနောင်တို့၏ မဂ်ဉာဏ်အလား

ထိုတပုဿ,ဘလ္လိက ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် လောကဝယ် အစဆုံး သရဏဂုံခံယူသူ ဥပါသကာတို့ ဖြစ်ကြလေသည်။ ထို နောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဗာရာဏသီပြည်သို့ ကြွရောက် တော်မူကာ ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောကြားတော်မူပြီးနောက် အစဉ်သဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် တပုဿ, ဘလ္လိက-ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် ရာဇဂြိုဟ်သို့ ကုန်ရောင်း ရောက်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်အထံတော်သို့ ဆည်းကပ်ရှိခိုးကြကာ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေလေကုန်၏။ ထိုကုန်သည် ညီနောင်တို့အား မြတ်စွာဘုရား တရားဟောကြားတော်မူလေလျှင် နောင်တော်ဖြစ်သော တပုဿကုန်သည်သည် သောတာ-ပတ္တိဖိုလ်၌တည်၍ ဥပါသကာသာလျှင် ဖြစ်လေ၏။ ညီတော် ဘလ္လိကကုန်သည်သည်ကား သာသနာဝန်ထမ်း ရဟန်းပြု၍ အဘိညာဏ်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော = ဆဋဘိညရဟန္တာ ဖြစ်လေ၏။ (ထေရဂါထာ ဋ္ဌ ၁၊ မျက်နှာ ၆၀-မှ)။

ဤကား တပုဿ, ဘလ္လိကညီနောင် အကြောင်းတည်း။

(၂) အနာထပိဏ်သူဌေးအကြောင်း

(က) သူဌေး၏ ရှေးဆုတောင်း

၍ အနာထပိဏ်သူဌေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသားဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို "ဒါယက = အလှူအတန်း၌ မွေ့လျော်ကြသူ ဥပါသကာတို့တွင်" အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဒေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျနှစ်သက်ကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုဒေဒဂ်ရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ သူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤအကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားသာသနာ ခေတ်အခါဝယ် သာဝတ္ထိပြည် သုမနသူဌေးကြီး၏သား ဖြစ်လာလေသည်၊ သူ၏အမည်ကို မိဖတို့က သုဒတ္တ-ဟု၍ မှည့်ခေါ်ကြသည်။

အနာထပိဏ် အမည်တွင်ခြင်း

သုဒတ္တသူဌေးသားသည် နောက်အဖို့ဝယ် အိမ်ရာကိုစိုးအုပ်ဦးစီးပြုလုပ် တည်နေလတ်သော် ကိုးကွယ်ရာမဲ့သူတို့အား အစာထမင်းပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း၌ မွေ့လျော်သူဖြစ်ကာ ထိုဂုဏ်ကျေးဇူးကြောင့်ပင်လျှင် "အနာထပိဏ္ဍိက = အနာထ = ကိုးကွယ်ရာမဲ့သူတို့အား+ပိဏ္ဍိက = အစာထမင်းပေးကမ်းသောသူဌေး = အနာထပိဏ်သူဌေး" ဟု၍ ထင်ရှားလေတော့၏။ ။(၍အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးအကြောင်း အကျယ်ကို အောင်မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ အခန်း ၂၀၊ စာမျက်နှာ ၁၈၀-မှစ၍ ပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏။ ၍၌ကား အဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ လာသည့် အတိုင်း အကျဉ်းမျှ ပြဆိုပေအံ့)—

အနာထပိဏ်သူဌေးသည် တနေ့သောအခါ လှည်းအစီးငါးရာတို့ဖြင့် ရောင်းချရန် ကုန်ဘဏ္ဍာတို့ကို တင်ဆောင်၍ မိမိ၏သူငယ်ချင်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သူဌေးအိမ်သို့ ရောက်လတ်သော် ထိုရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူနေကြောင်း သတင်းကောင်းကြားသိရကာ မိုးသောက်အားကြီး လင်းခါနီး၌ နတ်တို့အာနုဘော်ဖြင့် ဟင်းလင်းပွင့်သော မြို့တံခါးမှ ထွက်၍ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ချဉ်းကပ် တရားနာလတ်သော် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌တည်၍ နောက်တနေ့ဝယ် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာအားမဟာဒါနကြီး ပေးလှူပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ကြွရောက်တော်မူရန် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဝန်ခံချက်ကို ရယူပြီးနောက် ပြန်ခဲ့၍ လမ်းခရီးအကြား ၄၅-ယူဇနာခရီးဝယ် တယူဇနာ တယူဇနာလျှင် အသပြာတသိန်းတသိန်း အဖိုးတန်သည့် စံကျောင်းတော်တဆောင်တဆောင် ဆောက်လုပ်ရန် မိမိ၏မိတ်ဆွေများအားအပ်နှံခဲ့၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ရောက်သောအခါ ဇေတမင်းသား၏ဥယျာဉ်မြေကို ရွှေဒင်္ဂါးဒေါ်လာ အသပြာချင်း အစွန်းချင်းထိအောင် ခင်း၍ တဆယ့်ရှစ်ကုဋေဖြင့် ဝယ်ယူ, တဆယ့်ရှစ်ကုဋေတို့ဖြင့်ပင် ကျောင်းတိုက်ကြီးတည်ဆောက် ပြီးမြောက်သောအခါ နံနက်ရောနေ့ပါ အလိုရှိအပ်ရာ အလှူဒါနကို ပေးလှူလျက် တဆယ့်ရှစ်ကုဋေ့ အကုန်အကျခံကာ ကျောင်းလွှတ်ပူဇော်ပွဲ = ကျောင်းရေစက်ချ အလှူပွဲကြီး ကျင်းပ ဆင်ယင်လေသည်။ ကျောင်းလွှတ်ပူဇော်ပွဲ = ကျောင်းရေစက်ချပွဲ ကျင်းပဆင်ယင်သော ကာလအပိုင်းအခြားနှင့်စပ်၍ ကိုးလ, ငါးလ, သုံးလ အသီးသီး ဆရာတို့ ပြောဆိုကြရာဝယ် သုံးလဟူသော ကာလအပိုင်းအခြား၌ ဆရာအားလုံး ငြင်းခုံမှုမရှိ = သဘောတူလက်ခံတော်မူကြ၏။

(၈) ဇေဒင်ဘဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ဤသို့လျှင် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် ငါးဆယ့်လေးကုဋေသော ဥစ္စာကို ဤသာသနာ၌ စွန့်လှူပြီးနောက် နေ့စဉ်အမြဲမိမိအိမ်၌ ဤဆိုလတ္တံ့သော အလှူဒါနကို ဖြစ်စေလေသည်—

နေ့တိုင်း စာရေးတံဆွမ်းငါးရာ (= စာရေးတံမဲကျသော ရဟန်းငါးရာတို့အား လှူအပ်သောဆွမ်း)ကို လှူဒါန်း၏။

ပက္ခိကဆွမ်းငါးရာတို့ကို လှူဒါန်း၏ = လဆန်းပက္ခ၌ တကြိမ်, လဆုတ်ပက္ခ၌တကြိမ် အထူးဝတ်ထား၍ သံဃာငါးရာအား ဆွမ်းလှူ၏။

နေ့တိုင်း စာရေးတံယာဂုဆွမ်း ငါးရာတို့ကို လှူဒါန်း၏ = စာရေးတံမဲကျသော ရဟန်းငါးရာတို့အား နေ့စဉ် ယာဂုဆက်ကပ်သည်ဟု ဆိုလို၏။

ပက္ခိကယာဂုဆွမ်းငါးရာတို့ကို လှူဒါန်း၏ = လဆန်းပက္ခ၌တကြိမ်, လဆုတ်ပက္ခ၌တကြိမ် အထူးဝတ်ထား၍ သံဃာငါးရာအား ယာဂုဆက်ကပ်သည်ဟု ဆိုလို၏။

ဓုရဘတ် = နိစ္စဘတ်ဆွမ်းငါးရာတို့ကို လှူဒါန်း၏။ (စာရေးတံဆွမ်းငါးရာဖြင့် သံဃိကနိစ္စဘတ်ဆွမ်းကို ဆိုပြီး ရကား ဤ၌ ပုဂ္ဂလိက နိစ္စဘတ်ဆွမ်းငါးရာတို့ကို လှူဒါန်း၏ဟု ဆိုလိုသည်)။

အာဂန္တုကဆွမ်းငါးရာတို့ကိုလည်း, ဂမိကဆွမ်းငါးရာတို့ကိုလည်း, ဂိလာနဆွမ်းငါးရာတို့ကိုလည်း, ဂိလာနုပဋ္ဌာကဆွမ်းငါးရာတို့ကိုလည်း နေ့စဉ်လှူဒါန်း၏ = ရောက်သစ်စလမ်းပန်း မကျွမ်းကျင်ကြသေးသည့် အာဂန္တုကရဟန်းငါးရာတို့အားလည်း, ခရီးသွားမည့် ရဟန်းငါးရာတို့အားလည်း, မမာမကျန်းသော ရဟန်းငါးရာတို့အားလည်း, သူနာပြုရဟန်းငါးရာတို့အားလည်း နေ့စဉ်ဆွမ်းလှူဒါန်း၏ဟု ဆိုလိုသည်။

အနာထပိဏ်သူဌေး၏အိမ်၌ အမြဲပင် ရဟန်းသံဃာထိုင်နေရန်အတွက် နေရာငါးရာတို့ကို အမြဲတမ်း ခင်း၍ထားအပ်ကုန်လေသည်။

သို့ရကား မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောက်တချိန်ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ နေထိုင်တော်မူလျက် ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူး ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည် ရှိသော် ဤအနာထပိဏ်သူဌေး(ငယ်မည် သုဒတ္တ)ကို---

"တေဒဂုံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ ဒါယကာနံ ယဒိဒံ သုဒတ္တော ဂဟပတိ အနာထပိဏ္ဍိကော = ရဟန်းတို့....လှူဒါန်းပေးကမ်း စွန့်ကြဲခြင်း၌ မွေ့လျော်ကြသည့် ငါဘုရား၏တပည့်=သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် အနာထပိဏ္ဍိက အမည်ရသော သုဒတ္တသူကြွယ်သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"---

ဟု ချီးကျူး မိန့်မြွက်တော်မူကာ ဒါယကအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

အနာထပိဏ်သူဌေး အလှန်နှစ်သက်သည့် အနာထပိဏ္ဍိကောဝါဒသုတ္တန်

(ဤအရာ၌ ဗုဒ္ဓဝင်စာဖတ် သူတော်စင်ပရိသတ်တို့ အထူးမှတ်ယူဖွယ် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး အလှန်နှစ်သက် မြတ်နိုးအပ်သည့် အနာထပိဏ္ဍိကောဝါဒသုတ္တန်ကို အတတ်နိုင်ဆုံး အကျဉ်းချုံး၍ ဖော်ပြပေအံ့။ အကျယ်ကို အလိုရှိမူ ပိဋကတ်တော်မြန်မာပြန် ဥပရိပဏ္ဏာသ စာမျက်နှာ ၃၀၄-မှစ၍ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏)။

မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေလျော် နေတော်မူသောအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးသည် ဖျားနာနေ, ဒုက္ခရောက်နေ, အသည်းအသန်မမာနေဆဲဖြစ်၏=သေရာညောင်စောင်း လျောင်းနေဆဲဖြစ်၏။ ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးသည် အစေအပါး ယောကျ်ားတယောက်ကို ခေါ်၍ "အမောင်ယောကျ်ား....သွားပါလေ၊ သင်သည် မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ဆည်းကပ်ပြီးလျှင် ငါ၏စကားဖြင့် 'မြတ်စွာဘုရား.....အနာထပိဏ်သူဌေးသည် ဖျားနာနေ, ဆင်းရဲနေ, အသည်းအသန် မမာနေပါသည်၊ ထိုအနာထပိဏ်သူဌေးသည်

မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့ကို ဦးတိုက်ပါ၏'ဟု လျှောက်ထားကာ (ငါ့ကိုယ်စား) မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့ကို ဦးတိုက်ပါလော့။ (ထို့ပြင်လည်း) အရှင်သာရိပုတ္တရာအထံသို့ ဆည်းကပ်ပြီးလျှင် ငါ၏စကားဖြင့် 'အရှင်ဘုရား....အနာထပိဏ်သူဌေးသည် ဖျားနာနေ, ဆင်းရဲနေ, အသည်းအသန် မမာနေပါသည်၊ ထို အနာထပိဏ်သူဌေးသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ခြေတော်တို့ကို ဦးတိုက်ပါ၏'ဟု လျှောက်ထားကာ (ငါ့ကိုယ်စား) အရှင်သာရိ-ပုတ္တရာ၏ ခြေတော်တို့ကို ဦးတိုက်ပါလော့။ ဆက်၍လည်း 'အရှင်ဘုရား....တောင်းပန်စကား လျှောက်ထားလိုပါသည်မှာ—အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် အနာထပိဏ်သူဌေး၏ အိမ်သို့ မေတ္တာရှေ့ထား သနားသမှု အကြောင်းပြု၍ ကြွတော်မူစေချင်ပါသတဲ့ဘုရား'ဟူ၍ လည်း လျှောက်ထားလေလော့"ဟု ပြောဆိုမှာကြား၍ လွှတ်လိုက်လေ၏။

(အနာထပိဏ်သူဌေးကား ပကတိကျန်းမာနေစဉ် တနေ့လျှင် အနည်းဆုံး တကြိမ် သို့မဟုတ် အကြောင်းညီညွတ်လျှင် ညီညွတ်သလို နှစ်ကြိမ်,သုံးကြိမ် ဇေတဝန်ကျောင်းသို့ သွားရောက်၍ မြတ်စွာဘုရား ရှင်နှင့် မထေရ်ကြီးတို့ထံ ဆည်းကပ်မှုကို မကျိုးမပြတ် ပြုခဲ့လေသည်၊ သူသည် ယခုအခါ သေရာညောင်စောင်း လျောင်းနေဆဲဖြစ်ရကား ခြေဖြင့် မသွားနိုင်တော့သဖြင့် အစေအပါး ယောကျ်ားတယောက်ကို လွှတ်ကာ ဤသို့ လျှောက်ထားစေခြင်းဖြစ်သည်)။

ထိုအစေအပါး ယောကျ်ားသည် "ကောင်းပါပြီ အရှင်သူဌေး....."ဟု အနာထပိဏ်သူဌေး၏စကားကို ဝန်ခံပြီးလျှင် သူဌေးမှာလိုက်သည့်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ဆည်းကပ်, လျှောက်ထား, ဦးတိုက်ပြီးလျှင် (မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပန်ကြား လျှောက်ထားပြီးမှ နေဝင်လုလုအချိန်၌) အရှင်သာရိ-ပုတ္တရာထံသို့ ဆည်းကပ်, လျှောက်ထား, ဦးတိုက်ပြီးနောက် သူဌေးမှာလိုက်သည့်အတိုင်း ပင့်လျှောက်လေ၏။ အရှင်သာရိ-ပုတ္တရာသည် ဆိတ်ဆိတ်နေသဖြင့် ထိုပင့်လျှောက်ချက်ကို လက်ခံတော်မူ၏။

ထိုနောက် အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် သင်္ကန်းကို ပြင်ဝတ်၍ သပိတ်, သင်္ကန်းကို ယူဆောင်ကာ အရှင်အာနန္ဒာကို အဖော် နောက်လိုက်ရဟန်းပြု၍ အနာထပိဏ်သူဌေးအိမ်သို့ ကြွရောက် လျက် အသင့်ခင်းထားအပ်သောနေရာ၌ ထိုင်နေပြီးသော် အနာ-ထပိဏ်သူဌေးကို "သူဌေး.....အသို့နည်း = ဘယ့်နှယ်လဲ၊ သင့် အဖို့ရာ (ဒုက္ခဝေဒနာကို) ခံနိုင်စွမ်းရှိ၏လော=ခံ့ကျန်း၏လော၊ (ဇရိယာပထ) မျှတ၏လော၊ ဒုက္ခဝေဒနာတို့သည် ဆုတ်ယုတ်-ကုန်၏လော၊ မတိုးတက်ပဲ ရှိကုန်၏လော၊ တိုဒုက္ခဝေဒနာတို့၏ တိုးတက်မည့်အရိပ်မထင်ပဲ ဆုတ်ယုတ်မည့်အရိပ်ထင်၏လော" ဟု မေးမြန်းတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာကို မိမိ အဖို့ရာ ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံနိုင်စွမ်းမရှိကြောင်း=မခံ့ကျန်းကြောင်း, ဇရိယာပထ မမျှတကြောင်း, ဒုက္ခဝေဒနာတို့ မဆုတ်ယုတ်ပဲ တိုးတက်၍သာ နေကြောင်း, ဆုတ်ယုတ်မည့် အရိပ်မထင်ပဲ တိုးတက်မည့်အရိပ်သာ ထင်နေကြောင်းကို ဥပမာလေးချက် တို့ဖြင့် အကျယ်ပြန်ကြား လျှောက်ထားလေသည်။

ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် "သူဌေးကြီး၏ ဤ ယခု ရောဂါဝေဒနာကား သေမှအဆုံးသတ်ရပ်မည့် = မရဏန္တိကရောဂါဝေဒနာဖြစ်သည်၊ တားမြစ်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ချေ၊ ဤ အနေမျိုးတွင် အခြားစကားများသည် အကျိုးမရှိ၊ ထိုသူဌေး ကြီးအား တရားစကားကိုသာ ငါဟောကြားတော့မည်" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်တော်မူပြီးလျှင် ဤဆိုလတ္တံ့သော တရားစကား အကျယ်ကို ဟောကြားတော်မူလေ၏—

သူဌေး....(ဒွါရ ၆-ပါး, အာရုံ ၆-ပါး, ဝိညာဏ် ၆-ပါး, ဖဿ ၆-ပါး, ဝေဒနာ ၆-ပါး အစရှိသောတရားတို့၌ တဏှာစွဲ, မာန စွဲ, ဒိဋ္ဌိစွဲတို့ဖြင့် ငါ့ဥစ္စာ, ငါ, ငါ့လိပ်ပြာဟု စွဲယူနေသောသူသည် မိမိသန္တာန်၀ယ် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သေမှအဆုံးသတ်ရပ်မည့် = မရဏန္တိကရောဂါဝေဒနာကို တားမြစ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော မည်သည် မရှိချေ)၊ ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည်

"ငါသည် စက္ခုပသာဒ=မျက်စိသမုတ် အကြည်ရုပ်ကို အစွဲသုံးပါး တို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏စိတ်သည်လည်း မျက်စိသမုတ် အကြည်ရုပ်၌ (သိမ်မွေသော နိကန္တိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမည်။ (၌ငါရ ၆-ပါး အခဏ်း မဆုံးသေးပါ)။

(ဤ၌။ ။"စက္ခုပသာဒ = မျက်စိသမုတ် အကြည်ရုပ်ကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင် ကျင့်ရမည်"ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် စက္ခုပသာဒ=မျက်စိအကြည်ရုပ်ကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တဟူ၍ ရှုရမည်ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြ၏။မှန်၏–စက္ခုပသာဒ=မျက်စိအကြည်ရုပ်ကို အနိစ္စဟု ရှုလျှင် ငါ-ဟူသော မာနစွဲသည် ထောက်တည်ရာ မရနိုင် (=ငါ-ဟူ၍ မာနစွဲဖြင့် မစွဲတော့ချေ)၊ ထို စက္ခုပသာဒ=မျက်စိအကြည်ရုပ်ကို ဒုက္ခဟု ရှုလျှင် ငါ့ဥစ္စာ-ဟူသော တဏှာစွဲသည် ထောက်တည်ရာမရနိုင် (=ငါ့ဥစ္စာ-ဟူ၍ တဏှာစွဲဖြင့် မစွဲတော့ချေ)။ ထို စက္ခုပသာဒ=မျက်စိအကြည်ရုပ်ကို အနတ္တ-ဟု ရှုလျှင် ငါ့လိပ်ပြာ ဟူသော ဒိဋ္ဌိစွဲသည် ထောက်တည်ရာမရနိုင် (=ငါ့လိပ်ပြာ-ဟူ၍ ဒိဋ္ဌိစွဲဖြင့် မစွဲတော့ချေ)။ သို့ရကား ထို ပဌမစကားရပ်ဖြင့် စက္ခုပသာဒ=မျက်စိအကြည်ရုပ်၌ ငါ့ဥစ္စာ-ဟူသော တဏှာစွဲ, ငါ-ဟူသော မာနစွဲ, ငါ့လိပ်ပြာ-ဟူသော ဒိဋ္ဌိစွဲ=ဤအစွဲသုံးပါးတို့ ကင်းပြုတ်အောင် ထို စက္ခုပသာဒ=မျက်စိအကြည်ရုပ်ကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ-ဟု အဖန်ဖန် ရှုဆင်ခြင်ရမည်ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။

ထိုတဏှာဂါဟ = တဏှာစွဲ, မာနဂ္ဂါဟ=မာနစွဲ, ဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟ=ဒိဋ္ဌိစွဲ ဤအစွဲသုံးမျိုးကား ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသောတရားများ ဖြစ်လေသည်၊ ထိုအစွဲ=ဂါဟတရား ကင်းသော်လည်း စက္ခုပသာဒ=မျက်စိအကြည်ရုပ်၌ နှစ်သက်သည့် နိကန္တိခေါ်သော သိမ်မွေသောတဏှာလောဘ တရားကား တည်ရှိနေသေးရာ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုနိကန္တိတဏှာကိုပါ ပယ်စွန့်တော်မူစေလိုသဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် တဖန် ဆက်၍ "ငါ၏စိတ်သည်လည်း မျက်စိသမုတ် အကြည်ရုပ်၌ (သိမ်မွေသော နိကန္တိတဏှာဖြင့်)မှီတွယ်သည်မဖြစ်အောင် ကျင့်ရမည်"ဟူသော တရားစကားကို ထပ်၍ မိန့်ကြား ဟောတော်မူလေသည်။ နောက်နောက်တရားတို့၌လည်း ဤနည်းအတူ မှတ်ယူရာ၏)။

အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် အနာထပိဏ်သူဌေးအား စက္ခု-ပသာဒ=မျက်စိအကြည်ရုပ်၌ အစွဲကြီးသုံးပါးနှင့်တကွ နိကန္တိတဏှာကို ပယ်စွန့်ရန် ဟောတော်မူပြီးနောက် ကျန်သောတရားတို့အတွက်လည်း ဤဆိုလတ္တံ့သောနည်းအတိုင်း ဆက်၍ ဟောတော်မူလေသည်—

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် နားဟုသမုတ် အကြည်ရုပ်ကို (ပ)၊ နှာခေါင်းသမုတ် အကြည်ရုပ်ကို (ပ)၊ လျာဟုသမုတ် အကြည်ရုပ်ကို (ပ)၊ ကိုယ်ဟုသမုတ် အကြည်ရုပ်ကို (ပ)၊ မနောတွင်မည် စိတ်အကြည်ကို အစွဲသုံးပါး တို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏စိတ်သည်လည်း မနောတွင်မည် စိတ်အကြည်၌ (သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမည်။ (၁)

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် အဆင်းမျိုးစုံ ရူပါရုံကို (ပ)၊ အသံမျိုးစုံ သဒ္ဒါရုံကို (ပ)၊ အနံ့မျိုးစုံ ဂန္ဓာရုံကို (ပ)၊ ရသာမျိုးစုံ ရသာရုံကို (ပ)၊ အတွေ့မျိုးစုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို(ပ)၊ ရုပ်နာမ်မျိုးစုံ ဓမ္မာရုံကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏စိတ်သည်လည်း ရုပ်နာမ်မျိုးစုံ ဓမ္မာရုံ၌ (သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမည်။ (၂)

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် မြင်မှု=စက္ခုဝိညာဏ်ကို(ပ)၊ ကြားမှု=သောတဝိညာဏ်ကို(ပ)၊ နံမှု = ဃာနဝိညာဏ်ကို(ပ)၊ လျက်မှု = ဇိဝှါဝိညာဏ်ကို(ပ)၊ ထိမှု = ကာယဝိညာဏ်ကို(ပ)၊ သိမှု = မနောဝိညာဏ်ကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း သိမှု = မနောဝိညာဏ်၌ (သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်

သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမည် (၃)။

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် မျက်စိအတွေ့ = စက္ခုသမ္ဖဿကို(ပ)၊ နားအတွေ့ = သောတ-သမ္ဖဿကို(ပ)၊ နှာခေါင်းအတွေ့ = ဃာနသမ္ဖဿကို(ပ)၊ လျှာအတွေ့ = ဇိဝှါသမ္ဖဿကို(ပ)၊ ကိုယ်အတွေ့ = ကာယ-သမ္ဖဿကို(ပ)၊ စိတ်အတွေ့ = မနောသမ္ဖဿကို အစွဲသုံးပါး တို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း စိတ်အတွေ့ = မနောသမ္ဖဿသဉ္ဇာ (သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်)မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမည်(၄)။

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် မျက်စိအတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု = ဝေဒနာကို(ပ)၊ နားအတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု = ဝေဒနာကို(ပ)၊ နှာခေါင်းအတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု=ဝေဒနာကို(ပ)၊ လျှာအတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု = ဝေဒနာကို(ပ)၊ ကိုယ်အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု=ဝေဒနာကို(ပ)၊ စိတ်အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု = ဝေဒနာကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း စိတ်အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု = ဝေဒနာဌ္ဌ (သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမည် (၅)။

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် ပထဝီဓာတ်ကို(ပ)၊ အာပေါဓာတ်ကို(ပ)၊ တေဇောဓာတ်ကို(ပ)၊ ဝါယောဓာတ်ကို(ပ)၊ အာကာသဓာတ်ကို(ပ)၊ ဝိညာဏဓာတ်ကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း ဝိညာဏဓာတ်ဌ္ဌ(သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်)မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်" ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်

သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမည် (၆)။

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် ရုပ်ကို(ပ)၊ ဝေဒနာကို(ပ)၊ သညာကို(ပ)၊ သင်္ခါရတို့ကို(ပ)၊ ဝိညာဏ်ကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း ဝိညာဏ်၌(သိမ်မွေ့သော နိုက္ကန်တဏှာဖြင့်)မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမည် (၇)။

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို(ပ)၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို(ပ)၊ အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို(ပ)၊ နေဝသညာနာသညာ-ယတနဈာန်ကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏စိတ်သည်လည်း နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်၌ (သိမ်မွေ့သော နိုက္ကန်တဏှာဖြင့်)မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမည် (၈)။

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် ဤမျက်မှောက်လောကကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း ဤမျက်မှောက်လောက၌ (သိမ်မွေ့သော နိုက္ကန်တဏှာဖြင့်)မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမည်။ သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် တမလွန်လောကကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း တမလွန်လောက၌ (သိမ်မွေ့သော နိုက္ကန်တဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်= မမှီတွယ်အောင်" ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမည်။

(ဤ၌။ ။ပဌမဝါရ, ဒုတိယဝါရ-စသော ရှေးဝါရတို့ဖြင့် သတ္တ-လောကကို ဟောအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် မျက်မှောက်လောကအရ

ယခုဘဝ ရရှိနေသည့် နေအိမ်, အဝတ်, အစား, အသုံးအဆောင်-စသော သခ်ါရလောကကို ဆိုလိုရင်း ဟောလိုရင်း ဖြစ်၏။ ။လူ့ပြည်လောကမှ ကျန်သမျှကို တမလွန်လောကအရ ကောက်ယူရာ၏၊ ထိုတမလွန်လောကဝါရကို "ငါသည် ဤမည်သော နတ်ပြည်၌ ဖြစ်၍ ဤမည်သော ဌာနဌ၌ ဖြစ်ရပါစေ၊ ဤမည်သော ခဲဖွယ်ကို ဘောဇဉ်ကို အဝတ်ကို ခဲရပါစေ, စားရပါစေ, ဝတ်ရပါစေ (ဝါ) ဝတ်ရပါလို၏" ဟု ဤကဲ့သို့ တောင့်တမှုတဏှာတရား သူဌေးကြီးသန္တာန်၌ မဖြစ်ပွါးစေရန် ပယ်ရှားစေရန် မထေရ်မြတ်သည် ဟောကြားတော်မူအပ်၏)။

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် မြင်ရ, ကြားရ, တွေ့ရ, သိရ, ရောက်ရ, ရှာမှီးရ, အဖန်ဖန်ရှာမှီးရ, စိတ်ဖြင့်လေ့လာရသော အာရုံ အလုံးစုံကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း ထိုမြင်ရ, ကြားရ, တွေ့ရ, သိရ, ရောက်ရ, ရှာမှီးရ, အဖန်ဖန်ရှာမှီးရ, စိတ်ဖြင့် လေ့လာရသောအာရုံ အလုံးစုံ၌ (သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်)မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင် = မမှီတွယ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည် (၉)—

ဟု အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးအား ဝါရပေါင်း (၉) ကိုးဝါရတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်လျက် အကျယ်တဝင့် တရားဟောတော်မူလေ၏။ (ဤ၌–အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်လျှင် အစွဲသုံးပါး အမြစ်ပြတ်ပြုတ်လေတော့၏၊ ဒိဋ္ဌစွဲမှာ သောတာပတ္တိမဂ် ခဏကပင် ပြုတ်လေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် "အစွဲသုံးပါးဖြင့် မစွဲယူမိအောင် ကျင့်ရမည်" ဟု ဟောတော်မူသဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ကျင့်ရမည်ဟု ဟောဆိုခြင်းကိစ္စ ပြီးလေရကား အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်သည် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးအား ဒွါရ, အာရုံ, ဝိညာဏ်, ဖဿ, ဝေဒနာ, ဓာတ်, ခန္ဓာ, အရူပဈာန်, သဗ္ဗဓမ္မတည်းဟူသော (၉)ကိုးဝါရတို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ် အထွတ်တပ်ကာ သုည်တသဘောကို အကျယ်ဟောတော်မူလေသည်)။

ဤသို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ် တရားဟောအပ်ပြီးသည်ရှိသော် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် သည်းစွာငိုကြွေး

လေ၏။ ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးတို့ အတို့အလှယ် ပြောဆိုကြသည်မှာ =

(အရှင်အာနန္ဒာ) သူဌေး....သင်သည် စည်းစိမ်တို့၌ ငြိကပ်သလော၊ သူဌေး....သင်သည် ကုသိုလ်တို့၌ ဆုတ်နစ်သလော။

(အနာထပိဏ်သူဌေး) အရှင်ဘုရား အာနန္ဒာ....တပည့်တော်သည် စည်းစိမ်တို့၌ မငြိကပ်ပါ၊ ကုသိုလ်တို့၌လည်း မဆုတ်နစ်ပါ။ စင်စစ်သော်ကား တပည့်တော်သည် ကာလရှည်မြင့်စွာ မြတ်စွာဘုရားကိုလည်း ဆည်းကပ်ခဲ့ပါ၏၊ စိတ်နှလုံးကို ပွါးတိုး = စိုပြေစေတတ်သည့် = မနောဘာဝနီယ ရဟန်းတို့ကိုလည်း ဆည်းကပ်ခဲ့ပါ၏၊ သို့သော်လည်း တပည့်တော်သည် ဤသို့သဘောရှိသော တရားစကားကို မကြားနာရစဘူးပါ။

(အရှင်အာနန္ဒာ) သူဌေး....အဝတ်ဖြုံဝတ်သူ လူတို့ အဖို့ရာ ဤသို့သဘောရှိသော တရားစကားသည် မထင်နိုင် (=သူဌေး....လူတို့အဖို့ရာ လယ်မြေ, ယာမြေ, ငွေ, ရွှေ, ကျွန်မိန်းမ, ကျွန်ယောကျ်ား, သား, မယား-စသည်တို့၌ တွယ်တာမှု တပ်နှစ်သက်မှုကား ပြင်းထန်လှဘိ၏၊ ထိုလူတို့အဖို့ရာ "ဤလယ်မြေ, ယာမြေ-စသည်တို့၌ တွယ်တာမှုကို မပြုသင့်၊ တပ်မက်မှုကို မပြုသင့်" ဤသို့စသော တရားစကားသည် မထင်နိုင်=ဤတရားစကားမျိုးကို မနှစ်သက်နိုင်-ဟု ဆိုလိုသည်)၊ သူဌေး....ရဟန်းတို့အဖို့ရာသာလျှင် ဤသို့ သဘောရှိသော တရားစကားသည် ထင်နိုင်၏ = ဤသို့သဘောရှိသော တရားစကားကို နှစ်သက်နိုင်၏။

(အနာထပိဏ်သူဌေး) အရှင်ဘုရား သာရိပုတ္တရာ.... တပည့်တော် တောင်းပန်တိုက်တွန်းပါရစေ၊ အဝတ်ဖြုံဝတ်သူ လူတို့အဖို့ရာလည်း ဤသို့ သဘောရှိသော တရားစကားကို ထင်ပါစေ(=ဤသို့သော တရားမျိုးကို လူတို့

အားလည်း ဟောကြားတော်မူပါ-ဟု ဆိုလိုသည်)၊ အရှင်ဘုရား....ဤဏ်ပညာမျက်စိဝယ် ကိလေသာမြုံမှုန် နည်းပါးသော သဘောရှိကုန်သော အမျိုးကောင်းသားတို့သည် များစွာရှိကြပါကုန်သည်၊ ထိုသူတို့အဖို့ရာ တရားမနာရခြင်းကြောင့် လောကုတ္တရာတရားမှ ဆုံးရှုံးနစ်နာကြရပါကုန်၏။ အရှင်ဘုရားတို့ဟောကြားလျှင် တရားတော်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ရောက် အသိဉာဏ်ပေါက်ကြမည့် သူများလည်း ထင်ရှားဖြစ်ပေါ် လာကြပါလိမ့်မည်။　။ဤကား အတို့အလှယ် ပြောဆိုကြပုံတည်း။

(ဤ၌။　။ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးက "တပည့်တော်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်မှလည်း ဤသို့ သဘောရှိသော တရားစကားကို မကြားနာရစဘူးပါ"ဟု လျှောက်ဆို၏၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်က အနာထပိဏ်သူဌေးကို ဤသို့ သဘောရှိသည့် သိမ်မွေ့, နက်နဲသော တရားစကားကို မဟောကြားဘူးလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။အဖြေကား– မဟောသည် မဟုတ်=ဟောပါ၏။ သို့သော်လည်း ဤယခု အနာထပိဏ်ကိုကောဝါဒသုတ္တန်လာအတိုင်း ဒုါရ ၆-ပါး, အာရုံ ၆-ပါး, ဝိညာဏ် ၆-ပါး, ဖဿ ၆-ပါး, ဝေဒနာ ၆-ပါး, ဓာတ် ၆-ပါး, ခန္ဓာ ၅-ပါး, အရူပစျာန်လေးပါး, ဤပစ္စုပ္ပန်လောကနှင့် တမလွန်လောကတို့ကို သူဝါရနှင့် သူ အသေးစိတ်ဖော်ပြလျက် မြင်အပ်, ကြားအပ်, ရောက်အပ်, သိအပ်သော တရားအလုံးစုံတို့၏အစွမ်းဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်၌ ထည့်ကာထည့်ကာ ဟောကြားအပ်သော တရားစကားကိုကား ဤအနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် ရှေးကမကြားအပ်စဘူး၊ ထို့ကြောင့် ဤကဲ့သို့ လျှောက်ဆိုလေသည်။

တနည်းကား– ဤ ကျောင်းဒကာကြီးသည် ဒါနကောင်းမှု၌ စိတ်အလွန်ညွတ်ကိုင်းသူ, ဒါနကောင်းမှု၌ အလွန်မွေ့လျော်သူ ဖြစ်ရကား ဘုရားရှင်နှင့် မနောဘာဝနီယရဟန်းတို့ထံ သွားရောက်လျှင် လက်အချည်းနှီး တခါတခေါက်မျှ မသွားရောက်ဘူးချေ၊ နံနက်အခါ ကျောင်းတော်သို့သွားရောက်လျှင် ယာဂု,ခဲဖွယ်-စသည်တို့ကို ယူဆောင်စေ၍သာ သွားလေ့ရှိ၏၊ နေလွဲအခါ ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်လျှင် ထောပတ်, ပျား, တင်လဲ-စသည်တို့ကို ယူဆောင်စေ၍သာ သွားလေ့ရှိ၏၊ မတတ်နိုင်သည့်အဆုံးဝယ် သဲနုနုကိုသော်လည်း မိမိ၏ အစေအပါးတို့ကို ယူဆောင်ခဲ့စေ၍ ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော် ပရိဝုဏ်အတွင်း၌

ခင်းကျင်းကြဲဖြန့်စေလေသည်။ ကျောင်းတော်သို့ ရောက်လျှင်လည်း အလှူဒါနကို ပေးလှူပြီး, သီလကို စောင့်ထိန်းပြီးလျှင် အိမ်သို့ ပြန်သွားလေ့ရှိသည်၊ ဤသည့်ကျောင်းဒကာ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည်ကား ဘုရားလောင်းကဲ့သို့သော ဖြစ်ရပ်အလားရှိသတဲ့။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်ကြာကာလတို့ပတ်လုံး အနာထပိဏ်သူဌေးအား များသောအားဖြင့်" ဒါယကာ.... ဤ ဒါနကောင်းမှုမည်သည် ဘုရားအလောင်းတော်တို့၏ သွားရာလမ်းကြောင်းဖြစ်သည်၊ ငါဘုရားသည် လေးအသင်္ခေ့ကမ္ဘာတသိန်းကြာ ဒါနကောင်းမှုကို ပြုအပ်ခဲ့လေသည်၊ သင်သည် ငါဘုရားလမ်းကြောင်းကို အစဉ်တစိုက် လိုက်ပါပေ၏"— ဤသို့စသည်ဖြင့် ဒါနနှင့်စပ်သော တရားစကားကိုသာ ဟောကြားတော်မူ၏။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ-အစရှိသော မဟာသာဝကကြီးတို့ကလည်း မိမိတို့ထံမှောက် ကျောင်းဒကာကြီး လာရောက်သောအခါ များသောအားဖြင့် ဒါနကထာတရားကိုသာ ဟောတော်မူကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် "သူဌေး....အဝတ်ဖြူဝတ်သူ လူတို့အဖို့ရာ ဤသို့သဘောရှိသော တရားစကားသည် (စိတ်၌ နှစ်နှစ်သက်သက်) မထင်နိုင်" ဟု အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်က မိန့်ကြားတော်မူခြင်းဖြစ်လေသည်။

ဤအရာဝယ် ဤသို့ဆိုသဖြင့် "မြတ်စွာဘုရားရှင်က အနာထပိဏ်သူဌေးအား မင်္, ဖိုလ်ရကြောင်း ဝိပဿနာတရားကို လုံးဝမဟောကြား" ဟု မမှတ်ယူရာ၊ ဤအနာထပိဏ်တို့ကောဝါဒသုတ္တန်၌လာသော အစီအစဉ်အတိုင်း (၉) ကိုးဝါရတို့ဖြင့် အကျယ်ဟောပြအပ်သည်ကိုသာ မနာဘူးလေသည်။ ဖြောင့်မှန်စွာ အရိယမဂ်သို့ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာအကျင့်ကိုကား ထိုသူဌေးကြီးသည် ကြားနာဘူးပေ၏၊ ထို့ကြောင့် ဥဇုမဂ္ဂါဝဟာ ဝိပဿနာ ဘဂဝတာ ပနဿ ကထိကပုဗ္ဗာ=စင်စစ်သော်ကား မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသူဌေးကြီးအား ဖြောင့်မှန်စွာ အရိယမဂ်သို့ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာတရားကို ရှေးကဟောအပ်ဘူးလေပြီ-ဟု ဤသုတ်အဖွင့် ဋီကာ၌ အထူးဖွင့်ပြအပ်လေပြီ။ ။ဤကား အထူးမှတ်ရန်တည်း)။

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး တုသိတာနတ်ပြည်၌ နတ်သားဖြစ်ခြင်း

ထိုအခါအရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်အာနန္ဒာတို့သည် အနာထပိဏ်သူဌေးကို ဤအဆုံးအမဖြင့် ဆုံးမတော်မူကြ၍ နေရာမှထကာ ဖဿွားတော်မူကြလေကုန်၏။ ထို့နောက် အနာထပိဏ်

သူဌေးသည် အရှင်နှစ်ပါး ဖဲကြိသွား၍ မကြာမြင့်မီပင် စုတေကွယ်လွန်၍ တုသိတာနတ်ပြည်၌ ဖြစ်လေ၏။

ထိုအခါ အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သားသည် သန်းခေါင်ယံအချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ထံတော်မှောက်သို့ လာရောက်ရှိခိုးကာ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်လျက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဤဆိုလတ္တံ့သော ဂါထာတို့ဖြင့် လျှောက်ထားလေ၏—

(ဤ၌ ဂါထာတို့ကို နောက်မှဆက်၍ ဖော်ပြပေအံ့၊ အထူးမှတ်ဖွယ်ကို ရှေးဦးစွာ ဖော်ပြလိုသည်မှာ–"အဘယ့်ကြောင့် အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သားသည် ဘုရားထံတော်မှောက်သို့ လာရောက်သနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား–တုသိတာနတ်ပြည်၌ ဖြစ်လျှင်ဖြစ်ခြင်းပင် သုံးဂါဝုတ်မျှ ပမာဏရှိသည့် ရွှေတုံးရွှေစိုင်ပမာ တောက်ပစွာသော နတ်၏ ကိုယ်ခန္ဓာ အတ္တဘောနှင့် နတ်ဥယျာဉ်, ဗိမာန်, ပဒေသာပင်-အစရှိသော နတ်စည်းစိမ်တို့ကို မြင်ရလျှင် အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သား၏ စိတ်သန္တာန်၌ "ငါ၏ ဤစည်းစိမ်ကား ကြီးကျယ်လှဘိ၏၊ ငါသည် လူ့ပြည်လူ့လမ်းကြောင်း၌ အဘယ်ကောင်းမှုကိုများ ပြုအပ်ခဲ့လေသနည်း"ဟု အကြံဖြစ်ကာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုလေသော် ရတနာသုံးပါးတို့၌ အဓိကာရကောင်းမှု ပြုခဲ့သည့်ကုသိုလ်ကို မြင်လတ်၍ "ဤနတ်အဖြစ်မည်သည် မေ့လျော့ရာဌာန ဖြစ်၏၊ မှန်၏–ဤနတ်စည်းစိမ်ဖြင့် ဝမ်းမြောက်ရွှင်ပျော် မွေ့လျော်သော ငါ့အဖို့ရာ သတိမေ့ပျောက်ခြင်းသည်လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ငါသည် ယခုပင် သွားရောက်၍ ငါဆောက်လှူသည့် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီး, ရဟန်းသံဃာတော်, မြတ်စွာဘုရား, အရိယမဂ်, အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးလျှောက်ထားပြီးလျှင် လူ့ပြည်က ပြန်လာသောအခါမှ ဤနတ်စည်းစိမ်ကို သုံးဆောင်ခံစားပေအံ့" ဟု ကြံစည်မိလေသည်။ ထို့ကြောင့် အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သားသည် ဘုရားထံတော်မှောက်သို့ လာရောက်လေသည်။ ဤကား အဖြေတည်း)။

အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သား လျှောက်ထားသော ၄-ဂါထာ

ဣဒံ ဟိ တံ ဇေတဝနံ၊ ဣသိသံဃနိသေဝိတံ။
အာဝုတ္ထံ ဓမ္မရာဇေန၊ ပိတိသဉ္ဇနနံ မမ။
ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသောမြတ်စွာဘုရား....။ ဣဒံ တံ ဇေတဝနံ = ဇေတဝန်ခေါ် ဤကျောင်းတိုက်တော်

သည်။ ဇာသိသံဃနိသေဝိတံ=သီလကွန္ဓ စသည်ကျေးဇူး ဂုဏ်အထူးကို ဆည်းပူးရာမှိုး လေ့ကျက်ပြီး, လေ့ကျက် ဆဲရှိကြသည့် အရိယသံဃာ ပုထုဇန်သံဃာတို့ မကွာနေ့ည နိစ္စအမြဲ မှီဝဲနေထိုင်ရာလည်းဖြစ်ပါပေ၏။ ဓမ္မရာဇေန= ဓမ္မရာဇ်မှန်ကင်း တရားမင်းဘုရားသည်။ အာဝုဏ္ဍံ = အမြိုက်အောင်ပွဲ ဆင်ယင်နွဲလျက် အမြဲနေထိုင်တော်မူရာ လည်း ဖြစ်ပါပေ၏။ (တသ္မာ=ထို့ကြောင့်)။ မမ = အနာထပိဏ္ဍိက နာမတ္တင်ခေါ် တပည့်တော်၏။ ဒိတိ-သဉ္ဇနံ = နှစ်သိမ့်ခြင်း = ဒိတိတရားကို အမြဲတမ်း ဖြစ်ပွါးစေပါ၏ဘုရား။

(ဤ၌ ။ ။ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်မှာ ဂန္ဓကုဋီကျောင်း တော်, လေးထောင့်ပြာသာဒ်, အပြောက်ချယ်သောကျောင်းဆောင် တော်များ-စသည်အားဖြင့်ဂင်း၊ သစ်ပင်, နွယ်ပင်, ပန်းပင်-စသည်အား ဖြင့်ဂင်း၊ နေစရာ ထိုင်စရာအားဖြင့်ဂင်း အခြားတပါးသောအရာမ်တို့နှင့် မတူသည့် မွေလျော်ဖွယ်တို့ကား များလှစ္စာ၏၊ သို့သော် ထိုမွေလျော် ဖွယ်များမှာ အာရုံငါးပါး ကာမတရားဥစ္စာမှိသော မွေလျော်ဖွယ်များ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဘုရားမြတ်စွာ အရိယာသံဃာတို့၏ နေထိုင်ရာဖြစ် ခြင်းကဲ့သို့ အရိယာသာဝကတို့စိတ်နှလုံးကို မနှစ်သိမ့်စေနိုင်၊ အရိယာ သံဃာတို့၏ နေထိုင်ရာဖြစ်ခြင်းကသာလျှင် အနာထပိဏ်တို့လို အရိယာ သာဝကတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ပိုလွန်၍ နှစ်သိမ့်စေနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားမြတ်စွာနှင့် အရိယာသံဃာတို့၏ နေထိုင်ရာဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော ဂုဏ်ဖြင့် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ကို ချီးကျူးဖွဲ့ဆိုလေသည်)။

ကမ္ံ ဝိဇ္ဇာ စ ဓမ္မော စ၊ သီလံ ဇီဝိတမုတ္တမံ။
ဧတေန မစ္စာ သုဗ္ဗန္တိ၊ န ဂေါတ္တေန ဓနေန ဝါ။

ကမ္ံ = မဂ်ဉ်ဃ့ဉ်သော စေတနာဥဒုံး။ ဝိဇ္ဇာ စ = အရိယမဂ်ဉ်ပါသည့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်နှစ်ပါး ဂုဏ်း။ ဓမ္မော စ = အရိယမဂ်ဉ်ပါသည့် သမ္မာဝါယာမ, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ မဂ္ဂင်သုံးပါးဂုဏ်း။ သီလ္ဉ = အရိယမဂ်ဉ်ပါသည့် သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာ-အာဇီဝမဂ္ဂင်သုံးပါးဂုဏ်း။ (ဧတသ္မိံ သီလေ ပတိဋ္ဌိတသ

= ဤအရိယမဂ်သီလ၌ တည်ပြီးသောသူ၏)။ ဥတ္တမံ = အတုမရှိ လွန်မြတ်ဘိသော။ ဇီဝိတံ = အပြစ်လွတ်ကင်း အသက်မွေးခြင်းဌင်း။ ဧတေန = ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့် တရားဖြင့်။ မစ္စာ = သတ္တဝါတို့သည်။ သုဇ္ဈန္တိ = ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့မှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်ကုန်၏။ ဝေါတ္တေန ဝါ = အနွယ်ဖြင့်ဌင်း။ ဓနေန ဝါ = ဥစ္စာဖြင့်ဌင်း။ န သုဇ္ဈန္တိ = ကိလေသာအညစ်အကြေးတို့မှ မကင်းဝေး မစင်ကြယ်နိုင်ကြကုန်။

(ဤဂါထာဖြင့် အရိယမဂ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးဖွဲ့ဆိုလေသည်။)

တသ္မာ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊သမ္မသံ အတ္တမတ္တနော။
ယောနိသော ဝိစိနေ ဓမ္မံ၊ ဧဝံ တတ္ထ ဝိသုဇ္ဈတိ။

တသ္မာ ဟိ–တသ္မာ ဧဝ=ထိုသို့ အနွယ်ဥစ္စာဖြင့် ကိလေသာတို့မှ မစင်ကြယ်နိုင်, အဋ္ဌကိကမဂ်ဖြင့်သာ ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်နိုင်သောကြောင့်သာလျှင်။ အတ္တနော = မိမိ၏။ အတ္ထံ = နိဗ္ဗာန်တိုင်ပွါးတိုး ကောင်းမြတ်သော အကျိုးကို။ သမ္မသံ–သမ္မသန္တော=ကောင်းစွာဆင်ခြင် မြော်သိမြင်သော။ ပဏ္ဍိတော ပေါသော=အမျိုးကောင်းသား ပညာရှိမင်းယောက်ျားသည်။ ယောနိသော = မဂ်ကိုပွါးကြောင်း ဥပါယ်ကောင်းဖြင့်။ ဓမ္မံ=ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး တရားအစုကို။ ဝိစိနေ=အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ ဟု လက္ခဏာယာဉ် သုံးချက်တင်၍ ဆင်ခြင်သမျှ ဝိပဿနာ ရှုရာ၏။ ဧဝံ=ဤသို့ ရှုသည်ရှိသော်။ တတ္ထ=ထိုဥပါဒါန-ကၡန္ဓာ အဦးဖြာသည့် သစ္စာလေးပါး တရားအစုတည်း ဟူသော အာရုံအကြောင်း နိမိတ်ကြောင့်။ ဝိသုဇ္ဈတိ = ပဋိဝေဓဉာဏ်သက်ဝင် ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်နိုင်၏။

(ဤ၌။ ။ ပညာရှိသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားအစုကို ဝိပဿနာရှုရမည်၊ ထိုသို့ ရှုသဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သောအခါ မဂ်ဉာဏ်ပေါ်၍ ဒုက္ခသစ္စာကို ပရိညာပဋိဝေဓဖြင့်ဌင်း, သမုဒယသစ္စာကို ပဟာနပဋိဝေဓဖြင့်ဌင်း, နိရောဓသစ္စာကို သစ္ဆိ-

ကိရိယာ ပဋိဝေဓဖြင့်ရင်း, မဂ္ဂသစ္စာကို ဘာဝနာပဋိဝေဓဖြင့်ရင်း ထိုးထွင်းကာသိ၍ ကိလေသာတို့မှ အပြီးတိုင် လွတ်မြောက်စင်ကြယ်၏ ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည်။ ။ဤဂါထာဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် အရိယ-မဂ်ဉာဏ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးဖွဲ့ဆိုလေသည်)။

သာရိပုတ္တောဝဝ ပညာယ၊ သီလေန ဥပသမေန စ။
ယောဝိ ပါရဂ်တော ဘိက္ခု၊ တောဝပရမော သိယာ။

ယောဝိ ဘိက္ခု = အမှတ်မထင် အကြင်ရဟန်းသည်လည်း။ ပါရဂ်တော=သံသရာတဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်းသို့ ကူးသန်းထုတ်ချောက် ရောက်ဆိုက်ပေ၏။ သောဝိ=ထို ရဟန်းသည်လည်း။ တောဝပရမော=ဤနိဗ္ဗာန်ထုတ် ချောက် ရောက်ရခြင်းလျှင် လွန်သောမြတ်သော အဝိုင်း အခြားရှိသည်။ သိယာ=ဖြစ်၏။ သီလေန = သီလဂုဏ် ကျေးဇူးဖြင့်ရင်း။ ပညာယ=ပညာဂုဏ်ကျေးဇူးဖြင့်ရင်း။ ဥပသမေန စ=ကိလေသာငြိမ်းခြင်းဂုဏ်ဖြင့်ရင်း။ သာရိ-ပုတ္တောဝ = သာဝကများစွာ ထေရ်သံဃာတွင် ပညာတေဒဂ်ရ သာရိပုတ္တမထေရ်သည်သာလျှင်။ သေယျော=အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်တော်မူပါပေ၏။

(ဤဂါထာဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးကို ချီးကျူးဖွဲ့ဆိုလေသည်။)

အနာထပိဏ္ဍိကသူဌေးသည် ဤ ၄-ဂါထာကို လျှောက်ထားလေ၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အနာထပိဏ္ဍိကသူဌေး လျှောက်ထားချက်ကို (မဟန့်မတား) ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ထိုအခါ အနာထပိဏ္ဍိကသူဌေးသည် "ငါ၏ လျှောက်ထားချက်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် မဟန့်မတား ခွင့်ပြုတော်မူ၏" ဟု အောက်မေ့ဝမ်းမြောက်ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးအရိုအသေ ပြုပြီးနောက် ထိုအရပ်မှာပင် ကွယ်ပျောက်လေ၏။

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုညဉ့်လွန်မြောက် နောက်တနေ့ရောက်သောအခါ ရဟန်းတို့ကို "ရဟန်းတို့.... ဤညဉ့်၌

နတ်သားတဦးသည် သန်းခေါင်ယံအချိန်၌ ငါဘုရားထံမှောက်သို့ လာရောက်ရှိခိုးလျက် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်ပြီးလျှင် ငါဘုရားကို ဤဂါထာတို့ဖြင့် လျှောက်ဆို၏" ဟု မိန့်တော်မူ၍ အနာထပိဏ်တို့ကနတ်သား လျှောက်ထားသည့် ၄-ဂါထာတို့ကို ရဟန်းတို့အား တဖန်ပြန်၍ ဟောကြားတော်မူပြန်လေ၏။

(ဤ၌။ ။ မည်သည့်နတ်သားဟူ၍ နတ်သား၏အမည်ကို ဖော်ထုတ်၍မိန့်တော်မမူခြင်းမှာ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်၏ အနုမာနဉာဏ် အစွမ်းကို ထင်ရှားစေလိုတော်မူသောကြောင့် ဖြစ်သည်)။

ထိုကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူချက် ပြီးဆုံးသောအခါ အရှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို အချိန်မဆိုင်းပဲ "မြတ်စွာဘုရား....ထိုနတ်သားသည် ကောန်ပင် အနာထပိဏ်တို့ကနတ်သား ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ မြတ်စွာဘုရား....အနာထပိဏ်သူဌေးသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၌ အလွန်ကြည်ညိုသူ ဖြစ်ပါ၏ဘုရား" ဟု လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို "အာနန္ဒာ....ကောင်းပေစွ၊ ကောင်းပေစွ၊ အာနန္ဒာ.... ကြံစည်တွေးဆခြင်းဖြင့် ရောက်သင့်ရောက်ထိုက်သော အရာမှန်သမျှသို့ သင်ချစ်သား ရောက်ပေ၏၊ အာနန္ဒာ.... ထိုနတ်သားသည် အနာထပိဏ်တို့က နတ်သားပင်တည်း" ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ဤကား အနာထပိဏ်သူဌေး အကြောင်းတည်း။

---

(၃) စိတ္တသူကြွယ်အကြောင်း

(ဤ စိတ္တသူကြွယ်သည် အနာထပိဏ်တို့ကဲ့သို့ပင် သူဌေးဖြစ်၏၊ သို့သော် သာသနာနယ်ပယ် ယနေ့ဝေဟာရ၌ အနာထပိဏ်ကို "အနာထပိဏ်သူဌေး" ဟု ခေါ်တွင်သကဲ့သို့ ထိုစိတ္တဒါယကာကိုကား "စိတ္တသူဌေး" ဟု မခေါ်တွင်ပဲ "စိတ္တသူကြွယ်" ဟူ၍သာ ခေါ်တွင်အသိမျှားလေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်း၌လည်း စိတ္တသူကြွယ်-ဟူ၍ပင် ရေးသားပြဆိုပါအံ့)—

(က) သူကြွယ်၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤစိတ္တာသူကြွယ်အလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသား (=သူဌေးသား) ဖြစ်၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို နာကြားရစဉ် မြတ်စွာဘုရား ရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို "ဓမ္မကထိက = တရားဟော ကောင်းသောအရာ"ဝယ် ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီး လျှင် ထိုဓမ္မကထိက ဧတဒဂ်ရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်း ပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။

မုဆိုးသား ဘဝ

ထိုအမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်းကြာ ကာလပတ် လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ကဿပ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် သားမုဆိုး၏အိမ်၌ ဖြစ်၍ (=သားသတ်သည့်မုဆိုးကြီး၏ သားဖြစ်၍) အရွယ်ကြီးမြောက် နောက်တချိန်ဝယ် တော၌ မုဆိုးအမှု ပြုနိုင်စွမ်းသော အခါ ကာလ၌ တနေ့သောအခါ မိုးရွာ၍နေစဉ် သားသတ်အလုပ် ပြုလုပ်ရန် လှန်ကိုစွဲကိုင်၍ တောသို့ သွားရောက်ကာ သားကောင် များကို ထိုမှ ဤမှ ကြည့်ရှုစူးစမ်းရှာဖွေလတ်သော် မပြုမပြင်အပ် သော တောင်ခေါင်းတခု၌ ပံသုကူသက်နိုးကို ခေါင်းမြီးခြုံ၍ ကျောက်ဖျာပေါ်၌ ထိုင်နေသော ရဟန်းတော်တပါးကို မြင်ရ လေလျှင် "အရှင်မြတ်တပါး ရဟန်းတရား ပွါးများအားထုတ်ကာ ထိုင်နေတော်မူသည် ဖြစ်လိမ့်မည်" ဟု သိမှတ်၍ လျင်မြန်စွာ အိမ်သို့ ပြန်ခဲ့ပြီးလျှင် ခုံလောက်တခု၌ ယမန်နေ့က ဆောင်ယူ ခဲ့သောအသားကို, အခြားခုံလောက်တခု၌ ဆွမ်းကို (တပြိုင်နက် ဟင်းရော ဆွမ်းကိုပါ)ချက်စေလေ၏။

ထိုသို့ ဆွမ်းနှင့် ဆွမ်းဟင်းတို့ကို တပြိုင်နက် ချက်စေပြီးလျှင် မိမိအိမ်သို့ ဆွမ်းခံကြွရောက်လာကြသော ရဟန်းနှစ်ပါးတို့ကို

မြင်ရ၍ ထိုရဟန်းနှစ်ပါးတို့၏ သပိတ်ကို ဆီးကြိုဆောင်ယူလျက် ခင်းအပ်ပြီးသောနေရာ၌ ထိုင်စေပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရားတို့.... တပည့်တော်အား ချီးမြှောက်မှုကို ပြုတော်မူကြပါ၊ ဤနေရာ၌ ထိုင်နေ၍ ဆွမ်းကို အလှူခံတော်မူကြပါဘုရား"ဟု မိမိ၏ ဆွမ်းကို ခံယူရန် ဆောက်တည်စေပြီး (=လျှောက်ထားပြီး) မှ အိမ်မှာ ကျန်ရှိမည့် အခြားလူများကို "အရှင်မြတ်နှစ်ပါးတို့ကို ဆွမ်းပြုစုရစ်ကြပါလော့"ဟု စေခိုင်းမှာထား၍ ထိုချက်ပြီးရှိသောဆွမ်းနှင့် ဆွမ်းဟင်းကို အိုးတလုံး၌ ခူးထည့်လျက် ငှက်ပျောဖက်စသည်ဖြင့် အိုးမျက်နှာဝကို ဖွဲ့ချည်ကာ ထိုအိုးကို ထမ်းယူ၍ တောစခန်းသို့ သွားလေသော် လမ်းခရီးအကြား၌ အထူးထူးသောပန်းတို့ကို ဆွတ်ခူးခဲ့၍ ဖက်ဖြင့်ထုပ်ယူကာ မထေရ်ထိုင်နေရာသို့ရောက်လျှင် ထမ်းယူခဲ့သော ဆွမ်းအိုးကိုချ၍ လျှောက်ပတ်ရာအရပ်၌ ထားပြီးသော် "အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်အား ချီးမြှောက်မှုကို ပြုတော်မူကြပါဘုရား" ဟု လျှောက်ထား၍ မထေရ်၏ သပိတ်ကို တောင်းယူကာ ဆွမ်း, ဆွမ်းဟင်း အပြည့်အစုံ အလုံအလောက် ထည့်ပြီးနောက် မထေရ်၏ လက်၌ သပိတ်ကို ဆက်ကပ်ပြီးလျှင် မိမိယူဆောင်ခဲ့သော ပန်းမျိုးစုံတို့ဖြင့် မထေရ်မြတ်ကို ပူဇော်လေ၏။

ထိုသို့ ပူဇော်ပြီးလျှင် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်လျက် "အရှင်ဘုရား.... အရသာရှိသော ဆွမ်းနှင့်တကွသော ဤပန်း ပူဇော်ရမှုသည် တပည့်တော်၏ စိတ်ကို အထူးနှစ်သိမ့်စေသကဲ့သို့ ဤအတူ ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာန၌ တပည့်တော်၏ အတွက်တာ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာပေါင်း အထောင်တို့သည်လည်း လာရောက်ကြပါစေသတည်း၊ အဆင်းငါးမျိုးရှိသည့် ပန်းမိုးသည်လည်း ရွာသွန်းပါစေသတည်း" ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာစကား လျှောက်ထားလေ၏။ မထေရ်မြတ်သည်လည်း ထိုမုဆိုးသား၏ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ကောင်းမှုဥပနိဿယကို မြင်တော်မူ၍ သုံးဆယ့်နှစ်ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အကျယ်ဟောကြားချီးမြှောက်တော်မူလေ၏။ ။ (၀ိဝဋ္ဋ ဥဒ္ဒိသ ဥပစိတံ နိဗ္ဗေ-

ဘာဂိယကုသလံ ဥပနိဿယော = ဝဋ်ကင်းရာနိဗ္ဗာန်ကို ရည်မြော်၍ ဆည်းပူးပွါးများအားထုတ်အပ်သော နိဗ္ဗေဓဘာဂိယကုသိုလ်သည် ဥပနိဿယ မည်၏။ ။ အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကာ ၁၊ မျက်နှာ ၂၀၁-မှ)။

ထိုမုဆိုးသားသည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်လေ၏။ ထို နတ်သားဖြစ်ရာဌာန၌ ပုဆစ်ဒူးနစ်လုမျှ နတ်ပန်းမိုး ဖြိုးဖြိုးရွာသွန်းလေ၏၊ ထို နတ်သားကိုယ်တိုင်ကလည်း အခြားသောနတ်တို့ထက် သာလွန်တင့်တယ်သော အဆင်းနှင့် ပြည့်စုံသူ ဖြစ်လေ၏။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဥပါသကာဖြစ်ခြင်း

ထို အမျိုးကောင်းသားသည် ဗုဒ္ဓန္တရအသင်္ချေယျတကပ်ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စား၍ ၅၂ အကျွန်ုပ်တို့၏ ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် မဂဓတိုင်းအဝင်အပါ မစ္ဆိကာသဏ္ဍ-မည်သောမြို့၌ သူဌေးသားဖြစ်၍ လာလေ၏၊ ထိုသူဌေးသား မွေးဖွားသောအခါ၌ပင် မစ္ဆိကာသဏ္ဍတမြို့လုံး၌ အံ့သြဖွယ်ရာ ပုဆစ်ဒူးနစ်လုမျှ အဆင်းငါးမျိုးရှိသည့် ပန်းမိုး တဖြိုးဖြိုးရွာသွန်းလေ၏။ ထိုအခါ ထိုသူဌေးသား၏ မိဖနှစ်ပါးတို့သည် "ငါတို့သားကား မိမိအမည်ကို မိမိပင်ယူ၍ လာသူဖြစ်၏၊ ငါတို့သား မွေးဖွားသောနေ့မှာပင် မစ္ဆိကာသဏ္ဍတမြို့လုံးသည် အဆင်းငါးမျိုးရှိသော ပန်းတို့ဖြင့် အံ့သြဘနန်းအဆန်းတကြယ် ဖြစ်ရလေ၏"ဟု နိမိတ်မင်္ဂလာစကား ပြောကြားကြကာ ထိုသူငယ်၏အမည်ကို "စိတ္တသတ္တိသား" ဟု အမည်မှည့်ကြလေကုန်၏။

ထို စိတ္တသူဌေးသားသည် နောက်အဖို့ဝယ် အရွယ်ရောက်လတ်သော် အိမ်ရာတည်ထောင်လျက် ဖခင်သူဌေးကြီး ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သောအခါ မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့၌ သူဌေးရာထူးသို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏၊ ထိုအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီ မထေရ်ငါးဦးတို့တွင် တပါးအပါအဝင်ဖြစ်သော အရှင်မဟာနာမမထေရ်သည် မစ္ဆိကာသဏ္ဍ

မြို့သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူလာလေ၏။ စိတ္တသူကြွယ်သည် အရှင်မဟာနာမမထေရ်၏ ငြိမ်သက်သောဇ္ဈာန်ရယာပုထ်များ၌ ကြည်ညို၍ သပိတ်ကို ဆီးကြိုယူငင်လျက် မထေရ်မြတ်ကို မိမိအိမ်သို့ ပင့်ဆောင်ကာ ဆွမ်းဆက်ကပ်လှူဒါန်း၍ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသော အခါ မထေရ်မြတ်ကို မိမိပိုင်သည့် အမွှာဥကအရာမ် (=ငွေးပင်တော)ဥယျာဉ်သို့ ပင့်ဆောင်သွားပြီးလျှင် ထိုဥယျာဉ်အတွင်း၌ မထေရ်မြတ်နေထိုင်ရန် ကျောင်းကို ဆောက်လုပ်စေပြီးနောက် မထေရ်မြတ်၏အထံမှ အမြဲမပြတ် မိမိအိမ်၌ ဆွမ်းခံ၍ အမွှာဥက အရာမ်ဥယျာဉ်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူပါရန် ပဋိညာဉ်ဝန်ခံချက်ကို တောင်းယူလေ၏။ မဟာနာမမထေရ် သည်လည်း စိတ္တသူကြွယ်၏ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ရှေးကောင်းမှု = ဥပနိဿယကို သိမြင်တော်မူ၍ စိတ္တသူကြွယ်အား တရားဟော တော်မူလျှင် အတွင်းအာယတနခြောက်ပါး, အပြင်အာယတန ခြောက်ပါးတို့ကို အကျယ်ဝေဘန် စိတ်ဖြာခြင်းနှင့်စပ်သော တရား စကားကိုသာ ဟောတော်မူလေ့ရှိ၏။ (=မျက်စိ, နား, နှာ, လျှာ, ကိုယ်, စိတ်-ဟူသော အတွင်းအာယတန ၆-ပါး+အဆင်း, အသံ, အနံ့, အရသာ, အတွေ့အထိ, ဓမ္မသဘော-ဟူသော အပြင် အာယတန ၆-ပါးတို့နှင့် စပ်သော တရားစကားကိုသာ အကျယ် အားဖြင့် ဟောကြားတော်မူလေ့ရှိ၏ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုသို့ အာယတန ၁၂-ပါးတို့ကို ဟောကြားတော်မူခြင်းမှာ စိတ္တသူကြွယ်က ဉာဏ်ပညာအလယ်အလတ်ရှိသူ = မစ္ဈိမပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း)။

စိတ္တသူကြွယ်သည် ရှေးရှေးဘဝများက ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတရားတို့ကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ-ဟု ဝိပဿနာရှုခဲ့ဘူးသူ (= သင်္ခါရတရားတို့ကို လက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ကြိတ်ချေခဲ့ဘူးသူ)ဖြစ်သောကြောင့် ဝိပဿနာတရား ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်လေ့လျှင် မကြာမြင့်မီပင် အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ = အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်လေ၏။ (ဤ၌ မည်သည့်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း၍ အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်ဆိုက်သည်ဟု တိုက်ရိုက်မဆိုသော်

လည်း ဤစိတ္တသူကြွယ်၏ ရွှေ, နောက်အဋ္ဌုပ္ပတ် အကြောင်းအရာတို့ကို ထောက်ရှုလျှင် အာယတနကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပွါးများ၍ မဂ်ဖိုလ်ရသည်ဟု ဆိုသင့်ပေ၏)။

(ဤ၌။ ။သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ဒါယကာ အနာထပိဏ်သူဌေးကား သောတာပန်အရိယာ ဒါနဘိရတ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်၊ မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့ အမ္မာဋ္ဌကအရုမ် ကျောင်းတိုက်ကြီးဒါယကာ စိတ္တသူကြွယ်ကား အနာဂါမ်အရိယာ ဒါနဘိရတ, ဓမ္မဘိရတ နှစ်မျိုးရ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ကျောင်းဒါယကာ နှစ်ဦးတို့၏ အရည်အချင်း ကွာခြားမှုကို ကြုံတင်သိမှတ်ထားရာ၏)။

စိတ္တသူကြွယ်၏ ဒါနဘိရတ, ဓမ္မဘိရတဖြစ်ပုံ

ဤအရာဝယ် စိတ္တသူကြွယ်၏ ဒါနဘိရတ = အလှူ၌ မွေ့လျော်ပုံ, ဓမ္မဘိရတ = တရားတော်၌ မွေ့လျော်ပုံကို သိသာရုံ အမြွက်မျှ စိတ္တသံယုတ်မှ ထုတ်ဆောင်ပြဦးအံ့—

ပဌမဣသိဒတ္တသုတ်

အခါတပါး များစွာသောမထေရ်တို့သည် မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့ စိတ္တသူကြွယ်၏ ကောင်းမှုဖြစ်သော အမ္မဋ္ဌကအရုမ်ကျောင်းတိုက်ကြီး၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူကြကုန်၏။ ထိုအခါ ကျောင်းဒကာ စိတ္တသူကြွယ်သည် ကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်၍ မထေရ်တို့ကို ဝတ်ပြုပြီး နောက်တနေ့ မိမိအိမ်၌ ဆွမ်းအလှူခံတော်မူကြရန် ပင့်ဖိတ်၍ ပြန်လာခဲ့လေသည်။ နောက်တနေ့ရောက်၍ မထေရ်များ စိတ္တသူကြွယ်အိမ်သို့ ဆွမ်းဘဉ်းပေးရန် ကြွရောက်ကြ၍ ခင်းထားအပ်သောနေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူမိကြလျှင် စိတ္တသူကြွယ်သည် မထေရ်မြတ်တို့ထံ ချဉ်းကပ်ရှိခိုးကာ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေပြီးလျှင် (ထိုမထေရ်တို့အနက် အကြီးဆုံး သံဃထေရ်ဖြစ်သော)အရှင်ထေရ-အမည်တော်ရှိသော မထေရ်ကြီးကို “အရှင်ထေရ-မထေရ်မြတ်ဘုရား.... ဓာတ်တို့၏ထူးခြားမှု, ဓာတ်တို့၏ထူးခြားမှု-ဟု ဆိုအပ်ပါ၏၊ အဘယ်မျှဖြင့် ဓာတ်တို့၏ထူးခြားမှုကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်ပါသနည်း” ဟု မေးလျှောက်လေ၏။

ဤသို့ မေးလျှောက်အပ်လေသော် အရှင်ထေရ-မထေရ်ကြီးသည် သိပင်သိသော်လည်း ဖြေကြားရန် မရဲဝံ့သည့်အတွက် ဆိတ်ဆိတ်သာ နေတော်မူ၏။ ဒုတိယအကြိမ် မေးလျှောက်သော အခါမှာလည်း ထို့အတူ ဆိတ်ဆိတ်သာ နေတော်မူ၏။ တတိယအကြိမ် မေးလျှောက်သောအခါမှာလည်း ထို့အတူ ဆိတ်ဆိတ်သာ နေတော်မူ၏။

ထိုအခါ ထိုမထေရ်တို့အနက် သီတင်းသိက္ခာ ဝါအငယ်ဆုံး (=သံဃနဝက-သံဃနော)ဖြစ်သော အရှင်ဇုသိဒတ္တမထေရ်သည် "ဤအရှင်ထေရ-မထေရ်ကြီးသည်ကား ကိုယ်တိုင်လည်း မဖြေကြား၊ သူတပါးတို့ကိုလည်း ဖြေကြားဖို့ရန် မတိုက်တွန်း၊ စိတ္တသူကြွယ် ဥပါသကာသည်လည်း ရဟန်းသံဃာကို (သံဃဖက်ကအဖြေ မပေးနိုင်သည့်အတွက်) ညှဉ်းပန်းသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏၊ ငါသည် ဤပြဿနာကို ဖြေ၍ သံဃာအား ချမ်းသာစွာနေနိုင်အောင် ပြု၍ ပေးပေအံ့" ဟု ကြံစည်၍ အရှင်ထေရ-မထေရ်ကြီးကို "အရှင်ထေရ-မထေရ်မြတ်ကြီးဘုရား···· တပည့်တော်သည် စိတ္တသူကြွယ်၏ ပြဿနာကို ဖြေကြားပါရစေ" ဟု (မိမိနေရာမှထကာ အရှင်ထေရ-မထေရ်ကြီးအနီးသို့ သွားရောက်၍) အခွင့်တောင်းလေ၏။ အရှင်ထေရ-သံဃမထေရ်ကြီးက "ငါ့ရှင် ဇုသိဒတ္တ....သင်သည် စိတ္တသူကြွယ်၏ ဤပြဿနာကို ဖြေလော့" ဟု အခွင့်ပြုလေလျှင် အရှင်ဇုသိဒတ္တသည် မိမိနေရာ၌ ပြန်ထိုင်၍ စိတ္တသူကြွယ်နှင့် ဤ ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း အပြန်အလှန် မေးဖြေမှု ပြုတော်မူလေ၏—

(အရှင်ဇုသိဒတ္တ) သူကြွယ်...."အရှင်ထေရ-မထေရ်မြတ်ဘုရား....ဓာတ်တို့၏ ထူးခြားမှု, ဓာတ်တို့၏ ထူးခြားမှု-ဟု ဆိုအပ်ပါ၏၊ အဘယ်မျှဖြင့် ဓာတ်တို့၏ ထူးခြားမှုကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်ပါသနည်း" ဟု သင်မေးသည် မဟုတ်လော။

(စိတ္တသူကြွယ်) မှန်ပါသည် အရှင်ဘုရား....။

(အရှင်ဣသိဒတ္တ) သူကြွယ်....မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား တော်မူအပ်သော ဓာတ်တို၏ထူးခြားမှုကား စက္ခုဓာတ်, ရူပဓာတ်, စက္ခုဝိညာဏဓာတ်၊ ၊ သောတဓာတ်, သဒ္ဒ ဓာတ်, သောတဝိညာဏဓာတ်၊ ၊(ပ)၊ ၊မနောဓာတ်, ဓမ္မဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်တည်း။ သူကြွယ်.... ဤမျှဖြင့် ဓာတ်တို၏ ထူးခြားမှုကို မြတ်စွာဘုရား ဟော ကြားတော်မူအပ်ပေ၏။

ထိုအခါ စိတ္တသူကြွယ်သည် အရှင်ဣသိဒတ္တ၏ အဖြေစကားကို အလွန်နှစ်သက်ကာ မထေရ်မြတ်တို့ကို မွန်မြတ်သောဆွမ်း,ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ကိုယ်တိုင်ဆက်ကပ် ပြုစုလေသည်၊ ဆွမ်းဘုဉ်း ပေးပြီးနောက် မထေရ်မြတ်တို့ ကျောင်းတိုက်သို့ ပြန်ရောက်ကြ သောအခါ အရှင်ထေရ-မထေရ်မြတ်ကြီးသည် အရှင်ဣသိဒတ္တ မထေရ်ကို "ငါ့ရှင်ဣသိဒတ္တ.... ဤပြဿနာသည် သင်၏ ဉာဏ်၌ ကောင်းစွာထင်ပါပေ၏၊ ဤပြဿနာသည် ငါ၏ ဉာဏ်၌ မထင် ပေ၊ ငါ့ရှင် ဣသိဒတ္တ....သို့ရကား ဤသို့ သဘောရှိသည့် အခြား သော ပြဿနာများ ရောက်လာလျှင် ငါ့ရှင်သည်ပင်လျှင် ဖြေဆို ပါလော့"ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ဒုတိယဣသိဒတ္တသုတ်

၍ ဒုတိယဣသိဒတ္တသုတ်၌လည်း ပဌမဣသိဒတ္တသုတ်အတူပင် စိတ္တသူကြွယ်က မထေရ်ရဟန်းတို့ကို မိမိအိမ်သို့ ဆွမ်းစားပင့်၍ ရောက်ရှိကြလျှင် ဆွမ်းမဆက်ကပ်မီ သံဃထေရ်ကြီးဖြစ်တော် မူသော အရှင်ဃေရ-မထေရ်မြတ်ကြီးကို "လောကသည် မြဲ၏, လောကသည် မမြဲ"-စသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူတို့ကို သရုပ်ထုတ် ဖော်ပြလျက် ထိုမိစ္ဆာအယူတို့ ဖြစ်ခြင်း, မဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း တရားကို မေးလေသည်။ အရှင်ထေရ-မထေရ်ကြီးက ပဌမဣသိ-ဒတ္တသုတ်အတူ သုံးကြိမ်တိုင် မေးအပ်ပါလျက် (သိသော်လည်း မရဲဝံ့သည့်အတွက်) မဖြေပဲ ဆိတ်ဆိတ်နေလေလျှင် အရှင်ဣသိ-ဒတ္တသည် အရှင်ထေရ-မထေရ်ကြီးထံ အနွင့်ပန်၍ စိတ္တသူကြွယ်

အား "သက္ကာယဒိဋ္ဌရှိလျှင် မိစ္ဆာအယူတို့ဖြစ်၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌ မရှိလျှင် မိစ္ဆာအယူတို့ မဖြစ်ကြောင်း"ဖြေကြားတော်မူသည်။

တဖန် စိတ္တသူကြွယ်က သက္ကာယဒိဋ္ဌ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာ, မဖြစ်ပုံအခြင်းအရာတို့ကို မေးမြန်းသောအခါမှာလည်း အရှင်ဇသိဒတ္တသည် စိတ်ဖြာခွဲဝေ ဖြေကြားတော်မူလေ၏။ (အကြောင်းအရာမေး, ဖြေပုံအကျယ်ကို ပိဋကတ်မြန်မာပြန် သံယုတ်ပါဠိတော် သဠာယတနသံယုတ် ၇-စိတ္တသံယုတ်၊ ၃-ဒုတိယဇသိဒတ္တသုတ်၊ စာမျက်နှာ ၄၇၁-မှ စ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

ထိုသို့ သက္ကာယဒိဋ္ဌ ဖြစ်ပုံ, မဖြစ်ပုံကို မေး, ဖြေပြီးနောက် အရှင်ဇသိဒတ္တနှင့် စိတ္တသူကြွယ်တို့ အပြန်အလှန် မေးကြ, ဖြေကြပြန်သည်မှာ—

(စိတ္တသူကြွယ်) အရှင်ဘုရား.... အရှင်ဇသိဒတ္တသည် အဘယ်အရပ်မှ ကြွလာပါသနည်း။

(အရှင်ဇသိဒတ္တ) သူကြွယ်....အဝန္တိတိုင်းမှ ငါလာခဲ့၏။

(စိတ္တသူကြွယ်) အရှင်ဘုရား....အဝန္တိတိုင်း၌ အကျွန်ုပ်တို့ မမြင်ဘူးပဲ မိတ်ဆွေဖြစ်နေသည့် ဇသိဒတ္တအမျိုးကောင်းသားသည် ရဟန်းပြုနေပါ၏၊ ထိုအရှင်ကို အရှင်ဘုရား မြင်ဘူးပါသလော။

(အရှင်ဇသိဒတ္တ) သူကြွယ်....မြင်ဘူးပါ၏။

(စိတ္တသူကြွယ်) အရှင်ဘုရား....ထိုအရှင်သည် ယခုအခါ အဘယ်အရပ်၌ နေပါသနည်း။

ထိုသို့ မေးသောအခါ အရှင်ဇသိဒတ္တသည် အဖြေမပေးပဲ ဆိတ်ဆိတ်သာလျှင် နေတော်မူလေ၏။

(စိတ္တသူကြွယ်) အရှင်ဘုရား....အရှင်သည် အကျွန်ုပ်တို့၏ (အဒိဋ္ဌသဟာယ)မမြင်ဘူးသောသူငယ်ချင်း ဇသိဒတ္တပါလော။

(အရှင်ဣသိဒတ္တ) ဟုတ်ပေ၏ သူကြွယ်....။

(စိတ္တသူကြွယ်) အရှင်ဘုရား.... အရှင်ဣသိဒတ္တသည် မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို၌ မွေလျော်တော်မူပါလော့၊ အမှာဌက အရာမ်ကျောင်းတိုက်သည် မွေလျော်ဖွယ်ရှိပါ၏၊ တပည့်တော်သည် အရှင်ဣသိဒတ္တအတွက် သင်္ကန်း, ဆွမ်း, ကျောင်း, ဆေး = ပစ္စည်းလေးရပ်တို့ဖြင့် ကြောင့်ကြပြုပါမည်။

(အရှင်ဣသိဒတ္တ) သူကြွယ်....ကောင်းသည်ကို ဆိုအပ်ပါပေ၏။ (ဤစကားကို အရှင်ဣသိဒတ္တသည် စိတ္တသူကြွယ် လျှောက်ထားသော ဖိတ်ကြားချက်စကားအတွက် အနုမောဒနာ ပြုတော်မူလို၍သာ မိန့်ဆိုလေသည်၊ ထိုပစ္စည်းလေးပါးမှ တပါးပါးကို ခံယူလိုသောအလိုဖြင့် မိန့်ဆိုတော်မူသည် မဟုတ်)။

ထိုအခါစိတ္တသူကြွယ်သည် အရှင်ဣသိဒတ္တ၏ အဖြေစကားကို အလွန်နှစ်သက်ကာ မထေရ်မြတ်တို့ကို မွန်မြတ်သောဆွမ်း,ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ကိုယ်တိုင်ဆက်ကပ် ပြုစုလေသည်။ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးနောက် မထေရ်မြတ်တို့ ကျောင်းတိုက်သို့ ပြန်ရောက်ကြသောအခါ အရှင်ထေရ-မထေရ်မြတ်ကြီးသည် အရှင်ဣသိဒတ္တ မထေရ်ကို ရှေး (ပဌမဣသိဒတ္တသုတ်က) နည်းတူပင် မိန့်တော်မူလေ၏။

ထို့နောက် အရှင်ဣသိဒတ္တမထေရ်သည် (စိတ္တသူကြွယ်က မိမိကို ရှေးလူဖြစ်စဉ်အခါ မမြင်ဘူးသောသူငယ်ချင်းအဖြစ်ကို သိမြင်အပ်ပြီးလေလျှင် "ငါသည် ဤအရပ်၌ မနေသင့်"ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ ဆင်ခြင်တော်မူမိကာ) ကျောင်း, အိပ်ရာနေရာကို သိမ်းသိမ်းဆည်း၍ မိမိ၏ သပိတ်, သင်္ကန်းကို ယူဆောင်ပြီးလျှင် တဖန် ပြန်မလာသောဖဲသွားခြင်းဖြင့် မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့မှ ဖဲကြတော်မူလေ၏။

မဟာကပါဠိဟာရိယသုတ်

အခါတပါး များစွာသောမထေရ်တို့သည် မစ္ဆိကာသက္ကမြို့ဝယ် စိတ္တသူကြွယ်၏ ကောင်းမှုဖြစ်သော အမ္မာဌကအရာမ် ကျောင်းတိုက်ကြီး၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူကြကုန်၏။ ထိုအခါ ကျောင်းဒကာ စိတ္တသူကြွယ်သည် ကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်၍ မထေရ်တို့ကို ဝတ်ပြုပြီး နောက်တနေ့ မိမိ၏နွားခြံရှိရာ အရပ်၌ ဆွမ်းအလှူခံတော်မူကြရန် ပင့်ဖိတ်၍ ပြန်လာခဲ့လေသည်။ နောက်တနေ့ရောက်၍ မထေရ်များ စိတ္တသူကြွယ်၏ နွားခြံရှိရာ အရပ်သို့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန် ကြွရောက်ကြ၍ ခင်းထားအပ်သော နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူမိကြလျှင် စိတ္တသူကြွယ်သည် မထေရ်မြတ်တို့ကို မွန်မြတ်သော ထောပတ်နှီးဃနာဆွမ်းဖြင့် ကိုယ်တိုင်ဆက်ကပ် ပြုစုလေသည်။

စိတ္တသူကြွယ်အား သူ၏ ကျွန်ယောကျ်ားး အလုပ်သမားတို့သည် မထေရ်တို့နှင့် အတူတကွသာလျှင် ရှေ့ဆွက်ကို ဆေးကြော၍ ထောပတ်နှီးဃနာဆွမ်းကို ခူးထည့်၍ ပေးကြလေသည်။ စိတ္တသူကြွယ်သည် နှီးဃနာဆွမ်းကို စားသုံးပြီးလတ်သော် မထေရ်မြတ်တို့နှင့် အတူတကွသာလျှင် လိုက်ပါလိုသည်ဖြစ်၍ "အိမ်မှာဖြစ်လျှင် အိမ့်ရှင်သူဌေးကတော်သည် ကျန်သောနှီးဃနာကို သင့်လျော်သလို စီမံနိုင်၏၊ ဤနွားခြံ၌ကား အလုပ်သမားများသည် ငါ့က တစုံတရာ မှာထားပြောဆိုမှု မပြုအပ်လျှင် သင့်လျော်သလို စီမံကြလိမ့်မည် မဟုတ်၊ ထိုသို့ မစီမံကြလျှင် ဤ မွန်မြတ်သော နှီးဃနာဆွမ်းသည် အကျိုးမပြုး အချည်းနှီးပျက်စီးလိမ့်မည်" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကာ အလုပ်သမားများအား သင့်လျော်သလို စီမံခွင့်ပြုလို၍ "အမောင်တို့....ကြွင်းကျန်နေသောနှီးဃနာကို သင့်လျော်သလို စွန့်လွှတ်စေကြလော့" ဟု ပြောဆိုမှာထားပြီးလျှင် မထေရ်တို့နောက်မှ အစဉ်တစိုက် လိုက်ပါခဲ့လေ၏။

ထိုအချိန်၌ နေကား ခြစ်ခြစ်တောက်ပူနေ၏၊ မထေရ်တို့သည် လည်း ဘောဇဉ်ကို စားပြီးခါစ သူတို့ကဲ့သို့ တွန့်ဆုတ်လေးလံသကဲ့သို့သောကိုယ်ဖြင့် ကြွသွားကြရကုန်၏။ ထိုအခါ ထိုမထေရ်

တို့အနက် သီတင်းသီကျွာ ဝါအငယ်ဆုံး (=သံဃနဝက—သံဃ-နော)ဖြစ်သော အရှင်မဟက-မထေရ်သည် အရှင်ထေရ-သံဃ မထေရ်ကြီးကို "အရှင်ထေရ-သံဃမထေရ်ကြီးဘုရား.... လေအေး လည်းတိုက်, မိုးလည်းအုံ့, မိုးလည်း တပေါက်ချင်းရွာပါမူ ကောင်းပါမည်လော" ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ အရှင်ထေရ-သံဃမထေရ်ကြီးက "ငါ့ရှင်မဟက....လေအေးလည်းတိုက်, မိုး လည်းအုံ့, မိုးလည်းတပေါက်ချင်းရွာပါမူ ကောင်းပေရာ၏" ဟု မိန့်တော်မူသောအခါ အရှင်မဟကမထေရ်သည် လေအေးလည်း တိုက်, မိုးလည်းအုံ့, မိုးလည်းတပေါက်ချင်းရွာအောင် တန်ခိုး ဖန်ဆင်းတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ စိတ္တသူကြွယ်၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် "ဤသံဃနော မထေရ်၏တန်ခိုးအာနုဘော်သည် ဤသို့ သဘောရှိပေစွ" ဟု အကြိုအစည် ဖြစ်လေ၏။ ထိုနောက် အရှင်မဟကသည် ကျောင်း တိုက်သို့ ရောက်လျှင် အရှင်ထေရ-သံဃမထေရ်ကြီးကို "အရှင် ထေရ-သံဃမထေရ်ကြီးဘုရား.... ဤမျှလောက်ဆိုလျှင် သင့်တော် ပြီလော" ဟု မေးလျှောက်လေ၏။ အရှင်ထေရ-သံဃမထေရ် ကြီးက "ငါ့ရှင်မဟက....ဤမျှဆိုလျှင် သင့်တော်ပြီ၊ ငါ့ရှင်မဟက.... ဤမျှဆိုလျှင် ပြုအပ်ပြီ၊ ငါ့ရှင်မဟက....ဤမျှဆိုလျှင် ပူဇော်အပ် ပေပြီ" ဟု နှစ်သက်အားရစကား မိန့်ကြားတော်မူပြီးသောအခါ မထေရ်တို့သည် မိမိတို့နေမြဲကျောင်းသို့ အသီးအသီး ကွကြကုန် ၏၊ အရှင်မဟကသည်လည်း မိမိနေရာကျောင်းသို့ ကွလေ၏။

ထိုနောက် စိတ္တသူကြွယ်သည် အရှင်မဟကထံသို့ ဆည်းကပ် ၍ မိမိအား တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြသရန် တောင်းပန်လျှောက်ထား လေ၏။ အရှင်မဟကမထေရ်က "သူကြွယ်....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သင် သည် ကျောင်းအဝင်ဝ၌ (ခွေးအိပ်၌) အပေါ်ရုံကို ခင်း၍ မြက် စည်းကို ကြဲဖြန့်လော့" ဟု မိန့်တော်မူလျှင် စိတ္တသူကြွယ်သည် "ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား...." ဟု ဝန်ခံ၍ အရှင်မဟကမထေရ် မိန့်ဆိုသည့်အတိုင်း ကျောင်းအဝင်ဝ(=ခွေးအိပ်)၌ အပေါ်ရုံကို ခင်း၍ မြက်စည်းကို ကြဲဖြန့်လေ၏။ ထိုအခါ အရှင်မဟကမထေရ်

သည် ကျောင်းတွင်းသို့ ဝင်ပြီးလျှင် တံခါးကျည်း (=မင်းတုပ်) ကို ချ၍ သော့ပေါက်မှထင်း, တံခါးရွက်အကြားမှထင်း မီးအလှို့ ထွက်ပြီးလျှင် မြက်တို့ကိုသာ မီးလောင်၍ အပေါ်ရုံကို မလောင်စေသည့် တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ဖန်ဆင်းတော်မူလေ၏။ ထိုသို့ မြက်တို့ကိုသာ မီးလောင်ပြီးသောအခါ စိတ္တသူကြွယ်သည် အပေါ်ရုံကို ခါတွက်ကောက်ယူကာ ထိတ်လန့်, ကြက်သီးမွေးညှင်းထလျက် အပြစ်လွတ်သော နေရာ၌ ရပ်တည်နေလေ၏။

ထိုအခါ အရှင်မဟာကမထေရ်သည် ကျောင်းတွင်းမှ ထွက်ပြီးလျှင် စိတ္တသူကြွယ်ကို "သူကြွယ်....ဤမျှလောက်ဆိုလျှင် သင့်တော်ပြီလော" ဟု မေးတော်မူလေ၏။ စိတ္တသူကြွယ်က "အရှင်မဟာဘုရား....ဤမျှဆိုလျှင် သင့်တော်ပါပြီဘုရား၊ အရှင်မဟာကဘုရား....ဤမျှဆိုလျှင် ပြည်အပ်ပါပြီဘုရား၊ အရှင်မဟာကဘုရား....ဤမျှဆိုလျှင် ပူဇော်အပ်ပါပြီဘုရား၊ အရှင်မဟာကသည် မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့၌ မွေ့လျော်တော်မူပါလော့၊ အမ္မာဋ္ဌကအရာမ်ကျောင်းတိုက်သည် မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိပါ၏၊ တပည့်တော်သည် အရှင်မဟာကအတွက် သက်နှံး, ဆွမ်း, ကျောင်း, ဆေး ပစ္စည်းလေးရပ်တို့ဖြင့် ကြောင့်ကြပြုပါမည်ဘုရား" ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် အရှင်မဟာကမထေရ်သည် "သူကြွယ်....ကောင်းသည်ကို ဆိုအပ်ပါပေ၏" ဟု အနုမောဒနာစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ ထိုနောက် အရှင်မဟာကမထေရ်သည် "ငါသည် ဤအရပ်၌ မနေသင့်" ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ဆင်ခြင်တော်မူကာ ကျောင်း, အိပ်ရာနေရာတို့ကို သိုမှီးသိမ်းဆည်း၍ မိမိ၏ သပိတ်, သင်္ကန်းကို ယူဆောင်ပြီးလျှင် တဖန်ပြန်မလာသော ဖဿားခြင်းဖြင့် မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့မှ ဖဲကြွတော်မူလေ၏။

(ဤ – ဒုတိယဣဿိဒတ္တသုတ်, မဟာကပါဋိဟာရိယသုတ် = နှစ်သုတ် လုံး၌ပင် စိတ္တသူကြွယ်အနေဖြင့် သာသနာတော်ဝယ် အလှန်ကြည်ညိုး၍ အရှင်ဣဿိဒတ္တမထေရ်, အရှင်မဟာကမထေရ်တို့ကို မိမိ၏ကောင်းမှုအမွှာဋ္ဌကကျောင်းတိုက်အရာမ်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူရန်နှင့် မိမိက ပစ္စည်းလေးပါးအတွက် ကြောင့်ကြစိုက်မည့်အကြောင်း လျှောက်ထားပါသော်လည်း မထေရ်တို့ဖက်မှ ကြည့်လျှင် ထိုပစ္စည်းလေးပါးသည်

တရားဟောခြင်းရသောပစ္စည်းမျိုး, တန်ခိုးပြခြင်းရသော ပစ္စည်းမျိုးကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၍ ထိုပစ္စည်းလေးပါးကို စွန့်လွှတ်တော်မူကြကာ ဖဲကြွတော်မူသည်ဟု အထူးမှတ်ယူသင့်ပေသည်၊ အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့၌ ထိုအတွက် အထူးမဖွင့်ကြ။

ဤသို့ ဣသိဒတ္တသုတ်နှစ်သုတ်နှင့် မဟာကပါဋိဟာရိယသုတ်တို့ကို ဤ၌ ဖော်ပြခြင်းမှာ စိတ္တသူကြွယ်၏ ဓမ္မဘိရတဖြစ်ပုံကို သိသာရုံ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ အသင်ဗုဒ္ဓဝင်စာဖတ် ပရိသတ်သူတော်စင်တို့သည် ပိဋကတ်မြန်မာပြန် သံယုတ်ပါဠိတော် ဒုတိယ သဋာယတနဝဂ္ဂ သံယုတ်လာ သုတ်ပေါင်း(၁၀)သုတ်ရှိသည့် ၇-စိတ္တသံယုတ်ကို ကြည့်ရှုဖြစ်အောင် ကြည့်ရှုကြကုန်ရာ၏)။

အရှင်သုဓမ္မမထေရ်အကြောင်းအကျဉ်း

တနေ့သ၌ အဂ္ဂသာဝကမထေရ်မြတ်နှစ်ပါးတို့သည် တပည့်ရဟန်းတထောင် ခြံရံအပ်ကုန်လျက် အမ္ဗာဋကအရာမ်ကျောင်းတိုက်သို့ ကြွရောက်တော်မူလာကြလေသည်။ (ထိုအချိန်၌ ထိုကျောင်းတိုက်ဝယ် အရှင်သုဓမ္မမထေရ်သည် ကျောင်းတိုက်ကို အုပ်စိုး အကြီးအကဲပြု၍နေသော အချိန်ဖြစ်သည်)။ ကျောင်းဒကာ စိတ္တသူကြွယ်သည် ထိုအဂ္ဂသာဝကမထေရ်နှစ်ပါး အမှူးပြုသော ရဟန်းတထောင်တို့အတွက် (အရှင်သုဓမ္မမထေရ်ကို မတိုင်ပင်ဝဲ) ကြီးစွာသော ပူဇော်သက္ကာရမှုကို ပြုစီရင်လေသည်။ ကျောင်းထိုင် အရှင်သုဓမ္မမထေရ်သည် ထိုအချက်ကို သည်းမခံနိုင်သဖြင့် စိတ္တသူကြွယ်ကို "ဤပူဇော်ဖွယ်တွေထဲမှာ နှမ်းပျစ်တခုတော့ လိုသေးသည်"ဟု ပြောဆိုခြင်းဖြင့် (သူကြွယ်ကို ဇာတိဝါဒ ဆဲရေးခြင်းဖြင့်) ဆဲရေးခဲ့လေသည်။ (စိတ္တသူကြွယ်၏ အနွယ်အဆက်တွင် အစပိုင်း၌ တဦးသောပုဂ္ဂိုလ်သည် မုဆိုးသည် ဖြစ်ခဲ့ဘူးလေသည်၊ ထို့ကြောင့် သူကြွယ်ကို ဇာတိဝါဒဖြင့် ဆဲရေးလို၍ ဤသို့ ပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်)။

ထိုအခါ စိတ္တသူကြွယ်က ရဟန်းစကားလည်းမဟုတ် လူစကားလည်းမဟုတ်သည့် ကြက်မပြို ကျီးမကျ သြက္ကလိအာဝါဒဖြင့် ပြန်လည်ချေပသောကြောင့် အရှင်သုဓမ္မသည် အလွန်အမင်း

အမျက်ယွက်ကာ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ သွားရောက်လျှောက်ထား၍ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမကို ရရှိပြီးလျှင် အဆုံးအမတော်၌တည်လျက် စိတ္တသူကြွယ်ကို တောင်းပန်ဝန်ချပြီးနောက် ထို အမ္မာဌကအရာမ်ကျောင်းတိုက်မှာပင် နေလျက် ဝိပဿနာတရား ပွါးများအားထုတ်သဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူလေသည်။ (ဤကား အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြချက်တည်း၊ ဤဝတ္ထုအကြောင်းအရာအကျယ်ကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် စာမျက်နှာ ၃၂၇-မှစသော စိတ္တသူကြွယ်ဝတ္ထုနှင့် ဝိဋ္ဌကတ်မြန်မာပြန် ဝိနယ စူဠဝဂ္ဂ ၄-ပဋိသာရကံယကံ မျက်နှာ-၃၅ မှစ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

စိတ္တသူကြွယ် ဘုရားဖူးသွားရောက်ခြင်း

(ဤစိတ္တသူကြွယ် ဘုရားဖူးသွားရောက်ခြင်း အကြောင်းအရာကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှ ထုတ်ဆောင်ရေးသားပေအံ့)—အရှင်သုဓမ္မမထေရ် ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသောအခါ စိတ္တသူကြွယ်သည် "ငါကား မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မဖူးမြင်ရပဲပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်အပ်လေပြီ၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မဖူးမြင်ရပဲပင် အနာဂါမိဖိုလ်၌ တည်ခဲ့လေပြီ၊ ငါသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဖူးမြော်မှသင့်တော်တော့မည်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် နှမ်း, ဆန်, ထောပတ်, တင်လဲ, ပျား, အဝတ်-စသည်အပြည့် တင်ဆောင်ပါရှိသည့် လှည်းပေါင်းအစီးငါးရာတို့ကို ယှဉ်ကစေပြီးနောက် "ဘုရားဖူးမြင်လိုသော သူတို့သည် ငါနှင့်အတူတကွ လိုက်ပါလာကြကုန်၊ အစာအာဟာရစသည်တို့ဖြင့် မပင်ပန်းအောင် အကျွန်ုပ်တာဝန်ယူမည်" ဟု မစ္ဆိကာသလ္လာမြို့၌ ရှိနေသော ရဟန်းယောက်ျား, ရဟန်းမိန်းမ, ဥပါသကာယောက်ျား, ဥပါသိကာမိန်းမတို့အား ဖိတ်ခေါ်ပြောကြားစေလေ၏။ ထိုသို့ ဖိတ်ခေါ်ချက်အရ စိတ္တသူကြွယ်နှင့် အတူတကွ ရဟန်းငါးရာ, ရဟန်းမိန်းမငါးရာ, ဥပါသကာငါးရာ, ဥပါသိကာငါးရာတို့သည် ဘုရားဖူးထွက်ခွါ လိုက်ပါလာကြကုန်၏။

စိတ္တာသူကြွယ်သည် ဘုရားဖူးလိုက်ပါလာသော ပရိသတ် ၂၀၀၀-နှင့် မိမိ၏အခြံအရံပရိသတ် ၁၀၀၀ = ပေါင်း လူပေါင်း ၃၀၀၀-ကိုအတွက် ယူဇနာသုံးဆယ်ဝေးကွာသောခရီး၌ ယာဂု, ဆွမ်း,ခဲဖွယ်-စသည်တို့ဖြင့် အနည်းငယ်မျှ ချို့တဲ့မှုမရှိရအောင် အသင့်စီမံယူဆောင်ခဲ့လေသည်။ သို့သော်လည်း စိတ္တာသူကြွယ် ဘုရားဖူးထွက်ချိန်လာကြောင်းကို သိလျှင်ပင် တယူဇနာ တယူဇနာ စခန်း၌ နတ်တို့သည် ယာယီမဏ္ဍပ်တဲနန်းများ ဖန်ဆင်းကြ၍ အသင့်စောင့်ကြိုကာ နတ်၌ဖြစ်သော ယာဂု, ခဲဖွယ်, ဆွမ်း, အဖျော်ယမကာ-စသည်တို့ဖြင့် ထိုလူပေါင်း ၃၀၀၀-ကို ပြုစုလုပ်ကျွေး ညှဉ်ခံကြလေသည်။ တဦးတယောက်အားမျှ တစုံတရာ စားဖွယ်,သောက်ဖွယ်ဖြင့် ချို့တဲ့ခြင်းဟူ၍ မရှိချေ။

ဤနည်းဖြင့် နတ်တို့က ပြုစုလုပ်ကျွေးညှဉ်ခံအပ်လျက် နေ့စဉ်နေ့စဉ် တယူဇနာမှန်မှန် ခရီးချီခဲ့သဖြင့် စိတ္တာသူကြွယ်သည် တလအချိန်ပိုင်းဖြင့် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့လေသည်။ လှည်းအစီးငါးရာတို့သည် တင်ဆောင်ခဲ့ရင်းအတိုင်း ပြည့်မြဲပြည့်လျက်သာ ရှိကုန်၏။ လမ်းခရီးအကြားဝယ် နတ်တို့ကငှင်း, လူတို့ကငှင်း ပို့သအပ်သည့် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကိုပင် စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းကျွေးမွေးလျက် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ရောက်ဆိုက်လာလေသည်။

စိတ္တာသူကြွယ် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ရောက်မည့်နေ့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားရှင်နှင့် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်တို့ ကြိုတင်၍ မိန့်ဆိုလျှောက်ထားကြသည်မှာ—

(ဘုရားရှင်) ချစ်သားအာနန္ဒာ.....ယနေ့ ညနေချမ်းအခါဝယ် စိတ္တာသူကြွယ်သည် ဥပါသကာငါးရာတို့ ခြံရံအပ်လျက် လာရောက်ကာ ငါဘုရားကို ရှိခိုးလိမ့်မည်။

(အရှင်အာနန္ဒာ) မြတ်စွာဘုရား.....ထိုစိတ္တာသူကြွယ်က အရှင်ဘုရားတို့အား ရှိခိုးလာသောအခါ တစုံတရာ ပြာဋိဟာရျားး ဖြစ်ပွါးလိမ့်ဦးမည်လားဘုရား။

(ဘုရားရှင်) ဖြစ်ပွါးလိမ့်မည် ချစ်သားအာနန္ဒာ....။

(အရှင်အာနန္ဒာ) အဘယ်သို့သော ပြာဋိဟာဖျား ဖြစ်ပွါးလိမ့်ပါမည်နည်းဘုရား။

(ဘုရားရှင်) ချစ်သားအာနန္ဒာ....ထိုစိတ္တသူကြွယ် လာရောက်၍ ငါဘုရားကို ရှိခိုးသောအခါဝယ် ရှစ်မင်းပယ်ခန့် ရှိသော မြေအရပ်၌ ပုဆစ်ဒူးနစ်လုမျှ အဆင်းငါးမျိုးရှိသည့် နတ်ပန်းမိုးကြိုး တခဲနက် သွန်ဖြိုးရွာချလိမ့်မည်။

ထိုစကားကို ကြားသိကြ၍ သာဝတ္ထိပြည်သူပြည်သားတို့သည် "၌သို့စင် ဘုန်းကြီးလှသည့် စိတ္တအမည်ရှိသော သူကြွယ်သည် ယနေ့လာရောက်ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးလိမ့်မည်တဲ့၊ ၌သို့သော ပြာဋိဟာဖျားလည်း ဖြစ်ပွါးလိမ့်မည်တဲ့၊ ငါတို့သည်လည်း ထိုဘုန်းကံရှင် စိတ္တသူကြွယ်ကို ယနေ့ တွေ့မြင်ခွင့် ရကြပေလိမ့်မည်" ဟု တိုင်ပင်ပြောဆိုကြကာ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာဖျားကို အသီးသီးယူခဲ့ကြ၍ လမ်းခရီး ဝဲ,ယာနှစ်ဖက်တို့၌ အသင့်စောင့်ကြို ရပ်တည်နေလင့်ကြကုန်၏။

စိတ္တသူကြွယ်တို့ ဘုရားဖူးအဖွဲ့ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော် အနီးသို့ ဆိုက်ရောက်လာသောအခါ အတူပါလာသော ရဟန်းငါးရာတို့သည် ရှေးဦးစွာ လာကြကုန်၏။ စိတ္တသူကြွယ်သည် ဥပါသိကာငါးရာတို့ကို "အမိတို့....သင်တို့သည် နောက်မှလာကြကုန်" ဟု ပြောဆိုချန်ထားခဲ့၍ ဥပါသကာငါးရာတို့ ခြံရံအပ်လျက် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ သွားရောက် ဆည်းကပ်လေ၏။ (အထူးအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ မျက်မှောက်တော်ဝယ် ရပ်တည်ကြသူ, ထိုင်နေကြသူတို့သည် ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြား = စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ ရပ်တည်ကြ, ထိုင်နေကြသည် မဟုတ်၊ စည်းကမ်းသေဝပ်စွာ အလယ်ခေါင်၌ ဘုရားကြွရန်လမ်းကိုထား၍ ထိုလမ်း၏ ဝဲ,ယာနှစ်ဖက်တို့၌ မတုန်မလှုပ် တည်ငြိမ်စွာသာလျှင် ရပ်တည်, နေထိုင်ကြလေသည်)။

စိတ္တသူကြွယ်သည် ဘုရားဖူးရန် ကြီးစွာသော ဘုရားကြွလမ်းသို့ သက်ရောက်လေ၏။ အောက်ဖိုလ်သုံးပါးတို့သို့ ရောက်ဆိုက်ပြီးသော အရိယသာဝက ကြည့်တိုင်း ကြည့်တိုင်းသော နေရာသည် တလှုပ်လှုပ် တရွရွ ဖြစ်၍နေ၏၊ ထိုကြည့်တိုင်း ကြည့်တိုင်းသော နေရာမှာ ထိုင်နေရင်းရှိကြသည့် လူများအပေါင်းသည် "ဤသူကား စိတ္တသူကြွယ်တဲ့"ဟု ပြောဆိုကြလျက် စိတ္တသူကြွယ်ကို အထူးအဆန်းသဖွယ် ကြည့်ရှုကြလေသည်။ စိတ္တသူကြွယ်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အနီးသို့ ဆည်းကပ်၍ ဗုဒ္ဓရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့၏ အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကာ ဖမျက်တော် နှစ်ဖက်တို့၌ အားပါးတရ ဆုပ်ကိုင်လျက် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်အစုံတို့ကို ကော်ရော်မြတ်နှိုး ရှိခိုးလေ၏။ ထိုခဏမှာပင် ရှေးဆိုအပ်ပြီးသည့် အဆင်းငါးမျိုး နတ်ပန်းမိုးကြိုး ဖြိုးဖြိုး ရွာသွန်းချလေသည်။ လူအပေါင်း၏ သာဓုကောင်းကြီးအထောင်တို့သည် ဖြစ်လေကုန်၏။

စိတ္တသူကြွယ်သည် တလပတ်လုံး မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အနီးထံတော်ပါး၌ ဝပ်တွားဆည်းကပ် နေထိုင်ခဲ့လေ၏၊ ထိုသို့နေထိုင်စဉ်မှာလည်း ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာတော်အားလုံးကို ကျောင်းတိုက်တော်၌သာလျှင် နေတော်မူရန် တောင်းပန်လျောက်ထား၍ အလှူကြီးကို ပေးလှူခဲ့လေသည်၊ မိမိနှင့်အတူ ဘုရားဖူး လိုက်ပါလာသူတို့ကိုလည်း ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ပင် ထား၍ မလိုရအောင် ပြုစုလေသည်။ ထိုသို့ပြုစုရာ၌ တရက်မျှပင် မိမိလည်းတို့၌ တင်ဆောင်သယ်ယူအပ်ခဲ့သည့် တစုံတခုသော ဝတ္ထုကိုမျှ ယူရသောဟူ၍ မရှိ၊ နတ်, လူတို့က ပို့သအပ်သည့် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာဖြင့်သာလျှင် အလှူဒါန ပေးလှူခဲ့ရလေသည်။

စိတ္တသူကြွယ်သည် တလပြည့်မြောက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးပြီးလျှင်—

"မြတ်စွာဘုရား .... တပည့်တော်သည် 'အရှင်ဘုရားတို့အား အလှူပေးအံ့'ဟူ၍ လာရောက်ခဲ့ရာ လမ်းခရီးအကြား၌ တလတာ ကြာခဲ့ပါသည်၊ တပည့်တော်၏

အဖို့ရာ ဤဇေတဝံန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ပင် တလအချိန်လွန်ခဲ့ပါပြီ၊ တပည့်တော်ယူဆောင်ခဲ့သော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ တစုံတရာကိုမျှ ယူ၍လှူရန် အခွင့်မရခဲ့ပါ၊ ဤမျှ (၂-လ) အချိန်ကြာအောင် နတ်, လူတို့က ပို့သအပ်သည့် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာဖြင့်သာလျှင် အလှူဒါနကို ပေးလှူခဲ့ရပါသည်။ တပည့်တော်သည် ရှေ့သို့ဆက်၍ ဤအရပ်မှာ အကယ်၍ တနှစ်ကြာအောင် နေလျှင်လည်း တပည့်တော်၏ လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို လှူခွင့်ရမည်မဟုတ်ပါ။ တပည့်တော်သည် လှည်းအစီးငါးရာတို့၌ ပါရှိသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကို သံဃာအား ချထားလှူဒါန်း၍ ပြန်လိုပါသည်၊ တပည့်တော်အား ထိုလှူဖွယ်ဝတ္ထုများ ချထားသိမ်းဆည်း သိုမှီးရမည့်နေရာဌာနကို ညွှန်ကြားစေတော်မူကြပါဘုရား”—

ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်က အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို “ချစ်သား အာနန္ဒာ....စိတ္တသူကြွယ်အား နေရာတခုကို အားလပ်အောင် ပြု၍ ပေးလိုက်လော့”ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင် အရှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် မိန့်ကြားတော်မူသည့်အတိုင်း နေရာတခုကို အားလပ်အောင်ပြု၍ ပေးလေ၏။ စိတ္တသူကြွယ်သည် အရှင်အာနန္ဒာရှင်းလင်း၍ ပေးအပ်သော ကပ္ပိယဘူမိကျောင်း၌ လှည်းအစီးငါးရာတို့က် လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကို ချထားသိမ်း သိမ်းဆည်းကာ သံဃာအား လှူဒါန်းပြီးလျှင် မိမိနှင့်အတူတကွ ဘုရားဖူးလိုက်ပါလာကြသည့် ရဟန်းရှင်လူသုံးထောင်တို့နှင့် အတူတကွ အချည်းနှီးသောလှည်း (= အားလပ်သောလှည်း) တို့ဖြင့် တဖန်မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့ဖက်သို့ အပြန်ခရီးချီခဲ့လေ၏။ နတ်, လူတို့သည် ထကာထကာ “အရှင်စိတ္တသူကြွယ်....သင်သည် အချည်းနှီးသော လှည်း (= ပစ္စည်းမပါသောလှည်း) တို့ဖြင့် ခရီးသွားရမည့်ကံကို ပြုအပ်ခဲ့သလော”ဟု မခံနိုင်စကား ပြောကြားကြ၍ ရတနာခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် လှည်းများပြည့်အောင် တင်ဆောင်ပေးကြလေ

ကုန်၏။ စိတ္တာသူကြွယ်သည် မိမိအား နတ်, လူတို့က ပို့သအပ်သော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာဖြင့်ပင်လျှင် အတူပါသူ ဘုရားဖူး ရှင်, လူအပေါင်းကို ပြုစုလုပ်ကျွေးလျက် မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့သို့ ချမ်းသာစွာ သွားရောက်လေ၏။

အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင်—

> “မြတ်စွာဘုရား....စိတ္တာသူကြွယ်သည် အရှင်ဘုရားတို့ အထံတော်သို့ လာရာမှာလည်း တလအချိန်ကြာ လာခဲ့ရပါသည်၊ ဤဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌လည်း တလပတ်လုံးပင် နေ၍သွားပါပြီ၊ ဤမျှကာလကြာအောင် နတ်, လူတို့ပို့သအပ်သော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာဖြင့်ပင် ကြီးစွာသောအလှူဒါနကို ပေးလှူခဲ့ပါပြီ၊ ယခုအခါ လှည်းအစီးငါးရာတို့ကို အချည်းနှီးဖြစ်အောင် (=အားလပ်အောင်) ပြုလုပ်၍ တလကြာအချိန်ဖြင့်ပင် မိမိမြို့သို့ သွားရောက်ရပါမည်တဲ့။ အထူးအားဖြင့် နတ်, လူတို့သည် ထကာထကာ ‘အရှင်စိတ္တာသူကြွယ်....သင်သည် အချည်းနှီးသောလှည်း (=ပစ္စည်းမပါသောလှည်း) တို့ဖြင့် ခရီးသွားရမည့်ကံကို ပြုအပ်ခဲ့သလော’ ဟု မခံနိုင်စကား ပြောကြား၍ ရတနာခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် လှည်းများပြည့်အောင် တင်ဆောင်ပေးကြပါကုန်သတဲ့ဘုရား၊ စိတ္တာသူကြွယ်သည် တဖန် မိမိအား နတ်, လူတို့က ပို့သအပ်သော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာဖြင့်ပင်လျှင် အတူပါသူ ဘုရားဖူး ရှင်, လူအပေါင်းကို ပြုစုလုပ်ကျွေးလျက် မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့သို့ ချမ်းသာစွာ သွားရောက်ပါလိမ့်မည်တဲ့။

> မြတ်စွာဘုရား....မေးလျှောက်ပါရစေ၊ ဤစိတ္တာသူကြွယ်၏အဖို့ရာ အရှင်ဘုရားတို့အထံသို့ လာရောက်လျှင်သော်သာ ဤပူဇော်သက္ကာရမှု ဖြစ်ပါသလော၊ သို့မဟုတ် အခြားအရပ်တပါးသို့ သွားရောက်ရာမှာလည်း ဤပူဇော်သက္ကာရမှုသည် ဖြစ်ပါသလော”—

ဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို—

"ချစ်သားအာနန္ဒာ .... ဤစိတ္တသုကြွယ်၏အဖို့ရာ ငါဘုရား၏ အထံသို့ လာသော်၎င်း, အခြားအရပ်တပါးသို့သွားသော်၎င်း ဤပူဇော်သက္ကာရသည် ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း၊ မှန်၏—ချစ်သားအာနန္ဒာ....ဤစိတ္တသုကြွယ်ဒါယကာကား ကံ, ကံ၏အကျိုးကို လောကီ, လောကုတ္တရာ သဒ္ဓါနှစ်ပါးတို့ဖြင့် မပျက်မစီး ယုံကြည်သူဖြစ်သည့်ပြင် ရဟန္တာသုံးပါးကိုလည်း လောကုတ္တရာသဒ္ဓါတရားဖြင့် အလွန်အလွန် ကြည်ညိုသူဖြစ်သည်။ ဤသို့သဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖို့ရာ ရောက်လေရာရာ ဌာနတိုင်းမှာပင် လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကား ဖြစ်ပွါးမြဲမမွတာဖြစ်ချေသည်"—

ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဓမ္မပဒ ပကိဏ္ဏကဝဂ်လာ ဤဆိုလတ္တံ့သောဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏—

သဒ္ဓေါ သီလေန သမ္ပန္နော၊
ယသောဘောဂသမပ္ပိတော။
ယံ ယံ ပဒေသံ ဘဇတိ၊
တတ္ထ တတ္ထေဝ ပူဇိတော။

အာနန္ဒ = ချစ်သားအာနန္ဒာ....။ သဒ္ဓေါ=လောကီ, လောကုတ္တရာ သဒ္ဓါနှစ်ပုံ ကုံလုံပြည့်ဝသော။ သီလေန=လူတို့ကျင့်ရာ သီလသိက္ခာနှင့်။ သမ္ပန္နော = လောက်ငကုံလုံ ပြည့်စုံသော။ ယသောဘောဂသမပ္ပိတော = အရိယာသာဝကဥပါသကငါးရာ များစွာသော အခြံအရံနှင့်တကွ လောကဥစ္စာ, သပ္ပုရိသဥစ္စာ ဤနှစ်ဖြာတို့နှင့်လွန်စွာပြည့်ဝသော အရိယသာဝက ဘုရားတပည့်သား သည်။ ယံ ယံ ပဒေသံ = အရှေ့, အနောက်, တောင်, မြောက်-အမှတ်မထင် အကြင်အကြင်သို့သောအရပ်သို့။

ဘဇတိ = သွားရောက်၏။ သော = ထိုအရိယသာဝက ဘုရားတပည့်သားကို။ တတ္ထ တတ္ထေဝ=ရောက်လေရာရာ ထိုထိုအရပ်ဒေသ၌သာလျှင်။ ပုဇ္ဇတော=မေတ္တာ, သဒ္ဓါ စေတနာလွှမ်းပတ် လူနှင့်နတ်တို့ လေးမြတ်ကော်ရော် ပူဇော်အပ်ပေ၏။

ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ များစွာသောသူတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ် - စသည်တို့သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။ (ဓမ္မပဒ ဋ္ဌ ၁၊ မျက်နှာ ၃၃၀-မှ)။

(၈) တေဒဂ်ဘဲ့ထူး ရရှိခြင်း

စိတ္တသူကြွယ်သည် ထိုအချိန်မှစ၍ အရိယသာဝက ဥပါသကာငါးရာတို့ ခြံရံအပ်လျက် လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်တချိန်ဝယ် ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူးဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူလတ်သည် ရှိသော် (သံ ၂၊ မျက်နှာ ၎၇၎-လာ) သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂ စိတ္တသံယုတ်ကို အကြောင်းအစပြုတော်ပြု၍ စိတ္တသူကြွယ်ကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ ဓမ္မကထိကာနံ ယဒိဒံ စိတ္တော ဂဟပတိ=ရဟန်းတို့....တရားဟောကောင်းကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့် = သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် စိတ္တသူကြွယ်သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဓမ္မကထိက = တရားဟောကောင်းသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=တေဒဂ်ရာထူးဌာန ထားတော်မူလေ၏။ (ဤ၌ စိတ္တသူကြွယ်၏ တရားဟောကောင်းကြောင်းကို ပိဋကတ်တော်မြန်မာပြန် သံယုတ်ပါဠိတော် ဒုတိယအုပ်၊ သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ၇-စိတ္တသံယုတ်၊ စာမျက်နှာ ၄၆၉-လာ ၁-သုံ့ယောဇနသုတ်နှင့် ၎င်းစာမျက်နှာ ၄၇၅-လာ ၅-ပဌမကာမဘူသုတ်တို့ကို ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏)။

စိတ္တသူကြွယ် ကွယ်လွန်ခါနီးပင် တရားဟောကြောင်း
ဂိလာနဒဿနသုတ်

၌စိတ္တသူကြွယ်ကား အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်သောကြောင့် စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်ခါနီးမှာပင် ဓမ္မကထိက ဧတဒဂ်ရပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပြီး တရားဟောပြီးမှ ကွယ်လွန်စုတေကြောင်းကို ၌ဆိုလတ္တံ့သော စိတ္တသံယုတ် ၁၀-ဂိလာနဒဿနသုတ်၌ အကျဉ်းချုပ်ကို ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏။ (အကျယ်ကို သံ မြန် ၂၊ မျက်နှာ ၄၀၄-မှစ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

တချိန်၌ စိတ္တသူကြွယ် မာရဏန္တိကရောဂါ=သေတော့မည့် ရောဂါ စွဲကပ်ရောက်ရှိလတ်သော် များစွာသော အရာမ်စောင့်နတ်, တောစောင့်နတ်, သစ်ပင်စောင့်နတ်, ဆေးပင် မြက်ပင် တောစိုးပင်တို၌ စိုးအုပ်ကုန်သော နတ်တို့သည် စုဝေးလာရောက်ကြ၍ စိတ္တသူကြွယ်ကို "သူကြွယ်....'ငါသည် အနာဂတ်ကာလ၌ စကြဝတေးမင်း ဖြစ်လို၏' ဟု တောင့်တပါလော့" ဟူ၍ တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားကြကုန်၏။

ထိုအခါ စိတ္တသူကြွယ်သည် ထိုနတ်အပေါင်းကို "ထိုစကြဝတေးမင်းအဖြစ်သည်လည်း မမြဲသောသဘောသာ ဖြစ်ချေ၏။ မခိုင်မာသောသဘောသာ ဖြစ်ချေ၏။ ထိုစကြဝတေးမင်းအဖြစ်=စကြာမင်းစည်းစိမ်သည်ကား နောက်ဆုံး ပယ်စွန့်၍သာ သွားရမည့်အရာဖြစ်ချေ၏" ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထိုသို့ စိတ္တသူကြွယ်က ပြောဆိုအပ်လေသော် စိတ္တသူကြွယ်၏ မိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့သည် စိတ္တသူကြွယ်ကို "အရှင့်သား....သတိထားပါလော့၊ မယောင်ယမ်းပါလင့်"ဟု ယောင်ယမ်းသည်ထင်မှတ်၍ ပြောဆိုကြလေ၏။

ထိုသို့ပြောဆိုကြသဖြင့် စိတ္တသူကြွယ်က "သင်တို့က ငါ့ကို 'အရှင့်သား.... သတိထားပါလော့၊ မယောင်ယမ်းပါလင့်' ဟု ယင်းစကားကို ဆိုကြရအောင် ငါသည် အဘယ်သို့လျှင် ပြောဆိုသနည်း"ဟု မေးလေလျှင် ထိုမိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်း

တို့သည် “အရှင့်သား …. ‘ထိုစကြဝတေးမင်းအဖြစ်သည်လည်း မမြဲသောသဘောသာ ဖြစ်ချေ၏၊ မခိုင်မာသောသဘောသာ ဖြစ်ချေ၏၊ ထိုစကြဝတေးမင်းအဖြစ် = စကြာမင်းစည်းစိမ်သည်ကား နောက်ဆုံး ပယ်စွန့်၍သာ သွားရမည့်အရာ ဖြစ်ချေ၏’ ဟု ဤသို့လျှင် အရှင့်သားသည် ပြောဆို၏”ဟု ပြန်လည်ဖြေကြားလေသော် စိတ္တသူကြွယ်သည် ထိုမိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့ကို “အမောင်တို့….ငါ့ကို အရာမ်စောင့်နတ်, တောစောင့်နတ်, သစ်ပင်စောင့်နတ်, ဆေးပင် မြက်ပင် တောစိုးပင်တို့၌ စိုးအုပ်ကုန်သောနတ်တို့သည် ‘သူကြွယ်….အနာဂတ်ကာလ၌ စကြဝတေးမင်းဖြစ်လို၏-ဟု တောင့်တပါလော့’ဟူ၍ တိုက်တွန်းစကား ပြောလာကြကုန်သဖြင့် ငါသည် ထိုနတ်တို့ကို ‘ထို စကြဝတေးမင်းအဖြစ်သည်လည်း မမြဲသောသဘောသာ ဖြစ်ချေ၏၊ မခိုင်မာသောသဘောသာဖြစ်ချေ၏၊ ထိုစကြဝတေးမင်းအဖြစ် = စကြာမင်းစည်းစိမ်သည်ကား နောက်ဆုံး ပယ်စွန့်၍သာ သွားရမည့်အရာ ဖြစ်ချေ၏’ဟု ငါပြောဆိုပါ၏ (ယောင်ယမ်းပြောဆိုခြင်း မဟုတ်)”ဟု ရှင်းလင်းဖြေကြားလေ၏။

ထိုအခါ စိတ္တသူကြွယ်၏ မိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့က “အရှင့်သား …. ထိုနတ်တို့သည် အဘယ်အကျိုးထူးကို မြင်ကြ၍ အရှင့်သားကို ‘သူကြွယ်….အနာဂတ်ကာလ၌ စကြဝတေးမင်း ဖြစ်လို၏-ဟု တောင့်တပါလော့’ ဟူ၍ တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားကြသနည်း”ဟု မေးကြလေသော် စိတ္တသူကြွယ်သည် ထိုမိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့ကို “အမောင်တို့…. ထိုနတ်တို့၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် ‘ဤစိတ္တသူကြွယ်ကား သီလရှိသူ, ကောင်းသောအကျင့်ရှိသူဖြစ်၏၊ ဤစိတ္တသူကြွယ်သည် အကယ်၍ ‘ငါသည် အနာဂတ်ကာလ၌ စကြဝတေးမင်း ဖြစ်လို၏’ ဟု တောင့်တလျှင် သီလရှိသော ထိုစိတ္တသူကြွယ်၏အဖို့ရာ ဤစိတ်၏ တောင့်တမှုသည် သီလစင်ကြယ်သူဖြစ်ခြင်းကြောင့် မချွတ်ကေန် အမှန်ပင် ပြည့်စုံလိမ့်မည်၊ တရားရှိသောသူသည် တရားအားလျော်သောအကျိုးကို မြင်နိုင်၏’ ဟု ဤသို့ အကြံဖြစ်သောကြောင့်

ထိုနတ်တို့သည် ၌အကျိုးထူးကို မြင်ကုန်လျက် 'သူကြွယ်.... အနာဂတ်ကာလ၌ စကြဝတေးမင်းဖြစ်လို၏-ဟု တောင့်တပါလေ့'ဟူ၍ ငါ့ကို တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားကြလေသည်။ ငါသည် ထိုနတ်တို့ကို 'ထိုစကြဝတေးမင်းအဖြစ်သည်လည်း မမြဲသော သဘောသာ ဖြစ်ချေ၏၊ မခိုင်မာသော သဘောသာ ဖြစ်ချေ၏၊ ထိုစကြဝတေးမင်းအဖြစ် = စကြာမင်းစည်းစိမ်သည်ကား နောက်ဆုံးမှာ စွန့်ပယ်၍သာ သွားရမည့်အရာ ဖြစ်ချေ၏' ဟု ငါပြောဆိုပါ၏ (ယောင်ယမ်း၍ ပြောဆိုခြင်းမဟုတ်)" ဟု ပြန်လည်ဖြေကြားလေ၏။

မိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့က "အရှင့်သား....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အကျွန်ုပ်တို့ကိုလည်း ဆုံးမပါလော့"ဟု တောင်းပန်စကား ပြောကြားကြသောအခါ စိတ္တသူကြွယ်သည် ထိုမိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့ကို ၌ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း နောက်ဆုံးတရား ဟောကြားလေ၏—

"မိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့....ထိုသို့ဖြစ်လျှင်သင်တို့သည်—

'ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် ပုဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သောအကြောင်းကြောင့်လည်း အရဟံ-မည်တော်မူ၏ (၁)။ အလုံးစုံသောတရားတို့ကို ကိုယ်တိုင်မှန်စွာသိတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမည်တော်မူ၏ (၂)။ အသိဉာဏ်=ဝိဇ္ဇာ, အကျင့်=စရဏနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောအကြောင်းကြောင့်လည်း ဝိဇ္ဇာ-စရဏသမ္ပန္နမည်တော်မူ၏ (၃)။ ကောင်းသောစကားကို ဆိုတော်မူတတ်သောအကြောင်းကြောင့်လည်း သုဂတမည်တော်မူ၏ (၄)။ လောကကို သိတော်မူတတ်သောအကြောင်းကြောင့်လည်း လောကဝိဒူ – မည်တော်မူ၏ (၅)။ ဆုံးမထိုက်သူကို ဆုံးမတတ်သည့် အတုမဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း အနုတ္တရော-ပုရိသဒမ္မသာရထိ-မည်တော်မူ၏ (၆)။ နတ်လူတို့၏ဆရာ

ဖြစ်တော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း သတ္ထာဒေဝ-မနုဿာနံ-မည်တော်မူ၏ (၇)။ သစ္စာလေးပါးတရားကို သိစေတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓ-မည်တော်မူ၏ (၈)။ ဘုန်းတော်ခြောက်ပါး ရှိတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း ဘဂဝါ-မည်တော်မူ၏ (၉)'— ဟု မြတ်စွာဘုရားရှင်အပေါ်၌ ငါတို့သည် သက်ဝင် ယုံကြည်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်အံ့-ဟူ၍ဂုဏ်း,

'တရားတော်သည် မြတ်စွာဘုရား ကောင်းစွာ ဟောထားသော တရားတော်ဖြစ်ပေ၏ (၁)။ ကိုယ်တိုင်သိမြင်နိုင်သော တရားတော်ဖြစ်ပါပေ၏ (၂)။ အခါမလင့် အကျိုးပေးတတ်သော တရားတော်ဖြစ်ပါပေ၏ (၃)။ လာလှည့်, ရှုလှည့်-ဟု ပြထိုက်သော တရားတော်ဖြစ်ပါပေ၏ (၄)။ မိမိ၏ကိုယ်ထဲ, စိတ်ထဲ၌ ဆောင်ယူထားထိုက်သော တရားတော်ဖြစ်ပါပေ၏ (၅)။ အရိယာပညာရှိတို့သည် ကိုယ်စိကိုယ်ငါ သိနိုင် ခံစားနိုင်သော တရားတော်ဖြစ်ပါပေ၏ (၆)'—

ဟု တရားအပေါ်၌ ငါတို့သည် သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်အံ့-ဟူ၍ဂုဏ်း,

'အရိယာရှစ်ဖော် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သား သံဃာတော်သည် ကောင်းသောအကျင့် ရှိတော်မူပါပေ၏ (၁)။ အရိယာရှစ်ဖော် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သား သံဃာတော်သည် ဖြောင့်မတ်သောအကျင့် ရှိတော်မူပါပေ၏ (၂)။ အရိယာရှစ်ဖော် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သားသံဃာတော်သည် မှန်ကန်လျောက်ပတ်သော အကျင့်ရှိတော်မူပါပေ၏ (၃)။ အရိယာရှစ်ဖော် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သား သံဃာတော်သည် ရိုသေအပ်သော အကျင့်ရှိတော်မူပါပေ၏ (၄)။ (ဤကား အကြောင်းဂုဏ် ၄-ပါးတည်း)။ အစုံအားဖြင့် လေးစုံ, ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ရှစ်ပါးရှိသော အရိယာရှစ်ဖော် ဤမြတ်စွာဘုရား၏

တပည့်သား သံဃာတော်သည် အရပ်ဝေးမှ ဆောင်လာ၍သော်လည်း ပေးလှူပူဇော်ရန် ထိုက်တန်ပါပေ၏ (၅)။ ည့်သည်တို့အလို၄ါ စိမံထားသောဝတ္ထုကိုသော်လည်း ပေးလှူပူဇော်ရန် ထိုက်တန်ပါပေ၏ (၆)။ တမလွန်အတွက် ရည်မြော်သောအလှူကို ခံတော်မူထိုက်ပါပေ၏ (၇)။ လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးရန် ထိုက်တန်ပါပေ၏ (၈)။ သတ္တဝါအပေါင်း၏ ကောင်းမှုပြုရန် အမြတ်ဆုံးလယ်မြေလည်း ဖြစ်တော်မူပါပေ၏ (၉)'—

ဟု သံဃာအပေါ်၌ ငါတို့သည် သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်အံ့-ဟူ၍၎င်း,

'ငါတို့အိမ်၌ရှိသော ပေးလှူဖွယ်ဟူသမျှကို သီလရှိ၍ အကျင့်ကောင်းသူတို့နှင့် မခွဲခြားအံ့-ဟူ၍၎င်း ဤသို့လျှင် သင်တို့သည် ကျင့်ရမည်"—

ဟု နောက်ဆုံးတရား ဟောကြားလေ၏။ ထို့နောက် စိတ္တသူကြွယ်သည် မိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့ကို ဘုရား, တရား, သံဃာ, စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်း=ဤလေးဌာနတို့၌ ဆောက်တည်စေပြီးလျှင် ကွယ်လွန်လေ၏။

(ဤ၌။ ။စိတ္တသူကြွယ် စုတေပြီးနောက် မည်သည့်ဘုံ၌ ဖြစ်လေသည်-ဟု ကျမ်းဂန်အဆို အထူးမရှိသော်လည်း ထို့စိတ္တသူကြွယ်မှာ အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်သောကြောင့် (အသည်သတ်ကြဉ်သော) ရူပါဝစရဗြဟ္မာ့ဘုံ ၁၅-ဘုံတို့တွင် တဘုံဘုံ၌ ဖြစ်လေ၏၊ အထူးအားဖြင့် သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ဖြစ်လေ၏-ဟု အထူးမှတ်ယူသင့်၏)။

ဤကား စိတ္တသူကြွယ် အကြောင်းတည်း။

---

(၄) ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်အကြောင်း

(က) သီတင်းသည်၏ ရှေးဆုတောင်း

၌ ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်အလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ

မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသား ဖြစ်၍ နောက်တချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က သင်္ဘာဝတ္ထုလေးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသူ ဥပါသကာတယောက်ကို တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုလုပ်၍ ထိုရာထူးဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ အာဠဝကမင်းသား ဖြစ်လာခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းရာကာလဝယ် အာဠဝီတိုင်း အာဠဝီပြည် အာဠဝကမင်း၏ သားတော် အာဠဝကမင်းသား ဖြစ်လာလေသည်။

(ဤမှနောက်–အာဠဝကမင်းကြီး တောကစားထွက်တော်မူသည်မှ အစ အာဠဝကမင်းသား အနာဂါမ်တည် ပိဋကတ်သုံးပုံတတ်သိသည့် ဥပါသကာ သီတင်းသည်ဖြစ်လျက် သီတင်းသည်ဥပါသကာ ၅၀၀-အခြံအရံရှိကြောင်း တိုင်အောင်သော အကြောင်းအရာ အဋ္ဌုပ္ပတ်ကို အောက်မဟာဗုဒ္ဓဝင် စတုတ္ထတဲ့ စာမျက်နှာ ၂၅၇-မှ စ၍ ၃၀၇-တိုင်အောင် ကျယ်ဝန်းစွာ အပြည့်အစုံ ရေးသားအပ်ပြီးလေပြီ၊ ပြန်လည်ကြည့်ရှုကြပါကုန်)။

(ဂ) တေဒဂ်ဘဲ့ထူး ရရှိခြင်း

တနေ့သ၌ ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်သည် ဥပါသကာငါးရာတို့နှင့် အတူတကွ မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်သို့ သွားရောက်၍ ရှိသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် အလွန်ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့လှစွာသော ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်၏ ပရိသတ်ကို တွေ့မြင်တော်မူရ၍ "ချစ်သားအာဠဝက....သင်၏ ပရိသတ်ကား များလှ၏၊ သင်ချစ်သားသည် ထိုပရိသတ်ကို အဘယ်သို့ သင်္ဂြိဟ်ချီးမြှင့်သနည်း" ဟု မေးတော်မူလတ်သော် ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို—

"မြတ်စွာဘုရား····တပည့်တော်သည် စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းမှ နှစ်သက်အားရရှိမည့်သူကို စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း = ဒါနဖြင့် သင်္ဂြိဟ်ချီးမြှင့်ပါသည် (၁)၊ ချစ်ဖွယ်စကား ပြောကြားမှ နှစ်သက်အားရရှိမည့်သူကို ချစ်ဖွယ်စကား ပြောကြားခြင်း = ပိယဝါစာဖြင့် သင်္ဂြိဟ် ချီးမြှင့်ပါသည် (၂)၊ ကိစ္စကြီးငယ် ဖြစ်ပေါ်လာသော် ထို ကိစ္စကြီးငယ်ကို ပြီးမြောက်အောင် စောင့်ရှောက် ရွက် ဆောင်ပေးမှ နှစ်သက်အားရရှိမည့်သူကို ဖြစ်ပေါ်လာ သောကိစ္စ ပြီးမြောက်အောင်ရွက်ဆောင်ပေးခြင်း=အတ္ထ-စရိယာဖြင့် သင်္ဂြိဟ်ချီးမြှင့်ပါသည် (၃)၊ ကိုယ်တူထားမှ နှစ်သက်အားရရှိမည့်သူကို ကိုယ်တူထားခြင်း = သမာ-နတ္တတာဖြင့် သင်္ဂြိဟ်ချီးမြှင့်ပါသည် (၄)"—

ဟူ၍ ဖြေကြားလျှောက်ထားလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုအကြောင်းကို အစွဲပြု၍ နောက် အဖို့ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ နေတော်မူလျက် ဥပါ-သကာတို့ကို တေဒဂ်ရာထူးဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူလတ်သည် ရှိသော် ဤဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်ကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ပရိသံ သင်္ဂဏှန္တာနံ ယဒိဒံ ဟတ္ထကော အာဠဝကော = ရဟန်းတို့....(ဒါန, ပိယဝါ-စာ, အတ္ထစရိယာ, သမာနတ္တတာ-ဟူသော) သင်္ဂဟ-ဝတ္ထုလေးပါးတို့ဖြင့် မိမိ၏ပရိသတ်ကို ချီးမြှောက်ကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့် = သာဝကဥပါသကာတို့တွင် ဟတ္ထ-ကာဠဝကသီတင်းသည်သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ ပရိသသင်္ဂဏှန = ပရိသတ်ကို ချီးမြှောက်သောအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ် ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည် အကြောင်းတည်း။

(၅) မဟာနာမသာကီဝင်မင်းအကြောင်း

(က) သာကီဝင်မင်း၏ ရှေးကောင်းမှု

၌ မဟာနာမသာကီဝင်မင်းအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီမင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသားဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို "ပဏီတရသဒါန = အရသာကောင်းမြတ်သည့် ဆွမ်း, ဆေး လှူဒါန်းသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး= ဇေတဒင်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူးဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ မဟာနာမသာကီဝင်မင်း ဖြစ်ခြင်း

ထိုသူတော်ကောင်း အမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ၌ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ကဝိလဝတ်ပြည် သက္ကသာကီဝင်မင်းမျိုး၌ မဟာနာမ-အမည်ရှိသော သာကီဝင်မင်းသား(အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ နောင်တော်)ဖြစ်၍ အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးမြော်ရလျှင်ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေသည် = သောတာပန်အရိယာဖြစ်လေသည်။

(ဂ) တေဒင်ရာထူး ရရှိခြင်း

တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေရဉ္ဇာပြည်၌ ဝါလပတ်လုံး သီတင်းသုံးနေတော်မူပြီး၍ (ဝါကျွတ်ပြီး၍) အစဉ်သဖြင့် ဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူခဲ့ရာ ကဝိလဝတ်နေပြည်တော်သို့ ရောက်တော်မူ၍ နိဂြောဓာရုံကျောင်းတိုက်၌ ရဟန်းအပေါင်းခြံရုံလျက် သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူဆဲဖြစ်၏။

မဟာနာမသာကိဝင်မင်းသည် "မြတ်စွာဘုရား ကွယ်လာပြီ"ဟု သတင်းကြား၍ ဘုရားရှင်ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ရှိခိုးကာ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်က ထိုင်နေပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို "မြတ်စွာဘုရား.... 'ရဟန်းအပေါင်းသည် ဝေရဉ္ဇာပြည်၌ ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရခြင်းဖြင့် အလွန်ပင်ပန်းဆင်းရဲသတဲ့'ဟု တပည့်တော်သတင်းစကား ကြားသိအပ်ပါသည်၊ တပည့်တော်အား လေးလပတ်လုံး နေ့စဉ်ရက်ဆက် ရဟန်းသံဃာအား ပြုစုလုပ်ကျွေးရန် ခံဝန်ချက်ပေးတော်မူကြပါဘုရား၊ တပည့်တော်သည် ရဟန်းသံဃာ၏ ကိုယ်၌ သြဇာကို သွင်းထည့်ပေးလိုပါသည်ဘုရား"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူသဖြင့် မဟာနာမသာကိဝင်မင်း၏ လျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံတော်မူလေ၏။

မဟာနာမသာကိဝင်မင်းသည် မြတ်စွာဘုရား လက်ခံတော်မူသည်ကို သိ၍ နောက်တနေ့မှ အစပြုကာ ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာကို လွန်စွာမွန်မြတ်သော ဘောဇဉ်ငါးပါး, စတု-မဓုဆေး-စသည်တို့ဖြင့် နေ့စဉ် နေ့စဉ် ပြုစုလုပ်ကျွေး၍ လေးလစေ့ပြန်သောအခါ တဖန်ထပ်၍ လေးလပတ်လုံးပင် ပြုစုလုပ်ကျွေးရန် ခံဝန်ချက်ရယူကာ လေးလဆက်ကာပြုစု၍ ရှစ်လစေ့ပြန်လျှင် တဖန်ထပ်၍ လေးလပတ်လုံးပင် ပြုစုလုပ်ကျွေးရန် ခံဝန်ချက်ရယူလျှောက်ထားကာ လေးလဆက်လက် ပြုစုလုပ်ကျွေး၍ တန္ခာပြည့်မြောက်လေသည်။ တန္ခာပြည့်သောအခါလည်း တဖန်ထပ်၍ ပြုစုလုပ်ကျွေးရန် ခံဝန်ချက်ရယူ လျှောက်ထားပါသော်လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် ခံဝန်ချက်ကို ပေးတော်မမူတော့ချေ။

(ဤ၌၌။ ။တန္ခာစ်မှ အထက်ကား မဟာနာမသိက္ခာပုဒ်ဖြင့် ဆေးပစ္စည်းဖြင့် ဖိတ်ကြားမှုအတွက် လက်ခံသာယာခြင်းကို တားမြစ်အပ်သောကြောင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးရန် ခံဝန်ချက်=ခွင့်ပြုချက်ကို ပေးတော်မမူတော့ချေ။ ခဲ့ဦးအုံ–မြတ်စွာဘုရားသည် တတိယအကြိမ်၌ မဟာနာမသာကိဝင်မင်းက "မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်သည် သံဃာကို အာသက်ထက်ဆုံး ဆေးပစ္စည်းဖြင့် ဖိတ်မန်ခြင်းငှါ အလိုရှိပါ၏=ဖိတ်မန်

လိုပါ၏”ဟူ၍ လျှောက်ဆိုလေလျှင် “သာဓု သာဓု မဟာနာမ်....၊ မဟာနာမ်....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သင်သည် သံဃာကို အာသက်ထက်ဆုံး ဆေးပစ္စည်းဖြင့် ဖိတ်မန်လေလော့” ဟု ခံဝန်ချက်=ခွင့်ပြုချက်ကို ပေးတော်မူပြီးသည်သာ ဖြစ်၏။ ဤသို့ ခံဝန်ချက်=ခွင့်ပြုချက် ပေးတော်မူပြီးနောက် ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတို့သည် မဟာနာမသာကိုဝင်မင်းအား စိတ်ညစ်ဖွယ် သဒ္ဒါတရား ပျက်ပြားလောက်ဖွယ် အတင်းအကြပ် ပြောဆိုညှဉ်းပန်းအပ်ကြောင်းကို ကြားသိတော်မူ၍ ထိုရဟန်းတို့ကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချတော်မူပြီးလျှင် (ဝိ ၂၊ ၁၃၆-၁၃၇-တို့၌လာသည့်) “မနာပဖျားသော ရဟန်းသည် နောက်ထပ် ဖိတ်ကြားခြင်းနှင့် အမြဲဖိတ်ကြားခြင်းကို ကြဉ်၍ (=နောက်ထပ် ဖိတ်ကြားခြင်း, အမြဲဖိတ်ကြားခြင်းမရှိပဲ) လေးလသာ ဆေးဖြင့် ဖိတ်ကြားခြင်းကို လက်ခံ=သာယာရမည်၊ ထို့ထက်အလွန် သာယာ=လက်ခံငြားအံ့၊ ထိုရဟန်းအား ပါစိတ်အာပတ် သင့်၏”ဟူ၍ သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူလေသည်။ (ဤသိက္ခာပုဒ်ကို မဟာနာမသိက္ခာပုဒ်ဟူ၍ ခေါ်၏၊ ထိုသိက္ခာပုဒ်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းအရာအကျယ်ကို ဝိနည်း ပါစိတ်ပါဠိတော်မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ ၁၅၃-မှစ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။ ထို့ကြောင့် အလျင်လက်ဦးက ခွင့်ပြုပြီးဖြစ်သော်လည်း နောက်အခါဝယ် သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် တားမြစ်အပ်သောကြောင့် “ခံဝန်ချက်ကို ပေးတော်မမူတော့ချေ”ဟု ဆိုအပ်လေသည်)။

မဟာနာမသာကိုဝင်မင်းသည်ကား ထိုအချိန်မှ အစပြု၍ မိမိထံမှောက် ကြွရောက်လာတိုင်းသော ရဟန်းသံဃာအား ထိုနည်းအတိုင်းပင်လျှင် အလွန်မွန်မြတ်အရသာရှိသည့် ဘောဇဉ်ငါးပါး, စတုမဓုဆေးများဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးလေသည်။ ထိုသို့ မဟာနာမသာကိုဝင်မင်း၏ “ရဟန်းသံဃာအား အလွန်မွန်မြတ်အရသာရှိသည့် ဘောဇဉ်ငါးပါး, စတုမဓုဆေးများဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းတည်းဟူသော” ဂုဏ်သတင်းသည် ဇမ္ဗူဒီပတကျွန်းလုံး၌ ထင်ရှားစွာ ဖြစ်လေတော့၏။

ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောက်အဖို့ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ နေတော်မူ၍ ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဓမ္မဒေသနာထူး၌ ထာဝတော်မူသည်ရှိသော် ဤမဟာနာမသာကိုဝင်မင်းကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ ပဏီတဒါယကာနံ ယဒိဒံ မဟာနာမော သက္ကော = ရဟန်းတို့....မွန်မြတ်သောဘောဇဉ်ရသာ, ဆေးပစ္စည်းကို လှူဒါန်းကြသည့် ငါဘုရား၏တပည့် = သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် မဟာနာမသာကိုဝင်မင်းသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ပဏီတဒါန = အကောင်းအမွန်ကို လှူဒါန်းသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ် ရာထူးဌာ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား မဟာနာမသာကိုဝင်မင်း အကြောင်းတည်း။

---

(၆) ဥဂ္ဂသူဌေးအကြောင်း

(က) သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤဥဂ္ဂသူဌေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသားဖြစ်လတ်၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို "မနာပဒါန = နှစ်သက်ဖွယ်သော အလှူဝတ်ကို ပေးလှူသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ် ရာထူးဌာ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး = ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဥဂ္ဂသူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုသူတော်ကောင်း အမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာ ကာလဝယ် ဝေသာလီပြည်အရပ်၌ သူဌေးမျိုးဝယ် ဖြစ်၍လာလေ၏။

ဥဂ္ဂသူဌေး-ဟု အမည်တွင်ခြင်း

ထိုသူဌေးသား မွေးဖွားပြီးကာလဝယ် အမည်သီးခြား မမှတ်သား မမှည့်မခေါ်အပ်ပေ။ အရွယ်ရောက်လာသော နောက်အဖို့ ဦးကား ထိုသူဌေးသား၏ ကိုယ်ခန္ဓာ = အတ္တဘောသည်လည်း အလုံးအပေါက် ပြည့်ဖြိုးမြင့်မောက်လျက် တန်းဆာဆင်အပ်သော တုရိုက်တိုင်ကဲ့သို့ရှင်း, မြောက်ဆွဲ၍ထားအပ်သော ရွှေပုဆိုးကဲ့သို့ ရှင်း အလွန်တင့်တယ်လှပေ၏၊ ထိုသူဌေးသား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများသည်လည်း တနေ့တခြား ထင်ရှားကျော်လွှမ်း၍သာ လာကုန်၏၊ ဤသို့လျှင် ထိုသူဌေးသားသည် ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ မြင့်မောက်ထင်ရှား ကျော်လွှမ်းခြင်းကြောင့် နောက်တချိန်ဝယ် "ဥဂ္ဂသူဌေး" ဟူ၍ လူသူလေးပါးတို့ ပြောကြားခေါ်ဆိုအပ်သူ ဖြစ်လာလေသည်။

အထူးအားဖြင့် ဤဥဂ္ဂသူဌေးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးတွေ့ရသောအခါကပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်၍ (=သောတာပန်အရိယာဖြစ်၍) နောက်အဖို့ဝယ် အောက်မဂ်သုံးပါး, အောက်ဖိုလ်သုံးပါးတို့ကို မျက်မှောက်ပြုရလေသည် (အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်လေသည်)။

ထိုဥဂ္ဂသူဌေးသည် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သောအခါ ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်ရောက်ထိုင်နေလျက် "ငါသည် အကြင်အကြင်ဝတ္ထုကို နှစ်သက်အပ် မြတ်နိုးအပ်၏၊ ထိုထိုနှစ်သက်အပ် မြတ်နိုးအပ်သော ဝတ္ထုကိုသာလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်အား လှူပေအံ့၊ ငါသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ မျက်မှောက်တော်မှ 'နှစ်သက်မြတ်နိုးအပ်သောဝတ္ထုကို လှူဒါန်းသောသူသည် နှစ်သက်မြတ်နိုးအပ်သော အကျိုးကို ရ၏' ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသည်ကိုလည်း ကြားနာအပ်ဘူးလေပြီ" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိလေသည်။

ထို့နောက် ဥဂ္ဂသူဌေး၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် "စင်စစ်သော်ကား မြတ်စွာဘုရားသည် ငါ၏စိတ်အကြံကို သိတော်မူကာ အိမ်တံခါးဝသို့ ကြွသော်မူ ကြွတော်မူလေရာ၏" ဟု ကြံစည်စဉ်းစားမှု အထူးတလည် ဖြစ်၍လာလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ဥဂ္ဂသူဌေး၏စိတ်အကြံကို သိတော်မူ၍ ရဟန်းအပေါင်းခြံရံအပ်လျက် (ထိုခဏမှာပင်) သူဌေး၏ နေအိမ်တံခါးဝ၌ အထင်အရှား အံ့သြဘနန်း ရောက်ရှိတော်မူလာလေ၏။ ဥဂ္ဂသူဌေးသည် "မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူပြီ" ဟု ကြားသိ၍ အတိုင်းထက်အလွန် အားတက်ဝမ်းမြောက်ကာ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ သွားရောက်၍ တည်ခြင်းငါးပါးဖြင့် ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ သပိတ်တော်ကို ဆီးကြိုယူလင့်၍ အိမ်အတွင်းသို့ ပင့်ဆောင်ခဲ့ကာ ခင်းထားအပ်ပြီး အသင့်ရှိနေသော ဘုရားနေရာတော်၌ မြတ်စွာဘုရားကို ၎င်း, ကြင်းကျန်သော နေရာတို့၌ ရဟန်းအပေါင်းကိုလည်း ထိုင်နေတော်မူစေပြီးနောက် ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာကို အထူးထူး အပြားပြား များမြတ်သော အရသာတို့ဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးလျက် ဆွမ်းကိစ္စပြီးလတ်သောအခါ အပြစ်လွတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေလျက် မြတ်စွာဘုရားကို ဤသို့လျှောက်ထားလေ၏—

"(၁)—မြတ်စွာဘုရား.... 'မနာပဒါယီ လဘတေ မနာပံ = နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ဝတ္ထုကို ပေးလှူသူသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အကျိုးကို ရ၏' ဟူသော ဤတရားစကားတော်ကို အကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရားမျက်မှောက်တော်မှ ကြားနာရဘူး, ခံယူရဘူးပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား....အကျွန်ုပ်၏ အင်ကြင်းပွင့်အဆင်းရှိသော ခဲဖွယ်သည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ရှိပါသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သနားသမှ အကြောင်းပြု၍ အကျွန်ုပ်၏ ထိုခဲဖွယ်ကို ခံယူတော်မူစေချင်ပါသည်" ဟု လျှောက်ထားဆက်ကပ် လှူဒါန်းလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ကရဏာရှေးရှု့ အလှူခံတော်မူလေ၏။

တဖန် "(၂)—မြတ်စွာဘုရား....'မနာပဒါယီ လဘတေ မနာပံ = နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ဝတ္ထုကို ပေးလှူသူသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အကျိုးကို ရ၏' ဟူသော ဤတရားစကားတော်ကို အကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရားမျက်မှောက်တော်မှ ကြားနာရဘူး, ခံယူရဘူးပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား....အကျွန်ုပ်၏ ဆီးသီးဖြင့် စီမံထားသော ဝက်သား

ဟင်းသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ရှိပါသည်။ (ပ)။ (၃) အကျွန်ုပ်၏ ကန်စွန်းရွက်ဆီပြန်ကြော်သည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ရှိပါသည်။ (ပ)။ (၄) မြတ်စွာဘုရား....ဆန်မည်းကို ရွေးဆယ်ဖယ်ရှား၍ များသော အရည်သောက်ဟင်းနှင့် စားမဲဟင်းလျာပါရှိသော အကျွန်ုပ်၏ သလေးဆွမ်းသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ရှိပါသည်။ (ပ)။ (၅) မြတ်စွာဘုရား....အကျွန်ုပ်၏ ကာသိကတိုင်းဖြစ် အဝတ်တို့သည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ် ရှိပါကုန်သည်။ (ပ)။ (၆) မြတ်စွာဘုရား.....အကျွန်ုပ်၏ ပလ္လင်, မွေးရှည်ကော်ဇောကြီး, ပန်းပြောက်ချယ် သားမွေးအခင်း, ဝံပိုင့်ရေအခင်း, နီသောမျက်နှာကြက်နှင့် အုံးနီနှစ်ဖက်ရှိသည့် နေရာသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ရှိပါသည်၊ မြတ်စွာဘုရား..... အကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း "ဤအရာဝတ္ထုများကား စင်စစ်အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား မအပ်"ဟု သိပါကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရား..... အကျွန်ုပ်တို့၏ ဤစန္ဒကူးနှစ်ထိုင်ခုံသည် အဖိုးတသိန်းကျော်တန်ပါ၏၊ အကျွန်ုပ်၏ ထိုအသုံးအဆောင်ဝတ္ထုတို့ကို မြတ်စွာဘုရားသည် သနားသမှု အကြောင်းပြု၍ ခံယူတော်မူစေချင်ပါသည်"ဟု လျှောက်ထားဆက်ကပ် လှူဒါန်းလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ကရဏာရှေးရှု အလှူခံတော်မူလေ၏။

(ဤ၌ အထူးမှတ်ရန်မှာ–ဥဂ္ဂသူဌေးသည် ယာဂုသောက်ပြီးလျှင် ထိုင်နေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားအား ဆွမ်းမကပ်မီ အကြားကာလ၌ ထိုအလှူဝတ်များကို လှူဒါန်းလို၍ ဆိုအပ်ပြီးအတိုင်း လျှောက်ထားလေသည်။

"မြတ်စွာဘုရားသည် ကရဏာရှေးရှု အလှူခံတော်မူလေ၏"ဟူသောစကားမှာ ဒေသနာဦးတည်ချက်မျှသာ ဖြစ်သည်၊ စင်စစ်သော်ကား ဥဂ္ဂသူဌေးသည် ထိုအလှူဝတ်တို့ကို မြတ်စွာဘုရားအားဌင်း, ရဟန်းငါးရာတို့အားဌင်း လှူဒါန်းသည်သာ ဖြစ်၏။

(၆)အမှတ်ပါ စကားရပ်တွင် "ဤအရာဝတ္ထုများကား စင်စစ်အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား မအပ်-ဟု သိပါကုန်၏"ဟူသော ဤစကားရပ်၌ မအပ်စပ်သော အလှူဝတ်ကို အစဲပြု၍ အပ်စပ်သော အလှူဝတ်တို့ကိုပါ "မအပ်"ဟူ၍ ပြောဆိုခြင်းဖြစ်လေသည်။ အမှန်စင်စစ်သော်ကား ဥဂ္ဂသူဌေးသည် အလုံးစုံသော အိပ်ရာနေရာ လှူဖွယ်

ဝတ္ထုများကို ယူဆောင်စေကာ အစုအပုံပြုလုပ်ပြီးလျှင် မအပ်စပ်သည်များကို မိမိ၏အိမ်စေ့းဆိုင်သို့ပို့၍ အပ်စပ်သော ကပ်ပွယအသုံးအဆောင်အိပ်ရာနေရာ ဘဏ္ဍာများကို မြတ်စွာဘုရားအမှူးပြုသော ရဟန်းငါးရာတို့အား လှူဒါန်းလေသည်။

ထို(၆)အမှတ်ပြစကားရပ်တွင် ပါရှိသည့် "အဖိုးတသိန်းကျော်တန် စွန့်ကူးနှစ်ထိုင်ခုံ"မှာ အလွန်မကြီးလှ၊ အလျားနှစ်တောင်ထွာ, အနံတတောင်ထွာ ပမာဏရှိသည်၊ ခိုင်မာ၍ လောကပညတ် မြတ်သော ဥစ္စာဖြစ်သောကြောင့် အဖိုးတသိန်းကျော် တန်လေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုစွန့်ကူးနှစ်ထိုင်ခုံကို အလှူခံတော်မူပြီးလျှင် အပိုင်းပိုင်းဖြတ်စေ၍ ရဟန်းတို့အား မျက်စဉ်းကြိတ်ဖို့ရန် လှူဒါန်းစေတော်မူသည်။ ဤကား အထူးမှတ်ရန်တည်း)။

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားသည် ဥဂ္ဂသူဋ္ဌေးကို ဤဆိုလတ္တံ့သော တရားဂါထာတို့ဖြင့် အနုမောဒနာတရား ဟောကြားတော်မူ၏—

မနာပဒါယိ လဘတေ မနာပံ၊
ယော ဥဇ္ဇုဘူတေသု ဒဒါတိ ဆန္နသာ။
အစ္ဆာဒနံ သယနမန္နပါနံ၊
နာနာပ္ပကာရာနိ စ ပစ္စယာနိ။

ဂဟပတိ = ဥဂ္ဂသညာ ဒါယကာ....။ မနာပဒါယိ = နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အလှူဝတ်တို့ကို ဖြူဆွတ်သည့်စေတနာ သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်း လှူဒါန်းသောသူသည်။ မနာပံ = နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အမျိုးမျိုး အလှူ၏အကျိုးကို။ လဘတေ = မုချပိုင်ပိုင်ရယူနိုင်၏။ ယော = အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ ဥဇ္ဇုဘူတေသု = ကိုယ်, နှုတ်, နှလုံး = သုံးပါးဖြောင့်မတ်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့၌။ ဆန္နသာ = ကုသိုလ်ဆန္ဒ ပြင်းပြသက်ဝင် လိုလိုချင်ချင်အားဖြင့်။ အစ္ဆာဒနံ = အဝတ်ကိုဂုဏ်း။ သယနံ = အိပ်ရာနေရာကိုဂုဏ်း။ အန္နပါနံ = စားဖွယ်, သောက်ဖွယ် အသွယ်သွယ်ကိုဂုဏ်း။ နာနာပ္ပကာရာနိ = ထိုမှတပါး အထူးထူးအပြားပြားကုန်သော။

ပစ္စယာနိ စ = ပစ္စည်းတို့ကိုဎင်း။ ဒဒါတိ = သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်း လ္ကဒါန်းပေ၏။

စတ္တာဠ္ဟ မုတ္တာဠ္ဟ အနဂ္ဃိတံ၊
ခေတ္တာ္ဟပမေ အရဟန္တေ ဝိဒိတ္ဝာ။
သော ဒုစ္စဇံ သပ္ပုရိသော စဇိတ္ဝာ၊
မနာပဒါယိ လဘတေ မနာပံ။

ယေန = အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ ခေတ္တာ္ဟပမေ = လယ်မြေကောင်းနှင့် မစောင်းပုံယူ တူတော်မူကြကုန်သော။ အရဟန္တေ=ရဟန္တာသခင် အရှင်မြတ်တို့ကို။ ဝိဒိတ္ဝာ = ပညာသက်ဝင် လင်းလင်းသိမြင်၍။ စတ္တာဠ္ဟ = စွန့်လည်း စွန့်အပ်ပေ၏။ မုတ္တာဠ္ဟ = လွှတ်လည်း လွှတ်အပ်ပေ၏။ အနဂ္ဃိတဠ္ဟ=ငဲ့ကွက်သည့်စိတ် ဝိတ်မရှိနဲ့ စွဲလည်း မစွဲယူအပ်ချေ။ မနာပဒါယိ=နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အလှူဝတ်တို့ကို ဖြူဆွတ်သည့်စေတနာ သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်း လ္ကဒါန်းလေ့ရှိသော။ သော သပ္ပုရိသော = နှလုံးပျော့ပျောင်း ထိုသူတော်ကောင်းသည်။ ဒုစ္စဇံ = သာမန်စိတ်ဖွဲ့ သဒ္ဓါမွဲတို့ စွန့်ခဲနိုင်သော အလှူဝတ်ကို။ စဇိတ္ဝာ = သဒ္ဓါမတွန့် လ္ကစွန့်၍။ ဝါ-လ္ကစွန့်သောကြောင့်။ မနာပံ = နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အမျိုးမျိုး အလှူ၏အကျိုးကို။ လဘတေ = မုချပိုင်ပိုင် ရယူနိုင်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဥဂ္ဂသူဌေးကို ဤတရားဂါထာတို့ဖြင့် အနုမောဒနာပြုတော်မူ၍ နေရာမှထကာ ဖဲကြွတော်မူလေ၏။ ။ (ဤစကားရပ်စုကို ပိဋကတ်တော်မြန်မာပြန် အင်္ဂုတ္တိုရ် ဒုတိယအုပ် စာမျက်နှာ ၅၃-၄-၅၊ မနာပဒါယိသုတ်မှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြအပ်သည်)။

ဥဂ္ဂသူဌေးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ထိုအလှူပွဲ၌ပင် "မြတ်စွာဘုရား.... 'မနာပဒါယိ လဘတေ မနာပံ = နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ဝတ္ထုကိုပေးလှူသူသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အကျိုးကို ရ၏' ဟူသော ဤတရားစကားတော်ကို အကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရားမျက်မှောက်တော်မှ

ကြားနာရဘူး, ခံယူရဘူးပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား....အကျွန်ုပ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သည့် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ရာ အကြင်အကြင် ဝတ္ထုပစ္စည်းသည် ရှိပါ၏၊ ထိုထို ဝတ္ထုပစ္စည်းကို အကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရား အမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာအား လှူဒါန်းအပ်ပြီးသာလျှင် ဖြစ်ပါတော့သည်" ဟု အသိပေးလျှောက်ထားပြီးလျှင် ထိုအချိန်မှစ၍ မိမိပိုင် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ရာ ထိုထိုအလှူဝတ်များကို မြတ်စွာဘုရား အမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာအား မပြတ်လှူဒါန်းလေ၏။

(၇) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း

ဤအကြောင်းကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖို့ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ နေတော်မူလျက် ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤ ဥဂ္ဂသူဌေးကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ မနာပဒါယကာနံ ယဒိဒံ ဥဂ္ဂေါ ဂဟပတိ ဝေသာလိကော = ရဟန်းတို့....နှစ်သက်ဖွယ်သော် (=နှစ်ခြိုက်ဖွယ်သော) ဝတ္ထုကို လှူလေ့ရှိကြသည့် ဒါဘုရား၏ တပည့်=သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် ဝေသာလီပြည်သား ဥဂ္ဂသူဌေးသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "မနာပဒါန = နှစ်ခြိုက်ဖွယ်သော ဝတ္ထုကို လှူဒါန်းသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဥဂ္ဂသူဌေး၏ ဘဝအလား

ထို့နောက် အခါတပါး၌ ဝေသာလီပြည်သား ဥဂ္ဂသူဌေးသည် ကွယ်လွန်လေ၏။ ကွယ်လွန်ပြီးသောအခါ ဥဂ္ဂသူဌေးသည် တခုသော သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာဘုံ၌ ဖြစ်လေ၏။ ထိုစဉ်အခါ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူဆဲဖြစ်၏။ ထိုအခါ သန်းခေါင်ယံ၌ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်သော အဆင်းရှိလျက် ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်

အလုံးကို ထိန်လင်းတောက်ပစေကာ ဥဂ္ဂဇြဟ္မာသည် မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ချဉ်းကပ်၍ ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးဦးညွှတ်ပြီးလျှင် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်နေလေ၏။ ထို ဥဂ္ဂဇြဟ္မာကို မြတ်စွာဘုရားသည်—

"ဥဂ္ဂ .... အသို့နည်း (= ဘယ့်နှယ်လဲ) သင့်အဖို့ရာ အလိုအတိုင်း ပြည့်စုံ၏လော"—

ဟု မေးတော်မူလေ၏။ ဥဂ္ဂဇြဟ္မာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို—

"မြတ်စွာဘုရား.....တပည့်တော်၏အဖို့ရာ စင်စစ်အလို အတိုင်း ပြည့်စုံပါ၏"—

ဟု ပြန်လည်ဖြေကြား လျှောက်ထားလေ၏။

(ဤ၌ "အဘယ်ကို မေး၍ အဘယ်ကို ဖြေသနည်း"ဟု မေးရန် ရှိ၏။ အဖြေကား–အရဟတ္တဖိုလ်ကို မေး၍ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဖြေ၏ ဟု မှတ်ယူရာ၏။ ထင်ရှားစေဦးအံ့–ဥဂ္ဂဇြဟ္မာ၏အဖို့ရာ လူဖြစ်စဉ်အခါ၌ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရရှိရန် အလိုဆန္ဒ ပြင်းပြစွာ ဖြစ်ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို ရည်တော်မူ၍ "သင့်အဖို့ရာ အလိုအတိုင်း ပြည့်စုံ၏လော"ဟု မေးတော်မူလေသည်။ ဥဂ္ဂဇြဟ္မာသည်လည်း ထို အချိန်ဝယ် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို ရည်ရွယ်၍ "တပည့်တော်၏အဖို့ရာ စင်စစ် အလိုအတိုင်း ပြည့်စုံပါ၏"ဟု ဖြေကြားလေသည်)။

ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားသည် ဥဂ္ဂဇြဟ္မာကို ဤဆိုလတ္တံ့သော နှစ်ဂါထာတို့ဖြင့် တရားဟောတော်မူလေ၏—

မနာပဒါယီ လဘတေ မနာပံ၊
အဂ္ဂဿ ဒါတာ လဘတေ ပုနဂ္ဂံ။
ဝရဿ ဒါတာ ဝရလာဘီ ဟောတိ၊
သေဋ္ဌန္တဒေါ သေဋ္ဌမုပေတိ ဌာနံ။

နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ကို ပေးလှူသူသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ကို ရ၏၊
မွန်မြတ်သည်ကို ပေးလှူသူသည် တဖန် မွန်မြတ်သည်ကို ရ၏။

တောင့်တအပ်သည်ကို ပေးလှူသူသည် တောင့်တအပ်သည်ကို ရ၏၊

ချီးမွမ်းအပ်သည်ကို ပေးလှူသူသည် ချီးမွမ်းအပ်သည့် ဌာနသို့ ရောက်၏။

ယော အဂ္ဂဒါယီ ဝရဒါယီ၊
သေဋ္ဌဒါယီ စ ယော နရော။
ဒိဃာယု ယသဝါ ဟောတိ၊
ယတ္ထ ယတ္ထူပပဇ္ဇတိ။

အကြင်သူသည် အထွတ်အမြတ် ဝတ္ထုပစ္စည်းကို ပေးလှူလေ့ရှိ၏၊ တောင့်တအပ်သော ဝတ္ထုပစ္စည်းကို ပေးလှူလေ့ရှိ၏၊ အကြင်သူသည် ချီးမွမ်းအပ်သော ဝတ္ထုပစ္စည်းကို ပေးလှူလေ့ရှိ၏၊ ထိုသူသည် ဖြစ်လေရာရာ ဘုံဘဝ၌ အသက်ရှည်သူ အခြံအရံများသူ ဖြစ်ရ၏။

ဤကား ဥဂ္ဂသုဒ္ဒေးအကြောင်းတည်း။

---

(၇) ဥဂ္ဂတသုဒ္ဒေးအကြောင်း

(က) သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤဥဂ္ဂတသုဒ္ဒေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသားဖြစ်လတ်၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို "သံဃုပဋ္ဌာန = ရဟန်းသံဃာအား စိတ်တူမျှစွာ ထား၍ ပြုစုလုပ်ကျွေးသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဥဂ္ဂတသူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုသူတော်ကောင်း အမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်း ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ဟတ္ထိဂါမအရပ်၌ သူဌေးမျိုးဝယ် ဖြစ်လာလေ၏။ ထိုသူဌေးသား၏ အမည်ကို "ဥဂ္ဂတ သတ္တိသား"ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြကုန်၏။ ထိုဥဂ္ဂတသူဌေးသားသည် အရွယ်ရောက်သည့် နောက်အဖို့ဝယ် ဖခင်သူဌေးကွယ်လွန်သောအခါ၌ သူဌေးအရာသို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းသံဃာအပေါင်း ခြံရံအပ်လျက် ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလတ်သော် ဟတ္ထိဂါမအရပ်သို့ ရောက်တော်မူ၍ နာဂဝနမည်သော ဥယျာဉ်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူဆဲဖြစ်၏။ ထိုအခါ ဥဂ္ဂတသူဌေးသည် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး သေသောက်ကြူး ယစ်မူးလျက် ကခြေသည်တို့ဖြင့် ခြံရံအပ်ကာ နာဂဝနဥယျာဉ်သို့ သွားရောက်၍ မြူးထူးပျော်ပါး ကစားလတ်သည်ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဖူးတွေ့ရ၍ အားကြီးသော အရှက်, အကြောက်ကို ဖြစ်စေလေ၏။ ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်သို့ သွားရောက်ဆည်းကပ်လေလျှင် ထို ဥဂ္ဂတသူဌေး၏ သေယစ်မူးမှုအလုံးစုံသည် ချုပ်ငြိမ်းလေတော့၏။ ဥဂ္ဂတသူဌေးသည် မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာရှိခိုး၍ အပြစ်လွတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေလေ၏။ ထိုအခါ ဥဂ္ဂတသူဌေးအား မြတ်စွာဘုရားသည် တရားဟောတော်မူ၏။ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ ဥဂ္ဂတသူဌေးသည် အောက်မဂ်, အောက်ဖိုလ်သုံးပါးတို့သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ (=အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်လေ၏)။

ဥဂ္ဂတသူဌေးသည် ထိုအချိန်မှစ၍ ကခြေသည်မိန်းမရွှင်တို့ကို "သင်တို့သည် အလိုရှိတိုင်း ချမ်းသာစွာ သွားကြကုန်လော့" ဟု ပြောဆိုစွန့်လွှတ်လိုက်၍ အလှူပေးရခြင်း၌သာ မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်သူဖြစ်လျက် ရဟန်းသံဃာအား အလှူဒါနကိုသာလျှင် ပေးလှူ၍ နေလေတော့၏။ နတ်တို့သည် ညဉ့်အချိန်ပိုင်း၏ အခြားမဲ့ကာလ၌ လာရောက်ကြ၍ ဥဂ္ဂတသူဌေးအား "သူဌေး……၅၂

မည်သော ရဟန်းသည် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံသဲ့သည့် တေဝိဇ္ဇ ရဟန္တာဖြစ်၏၊ ဤမည်သောရဟန်းသည် အဘိညာဏ်ခြောက်ပါး နှင့် ပြည့်စုံသည့် ဆဠဘိညရဟန္တာဖြစ်၏၊ ဤမည်သောရဟန်း သည် သီလရှိ၏၊ ဤမည်သောရဟန်းသည် သီလမရှိ = ဒုဿီလ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏"ဟု ပြောကြားကြကုန်၏။ ဥဂ္ဂတသူဋ္ဌေးသည် နတ်တို့ ၏ စကားကို ကြားရ၍လည်း (ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့ အတွက်နှင့် သဒ္ဓါတရား ပျက်စီးခြင်းမရှိပဲ) သီလဝန္တရဟန်းသံဃာ အရိယာ အရှင်မြတ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသာ အမှန်အတိုင်း သိမှတ်အာရုံပြု ကြည်ညိုလေသည်။ (ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပြစ်ကိုမူ အာရုံမပြု ချေ။ ။အတုယူဖွယ်ကောင်းလှ၏)။ လူ့ဖွယ်ဝတ္ထုပစ္စည်းကိုကား သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်, ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်=နှစ်မျိုးလုံးအားပင် တူမျှသော သဒ္ဓါစိတ်ဖြင့် လှူဒါန်းလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အနီး ထံတော်ပါးဌ ထိုင်နေလျှင်လည်း (ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပြစ် ကို လုံးဝမလျှောက်ထား မပြောကြားပဲ)သီလဝန္တအရှင်မြတ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသာလျှင် ချီးမွမ်းစကား လျှောက်ထားလေသည်။

(၈) တေဒဂ်ဘဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောက်အဖို့ဝယ် ဇေ-တဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ နေတော်မူလျက် ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤ ဥဂ္ဂတသူဋ္ဌေးကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ သံဃုပဋ္ဌာကာနံ ယဒိဒံ ဟတ္ထိဂါမကော ဥဂ္ဂတော ဂဟ-ပတိ = ရဟန်းတို့.... သံဃာအား စိတ်တူမျှစွာထား၍ ပြုစု လုပ်ကျွေးကြသော ငါဘုရား၏ တပည့် = သာဝက ဥပါ-သကာတို့တွင် ဟတ္ထိဂါမအရပ်သား (ဆင်ရွာသား) ဥဂ္ဂတသူဋ္ဌေးသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "သံဃုပဋ္ဌာန=သံဃာတော်အား စိတ်တူမျှစွာထား၍ ပြုစုလုပ်ကျွေးသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

အထူးမှတ်ရန်—

(ဤဥဂ္ဂတသူဌေး၏ နေရပ်ဖြစ်သည့် ဟတ္ထိဂါမအရပ်(ဆင်ရွာ)ကား ဝဇ္ဇီတိုင်း၌ ရှိလေသည်။ ဤယခု (၇) အမှတ်ပါ ဟတ္ထိဂါမအရပ်သား ဥဂ္ဂတသူဌေးနှင့် ရှေး(၆)အမှတ်ပါ ဝေသာလီပြည်သား ဥဂ္ဂသူဌေး–ဤနှစ်ဦးတို့သည် အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးစီရှိကြသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ ဖြစ်ကြသည်။ အကြောင်းအရာအကျယ်ကို ပိဋကတ်တော်မြန်မာပြန် အင်္ဂုတ္တိုရ် တတိယအုပ် အဋ္ဌကနိပါတ် ပဌမပဏ္ဏာသက ၃-ဂဟပတိဝဂ် ပဌမသုတ် ဒုတိယသုတ် စာမျက်နှာ (၄၇)မှ စ၍ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏။ ဤကျမ်း၌မူ အကျဉ်းချုပ်မျှ ဖော်ပြပေအံ့—

(၆) အမှတ်ပါ ဥဂ္ဂသူဌေး၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါး

အခါတပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေသာလီပြည့် မဟာဝုန်တော ကူဋာဂါရသာလာကျောင်းတိုက်တော်၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူစဉ် ရဟန်းတော်တို့ကို "ရဟန်းတို့.... ဝေသာလီပြည်သား ဥဂ္ဂသူဌေးကို အံ့ဖွယ်တရား ရှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသောသူဟူ၍ မှတ်ယူကြကုန်လော့" ဟု အကျဉ်းမျှ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ကျောင်းတွင်း (ဂန္ဓကုဋီကျောင်းအတွင်း) သို့ ဝင်တော်မူလေ၏။

ထိုနောက် ရဟန်းတပါးသည် နံနက်အခါ ဥဂ္ဂသူဌေး၏ နေအိမ်သို့ ကြွရောက်၍ အသင့်ခင်းထားအပ်သောနေရာ၌ ထိုင်နေလေ၏။ (ဥဂ္ဂသူဌေးအိမ်၌ ရဟန်းငါးရာ ထိုင်နေနိုင်ရန် နေရာငါးရာ အမြဲခင်းထားပြီး ရှိလေသည်)။ ထိုနောက် ထိုရဟန်းသည် မိမိထံမှောက်သို့ လာရောက်ရှိခိုးကာ အပြစ်လွှတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေသော ဥဂ္ဂသူဌေးကို "သူဌေး.... သင့်ကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံ

ကိုမူ တပည့်တော် မသိပါ၊ စင်စစ်သော်ကား အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်၏အဖိုရာ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့ ရှိကြပါသည်၊ ထို အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့ကို နာတော်မူပါ၊ ကောင်းစွာနှလုံးသွင်းတော်မူပါ၊ တပည့်တော် လျှောက်ထားပါမည်" ဟု ဆိုလေလျှင် ထိုရဟန်းသည် "ကောင်းပြီ သူဌေး..." ဟူ၍ ဝန်ခံလေ၏။ ထိုအခါ ဥဂ္ဂသူဌေးသည် ထိုရဟန်းကို ဤသို့ လျှောက်ထားလေ၏—

(၁) အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်သည် မြတ်စွာဘုရားကို ရှေးဦး ပဌမ အဝေးမှပင် ဖူးမြင်လိုက်ရသည်နှင့်တပြိုင်နက် တပည့်တော်၏ စိတ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏အပေါ်၌ အကြင်းမဲ့ယုံကြည် ကြည်ညိုမှု သွားပါသည်၊ (ဘုရား ဟုတ်လေသဟော, မဟုတ်လေသလော-ဟု တွေးတောကြံစည်ခြင်း အလျှင်းမဖြစ်ပါ၊ ဤသူမြတ်သည် ဘုရားစင်စစ် ကောန်ဖြစ်၏-ဟု တပည့်တော်၏စိတ်သည် အလွန်ကြည်ညိုမှုသွားပါသည်။ နောက်ကျခြင်း အလျှင်းမရှိပါ)။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏ အဖိုရာ "မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးတွေ့ရသည်နှင့်တပြိုင်နက်ပင် ဘုရားရှင်၏ အပေါ်၌ အကြင်းမဲ့ယုံကြည် ကြည်ညိုခြင်း" တည်းဟူသော ဤပဌမ အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၂) အရှင်ဘုရား... တပည့်တော်သည် သဒ္ဓါရှန်းစို ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိလျက် မြတ်စွာဘုရားသို့ ဆည်းကပ်ပါသည်၊ တပည့်တော်အား မြတ်စွာဘုရားသည် မဂ်ဖိုလ်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သောတရား လမ်းစဉ်ဖြစ်သည့် (၁) ဒါနကထာ=ဒါနနှင့်စပ်သော တရားစကား, (၂) သီလကထာ=သီလနှင့်စပ်သော တရားစကား, (၃) သဂ္ဂကထာ=နတ်ရွာသုဂတိနှင့် စပ်သောတရားစကား, (၄) မဂ္ဂကထာ=မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်းကျင့်စဉ်နှင့် စပ်သောတရားစကားတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဟောကြားတော်မူပါသည်၊ ထိုသို့ ဟောကြားတော်မူသဖြင့် တပည့်တော်၏အဖိုရာ ခဲ့သောစိတ်ရှိ, နူးညံ့သောစိတ်ရှိ, ပိတ်ပင်ခြင်း နီဝရဏမှ ကင်းသောစိတ်ရှိ, တက်ကြွဝမ်းမြောက်သောစိတ်ရှိ, ကြည်လင်သော စိတ်ရှိသည်ကို သိတော်မူသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် တပည့်တော်အား ဒုက္ခ, သမုဒယ, နိရောဓ, မဂ္ဂ ဟူသော သစ္စာလေးဝ သာမုက္ကံသိက ဓမ္မဒေသနာကို ဟောကြားပြသတော်မူပါသည်။ ထိုအခါ တပည့်တော်သည် အနာဂါမိဖိုလ်ရောက် ဓမ္မစက္ခု အသိဉာဏ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်=အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ပြီးလျှင် လောကုတ္တရာသရဏကုံခံယူ၍ ဗြဟ္မစရိယ-ပဉ္စမကသီလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။ (အမျှားဆောက်

တည် ကျင့်သုံးနေကျဖြစ်သည့် ရိုးရိုးငါးပါးသီလတွင် “ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ” ဟု ဆောက်တည်သော နေရာဝယ် “အဇြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ” ဟု ဆို၍ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးအပ်သော ငါးပါးသီလကို ဗြဟ္မစရိယ-ပဥ္စမကသီလဟူ၍ ခေါ်၏)။ အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်၏ အဖို့ရာ ဤကဲ့သို့ “မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးတွေ့တရားနာရ၍ အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်ရှိကာ လောကုတ္တရာသရဏဂုဏ်နှင့်တကွ ဗြဟ္မ-စရိယပဥ္စမကသီလကို ခံယူဆောက်တည်ကျင့်သုံးခြင်း” တည်းဟူသော ဤဒုတိယ အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၃) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်မှာ ကုမာရီရွယ် နုနယ်ပျိုမျစ်သော မယားလေးယောက်တို့ ရှိကြပါသည်၊ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ပြီးသောအခါ အိမ်သို့ပြန်လာကာ ထိုမယားလေးယောက်တို့ကိုခေါ်၍ “နှမတို့....ငါသည် ဗြဟ္မစရိယပဥ္စမက သီလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးအပ်လေပြီ၊ အလိုရှိသောနှမသည် ဤ အိမ်၌ပင်လျှင် စည်းစိမ်တို့ကိုလည်း သုံးဆောင်ခံစားလော့၊ ကောင်းမှု ကုသိုလ်တို့ကိုလည်း ပြုလော့၊ ဆွေမျိုးမိဖအိမ်သို့ ပြန်လိုလျှင်လည်း စားသုံးလောက်အောင် ဥစ္စာမျှားကို ယူဆောင်၍ ဆွေမျိုးမိဖအိမ်သို့ ပြန်လော့၊ သို့မဟုတ် ယောကျ်ားတပါးကို အလိုရှိကြလျှင်လည်း ‘အဘယ်ယောကျ်ားအား သင်တို့ကို ပေးရမည်-ဆိုသည်ကို’ ပြောကြား ကြလော့” ဟု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ခွင့်ပြုစကား ပြောကြားပါသည်။ အရှင်ဘုရား....ဤသို့ ပြောဆိုအပ်သော် မယားကြီးသည် “အရှင်.... ကျွန်တော်မတို့ ဤမျှသော ယောကျ်ားအား ပေးစားပါလော့” ဟု ဆို၏၊ အရှင်ဘုရား....ထိုအခါ တပည့်တော်သည် ထို ယောကျ်ားကို ခေါ်စေ၍ လက်ဝဲလက်ဖြင့် မယားကြီးကို ကိုင်လျက် , လက်ျာလက်ဖြင့် ရေကရားကို ကိုင်ပြီးလျှင် ထိုယောကျ်ားအား ထိုမယားကြီးကို စွန့်လှူ ပေးစားလိုက်ပါ၏။ အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်သည် ကုမာရီရွယ် နုနယ်ပျိုမျစ်သော မယားကြီးကို ထိုသို့ စွန့်လှူပေးစားလိုက်သည် ရှိသော် စိတ်တမျှိုးပြောင်းလဲဖောက်ပြန်သွားသည်ကို မသိရှိပါ (စိတ် တမျှိုး ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်၍ မသွားပါ-ဟု ဆိုလိုသည်)။ အရှင် ဘုရား....တပည့်တော်၏အဖို့ရာ “မယားကြီးကို ယောကျ်ားတပါးအား ပေးစားစွန့်လှူလိုက်ရသော်လည်း စိတ်တမျှိုး ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်မှု မရှိခြင်း” တည်းဟူသော ဤတတိယ အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၄) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏ အိမ်၌ ရှိသမျှစည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို ကောင်းသောအကျင့်ရှိတော်မူကြသည့် သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် မခွဲခြားအပ်ပါကုန်။ (ဤရွှေ့ဤမျှကို ငါလှူအံ့, ဤရွှေ့ဤမျှကိုမူ ငါမလှူ။ ဤဝတ္ထုမျှားကို ငါလှူအံ့, ဤဝတ္ထုမျှားကိုမူ ငါမလှူ။-ဟူ၍ စိတ်ကိုဖြစ်စေသူသည် မိမိစည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် ခွဲခြားအပ်သည် မည်ကုန်၏။ တပည့်တော်၏အဖို့ရာ ထိုကဲ့သို့ စိတ်မဖြစ်ပါ၊ စင်စစ်သော်ကား တပည့်တော်၏ စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသမျှတို့သည် သံဃိက(သံဃပစ္စည်း)ဥစ္စာတို့ကဲ့သို့ဌင်း, ဂဏသန္တက(ဂိုဏ်း၏ပစ္စည်း)ဥစ္စာတို့ကဲ့သို့ဌင်း သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်၏=သက်ဆိုင်ကုန်၏ဟူ၍သာ စိတ်ထားပါသည်)။ အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်၏အဖို့ရာ ယင်းကဲ့သို့ "မိမိ၏ စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသမျှတို့ကို သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် မခွဲခြားပဲ ဆက်ဆံကုန်၏=သက်ဆိုင်ကုန်၏ ဟူ၍ စိတ်ထားခြင်း" တည်းဟူသော ဤစတုတ္ထ အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၅) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် ရဟန်းတော်မြတ် တပါးပါးသို့ ဆည်းကပ်, ပြုစုလျှင် ရှိသေစွာသာလျှင် ဆည်းကပ်, ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကြပ်ပြုစုပါသည်၊ မရှိမသေ မဆည်းကပ်, မပြုစုပါ။ အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်၏အဖို့ရာ ယင်းကဲ့သို့သော "ရဟန်းသူမြတ်တို့ကို ရှိသေစွာ ဆည်းကပ်, ပြုစုခြင်း" တည်းဟူသော ဤငါးခုမြောက် အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၆) အရှင်ဘုရား....ထိုအရှင်က တပည့်တော်အား တရားဟောလျှင် ရှိသေစွာသာလျှင် တရားနာပါ၏၊ မရှိမသေ မနာပါ။ အကယ်၍ ထိုအရှင်က တပည့်တော်အား တရားမဟောလျှင် တပည့်တော်သည် ထိုအရှင်အား တရားဟောပါ၏။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏အဖို့ရာ ယင်းကဲ့သို့ "ရဟန်းသူမြတ်က တရားဟောလျှင် ရှိသေစွာ နာယူခြင်း, ရဟန်းသူမြတ်က တရားမဟောလျှင် မိမိကတရားဟောခြင်း" တည်းဟူသော ဤခြောက်ခုမြောက် အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၇) အရှင်ဘုရား.....တပည့်တော်ကို နတ်တို့က ချဉ်းကပ်၍ "သူဌေး....မြတ်စွာဘုရားသည် တရားတော်ကို စ, လယ်, အဆုံး သုံးပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်ပါပေ၏" ဟု ပြောလာကြပါသည်၊ အရှင်ဘုရား....ဤသို့ ပြောလာကြသည် ရှိသော် တပည့်တော်သည် ထိုနတ်တို့ကို "သင်နတ်တို့က ဤသို့

ပြောကြသည်ဖြစ်စေ, မပြောကြသည်ဖြစ်စေ(=ပြောပြော, မပြော မပြော) စင်စစ်သော်ကား မြတ်စ္စာဘုရားသည် တရားတော်ကို စ, လယ်, အဆုံး သုံးပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံစ္စာ ဟောကြားတော်မူ အပ်ပေ၏" ဟု ဤသို့ ပြန်လည်ပြောဆိုပါသည်၊ ဤသို့ တပည့်တော်ကို နတ်တို့က ချဉ်းကပ်၍ ပြောလာကြခြင်းသည် အံ့ဖွယ်မဟုတ်ပါ။ အရှင် ဘုရား....ထိုသို့ နတ်တို့ မိမိထံချဉ်းကပ်လာခြင်း, နတ်တို့နှင့် အတူတက္ခ စကားပြောရခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် "ငါ့ထံသို့ နတ်တို့ ချဉ်းကပ်ကုန်၏" ဟူ၍ငင်း, "ငါသည် နတ်တို့နှင့်အတူတက္ခ စကား ပြောရ၏" ဟူ၍ငင်း စိတ်၏တက်ကြွမှုကို တပည့်တော် မသိစဘူးပါ (=စိတ်မတက်ကြွစဘူးပါ)။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏အဖို့ရာ ယင်း ကဲ့သို့ "ငါ့ထံသို့ နတ်တို့ချဉ်းကပ်ကုန်၏, ငါသည် နတ်တို့နှင့်အတူတက္ခ စကားပြောရ၏–ဟု စိတ်မတက်ကြွခြင်း" တည်းဟူသော ဤခုနစ်ခု မြောက် အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၈) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် မြတ်စ္စာဘုရား ဟောတော် မူအပ်သည့် အောက်(ကာမ)ဘုံသို့ ဆွဲဆောင်တတ်သော သြရမ္ဘာဂိယ သံယောဇဉ်ငါးမျိုးတို့တွင် မိမိ၌ မပယ်အပ်သေးသည့် တစုံတခုသော သံယောဇဉ်ကိုမျှ မတွေ့မြင်ပါ။ (ဤစကားရပ်ဖြင့် မိမိ၏ အနာဂါမ် အရိယာဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ပြသည်)။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏ အဖို့ရာ "အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ခြင်း" တည်းဟူသော ဤရှစ်ခုမြောက် အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏အဖို့ရာ ဤအံ့ဖွယ်တရား ရှစ်ပါးတို့ ထင်ရှားရှိကြပါသည်။ "အဘယ်မည်သော အံ့ဖွယ်ရှစ်မျိုးတို့နှင့် တပည့် တော်ပြည့်စုံ၏" ဟု မြတ်စ္စာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူသည်ကိုကား တပည့် တော် မသိပါ–ဟု ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားလေ၏။

ထိုနောက် ထိုရဟန်းသည် ဥဂ္ဂသူဌေးအိမ်မှ ဆွမ်းခံခဲ့၍ နေရာမှ ဖဲသွားခဲ့ကာ ဆွမ်းစားပြီးနောက် မြတ်စ္စာဘုရားထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ရှိခိုး၍ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေလျက် မိမိနှင့် ဥဂ္ဂ သူဌေးတို့ မေး, ဖြေ=ပြောဆိုခဲ့သမျှ စကားအလုံးစုံကို မြတ်စ္စာဘုရား အား လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စ္စာဘုရားသည် ထိုရဟန်း ကို—

"ရဟန်း....ကောင်းစ္စ့ ကောင်းစ္စ့၊ ကောင်းစ္စာဖြေကြား ပြောဆို လိုသူသည် ဥဂ္ဂသူဌေးပြောကြားသည့်အတိုင်း ဖြေကြားပြောဆိုရာ၏။

ရဟန်း....ဥဂ္ဂသူဌေးကို သူဖြေကြားသည့် အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏–ဟု ငါဘုရား မိန့်ကြားအပ်ပေ၏။ ရဟန်း....ဥဂ္ဂသူဌေးကို သူဖြေကြားသည့် အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသူဟူ၍ မှတ်ယူလေလော့”—ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ။(ဤကား ဥဂ္ဂသူဌေး၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့တည်း)။

(၇) အမှတ်ပါ ဥဂ္ဂတသူဌေး၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါး

အခါတပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝဇ္ဇီတိုင်း ဟတ္ထိဂါမအရပ်(ဆင်ရွာ)၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ရဟန်းတော်တို့ကို “ရဟန်းတို့... ဟတ္ထိရွာသား(=ဆင်ရွာသား)ဥဂ္ဂတသူဌေးကို အံ့ဖွယ်တရား ရှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသောသူဟူ၍ မှတ်ယူကြကုန်လော့” ဟု အကျဉ်းမျှ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ကျောင်းတွင်းသို့ ဝင်တော်မူလေ၏။

ထို့နောက် ရဟန်းတပါးသည် ရှေးနည်းအတူ နံနက်အခါ ဥဂ္ဂတသူဌေးနေအိမ်သို့ ကြွရောက်၍ ဥဂ္ဂတသူဌေးကို ရှေးဖော်ပြရာပါ ရဟန်းအတူ မေးလေ၏။ ဥဂ္ဂတသူဌေးက ရှေးဥဂ္ဂသူဌေးနည်းတူ လျှောက်ထား၍ မိမိ၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးကို ဖြေကြားလျှောက်ဆိုသည်မှာ—

“(၁) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် မိမိပိုင်သည့် နာဂဝန ဥယျာဉ်(=ကံ့ကော်တောဥယျာဉ်)၌ အာရုံငါးပါး လိုက်စားမှီဝဲပျော်ပိုက်နေစဉ် မြတ်စွာဘုရားကို ရှေးဦးအစ အဝေးမှပင် ဖူးမြင်လိုက်ရသည်နှင့် တပြိုင်နက် တပည့်တော်၏စိတ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အပေါ်၌ အကြင်းမဲ့ယုံကြည် ကြည်ညိုချွဲသွားပါသည်၊ သေယစ်မှုးမှူသည်လည်း ချုပ်ငြိမ်းချွဲသွားပါသည်။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏ အဖို့ရာ “မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးတွေ့ရသည်နှင့် တပြိုင်နက်ပင် ဘုရားရှင်၏ အပေါ်၌ အကြင်းမဲ့ယုံကြည် ကြည်ညိုခြင်း, သေယစ်မှုးမှူ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း” တည်းဟူသော ဤပဌမအံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၂) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် သဒ္ဓါရှန်းစိုကြည်ညိုသော စိတ်ရှိလျက် မြတ်စွာဘုရားသို့ ဆည်းကပ်ပါသည်၊ တပည့်တော်အား မြတ်စွာဘုရားသည် မဂ်ဖိုလ်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော တရားလမ်းစဉ်ဖြစ်သည့် (၁) ဒါနကထာ, (၂) သီလကထာ, (၃) သဂ္ဂကထာ, (၄) မဂ္ဂကထာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဟောကြားတော်မူပါသည်၊ သို့သို့ဟောကြားတော်မူသဖြင့် တပည့်တော်၏အဖို့ရာ ခံ့သောစိတ်ရှိ, နူးညံ့သောစိတ်ရှိ, ပိတ်ပင်ခြင်းနီဝရဏမှကင်းသော စိတ်ရှိ, တက်ကြွဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိ, ကြည်လင်သော စိတ်ရှိသည်ကို

သိတော်မူသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် တပည့်တော်အား ဒုက္ခ, သမုဒယ, နိရောဓ, မဂ္ဂဟူသော သစ္စာလေးဝ သာမုဏ်ကံသိက ဓမ္မဒေသနာကို ဟောကြားပြသတော်မူပါသည်၊ ထိုအခါ တပည့်တော်သည် အနာဂါမိဖိုလ်ရောက် ဓမ္မစက္ခုအသိဉာဏ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်=အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ပြီးလျှင် လောကုတ္တရာသရဏကုံခံယူ၍ ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမကသိလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏အဖိုရာ ဤကဲ့သို့ "မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးတွေ့တရားနာရ၍ အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ရှိကာ လောကုတ္တရာသရဏကုံနှင့်တကွ ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမကသိလကို ခံယူဆောက်တည်ကျင့်သုံးခြင်း" တည်းဟူသော ဤဒုတိယ အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၃) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်မှာ ကုမာရီအရွယ် နုနယ်ပျိုမျစ်သော မယားလေးယောက်တို့ ရှိကြပါသည်၊ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ပြီးသောအခါ အိမ်သို့ပြန်လာကာ ထိုမယားလေးယောက်တို့ကို ခေါ်၍ "နှမတို့....ငါသည် ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမကသိလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးအပ်လေပြီ၊ အလိုရှိသောနှမသည် ဤအိမ်၌ပင်လျှင် စည်းစိမ်တို့ကိုလည်း သုံးဆောင်ခံစားလော့၊ ကောင်းမှုကုသိုလ်တို့ကိုလည်း ပြုလော့၊ ဆွမျိုးမိဖအိမ်သို့ ပြန်လိုလျှင်လည်း စားသုံးလောက်အောင် ဥစ္စာများကို ယူဆောင်၍ ဆွမျိုးမိဖအိမ်သို့ ပြန်လော့၊ သို့မဟုတ် ယောကျ်ားတပါးကို အလိုရှိကြလျှင်လည်း 'အဘယ် ယောကျ်ားအား သင်တို့ကို ပေးရမည်ဆိုသည်ကို' ပြောကြားကြလော့" ဟု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ခွင့်ပြုစကား ပြောကြားပါသည်။ အရှင်ဘုရား....ဤသို့ ပြောဆိုအပ်သော် မယားကြီးသည် "အရှင်....ကျွန်တော်မကို ဤမည်သောယောကျ်ားအား ပေးစားပါလော့" ဟု ဆို၏။ အရှင်ဘုရား....ထိုအခါ တပည့်တော်သည် ထိုယောကျ်ားကို ခေါ်စေ၍ လက်ဝဲလက်ဖြင့် မယားကြီးကိုကိုင်လျက်, လကျာလက်ဖြင့် ရေကရားကို ကိုင်ပြီးလျှင် ထိုယောကျ်ားအား ထိုမယားကြီးကို စွန့်လှူပေးစားလိုက်ပါ၏။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် ကုမာရီရွယ် နုနယ်ပျိုမျစ်သော မယားကြီးကို ထိုသို့ စွန့်လှူပေးစားလိုက်သည်ရှိသော် စိတ်တမျှီးပြောင်းလဲဖောက်ပြန်၍ မသွားပါ။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏အဖိုရာ "မယားကြီးကို ယောကျ်ားတပါးအား ပေးစားစွန့်လှူလိုက်ရသော်လည်း စိတ်တမျှီး ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်မှု မရှိခြင်း" တည်းဟူသော ဤတတိယ အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၄) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏အိမ်၌ ရှိသမျှစည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို ကောင်းသောအကျင့်ရှိတော်မူကြသည့် သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် မခဲ့ခြားအပ်ပါကုန်။ အရှင်ဘုရား.....တပည့်တော်၏အဖိုရာ ယင်းကဲ့သို့ "မိမိ၏ စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသမျှတို့ကို သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် မခဲ့ခြားပဲ ဆက်ဆံကုန်၏=သက်ဆိုင်ကုန်၏ဟူ၍ စိတ်ထားခြင်း" တည်းဟူသော ဤစတုတ္ထ အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၅) အရှင်ဘုရား.....တပည့်တော်သည် ရဟန်းတော်မြတ် တပါး ပါးသို့ ဆည်းကပ်, ပြုစုလျှင် ရိုသေစွာသာလျှင် ဆည်းကပ်, ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကြပ် ပြုစုပါသည်၊ မရိုမသေ မဆည်းမကပ်, မပြုစုပါ။ ထိုအရှင်က တပည့်တော်အား တရားဟောလျှင် ရိုသေစွာသာလျှင် တရားနာပါ၏၊ မရိုမသေ မနာပါ။အကယ်၍ ထိုအရှင်က တပည့်တော်အား တရားမဟောလျှင် တပည့်တော်သည် ထိုအရှင်အား တရားဟောပါ၏။ အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်၏အဖိုရာ ယင်းကဲ့သို့ "ရဟန်းသူမြတ်တို့ကို ရိုသေစွာ ဆည်းကပ်ပြုစုခြင်း, ရဟန်းသူမြတ်က တရားဟောလျှင် ရိုသေစွာ နာယူခြင်း, ရဟန်းသူမြတ်က တရားမဟောလျှင် မိမိက တရားဟော ခြင်း"တည်းဟူသောဤငါးခုမြောက် အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၆) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်က သံဃာကို ပင့်ဖိတ်အပ်သည် ရှိသော် နတ်တို့သည် ချဉ်းကပ်၍ တပည့်တော်ကို "သူဌေး.....ဤ မည်သောရဟန်းသည် ရူပကာယ, နာမကာယ=နှစ်ပါးစုံမှ လွတ်မြောက် သော=ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သောရဟန်းသည် ပညာဖြင့် လွတ်မြောက်သော=ပညာဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သော ရဟန်းသည် နာမကာယဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းရှိသော= ကာယသက္ခီပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သောရဟန်းသည် အထက်မဂ်ဖိုလ် သို့ရောက်သော=ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သောရဟန်းသည် သဒ္ဓါ ဖြင့် လွတ်မြောက်သော=သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သောရဟန်း သည် ပညာတရားဖြင့် အထက်မဂ်သို့ အစဉ်လျောက်သော=ဓမ္မဝ-နုသာရီပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သောရဟန်းသည် သဒ္ဓါဖြင့် အထက်မဂ်သို့ အစဉ်လျောက်သော=သဒ္ဓါနုသာရီပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သော ရဟန်း သည် သီလရှိ၏, ကောင်းသောအကျင့်ရှိ၏၊ ဤမည်သောရဟန်းသည် သီလမရှိ, ယုတ်ညံ့သော အကျင့်ရှိ၏" ဟု ပြောလာကြပါကုန်၏၊ ထိုသို့ နတ်တို့လာရောက်ပြောကြားခြင်းသည် အံ့ဖွယ်မဟုတ်ပါ။ အရှင် ဘုရား....တပည့်တော်သည် သံဃာတော်ကို ပြုစု လုပ်ကျေးသည်ရှိသော် "ဤမည်သောပုဂ္ဂိုလ်အားမူ ဒုဿီလဖြစ်သည့်အတွက် အနည်းငယ်

ပေးလှူအံ့၊ ဤ မည်သောပုဂ္ဂိုလ်အားမူ သီလဝန္တဖြစ်သည့်အတွက် မျှားစ့ဉာပေးလှူအံ့”ဟု ဤသို့ စိတ်ဖြစ်သည်ကို မသိစဘူးပါ (ထိုသို့သော စိတ်မျိုး မဖြစ်စဘူးပါ)၊ အရှင်ဘုရား....စင်စစ်သော်ကား တပည့်တော်သည် သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်, ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်=နှစ်မျိုးလုံးဌာပင် ညီမျှသော စိတ်ရှိလျက်သာ ပေးလှူပါ၏။ အရှင်ဘုရား.....တပည့်တော်၏အဖိုရာယင်းကဲ့သို့ “သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်, ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်=နှစ်မျိုးလုံးဌာပင် ညီမျှသောစိတ်ရှိလျက် ပေးလှူပြုစုခြင်း” တည်းဟူသော ဤခြောက်ခုမြောက် အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၇) အရှင်ဘုရား ..... တပည့်တော်ကို နတ်တို့က ချဉ်းကပ်၍ “သူဌေး....မြတ်စ္ဒာဘုရားသည် တရားတော်ကို စ, လယ်, အဆုံး သုံးပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံစ္ဒာ ဟောကြားတော်မူအပ်ပါပေ၏” ဟု ပြောလာကြပါသည်၊ အရှင်ဘုရား....ဤသို့ပြောလာကြသည်ရှိသော် တပည့်တော်သည် ထိုနတ်တို့ကို “သင်နတ်တို့က ဤသို့ပြောကြသည်ဖြစ်စေ, မပြောကြသည်ဖြစ်စေ (=ပြောပြော, မပြောမပြော) စင်စစ်သော်ကား မြတ်စ္ဒာဘုရားသည် တရားတော်ကို စ, လယ်, အဆုံး သုံးပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံစ္ဒာ ဟောကြားတော်မူအပ်ပေ၏” ဟု ဤသို့ ပြန်လည်ပြောဆိုပါသည်၊ ဤသို့ တပည့်တော်ကို နတ်တို့က ချဉ်းကပ်၍ ပြောလာကြခြင်းသည် အံ့ဖွယ်မဟုတ်ပါ။ အရှင်ဘုရား....ထိုသို့ နတ်တို့ မိမိထံချဉ်းကပ်လာခြင်း, နတ်တို့နှင့်အတူတကွ စကားပြောရခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် “ငါ့ထံသို့ နတ်တို့ ချဉ်းကပ်ကုန်၏” ဟူ၍ဌင်း, “ငါသည် နတ်တို့နှင့် အတူတကွ စကားပြောရ၏” ဟူ၍ဌင်း စိတ်၏တက်ကြွမှုကို တပည့်တော် မသိစဘူးပါ (=စိတ်မတက်ကြွစဘူးပါ)။ အရှင်ဘုရား.....တပည့်တော်၏အဖိုရာယင်းကဲ့သို့ “ငါ့ထံသို့ နတ်တို့ချဉ်းကပ်ကုန်၏, ငါသည် နတ်တို့နှင့် အတူတကွ စကားပြောရ၏-ဟု စိတ်မတက်ကြွခြင်း” တည်းဟူသော ဤခုနစ်ခုမြောက် အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၈) အရှင်ဘုရား .... တပည့်တော်သည် မြတ်စ္ဒာဘုရား၏ အလျင် လက်ဦး (=မြတ်စ္ဒာဘုရား၏ အလျင်) အကယ်၍ သေရပါမူ တပည့်တော်ကို မြတ်စ္ဒာဘုရားက “ဟတ္ထိဂါမအရပ်သား (=ဆင်ရွာသား) ဥဂ္ဂတသူဌေးမှာ နောက်ထပ်တဖန် ဤကာမဘုံသို့ ပြန်လာရောက်ကြောင်း သံယောဇဉ်ဟူ၍ မရှိတော့ပြီ”ဟု မိန့်ကြားတော်မူရာသော အကြောင်းသည် အံ့ဖွယ်မဟုတ်ပါ၊ (ဤစကားရပ်ဖြင့် မိမိအနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ပြသည်)။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏

အဖို့ရာ ယင်းကဲ့သို့ “နောက်ထပ်တဖန် ဤကာမဘုံသို့ ပြန်လာရောက်ကြောင်း (=သြရမ္ဘာဂိယ) သံယောဇဉ်ဟူ၍ မရှိခြင်း” တည်းဟူသော ဤရှစ်ခုမြောက် အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

အရှင်ဘုရား.....တပည့်တော်၏အဖို့ရာ ဤအံ့ဖွယ်တရား ရှစ်ပါးတို့ ထင်ရှားရှိကြပါသည်။ အဘယ်မည်သော အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့နှင့် တပည့်တော် ပြည့်စုံ၏” ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူသည်ကိုကား တပည့်တော် မသိပါ” –

ဟု ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားလေ၏။ ။(ထို့နောက် အကြောင်းအရာများမှာ ရှေး ဥဂ္ဂသူဌေးဝတ္ထုနှင့် ထပ်မျှတူ၏။ ဤကား ဥဂ္ဂတသူဌေး၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့တည်း။ အဋ္ဌကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ်၌ ဤ သူဌေးနှစ်ယောက်တို့၏အမည်ကို ဥဂ္ဂ-ဟူ၍ချည်း လာရှိသော်လည်း ဤ ယခု ဧတဒဂ္ဂဝဂ်ပါဠိတော်အလာကို ထောက်ဆ၍ ဝေသာလီပြည်သား သူဌေးကို ဥဂ္ဂ-သူဌေးဟူ၍, ဟတ္ထိဂါမအရပ်သား (=ဆင်ရွာသား) သူဌေးကို ဥဂ္ဂတ-သူဌေးဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြအပ်သည်။ ဤသူဌေးနှစ်ဦးတို့ အတွက် အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးကို အကျဉ်းသရုပ်မျှ ရေးသားဖော်ပြရန် ဖြစ်သော်လည်း ကြည်ညိုဖွယ်ရှိလှသောကြောင့် အကြောင်းအရာအကျယ်ကိုပါ ရေးသားဖော်ပြအပ်ပေသည်။ ။ဤကား အထူးမှတ်ဖွယ်တည်း)။

ဤကား ဥဂ္ဂတသူဌေး အကြောင်းတည်း။

---

(၈) သူရမ္ဘသူဌေးအကြောင်း

(က) သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤသူရမ္ဘသူဌေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည်လည်း ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသား ဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာရသည်ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို “အဝေစ္ဆပသာဒ = သာသနာ၌ သက်ဝင်၍ မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုသောအရာ”ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး = ဌာနန္တရကို

ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ သူရမ္ဘသူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုသူတော်ကောင်း အမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်း ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ၅၂ ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် သာဝတ္ထိပြည်၌ သူဌေးမျိုးဝယ် ဖြစ်၍လာလေ၏။ ထိုသူဌေးသား၏ အမည်ကို "သူရမ္ဘသတ္ထိသား" ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြကုန်၏။ ထိုသူရမ္ဘသူဌေးသားသည် အရွယ်ရောက်သည့် နောက်အဖို့ဝယ် အိမ်ရာ၌တည်၍ (= အိမ်ထောင်ကျ၍) သာသနာပြင်ပ တိတ္ထိများ၏ အလုပ်အကျွေး ဒါယကာဖြစ်လျက် လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာနေထိုင်လေ၏။

သူရမ္ဘသူဌေး သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း

ထိုနောက် တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် နံနက်မိုးသောက်ထအခါ သတ္တလောကကို ကြည့်ရှုတော်မူလတ်သော် သူရမ္ဘသူဌေး၏ သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရကြောင်း ရှေးကောင်းမှုကို မြင်တော်မူ၍ ဆွမ်းခံချိန်၌ သူရမ္ဘသူဌေးနေအိမ်တံခါးဝသို့ ဆွမ်းခံကြွတော်မူလေ၏။ သူရမ္ဘသူဌေးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်ရလျှင် "ရဟန်းဂေါတမသည် မြတ်သောမင်းမျိုး၌လည်း ဖြစ်သူမှန်၏၊ လောက၌လည်း အလွန်ထင်ရှား ကျော်ကြားသူဖြစ်၏၊ သို့ရကား ထိုရဟန်းဂေါတမထံမှောက်သို့ မသွားရောက်လျှင် သင့်လျော်ပတ်မည်မဟုတ်ချေ" ဟု ကြံစည်အောက်မေ့၍ မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်သို့ သွားရောက်လျက် ခြေတော်တို့၌ ရှိခိုးပြီးသော် သပိတ်တော်ကို ယူဆောင်ကာ အိမ်တွင်းသို့ ပင့်သွင်း၍ သူမြတ်တို့နှင့်သာ ထိုက်တန်သောပလ္လင်၌ နေရာပေးထိုင်နေစေပြီးလျှင် ဆွမ်းဆက်ကပ် ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီးနောက် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် သူရမ္ဘသူဌေးအား စရိုက်နှင့် သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော တရားစကားကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ သူရမ္ဘသူဌေးသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏ = သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း သူရမ္ဘသူဌေးကို သောတာပတ္တိဖိုလ်အရောက် ချီးမြှောက်ဆုံးမတော်မူပြီးလျှင် ကျောင်းတော်သို့ တဖန် ပြန်ကြွတော်မူလေ၏။

မာရ်နတ် အကဲစမ်းလာခြင်း

ထိုနောက် မာရ်နတ်သည် "ဤသူရမ္ဘမည်သည်ကား (တိတ္ထိတို့တပည့်ဖြစ်၍) ငါတို့၏ ဥစ္စာ = ငါတို့လူသာ ဖြစ်ချေသည်၊ သို့သော် မြတ်စွာဘုရားသည် ယနေ့ သူ၏အိမ်သို့ ကြွတော်မူလေသည်၊ အသို့နည်း(= ဘယ့်နယ်လဲ)သူရမ္ဘသည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို ကြားနာရ၍ အရိယမဂ်တရား ထင်ရှားဖြစ်အောင် ပြုနိုင်လေသလော၊ သူ၏အဖို့ရာ ငါ့ဝိုင်နက်ဖြစ်သော အာရုံငါးသွယ် ကာမနယ်ပယ်မှ လွှန်မြောက်ခြင်း, မလွန်မြောက်ခြင်းကို လင်းလင်းသိအောင် ငါစုံစမ်းပေအံ့"ဟု ကြံစည်၍ မိမိကိုယ်တိုင်က အလိုရှိရာရုပ်ကို ဖန်ဆင်းနိုင်သော တန်ခိုးရှင်ဖြစ်ရကား မာရ်နတ်သားသည် မြတ်စွာဘုရားနှင့်တူအောင် တန်ခိုးရုပ်ကို ဖန်ဆင်း၍ သက်နှံးကိုင်ပုံ, သပိတ်ကိုင်ပုံ အလုံးစုံကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား၏ အသွင်အပြင်အတိုင်း ပြုလုပ်ကာ မဟာပုရိသလက္ခဏာတော်ကြီး သုံးဆယ့်နှစ်ပါးတို့ကို ဆောင်သူဖြစ်လျက် သူရမ္ဘသူဌေး၏ နေအိမ်တံခါးဝ၌ ရပ်တည်လာလေ၏။

သူရမ္ဘသူဌေးသည်လည်း "မြတ်စွာဘုရား တဖန် ကြွလာတော်မူပြန်သည်"ဟု ကြားသိ၍ "ဘုရားရှင်တို့အဖို့ရာ အကြောင်းမဲ့ကြွလာခြင်းမည်သည် မရှိချေ၊အဘယ်အကြောင်းကြောင့် တဖန် မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူပါလိမ့်"ဟု လျင်မြန်စွာ "မြတ်စွာဘုရား"ဟူသော အမှတ်ဖြင့် ဘုရားယောင်ဖန် ထိုမာရ်နတ်အထံသို့ သွားရောက်, ရှိခိုး, အပြစ်လွှတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်လျက်

"မြတ်စွာဘုရား.....အရှင်ဘုရားတို့သည် ယခုပင်လျှင် ဤအိမ်၌ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်းကိစ္စကို ပြုတော်မူ၍ ကြွသွားတော်မူပြီးစ ဖြစ်ပါသည်၊ အဘယ်အကြောင်းကို အစွဲပြု၍ တဖန် ကြွရောက်တော်မူလာပြန်ပါကုန်သနည်း"ဟု ရိုသေစွာ မေးလျှောက်လေ၏။

မာရ်နတ်သည် "ဒါယကာသူရမ္မဋ္ဌ.....ငါဘုရားသည် တရားဟောစဉ်က တခုသောစကားကို မစဉ်းစားမဆင်ခြင်မိပဲ ဟောကြားအပ်မိလေပြီ၊ မှန်၏–ငါဘုရားသည် ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို 'အားလုံးတို့ပင် အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ'ဟူ၍ ဟောအပ်မိခဲ့ကုန်ပြီ၊ သို့သော်လည်း ထိုခန္ဓာငါးပါးတို့သည် အားလုံးပင် ဤသို့ (အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ) သဘောရှိကြသည်မဟုတ်ကုန်၊ မှန်ပေ၏—ထိုခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် မြွေကြ, ခိုင်ကြ, အခါခပ်သိမ်းတည်ကြသည့် အချို့ခန္ဓာများလည်း ရှိကြကုန်သေး၏"ဟု အကဲစမ်းစကား ပြောကြားလာလေ၏။

သူရမ္မဋ္ဌ၏ မတုန်လှုပ်သော သဒ္ဓါတရား

ထိုအခါ သူရမ္မဋ္ဌသောတာပန်သူဌေးသည် "ဤယခုစကားကား အလွန်ဝန်လေး အရေးကြီးသောစကား ဖြစ်ချေသည်၊ မှန်ပါပေသည်–မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့အဖို့ရာ မစဉ်းစား မဆင်ခြင်ပဲ ဟောကြားပြောဆိုခြင်းမည်သည် တစိုးတစိ မရှိချေ၊ မာရ်နတ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ်တယောက် ဖြစ်သတဲ့၊ ကောန်ပင် ဤယခုပုဂ္ဂိုလ်သည် မာရ်နတ်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်"ဟု အမှန်အတိုင်း ဆင်ခြင်ကြံစည်မိ၍ "သင်သည် မာရ်နတ်မဟုတ်လော" ဟု တိုက်ရိုက်ပင် မေးလေ၏။ ထိုမာရ်နတ်၏အဖို့ရာ အရိယာသာဝကကြီးတဦးက ပြောကြား မေးမြန်းအပ်သော စကားသည် ပုဆိန်ဖြင့် ပေါက်လိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်လေ၏၊ သို့ရကား မာရ်နတ်သည် မိမိကိုယ် ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း မတည်နိုင်တော့ပဲ "ဟုတ်ပါသည် သူရမ္မဋ္ဌ....ငါသည် မာရ်နတ်ဖြစ်ပါသည်" ဟု ဖြောင့်မှန်စွာ ပြောဆိုလေ၏။

ထိုအခါ သူရမ္ဘသောတာပန်သူဌေးသည် “ဟယ်မာရိန်နတ်.... သင်ကဲ့သို့သော မာရိန်နတ်ပေါင်း အရာ, အထောင်ပင်သော်လည်း လာရောက်၍ ငါ၏သဒ္ဓါတရားကို တုန်လှုပ်စေခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ချေ၊ ဂေါတမန္တယ်ဖွား ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကြီးသည် ငါ့အား တရားဟောတော်မူသည်ရှိသော် ‘သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ = ခပ်သိမ်းညဉ်သုံ အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတရားတို့သည် မမြဲကြကုန်’ဟူ၍ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်တိုင် အသိပေး၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့လေပြီ၊ သင်သည် ငါ၏အိမ်တံခါးဝ၌ မရပ်မတည် လာလင့်” ဟု ဆို၍ လက်ဖျစ်တီးကာ နှင်ထုတ်လိုက်လေ၏။ မာရိန်နတ်သည် သူရမ္ဘ၏ စကားကို ကြားရလျှင် တဖန် စကားကို ဖြန်း၍ မပြောဆိုနိုင်တော့ရကား ထိုနေရာ၌ပင်လျှင် ကွယ်ပျောက်လေ၏။ သူရမ္ဘသည်လည်း ညနေချမ်းအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်အထံတော်သို့ သွားရောက်၍ မာရိန်နတ်ဖြူအပ်သော အမူအရာအားလုံးကို လျှောက်ထားပြီးလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....ဤသို့လျှင် မာရိန်နတ်သည် တပည့်တော်၏ သဒ္ဓါတရားကို တုန်လှုပ်စေခြင်းငှါ အားထုတ်ခဲ့ပါပြီဘုရား” ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

(၈) ဇောဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤအကြောင်းကိုပင် အဋ္ဌုပ္ပတ်ပြု၍ နောက်အခါဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူလျက် ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဇောဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤသူရမ္ဘသူဌေးကို—

“ဇောဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ အဝေစ္စပ္ပသန္နာနံ ယဒိဒံ သူရော အမ္ဗဋ္ဌော = ရဟန်းတို့.... သာသနာ၌ သက်ဝင်၍ မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုကြကုန်သော ငါဘုရား၏ တပည့်=သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် သူရမ္ဘဋ္ဌ သူဌေးသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပေ၏”—

ဟု ချီးကျူး မိန့်မြွက်တော်မူကာ "အဝေစ္ဆပသာဒ = သာသနာ၌ သက်ဝင်၍ မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သူရမ္မဋ္ဌသူဌေး အကြောင်းတည်း။

---

(၉) ဇီဝကဆေးဆရာအကြောင်း

(က) ဇီဝက၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤဆရာဇီဝကအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသားဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို "ပဂ္ဂလပဗ္ဗသာဒ = မြတ်စွာဘုရားအပေါ်၌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည်ညိုသောအရာ = ပုဂ္ဂိုလ်စွဲကြည်ညိုသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး = ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဇီဝကဖြစ်ခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသား သူတော်ကောင်းသည် ကမ္ဘာတသိန်း ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ အဘယမင်းသားကို အစွဲပြု၍ သာလဝတီမည်သော ပြည့်တန်းဆာမ၏ ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေကပ်စွဲ ဖြစ်ပွါးမွေးဖွားလာခဲ့လေသည်။

ပြည့်တန်းဆာမတို့ မည်သည် သား, သမီး မွေးဖွားလာသောအခါ အကယ်၍ သားယောကျ်ားကလေး ဖြစ်လျှင် တော်ရာလွတ်ရာ စွန့်ပစ်ကြမြဲမမှတာဖြစ်၍ သမီးမိန်းကလေးဖြစ်လျှင် မွေးကျွေးသုတ်သင်ကြမြဲ ဓမ္မတာဖြစ်လေသည်။

သို့ရကား သာလဝတီပြည့်တန်းဆာမသည် ထိုမွေးဖွားစ သူငယ်ကို စကောအို စကောစုတ်ဖြင့် အိမ်စေမတယောက်ကို လှူမသိရအောင် အမှိုက်ပုံ၌ စွန့်ပစ်စေခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ ထိုသူငယ်ကို အဘယမင်းသားသည် ခမည်းတော် ဗိမ္မိသာရ မင်းကြီးထံသို့ အခစားသွားလေလျှင် အဝေးမှပင် မြင်ရ၍ မိမိ၏ မင်းချင်းများကို "အချင်းတို့ ..... ကျီးများဝိုင်းအုံဝန်းရံ အပ်သော ထိုဝတ္ထုကား အဘယ်အရာနည်း" ဟု ပြောဆိုစေ လွှတ်၍ ကြည့်စေရာ မင်းချင်းတို့က "အရှင်မင်းသား....ဖွားသစ်စ သူငယ်ကလေးပါတည်း"ဟု ပြောဆိုကြ၍ မင်းသားက တဖန် "အချင်းတို့....အသက်ရှင်သေး၏လော"ဟု မေးမြန်း၍ "အရှင် မင်းသား ..... အသက်ရှင်ပါသေး၏"ဟု မင်းချင်းတို့ ပြန်ကြား လျှောက်ထားသည်ကို ကြားသိရ၍ ထိုသူငယ်ကို မိမိ၏နန်းအိမ်သို့ ပို့ဆောင်စေကာ မိမိနန်းအိမ်မှာပင် ချမ်းသာစွာ မွေးကျွေးပြုစု၍ ထားစေလေ၏။ ထိုသူငယ်၏အမည်ကို မင်းချင်းတို့က "ဇီဝတိ = အသက်ရှင်ပါသေး၏"ဟု ပြန်ကြား ပြောဆိုအပ်သောကြောင့် ဇီဝတိတိ ဇီဝကော-ဟူသော ဝစနတ္ထအရ ဇီဝက-ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ ထိုဇီဝက - ဟူသောအမည်ရင်းပေါ်မှာ အဘယမင်းသား မွေးမြူအပ်သောကြောင့် "ကောမာရဘစ္စ" ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်တိုးဆင့်ကာ "ဇီဝက, ကောမာရဘစ္စ = အဘယမင်းသားမွေးမြူအပ်သည့်=အဘယမင်း၏ မွေးစားသား, ဇီဝက" ဟူ၍ ခေါ်တွင်ကြလေသည်။

အဘယမင်းသား၏ မွေးစားသား ထိုဇီဝကသတို့သားသည် အသက်တဆယ့်ခြောက်နှစ် အရွယ်မြောက် ရောက်လတ်သော အခါ တက္ကသိုလ်ပြည်သို့ သွား၍ ဆေးအတတ်ကို တဖက်ကမ်း ရောက် သင်ကြားတတ်မြောက်ခဲ့ပြီးလျှင် ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးအထံမှ လခရိက္ခာ ပူဇော်သက္ကာရ ရရှိပြီးနောက် (=ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး၏ သမားတော်ကြီးဖြစ်ပြီးနောက်) စက္ကုပဇ္ဇောတမင်း၏ ရောဂါကို ချမ်းသာအောင် ကုသပေးခဲ့လေသည်။ စက္ကုပဇ္ဇောတမင်းသည် သမားတော်ကြီး ဇီဝကအား ဆန်လှည်းအစီးငါးရာ, အသပြာ

ပေါင်း တသောင်းခြောက်ထောင်, အရံပုဆိုး အဝတ်အထည် ပေါင်း တထောင်နှင့်တကွ အဖိုးအနှုံထိုက်တန်သော သိဝိတိုင်း ဖြစ် ပုဆိုးအစုံကို ဘွဏ်ပူဇော်ခ ပို့သဆောင်နှင်းစေခဲ့လေသည်။

ထိုအချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဂိဇ္ဈကူဋ်တောင် ပေါ်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူဆဲဖြစ်၏။ သမား တော်ကြီးဇီဝကသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေါသမလဓာတ် အား ကြီးသော ကိုယ်တော်၌ သိမ်မွေ့သည့် ဝမ်းလျားဆေးကိုပေး၍ ဆေးကုသသည်ရှိသော် "မြတ်စွာဘုရား သုံးဆောင်တော်မူအပ် သော ပစ္စည်းလေးရပ်တို့သည် ငါ၏ဥစ္စာအလျှဒါနချည်း ဖြစ်ကြစေ ကုန်သတည်း" ဟု ကြံစည်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မိမိပိုင် သရက် ဥယျာဉ်ကျောင်းတိုက် (=သရက်တောကျောင်းတိုက်) ၌ သီတင်း သုံး နေထိုင်တော်မူရန် တောင်းပန်လျှောက်ထား၍ မြတ်စွာ ဘုရားအား ဆေးကုသပေးပြီးလျှင် ထိုသဝေယျက=သိဝိတိုင်းဖြစ် ပုဆိုးအစုံကို ကပ်လှူ၍ "မြတ်စွာဘုရား....၌သိဝိတိုင်းဖြစ် ပုဆိုး အစုံကို အရှင်ဘုရားတို့သာလျှင် သုံးဆောင်တော်မူကြပါကုန် ဘုရား" ဟု လျှောက်ထား၍ ထိုပုဆိုးအစုံနှင့်တကွ အရံဖြစ်သော ပုဆိုးအဝတ်အထည် တထောင်ကို ရဟန်းသံဃာအား လှူဒါန်း လေ၏။

(ဤကား – ဤမဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်း၌ အဂ်ုတ္တရအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် ဧတဒဂ္ဂဝဂ်အဖွင့်၌ လာသည့်အတိုင်း ရေးသားအပ်သော ဇီဝက ဆေးဆရာ၏ အကြောင်းအရာဝတ္ထု အကျဉ်းတည်း။ ဝတ္ထုကြောင်း အကျယ်ကို ပိဋကတ်တော်မြန်မာပြန် ဝိနယ မဟာဝဂ်ပါဠိတော် ဂ-စီဝရက္ခန္ဓက စာမျက်နှာ ၃၈၁-မှ စ၍ ကြည့်ဖြစ်အောင် ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏။)

(၈) ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖို့ဝယ် ဧဇတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူလျက် ဥပါသကာတို့ကို ဧတဒဂ်ရာထူး ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဇီဝကသမားတော်ကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ ပုဂ္ဂလပ္ပသန္နာနံ ယဒိဒံ ဇီဝကော ကောမာရဘစ္စော = ရဟန်းတို့.....ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည်ညိုကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် အဘယမင်းသား၏ မွေးစားသား ဇီဝကသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ပုဂ္ဂလပ္ပသာဒ = ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ ကြည်ညိုသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူးဌာန ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ဇီဝကဆေးဆရာ အကြောင်းတည်း။

---

(၁၀) နကုလပိတုသူဋ္ဌေးအကြောင်း

(က) သူဋ္ဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု

၌ နကုလပိတုသူဋ္ဌေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်ဝယ် အမျိုးကောင်းသားဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို "ဝိဿာသက=ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် အကျွမ်းဝင်=ရင်းနှီးသောစကားကို ပြောကြားသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူးဌာန ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး = ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ မြတ်စွာဘုရား ရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ နကုလပိတုသူဋ္ဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုသူတော်ကောင်း အမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္မာဝတသိန်း ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ၌ ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ဘဂ္ဂတိုင်း အဝင် အပါ သုသုမာရဂိရိမြို့၌ သူဋ္ဌေးမျိုးဝယ် လာရောက်ဖြစ်ပွါးလေ

သည်။ (သူဌေးဇနိးမောင်နှံ နှစ်ယောက်လုံးပင် သားဖြစ်သူ "နကုလ"ကို အစွဲပြု၍ ဖခင်သူဌေးမှာ "နကုလပိတု"ဟု အမည်တွင်၍ မိခင်သူဌေးကတော်မှာ "နကုလမာတု" အမည် အသိုး အသိုး တွင်ကြလေသည်)။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်လည်း ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံအပ်လျက် ခရိုးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလတ်သော် သုသုမာရဂိရမြို့သို့ ရောက်တော်မူ၍ ဘေသကဋာမည်သောတောအုပ်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူ၏။ ။(မြို့တည်သောအခါ မိကျောင်းမြည်သည်ကို အစွဲပြု၍ မြို့အမည်ကို သုသုမာရဂိရ-မြို့ဟု မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ ဘေသကဋာမည်သော ဘီလူးမ စိုးအုပ်သည့်တောဖြစ်သောကြောင့် တောအမည်မှာ "ဘေသကဋာ" မည်တွင်လေသည်)။

ထိုအခါ နကုလပိတုသူဌေးကြီး ဇနိးမောင်နှံတို့သည် သုသုမာရဂိရမြို့နေ လူအပေါင်းတို့နှင့် အတူတကွ မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်သို့ လာရောက်ကြသည်ရှိသော် ရှေးဦးပဌမအကြိမ် မြင်လျှင်မြင်ခြင်း ဇနိးမောင်နှံနှစ်ဦးလုံးပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို "ဤသူကား ငါတို့၏ သားကြီးတည်း" ဟု သားဟူသောအမှတ်သညာကို ဖြစ်စေကြ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့၌ တုပ်ဝပ်ပြီးလျှင် "ချစ်သား....သင်သည် ဤမျှကာလကြာအောင် ငါတို့မိဖများကို စွန့်ပစ်၍ အဘယ်အရပ်သို့ လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာနေသနည်း"ဟု တညီတညွတ်တည်း ပြောဆိုကြလေသည်။

(နကုလပိတုသူဌေးကြီးသည် ရှေးအခါ ဘဝ ငါးရာတို့ပတ်လုံး မြတ်စွာဘုရား၏ ဖခမည်းတော်ဖြစ်ခဲ့လေသည်၊ ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး ဖထွေး(အဖေ၏ညီ), ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး ဘကြီး(အဖေ၏အစ်ကို), ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး ဦးကြီး(အမွေမောင်) ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ နကုလမာတုသူဌေးကတော်ကြီးသည်လည်း ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး မြတ်စွာဘုရား၏ မယ်တော်ဖြစ်ခဲ့လေသည်၊ ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး မိထွေး(=အမွေညီမ=ဒေါ်လေး), ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး မိကြီး (အမွေအမ=ဒေါ်ကြီး),ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး အရီး(=အဖေ့နှမ)ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ဤသို့ ဘဝသံသရာ ရှည်စွာသောကာလပတ်လုံး အချစ်မေတ္တာဓာတ်

ဆက်စပ်ကိန်းဝပ်ခဲ့လေသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကို မြင်ကြ, တွေ့ကြ ရလျှင်ပင် သား-ဟူသော အမှတ်သညာကို ပြုကြ၍ မရပ်တည်နိုင်ကြပဲ ထိုကဲ့သို့ အကျမ်းတဝင် တရင်းတနှီး ပြောဆိုကြလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုသူဌေးကြီး ဇနိုးမောင်နှံတို့ စိတ် ကျေနပ်ခြင်းသို့ မရောက်ကြသေးသမျှ "ဖယ်ကြလော့" ဟု မိန့်ကြား တော်မမူချေ။ ထိုသူတို့ စိတ်ကျေနပ်ချိန်ကိုသာ ငုံလင့်နေတော် မူ၏။ ထို့နောက် ထိုမိဖဟောင်း သူဌေးကြီးဇနိုးမောင်နှံတို့ မိမိတို့ စိတ်အလိုအတိုင်း သတိရကြ၍ အလယ်အလတ် မဇ္ဈတ္တာပင်ကိုယ် သဘောသို့ ရောက်ကြသောအခါမှ မြတ်စွာဘုရားသည် ထို သူဌေးကြီး ဇနိုးမောင်နှံတို့၏ အာသယဓာတ်ကို သိတော်မူကာ တရားဟောတော်မူလေသည်။ တရားဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသော အခါ နှစ်ဦးလုံးတို့ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ကြလေကုန်၏ = သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

နောက်တချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထို နကုလပိတု သူဌေးကြီးဇနိုးမောင်နှံတို့ အသက်အရွယ် ကြီးရင့်ကြသောအခါ တဖန် သုသုမာရဂိရမြို့သို့ ကြွရောက်တော်မူလာပြန်လေသည်။ ထို သူဌေးကြီးဇနိုးမောင်နှံတို့သည် "မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော် မူပြီ" ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရလျှင် ဘုရားရှင် ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ရှိခိုးကြကာ နက်ဖြန်ခါ ကောင်းမှု ကုသိုလ်အလို့ငှါ ပင့်ဖိတ်ခဲ့ကြပြီး နောက်တနေ့၌ မိမိတို့အိမ်ဝယ် ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာကို အထူးထူး အပြားပြား များမြတ်သည့်အရသာရှိသော ဆွမ်း, ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးကြပြီးနောက် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသောအခါ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်ထံတော်မှောက်သို့ ဆည်းကပ်ကြလျက် အပြစ်လွတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေကြပြီးလျှင် နကုလပိတုသူဌေးကြီးသည် မြတ်စွာ ဘုရားရှင်ကို "မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်သည် ငယ်ရွယ်စဉ်က ပင် ငယ်ရွယ်သူ နကုလမာတုသူဌေးမကို ထိမ်းမြားယူဆောင်ခဲ့ သည်မှစ၍ စိတ်မျှဖြင့်လည်း နကုလမာတုသူဌေးမကို လွန်၍ကျင့် မိသည်ဟု တပည့်တော် မသိစဘူးပါ၊ ကိုယ်ဖြင့်မူကား အဘယ်

မှာ ဆိုဖွယ်ရာရှိပါအံ့နည်း။ မြတ်စွာဘုရား.....တပည့်တော်တို့သည် ယခုဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်လိုပါကုန်၏၊ နောင်တမလွန်ဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်လိုပါကုန်၏”ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

နကုလမာတုသူဌေးကတော်ကြီးကလည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ထိုနည်းအတူပင် “မြတ်စွာဘုရား....နကုလပိတုသူဌေးသည် ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် ငယ်ရွယ်သူ တပည့်တော်မကို ထိမ်းမြားယူဆောင်ခဲ့သည်မှစ၍ စိတ်မျှဖြင့်လည်း နကုလပိတုသူဌေးကို လွန်၍ ကျင့်မိသည်ဟု တပည့်တော်မ မသိစဘူးပါ၊ ကိုယ်ဖြင့်မူကား အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရာရှိပါအံ့နည်း။ မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်တို့သည် ယခု ဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်လိုပါကုန်၏၊ နောင်တမလွန် ဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်လိုပါကုန်၏” ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ။(အံ ဌ ၁-၌ ဤမျှသာ စကားအမြွက်မျှ ဖော်ပြသည်၊ စကားအပြည့်အစုံကို ဆက်၍ ပြဆိုပေအံ့)—

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် နကုလပိတုသူဌေးကြီး ဇနိုးမောင်နှံတို့ကို “ဒါယကာတို့.....ဇနိုးမောင်နှံနှစ်ဦးသားတို့သည် ယခုဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်ကြရန်, နောင်တမလွန်ဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်ကြရန် အကယ်၍ အလိုရှိကုန်အံ့၊ နှစ်ဦးလုံးတို့သည် (၁) တူမျှသော သဒ္ဓါတရား ရှိကြကုန်ရာ၏၊ (၂) တူမျှသောသီလ ရှိကြကုန်ရာ၏၊ (၃) တူမျှသောစွန့်ကြဲမှု ရှိကြကုန်ရာ၏၊ (၄) တူမျှသော အသိဉာဏ်ပညာ ရှိကြကုန်ရာ၏။ ယင်းသို့သဒ္ဓါ, သီလ, စာဂ, ပညာ တူမျှစွာရှိကြလျှင် ထိုဇနိုးမောင်နှံတို့သည် ယခုဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်ကြရကုန်၏၊ နောင်တမလွန်ဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်ကြရကုန်၏” ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဤတရားဂါထာတို့ကိုလည်း ဆက်၍ ဟောတော်မူ၏—

(၁) ဥဘော သဒ္ဓါ ဝဒညူ စ၊
သညတာ ဓမ္မဇီဝိနော။
တေ ဟောန္တိ ဇာနိပတယော၊
အညမညံ ပိယံဝဒါ။

(ဂဟပတယော = ဒါယကာတို့....)။ ဥဘော = ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးတို့သည်။ သဒ္ဓါ စ = သဒ္ဓါတရားနှင့်လည်း ပြည့်စုံကုန်၏။ ဝဒညူ စ = အလျှံခံတို့၏ စကားအဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း နားလည်သိရှိကုန်၏။ သညတော စ = ကိုယ်, နှုတ်, နှလုံး သုံးပါးလုံးကိုလည်း စောင့်စည်းကြကုန်၏။ တေ ဇာနိပတယော=ထိုဇနီးမောင်နှံတို့သည်။ အညမညံ = အချင်းချင်း (= တယောက်သည် တယောက်ကို)။ ပိယံဝဒါ = ချစ်ဖွယ်စကား ပြောကြားကြကုန်လျက်။ ဓမ္မ-ဇီဝိနော စ=တရားသဖြင့် အသက်မွေးခြင်းရှိကြကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ = ဖြစ်ကုန်၏။

(၂) အတ္ထာသံ ပစုရာ ဟောန္တိ၊
ဖာသုကံ ဥပဇာယတိ။
အမိတ္တာ ဒုမ္မနာ ဟောန္တိ၊
ဥဘိန္နံ သမသီလိနံ။

အာသံ = ထိုဇနီးမောင်နှံတို့၏ (အဖို့ရာ)။ အတ္ထာ = အကျိုးတရားတို့သည်။ ပစုရာ = ဆဆတက်ပွါး များကုန်သည်။ ဟောန္တိ = ဖြစ်ကုန်၏။ ဖာသုကံ = ဘေးရန်မဲ့လျှင်း ချမ်းသာစွာနေရခြင်းသည်။ ဥပဇာယတိ=ဖြစ်၏။ သမသီလိနံ = တူမျှသောသီလ ရှိကြကုန်သော။ ဥဘိန္နံ = ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးသားတို့၏ (အပေါ်၌)။ အမိတ္တာ = ရန်သူတို့သည်။ ဒုမ္မနာ = ကောင်းကျိုးတွေ ပြည့်ဖုံးသဖြင့် နှလုံးမသာ မျက်နှာမလှ မနာလိုကြကုန်သည်။ ဟောန္တိ = ဖြစ်ကုန်၏။

(၃) ဣဓ ဓမ္မံ စရိတ္ဝာန၊
သမသီလဗ္ဘတာ ဥဘော။
နန္ဒိနော ဒေဝလောကသ္မိံ၊
မောဒန္တိ ကာမကာမိနော။

ကာမကာမိနော = ဝတ္ထုကာမ အဝဝကို တောင့်တလင့်ဆို အလိုရှိကြကုန်လျက်။ သမသီလဗ္ဘတာ = တူမျှ

သောသီလအကျင့်ရှိကုန်သော။ ဥဘော = ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦးသားတို့သည်။ ဇုဓ = ပစ္စုပ္ပန္န ဤလူ့ဘဝ၌။ ဓမ္မံ = သူတော်ကောင်းတရားကို။ စရိတ္ဝာန = ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြ၍။ နန္ဒိနော = နှစ်သက်ခြင်းဝိတိ ကိုယ်ဝယ် ရှိကြကုန်လျက်။ ဒေဝလောကသ္မိံ = နတ်ပြည်လောက၌။ မောဒန္တိ = နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်ကြရကုန်၏။ ။ (အံ ၁၊ ၃၇၂-၃။ ပိဋကတ်တော်မြန်မာပြန် အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော် ပဌမအုပ် စာမျက်နှာ ၃၈၄-၇-မှ ထုတ်နုတ် ဖော်ပြသည်)။

(၇) ဇာတဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း

ရှေးဖော်ပြရာပါ နကုလပိတုသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့ လျှောက်ထားအပ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဟောကြားအပ်သော သုတ္တန်ကို ပဌမသမဇီဝိသုတ္တန်ဟူ၍ ခေါ်၏။ ထိုသုတ္တန်တရားသွားကို လေးနက်စွာ စဉ်းစားဆင်ခြင်လျှင် နကုလပိတု, နကုလမာတု သူဌေးကြီး, သူဌေးကတော်ကြီး နှစ်ဦးလုံးတို့ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်အပေါ်၌ သားအရင်းနှင့်မခြား အလွန် အကျွမ်းဝင်ရင်းနှီး အားထားခင်မင်သော စိတ်ရှိကြကြောင်း သိသာပေ၏။ ထိုသို့ အလွန်အကျွမ်းဝင် ရင်းနှီးအားထားခင်မင်သော စိတ်ရှိကြသောကြောင့်ပင် မိမိတို့စိတ်၌ ရှိသမျှကို မရှက်မကြောက် အလုံးစုံဖွင့်၍ လျှောက်ထားကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ထိုကြောင့်ပင် နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားသည် ဇာတဝန်ကျောင်း၌ နေတော်မူလျက် ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဇာတဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤနကုလပိတုသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံနှစ်ယောက်လုံးတို့၏ ဖော်ပြရာပါ အကျွမ်းတဝင် ခင်မင်ရင်းနှီး အားထားသော စိတ်ရှိကြလျက် လျှောက်ထားမေးမြန်းအပ်သော စကားကို အကြောင်းအဋ္ဌုပ္ပတ်ပြုတော်မူ၍ နကုလပိတုသူဌေးကြီးကို—

“ဇာတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ ဝိဿာသကာနံ ယဒိဒံ နကုလပိတာ ဂဟပတိ = ရဟန်း

တို့.... (ငါဘုရားနှင့်) အကျွမ်းတဝင် ခင်မင်ရင်းနှီးသော စကားကို ပြောကြားကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့် = သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် နကုလပိတုသူဌေးသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဝိသာသက = ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် အကျွမ်းတဝင် ခင်မင်ရင်းနှီးသောစကားကို ပြောကြားသော အရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူးဌာန ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား နကုလပိတုသူဌေး အကြောင်းတည်း။

ဤတွင် *ဥပါသကစရိတပိုင်း ပြီး၏။

---

*ဥပါသကစရိတ=ဒါယကာတို့၏ ကျင့်စဉ်လုပ်ငန်း။

ဥပါသိကာစရိတ

(၁) သုဇာတာသူဌေးကတော်အကြောင်း

(က) သူဌေးကတော်၏ ရှေးကောင်းမှု

၌ သုဇာတာသူဌေးကတော်လောင်း အမျိုးကောင်းသမီး သည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီး(= သူဌေးသမီး)ဖြစ်လတ်၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံ ခံယူဆောက်တည်သောအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ သုဇာတာသူဌေးကတော်ဖြစ်ခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီး(=သူဌေးသမီး)သည် ကမ္ဘာတသိန်း ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မမူမီကပင် ဥရုဝေလတောအုပ်အနီး သေနာနိဂုံးဝယ် သေနိယသူဌေးကြီး၏သမီး သုဇာတာဖြစ်လာ၍ အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် ပညောင်ပင်တပင်၌(ညောင်စောင့်နတ်ကို တိုင်တည်ကာ) "အကျွန်ုပ်သည် အကယ်၍ ဇာတ်တူအမျိုးအိမ်သို့ လိုက်ပါရ၍ ပဌမကိုယ်ဝန်၌ သားယောကျ်ားကို ရရှိခဲ့ပါလျှင် နှစ်စဉ်နှစ်စဉ် ဗလိပူဇော်မှု ပြုပါမည်"ဟူ၍ ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ ထိုသုဇာတာသူဌေးသမီး၏ ထိုဆုတောင်းသည် ပြည့်ဝခဲ့လေသည်။

(သုဇာတာသည် အရွယ်ရောက်လတ်သော် ဗာရာဏသီသူဌေးသား နှင့် အထိမ်းမြားခံရ၍ ပဌမကိုယ်ဝန်ဝယ် ယသ-သတို့သားကို ဖွားမြင်လေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ မိမိဆုတောင်းပြည့်ဝသည့်အတွက် နှစ်စဉ်

နှစ်စဉ် ထိုဆုတောင်းရာ ပညောင်ပင်သို့လာ၍ ညောင်စောင့်နတ်အား ဗလိပူဇော်မှု ပြုလေသည်။

ထိုသို့ ဗလိပူဇော်မှု ပြု၍လာခဲ့ရာ မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူမည့် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ်၌ကား အကြိမ်ပေါင်းအနည်းဆုံး ၂၀-ကျော် မျှ ဗလိပူဇော်မှု ပြုပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူခန့်မှန်းသင့်ပေ၏။ မှန်၏– မြတ်စွာဘုရား ဘုရားဖြစ်တော်မူမည့် ထိုမဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ် လောက်အခါ၌ သုဇာတာသူဌေးကတော်၏သား ယသ-သူဌေးသား သည်ပင် အိမ်ထောင်ကျ၍ ပြာသာဒ်သုံးဆောင်၌ အလှည့်အလည် အာရုံငါးပါး ခံစားသုံးစွဲ ရှိနေလေပြီ။ ။ဤသို့အထူးမှာတမ်းခြင်းမှာ– “မြတ်စွာဘုရား ဘုရားဖြစ်မည့်နေ့၌ ဃနာနို့ဆမ်းကပ်လှူလာသော သုဇာတာကို အရှယ်ခပ်ငယ်ငယ် သူဌေးသမီးကလေးအနေဖြင့်” ခန့်မှန်းတတ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်)။

သုဇာတာ သူဌေးကတော်သည် မြတ်စွာဘုရားအလောင်း တော် ဒုက္ကရစရိယာ ကျင့်တော်မူ၍ ခြောက်နှစ်ပြည့်မြောက်သော မဟာသက္ကရာဇ်(၁၀၃)ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်နေ့ဝယ် “စောစော ပင် ဗလိပူဇော်မှု ငါပြုပေအံ့”ဟူ၍ သန်းခေါင်ကျော် မိုးသောက် အချိန်ရောက်လျှင်ပင် ထ၍ နို့စားနွားမတို့ကို မိမိ၏အစေခံတို့ကို နို့သြစ်စေလေသည်။ ထိုနွေ့ဦ နွားငယ်တို့သည် အမိနွားမ၏ နို့တိုင်နားသို့ (အလိုက်သိကြသည့်အလား) မလာရောက်ကြကုန်။ နို့တိုင်အနီး၌ နို့သြစ်ခွက်ကို ဆောင်အပ်လျှင်ပင် မသြစ်ရပဲ အလိုလို သူ့ဓမ္မတာဖြင့် နို့ရည်အယဉ်တို့ သွင်သွင်ယိုစီး၍ ကျလာကုန်၏။ သုဇာတာသူဌေးကတော်သည် ထိုအံ့ဖွယ်ကို တွေ့မြင်ရ၍ ကိုယ်တိုင်ပင် နို့ရည်ကို ခံယူလျက် အိုးသစ်၌ ထည့်ပြီးလျှင် ကိုယ်တိုင်ပင် မီးမွှေး၍ ဃနာနို့ဆွမ်းကို စတင် ကျိုချက်လေ၏။

ထို ဃနာနို့ဆွမ်းကို ကျိုချက်အပ်သည်ရှိသော် အလွန့်အလွန် ကြီးကုန် ကြီးကုန်သော အမြုပ်များ ထပေါ်၍ လက်ျာရစ်လှည့် ကြကာ အိုးအတွင်း၌သာ လည်၍နေကုန်၏၊ အမြုပ်တပေါက်မျှ အပြင်သို့ မထွက်ကျချေ။ မဟာဗြဟ္မာကြီးသည် ဗြဟ္မာ့ထီးဖြူကို ဆောင်းမိုးလျက်, လောကပါလ နတ်မင်းကြီးလေးဦးတို့သည်

သန်လျက်ကိုယ်စီ စွဲကိုင်ကြကာ စောင့်ရှောက်ကုန်လျက်, သိကြား မင်းသည် မီးစများကိုညှိကာ မီးကိုမှုတ်လျက်, နတ်တို့သည် လေးကျွန်းတို့၌ရှိသည့် ဩဇာကို စုယူကြကာ နို့ဃနာဒိုးအတွင်း သို့ ထည့်ကြကုန်လျက် ဤဆိုအပ်ပြီး နည်းအတိုင်း ဝေယျာဝစ္စကို ရွက်ဆောင်ကြလေသည်။

သုဇာတာသူဌေးကတော်သည် တနေ့တည်းမှာပင် ဤအံ့ဖွယ် တို့ကို တွေ့မြင်ရ၍ ပုဏ္ဏာကျွန်မကို ခေါ်ပြီးလျှင် "အမိပုဏ္ဏာ..... ယနေ့ ငါတို့၏ ညောင်စောင့်နတ်သည် အလွန်လျှင် စိတ်ကြည်ပုံ ရ၏၊ ငါသည် ဤမျှကာလကြာအောင် ဤသို့သော အံ့ဖွယ်များကို ရှေးအခါက တကြိမ်မျှ မမြင်အပ်စဘူးပါ၊ လျင်မြန်စွာသွား၍ နတ်မင်း၏ နေရာညောင်ပင်ကို သုတ်သင်ပါလော့"ဟု ပြောဆို လွှတ်လိုက်လေ၏။ ပုဏ္ဏာကျွန်မသည် "ကောင်းပါပြီ အရှင်မ...." ဟု သူဌေးကတော်၏ စကားကို ဝန်ခံ၍ ဆောဆောလျင်လျင် ပညောင်ပင်ရင်းသို့ သွားရောက်လေ၏။

ဘုရားအလောင်းတော်သည်လည်း ဆွမ်းခံချိန်ကို ငံ့မြော်တော် မူကာ စောစောပင် သွားရောက်၍ ပညောင်ပင်ရင်း၌ ထိုင်နေ တော်မူလေသည်။ ပညောင်ပင်ရင်းကို သုတ်သင်ရန်သွားသော ပုဏ္ဏာကျွန်မသည် အိမ်သို့တဖန် ပြန်လာပြီးလျှင် သုဇာတာသူဌေး ကတော်အား "အရှင်မ.....ပညောင်ပင်စောင့် နတ်မင်းသည် ကိုယ်တိုင်ဆင်း၍ ပညောင်ပင်ရင်း၌ ထိုင်နေပါသည်"ဟု တအံ့ တသြ ပြောဆိုလေ၏။ သုဇာတာသူဌေးကတော်သည် "ဟယ် ကျွန်မ....အကယ်၍ သင်ပြောသည့်အတိုင်း မှန်ကန်လျှင် သင့်ကို ကျွန်မအဖြစ်မှ ငါလွှတ်မည်"ဟု ပြော၍ အဆင်တန်းဆာအစုံကို ဝတ်ဆင်လျက် အဖိုးတသိန်းတန် ရွှေခွက်၌ နို့ဃနာဆွမ်းကို ခူးထည့်ပြီးနောက် အခြားရွှေခွက်တခုဖြင့် ဖုံးအုပ်ပြီးလျှင် အဝတ် ဖြူပိတ်ချောမျှားဖြင့် ရစ်ပတ်လျက် ထက်ဝန်းကျင်မှ နှံ့သာပန်း ဆိုင်းများကို တွဲလျားချကာ ကိုယ်တိုင်ပင်ရွက်၍ သွားလေလျှင် ဘုရားအလောင်းတော်ကို မြင်ရ၍ အားကြီးသောဝီတိကို ဖြစ်စေ ကာ မြင်ရာအရပ်မှစ၍ ကိုယ်ကို ညွှတ်လျက်, ညွှတ်လျက် သွား

ရောက်ပြီးလျှင် ဦးခေါင်းမှ ခွက်ကိုချ၍ ဖွင့်ပြီးသော် ရွှေခွက်နှင့် တကွ နို့ဃနာဆွမ်းကို အလောင်းတော်၏လက်၌ ဆက်ကပ်, ရှိခိုးပြီးလျှင် "အကျွန်ုပ်၏ စိတ်နှလုံးအလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝသကဲ့သို့ အရှင်တို့၏အလိုဆန္ဒလည်း ပြည့်ဝပါစေသတည်း"ဟု ဆုတောင်း မင်္ဂလာစကား ပြောကြား၍ ဖဿားလေ၏။

ဘုရားအလောင်းတော်သည် နေရွှေရာမြစ်ကမ်းနားသို့ သွား ရောက်၍ ရွှေခွက်ကို ကမ်းနား၌ထားပြီးသော် ရေချိုးပြီး ကမ်းသို့ တဖန် ပြန်တက်တော်မူ၍ လေးဆယ့်ကိုးလုပ် ပြုလုပ်ကာ နို့ဃနာ ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးပြီးလျှင် ရွှေခွက်ကို နေရွှေရာမြစ်ကျော်၌ မျောပြီးနောက် အစဉ်သဖြင့် မဟာဗောဓိမင်္ဂိုင်သို့ တက်ရောက် တော်မူကာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ သုံးလောကထွတ်ထား သမ္ဗညူဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီး၍ မဟာဗောဓိမင်္ဂိုင်၏အနီး၌ပင် သတ္တသတ္တာဟ စံနေတော်မူပြီးနောက် ဇာသိပတန မိဂဒါဝုန်သို့ ကြွရောက်ပြီးလျှင် ဓမ္မစကြာတရားဦးကို ဟောတော်မူပြီးလျှင် သုဇာတာသူဌေးကတော်၏သား ယသ-သတို့သား သူဌေးသား၏ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ရှေးကောင်းမှု = ဥပနိဿယကို မြင်တော် မူသဖြင့် သစ်ပင်ရင်းတခုသို့ ကြွရောက်တော်မူကာ ထိုင်နေတော် မူလေ၏။

ယသ-သူဌေးသားသည်လည်း ထိုညဉ့်၏အခြားမဲ့၌ မောင်းမ ဆောင်ကို မြင်ရ၍ သံဝေဂဖြစ်ရှိကာ "ဥပဒ္ဒုတံ ဝတ ဘော = အိုး....သူရော, ကိုယ်ပါ ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ဆိုး ဤ ဒုက္ခအိုးကြီးကို အမျိုးမျိုးသော ကိလေသာတရားတို့ ထိပါး နှိပ်စက်လှချည့်တကား၊ ဥပဿဋ္ဌံ ဝတ ဘော = အိုး····သူရော, ကိုယ်ပါ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ဆိုး ဤဒုက္ခ အိုးကြီးကို အမျိုးမျိုးသောကိလေသာတရားတို့ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက် အပ်လှချည့်တကား"ဟု ညည်းတွားပြောဆိုကာ နေအိမ်မှ ထွက်ခဲ့ ၍ မြို့ပြင်ပ၌ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ သွားရောက်လျက် တရား ဒေသနာကို ကြားနာရသောကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို ထိုးထွင်းကာ သိမြင်ဆိုက်ရောက်လေ၏။ (အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ ၁၊

မျက်နှာ ၃၁၀-အလို အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်သုံးပါးတို့ကို ထိုးထွင်းကာ သိမြင်ဆိုက်ရောက်လေ၏)။

ထိုနောက် ယသ-၏ဖခင် သူဌေးကြီးသည် ဖဝါးခြေထပ် လိုက်ပါလတ်၍ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် ယသသူဌေးသား၏ သတင်းကို မေးလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ယသသူဌေးသားကို တန်ခိုးတော်ဖြင့် ဖုံးကွယ်ထား၍ ဖခင်သူဌေးကြီးအား တရားဟောတော်မူလေ၏။ ဒေသနာနိဂုံးဆုံးလတ်သောအခါ ဖခင်သူဌေးကြီးသောတာပတ္တိဖိုလ်၌တည်၍ ယသသူဌေးသား အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏၊ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ယသသူဌေးသားကို ဇေတိဝနကသရဏဂုံ၌ တည်လေ၏။ (ဤကား အကျဉ်းသံခေပအကြောင်းအရာတည်း။ အကြောင်းအရာ အကျယ်ကို အောက် မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဒုတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၂၇၁-မှ ၂၇၈ တိုင်အောင်၎င်း, ၎င်းစာမျက်နှာ ၅၀၀-မှ ၅၂၇-တိုင်အောင်၎င်း ပြန်လည်ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖို့ဝယ် အစဉ်အတိုင်း ဥပါသိကာတို့ကို တေဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရတို့၌ ထားတော်မူသည် ရှိသော် ဤသုဇာတာသူဌေးကတော် ဥပါသိကာကြီးကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ ပဌမံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တီနံ ယဒိဒံ သုဇာတာ သေနိယဓိတာ = ရဟန်းတို့.....ရှေးဦးစွာ ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်း = သရဏဂုံသို့ ရောက်ကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် သေနိယသူဌေး၏သမီး သုဇာတာသူဌေးမသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ပဌမံသရဏဂမန = ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံခံယူသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ် ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သုဇာတာသူဌေးကတော် အကြောင်းတည်း။

---

(၂) ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးအကြောင်း

(က) ဝိသာခါ၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤဝိသာခါအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်ဝယ် အမျိုးသမီး(သူဌေးသမီး)ဖြစ်လတ်၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာရစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာ တယောက်ကို "ဒါယိက=အလှူအတန်း ပေးကမ်းခြင်း၌ မွေလျော်သောအရာ"ဝယ် အသာဆုံးအမြတ်ဆုံး=တေဒဂ် ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးထွေးဘဝ

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာဝယ် ကဿပမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်ကိကိမင်းကြီး၏ ရွှေနန်းတော်ဝယ် ဘုရင့်သမီးတော် ညီအမခုနစ်ဖော်တို့အနက် အငယ်ဆုံး အထွေးဆုံး ညီမ ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ၌-

သမဏိ, သမဏဂုတ္တာ စ၊ ဘိက္ခုနိ, ဘိက္ခုဒါယိကာ။
ဓမ္မာ စေဝ, သုဓမ္မာ စ၊ သံဃဒါသိ စ သတ္တမာ—

ဟူသော သင်္ဃဂါထာအတိုင်း ကိကိမင်းကြီးမှာ (၁) သမဏိမင်းသမီး (၂) သမဏဂုတ္တာမင်းသမီး (၃) ဘိက္ခုနိမင်းသမီး (၄) ဘိက္ခုဒါယိကာမင်းသမီး (၅) ဓမ္မာမင်းသမီး (၆) သုဓမ္မာမင်းသမီး (၇) သံဃဒါသိမင်းသမီးဟူ၍ သမီးတော်ညီအမခုနစ်ဖော်တို့ ရှိကြလေသည်။ ထိုသမီးတော် ခုနစ်ဖော်တို့သည် ဤယခုမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါဝယ်—

ခေမာ, ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊ ပဋာစာရာ စ, ဂေါတမီ။
ဓမ္မဒိန္နာ, မဟာမာယာ၊ ဝိသာခါ စေဝ သတ္တမီ—

ဟူသော သင်္ဃဂါထာအတိုင်း အစဉ်အတိုင်း (၁) ခေမာထေရီ (၂) ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ (၃) ပဋာစာရာထေရီ (၄) မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီထေရီ (၅) ဓမ္မဒိန္နာထေရီ (၆) မယ်တော် မဟာမာယာမိဖုရား (၇) ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးတို့ အသီးအသီး ဖြစ်လာကြလေသည်။

(၁) နောက်ဆုံးဘဝ ဝိသာခါဖြစ်ခြင်း

ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးတော် ခုနစ်ဖော်တို့တွင် အငယ်ဆုံး အထွေးဆုံးဖြစ်သူ သံဃဒါသိမင်းသမီးသည် ဗုဒ္ဓန္တရအသင်္ချေယျတကပ်ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤအကျွန်ုပ်တို့ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူရာ ကာလဝယ်

အင်္ဂါတိုင်း ဘဒ္ဒိယမြို့၌ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏သား ဓနဥ္ဇယသူဌေး၏ အဂ္ဂမဟေသီ သုမနဒေဝီ သူဌေးကတော်ကြီးဝမ်း၌ ကိန်းပိုက်သန္ဓေ တည်နေဖြစ်ပွါးလာလေသည်။ ထိုသူဌေးသမီး၏အမည်ကို ဝိသာခါ-ဟူ၍ မိဖဆွေမျိုးတို့က မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ ဝိသာခါသူဌေးသမီး ခုနစ်နှစ်အရွယ်ရှိသောအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သေလပုဏ္ဏားနှင့် အခြား ကျွတ်ထိုက်သူ ဝေနေယျတို့၏ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ရှေးကောင်းမှုနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို မြင်တော်မူ၍ မျှားစွာသော ရဟန်းအပေါင်း ခြံရုံအပ်လျက် ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလတ်သည်ရှိသော် အင်္ဂါတိုင်း ဘဒ္ဒိယမြို့သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူလေ၏။

ဘုန်းကြီးသူ ၅-ဦး

ထိုအချိန်၌ မေဏ္ဍကသူဌေးသည် ဘဒ္ဒိယမြို့ဝယ် “ဘုန်းကြီးသူ ၅-ဦး”တို့၏ အကြီးအမှူးဖြစ်ကာ သူဌေး ပြုလုပ်နေထိုင်ဆဲ ဖြစ်၏။ ဘုန်းကြီးသူ ၅-ဦးတို့ ဟူသည်မှာ (၁) မေဏ္ဍက သူဌေးကြီး (၂) ထိုသူဌေးကြီး၏ စန္ဒပဒုမာမည်သော သူဌေးကတော်ကြီး (၃) ထို သူဌေးကြီး၏သား ဓနဥ္ဇယသူဌေး (၄) ထို ဓနဥ္ဇယသူဌေး၏ သုမနဒေဝီမည်သော သူဌေးကတော် (၅) မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏ ပုဏ္ဏားမည်သောကျွန် = ဤသူ ၅-ဦးတို့ ဖြစ်သည်။ (ထိုသူ ၅-ဦးတို့၏ ဘုန်းအာနုဘော် ကြီးမားပုံကို ဓမ္မပဒ-အဋ္ဌကထာ ဒုတိယအုပ် ၁၈-မလဝဂ်၊ ၁၀-မေဏ္ဍကသူဌေးဝတ္ထု၊ စာမျက်နှာ ၂၃၇-၈–တို့မှ အကျဉ်းချုပ် ထုတ်၍ပြဦးအံ့)—

၁။ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏ အာနုဘော်။ ။တနေ့သ၌ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီးသည် မိမိ၏ ဘုန်းအာနုဘော်ကို စုံစမ်းလိုသည်ဖြစ်၍ စပါးကျီအလုံးပေါင်း (၁၂၅၀) တထောင်နှစ်ရာ ငါးဆယ်တို့ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းစေပြီးလျှင် ဦးခေါင်း ဆေးလျှော်ပြီးနောက် တံခါးဝ၌ ထိုင်နေ၍ အထက်ကောင်းကင်သို့မော်၍ ကြည့်လိုက်လေသည်၊ ထိုခဏဝယ် သလေးနီစပါးမိုးကြိုး ဖြိုးဖြိုးဖြန်းဖြန်း အုန်းအုန်း ရွာချ၍ စပါးကျီအလုံးပေါင်း (၁၂၅၀) တထောင်နှစ်ရာ ငါးဆယ်တို့မှာ သလေးနီစပါးတို့ဖြင့် ပြည့်လျက်သား

ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ သူဌေးကြီးသည် ကျန်သည့် အိမ်ရှိလူများ၏ ဘုန်းအာနုဘော်ကိုလည်း စုံစမ်းလိုသည်ဖြစ်၍ သူဌေးကတော်ကြီး, သား, ချွေးမ, ကျွန် ဤသူ လေးဦးတို့ကို "သင်တို့၏ ဘုန်းအာနုဘော်တို့ကိုလည်း စုံစမ်းကြကုန်လော့" ဟု တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားလေ၏။

၂။ **စန္ဒပဒုမာသူဌေးကတော်ကြီး၏ အာနုဘော်။** ။ထိုအခါ စန္ဒပဒုမာသူဌေးကတော်ကြီးသည် အဆင် တန်းဆာစုံ ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် လူများအပေါင်း ကြည့်ရှုနေစဉ်ပင် ဆန်များကို(တပြည်ခန့်) ခြင်စေ၍ ထိုဆန်တို့ဖြင့် ထမင်းချက်စေပြီးနောက် တံခါးမုခ်ဝယ် ခင်းထားအပ်သောနေရာ၌ ထိုင်နေကာ ရွှေယောက်မကို ကိုင်လျက် "ထမင်းဖြင့် အလိုရှိသောသူတို့သည် လာရောက်ကြကုန်" ဟု ကြွေးကြော်စေ၍ လာတိုင်း လာတိုင်းသော သူတို့အား ခွက်အပြည့်ထည့်၍ ပေးလှူလေသည်။ တနေ့လုံး ပေးလှူသော်လည်း ယောက်မဖြင့် ခပ်ယူသောနေရာသာ ထင်၍ ကျန်သည့်ထမင်းအိုး အရာမယွင်းပဲ ရှိလေသည်။

စန္ဒပဒုမာ အမည်ရခြင်း အကြောင်း။ ။ထိုသူဌေးကတော်ကြီး၏ အဖိုရာ ရွှေး ဘုရားရှင်တို့၏ လက်ထက်တော် အခါကလည်း ရဟန်းသံဃာအား လက်ဝဲလက် (ဗယ်ဖက်လက်) ဖြင့် ဆွမ်းအိုး ဆွမ်းဇလုံကို မ-ချီလျက် လက်ျာလက် (ညာဖက်လက်) ဖြင့် ယောက်ချို, ယောက်မ, ဇွန်းကို စွဲကိုင်ကာ ဤနည်းနှင်နှင် သဝိတ်အပြည့် ဆွမ်းလှူခဲ့ဘူးသောကြောင့် လက်ဝဲလက်(ဗယ်ဖက်လက်)ဖဝါးအပြည့် ပဒုမာကြာပန်း လက္ခဏာ အရေး အသား ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်၍ လက်ျာလက် (ညာဖက်လက်) ဖဝါးအပြည့် လဝန်း လက္ခဏာ အရေးအသား ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လေသည်။ ထို့ပြင်လည်း သူဌေးကတော်ကြီးသည် ရှေး ဘုရားရှင်များ လက်ထက်တော်အခါက ရဟန်းသံဃာအား လက်ဝဲလက်ဖြင့် ဓမကရိဏ် = ရေစစ်ကိုယူကာ သောက်ရေကို စစ်၍ လှူဒါန်းလျက် ထိုမှ, ဤမှ သံဃာရှိရာသို့ မမောနိုင်, မပန်းနိုင် လှည့်လည် သွားလာခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ထို သူဌေးကတော်ကြီး၏

လက်ျာခြေ(ညာဖက်ခြေ)ဖဝါးအပြည့် လဝန်း လကွဏာ အရေး အသား ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်၍ လက်ဝဲခြေ(ဗယ်ဖက်ခြေ)ဖဝါးအပြည့် ပဒုမာကြာပန်း လကွဏာ အရေးအသား ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လေသည်၊ ဤဖော်ပြရာပါ အကြောင်းများကြောင့် ထိုသူဌေးကတော်ကြီး၏ အမည်ကို မိဖဆွေမျိုးတို့က "စန္ဒပဒုမာ"ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။

၃။ **သားဖြစ်သူ ဓနဥယသူဌေး၏ အာနုဘော်။** ။မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏သား ဓနဥယသူဌေးသည်လည်း ဦးခေါင်းဆေးလျော်ပြီးလျှင် အသပြာထောင်အိတ်ကို ယူ၍ "အသပြာကျပ်တို့ဖြင့် အလိုရှိသောသူတို့သည် လာရောက်ကြကုန်"ဟု ဆို၍ လာတိုင်းလာတိုင်းသောသူတို့အား ခွက်အပြည့် ကျပ်အသပြာတို့ကို ထည့်၍ ပေးလေသည်။ ထိုသို့ပေးသော်လည်း အသပြာ အိတ်ထဲ၌ ကျပ်အသပြာတထောင် ရှိမြဲရှိ၍ နေလေသည်။

၄။ **ချွေးမဖြစ်သူ သုမနဒေဝီသူဌေးကတော်၏ အာနုဘော်။** ။ထို မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏ ချွေးမဖြစ်သူ သုမနဒေဝီ သူဌေးကတော်သည်လည်း အဆင်တန်းဆာစုံ ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် ကောက်စပါး တောင်းကို ယူ၍ ဟင်းလင်းအပြင်၌ ထိုင်နေလျက် "မျိုးရိက္ခာထမင်းတို့ဖြင့် အလိုရှိသောသူတို့သည် လာရောက်ကြကုန်"ဟု ဆို၍ လာတိုင်း လာတိုင်းသောသူတို့အား ခွက်အပြည့် ထည့်၍ ပေးလေသည်။ ထိုသို့ပေးသော်လည်း ကောက်စပါး ထည့်သောတောင်းသည် ပြည့်မြဲတိုင်းသာလျှင် ပြည့်၍နေ၏။

၅။ **ချွေးမဖြစ်သူ သုမနဒေဝီသူဌေးကတော်၏ အာနုဘော်။** ။ထို မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏ ချွေးမဖြစ်သူ သုမနဒေဝီ သူဌေးကတော်သည်လည်း အဆင်တန်းဆာစုံ ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် ကောက်စပါးတောင်းကို ယူ၍ ဟင်းလင်းအပြင်၌ ထိုင်နေလျက် "မျိုးရိက္ခာထမင်းတို့ဖြင့် အလိုရှိသောသူတို့သည် လာရောက်ကြကုန်"ဟု ဆို၍ လာတိုင်း လာတိုင်းသောသူတို့အား ခွက်အပြည့် ထည့်၍ ပေးလေသည်။ ထိုသို့ပေးသော်လည်း ကောက်စပါး ထည့်သောတောင်းသည် ပြည့်မြဲတိုင်းသာလျှင် ပြည့်၍နေ၏။

၆။ **ချွေးမဖြစ်သူ သုမနဒေဝီသူဌေးကတော်၏ အာနုဘော်။** ။ထို မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏ ချွေးမဖြစ်သူ သုမနဒေဝီ သူဌေးကတော်သည်လည်း အဆင်တန်းဆာစုံ ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် ကောက်စပါးတောင်းကို ယူ၍ ဟင်းလင်းအပြင်၌ ထိုင်နေလျက် "မျိုးရိက္ခာထမင်းတို့ဖြင့် အလိုရှိသောသူတို့သည် လာရောက်ကြကုန်"ဟု ဆို၍ လာတိုင်း လာတိုင်းသောသူတို့အား ခွက်အပြည့် ထည့်၍ ပေးလေသည်။ ထိုသို့ပေးသော်လည်း ကောက်စပါး ထည့်သောတောင်းသည် ပြည့်မြဲတိုင်းသာလျှင် ပြည့်၍နေ၏။

၇။ **ကျန်ယုံတော် မောင်ပုဏ္ဏ၏ အာနုဘော်။** ။မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏ ကျန်ယုံတော် မောင်ပုဏ္ဏသည်လည်း ကျန်တို့ ဆိုင်ရာအဆင်တန်းဆာစုံ ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် ရွှေထမ်းပိုးတို့၌ ရွှေချည်ကြိုးတို့ဖြင့် နွားတို့ကို ယှဉ်ကာ၍ ရွှေနှင်တံကို စွဲကိုင်လျက် နွားတရှဉ်းတို့အား နံ့သာလက် ၅-ချောင်းရာများပေးပြီး နွားဦးချိုတို့၌ ရွှေအစွပ်တို့ကို စွပ်လျက် လယ်တောသို့ သွားရောက်ကာ မောင်းနှင်ထွန်၍ပြလေသည်။ ထိုအခါ အံ့ဩဖွယ်ရာ လက်ဝဲဖက်မှ ထွန်ရေး

သုံးကြောင်း, လက်ျာဖက်မှ ထွန်ရေးသုံးကြောင်း, အလယ်ဗဟိုမှ ထွန်ရေးတကြောင်းအားဖြင့် ထွန်ရေးအကြောင်း ခုနစ်ကြောင်းတို့ ခဲထွက်၍ သွားကြလေသည်။

ဇမ္မူဒိပ်ကျွန်းအပြင်၌ နေကြသော သူတို့သည် ထမင်း, မျိုးရိက္ခာ, ငွေ, ရွှေ-စသည်တို့တွင် မိမိတို့ အလိုရှိရာကို မေလွယ်ကသူဌေးကြီးအိမ်မှသာလျှင် ယူငင်ကြရလေသည်။ ၅ကား ဘုန်းကြီးသူ ၅-ဦးတို့အကြောင်းတည်း။

ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး၏ အာဏာစက်ပြန့်နှံ့ရာ ရာဇဂြိဟ်ပြည်နယ်အတွင်း၌ ၅ မေလွယ်ကသူဌေးကြီးအပြင် ဇောတိကသူဌေး, ဇဋိလသူဌေး, ပုလ္လာသူဌေး, ကာကဝလိယသူဌေးဟူ၍ သူဌေးကြီးလေးဦးတိုလည်း ရှိကြသေး၏၊ မေလွယ်ကသူဌေးကြီးနှင့်သော် ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး၏ အာဏာစက် ပြန့်နှံ့ရာနယ်ပယ်၌ "အမိတဘောဂ = သုံးမကုန် စွဲမကုန် စည်းစိမ်ကုံလုံကြွယ်ဝသည့် သူဌေးကြီးပေါင်း" ၅-ဦးတို့ ရှိကြလေသည်။ ။(ထို ၅-ဦးတို့တွင် ပုလ္လာသူဌေးကြီး၏ အကြောင်းကား အထက် ဥတ္တရာဝတ္ထု၌ ထင်ရှားလတ္တံ့၊ ကျန်သူဌေးကြီး ၄-ဦးတို့၏ အကြောင်းအရာအကျဉ်းချုပ်ကို ၅ဆဋ္ဌမတွဲအဆုံး ၅ကျမ်းနိဂုံးအုပ်ခါနီးမှ ဖော်ပြပေအံ့)။

အမိတဘောဂ သူဌေးကြီး ၅-ဦးတို့တွင် တဦး အပါအဝင် ဖြစ်သော မေလွယ်ကသူဌေးကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် မိမိတို့၏ ဘဒ္ဒိယမြို့သို့ ရောက်တော်မူလာကြောင်း သတင်းစကား ကြားသိရလေလျှင် မိမိ၏ မြေးမ(=ဓနဥ္ဇယသူဌေး၏သမီး)ဝိသာခါသတို့သမီးကို ခေါ်၍ "ချစ်မြေး .... ဖိုးဖိုး ယခုပြောပြမည့် ကိစ္စသည် ချစ်မြေး၏အဖိုရာလည်း မဂ်လာကောင်းမှု ကုသိုလ်ဖြစ်၏၊ ဖိုးဖိုးတို့၏ အဖိုရာလည်း မဂ်လာကောင်းမှု ကုသိုလ်ဖြစ်၏၊ ချစ်မြေး၏ ရံရွှေဖော် သတို့သမီးငါးရာတို့နှင့် အတူတကွ ရထားအစီးငါးရာတို့ကို ကိုယ်စီကိုယ်ငှ စီးကြလျက် ကျွန်မငါးရာ ခြံရံအပ်ကာ ချစ်မြေးသည် မြတ်စွာဘုရားအား ခရီးဦးကြိုဆိုမှု ပြုလေလော့"ဟု တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားလေ၏။

ခုနစ်နှစ်အရွယ်ကပင် ဝိသာခါ သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း

ဝိသာခါသတို့သမီးသည် အဖိုး၏တိုက်တွန်းစကားကို ကြားရလေလျှင် အားရဝမ်းသာစွာ အဖိုးပြောဆိုသည့်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားအား ခရီးဦးကြိုဆိုမှုပြုလေ၏၊ အထူးအားဖြင့် – (အဖိုးဖြစ်သူ မေဏ္ဍကသူဋ္ဌေးကြီးက သူဋ္ဌေး၏ဇာတိမာန်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အနီးထံမှောက်သို့ ရောက်အောင် ရထားစီး၍ သွားရမည်ကဲ့သို့ ပြောဆို မှာကြားလိုက်သော်လည်း) ဝိသာခါ သတို့သမီးသည် အကြောင်းဟုတ်သည်, မဟုတ်သည်တို့၌ လိမ္မာပါးနပ် ယဉ်ကျေးပြီးသူဖြစ်သောကြောင့် ရထားစီး၍ သွားသင့်လောက်သော မြေအရပ်တိုင်ရုံသာ ရထားစီး၍ သွားပြီးလျှင် (ရထားနှင့် သွားက အဂါရဝ = မရိုသေမှု ဖြစ်လောက်သည့် အရပ်သို့ ရောက်လျှင်) ရထားမှ ဆင်းသက်၍ ခြေလျင်သာလျှင် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ သွားရောက်, ရှိခိုးကာ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်နေလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝိသာခါသတို့သမီး(= သူဋ္ဌေးသမီး)အား သူမ၏ စရိုက်နှင့် လိုက်လျောညီညွတ်စွာ တရားဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏၊ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ ဝိသာခါသူဋ္ဌေးသမီးသည် ရုံးရွေဖော်သတို့သမီးငါးရာတို့နှင့် အတူတကွ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏ = သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်လေ၏။

မေဏ္ဍကသူဋ္ဌေးကြီးသည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၌ ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ဆည်းကပ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်နေလေ၏၊ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် မေဏ္ဍကသူဋ္ဌေးကြီးအားလည်း သူ၏စရိုက်နှင့် လိုက်လျောညီညွတ်စွာ တရားဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏၊ မေဏ္ဍကသူဋ္ဌေးကြီးသည် တရားဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌တည်၍ = သောတာပန်အရိယာဖြစ်ပြီး၍ မြတ်စွာဘုရား၌ကို နက်ဖြန် ကောင်းမှုကုသိုလ်အလှိုငှါ ပင့်ဖိတ်ပြီးလျှင် နောက်တနေ့၌ မိမိ၏အိမ်ဝယ်

မွန်မြတ်သော ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်း သံဃာကို ဆွမ်းပြုစုလုပ်ကျွေး ဆက်ကပ်လေ၏၊ ဤနည်းဖြင့် မေဏ္ဍကသူဌေးကြီးသည် လခွဲ(=၁၅-ရက်)ပတ်လုံး ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူခဲ့လေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဘဒ္ဒိယမြို့၌ ချွေတ်သင့်သော သတ္တဝါဝေနေယျ ရှိသလောက် သိတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူ၍ လောလောဆယ် ချွေတ်ရန် ဝေနေယျမရှိသောအခါ ဘဒ္ဒိယမြို့မှ ဖဲကြိုတော်မူလေ၏။

ဝိသာခါတို့မိသားစု သာကေတမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်း

သာဝတ္ထိပြည်ဝယ် ပသေနဒိကောသလ မင်းတရားသည်(မိမိတိုင်းနိုင်ငံ၌ အမိတဘောဂသူဌေးတဦးမျှ မရှိသေးရကား)ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား၏ အထံသို့ "ကျွန်ုပ်၏ အာဏာစက် ပြန့်နှံ့ရာ ကောသလတိုင်းနယ်ပယ်ဝယ် အမိတဘောဂသူဌေးအိမ်ထောင်စု တခုမျှ မရှိဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ နိုင်ငံသို့ အမိတဘောဂသူဌေးအိမ်ထောင်စု တခုခုကို ပို့လွှတ်စေလိုပါသည်"ဟူ၍ သဝဏ်လွှာ ပို့သစေလွှတ် တောင်းခံလေ၏။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကြီးသည် အမတ်တို့နှင့် ထိုအကြောင်းကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးလေ၏။ အမတ်တို့သည် "ကျွန်ုပ်တို့သည် အမိတဘောဂသူဌေးကြီးများ အိမ်ထောင်စုကိုကား မည်သည့်နည်းဖြင့်မျှ မပို့သနိုင်ကြပါကုန်၊ သို့သော်(ကောသလမင်းကြီး စိတ်ကျေနပ်လောက်အောင်)သူဌေးသားတယောက်ကို ပို့သကြကုန်စို့"ဟု တိုင်ပင်ညီညွတ်ကြ၍ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏သား ဓနဥ္ဇယသူဌေးကို ကောသလတိုင်းသို့ သွားရောက်နေထိုင်ရန် တောင်းပန်စကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကြီးသည် အမတ်တို့၏စကားကို ကြားသိရ၍ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏ သား ဖြစ်သူ ဓနဥ္ဇယသူဌေးကို ကောသလတိုင်းသို့ သွားရောက်နေထိုင်ရန် တောင်းပန်စကား ပြောကြား၍ ပို့သစေလွှတ်လေသည်။

(ဤ၌၌။ ။ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် ကောသလမင်းကြီးနှင့် ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကြီးတို့သည် အချင်းချင်း နှမ၏လင်=မောင်လယ်

နှမလယ် တော်စပ်ကြ၍ ကောသလမင်းကြီးက ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးထံသို့ သွားရောက်၍ သူဌေးကြီးတဦးဦးကို မိမိ၏ကောသလတိုင်းသို့ ပို့လွှတ်ရန် တောင်းခံသောအခါ ဗိမ္မိသာရမင်းတရားကြီးသည် သူဌေးကြီးများကို မတုန်လှုပ်, မချောက်ချားစေနိုင်သဖြင့် မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏သား ဓနဥ္ဇယသူဌေးကို ကောသလတိုင်းသို့ လိုက်ပါနေထိုင်ရန် တောင်းပန် တိုက်တွန်း၍ ဓနဥ္ဇယသူဌေးက သဘောတူသဖြင့် ထိုဓနဥ္ဇယသူဌေး အိမ်ထောင်စုကို ကောသလမင်းကြီးနှင့်အတူ ထည့်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်)။

ဓနဥ္ဇယသူဌေးသည် ဘဒ္ဒိယမြို့မှ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့၍ သာဝတ္ထိပြည်မှ ခုနစ်ယူဇနာ ဝေးကွာသည့် နေထိုင်ရန်ချမ်းသာမည့်အရပ်သို့ ရောက်လေလျှင် ကောသလမင်းကြီးကို "ဤအရပ်သည် မည်သူ၏နိုင်ငံနည်း" ဟု မေး၍ ကောသလမင်းကြီးက "သူဌေး....ငါ၏နိုင်ငံဖြစ်သည်" ဟု ပြောလေလျှင် ဓနဥ္ဇယသူဌေးသည် "ဤအရပ်မှ သာဝတ္ထိပြည်သည် မည်မျှဝေးကွာပါသနည်း" ဟု မေးလေ၏။ ကောသလမင်းကြီးက "ခုနစ်ယူဇနာထက်၌ သာဝတ္ထိပြည် ရှိ၏" ဟု မိန့်ဆိုလေလျှင် ဓနဥ္ဇယသူဌေးသည် "အကျွန်ုပ်တို့ နေဖို့ရန် သာဝတ္ထိမြို့တွင်းသည် ကျဉ်းမြောင်းပါ၏၊ အကျွန်ုပ်တို့၏ အခြံအရံလူကား များလှစွာ၏၊ အရှင်မင်းကြီးတို့ နှစ်သက်ကျေနပ် တော်မူကြပါလျှင် အကျွန်ုပ်တို့သည် ဤအရပ်၌ပင် မြို့တည်၍ နေကြပါရစေ" ဟု ခွင့်ပန်စကား ပြောကြားလေ၏။ ကောသလမင်းကြီးသည် "ကောင်းပြီ" ဟု ဝန်ခံ၍ ထိုအရပ်၌ မြို့သစ်ဖန်တီးပြီးလျှင် ဓနဥ္ဇယသူဌေးအား အပ်နှင်း၍ သွားလေ၏။ ထိုအရပ်ဝယ် ကိုယ်တိုင်ပင် နေထိုင်ရန်ဌာနကို ယူအပ်လေသောကြောင့် မြို့၏အမည်မှာ "သာကေတ" မြို့ဟု မည်တွင်လေသည်။

သာဝတ္ထိပြည်၌ မိဂါရသူဌေးကြီး၏သား ပုဏ္ဏ္ဍဝဒူနသတို့သားသည် အရွယ်သို့ရောက်ရှိလေပြီ၊ ထိုအခါ ပုဏ္ဏ္ဍဝဒူနသတို့သား၏ဖခင် မိဂါရသူဌေးကြီးသည် "ငါ့သား အရွယ်သို့ရောက်ခဲ့လေပြီ၊ ယခုအချိန်ကား ငါ့သားကို အိမ်ရာဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ရမည့် အချိန်ဖြစ်လေသည်" ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍ "ငါတို့နှင့် ဇာတ်တူအမျိုးအိမ်မှ သတို့သမီးကို ရှာကြလော့" ဟု မှာထားပြောဆိုကာ အကြောင်းဟုတ်သည်, မဟုတ်သည်၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာကြသည့်

ယောက်ျားတို့ကို စေလွှတ်လေ၏။ ထိုသတ္တိသမီးရှာသော လူများသည် သာဝတ္ထိပြည်၌ မိမိတို့ နှစ်သက်အပ်သည့် သတ္တိသမီးကို မတွေ့မမြင်ကြရ၍ သာကေတမြို့သို့ သတ္တိသမီးအရှာ သွားရောက်ကြလေ၏။

ထိုနေ့၌ ဝိသာခါသူဌေးသမီးသည် မိမိနှင့်အရွယ်တူ ရံရွှေဖော် သတ္တိသမီးငါးရာတို့ ခြံရံအပ်လျက် ရေသဘင်ကစားရန် မြို့၏ အပြင်ဖက်ရှိ ရေကန်ကြီးတခုသို့ သွားရောက်လေ၏။ သတ္တိသမီးရှာသော သာဝတ္ထိပြည်သား လူများသည်လည်း သာကေတမြို့တွင်း၌ လှည့်လည်ကြ၍ မိမိတို့ ကျေနပ်နှစ်သက်လောက်သည့် သတ္တိသမီးကို မတွေ့မမြင်ကြရကား မြို့ပြင်ပတံခါးဝ၌ ရပ်တည်နေကြလေကုန်၏။ ထိုအချိန်၌ မိုးကြိုး စ၍ ရွာသွန်းလေ၏။ ထို အခါ ဝိသာခါနှင့်အတူ မြို့မှထွက်ခဲ့ကြသော သတ္တိသမီးငါးရာတို့သည် မိုးစွတ်မည်မှ ကြောက်ကြသောကြောင့် အလျင်အမြန် ပြေးသွားကြကာ စရပ်တဆောင်သို့ ဝင်ရောက်တည်းခိုကြလေ၏။ သတ္တိသမီးရှာသူများသည် ထိုသတ္တိသမီးငါးရာတို့ အတွင်းမှာလည်း မိမိတို့ကျေနပ်နှစ်သက်လောက်သော သတ္တိသမီးကို မတွေ့မမြင်ကြရကုန်။

အထူးအားဖြင့် ထိုသတ္တိသမီးငါးရာတို့၏နောက်မှ ဝိသာခါသူဌေးသမီးသည် မိုးရွာသည်ကိုလည်း မရေမတွက်ပဲ မဆောမလျင်(ဒုန္ဒြေရရ)သွားခြင်းဖြင့် မိုးအစွတ်ခံလျက်သာ နောက်ဆုံးမှ စရပ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာလေ၏။ သာဝတ္ထိပြည်သား သတ္တိသမီးရှာသည့် လူကြီးများသည် ဝိသာခါကို မြင်ကြရသည်ရှိသော် "ဤလောကဝယ် ရုပ်ရည်အဆင်း တင့်တယ်လှပခြင်း ရှိသော သတ္တိသမီးသည် ဤ(ယခုတွေ့မြင်ရသည့်) သတ္တိသမီးလျင် လွန်သောအတိုင်းအရှည်ရှိသည် ဖြစ်လေရာ၏(=ဤယခု တွေ့မြင်ရသည့် သတ္တိသမီးထက် တင့်တယ်လှပသော သတ္တိသမီးဟူ၍ မရှိနိုင်လေရာ)။ ဤရုပ်ရည်အဆင်းဟူသည်ကား အချို့သော သတ္တိသမီးများ၏အဖို့ရာ သလဲသီးမှည့်ကဲ့သို့ နုနယ်ထွတ်ထွတ် ဖြစ်ရှိနိုင်ပေသည်။ စကားစကို ဖြစ်စေ၍ ပြောဆိုကြသည့်ကြမ္မသာလျင်

'ဤသတို့သမီးသည် ချီမြှောက်သော နှုတ်သံစကား ရှိ၏, မရှိ၏' ဟု သိနိုင်ကြပေလိမ့်မည်" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကြလေ၏။ ထိုနောက် လူကြီးများနှင့် ဝိသာခါသူဌေးသမီးတို့ စကားအပြန်အလှန် မေးကြ, ဖြေကြသည်မှာ—

(လူကြီးများ) သမီး....သမီးသည် အလွန်အရွယ်ရင့် ရော်သော မိန်းမကြီးကဲ့သို့ သွားဘိတကား။

(ဝိသာခါ) ဖခင်တို့....ဖခင်တို့သည် အဘယ်ကို မြင်၍ ဤသို့ ပြောဆိုကြပါသနည်း။

(လူကြီးများ) သင်ချစ်သမီးနှင့် အတူတကွ ကစား ဖော်ဖြစ်ကြသည့် အခြားသတို့သမီးများသည် မိုးစွတ်အုံသည်မှ ကြောက်ကြသောကြောင့် အဟုန်လျင်စွာ ပြေးလာကြ၍ ဤစရပ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခိုလှုံကြပါသည်၊ သင်ချစ်သမီးသည်ကား အရွယ်ကြီးသော မိန်းမကြီးကဲ့သို့ ခြေလှမ်းကိုလွန်၍ မလာခဲ့ချေ၊ ထဘီကို မိုးစွတ်မည်ကိုလည်း သင်ချစ်သမီးကား မရေတွက်ပေ၊ အကယ်၍များ ချစ်သမီးကို ဆင်ဖြစ်စေ, မြင်းဖြစ်စေ လိုက်လာခဲ့လျှင် ချစ်သမီးသည် ဤကဲ့သို့ပင် နုံနုံနွေးကန် ပြုလုပ်မည်လော။

(ဝိသာခါ) ဖခင်တို့....ထဘီများဆိုသည်မှာ လောကဝယ် ရုခဲသော အရာမဟုတ်ပါ၊ သမီး၏အိမ်မှာ ထဘီများကို ရလွယ်လှပါကုန်၏။ အရွယ်ရောက်သည့် မာတုဂါမ မင်းမိန်းမတို့ဟူသည်ကား ရောင်းကုန်နှင့်တူကြပါသည်၊ မတော်တဆ ပြေးသွားသဖြင့် လက်သော်ငင်း, ခြေသော်ငင်း ကျိုးသွားခဲ့ပါမူ အင်္ဂါချို့တဲ့သော မာတုဂါမမင်းမိန်းမကို ယောကျ်ားတို့သည် စက်ဆုပ်ရွံရှာ တံတွေးထွေး၍သာ သွားကြပါကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် သမီးသည် ဖြေးဖြေးသာ လာခဲ့ပါသည်။

ထိုအခါ လူကြီးများသည် “ဤဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းအပြင်မှာ ဤသတို့သမီးနှင့် တူညီသော မင်းမိန်းမသည် မရှိချေ၊ ရုပ်ရည်အဆင်းတင့်တယ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသကဲ့သို့ ချေချေငံငံ ပြောဆိုသောအသံမှာလည်း သာယာချိုမြိန်လှပေ၏။ အကြောင်းဟူတ်သည့်, မဟုတ်သည်ကို သိ၍ ပြောဆိုပေ၏ = အရည်အချင်း, အဆင်းအသံ = ဤနှစ်တန်နှင့် လောက်ငံကုံလုံသူ ဖြစ်ပေ၏”ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ကြပြီးလျှင် ဝိသာခါ၏အပေါ်၌ ပန်းလုံးကို ပစ်တင်လိုက်ကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ ဝိသာခါသူဌေးသမီးသည် “ငါကား ရှေးအခါက အသိမ်းအပိုက် မခံရသေးသူ ဖြစ်ချေသည်၊ ယခုမှာကား အသိမ်းအပိုက်ခံရပြီးသူ ဖြစ်ချေပြီ”ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ ယဉ်ကျေးသောအခြင်းအရာဖြင့် ထိုနေရာမှာပင် မြေ၌ ထိုင်လိုက်လေ၏။ ထိုအခါ လူကြီးများသည် ဝိသာခါသူဌေးသမီးကို ထိုနေရာ၌ပင် တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာဖြင့် ဝန်းရံကြလေကုန်၏။ ဝိသာခါသူဌေးသမီးသည် တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာ ဝန်းရံပြီး၍ ဖုံးလွှမ်းအုပ်ခြုံ လုံလဲသောအဖြစ်ကို သိရှိပြီးမှ ကျွန်မအပေါင်းခြံရံလျက် မိမိအိမ်သို့ သွားလေ၏။ မိဂါရသူဌေး၏ လူကြီးများသည်လည်း ဝိသာခါသူဌေးသမီးနှင့် အတူတကွပင် ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီး၏အထံသို့ လိုက်ပါသွားရောက်ကြလေကုန်၏။

ထိုနောက် ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီးနှင့် လူကြီးများ အချင်းချင်းကြောင်းလမ်းစကား ပြောကြားကြသည်မှာ—

(ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီး) အမောင်တို့.....အမောင်တို့သည် အဘယ်ရွာ၌ နေသူများ ဖြစ်ကြပါသနည်း။

(လူကြီးများ) အရှင်သူဌေးမင်း.....အကျွန်ုပ်တို့သည် သာဝတ္ထိပြည်နေ မိဂါရသူဌေးမင်း၏ လူကြီးများ ဖြစ်ကြပါသည်။ အကျွန်ုပ်တို့၏ သူဌေးမင်းက အရှင်သူဌေးမင်းတို့၏အိမ်မှာ အရွယ်ရောက်သော သမီးကညာရှိသည်ဟု သတင်းကြား၍ အကျွန်ုပ်တို့ကို ကြောင်းလမ်းစကား ပြောကြားကြရန် စေလွှတ်အပ်ပါကုန်သည်။

(ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီး) ကောင်းပြီ အမောင်တို့....အမောင်တို့၏ သူဌေးသည် စည်းစိမ်ဥစ္စာအနေအားဖြင့် ငါတို့နှင့် မတူညီသော်လည်း အမျိုးဇာတ်အားဖြင့်မူ (သူဌေးမျိုးဖြစ်၍)တူညီပေ၏။ စည်းစိမ်ရော, အမျိုးဇာတ်ပါ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့် တူညီမှုတည်းဟူသော ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသူကိုကား လောကဌ္ဌ ရခဲလှပေ၏၊ အမောင်တို့သည် ပြန်ကြကုန်လော့၊ အမောင်တို့၏ သူဌေးအား ငါတို့က လက်ခံလိုက်ကြောင်းကိုသာ ပြောကြားကြလော့။

မိဂါရသူဌေး၏ လူကြီးများသည် ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီး၏ စကားကို ကြားနာကြပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ပြန်ခဲ့ကြ၍ မိဂါရသူဌေးအား ဝမ်းမြောက်ဖွယ်စကား, တိုးပွါးမည့်စကား ပြောကြားပြီးလျှင် “အရှင်သူဌေးမင်း....အကျွန်ုပ်တို့သည် သာကေတမြို့ဝယ် ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီး၏ အိမ်ဌ သမီးဝိသာခါ သတို့သမီးကို ရအပ်ခဲ့ပါပြီ”ဟု ပြောဆိုကြလေကုန်၏။ ထိုစကားကို ကြား၍ မိဂါရသူဌေးသည် “မြတ်သောအမျိုးကြီးအိမ်ဌ ငါတို့သည် သတို့သမီးကို ရအပ်ပြီတဲ့”ဟု နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိလျက် ထိုခဏမှာပင် ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီးအထံသို့ “ယခု(ရက်များမကြာမီ)ပင်လျှင် သတို့သမီးကို လာရောက်ဆောင်ယူကြပါမည်၊ ပြုသင့်ပြုထိုက်သော ကိစ္စများကို ပြုလုပ်ထားကြစေချင်ပါသည်”ဟု သတင်းစကား သဝဏ်လွှာပါးလိုက်လေ၏။ ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီး ကလည်း မိဂါရသူဌေးအထံသို့ “ဤပြုသင့်ပြုထိုက်သောကိစ္စများကို အသင့်ပြုလုပ်ထားဖို့ရန် ငါတို့အဖို့ ဝန်မလေးပါ=တာဝန်မဟုတ်ပါ၊ စင်စစ်သော်ကား သူဌေးကြီးသည်သာ မိမိပြုလုပ်ရွက်ဆောင်ရမည့်ကိစ္စကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်စေချင်ပါသည်”ဟု အတုံ့သတင်းစကား သဝဏ်လွှာပြန်၍ပါးလိုက်လေ၏။

ကောသလမင်းကြီး ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပွဲသို့ လိုက်ပါခြင်း

မိဂါရသူဌေးသည် ကောသလမင်းကြီးထံသို့ သွားရောက်၍ “အရှင်မင်းကြီး....အကျွန်ုပ်မှာ မင်္ဂလာကိစ္စတခုဖြစ်ရှိလာပါသည်၊ အရှင်မင်းကြီး၏ ကျွန်ရင်း ပုဏ္ဏ၀ဓုနသတို့သား၏အတွက် ဓနဥ္ဇယ

သူဌေးကြီး၏သမီး ဝိသာခါမည်သော သတို့သမီးကို သွားရောက် ဆောင်ယူရပါမည်၊ အကျွန်ုပ်အား သာကေတမြို့သို့ သွားရောက် ရန် ခွင့်ပြုတော်မူကြပါကုန်လော့”ဟု ခွင့်ပန်စကား လျှောက်ထား လေ၏။ ကောသလမင်းကြီးက “ကောင်းပြီသူဌေးကြီး....ငါတို့ ကော လိုက်ပါရန် လိုအပ်ပါသေးသလော”ဟု မေးမြန်းလေလျှင် မိဂါရသူဌေးသည် “အရှင်မင်းကြီး....အရှင်မင်းကြီးတို့ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လိုက်ပါခြင်းကို အကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့သောသူများသည် အဘယ်သို့လျှင် ရနိုင်ပါမည်နည်း(= ရဖို့ရန်မလွယ်ကူ-ဟု ဆိုလို သည်)”ဟူ၍ ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ ကောသလ မင်းကြီးသည် အမျိုးကြီးနှစ်ဖက်အား ချီးမြှောက်မှုကို ပြုလိုရကား “ရှိပါစေ သူဌေးကြီး....၊ ငါသည်လည်း လိုက်ပါပေအံ့”ဟု ဝန်ခံ စကား ပြောကြား၍ မိဂါရသူဌေးကြီးနှင့်အတူ သာကေတမြို့သို့ လိုက်ပါလေ၏။

ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီးသည်လည်း “ယခုအခါ မိဂါရသူဌေးသည် ကောသလမင်းကြီးကိုပါ ခေါ်ဆောင်၍ ငါတို့၏ သာကေတမြို့သို့ လာနေပြီတဲ့”ဟု သတင်းစကား ကြားသိရလေလျှင် ကိုယ်တိုင်ပင် ခရီးဦးကြိုဆို၍ မင်းကြီးကို တမြတ်တနိုး ခေါ်ယူခဲ့ကာ မိမိ၏ နေအိမ်သို့သွားလေ၏။ အိမ်ရောက်လျှင်ပင် မင်းကြီးအတွက်၎င်း, မင်းကြီး၏ စစ်သည်ဗိုလ်ပါအတွက်၎င်း, မိဂါရသူဌေးနှင့်တကွ လူများအတွက်၎င်း နေရာထိုင်ခင်း, ပန်း, နံ့သာ, ထမင်း-စသည် အလုံးစုံကို အပြီးစီမံလေ၏။ “ဤသူအတွက် ဤအရာဝတ္ထုကို ရမှသင့်မည်၊ ဤသူအတွက် ဤအရာဝတ္ထုကို ရမှသင့်မည်”ဟု အားလုံးအတွက် လိုအပ်သည့် အရာဝတ္ထုမှန်သမျှကို ဓနဥ္ဇယ သူဌေးကြီးသည် ကိုယ်တိုင်ပင် သိရှိဆင်ခြင် ပြည့်စုံအောင် စီရင် လေ၏။ ထိုထိုလူအများတို့သည် “ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီးသည် ငါတို့ အားသာ ဂရုတစိုက်ပူဇော်မှုကိုပြု၍ နေ၏”ဟု ကြံစည်မှတ်ထင် ကြလေကုန်၏။

တနေ့သ၌ ပဿေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် ဓနဥ္ဇယသူဌေး ကြီးအထံသို့ “သူဌေးကြီးသည် ငါတို့လူတွေ အလွန်များလှသည့်

အတွက် အခါလေးမြင့် ငါတို့အား ပြုစု, ကျွေးမွေးမှုကို ပြုလုပ်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ သို့ရကား သတို့သမီး၏ သာဝတ္ထိသို့ လိုက်ပါသွားရောက်ရန်အခါကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားစေချင်သည်”ဟု သတင်းစကား ပို့သစေလေ၏။ ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီးကလည်း မင်းကြီးအထံသို့ “ယခုအခါ မိုးကာလသို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ၊ လေးလကြာစစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့ လှည့်လည်သွားနိုင်ကြမည် မဟုတ်ပါ၊ အရှင်မင်းကြီး၏ စစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့အတွက် ရသင့်သမျှညဿုံ (လိုအပ်သမျှညဿုံ)အလုံးစုံသည် အကျွန်ုပ်၏တာဝန် ဖြစ်ပါစေ၊ စင်စစ်သော်မူ အရှင်မင်းကြီးသည် အကျွန်ုပ်က ပို့သသောအခါမှ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ပြန်ကြွစေချင်ပါသည်”ဟု သတင်းတုံ့တဖန် ပို့သစေပြန်လေ၏။

ထိုအချိန်မှစ၍ သာကေတ တမြို့လုံးသည် အမြတမ်း ပွဲလမ်းသဘင် ခံနေသောရွာကြီးကဲ့သို့ ဖြစ်၍နေလေ၏။ ဤနည်းဖြင့် ဝါတွင်းသုံးလလွန်မြောက် သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော်သို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ။ အထူးအားဖြင့် ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီးက မိမိ၏သမီး ဝိသာခါ ဆင်မြန်းဖို့ရန် စိမံနေသော မဟာလတာတန်းဆာကြီးကား အပြီးသို့မရောက်သေးချေ။ ထိုအခါ ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီး၏ အလုပ်အမှုဆောင်လူကြီးတို့သည် သူဌေးကြီးထံ လာရောက်ကြ၍ “အရှင်သူဌေးမင်း....အခြားကြွင်းကျန်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုများ မရှိသောဟူ၍, မပြည့်စုံသောဟူ၍ မရှိပါ၊ မပြည့်စုံသောအရာဝတ္ထုမှာ စစ်သည်ဗိုလ်ပါ ပရိသတ်အတွက် ထမင်းချက်ဖို့ရန် ထင်းများမလောက်မင ဖြစ်နေကြပါသည်”ဟု ဓနဥ္ဇယသူဌေးကြီးအား လာရောက် ပြောကြားကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ သူဌေးကြီးက “အမောင်တို့.....သွားကြကုန်၊ ဆင်တင်းကုပ်, မြင်းတင်းကုပ်များကို ဖျက်ခွါ၍ ထင်းအဖြစ် အသုံးပြုကာ ထမင်းချက်ကြကုန်လော့” ဟု အမိန့်ပေး ပြောဆိုသဖြင့် အလုပ်အမှုဆောင်လူကြီးများသည် သူဌေးကြီးပြောဆိုသည့်အတိုင်း ဆင်တင်းကုပ်, မြင်းတင်းကုပ်များကို ဖျက်ခွါ၍ ထင်းအဖြစ် အသုံးပြုကြကာ ထမင်းချက်ကြသဖြင့် လ-ဝက် (=၁၅-ရက်အချိန်) လွန်ခဲ့ပြန်လေ

၏။ လ-ဝက် (=၁၅-ရက်) လွန်သောအခါ အလုပ်အမှုဆောင် လူကြီးများသည် သူဌေးကြီးအား "အရှင်သူဌေးမင်း....ထင်းများ မလောက်ငပါကုန်"ဟု တဖန် ပြောကြားကြပြန်ကုန်၏။ ထိုအခါ ဓနုဥယသူဌေးကြီးသည် "အမောင်တို့....ယခုအခါ၌ မိုးကာလ ဖြစ်၍ ထင်းများကို ရနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ မောင်တို့ပြုလုပ်ကြစေ ချင်သည်မှာ ငါတို့၏ ပုဆိုးကျိုတိုက် (=အဝတ်ဂိုဒေါင်) များကို ဖွင့်၍ ပုဆိုးကြမ်း အထည်ကြမ်းတို့ကို ယူဆောင်ကြကာ ကြိုး အလွန်း ပြုလုပ်ကြလျက် ဆီအိုးကြီးများ၌ စိမ်ပြီးလျှင် ထမင်းချက် ကြစေလိုသည်"ဟု အမိန့်ပေးစကား ပြောကြားလေ၏။ ဤ နည်းဖြင့် ထမင်းချက်၍ လာခဲ့ကြရာ လေးလတင်းတင်းပြည့်၍ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့သို့ ရောက်ခဲ့လေ၏။ ထိုအခါ၌ မဟာ လတာတန်းဆာကြီးလည်း ပြီးဆုံးလေ၏။

ထိုအခါ ဓနုဥယသူဌေးကြီးသည် သမီးဝိသာခါအတွက် မဟာလတာတန်းဆာကြီး ပြီးဆုံးကြောင်းကို ကြားသိရ၍ "နက် ဖြန်ခါ သတို့သမီးကို သတို့သားအိမ်သို့ ပို့သရတော့မည်" ဆိုရ သောယနေ့၌ သမီးဝိသာခါကို မိမိအနီး၌ ထိုင်နေစေပြီးလျှင် "ချစ်သမီး....အရှင်သခင် လင်၏အိမ်၌ နေထိုင်သော အိမ့်ရှင်မ မည်သည် ဤမည် ဤမည်သောအကျင့်ကို သင်ကြားတတ်မြောက် ခြင်းငှါ သင့်၏"ဟု အဆုံးအမ = ဩဝါဒကို ပေးလေ၏။ ထို အချိန်၌ မဂဓရဿူဌေးသည် အခြားမဲ့ဖြစ်သော တိုက်ခန်း၌ ထိုင်နေ လျက် ဓနုဥယသူဌေးကြီးက သမီးဝိသာခါအား ပေးအပ်သော ဩဝါဒ = အဆုံးအမကို နားစိုက်၍ ထောင်နေလေ၏။ ဓနုဥယ သူဌေးကြီးကလည်း သမီးဝိသာခါကို ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဆုံးမသင်ကြားပေးလေသည်—

"ချစ်သမီး.....ယောကျ်ားမအိမ်၌နေသော ချွေးမမည်သည်—

(၁) အိမ်တွင်းကမီးကို အပြင်သို့ မထုတ်ဆောင်ရ၊

(၂) အပြင်အပ အိမ်ကမီးကို မိမိအိမ်တွင်းသို့ မသွင်း ဆောင်ရ၊

(၃) ပြန်ပေးသောသူတို့အား သာ ပေးရမည်၊
(၄) ပြန်မပေးသောသူတို့အား မပေးရ၊
(၅) ပေးသော်၎င်း, မပေးသော်၎င်း ပေးရမည်၊
(၆) ချမ်းသာစွာ ထိုင်နေရမည်၊
(၇) ချမ်းသာစွာ စားရမည်၊
(၈) ချမ်းသာစွာ အိပ်ရမည်၊
(၉) မီးကို ရှိသေစွာ ပြုစုလုပ်ကျွေးရမည်၊
(၁၀) အိမ်တွင်းနတ်တို့ကို ရှိခိုးရမည်”—

ဟု ဤဩဝါဒ ၁၀-ပါးကို သင်ကြားဆုံးမပေးလေသည်။ (ဤဩဝါဒ ၁၀-ချက်၏ အဓိပ္ပါယ်ဆိုလိုရင်းကို အောက် မဟာဗုဒ္ဓဝင် စတုဏ္ဍတွဲ စာမျက်နှာ ၄၇၉-၄၈၀-တို့၌ ပြန်၍ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

ဓနञ္ဇယသူဌေးကြီးသည် သမီးဝိသာခါအား ဤဩဝါဒ ၁၀-ပါးကို ပေးပြီးလျှင် နောက်တနေ့၌ အားလုံးသော အသင်းအပင်းတို့ကို စုဝေးစေ၍ မင်း၏စစ်တပ်အလယ်၌ ပညာရှင်သူကြွယ်ရှစ်ဦးတို့ကို အာမခံယူစေ၍ “အကယ်၍ ရောက်လေရာ အရပ်၌ ကျွန်ုပ်သမီး၏အတွက် အပြစ်တစုံတရာ ဖြစ်ရှိခဲ့သော် အမောင်ပညာရှင်သူကြွယ်ကြီးရှစ်ဦးတို့က သုတ်သင် ဖြေရှင်းပေးကြပါလေ”ဟု မှာထားပြောဆိုပြီးနောက် မိမိသမီး ဝိသာခါကို ကိုးကွယ်ရာတန်သော မဟာလတာတန်းဆာဖြင့် တန်းဆာဆင်စေလေသည်၊ သမီးအား နှံသာမှန့်ဖိုးအနေဖြင့် လှည်းအစီးပေါင်း (၁၅၄) တရာ့ငါးဆယ့်လေးစီးတို့က ဥစ္စာကို ပေးလေသည်၊ သမီးနှင့် အတူတကွ အမြဲမပြတ် သွားလာလှည့်လည်ကြမည့် ကျွန်မငါးရာတို့ကိုလည်း, အာဇာနည်မြင်းကသော ရထားအစီး ငါးရာတို့ကိုလည်း, အသုံးအဆောင်အမျိုးစုံကိုလည်း တမျိုး တမျိုး လျှင် တရာစီ တရာစီကိုလည်း ပေးလေသည်။ ထိုသို့ပေးပြီးမှ ကောသလမင်းကြီးနှင့် မိဂါရသူဌေးကို အလျင်လက်ဦး သွားရောက်နှင့်ရန် လွှတ်လိုက်လေ၏။

ထိုနောင်မှ ဓနဥ္စယသူဌေးကြီးသည် သမီးဝိသာခါ သွားတော့မည့်အချိန်၌ နွားခြံအုပ်လူကြီးများကို ခေါ်စေပြီးလျှင် "အမောင်တို့....ငါ့သမီး၏အဖိုရာ ရောက်လေရာအရပ်၌ နွားနို့သောက်သုံးရန် နို့စာနွားမများကိုလျှင်း, ယာဉ်က-ရန် ဥသဘနွားလားတို့ကိုလျှင်း လိုပေလိမ့်မည်၊ သို့ရကား ငါ့သမီးသွားမည့်လမ်း၌ နွားခြံကိုဖွင့်၍ အနံ = အပြန့်ပမာဏအားဖြင့် ရှစ်ဥသဘ (တဥသဘလျှင် တာ ၂၀-ရှိသည်) အရပ်သို့တိုင်တိုင် နွားအပေါင်းဖြင့် ပြည့်စေ၍ သုံးဂါဝုတ်ထက်၌ ဤအမည်ရှိသောရေစားထားသည့် ချောက်ကြီးရှိသည်၊ နွားအုပ်အဦးအဖျားထိုနေရာသို့ ရောက်မှ စည်သံအချက်အမှတ်ပေး၍ နွားခြံကိုဝိတ်ကြလော့" ဟု ပြောဆိုအမိန့်ပေးလေ၏။ နွားခြံအုပ်လူကြီးများသည် ကောင်းပါပြီဟု ဝန်ခံ၍ သူဌေးကြီး ပြောဆိုမိန့်ကြားသည့်အတိုင်း ရွက်ဆောင်စီမံ ပြုလုပ်ကြလေကုန်၏။ နွားခြံတံခါးကို ဖွင့်အပ်သည်ရှိသော် အရေအသား ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးကြသည့် နို့စာနွားမတို့သာလျှင် ထွက်ကြလေကုန်၏၊ တံခါးကိုဝိတ်အပ်သော်ကား ဝိသာခါ၏ ရှေးကောင်းမှု (= ကသိုပမြတ်စွာသာသနာဝယ် သံဃာတော်များဆွမ်းစားပြီးသော်လည်း "အရှင်တို့....ဤခဲ့ဖွယ်, ဘောဇဉ်ကား သလိပ်, သည်းခြေ, လေဒါသကို အထူးနိုင်နင်းပါသည်" ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် မစားချင် စားချင်အောင် လျှောက်ထားကာ လိုသည်ထက် ပို၍လှူဒါန်းခဲ့သော ကောင်းမှု) ကုသိုလ်အစွမ်းကြောင့် အားအင်ခိုင်ဖြိုးခိုင်းနွားကြီးများ နွားသိုးများသည်လည်း ခြံကို ခုန်ကျော်၍ အပြင်သို့ထွက်ကြကာ လမ်းခရီးသို့ အပြီးလိုက်ပါကြလေကုန်၏။

ဝိသာခါ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ဝင်ပုံ

ထိုနောက် ဝိသာခါသူဌေးမသည် သာဝတ္ထိပြည် မြို့တံခါးဝသို့ ရောက်လတ်သော် "ငါသည် ဖုံးကွယ်သောယာဉ်၌ ထိုင်၍တည်းမြို့သို့ဝင်ရကောင်းမည်လော၊ သို့မဟုတ် ရထား၌ ရပ်တည်ကာ ကိုယ်ကို ထင်စွာပြ၍ ဝင်ရကောင်းမည်လော" ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်မိလေ၏။ ထိုနောက်ဆက်၍ ဝိသာခါသူဌေးမ၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ်

“ဖုံးကွယ်သောယာဉ်ဖြင့် မြို့သို့ ဝင်သည်ရှိသော် ငါ့အဖို့ရာ မဟာလတာတန်းဆာ၏ ထူးကဲသောဂုဏ်ကျေးဇူးသည် ထင်ရှားလိမ့်မည်မဟုတ်”ဟု အကြံအစည်ဖြစ်ရှိလာလေသည်။ ဝိသာခါသူဌေးမသည် သာဝတ္ထိပြည်အလုံးအား မိမိကိုယ်ကို ထင်ရှားပြလျက် ရထားဦး ရပ်တည်ကာ မြို့တွင်းသို့ ဝင်လေ၏။ သာဝတ္ထိပြည်သူပြည်သားတို့သည် ဝိသာခါ၏ အသရေကို မြင်ကြရ၍ “ဝိသာခါသူဌေးမဆိုသည်မှာ ဤအမျိုးသမီးတဲ့, ဤသို့စင် အဆင်းရုပ်ရည် အသရေနှင့် ပြည့်စုံပါဘိ၏၊ ဤစည်းစိမ်အသရေသည်လည်း ဤအမျိုးသမီးအားသာလျှင် သင့်လျော် လျောက်ပတ်လှပါပေ၏” ဟု ပြောဆိုချီးမွမ်းကြလေကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ဝိသာခါသူဌေးမသည် ကြီးစွာသော စည်းစိမ်, အသရေဖြင့် မိဂါရသူဌေးအိမ်သို့ ဝင်လေသည်။

ဝိသာခါသူဌေးမ ရောက်လာသောနေ့မှာပင် မြို့သူမြို့သားအားလုံးတို့သည် “ငါတို့အား ဓနဥစ္စယသူဌေးကြီးသည် မိမိမြို့(သာကေတ)သို့ ရောက်ရှိကြစဉ်က ကြီးစွာသော ပူဇော်သက္ကာရယုယမှု ပြုစုခဲ့ပါပေသည်”ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကြကာ မိမိတို့စွမ်းအားအလျောက် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများကို ဝိသာခါသူဌေးမထံသို့ ပို့သကြလေ၏။ ဝိသာခါသူဌေးမသည် ပို့တိုင်း ပို့တိုင်းသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကို ထိုမြို့မှာပင် အခြားအခြားသော အိမ်တို့၌ အလုံးစုံပင် နှံစပ်အောင် ပေးစေပြန်လေ၏။ (ဤသို့လျှင် ဝိသာခါသည် ရောက်သည့်နေ့မှာပင် ပေးကမ်းခြင်း = ဒါနသင်္ဂဟတရားဖြင့် သာဝတ္ထိပြည်သူပြည်သားများ၏ စိတ်နှလုံးကို ယူကျုံးမိလေ၏။)

ထိုအခါ ဝိသာခါ၏အဖို့ရာ ညဉ့်ဦးယံ၏ အခြားမဲ့ကာလ၌ ထိုမိဂါရသူဌေးအိမ်ဝယ် အာဇာနည်မြည်းမတကောင်၏ ကိုယ်ဝန်သား ဖွားမြင်ခြင်းကိစ္စတရပ် ဖြစ်ပေါ်ကြွတွေ့လာလေ၏။ ဝိသာခါသူဌေးမသည် မိမိ၏အစေခံကျွန်မများကို ဆီမီးတိုင်များကို ကိုင်စေ၍ ထိုမြည်းမ (=လားမ) သားဖွားရာနေရာသို့ သွားရောက်ကာ မြည်းမ (=လားမ) ကို ရေနွေးဖြင့် ရေချိုးပေးစေ

ပြီး ဆီဖြင့် လိမ်းကျံစေပြီးနောက် မိမိနေရာဌာနသို့သာလျှင် သွားလေ၏။

မိဂါရသူဌေး၏ ဧည့်ခံပွဲ

မိဂါရသူဌေးသည်လည်း ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး သားအတွက် ထိမ်းမြားမင်္ဂလာဧည့်ခံပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်လေသည်၊ ထိုသို့ပြုလုပ်သည်ရှိသော် မိမိတို့မြို့ဦး ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူသည်ကိုပင် (မိန္ဆွာအယူရှိသူဖြစ်၍) နှလုံးမသွင်း=အမှတ်မရပဲ ခုနစ်ရက်မြောက် ရောက်သောနေ့၌ မိမိတအိမ်လုံးပြည့်အောင် အဝတ်မစည်း အချည်းနှီးသော တက္ကတွန်းရဟန်းတို့ကို ဖိတ်ခေါ်နေရာပေးပြီးလျှင် "ငါ၏သမီးသည် လာလော့၊ ရဟန္တာတို့ကို ရှိခိုးလှည့်လော့"ဟု ဝိသာခါထံသို့ သတင်းပို့စေလေ၏။ ဝိသာခါသူဌေးမသည်"ရဟန္တာများ"ဟူသော စကားကို ကြားရလျှင်ပင် သောတာပန် အရိယသာဝိကာဖြစ်ရကား အားရဝမ်းသာ ဖြစ်ရှိကာ ထိုတက္ကတွန်းရဟန်းတို့ ထိုင်နေရာအရပ်သို့ သွားရောက်၍ ထိုတက္ကတွန်းတို့ကို မြင်ရလေလျှင် "ဤသို့ သဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်သည် အဘယ်နည်းဖြင့်မျှ ရဟန္တာများ မဟုတ်ကြကုန်၊ အရှက်, အကြောက်=ဟိရိ, ဩတ္တပ္ပ လုံးဝကင်းသည့် တက္ကတွန်းတို့အထံသို့ အဘယ့်ကြောင့် ငါ့ကို ယောကျ္ဍမကြီးသည် ခေါ်ဘိသနည်း"ဟု စိတ်အပျက်ကြီးပျက်ကာ "ဓိ, ဓိ=ထို့, ထို့"ဟု ကဲ့ရဲ့၍ မိမိနေရာတိုက်ခန်းသို့သာလျှင် ပြန်သွားလေ၏။

အဝတ်မလွှမ်း တက္ကတွန်းတို့သည် ထိုအခြင်းအရာကို မြင်ကြရ၍ အားလုံး တပြိုင်နက် တညီတညွတ်တည်းပင် မိဂါရသူဌေးကို "သူဌေး....သင်သည် အခြားတပါးသော ချွေးမသတို့သမီးကို မရနိုင်ဘူးလော၊ (=ရနိုင်သည်သာ)၊ ရဟန်းဂေါတမ၏ တပည့်မကြက်သရေယုတ်မကြီးကိုမှ အဘယ့်ကြောင့် ဤသင့်အိမ်သို့ သွင်းဘိသနည်း၊ လျင်လျင်မြန်မြန် ထိုကာဠကဏ္ဏီ=ကြက်သရေမဲ့သည့် အယုတ်တမာမကို ဤအိမ်မှ နှင်ထုတ်လော့" ဟု ကဲ့ရဲ့စကားပြောကြားကြလေ၏။ ထိုအခါ မိဂါရသူဌေးသည် "ငါ့ကား ဤ

တက္ကတွန်းရဟန်းတို့၏ စကားကြောင့် ဤဝိသာခါခွေးမကို အိမ်မှ မနှင်ထုတ်နိုင်၊ ဤဝိသာခါခွေးမကား အမျိုးကြီး၏သမီး ဖြစ်လေသည်” ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ “ဆရာတို့....ငယ်ရွယ်သူတို့မည်သည် သိ၍ဖြစ်စေ, မသိမူ၍ဖြစ်စေ စိတ်လိုက်မာန်ပါပြုတတ်, ပြောတတ် ကုန်ရာပါသည်၊ ဆရာတို့သည် ဆိတ်ဆိတ်သာ နေကြပါကုန်လော့”ဟု တက္ကတွန်းတို့ကို ခွေးသိပ်စကား ပြောကြား၍ လွှတ်လိုက်လေ၏။

မိဂါရသူဌေး မခံမရပ်နိုင်အောင်ဖြစ်ခြင်း

ထိုနောက် ဝိသာခါသည် ယောကျွမမိဂါရသူဌေးကို (ခွေးမလိမ္မာပြုပြု) မြတ်သောပလ္လင်၌ ထိုင်နေစေ၍ ရွှေယောက်ချိုကို ကိုယ်တိုင်ကိုင်ကာ ရွှေခွက်၌ ရေမရောသည့် ချိုမြိန်သောနွားနှစ်ဃနာအပြည့်ထည့်လျက် တရိုတသေ ပြုစုလုပ်ကျွေးလေ၏။ မိဂါရသူဌေးသည်လည်း ခွေးမလိမ္မာ ဝိသာခါ၏ အပြုအစု အမှုအယုကို ခံယူကာ ရွှေခွက်၌ထည့်ထားသည့် ရေမရောသော ချိုမြိန်သောနွားနှစ်ဃနာကို မြိန်ရှက်စွာစားသုံး၍ နေလေ၏။ ထိုအချိန်၌ ဆွမ်းခံမထေရ်မြတ်တပါးသည် ဆွမ်းခံကြွရင်း မိဂါရသူဌေး၏ အိမ်တံခါးဝသို့ ရောက်တော်မူလာလေ၏။ ဝိသာခါသည် ထိုဆွမ်းခံမထေရ်ကို မြင်၍ “ငါကိုယ်တိုင် ယောကျွမ (မိန္ဆွာဒီဋ္ဌကြီး)အား ပြောကြားရန် မသင့်”ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိ၍ မထေရ်မြတ်ကို မိဂါရသူဌေး မြင်လောက်အောင် မိမိက ဖယ်ရှား၍ ရပ်တည်နေလေ၏။ မိဂါရသူဌေးသည်ကား ပညာမဲ့သူဖြစ်၍ မထေရ်ကို မြင်ပါလျက်လည်း မမြင်ယောင်ဆောင်ကာ မျက်နှာကို အောက်ချ၍ နွားနှစ်ဃနာကိုသာ စားသုံး၍နေလေ၏။

ဝိသာခါသူဌေးမသည် “မထေရ်ကို မြင်ပါလျက်လည်း ငါ့ယောကျွမ လူ့ဗဟာလကြီးသည် အမှတ်သညာကိုမျှ မပြုချေ” ဟု သိရှိရပ်မိကာ မထေရ်မြတ်အထံသို့ သွားရောက်၍ “ကန်တော့ဆွမ်းပါဘုရား.....၊ တပည့်တော်မ၏ ယောကျွမကြီးသည် အဟောင်း အမြင်းကိုသာ စားသုံး၍ နေပါသည်ဘုရား” ဟု ရှိခိုးလျှောက်ထားလေ၏။

မိဂါရသူဌေးသည် တက္ကတွန်းတို့ ပြောဆိုတုန်းကမူ သည်းခံနိုင်သေး၏၊ "အဟောင်းအမြင်းကိုသာ စားသုံး၍နေပါသည်" ဟု ပြောဆိုအပ်သော်ကား ထိုခဏမှာပင် မခံမရပ်နိုင်တော့ပဲ ရွှေခွက်မှ လက်ကိုဖယ်ပြီးလျှင် "ဤနို့ဃနာကို ဤနေရာမှ လွှတ်ရာဖယ်ရှား ဆောင်ယူသွားကြလော့၊ ဤဝိသာခါကိုလည်း ဤအိမ်မှ နှင်ထုတ်ကြ,ဆွဲထုတ်ကြလော့၊ မှန်၏—ဤဝိသာခါသည် ငါ့ကို ဤသို့စင် မင်္ဂလာရှိသောအိမ်၌ မင်္ဂလာနို့ဃနာထမင်း စားသုံးနေပါသည်ကို မစင်ကို စားသုံးသူဖြစ်အောင် ပြုမူပြောဆိုဘိ၏" ဟု အမိန့်ပေးစကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုသို့ပင် မိဂါရသူဌေးက ပြောကြားအပ်သော်လည်း ထိုအိမ်မှာရှိသမျှ အလုံးစုံသော ကျွန်များ,အလုပ်သမားများသည် ဝိသာခါ၏ ဥစ္စာများ=လူများသာဖြစ်ကြကုန်၏၊ သို့ရကား အဘယ်သူသည် ဝိသာခါကို လက်၌ဖြစ်စေ, ခြေ၌ဖြစ်စေ ဆွဲကိုင်ဝံ့အံ့နည်း = မဆွဲမကိုင်ဝံ့သည်သာတည်း၊ (ဆွဲကိုင်ဘို့ နေနေသာသာ) ခံတွင်းဖြင့် = နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုစွမ်းနိုင်သောသူဟူ၍ တလူမျှ မရှိချေ။

ဝိသာခါ အရေးဆိုခြင်း

ထိုနောင်မှ ဝိသာခါသူဌေးမသည် ယောကျ္ဍမ၏ စကားကို ကြားပြီးလျှင် "အိုဖခင်....ဤမျှသော တရားမဝင်သည့် စကားအစဉ်ဖြင့် ကျွန်တော်မတို့သည် ဤအိမ်မှ မထွက်နိုင်ကြပါ၊ ကျွန်တော်မကို အသင်ဖခင်သူဌေးတို့သည် ရေဆိပ်မှ ရေအိုးရွက်သော ကျွန်မကဲ့သို့ ဆောင်ယူအပ်ခဲ့သည် မဟုတ်ပါ၊ ထင်ရှားရှိသော မိဖနှစ်ပါးတို့၏ သမီးကောင်းများမည်သည် ဤမျှဖြင့် အိမ်မှ ထွက်သွားရိုး မရှိပါကုန်။ ဤ အကြောင်းကြောင့်ပင် ကျွန်တော်မ၏ ဖခင်သည် ဤသဝဏ်ထိုသို့ လာမည့်နေ့၌ ပညာရှိသူကြွယ်လူကြီးမင်း ရှစ်ဦးတို့ကို ခေါ်စေ၍ 'ငါ့သမီးကို အကြောင်းပြု၍ အပြစ်တစုံတရာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လျှင် အမောင်တို့ဖြေရှင်းသုတ်သင်ကြရမည်'ဟု မှာတမ်းပြောဆိုကာ ထိုသူကြွယ်ပညာရှိကြီး ရှစ်ဦးတို့၏ လက်၌ ကျွန်တော်မကို အပ်နှံထည့်လိုက်ပါသည်။ ထိုသူကြွယ်ပညာရှိလူကြီး ရှစ်ဦးတို့ကို ခေါ်စေ၍ ကျွန်တော်မ၏

အပြစ်ဟုတ်, မဟုတ်ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းကြစေလိုပါသည်”ဟု ကြောင်းကျိုးပြည့်လှို ချေငံသောစကားကို ပြောကြားလေ၏။

အရေးအခင်း ရှင်းလင်းပွဲ ကျင်းပခြင်း

ထိုအခါမဂါရသူဌေးသည် “ဤဝိသာခါကား ကောင်းသောစကားကိုသာ ပြောဆိုပေ၏”ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်မိကာ သူကြွယ်ပညာရှိကြီး ရှစ်ဦးတို့ကို ခေါ်စေပြီးလျှင် “အာမခံလူကြီးမင်းတို့.... ဤဝိသာခါသတို့သမီးသည် ဤအိမ်သို့ရောက်၍ ခုနစ်ရက်မျှ မပြည့်သေးမီပင် မင်္ဂလာရှိသောအိမ်၌ နေထိုင်သောအကျွန်ုပ်ကို ‘မစင်စား’ဟူ၍ ပြောဆိုပါသည်” ဟု အမှုဖွင့်တိုင်တမ်းစကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုနောက် အာမခံလူကြီးများ, ဝိသာခါသူဌေးမ, မဂါရသူဌေး = ဤသုံးဦးသားတို့ မေးမြန်း, ရှင်းလင်း, တိုင်ကြားခြင်း ပြုကြပုံမှာ—

(**လူကြီးများ**) သမီး.... ဤယခု သူဌေးကြီး တိုင်ကြားသည့်အတိုင်း ချစ်သမီး ပြောဆိုမိသလော။

(**ဝိသာခါ**) ဖခင်တို့....သမီး၏ ယောကျ်မသည် မစင်ကို စားလို၍ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ သမီးသည်ကား ဤကဲ့သို့ ယောကျ်မကို မစင်စားပြု၍ မပြောဆိုမိပါ။ အမှန်မှာ-ဝိဇ္ဇာပါတ်ခုတင်ဆောင် မထေရ်မြတ်တပါး ဤအိမ်တံခါးဝ၌ ကြွရောက်ရပ်တည်လာသည်ရှိသော် ဤမဂါရ(ယော-ကျ်မ) သူဌေးကြီးသည် ရေမရောသည့် နွားဃနာထမင်းကို စားသုံးနေစဉ် ထိုဝိဇ္ဇာပါတ်ခုတင်ဆောင်အရှင်ကို စိတ်၌ မထားပါ။ သမီးသည် ဤအကြောင်းကြောင့် (မထေရ်ထံသို့ သွားရောက်ကာ) “ကန်တော့ဆွမ်းပါ အရှင်ဘုရား....၊ တပည့်တော်မ၏ ယောကျ်မသည် ယခုဘဝ ဤကိုယ်အဖြစ်၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှု အသစ်ကို မပြုပါ၊ ရှေးအဟောင်းအမြင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏ အကျိုးကိုသာ စားသုံးနေပါသည်”ဟု ဤမျှကိုသာ ပြောဆိုမိပါသည်။

(လူကြီးများ) အရှင်သူဌေးမင်း....ဤကိစ္စ၌ ကျွန်ုပ်တို့၏ သမီးမှာ အပြစ်မရှိပါ၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ သမီးသည် အကြောင်းဟုတ်သည်ကို ပြောဆို၏၊ အရှင်သူဌေးမင်းသည် အဘယ့်ကြောင့် အမျက်ထွက်ရသနည်း။

(မိဂါရ) အာမခံလူကြီးမင်းတို့.... ဤပြောဆိုချက်သည် အပြစ်မဟုတ်လျှင် ရှိစေဦး၊ ဤဝိသာခါသူငယ်မသည်ကား ဤအိမ်သို့ ရောက်သောနေ့မှာပင် ကျွန်ုပ်၏သားအပေါ်၌ ရှိသည်ဟူမျှ အမှတ်မပြုဝဲ မိမိအလိုရှိရာ အရပ်သို့ သွား ရောက်ခဲ့ပါသည်။

(လူကြီးများ) သမီး.... ဤယခု သူဌေးကြီး တိုင်ကြား သည့်အတိုင်း ချစ်သမီး သွားရောက်မိသလော။

(ဝိသာခါ) ဖခင်တို့.... သမီးသည် (ဤ သူဌေးကြီး တိုင်ကြားသည့်အတိုင်း) အလိုရှိရာ အရပ်သို့ မသွားပါ၊ အမှန်မှာ– ထိုနေ့က ဤအိမ်၌ အာဇာနည်မြည်းမ (= လားမ) သားဖွားခြင်းကိစ္စ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်၊ ထိုသို့ ဤ အာဇာနည်မြည်းမ သားဖွားနေပါလျက် အသိအမှတ်ကိုမျှ မပြုပဲ နေထိုင်ခြင်းမည်သည် ငါ့အဖို့ရာ မသင့်လျော်ပါ တကား-ဟု စဉ်းစားမိ၍ ဆီမီးတိုင်များကို စွဲကိုင်စေကာ ကျွန်မိန်းမတို့ ခြံရံအပ်လျက် ထို သားဖွားရာ အရပ်သို့ သွားရောက်၍ မြည်းမ(=လားမ)အတွက် သားဖွားခြင်း ကိစ္စ စောင့်ရှောက်ပြုစုမှုကို သမီး ပြုစေခဲ့ပါသည်။

(လူကြီးများ) အရှင်သူဌေးမင်း.... ကျွန်ုပ်တို့သမီးသည် သူဌေးမင်း၏အိမ်၌ ကျွန်မိန်းမများပင် မပြုလုပ်နိုင်သည့် ကိစ္စကို ပြုလုပ်ရွက်ဆောင်ခဲ့ပါသည်၊ ထိုသို့ ပြုလုပ်ရွက် ဆောင်ရာ၌ အရှင်သူဌေးမင်းသည် အဘယ်ကြောင့် အပြစ်ဟု ရှုဘိသနည်း။ (= ထိုသို့ ပြုလုပ်ရွက်ဆောင် ခြင်းသည် ကျေးဇူးပင် မဟုတ်ပါလော)။

(မိဂါရ) အာမခံလူကြီးမင်းတို့..... ဤသို့ ပြုလုပ်ရွက်ဆောင်ခြင်းသည် ဂုဏ်ကျေးဇူးပဲ ဖြစ်သည်ထားပါဦး၊ ကျွန်ုပ်အထူးတင်ပြလိုသည်မှာ– ဤဝိသာခါ သူငယ်မ၏ဖခင်က ဤအိမ်သို့ လာမည့်နေ့၌ အဆုံးအမ ဩဝါဒကို ပေးသည်ရှိသော် "(၁) အိမ်တွင်းက-မီးကို အပြင်သို့ မထုတ်ဆောင်ရ" ဟူ၍ ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ပါသည်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဝဲ, ယာနှစ်ဖက် အိမ်နီးချင်းများအား မီးကို မပေးပဲ နေခြင်းငှါ အဘယ်မှာ စွမ်းနိုင်ပါမည်နည်း။

(လူကြီးများ) သမီး....ဤယခု သူဌေးကြီး တင်ပြ ပြောဆိုသည့်အတိုင်း သမီး၏ဖခင် ဓနဥယသူဌေးကြီးက ပြောဆိုမှာကြားလိုက်သည် မှန်ပါသလော။

(ဝိသာခါ) ဖခင်တို့....သမီး၏ဖခင် ဓနဥယသူဌေးကြီးက ဤယခု ယောကျ်ားသူဌေးကြီး တင်ပြပြောဆိုသည့် ပကတိဓိးကိုစွဲ၍ ပြောသည်မဟုတ်ပါ၊ စင်စစ်သော်ကား အိမ်အတွင်း၌ ယောကျ်မ-စသူတို့၏ လျှို့ဝှက်အပ်သောစကား (အကြောင်းအရာ) များကို ကျွန်မိန်းမ, ကျွန်ယောကျ်ား-စသူတို့အား မပြောကြားသင့်ပါ၊ မှန်ပါသည်—ဤသို့သော စကားများသည် ကျယ်ပွါးလာလျှင် ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှုပြုရန် ဖြစ်လာတတ်ပါသည်၊ ဤအတွင်း မီးကို ရည်စူး၍ သမီး၏ ဖခင်က ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ပါသည်။

(မိဂါရ) အာမခံလူကြီးမင်းတို့ .... ဤပြောဆိုချက်သည် အပြစ်မဟုတ်လျှင် ရှိစေဦး၊ ဤဝိသာခါသူငယ်မ၏ဖခင်က "(၂) အပြင်အပ အိမ်က မီးကို မိမိအိမ်တွင်းသို့ မသွင်းဆောင်ရ"ဟူ၍ ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ပါသည်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် အိမ်တွင်းကမီး ငြိမ်းနေလျှင် အပြင်အပအိမ်ကမီးကို မဆောင်ယူခြင်းငှါ အဘယ်မှာ စွမ်းနိုင်ပါမည်နည်း = ဆောင်ယူရမည်သာဖြစ်၏။

(လူကြီးမျှား) သမိုး....ဤယခု သူဌေးကြီး တင်ပြ ပြော ဆိုသည့်အတိုင်း မှန်ပါသလော။

(ဝိသာခါ) ဖခင်တို့....သမိုး၏ဖခင် ဓနဥယသူဌေးကြီး က ဤယခု ယောကွမသူဌေးကြီး တင်ပြပြောဆိုသည့် ပကတိမိုးကို ရည်ရွယ်၍ ပြောသည်မဟုတ်ပါ၊ စင်စစ် သော်ကား ကျွန်အလုပ်သမားတို့က ပြောဆိုအပ်သော အပြစ်ကို အိမ်နေအတွင်းလူမျှားအား မပြောကြားသင့်ပါ၊ ပြောကြား၍ စကားကျယ်ပွါးလာလျှင် ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှု ဖြစ်နိုင်ပါသည်၊ ဤအပြင်မိုးကို ရည်စူး၍ သမိုး၏ ဖခင်က ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ။သမိုး၏ဖခင် သူဌေးကြီးက "(၃) ပြန်ပေးသောသူတို့အားသာ ပေးရ မည်"ဟူသော ဤအမှာစကားကိုလည်း "မိမိအိမ်မှ ငှါး ရမ်းအပ်သော အသုံးအဆောင်ကို တဖန်ပြန်ပေးသော သူတို့အားသာလျှင် နောက်ထပ်တဖန် ငှါးရမ်းပေးကမ်း ရမည်"ဟူသော ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုရည်ရွယ်၍ ပြောဆို မှာကြားလိုက်ပါသည်။ ။"(၄) ပြန်မပေးသော သူတို့ အား မပေးရ"ဟူသော ဤအမှာစကားကိုလည်း "မိမိ အိမ်မှ ငှါးရမ်းအပ်သော အသုံးအဆောင်ကို တဖန်ပြန်၍ မပေးသောသူတို့အား နောက်ထပ်တဖန် မငှါးရမ်းရ, မပေးကမ်းရ"ဟူသော ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ပါသည်။ ။"(၅) ပေးသော်၎င်း, မပေးသော်၎င်း ပေးရမည်"ဟူသော ဤအမှာစကားကို ကား "ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့်ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟမျှား မိမိတို့ ထံမှောက် ရောက်လာကြလျှင် တဖန်ပြန်၍ ပေးခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်ကြသည်ဖြစ်စေ, မစွမ်းနိုင်ကြသည်ဖြစ်စေ ပေးကမ်း မှသာ သင့်လျော်မည်"ဟူသော ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ပါသည်။ ။"(၆)ချမ်း သာစွာ ထိုင်နေရမည်"ဟူသော ဤ အမှာ့စကားကိုလည်း "ယောကွမ ယောက်ျားသူ, ယောကွမ မိန်းမသူတို့ကို

မြင်လျှင် ကိုယ်က မတ်တတ်ထရမည့်နေရာ၌ ထိုင်နေရန် မသင့်လျော် = အလျင်လက်ဦး ကိုယ်ကထ၍ အရိုအသေ ပြုရမည်"ဟူသော ၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောဆို မှာကြားလိုက်ပါသည်။ ။"(၇) ချမ်းသာစွာ စားရမည်"ဟူသော ၌အမှာစကားကိုကား "ယောကျ္ဗမ ယောကျ်ားသူ, ယောကျ္ဗမ မိန်းမသူ, အရှင်သခင် လင် ယောကျ်ားတို့ အလျင်လက်ဦး ကိုယ်က မစား၍ ထိုသူ တို့ကို ပြုစုကျွေးမွေး၍ အားလုံးတို့ ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ် ရ,မရကို ကိုယ်တိုင်သိမြင်ပြီး နောက်မှ မိမိက စားသုံးမှ သင့်လျော်မည်"ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောဆို မှာကြားလိုက်ပါသည်။ ။"(၈) ချမ်းသာစွာ အိပ်ရမည်"ဟူသော ၌အမှာစကားကိုလည်း"ယောကျ္ဗမ ယောကျ်ားသူ, ယောကျ္ဗမ မိန်းမသူ, အရှင်သခင် လင် ယောကျ်ားတို့ အလျင်လက်ဦး ကိုယ်က အိပ်ရာသို့ တက် ရောက်ကာ မအိပ်စက်ရ၊ ထိုသူတို့အတွက် ပြုရန်သင့်လျော် သော ဝတ်ကြီး, ဝတ်ငယ်များကို ပြုပြီး နောက်မှ မိမိက အိပ်စက်မှ သင့်လျော်မည်"ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ပါသည်။ ။"(၉) မီးကို ရိုသေစွာ လုပ်ကျွေးရမည်"ဟူသော ၌ အမှာစကားကို ကား "ယောကျ္ဗမ ယောကျ်ားသူကိုဌင်း, ယောကျ္ဗမမိန်းမ သူကိုဌင်း, အရှင်သခင်ယောကျ်ားကိုဌင်း ၌သူများကို မီးပုံကြီးကဲ့သို့ဌင်း, မြွေနဂါးမင်းကဲ့သို့ဌင်း အောက်မေ့ ပြုလုပ်ကာ ရိုသေလေးခန့်စွာ ကြည့်ရှုမှ သင့်လျော်မည်" ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောဆိုမှာကြား လိုက်ပါသည်။

(မိဂါရ) လူကြီးမင်းတို့ .... ၌ ယခု ပြောဆိုခဲ့သည့် အချက်ကြီး ရှစ်ချက်တို့မှာ အပြစ်မဟုတ် = ဂုဏ်ကျေးဇူး တို့ပင် ဖြစ်ကြသည် ထားပါဦးတော့၊ ၌ဝိသာခါသူငယ်

မ၏ ဖခင်သည် အိမ်တွင်းနတ်တို့ကို ရှိခိုးရန် စေခိုင်းလိုက်ပါ၏၊ ဤအချက်၏အနက်အဓိပ္ပါယ်ကား အဘယ်ပါနည်း။

(လူကြီးများ) သမီး....ဤယခု သူဌေးကြီး တင်ပြပြော ဆိုသည့်အတိုင်း မှန်ပါသလော။

(ဝိသာခါ) ဖခင်တို့....သမီး၏ဖခင် သူဌေးကြီးက အိမ်တွင်းနတ်များကို ရှိခိုးရန် စေခိုင်းလိုက်သည် မှန်ပါ၏၊ မှန်ပါပေသည်—"(၁၀) အိမ်တွင်းနတ်တို့ကို ရှိခိုးရမည်" ဟူသော ဤအမှာစကားကိုလည်း သမီး၏ဖခင်သည် "အသီးအခြား အိမ်ရာကိုစိုးအုပ် နေထိုင်သောအချိန်ကစ၍ မိမိ၏အိမ်တံခါးဝသို့ ကြွရောက်လာသော ရဟန်းတော်ကို မြင်ရလျှင် မိမိအိမ်မှာရှိသော ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်မှ တတ်နိုင်သလောက် ရဟန်းတော်များအား လှူဒါန်းပြီးမှသာလျှင် မိမိ စားသင့်သည်"ဟူသော ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ပါသည်။

ထိုနောက် အာမခံလူကြီးများက "သူဌေးကြီး....သင့်အဖို့မှာကား ရဟန်းတော်တို့ကို မြင်ရလျှင် မပေးမကမ်း မလှူဒါန်းရခြင်းကိုသာ နှစ်သက်အပ်သည် ထင်ပါရဲ့"ဟူ၍ မှတ်ချက်ချ, ရှုတ်ချစကား ပြောကြားကြသောအခါ မဂဓရာဇသူဌေးသည် အခြားချေပပြောဆိုရန်စကားကို မတွေ့မမြင်တော့ရကား မျက်နှာအောက်ချလျက်သာ ထိုင်နေလေတော့၏။

ဝိသာခါ၏ နောက်ပိုင်း အရေးဆို အောင်မြင်ပဲ့

ထိုနောက် အာမခံလူကြီးရှစ်ဦး, မဂဓရာဇသူဌေးကြီးနှင့် ချွေးမဝိသာခါတို့ ဆက်၍ အရေးဆိုကြပြန်သည်မှာ—

(လူကြီးများ) အသို့နည်း=ဘယ့်နှယ်လဲ သူဌေးကြီး.... ကျွန်ုပ်တို့၏ သမီးအဖို့ရာ အခြားသော အပြစ်များကောရှိပါသေးသလော။

(မိဂါရ) မရှိတော့ပါ လူကြီးမင်းတို့....။

(လူကြီးများ) သူဌေးမင်း....ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် အပြစ်မရှိသော ကျွန်ုပ်တို့၏သမီးကို အကြောင်းမရှိပဲ အိမ်မှ နှင်ထုတ်စေဘိသနည်း။

(ထိုခဏ၌ ဝိသာခါက ထ၍ ပြောသည်မှာ)–ဖခင်တို့.... သမီး၏အဖိုရာ သမီး၏ ယောကျ်မကြီး(မဆင်မခြင်)ပြောသောစကားဖြင့် အလျင်လက်ဦး ဤအိမ်မှထွက်ခွါသွားရန် မသင့်လျော်ချေ၊ အမှန်မှာ သမီး ဤအိမ်သို့ လိုက်ပါလာသောနေ့က သမီး၏ အပြစ် ရှိ,မရှိ (အရေးပေါ်ခဲ့သော်) သုတ်သင်ရှင်းလင်းရန် သမီး၏ဖခင် သူဌေးကြီးက ဖခင်တို့လက်၌ ထည့်အပ်၍ ပေးလိုက်ပါသည်၊ (ယခုမူ သမီးအပြစ်မရှိကြောင်း သုတ်သင်ရှင်းလင်း၍ ပြီးပြီ)၊ ယခုအခါ သမီးအဖိုရာ သွားဖို့ရန် ချမ်းသာပေပြီ—

ဤကဲ့သို့ ပြောဆို၍ ဝိသာခါသည် (မိမိနေရာ တိုက်ခန်းသို့ လာရောက်ကာ)ကျွန်မိန်းမ,ကျွန်ယောကျ်ားတို့ကို“ယာဉ်စသည်တို့ကို စီရင်ပြင်ဆင်မှု ပြုကြလော့”ဟု အမိန့်ပေးလေ၏၊ ထိုအခါ မိဂါရသူဌေးသည် အာမခံသူကြွယ်ကြီးရှစ်ဦးတို့ကို ခေါ်ယူခဲ့ကာ ဆွေးမဝိသာခါကို “သမီး....ငါသည် မသိမဆင်ခြင်၍ ပြောမှားအပ်ခဲ့ပါပြီ၊ ငါ့အား သည်းခံပါလော့”ဟု တောင်းပန်စကား ပြောကြားလေ၏၊ ထိုအခါ ဝိသာခါသည် အခွင့်ကောင်း ကြုံပြီ ဖြစ်ရကား “အိုဖခင်တို့....ဖခင်တို့အပေါ်မှာ သည်းခံသင့်သောအရာကို သမီး စောစီးစွာပင် သည်းခံပါ၏၊ သမီး အထူးတင်ပြပြောဆိုလိုပါသည်မှာ—သမီးကား ဘုရားမြတ်စွာသာသနာ၌ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်သည့် သဒ္ဓါတရားရှိသော အမျိုး၏သမီး ဖြစ်ပါသည်၊ သမီးတို့သည် ရဟန်းသံဃာနှင့် ကင်းကွာ၍ နေထိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်ပါ၊ အကယ်၍ သမီးအလိုကျအတိုင်း ရဟန်းသံဃာကို ပြုစုလုပ်ကျွေးခွင့် ရပါမူ သမီး ဤအိမ်၌ ဆက်၍နေပါမည် = မရလျှင် မနေနိုင်ပါ”ဟု အရေးဆိုစကား ပြောကြားလေ၏၊ မိဂါရသူဌေးကြီးသည်လည်း “ချစ်သမီး....သင်ချစ်သမီးသည် အလို

ရှိတိုင်း သမီး၏ ရဟန်းတို့ကို ပြုစုလုပ်ကျွေးပါလော့”ဟု ကြည် ကြည်ဖြူဖြူ ခွင့်ပြုစကား ပြောကြားလေ၏။

မိဂါရသူဌေး သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း

ထို့နောင်မှ ဝိသာခါသူဌေးမသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို (နက် ဖြန် ဆွမ်းအလှူခံတော်မူရန်) ပင့်ဖိတ်စေပြီးလျှင် နောက်တနေ့၌ သူဌေးအိမ်ကြီးအပြည့် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်ကို ထိုင် နေစေလေသည်။ အဝတ်မလွှမ်း တက္ကတွန်းပရိသတ်တို့သည်လည်း မြတ်စွာဘုရား မိဂါရသူဌေးအိမ်သို့ ကြွတော်မူကြောင်း သတင်း ကြားကြ၍ ထိုအရပ်သို့ သွားရောက်ကြလျက် အိမ်ကို ဝန်းရံကာ ထိုင်နေကြလေကုန်၏။

ဝိသာခါသူဌေးမသည် အလှူရေစက်ကို သွန်ချလှူဒါန်းပြီး လျှင် ယောကျ်မသူဌေးကြီးထံသို့ “ပူဇော်ဖွယ်မှု အစုစုအားလုံး စီမံ၍ပြီးပါပြီ၊ ကျွန်တော်မ၏ ယောကျ်မကြီးသည် လာရောက်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကြပ် ပြုစုလုပ်ကျွေးစေချင်ပါ သည်” ဟု သတင်းပို့စေလေ၏။ မိဂါရသူဌေးသည် တက္ကတွန်း ဆရာတို့၏ စကားကို လိုက်နာ၍ “ငါ့သမီးပဲ မြတ်စွာဘုရားကို ပြုစုလုပ်ကျွေးပါတော့”ဟု တိမ်းရှောင်စကား ပြန်ကြားလိုက်လေ ၏။ ဝိသာခါသူဌေးမသည် ထူးထွေစုံစွာ များမြတ်သောအရသာ တို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ပြုစုလုပ်ကျွေး၍ ဆွမ်းကိစ္စ ပြီးဆုံးလတ် သော် တဖန်ထပ်၍ ယောကျ်မသူဌေးကြီးထံသို့ “ဆွမ်းကပ်လှူ ခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီ၊ ကျွန်တော်မ၏ ယောကျ်မကြီးသည် လာ ရောက်၍ တရားစကားကို နာကြားစေချင်ပါသည်”ဟု သတင်း ပို့စေပြန်လေ၏။

ထိုအခါ မိဂါရသူဌေးသည် ရှေးကုသိုလ်ကံ ဆော်ဖန်တိုက် တွန်းအပ်ပြီဖြစ်ရကား “ငါ့အဖို့ရာ ယခုအခါ၌ မသွားရောက်ခြင်း မည်သည် အလွန်လျှင် အကြောင်းမဟုတ်စွာတကား”ဟု စဉ်းစား ဆင်ခြင်မိ၍ တရားနာယူလိုသောဆန္ဒ ပြင်းပြစွာ ဖြစ်ရှိကာ မြတ်စွာဘုရား တရားဟောတော်မူမည့် နေရာသို့ သွားလေ၏၊

ထိုသို့ သွားနေဆဲသော မိဂါရသူဌေးကို တက္ကတွန်းဆရာတို့က "ရဟန်းဂေါတမ၏ တရားကို နာကြားလျှင် တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာ၏ အပြင်ဖက်၌ ထိုင်နေ၍ နာကြားလော့" ဟု အကြံပေးစကား ပြောကြားကြလေ၏။ ထိုပြောကြားချက် အတိုင်းပင် သူဌေး၏လူများသည် ရှေးဦးစွာ သွားနှင့်ကြ၍ တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာဖြင့် ဝန်းရံကာကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် "သင်မိဂါရသူဌေးကား တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာ အပြင်ဖက်၌ နေလိုမူလည်း နေစေ၊ နံရံတဖက်, သို့မဟုတ် တောင်တဖက်, သို့မဟုတ် စကြဝဠာတိုက်တဖက်၌ နေလိုမူလည်း နေစေ။ ငါကား ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်ချေသည်၊ မည်မျှပင် ခရီးဝေးကွာ ခြားနေစေကာမူ သင့်ကို ငါဘုရား၏ အသံတော်ကို ကြားစေခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏"ဟု မိန့်ဆိုတော်မူသည့်ပမာ ရွှေရောင်အဆင်း မှည့်ဝင်းသောအသီးရှိသည့် သရက်ပင်ကြီးကို ပင်စည်မှ ဆွဲကိုင်၍ လှုပ်လိုက်သကဲ့သို့ မိဂါရသူဌေးအား ဒါနကထာ, သီလကထာ, သဂ္ဂကထာ-အစရှိသော မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း တရားစကားကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။

(အထူးမှတ်ရန်မှာ—မြတ်စွာဘုရား တရားဟောတော်မူလျှင် ရှေတော်၌ တည်နေသူများ, နောက်တော်၌ တည်နေသူများ, စကြဝဠာတိုက် အရာအထောင်ကို ကျော်လွန်၍ တည်နေသူများ, အကန့်ဌဲ့ဖြဟ္မာ့ပြည်၌ တည်နေသူများ အားလုံးတို့သည်ပင် "မြတ်စွာဘုရားသည် ငါ့ကိုသာလျှင် ကြည့်နေတော်မူ၏၊ ငါ့အားသာလျှင် တရားဟောတော်မူ၏"ဟု ပြောဆိုကြရလေသည်။ မှန်၏–မြတ်စွာဘုရားသည် တရားဟောနေတော်မူသောအခါ ထိုထိုတရားနာပရိသတ်ကို ကြည့်နေတော်မူသကဲ့သို့ရင်း, ထိုထိုတရားနာပရိသတ်နှင့် အတူတကွ စကားပြောနေတော်မူသကဲ့သို့ရင်း ဖြစ်ရှိလေသည်။

အနည်းငယ်ခွဲ၍ ဖော်ပြရလျှင်–မြတ်စွာဘုရားတို့သည် လစန်းနှင့်တူတော်မူကြကုန်၏၊ လစန်းသည် ကောင်းကင်အလယ် သူ၏လမ်း၌ တည်လျက်ကပင် "လစန်းသည် ငါ့အထက်၌ တည်ရှိ၏၊ လစန်းသည် ငါ့အထက်၌ တည်ရှိ၏"ဟု လူတိုင်း လူတိုင်း၏ စိတ်ဝယ် ထင်ရသကဲ့သို့ ဤအတူပင် မြတ်စွာဘုရားတို့ တရားဟောတော်မူနေသောအခါ ဝဲ,

ယာ, ရွှေ, နောက်, အထက်အရပ်ရှိ တရားနာပရိသတ်အားလုံး တို့၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် မိမိတို့၏ မျက်နှာရွေးရှု တည်နေတော်မူသကဲ့သို့ ထင်ရကုန်၏။

ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည် ထိုဘုရားရှင်တို့ ပါရမီဖြည့်စဉ်အခါက ဦးခေါင်းကိုဖြတ်၍, မျက်ရေးကွင်းအပ်သည့် မျက်လုံးတော်အစုံကို ထုတ်၍, နှလုံးသားကို ထုတ်၍, သူတပါး၏ အစေအပါး ကျွန်ဖြစ်စေရန် ဇာလီမင်းသားကဲ့သို့သော သားတော်များ ကဏှာဇိန်မင်းသမီးကဲ့သို့သော သမီးတော်များ မဒ္ဒီဒေဝီတို့ကဲ့သို့သော ဇနီးများကို ရက်ရက်ကြီးစွန့်၍ အလှူခံတို့အား လှူဒါန်းအပ်ခဲ့သည့် ဒါနကောင်းမှု၏ အကျိုးဖြစ်သည်။ ။ဓမ္မပဒ ဋ္ဌ ၁၊ စာမျက်နှာ ၂၅၆-မှ)။

ဒေသနာနိဂုံး ဆိုးသောအခါ မိဂါရသူဌေးသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်ဌ တည်၍ (=သောတာပန်အရိယာဖြစ်၍) တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာကို မ-ချီပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့ကို တည်ခြင်းငါးပါးဖြင့် ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးလျက် မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်မှောက်တော်မှာပင် "ချစ်သမီး....သင်ချစ်သမီးသည် ယနေ့ကို အစပြု၍ ငါ၏မိခင်ပါပေ"ဟု ဝမ်းမြောက်စကား ပြောကြားကာ ချွေးမဝိသာခါကို မိမိ၏ အမိအရာဌ် ထားလေ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဝိသာခါသည် 'မိဂါရမာတာ=မိဂါရသူဌေး၏မယ်တော်' အမည်ရှိသူ ဖြစ်လေတော့၏။ နောက်အဖို့ဝယ် သားကို ရသည်ရှိသော် (မိဂါရမယ်တော်-ဟူသော အမည် နှင့် လိုက်လျောစွာ) ထိုသား၏ အမည်ကို 'မိဂါရသူဌေးသား' ဟု မှည့်ခေါ်လေသည်"— ဤသို့စသည် ဖွင့်ပြ၏။

(ဤကား—အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြချက်တည်း။ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာဌ်မူ ဘာဏကမထေရ်များ၏ အလိုသို့လိုက်၍ "မိဂါရသူဌေးသည် သောတာပန် အရိယာဖြစ်ပြီးနောက် တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာအနားကို ချီမ၍ လာရောက်ကာ ချွေးမ၏သားမြတ်ကို ခံတွင်းဖြင့်ငုံ၍ 'သင်သည် ယနေ့မှစ၍ ငါ့မိခင်ပါပေ' ဟု ပြောဆို၍ အမိအရာဌ် ထားလေ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဝိသာခါသည် 'မိဂါရမာတာ=မိဂါရသူဌေး၏မယ်တော်' အမည်ရှိသူ ဖြစ်လေတော့၏။ နောက်အဖို့ဝယ် သားကို ရသည်ရှိသော် (မိဂါရမယ်တော်-ဟူသော အမည် နှင့် လိုက်လျောစွာ) ထိုသား၏ အမည်ကို 'မိဂါရသူဌေးသား' ဟု မှည့်ခေါ်လေသည်"— ဤသို့စသည် ဖွင့်ပြ၏။

ဤအရာဝယ် ဝိသာခါ၏ အကြောင်းအရာကို အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာဌ် လိုရင်းအကျဉ်းမျှကိုသာ ဖွင့်ပြသဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင်စာဖတ် ပရိသတ်သူတော်

စင်တို့ အခြားသိမှတ်သင့်သော ဝိသာခါ၏ အကြောင်းအရာတို့ကိုလည်း ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ်မှ ထုတ်နုတ်၍ ပြဆိုဦးအံ့)—

ယောက္ခမသူဌေးကတော်ကြီးလည်း သောတာပန် အရိယာဖြစ်ခြင်း

မိဂါရသူဌေးကြီးသည် ချွေးမကို မိခင်အရာ၌ ထားပြီးသော် မြတ်စွာဘုရားရှင် ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ကာ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်အစုံတို့၌ ဦးတိုက်ပြီးနောက် ခြေတော်တို့ကို လက်ဖြင့် ဆုပ်နယ်လျက်၎င်း, ခံတွင်းဖြင့် စုပ်လျက်၎င်း "မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်သည် မိဂါရဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ တပည့်တော်သည် မိဂါရဖြစ်ပါသည်ဘုရား" ဟု သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် မိမိအမည်ကို ထုတ်ဖော်လျောက်ထား၍ "ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်သည် ဤလွန်ခဲ့ပြီးသမျှ ကာလပတ်လုံး အဘယ်မည်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၌ လှူအပ်သောအလှူသည် အကျိုးကြီးမြတ်၏ဟု မသိခဲ့ပါ၊ ယခုအခါ၌မူ တပည့်တော်သည် ချွေးမကို အမှီပြု၍ သိအပ်ပါပြီ၊ အလုံးစုံသော အပါယ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရပါပြီ၊ တပည့်တော်၏ ဤအိမ်သို့ ချွေးမဝိသာခါ လာရောက်သည်မှာ တပည့်တော်၏ အကျိုး, စီးပွါး, ချမ်းသာ ဖြစ်ဖို့ရန် လာရောက်ခဲ့ပါပြီ"ဟု လျောက်ထားပြီးနောက် ဤဆိုလတ္တံ့သော ဂါထာကိုလည်း ရွတ်ဆိုလျောက်ထားလေ၏—

သောဟံ အဇ္ဇ ပဇာနာမိ၊ ယတ္ထ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ။
အတ္ထာယ ဝတ မေ ဘဒ္ဒါ၊ သုဏိသာ ဃရမာဂတာ။

ဘန္တေ=မြတ်စွာဘုရား....။ သော အဟံ = ထိုတပည့်တော်သည်။ ယတ္ထ = အကြင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၌။ ဒိန္နံ = လှူအပ်သော အလှူဒါနသည်။ မဟပ္ဖလံ = အကျိုးကြီးမြတ်၏။ (တံ = ထိုသို့ သဘောရှိသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို)။ အဇ္ဇ = ယနေ့။ ပဇာနာမိ = ခွဲခြမ်းစိတ်ထွင်သိမြင်ရပါပြီဘုရား။ ဘဒ္ဒါ = ကောင်းခြင်းအင်္ဂါ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော။ သုဏိသာ = ချွေးမလိမ္မာ ဝိသာခါသည်။ မေ=တပည့်တော်၏။ အတ္ထာယ = အကျိုးငှါ။ မေ = မိဂါရတွင်ခေါ် တပည့်တော်၏။ ဃရံ = အိမ်သို့။

အာဂတာ ဝတ = ရွေးကုသိုလ် ကံကောင်း ထောက်၍ ရောက်ခဲ့ပါပြီဘုရား။

ချွေးမလိမ္မာ ဝိသာခါသည် နောက်တနေ့ အတွက်လည်း မြတ်စွာဘုရားကို ပင့်ဖိတ်ပြန်လေ၏။ ထိုအခါ နောက်တနေ့၌ လည်း ဝိသာခါ၏ ယောကျ်ားမမိန်းမသူ သူဌေးကတော်ကြီးသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ = သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်လေ၏။ ထိုအချိန်မှ စ၍ မိဂါရသူဌေးကြီး၏အိမ်သည် ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာတော်အတွက် တံခါးဟင်းလင်း ဖွင့်ပြီးသား ဖြစ်လေတော့၏။

"သူမြတ်တယောက်၊ အိမ်သို့ရောက်က၊ မြားမြောက်ပြောထူ၊ အိမ် နေလူတို့၊ နီဗ္ဗုန်းခွင်၊ အသေ့ဝင်ဖို့၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ဆင့်၊ တံခါးပွင့်၏"။

ဝိသာခါအား ယောကျ်မကြီး ချီးမြှောက်ခြင်း

ထိုနောက် မိဂါရသူဌေးကြီးသည် "သြ....ငါ့ချွေးမကား ငါ့ အပေါ်ဝယ် ဥပကာရကျေးဇူး အထူးများလှဘိ၏၊ ထိုချွေးမလိမ္မာ အတွက် ငါသည် ကြည်ညိုသူတို့ပြုမြဲအမှု အမှုအရာကို ပြုပေတော့ အံ့၊ ဤငါ့ချွေးမလိမ္မာအဖို့ရာ ဝန်လေးလှစွာသော မဟာလတာ တန်းဆာကြီးကို အမြဲဆင်ထားခြင်းငှါ မတတ်နိုင်၊ ငါ့ချွေးမ လိမ္မာအကွက် နေ့နေ့,ည၌ည၌ ဇာရိယာပုထ်လေးပါးတို့၌ ဆင်ယင် နိုင်မည့် အဆင်တန်းဆာကို ငါပြုပေအံ့"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြီး လျှင် အဖိုးတသိန်းထိုက်သော "ဃဲနမဋ္ဌက = တခဲနက် ပြေပြစ် သည့်" အဆင်တန်းဆာကို ပြုလုပ်စေပြီးနောက် ထိုအဆင် တန်းဆာ ပြီးလတ်သည်ရှိသော် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာကို ပင့်ဖိတ်၍ ရှိသေစွာ ဆွမ်းဆက်ကပ်ပြီးလျှင် ချွေးမလိမ္မာ ဝိသာခါ ကို နှံသာရေအိုး (၁၆) တဆယ့်ခြောက်လုံးတို့ဖြင့် ရေချိုးစေ၍ မြတ်စွာဘုရားရှေတော်မှောက်၌ ထားကာ တန်းဆာဆင်ပေး၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးစေလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် အနု-မောဒနာတရား ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် ကျောင်းတော်သို့ တဖန် ပြန်ကြွတော်မူလေ၏။

ဝိသာခါသူဌေးမသည်လည်း ထိုအချိန်မှစ၍ ဒါန-အစရှိသော ကောင်းမှုတို့ကို စိတ်အလိုရှိတိုင်း ပြုလုပ်လျက် မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်မှ*ဆုရှစ်ပါးတို့ကို ရ၍ ကောင်းကင်အပြင်ဝယ် လစန်း အရေးကဲ့သို့ အထူးထင်ရှားကာ သား, သမီးတို့ဖြင့် ပွါးစီး စည်ပင်ခြင်းသို့ ရောက်လေ၏။ ထင်ရှားစေဦးအံ့–ဝိသာခါသူဌေး မမှာ သားတကျိပ်, သမီးတကျိပ်တို့ ထွန်းကားခဲ့လေသည်။ ထို သား, သမီး နှစ်ကျိပ်တို့တွင် တယောက်တယောက်မှာ သား တကျိပ်စီ, သမီးတကျိပ်စီ ထွန်းကားပြန်လေသည်၊ (သို့ရကား ဝိသာခါမှာ မြေး လေးရာတို့ ရှိကြလေသည်)။ ထိုမြေးလေးရာ တို့တွင်လည်း တယောက်တယောက်မှာ သားတကျိပ်စီ, သမီး တကျိပ်စီပင် ထွန်းကားလေပြန်သောကြောင့် မြစ်ပေါင်း ရှစ် ထောင်တို့ ရှိကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးမထေရ်မြတ်တို့သည်–

ဝိသာခါ ဝိသတိ ပုတ္တာ၊
နတ္တာ စ စတုရော သတာ။
ပနတ္တာ အဋ္ဌသဟဿာ၊
ဇမ္ဗုဒီပေ သုပါကဋာ။

ဝိသာခါ=မိဂါရသူဌေး၏ ချွေးမလိမ္မာ ဝိသာခါသည်။
ဝိသတိ ပုတ္တာ = သား သမီးနှစ်ကျိပ် ရှိသည်ဖြစ်၍ဌင်း။
စတုရော သတာ နတ္တာ စ=မြေးလေးရာရှိသည်ဖြစ်၍ဌင်း။
အဋ္ဌသဟဿာ ပနတ္တာ စ = မြစ်ရှစ်ထောင်ရှိသည်ဖြစ်၍

---

* ဆုရှစ်ပါးဟူသည်မှာ– (၁)သံဃာအား အသက်ထက်ဆုံး မိုးရေခံသက်န်း လှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၂) ညွှတ်သည်=အာဂန္တုရဟန်းတို့အား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၃) ခရီးသွားရဟန်းတို့အား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၄) သူနာရဟန်းတို့အား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၅) သူနာပြုရဟန်းတို့အား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၆) သူနာရဟန်းတို့အား ဆေးလှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၇) အမြဲယာဂုလှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၈)ဘိက္ခုနီသံဃာအား ရေသန့်ပ် သင်္ကန်း လှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း=ဤရှစ်ပါးတို့တည်း။ ဤဆုရှစ်ပါး အကြောင်းအရာဝတ္ထုအကျယ်ကို ဝိနယ မဟာဝဂ် ပါဠိတော် မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ (၄၀၇) ဝိသာခါဝတ္ထုမှစ၍ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏။

၎င်း။ ဇမ္ဗုဒိပေ = ဇမ္ဗူဒိပ်ခေါ်တွင် ကျွန်းအပြင်၌။ သုပါ-
ကဋ္ဌာ = အလွန်ထင်ရှား ကျော်ကြားလှစွာ၏—

ဟူသော ဤဂါထာကို ဖွဲ့ဆိုချီးကျူးတော်မူကြလေသည်။

ဝိသာခါ၏ ထူးခြားချက်များ

ဝိသာခါသည် အသက်နှစ်ပေါင်း (၁၂၀) တရားနှစ်ဆယ် ရှည်သူဖြစ်၏။ ဦးခေါင်း၌ ဆံပင်ဖြူ တပင်မျှ မပေါက်ရောက်ချေ။ အမြဲတစေ (၁၆) တဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်ရှိသူကဲ့သို့ ပျိုနုလျက် နေ၏။ သား, သမီး, မြေး, မြစ်တို့ ခြံရုံလျက် ဝိသာခါကျောင်းသို့ သွားသည်ကို မြင်ရလျှင် "ဤအမျိုးသမီးများအလယ်တွင် အဘယ် သူသည် ဝိသာခါပါနည်း"ဟု မေးယူရလောက်အောင်ပင် ပျိုမျစ် နုနယ်၏။

ဝိသာခါ သွားနေသည်ကို မြင်ကြသောသူတို့သည် "ယခုအခါ ဖြေးဖြေးသွားပါစေ၊ ငါတို့၏ အရှင်မ ဝိသာခါသည် သွားနေမှ သာ တင့်တယ်လှဘိ၏"ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင်အောက်မေ့ကြလေ သည်။ ဝိသာခါရပ်နေသည်ကို၊ (ပ)၊ ထိုင်နေသည်ကို၊ပ၊ လျောင်း စက်နေသည်ကို မြင်ကြသောသူတို့သည် "ယခုအခါ အနည်းငယ် ဆက်၍ လျောင်းစက်ပါစေ၊ ငါတို့၏ အရှင်မ ဝိသာခါသည် လျောင်းစက်နေမှသာ တင့်တယ်လှဘိ၏"ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင် အောက်မေ့ကြလေသည်။ ဤသို့လျှင် ဝိသာခါကား သွား, ရပ်, ထိုင်, လျောင်း = ဣရိယာပုထ်လေးပါးတို့အနက် "ဤမည်သော ဣရိယာပုထ်ဖြင့်တော့ မတင့်တယ်ဘူး"ဟု ပြောဆိုဖွယ်မရှိအောင် ပင် တင့်တယ်လေသည်။

(**ဆင်ပြောင်ငါးစီးအား**ရှိသည်) – ဝိသာခါကား ဆင်ပြောင် ငါးစီးတို့၏ အားကို ဆောင်နိုင်သည်။ တချိန်က ကောသလ မင်းကြီးသည် "ဝိသာခါကား ဆင်ပြောင်ငါးစီးတို့၏အားကို ဆောင်သတဲ့" ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ ဝိသာခါ ကျောင်းသို့သွား၍ တရားနာပြီး ပြန်လာသောအချိန်၌ အား အစွမ်းကို စုံစမ်းလိုရကား ဆင်ပြောင်ကြီးတစီးကို အလွတ်ခိုင်းလေ

သည်။ ဆင်ပြောင်သည် နှာမောင်းကို ချိုမြောက်၍ ဝိသာခါသို့ ရှေးရှု ထိုးသတ်မည့်အမူဖြင့် ပြေးလာနေ၏။ ဝိသာခါ၏ အခြေအရံ မိန်းမငါးရာတို့သည် အချို့ကကြောက်လန့်၍ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ကြလေသည်။ (ဤမှ နောက်ဝါကျ၌ သီဟိုဠ်မူဝယ် ကေစ္စာ နှ ပရိစ္ဆေဒတွာ-ရှိ၏၊ ဆဋ္ဌမူဝယ် ကေစ္စာ နှ ပရိဿဇ္ဇိတွာ ရှိ၏၊ ကေစ္စာ ပန ပရိဿဇ္ဇိတွာ-ဟု ရှိသောပါဠိသည် ပို၍ ယုတ္တိတန်၏၊ ထိုအတိုင်း မြန်မာပြန်၍ ဖော်ပြပေအံ့)။ အချို့သော အခြေအရံမိန်းမတို့ကမူကား ဝိသာခါကို ဝိုင်းဝန်းဖက်ကြ၍ ဝိသာခါက "အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့ဖြစ်သနည်း"ဟု မေးအပ်လေသော် "အရှင်မ....မင်းကြီးသည် အရှင်မ၏ အားအစွမ်းကို စုံစမ်းလိုသည်ဖြစ်၍ ဆင်ပြောင်ကို အလွှတ်ခိုင်းသတဲ့"ဟု ပြောဆိုကြလေ၏။

ဝိသာခါသူဌေးမသည် "ဤဆင်ပြောင်ကို မြင်ရ = တွေ့ရ၍ ပြေးသဖြင့် အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း (= အကျိုးမရှိ)၊ ထိုဆင်ပြောင်ကို အဘယ်ပုံ ဖမ်းယူရမည်နည်း"ဟု ကြံစည်၍ "ငါသည် အကယ်၍ ထိုဆင်ပြောင်ကို ငါ့အား၌သလောက် တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ဖမ်းယူလိုက်လျှင် ထိုဆင်ပြောင်သည် ပျက်စီးသေဆုံးလေရာ၏" ဟု ဆင်ခြင်မိ၍ မိမိအနီးသို့ ရောက်လာသော ထိုဆင်ပြောင်ကို လက်ချောင်းကလေး ၂-ချောင်းတို့ဖြင့်သာ နှာမောင်း၌ ညှပ်ကိုင်ကာ အသာအယာ တွန်းလှဲလိုက်လေသည်။ ဆင်ပြောင်သည် မိမိကိုယ်ကို ဆောင်၍ ကြုံကြုံရပ်တည်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ချေ၊ (= ဗိုင်းဗိုင်းလဲ၍သွားလေ၏)။ လူများအပေါင်းသည် သာဓုကောင်းကြီး ပေးကြလေ၏။ ဝိသာခါသည်လည်း မိမိအခြေအရံပရိသတ်နှင့်တကွ ချမ်းသာစွာ အိမ်သို့ပြန်သွားလေ၏။

ပဋ္ဌာရုံကျောင်းဆောက်ရန် အကြောင်းဖန်ခြင်း

ထိုအချိန်၌ သာဝတ္ထိပြည်ဝယ် မိဂါရမယ်တော် ဝိသာခါသူဌေးမသည် သား, မြေး များသူဖြစ်၍ ကျန်းမာသန်စွမ်းသော သားများ, မြေးများ ရှိသူဖြစ်၍ "အလွန်မင်္ဂလာရှိသော အမျိုးသမီးသူဌေးကတော်ကြီး"ဟူ၍ လူတိုင်းက အသိအမှတ်ပြု သမုတ်အပ်

လေသည်။ ထိုမျှလောက်သော သား, မြေးတို့အနက် တယောက်မျှလည်း အကြားကာလ သေပျောက်သူဟူ၍ မရှိဘူးသေးချေ။ သာဝတ္ထိပြည်သူပြည်သားတို့သည် မင်္ဂလာပွဲသဘင်တို့၌ ဝိသာခါကို ရှေးဦးစွာ ဖိတ်ကြား၍ ကျွေးမွေးကြလေသည်။ ထိုနောက် တရက်သောပွဲသဘင်နေ့ဝယ် လူအများ ဝတ်စားတန်းဆာစုံလင်ဆင်ယင်ကြလျက် တရားနာရန် ကျောင်းသို့ သွားကြစဉ် ဝိသာခါသည်လည်း ဖိတ်ကြားအပ်သောအရပ်၌ ည့ဉ့်ခံကျွေးမွေးသည်ကို စားသောက်ပြီးလျှင် မဟာလတာတန်းဆာကြီးကို ဆင်ယင်၍ လူများနှင့် အတူတကွ တရားနာရန် ကျောင်းသို့ လိုက်ပါခဲ့လျက် ကျောင်းတိုက်သို့ ဝင်လုလတ်သော် "မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ အထံတော်သို့ ဤကဲ့သို့သော ပြန့်လွင့်သူတို့၏ အသွင်အပြင်ဖြင့် သွားရောက်ရန် မသင့်လျော်" ဟု ဆင်ခြင်မိ၍ ထိုမဟာလတာတန်းဆာကို ချွတ်ပြီးလျှင် အထုပ်ထုပ်လျက် မိမိဘုန်းကံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆင်ပြောင်ငါးစိးအား‌ကို ဆောင်နိုင်သည့် ကျွန်မ၏ လက်၌ ပေးအပ်လေ၏။

(ထိုမဟာလတာတန်းဆာကို ထိုကျွန်မသာလျှင် ရှက်နိုင်သယ်နိုင်၏၊ အခြားသူများ မရှက်နိုင် မသယ်နိုင်။ ထို့ကြောင့် ဝိသာခါသည် ထိုကျွန်မကို "အမိ....ဤတန်းဆာကို ယူထားလော့၊ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်မှ တရားနာပြီး ပြန်သောအခါကျမှ ထိုတန်းဆာကို ဆင်ယင်ပေအုံ" ဟု ပြောဆို၍ ကျွန်မ၏လက်၌ ပေးအပ်လေသည်။)

ဝိသာခါသည် မဟာလတာတန်းဆာကို ကျွန်မလက်၌ ပေးအပ်ပြီးနောက် ဃနမဇ္ဈကတန်းဆာကို ဆင်၍ မြတ်စွာဘုရားသို့ ဆည်းကပ်ပြီးလျှင် တရားနာလေသည်။ တရားနာ၍ ပြီးဆုံးသောအခါ ဝိသာခါသည် မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုး၍ နေရာမှထကာ ဖဲသွားခဲ့လေသည်။ ကျွန်မသည်လည်း ထိုမဟာလတာတန်းဆာကြီးကို တရားနာရာနေရာ၌ပင် မေ့၍ထားခဲ့လေသည်။ အထူးအားဖြင့် တရားနာပြီး ပြန်သွားသောပရိသတ်၏ တစုံတရာသောဝတ္ထုမေ့ကျန်နေရစ်ခဲ့လျှင် ထိုဝတ္ထုကို အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် သိမ်းဆည်း၍ ထားတော်မူမြဲဖြစ်သည်။ ဤသို့လျှင် အရှင်အာနန္ဒာသည် ထိုနေ့၌ ဝိသာခါ၏ မဟာလတာတန်းဆာကြီးကို

တွေ့ရသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား "မြတ်စွာဘုရား....ဝိသာခါသည် မဟာလတာတန်းဆာကြီးကို မေ့၍ သွားခဲ့ပါသည်ဘုရား" ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "ချစ်သားအာနန္ဒာ.... သင့်လျော်ရာအရပ်၌ သိမ်းထားလော့" ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်သည် ထို မဟာလတာတန်းဆာကြီးကို မ-ချီ၍ စောင်းတန်းလျှောက်တဖက်၌ ချိတ်ဆွဲ၍ ထားတော်မူလိုက်လေ၏။

ဝိသာခါသူဌေးမသည်လည်း *သုပ္ပိယာဥပါသိကာမနှင့်အတူ တကွ အာဂန္တုကရဟန်း, ခရီးသွားရဟန်း, သူနာရဟန်း-စသည်တို့အတွက် ပြုသင့်ပြုထိုက်သည်ကို သိရအောင်ဟူ၍ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်အတွင်း၌ လှည့်လည်လေ၏၊ အထူးအားဖြင့် ဝိသာခါဒါယိကာမကြီးနှင့် သုပ္ပိယာဒါယိကာမကြီးတို့ ကျောင်းတိုက်အတွင်း လှည့်လည်ကြသည်တို့ကို မြင်ကြရလျှင် ထောပတ်, ပျား, ဆီ-စသည်ကို အလိုရှိကုန်သော ရဟန်းငယ်များ, သာမဏေ

---

* သုပ္ပိယာဒါယိကာမ-ဟူသည်မှာ ဗာရာဏသီပြည်မှ သုပ္ပိယဥပါသကာ၏ ဇနီးဖြစ်သည်၊ သူတို့ ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦးလုံးတို့သည် ရတနာသုံးပါးကို အလွန်ကြည်ညိုကုန်၏၊ သံဃာအား ပစ္စည်း ၄-ပါးကို လှူလေ့ရှိကုန်၏၊ သံဃအမှုခပ်သိမ်းကို ရွက်ဆောင်လေ့ ရှိကုန်၏။ တခါန်က (မြတ်စွာဘုရား ဗာရာဏသီပြည် မိဂဒါဝုန်တော၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ်က) သုပ္ပိယာဒါယိကာမကြီးသည် မိဂဒါဝုန်ကျောင်းတိုက်သို့ သွား၍ မမာကျန်းသော ရဟန်းတပါးကို တွေ့ရလျှင် "အရှင်ဘုရားအား အဘယ်ဓာတ်စာဖြင့် အလိုရှိပါသနည်း" ဟုမေး၍ ရဟန်းက "သားဟင်းမျိုးရည်=အသားစုတ်ပြုတ်ဖြင့် အလိုရှိ၏" ဟု ဆိုလေသော် "ရှိပါစေ အရှင်ဘုရား....၊ ပို့လိုက်ပါမည်" ဟု လျှောက်ထားခဲ့၍ နောက်နေ့၌ ကပ်ဖွယ်အသားကို မရနိုင်သည်ဖြစ်၍ မိမိ၏ ပေါင်သားဖြင့် ရဟန်းအတွက် သားဟင်းမျိုးရည်=အသားစုတ်ပြုတ်ရည် ကျိုချက်ကာ လှူဒါန်း၍ တဖန် မြတ်စွာဘုရား၌ ကြည်ညိုခြင်း ပြင်းစွာသောကြောင့် အမာရွတ်မျှမထင် ပကတိ နဂိုရင်ကိုယ်ရှိသူ ဖြစ်ခဲ့လေသည်၊ အကြောင်းအရာအကျယ်ကို ဝိနည်း မဟာဝဂ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် မျက်နှာ ၃၁၁ မှစ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏။

များသည် ခွက်ပုဂံ-စသည်ကို စွဲကိုင်ကြလျက် ထိုဒါယိကာမကြီး တို့ထံ ချဉ်းကပ်ကြစမြဲ ဖြစ်လေသည်၊ ထိုနေ့မှာလည်း ထို့အတူပင် ပြုကြလေသည်။

ဝိသာခါဒါယိကာမကြီးသည်လည်း သူနာရဟန်းများ, ရဟန်း ငယ်များ, သာမဏေများကို ကြည့်ရှုကာ လိုအပ်ရာရာကို လှူဒါန်း ပြီးလျှင် အခြားတံခါးတခုဖြင့် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်မှ ထွက်၍ ကျောင်းတိုက်ဥပစာဌ် ရပ်တည်လျက်ပင် မိမိ၏ ကျွန်မကို "အမိ....မဟာလတာတန်းဆာကို ယူခဲ့လော့၊ ဆင်ယင်ပေအုံ့"ဟု ပြောဆိုလေ၏၊ ထိုအချိန်ကမှ ကျွန်မသည် မိမိမေ့၍ ကျောင်း တိုက်မှ ထွက်ခဲ့မိကြောင်း ကောင်းစွာအမှတ်ရသိရှိ၍ "ဟာ.... အရှင်မ....ကျွန်တော်မ မေ့ထားခဲ့ပြီ"ဟူ၍ ပြောဆိုလေ၏၊ ထိုအခါ ဝိသာခါသူဌေးမသည် "ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သွား၍ယူပြီး ပြန်ခဲ့လော့၊ အထူးအားဖြင့် အကယ်၍များ ငါ့အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်မြတ်က ထိုမဟာလတာတန်းဆာကိုချီမ၍ အခြားတနေရာရာ၌ သိမ်းထား အပ်ခဲ့လျှင် မယူခဲ့လင့်၊ အရှင်မြတ်အားသာလျှင် ထိုတန်းဆာကို ငါသည် စွန့်လွှတ်အပ်ပြီးဖြစ်သည်"ဟု မှာကြားပြောဆို၍ ကျွန်မကို လွှတ်လိုက်လေ၏၊ ဝိသာခါကား "အမျိုးလေးပါး လူအများတို့ ကျောင်းတိုက်အတွင်းဝယ် မေ့ကျန်၍ထားခဲ့သော ပစ္စည်းဘဏ္ဍာ များကို မပျောက်မပျက်ရအောင် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် သိမ်းဆည်း၍ ထားတော်မူ၏"ဟူသော ဤအချက်ကို ကြိုတင်၍ သိပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤသို့ မှာကြားပြောဆိုလိုက်လေသည်။

အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည်လည်း ကျွန်မကို မြင်လျှင်ပင် "အဘယ်အကျိုးငှါ လာသနည်း"ဟု မေးတော်မူ၍ ကျွန်မက "တပည့်တော်မ အရှင်မ၏ မဟာလတာတန်းဆာကို မေ့ထားခဲ့ သောကြောင့် လာပါသည်ဘုရား"ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် "ထိုမည်သော စောင်းတန်းလှေကား နံပါးတဖက်၌ ငါချိတ်၍ ထားအပ်သည်၊ သွားလော့, ထိုတန်းဆာကို ယူချေလော့"ဟု မိန့်တော်မူလေ၏၊ ကျွန်မသည် "အရှင်ဘုရား.... အရှင်ဘုရားတို့၏ လက်ဖြင့် သုံးသပ်ပြီးသော ဘဏ္ဍာကို တပည့်တော်မ၏ အရှင်မ

သည် (လူအပ်ပြီးသား နှလုံးထား၍) တဖန် ပြန်မယူအပ်သော ဝတ္ထု၊ ပြုအပ်ပါပြီဘုရား"ဟု လျှောက်ထားခဲ့၍ လက်အချည်းနှီးသာ ဝိသာခါထံသို့ ပြန်လာခဲ့၍ ဝိသာခါက "ဘယ့်နယ်လဲ အမိ...." ဟု မေးအပ်လေလျှင် ထိုအကြောင်းကို ဝိသာခါအား ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။

ထိုအခါ ဝိသာခါသည် ကျွန်မကို "အမိ....ငါသည် အရှင်မြတ်သုံးသပ်ကိုင်တွယ်အပ်ပြီးသော မဟာလတာ အဆင်ဘဏ္ဍာကို မဆင်မြန်းတော့ပါ၊ ငါသည် စွန့်လွှတ်အပ်ပြီးသားပင် ဖြစ်ပါ၏၊ သို့သော် အရှင်မြတ်များအဖို့ရာ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းရန် ဝန်လေးလှ ဆင်းရဲလှပါသည်၊ ထိုတန်းဆာကို စွန့်ကြဲရောင်းချ၍ သံဃာအား အပ်စပ်သော ပစ္စည်းဘဏ္ဍာကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းပေအုံ၊ သွားချေ, ထိုမဟာလတာတန်းဆာကို ယူခဲ့လော့"ဟု ပြောဆိုစေလွှတ်လိုက်လေ၏၊ ကျွန်မသည်လည်း ကျောင်းတိုက်သို့ သွား၍ မဟာလတာတန်းဆာကို ယူဆောင်ခဲ့လေ၏၊ ဝိသာခါသည် မဟာလတာတန်းဆာကို မဆင်မြန်းပဲသာလျှင် ရွှေပန်းထိမ်သည်တို့ကို အခေါ်ခိုင်း၍ တန်ဖိုးပြတ်စေလေသည်၊ ရွှေပန်းထိမ်သည်တို့က "ဤတန်းဆာသည် ကိုးကုဋေ အဖိုးထိုက်တန်၏၊ လက်ခကား တသိန်းတန်၏" ဟု တန်ဖိုးဖြတ်ပြောဆိုအပ်လေသော် ဝိသာခါသည် ထိုတန်းဆာကို ယာဉ်၌ တင်ထားစေ၍ "ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုမဟာလတာတန်းဆာကို ရောင်းချကြကုန်လော့"ဟု ပြောဆိုလေသည်။

ထိုမျှလောက်သော အဖိုးဥစ္စာကို ပေး၍ ဝယ်ယူခြင်းငှါ တဦးတယောက်မျှ စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ မှန်၏--ထိုမဟာလတာတန်းဆာကို ဆင်ယင်ရန် ထိုက်တန်သော အမျိုးသမီးမိန်းမတို့ကား ရခဲလှစွာကုန်၏၊ မှန်ပါ၏ပေသည်—မဟာပထဝီ ဤမြေအဝန်း၌ (၁) ဝိသာခါဒါယိကာမကြီး (၂) ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိကတော် မလ္လိကာ(= မလ္လတိုင်းသူ)နှင့် (၃) ဗာရာဏသီသူဌေးကြီး၏သမီး=ဤသုံးယောက်သော မိန်းမတို့သည်သာလျှင် မဟာလတာတန်းဆာကို ရရှိကြလေသည်။

သို့ရကား ဝိသာခါသူဌေးမသည် မိမိကိုယ်တိုင်သာလျှင် မဟာလတာတန်းဆာ၏ အဖိုး(ကိုးကုဋေနှင့် တသိန်း)ကို ပေး၍ ထိုကိုးကုဋေနှင့်တသိန်းသော အသပြာဒေါ်လာတို့ကို လှည်းဦးတင်စေကာ ကျောင်းတော်သို့ ယူဆောင်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီးလျှင် "မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်မ၏ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်မြတ်သည် တပည့်တော်မ၏ မဟာလတာတန်းဆာကို မပျောက်ပျက်အောင် သိမ်းဆည်းရန် လက်ဖြင့် သုံးသပ်အပ်ခဲ့ပါပြီ၊ မထေရ်မြတ် သုံးသပ်ပြီးချိန်မှစ၍ ထိုတန်းဆာကို တပည့်တော်မသည် ဆင်မြန်းခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်တော့ပါ၊ သို့အတွက် ထိုမဟာလတာတန်းဆာကို စွန့်ကြဲ၍ သံဃာတော်အား အပ်စပ်သော=ကပ်ဖွယ်ပစ္စည်းကို ဆက်ကပ်မည်ဟု ရောင်းစေရမည်မှာ တပည့်တော်မမှတပါး ထိုတန်းဆာကို ဝယ်ယူစွမ်းနိုင်မည့် အခြားသူတဦးကိုမျှ မတွေ့ရ၍ တပည့်တော်မသည်ပင်လျှင် ထိုတန်းဆာ၏တန်ဖိုး(ကိုးကုဋေနှင့်ကျပ်တသိန်း)ကို ယူဆောင်စေ၍ လာခဲ့ပါသည်ဘုရား၊ သင်္ကန်း, ဆွမ်း, ကျောင်း, ဆေး=ပစ္စည်းလေးပါးတို့တွင် အဘယ်ပစ္စည်းဖြင့် ဆက်ကပ်ရလျှင် သင့်လျော်ပါမည်နည်းဘုရား"ဟု လျှောက်ထားမေးမြန်းလေ၏၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "ဝိသာခါ....ဤသာဝတ္ထိမြို့ အရှေ့တံခါးအနီး၌ သံဃာတော်များ နေထိုင်ရန် ကျောင်းဆောက်လုပ်ဖို့ သင့်အဖို့ရာ သင့်လျော်၏"ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင် ဝိသာခါသူဌေးမသည် "သင့်လျော်ပါသည် မြတ်စွာဘုရား...."ဟု လျှောက်ထား၍ အားရဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိလျက် ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းနေရာ မြေအရပ်ကိုပင် (၉၀၀၀၀၀၀၀ဝ) ကိုးကုဋေသော ကျပ်အသပြာတို့ဖြင့် ဝယ်ယူလေ၏၊ အခြားကိုးကုဋေသော ဥစ္စာတို့ဖြင့် ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်ကြီးကို စတင်တည်ဆောက်လေ၏။

အရှင်မောဂ္ဂလာန်ထေရ် ကြီးကြပ်တော်မူ၍
ကိုးလဖြင့်အပြီး ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်ကြီး ဆောက်လုပ်ခြင်း

တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် မိုးသောက်ထအခါ သတ္တလောကကို ကြည့်ရှုတော်မူလေသော် နတ်ပြည်မှ စုတေ၍ ဘဒ္ဒိယ

မြို့ဝယ် သူဌေးမျိုးဦးဖြစ်လာသော ဘဒ္ဒိယသူဌေးသား၏ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ရှေးကောင်းမှု ဥပနိဿယနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို မြင်တော်မူ၍ အနာထပိဏ်သူဌေးအိမ်၌ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည် မြောက်တံခါးသို့ ရှေးရှု ကြွတော်မူလေ၏။

(အထူးမှတ်ရန်မှာ – ပြုလုပ် ရွက်ဆောင်တော်မူနေကျ ပကတိအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဝိသာခါ၏အိမ်၌ ဆွမ်းခံ၍ တောင်တံခါးဖြင့် ထွက်ကြွတော်မူပြီးလျှင် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူ၏။ အနာထပိဏ်သူဌေးအိမ်၌ ဆွမ်းခံတော်မူပြီးလျှင် အရှေ့တံခါးဖြင့် ထွက်ကြွတော်မူ၍ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူ၏၊ မြောက်တံခါးသို့ ရှေးရှု မြတ်စွာဘုရား ကြွတော်မူသည်ကို မြင်ကြရလျှင်ပင် "ဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလိမ့်မည်"ဟု အားလုံးသိကြရ၏)။

ဝိသာခါသူဌေးမသည်လည်း ထိုနေ့၌ "မြတ်စွာဘုရား မြောက်တံခါးသို့ ရှေးရှု ကြွတော်မူပြီ"ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ လျင်မြန်စွာ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ သွားရောက်ရှိခိုးပြီးလျှင် "ဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလိုကြပါသလားဘုရား"ဟု လျှောက်ထား၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "အိမ်း....ဟုတ်ပေသည် ဝိသာခါ...." ဟူ၍ မိန့်တော်မူလေလျှင် "မြတ်စွာဘုရား....ဤမျှ (=ကိုးကုဋေ) သော ဥစ္စာကိုစွန့်၍ ဒုရှင်ဘုရားတို့၏အတွက် ကျောင်းဆောက်နေဆဲရှိပါသည်၊ ပြန်နစ်တော်မူကြပါဦး မြတ်စွာဘုရား...."ဟု လျှောက်ထားလေ၏၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "ဝိသာခါ....ဤယခု သွားခြင်းကား ပြန်နစ်၍ မဖြစ်သော သွားခြင်း ဖြစ်သည်"ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင် ဝိသာခါသည် "ကောင်းပါ မြတ်စွာဘုရား သည် မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ရှေးကောင်းမှုနှင့်ပြည့်စုံသူ တဦးဦးကို မြင်တော်မူလိမ့်မည်"ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိ၍ "မြတ်စွာဘုရား.... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် တပည့်တော်မ၏အဖို့ရာ ကျောင်းဆောက်ရာ၌ ပြုပြီး, မပြုရသေးသည်ကို ခွဲခြမ်းသိမြင် စီရင်ပေးမည့် ရဟန်းတော်တပါးကို ပြန်နစ်စေပြီးမှ (=ထားခဲ့ပြီးမှ) ကြွတော်မူကြပါဘုရား"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က

ဝိသာခါကို “ဝိသာခါ....သင် သဘောကျသည့် ရဟန်း၏သဝိတ်ကို ယူလော့”ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ဝိသာခါသူဌေးမသည် ပကတိအားဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို ချစ်ခင် သဘောကျသော်လည်း “အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် တန်ခိုးကြီးတော်မူ၏၊ ထိုမထေရ်ကို အမှီပြုရလျှင် ငါ၏ ကျောင်းဆောက်ခြင်းကိစ္စသည် လျင်မြန်စွာ ပြီးစီးပေလိမ့်မည်”ဟု ကြံစည်မိ၍ အရှင်မောဂ္ဂလာန်မထေရ်၏ သဝိတ်ကို တောင်းယူလေ၏။ မထေရ်မြတ်သည် မြတ်စွာဘုရားကို ကြည့်လျက်နေ၏။ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က“ချစ်သားမောဂ္ဂလာန်....သင်ချစ်သား၏ အခြံအရံ ရဟန်းငါးရာတို့ကို ခေါ်ယူ၍ သင် ချစ်သား ပြန်နစ်လော့”ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် မထေရ်မြတ်သည် မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း မိမိ၏တပည့် ရဟန်းငါးရာတို့ကို ခေါ်ယူ၍ ပြန်နစ်ကျန်ရစ်တော်မူလေ၏။

မထေရ်မြတ်၏ အာနုဘော်ကြောင့် ယူဇနာငါးဆယ်, ခြောက်ဆယ်တို့တိုင်တိုင် သစ်သား, ကျောက်တို့အလိုဌါ သွားရောက်ကြသူ လူတို့သည်လည်း ကြီးကုန်, ကြီးကုန်သော သစ်သား, ကျောက်များကို ယူခဲ့ကြ၍ ထိုနေ့ဦးပင်လျှင် (=နေ့ချင်းပြန်)ပြန်လာနိုင်ကြကုန်၏။ လှည်းပေါ်၌ သစ်သားများ, ကျောက်များကို တင်ကြရာမှာလည်း မပင်ပန်းကြကုန်၊ လှည်းဝင်ရိုး ကျိုးသောဟူ၍ မရှိ။ မကြာမီပင် ဘုံနှစ်ဆင့်ရှိသော(=၂-ထပ်)ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီး ဆောက်လုပ်၍ ပြီးကြလေသည်။ ထိုပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးမှာ အောက်ထပ်၌ တိုက်ခန်း ၅၀၀, အထက်ထပ်၌ တိုက်ခန်း ၅၀၀ = ၅၀သို့ တိုက်ခန်းပေါင်း (၁၀၀၀) တထောင်တို့ဖြင့် တန်းဆာ ဆင်အပ်သော ပြာသာဒ်ကြီး ဖြစ်လေသည်။ ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးသည် ရှစ်မင်းပယ်မျှ ကျယ်ဝန်းသန့်ရှင်းသော မြေအပြင်၌ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးကို ဆောက်လုပ်စေလေသည်။ ထိုပြင်လည်း “ပြာသာဒ်တော်ကြီး ထီးထီးသက်သက်ကား မတင့်တယ်ချေ”ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိ၍ ထိုပြာသာဒ်မကြီးကို ဝန်းရံလျက် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းပေါင်း ၅၀၀, ပြာသာဒ်ငယ်

၅၀၀, တန်ဆောင်းရှည်ပေါင်း ၅၀၀-တို့ကိုလည်း ဆောက်လုပ်ပြီးပြေစေပြန်လေ၏။

ကျောင်းရေစက်ချပုံကြီး ၄-လကြာ ကျင်းပခြင်း

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုးလကြာ ဒေသစာရီလှည့်လည်တော်မူပြီး၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့ တဖန် ပြန်ကြွတော်မူလာလေ၏။ ဝိသာခါကျောင်းအမကြီး၏ ပုဗ္ဗာရုံ ကျောင်းပြာသာဒ်ကြီး၌လည်း ပြုဖွယ်ကိစ္စ အဝဝသည် အရှင်မောဂ္ဂလာန်မထေရ်၏ စောင့်ရှောက်ခြင်းခံရသည့်အတွက် ကိုးလဖြင့် အလုံးစုံ ပြီးစီးလေ၏။ ကျောင်းအမကြီးသည် ပြာသာဒ်အတွက် ထုပိကာကို ရေအိုးအလုံး ခြောက်ဆယ်ခန့် ဆုံဝင်လောက်အောင် တခဲနက် ခတ်အပ်သော ရွှေနိဖလံဖြင့် ပြုလုပ်စေလေသည်။ ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးသည် "မြတ်စွာဘုရား၌ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ ကြွရောက်တော်မူလာ၏"ဟူသော သတင်း စကားကို ကြားရလျှင် ခရီးဦးကြိုဆို၍ မြတ်စွာဘုရားကို မိမိ၏ကျောင်းတိုက်သို့ ပင့်ဆောင်သွားပြီးလျှင် "မြတ်စွာဘုရား....၌ မိုးလေးလပတ်လုံး ရဟန်းသံဃာကိုပါ ခေါ်ယူတော်မူ၍ ၌တပည့်တော်မ၏ ပုဗ္ဗာရုံတိုက်ကျောင်း၌သာ သီတင်းသုံးနေတော်မူကြပါဘုရား။ ကျောင်းလွှတ်ပူဇော်ပွဲ ပြုလုပ်ပါမည်ဘုရား"ဟု လျှောက်ထား၍ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူရန် ခံဝန်ချက်ကို တောင်းယူလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီး လျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံတော်မူလေ၏။

ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးသည် ထိုနေ့မှအစပြု၍ ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာအား ကျောင်းတိုက်မှာပင် အလှူဒါနကြီးပေးလှူလေ၏။ ထိုနောက် ဝိသာခါ၏ သူငယ်ချင်းမတယောက်သည် အဖိုး တသိန်းတန်သော အဝတ်တထည်ကို ယူဆောင်ခဲ့၍ ဝိသာခါထံ လာရောက်ပြီးလျှင် "သူငယ်ချင်းမ....ငါသည် ၌

အဝတ်ကို သင်၏ ပြာသာဒ်ကျောင်းတော်၌ မြေအခင်းအနေဖြင့် ခင်းလှူလိုပါသည်၊ ခင်းရမည့်နေရာကို ငါ့အား ပြောကြားကြစေ ချင်ပါသည်”ဟု ပြောဆိုလာ၏။ ထိုအခါ ဝိသာခါကျောင်းအမ ကြီးက“ကောင်းပါပြီ သူငယ်ချင်းမ....၊အကယ်၍ ငါက သင့်အား ‘ခင်းဖို့ရန် နေရာ မရှိ’ဟု ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ပြောဆိုလျှင် သင်က ငါ့အပေါ်မှာ “အခွင့် မပေးလို၍’ဟု အထင် လွဲပေလိမ့်မည်၊ သို့ရကား ကိုယ်တိုင်သာလျှင် ပြာသာဒ် ကျောင်းကြီး၏ အထက်ထပ်, အောက်ထပ် အခန်းတဝေါင်လုံး နှံစပ်အောင် ကြည့်ပြီးလျှင် ခင်းရမည့်နေရာကို စဉ်းစား ရှာကြံပါလော့”ဟု ခွင့်ပြုစကား ပြောကြားသဖြင့် ထို သူငယ်ချင်းမသည် အဖိုး တသိန်းတန်သော အဝတ်ကို ယူဆောင်၍ အထက်ထပ်, အောက် ထပ် ထိုထိုအရပ်တို့၌ နှံစပ်အောင် လှည့်လည် ရှာကြံကြည့်ရှုလေ သော် သူမ ယူဆောင်လာသည့် အဝတ်အောက် အဖိုးလျော့၍ တန်သော အခင်းအဝတ်ကို မတွေ့ရ၍ “ငါကား ဤသူငယ်ချင်းမ ၏ ကောင်းမှု ပြာသာဒ်ကျောင်းတော်ကြီး၌ ကုသိုလ် ကောင်းမှု အဖို့အစုကို မရနိုင်တော့ချေ”ဟု ဆင်ခြင်မိကာ နှလုံး မသာယာ ခြင်းသို့ ရောက်လျက် တနေရာ၌ ငိုကြွေးလျက်သာ ရပ်နေလေ၏။

ထိုအခါ ထိုသူငယ်ချင်းမကို အရှင်အာနန္ဒာမထေရ် မြင်တော် မူ၍ “အဘယ့်ကြောင့် ငိုကြွေးသနည်း”ဟု မေးတော်မူလေ၏။ ထို သူငယ်ချင်းမက ထိုအကြောင်းကို ပြန်ကြား လျှောက်ထားလေ လျှင် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် “အကြံပြောထူ စိတ်ပူ၍ မနေ လင့်၊ ငါသည် သင့်အား ခင်းရမည့်နေရာကို ပြောကြားပေအံ့”ဟု မိန့်တော်မူ၍ “စောင်းတန်း=လှကား ခြေရင်း သံဃာတော်များ ခြေဆေးကြမည့်နေရာအနီးဝယ် ဤသင်၏ အဝတ်ကို ခြေသုတ် စရာပြု၍ ခင်းလေလော့၊ ရဟန်းတို့သည် ခြေဆေးကြပြီးလျှင် ရှေးဦးစွာ ဤသင်၏အဝတ်၌ ခြေကိုသုတ်ပြီးမှ ကျောင်းတွင်းသို့ ဝင်ကြလိမ့်မည်၊ ဤသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော် သင့်အဖို့ရာ အကျိုး ကြီးမြတ်သည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်”ဟု အကြံပေးစကား မိန့်ကြား

တော်မူလေ၏။ (ဤနေရာကား ဝိသာခါ အမှတ်တမဲ့ မစဉ်းစားမိသော နေရာ ဖြစ်သတဲ့။)

ပစ္စည်း ၄-ပုံ စုံအောင် လှူခြင်း

ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးသည် မိုးလေးလတို့ ကာလပတ်လုံး ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ မြတ်စွာဘုရား အမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာအား ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို လှူဒါန်းလေသည်။ နောက်ဆုံး(တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်နေ့)၌ ရဟန်း သံဃာအား သင်္ကန်းလျာ အထည်အဝတ်တို့ကို လှူဒါန်းလေ၏၊ အငယ်ဆုံး သံဃာ(=သဃ်နော)ရအပ်သော သင်္ကန်းလျာအဝတ်တို့သည်ပင် အဖိုးတထောင် ထိုက်တန်ကုန်၏။ အားလုံးသော ရဟန်းတို့အား သပိတ်နှင့် အပြည့်ထည့်၍ စတုမဓုဆေးကို လှူဒါန်းလေ၏။ လေးလကြာ ကျောင်းလွှတ်ပူဇော်ပွဲကျင်းပရာ၌ (၉၀၀၀၀၀၀၀/၀၀)ကိုးကုဋေသော အသပြာတို့ ကုန်လေသည်။

ဤသို့လျှင် ကျောင်းမြေရာ ဝယ်ရာ၌ ကိုးကုဋေ, ကျောင်းဆောက် စေရာ၌ ကိုးကုဋေ, ကျောင်းလွှတ်ပူဇော်ပွဲ(=ကျောင်းရေစက်ချပွဲ)လေးလကြာ ကျင်းပရာ၌ ကိုးကုဋေ = ပေါင်း နှစ်ဆယ့် ခုနစ်ကုဋေသော ဥစ္စာတို့ကို ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးသည် ဘုရားသာသနာ၌ စွန့်ကြဲ လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။ မိန်းမအဖြစ်၌ တည်လျက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိသူ ယောကျွမအိမ်ဝယ် နေထိုင်ပြီး ဤသို့စဉ် ကြီးစွာသော စွန့်ကြဲလှူဒါန်းမှု မည်သည် အခြားမိန်းမများအဖို့ရာ မရှိချေ။

ကျောင်းရေစက်ချပွဲအပြီး ဥဒါန်း ကျူးရင့်ခြင်း

ကျောင်းအမကြီး ဝိသာခါသည် ကျောင်းရေစက်ချပွဲကြီးပြီးဆုံးသောနေ့ ညနေချမ်းအခါဝယ် သား, သမီး, မြေး, မြစ်အပေါင်း ခြံရံလျက် "ငါ တောင့်တခဲ့သမျှ ဆုတောင်းခဲ့သမျှညသုံ အလုံးစုံ အထွတ် အထိပ်သို့ အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်လေပြီ"ဟု ကြီစည်အောက်မေ့ ဝမ်းမြောက်ကာ ပြာသာဒ်ကျောင်းတော်ကြီး

ကို လှည့်လည်လျက် ၅-ဂါထာတို့ဖြင့် အလွန် ချီမြှောက် သာယာသော အသံဖြင့် ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဥဒါန်း ကျူးရင့်လေသည်။

ကဒါဟံ ပါသာဒံ ရမ္မံ၊ သုဓာမတ္တိကလေပနံ။
ဝိဟာရဒါနံ ဒဿာမိ၊ သက်ပွေါ မယ္ဟ ပူရိတော။ (၁)

အဟံ = သိန်းကမ္ဘာတည့် အခါပြည့်အောင် အဘိနိဟာရ ပုညသမ္ဘာ ဆည်းပူးခဲ့ပါသော အကျွန်ုပ် ဝိသာခါသည်။ ရမ္မံ = ရောက်လာသမျှ ရှင်ရှင်လူတို့ ကြည်ဖြူနှလုံးရွှင်ပြိုးမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ရာဖြစ်သော။ သုဓာမတ္တိကလေပနံ = အက်တေ, မြေသရွတ်တို့ဖြင့် ချောမွတ်အောင် မွမ်းမံ လိမ်းကျံအပ်ပေထသော။ ပါသာဒံ = ပုဗ္ဗာရုံတွင်ခေါ် ပြာသာဒ်ကျောင်းတော် တည်းဟူသော။ ဝိဟာရဒါနံ=သံဃာတော်အရှင်မြတ်တို့ကိန်းဝပ်ပျော်စံရာ မဟာဝိဟာရ ကျောင်းအလှူဒါနကို။ ကဒါ = ဘယ်ခါသမယ ဘယ်ကာလမျှားမှာမှ။ ဒဿာမိ = နှလုံးစိတ်ဝမ်းဝိတိလွှမ်း၍ လှူဒါန်းကော်ရော် ပူဇော်ရပါမည်နည်း။ ဣတိ = ဤသို့။ မယံ = ဝိသာခါသမုတ် ကျောင်းအမအကျွန်ုပ်၏။ သက်ပွေါ = လွန်ခဲ့သည့် သိန်းကမ္ဘာရှည်မြင့်လှ ထိုအခါက သဒ္ဓါ, ပညာ နှစ်ဖြာညီမျှ ကြံစည်တောင့်တချက် အဝဝသည်။ ပူရိတော = အလိုရှိတိုင်းမဆိုင်းပြည့်မြောက် သိဒ္ဓိပေါက်ခဲ့လေပြီတကား။

ကဒါဟံ မဏ္ဍပိဌဉ္စ၊ ဘိသိဗိမ္ဗောဟနာနိ စ။
သေနာသနဘဏ္ဍံ ဒဿာမိ၊ သက်ပွေါ မယ္ဟ ပူရိတော။ (၂)

အဟံ=တသိန်းကမ္ဘာ ရှည်မြင့်ကြာအောင် မဟာပုညကုသလကို လုံ့လကြိုးကုတ် အကျွန်ုပ်ဝိသာခါသည်။ မဏ္ဍပိဌဉ္စ = ညောင်စောင်း, အင်းပျဉ် = ခင်္ဂနှင့်ထိုင်စရာသန်ျာမြားမြောင် သံဃအသုံးအဆောင်ကိုဂုဏ်း။ ဘိသိဗိမ္ဗောဟနာနိ စ = သံဃအသုံး ဘုံလျှို (= ဖုံနှင့်)

ခေါင်းအုံးတို့ကိုဂုဏ်း။ သေနာသနဘဏ္ဍံ = ဆိုပြီး, မပြီးကျောင်းအသုံးအဆောင်အသီးသီးကို။ ကဒါ = ဘယ်ခါသမယ ဘယ်ကာလမျှားမှာမှ။ ဒဿာမိ = နှလုံးစိတ်ဝမ်းဝိတိလွှမ်း၍ အားရမ်းကော်ရော် ပူဇော်လှူဒါန်းရပါမည်နည်း။ (ဇုတိ = ဤသို့)။ မယံ = ကျောင်းအမ-ဟု အပေါင်းကခေါ်သမုတ် အကျွန်ုပ်ဝိသာခါ၏။ သက်ပွေါ = ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါက ပဌမဘဒ်က လက်မွန်စခဲ့သည့် တောင့်တကြိုးစည်ချက် ဝိဝဋ္ဋကုသိုလ်စက်သည်။ ပူရိတော = လူနတ်နှုမော် သာဓုခေါ်လျက် ရည်မြော်သည့်တိုင်း လူ့သမိုင်းတွင် ကြိုတိုင်းပြည့်မြောက် (ယခုဖြင့်)သိဒ္ဓိပေါက်ခဲ့လေပြီတကား။

ကဒါဟံ သလာကဘတ္တံ၊ သုစိ ံ မံသူပသေစနံ။
ဘောဇနဒါနံ ဒဿာမိ၊ သက်ပွေါ မယ္ဟ ပူရိတော။ (၃)

အဟံ = ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းအမ-ဟု အပေါင်းကသမုတ် အကျွန်ုပ်ဝိသာခါသည်။ သုစိ ံ = ဆန်ကွဲဆန်ညှာ စပါးလုံးနှင့် ခဲမပါအောင် ကောင်းစွာရွေးဆယ် စင်ကြယ်စွာထသော။ မံသူပသေစနံ = ဟင်းလျာအခန်းခန်း အသားတို့ဖြင့်ပြွမ်းပေထသော (=ဒန်ပေါက်ဆွမ်း အမျိုးမျိုးကို ဆိုလို:သည်)။ သလာကဘတ္တံ = စာရေးတံခေါ်မှတ် ဆွမ်းဟူ၍သမုတ်အပ်သော။ (ဝါ) သလာကဘတ္တံ=စာရေးတံဆွမ်းအစ ခုနစ်ဝသော။ ဘောဇနဒါနံ = အာယု, ဝဏ္ဏ သုခ, ဗလံ ပဋိဘာန်ဟု ငါးတန်ကျိုးရ ဆွမ်းအလှူဒါနကို။ ကဒါ = ဘယ်ခါသမယ ဘယ်ကာလမျှားမှာမှ။ ဒဿာမိ = နှလုံးစိတ်ဝမ်း ဝိတိလွှမ်း၍ အားရမ်းကော်ရော် သံဃာတော်အား ပူဇော်လှူဒါန်းရပါမည်နည်း။ (ဇုတိ=ဤသို့)။ မယံ = ကျောင်းအမ-ဟု အပေါင်းကခေါ်သမုတ် အကျွန်ုပ်ဝိသာခါ၏။ သက်ပွေါ = ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါက ပဌမဘဒ်က လက်မွန်စခဲ့သည့် တောင့်တကြိုးစည်ချက် ဝိဝဋ္ဋကုသိုလ်စက်သည်။

ပူရိတော = လူနတ်နဂမော် သာဓုခေါ်လျက် ရည်မြော်ခဲ့တိုင်း လူ့သမိုင်းတွင် ကြိုတိုင်းပြည့်မြောက် (ယခုဖြင့်) သိဒ္ဓိပေါက်ခဲ့လေပြီတကား။

ကဒါဟံ ကာသိကဝတ္ထုံ၊ ခေါမကပွါသိကာနိ စ။
စိဝရဒါနံ ဒဿာမိ၊ သက်ပွေါ မယ္ပ ပူရိတော။ (၄)

အဟံ = သံဃဒါယိကာ အကျွန်ုပ် ဝိသာခါသည်။ ကာသိကဝတ္ထုံ = ကာသိတိုင်းဖြစ် အသစ်စက်စက် အနှုမျိုးမှန် အဖိုးတန်အဝတ်လည်းဖြစ်သော။ ခေါမကပွါသိကာနိ စ = ခုံချည်သက်နံး, ဝါချည်သက်နံးများလည်းဖြစ်သော။ စိဝရဒါနံ = ဆိုပြီး, မပြီး အသီးသီးအဝဝ သက်နံးအလှူဒါနကို။ ကဒါ = ဘယ်ခါသမယ ဘယ်ကာလများမှာမှ။ ဒဿာမိ = နှလုံးစိတ်ဝမ်း ဝိတိလွှမ်း၍ အားရမ်းကော်ရော် သံဃာတော်အား ပူဇော်လှူဒါန်းရပါမည်နည်း။ (ဇုတိ=ဤသို့)။ မယံ = မေလွှာက၏မြေးဧနုဇယ၏ရင်သွေး သူဌေးမကျောင်းဒါယိကာ အကျွန်ုပ် ဝိသာခါ၏။ သက်ပွေါ = ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါက ပဌမဘဒိက လက်မွန်စခဲ့သည့် တောင့်တကြိုစည်ချက် ဝိဝဋ္ဋကုသိုလ်စက်သည်။ ပူရိတော = လူနတ်နဂမော် သာဓုခေါ်လျက် ရည်မြော်ခဲ့တိုင်း လူ့သမိုင်းတွင် ကြိုတိုင်းပြည့်မြောက် (ယခုဖြင့်) သိဒ္ဓိပေါက်ခဲ့လေပြီတကား။

ကဒါဟံ သပ္ပိနဝနီတံ၊ မဓုတေလဉ္စ ဖာဏိတံ။
ဘေသဇ္ဇဒါနံ ဒဿာမိ၊ သက်ပွေါ မယ္ပ ပူရိတော။ (၅)

အဟံ = သာသနမာတာ အကျွန်ုပ် ဝိသာခါသည်။ သပ္ပိနဝနီတံ = ထောပတ်ကြည်နှူ သြဇာစုသား ဆီဥလည်းဖြစ်သော။ မဓုတေလဉ္စ = ပျားနှင့်နှမ်းဆီ နှစ်မည်လည်းဖြစ်သော။ ဖာဏိတဉ္စ = ရသာချိုကဲ့ တင်လဲလည်းဖြစ်သော။ ဘေသဇ္ဇဒါနံ = သမားတို့ဥစ္စာ ရသာယနဂုဏ်

ဆေးအလှူဒါနကို။ ကဒါ=ဘယ်ခါသမယ ဘယ်ကာလ များမှာမှ။ ဒဿာမိ = နှလုံးစိတ်ဝမ်း ဝိတိလွှမ်း၍ အား ရမ်းကော်ရော် သံဃာတော်အား ပူဇော်လှူဒါန်းရပါ မည်နည်း။ (ဇုတိ=ဤသို့)။ မယံ = မိဂါရမာတာ အကျွန်ုပ် ဝိသာခါ၏။ သက်ပွေါ = ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါက ပဌမဘဒိက လက်မွန်စခဲ့သည့် တောင့်တကြိုစည်ချက် ဝိဝဋ်ကုသိုလ်စက်သည်။ ပူရိတော = လူနတ်နေမော် သာဓုခေါ်လျက် ရည်မြော်ခဲ့တိုင်း လူ့ သမိုင်းတွင် ကြိုတိုင်းပြည့်မြောက်(ယခုဖြင့်)သိဒ္ဓိပေါက်ခဲ့ လေပြီတကား....။ ။(ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်စုကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြအပ်သည်)။

(၈) တေဒဂ်ဘဲထူး ရရှိခြင်း

ကျောင်းအမကြီးဝိသာခါ၏ အိမ်သည်ကား နံနက်အခါဝယ် (သံဃာအဝင်အထွက် များလှသောကြောင့်) သက်နှံးရောင်တို့ ဖြင့် ပြောင်ပြောင်ဝင်းဝင်း ထွန်းလင်းလျက်ရှိသည့်ပြင် အထွက် အဝင် သံဃာတော်တို့ သွားလာလှုပ်ရှားသဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာ သောလေ, ဖန်ရည်ရနံ့တို့ဖြင့် သင်းပျံကြိုင်လှိုင်လျက်ရှိပေ၏။ အနာထပိဏ် သူဌေးအိမ်မှာကဲ့သို့ ကျောင်းအမကြီး ဝိသာခါ၏ အိမ်မှာလည်း အာဂန္တုဆွမ်း, ခရီးသွားဆွမ်း-အစရှိသော ဆွမ်း များစုံတို့သည် အသင့်စီမံချက်ပြုတ်ပြီးသာလျှင် ရှိကုန်၏။

ကျောင်းအမကြီးသည် နံနက်အခါဝယ် ရဟန်းသံဃာအား ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ဆွမ်းများလှူဒါန်းဆက်ကပ်ပြီးနောက် နေမွန်းလွဲ သောအခါ မိမိ၏ တပည့်များကို ထောပတ်, ဆီဥ, ပျား, ဆီ, တင်လဲ-ဟူသော ဆေးပစ္စည်းများကိုငှင်း (သပြေ, သရက်၊ မုဒရက်၊ ဖက်သက်, သစ်မည်စည်။ ။ငှက်ပျောနှစ်မျိုး၊ ကြာစွယ်တိုး၊ ရှစ်မျိုး အဖျော်ရည်-ဟူသော) အဖျော်ရှစ်မျိုးတို့ကိုငှင်း ထမ်း, ရွက်ယူ ဆောင်ခဲ့စေပြီးလျှင် ဘုရားသီတင်းသုံးတော်မူရာ ကျောင်းတိုက် တော်သို့ သွားရောက်ကာ ရဟန်းသံဃာအား လိုအပ်သလို

ဆေးပစ္စည်းများ, အဖျော်ယမကာများကို လှူဒါန်းဆက်ကပ်လေသည်။ ထိုနောင်မှ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာကြားပြီးလျှင် အိမ်သို့ပြန်လာလေ၏။ (ဤကား ဝိသာခါ၏ နိဗန္ဓကောင်းမှုဝတ် ဖြစ်သည်)။

ထိုကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖို့ဝယ် ဥပါသိကာဒါယိကာမကြီးများကို အစဉ်အတိုင်း ဧတဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရတို့၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် မိဂါရမယ်တော် ဤကျောင်းအမကြီး ဝိသာခါကို—

"ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ ဒါယိကာနံ ယဒိဒံ ဝိသာခါ မိဂါရမာတာ=ရဟန်းတို့.... စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းရခြင်း၌ နှစ်ခြိုက်မွေ့လျော်ကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် မိဂါရမယ်တော် ဝိသာခါသူဌေးမသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဒါယိက = လှူဒါန်းရခြင်း၌ မွေ့လျော်သောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ် ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ဝိသာခါကျောင်းအမကြီး အကြောင်းတည်း။

(၃-၄) ခုဇ္ဇုတ္တရာနှင့်သာမာဝတီတို့အကြောင်း

(က) ဥပါသိကာ ၂-ဦးတို့၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤခုဇ္ဇုတ္တရာနှင့် သာမာဝတီအလောင်း သူတော်ကောင်းအမျိုးသမီးတို့ နှစ်ဦးလုံးပင် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်ဝယ် အမျိုးကောင်းသမီး (= သူဌေးသမီး)များဖြစ်ကြ၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာကုန်အံ့-ဟု ကျောင်းတော်သို့ သွားကြလေ၏။ ထိုသို့သွားရောက်ရာ၌ ခုဇ္ဇုတ္တရာအလောင်း သူဌေးသမီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို

“ဗဟုဿုတ = အကြားအမြင်များသောအရာ” ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဗောဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို ပွတ်မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရား ရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

သာမာဝတီအလောင်း သူဌေးသမီးသည်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို “မေတ္တာဝိဟာရီ = မေတ္တာဖြင့်နေလေ့ရှိသောအရာ” ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဗောဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို ပွတ်မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင် ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ထိုသူဌေးသမီးနှစ်ဦးတို့ ထိုဘဝ အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုကြ၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ဖြစ်ကြပြီးလျှင် နည်ပြည်,လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားကြစဉ်ပင် ကမ္ဘာတသိန်းလွန်မြောက်၍ ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာသို့ ရောက်ခဲ့လေသည်။

ထိုစဉ်အခါ အကျွန်ုပ်တို့ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူလာခိုက်ဝယ် ကောသမ္မီပြည်အရပ်၌ ဃောသကသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့သည် နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း အသပြာတထောင်တထောင်ကို စွန့်လွှတ်၍ နိဗ္ဗဒါနဝတ်ကို တည်ထားဖြစ်စေလေသည်။ ။ (ဤဃောသကသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့၏ အကြောင်းအရာအကျယ်ကို အောက်မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ အခန်း-၂၇၊ စာမျက်နှာ ၆၉၃-မှ ၇၁၂-တိုင်အောင် ပြန်လည်သုံးသပ် ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ခုဇ္ဇုတ္တရာနှင့် သာမာဝတီဖြစ်ကြခြင်း

ထိုသို့ ဃောသကသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့ နိဗ္ဗဒါနဝတ်ကို ဖြစ်စေကြသောအခါဝယ် ရှေးဖော်ပြရာပါ ပါရမီရှင်နှစ်ဦးတို့တွင်

ခုဇ္ဇ၊တ္တရာအလောင်း နတ်သမီးသည် နတ်ပြည်မှ စုတေခဲ့၍ ဃောသကသူဌေး၏အိမ်ဝယ် အထိန်းတော်ကြီးဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေကပ်စွဲလာ၏။ ထိုသူငယ်မကို ဖွားမြင်လာသောအခါ ထိုသူငယ်မ၏ ကိုယ်ခန္ဓာသည် ကုန်းကုန်းကလေး ဖြစ်လာလေသည်။ (ပါရမီရှင်ဖြစ်ပါလျက် အထိန်းတော်၏သမီး ကျွန်မဖြစ်ရခြင်း, ခါးကုန်းရခြင်း ရှေးကံ အကြောင်းအရာ နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့)။ ထိုသို့ ကိုယ်ခန္ဓာ ကုန်းကုန်းကလေး ဖြစ်လာသောကြောင့် ထိုသူငယ်မ၏အမည်ကို ခုဇ္ဇ၊တ္တရာ-ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြလေ၏။ (ခုဇ္ဇ = ကုန်းသောကိုယ်ရှိသော + ဥတ္တရာ = ဥတ္တရာသူငယ်မ-ဟု ဆိုလိုသည်)။

သာမာဝတီသူဌေးသမီး

ထိုအချိန်မှာပင် သာမာဝတီအလောင်း နတ်သမီးသည်လည်း နတ်ပြည်မှ စုတေခဲ့၍ ဘဒ္ဒဝတီယတိုင်း ဘဒ္ဒိယမြို့ဝယ် ဘဒ္ဒဝတီယသူဌေးကြီး၏သမီး ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုသူဌေးသမီး၏အမည်ကို "သာမာ" ဟူ၍ မိဖတို့က မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ နောက်တချိန်ဝယ် ဘဒ္ဒိယမြို့၌ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း = ဒုဗ္ဘိက္ခဘေးကြီး ဖြစ်ပွါးလာလေသည်။ မြို့နေလူများတို့သည် ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း = ဒုဗ္ဘိက္ခဘေးမှ ကြောက်လန့်ကြသည်ဖြစ်၍ ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြား မိမိတို့အဆင်ပြေမည့် အရပ်တပါးသို့ ပြေးသွားကြကုန်၏။

ထိုအခါ သာမာ၏ဖခင် ဘဒ္ဒဝတီယသူဌေးကြီးသည် သူဌေးကတော်ကြီးနှင့် "အဘယ် = သူဌေးကတော်ကြီး....ဤဘဒ္ဒိယမြို့၌ ယခု ကျရောက်နေသော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းဘေး၏ အဆုံးကို မသိအပ်ချေ၊ (=မည်သည့် ရက်,လကျမှ ထိုသည့်ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းဘေး ပြီးဆုံးမည်ကို မသိနိုင်ချေ)။ ကောသမ္ဗီမြို့နေငါတို့၏သူငယ်ချင်း ဃောသကသူဌေးကြီးအထံသို့ သွားကြကုန်စို့၊ ထိုသူဌေးကြီးသည် ငါတို့ကို တွေ့မြင်ရလျှင် မေ့လျော့လိမ့်မည်မဟုတ်"ဟု တိုင်ပင်စကား ပြောကြားလေ၏။ ဃောသက

သူဌေးကြီးသည် ဘဒ္ဒဝတိယသူဌေးကြီး၏ အဒိဋ္ဌသဟာယ = မတွေ့ဘူးသောသူငယ်ချင်း ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤသို့ တိုင်ပင်စကား ပြောကြားလေသည်။ ဘဒ္ဒဝတိယသူဌေးကြီးသည် ဤကဲ့သို့ တိုင်ပင်စကား ပြောကြားပြီးနောက် ကျန်လူများကို ထားခဲ့၍ သူဌေးကတော်ကြီးနှင့် သမီးဖြစ်သူ သာမာဝတီကို ခေါ်ယူ၍ ကောသမ္ဗီမြို့ဖက်သို့ ခရီးထွက်ခဲ့လေ၏။ မိသားစုသုံးဦး လုံးတို့ပင် လမ်းခရီးအကြား ဆင်းရဲကြီးစွာကို ခံစားကြလျက် အစဉ်သဖြင့် ကောသမ္ဗီပြည့်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြ၍ စတုဒ္ဒိသာစရပ် တခုဝယ် တည်းခိုနေထိုင်ကြလေကုန်၏။

သာမာဝတီတွေ့ကြုံရသည့် အနိဋ္ဌလောကဓံ

ယောသကသူဌေးကြီးသည်လည်း မိမိ၏ အိမ်တံခါးဝဝယ် အထီးကျန် = ဆင်းရဲသား, ခရီးသွားများနှင့် ဖုန်းတောင်းယာစကားတို့အား နေ့စဉ်နေ့စဉ် ကြီးစွာသောအလှူဒါနကို နိဗ္ဗန် ပေးလှူစေလေ၏။ ထိုအခါ ဘဒ္ဒဝတိယသူဌေးကြီးသည် "ငါတို့သည် ဤယခု ဆင်းရဲသောအသွင်ဖြင့် ငါ့သူငယ်ချင်း ယောသက သူဌေးအား မိမိကိုယ်ကို ပြဖို့ရန် မဝံ့ပေ၊ မိမိ၏ခန္ဓာကိုယ် နဂိုရ ပကတိအနေဖြစ်မှ ကောင်းစွာဝတ်, ရုံကြကာ ယောသကသူဌေးကြီးကို တွေ့ကြကုန်အံ့" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိလေ၏။ ထိုအခါ ဘဒ္ဒဝတိယသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့သည် သမီးသာမာဝတီကို ယောသကသူဌေး၏ အလှူတင်းကုပ် = အလှူမဏ္ဍပ်သို့ ထမင်းအတောင်း လွှတ်လိုက်ကြလေကုန်၏။

သာမာဝတီသူဌေးသမီးသည် ခွက်ကိုလက်စွဲလျက် အလှူမဏ္ဍပ်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် တိုးဝှေ့နေသော လူအုပ်ကြီးထဲသို့ မတိုးဝှေ့ဝံ့သဖြင့် လူအုပ်မှလွှတ်ရာ တခုသောနေရာ၌ ရှက်နိုးသော အမူအရာဖြင့် ရပ်၍နေလေ၏။ ထိုသို့ ဣန္ဒြေရစွာ ရှက်နိုးသော အမူအရာဖြင့် ရပ်၍နေသော သာမာဝတီသူဌေးသမီးကို မြင်ရ၍ အလှူဝေယျာဝစ္စ အလုပ်သမားမှူးသည် "အခြားလူများသည် ဦးတည့်ရာရာအရပ်၌ တံငါများ ငါးဝေသည့် ငါးလုသည့်အရပ် မှာကဲ့သို့ ကျယ်စွာသောအသံကို ပြုကြ = အော်ကြကာ အစာ

ထမင်းကို လုယက်တောင်းယူ၍ သွားကြလေသည်၊ ဤသူငယ်မကား အမျိုးကောင်းသမီးတဦး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ ဤသူငယ်မအဖို့ရာ အဆင်းလက္ခဏာ ကြန်အင်္ဂါ၏ပြည့်စုံခြင်း = ဥပဓိသမ္ပတ္တိလည်း ရှိပေသည်”ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြီးနောက် သာမာဝတီသူဌေးသမီးကို “အမိ....သင်သည် အဘယ့်ကြောင့် အခြားလူများကဲ့သို့ တောင်းယူကာ မသွားဘိသနည်း”ဟု မေးလေ၏။ သာမာဝတီက “ဖခင်....ဤသို့စင် ကြပ်တည်းကျဉ်းမြောင်းလှသော အရပ်အတွင်းသို့ သမီးလို ဇာန်ရှေ့ရှင် မိန်းခလေးတယောက်သည် အဘယ်သို့ပြု၍ (= ဘယ်လိုလုပ်ပြီး) ဝင်နိုင်ပါမည်နည်း = မဝင်နိုင်သည်သာ”ဟု ပြော၍ ဝေယျာဝစ္စအလုပ်သမားမှူးက “အမိ....အမိတို့မှာ လူဘယ်နှစ်ယောက်ရှိကြသနည်း”ဟု မေးလေလျှင် သာမာဝတီသူဌေးသမီးသည် “အိုဖခင်....သမီးတို့မှာ မိသားစုသုံးယောက် ရှိကြပါသည်”ဟု ပြန်လည်ဖြေကြားလေ၏။ ဝေယျာဝစ္စအလုပ်သမားမှူးသည် မိသားစုသုံးယောက်စာ ထမင်းထုပ်သုံးထုပ်တို့ကို ပေးလိုက်လေ၏။

သာမာဝတီသည် ထိုထမင်းကို မိဖတို့အား ပေးလေ၏။ ဖခင်သူဌေးကြီးသည် ကာလရှည်စွာ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခဲ့သူဖြစ်ခြင်းကြောင့် အလွန်အကျွံစားသဖြင့် ထိုနေ့မှာပင် ကွယ်လွန်သွားရှာလေ၏။ သာမာဝတီသည် နောက်တနေ့၌ အလှူတင်းကုပ် = အလှူစရပ်သို့ သွား၍ နှစ်ယောက်စာ ထမင်းနှစ်ထုပ်တို့ကိုသာ တောင်းယူခဲ့လေ၏။ ထိုနေ့၌ မိခင်သူဌေးကတော်ကြီးသည် အစာထမင်း ဆင်းရဲခြင်းကြောင့်တကြောင်း, သူဌေးကြီးကွယ်လွန်သဖြင့် စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းကြောင့် တကြောင်း = ဤအကြောင်းများကြောင့် သန်းခေါင်ယံ ကျော်လွန်သောအခါ ကွယ်လွန်သွားရှာပြန်လေ၏။ သာမာဝတီ သူဌေးသမီးသည် နောက်တနေ့၌ တယောက်စာ ထမင်းတထုပ်ကိုသာ တောင်းယူရှာလေ၏။

ဝေယျာဝစ္စအလုပ်သမားမှူးသည် သာမာဝတီ၏ အပြုအမူကို စုံစမ်းလို၍ “အမိ....အမိသည် ပဌမနေ့က သုံးယောက်စာ ထမင်း

တို့ကို ယူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဒုတိယနွေ၌ကား နှစ်ယောက်စာ, ယခုယနွေ တတိယနွေ၌ကား တယောက်စာသာ အမိသည် တောင်းယူ၏၊ အကြောင်းကား အဘယ်သို့နည်း”ဟု မေးလေ၏။ သာမာဝတီက ပဌမနွေ၌ ဖခင်ကွယ်လွန်ကြောင်း, ဒုတိယနွေညဉ့်သန်းခေါင်ကျော်တွင် မိခင်ကွယ်လွန်ကြောင်းနှင့် ထို့ကြောင့် ဤယနွေ = တတိယနွေတွင် မိမိတယောက်စာသာ ထမင်းကို တောင်းယူကြောင်းကို ရှင်းလင်းပြောကြားလေလျှင် ဝေယျာဝစ္စ အလုပ်သမားမှူးသည် “အမိ....အမိတို့သည် အဘယ်မြို့ရွာ၌ နေသူများဖြစ်ကြသနည်း”ဟု မေးပြန်လေ၏။ သာမာဝတီသည် မိမိတို့ မိသားစုသုံးယောက် ဘဒ္ဒိယမြို့မှ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းဘေးကြောင့် လာရောက်ရကြောင်း အကြောင်းအရာစုံလင်စွာ ဖြေကြားလေသော် ဝေယျာဝစ္စအလုပ်သမားမှူးသည် “အမိ....ဤသို့ဖြစ်လျှင် (= ဒီလိုဆိုလျှင်) အမိသည် ငါတို့ဃောသကသူဌေးကြီး၏ သမီးဟုဆိုရမည့်သူ ဖြစ်ပေသည်၊ ငါ့မှာလည်း အခြားသမီးဟူ၍ မရှိချေ၊ သို့ရကား သင်သည် ယနေ့မှစ၍ ငါ၏သမီးဖြစ်လေပြီ အမိ....”ဟု ပြောဆိုကာ သမီးပြုလုပ် မွေးယူလေတော့၏။

အလုပ်သမားမှူးကြီး၏ မွေးစားသမီးဖြစ်သူ သာမာဝတီသည် အလှူမကျွတ်၌ အလှူခံများ ထ၍ ထ၍ ဟစ်အော် ကျယ်စွာသောအသံကို ကြားရ၍ “အိုဖခင်....အဘယ့်ကြောင့် ဤ ယခုမြင့်သောအသံ, ကျယ်သောအသံ ဖြစ်ရသနည်း”ဟု မေးလေ၏။ ဖခင်အလုပ်သမားမှူးက “လူများစွာ၏ အတွင်းမှာ အသံနည်းအောင်=တိတ်အောင် ပြုလုပ်ရန် ‘မတတ်နိုင်ဘူး သမီး....”ဟု ပြောလေလျှင် သာမာဝတီသည် “အို ဖခင်.....ဤကိစ္စ၌ အသံနည်းအောင် = တိတ်အောင် ပြုနိုင်သည့် နည်းလမ်းဥပါယ်ကို သမီးစဉ်းစားမိပါသည်” ဟု ဆိုလေလျှင် အလုပ်သမားမှူးသည် “အဘယ်သို့ ပြုလုပ်ရန် သင့်သနည်းသမီး.....”ဟု မေးလေ၏။ သာမာဝတီက “အို ဖခင်....ပတ်ဝန်းကျင်မှ စည်းစောင်းရန်း (= သွတ်ဆူးကြိုး) ကာပြီးလျှင် ထွက်ပေါက်, ဝင်ပေါက် နှစ်ပေါက်သာထား၍ စည်းစောင်းရန်းအတွင်း၌ အိုးခွက်များကို

ချထားကာ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်များ ဝင်ပေါက်=ဝင်တံခါးမှ ဝင်၍ အစာထမင်းကို ခံယူပြီးနောက် ထွက်ပေါက် = ထွက်တံခါးမှ ထွက်နိုင်ကြအောင် ဖခင်တို့သည် စီမံပြုလုပ်ကြကုန်လော့" ဟု နည်းပေးစကား ပြောကြားလေလျှင် ဖခင် ဝေယျာဝစ္စ အလုပ်သမားမှူးသည် "ကောင်းပြီ သမီး...." ဟု ဝန်ခံပြီးလျှင် နောက် တနေ့မှစ၍ သာမာဝတီနည်းပေးသည့်အတိုင်း ပြုလုပ်စေလေ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ အလှူတင်းကုပ်=အလှူမဏ္ဍပ်ကြီးသည် ပဒုမာကြာအိုင်ကြီးပမာ အလွန်သာယာ တိတ်ဆိတ်လျက်ရှိလေ၏။

သာမာဝတီ ယောသကသူဌေးကြီးသမီး ဖြစ်ခြင်း

ထိုနောက် တနေ့သ၌ ယောသကသူဌေးကြီးသည် ရှေးအခါက မိမိ၏ အလှူမဏ္ဍပ်၌ မြင့်သောအသံ, ကျယ်သောအသံများကို ကြားရလျက် ထိုအချိန်၌ ထိုအသံမျိုးကို မကြားရတော့သည်ဖြစ်၍ အလှူဒါန ဝေယျာဝစ္စ အလုပ်သမားမှူးကို အခေါ်ခိုင်း၍ အပြန် အလှန် မေး, ဖြေကြသည်မှာ—

(သူဌေး) အမောင် ယနေ့ အလှူဒါနကို မပေး စေဘူးလော။

(ဝေယျာဝစ္စမှူး) ပေးအပ်ပါသည် အရှင်သူဌေးမင်း....။

(သူဌေး) ထိုသို့ပေးအပ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ရှေး အခါကကဲ့သို့ အလှူမဏ္ဍပ်ဝယ် မြင့်, ကျယ်သောအသံများကို မကြားရသနည်း။

(မှူး) မှန်ပါသည် အရှင်သူဌေးမင်း....၊ အကျွန်ုပ်မှာ သမီးလိမ္မာတယောက်ရှိပါသည်၊ အကျွန်ုပ်သည် ထိုသမီးလိမ္မာ ပြောဆိုညွှန်ပြအပ်သည့် နည်းလမ်းဥပါယ်၌ တည်၍ အလှူမဏ္ဍပ်ကို အသံတိတ်အောင် ပြုနိုင်ခဲ့ပါသည်။

(သူဌေး) သင့်အဖို့ရာ သမီးမည်သည် မရှိ၊ (မရှိကြောင်းကို ငါသိ၏)၊ သင်သည် သမီးလိမ္မာကို အဘယ်မှ ရအပ်သနည်း—

ဤသို့ ပြောဆိုလေလျှင် ဝေယျာဝစ္စမှူးသည် မလိမ်နိုင်တော့ရကား ဃောသကသူဌေးကြီးအား သမီးသာမာဝတီ လာရောက်ပုံ အကြောင်းအရာအစုံကို ဖွင့်ဟ ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ဃောသကသူဌေးကြီးသည် ဝေယျာဝစ္စမှူးကို "အမောင်..... သင်သည် အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့သော ဝန်လေးသည့်အမှုကို ပြုဘိသနည်း၊ သင်သည် ဤမျှကာလကြာအောင် ငါ၏သမီး မိမိ ထံ၌ နေသည်ကို မပြောကြားခဲ့ချေ၊ ယခုပင် အမြန် ထိုငါ့သမီးကို ငါ့အိမ်သို့ ပို့စေလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ဝေယျာဝစ္စမှူးသည် သူဌေးကြီး၏ စကားကို ကြားရ၍ အလိုမတူပဲ သာမာဝတီကို သူဌေးကြီးအိမ်သို့ ပို့ရလေ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဃောသကသူဌေးကြီးသည် သာမာဝတီကို သမီးရင်းအရာ၌ ထားပြီးလျှင် "သမီးအား ချီးမြှောက်မှု ငါပြုပေအံ့"ဟု မိမိနှင့် အမျိုးဇာတ်တူသော အိမ်တို့မှ သမီး = သာမာဝတီနှင့် အရွယ်တူသည့် သတို့သမီး ငါးရာတို့ကို သာမာဝတီ၏ ရံရွေအဖော်များ ပြု၍ထားလေ၏။

သာမာဝတီကို ဥဒေနမင်းက မိဖုရားမြှောက်ခြင်း

တနေ့သ၌ ကောသမ္ဗီပြည့်ရှင် ဥဒေနဘုရင်သည် မြို့တွင်း၌ လှည့်လည်လတ်သော် သတို့သမီး ရံရွေဖော် ငါးရာတို့ ခြံရံအပ်လျက် ကစားနေသော သာမာဝတီသူဌေးသမီးကို မြင်၍ မေတ္တာတိမ်းညွတ်ပြီးလျှင် "ဤသူငယ်မကား အဘယ်သူ၏သမီး သူငယ်မဖြစ်သနည်း"ဟု မေး၍ "ဃောသကသူဌေးကြီး၏ သမီးတည်း"ဟု ကြားသိရလျှင် အရှင်သခင် လင်ရှိ, မရှိကို မေးပြန်လေ၏။ ထိုအခါ အရှင်သခင် လင်မရှိကြောင်း ပြောကြားအပ်လသော် "သွားကြလော့, ဃောသကသူဌေးကြီးအား 'အသင်သူဌေးကြီး၏သမီး သာမာဝတီကို ပြည့်ရှင်မင်းကြီးက အလိုတော်ရှိ၏'ဟု ပြောကြားကြလော့"ဟု ဆို၍ မင်းချင်းတို့ကို ဃောသကသူဌေးကြီးထံသို့ စေလွှတ်လိုက်လေ၏။ ထိုသတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ သူဌေးကြီးသည် "ငါတို့မှာ ဤသာမာဝတီမှတပါး အခြားသမီး မရှိချေ၊ တယောက်တည်းသော ချစ်သမီးငယ်ကို ရန်သူမျှား

ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေရာဖြစ်သည့် ရွှေနန်းအိမ်၌ မပေးနိုင်ကြကုန်"ဟု ပြတ်ပြတ်တောင်းတောင်း ပြန်ကြားလိုက်လေ၏။ ဥဒေနမင်းသည် ထိုစကားကို ကြားသိရလျှင် (ပြင်းစွာ အမျက်ထွက်၍) ဃောသကသူဌေးကြီးကိုဂုဏ်း, သူဌေးကတော်ကြီးကိုဂုဏ်း အိမ်ပြင်သို့ထုတ်၍ တအိမ်လုံးကို မင်းတံဆိပ် ခတ်နှိပ်စေလေ၏=ချိတ်ပိတ်စေလေ၏။

သမီးသာမာဝတီသည် အပြင်ပ၌ ကစားပြီး၍ အိမ်သို့ပြန်လာလတ်သော် မိဖနှစ်ပါး အားငယ်စွာ အိမ်ပြင်၌ ထိုင်နေကြသည်ကို တွေ့မြင်၍ "အိုမိခင်, ဖခင်တို့....အဘယ့်ကြောင့် ဤအိမ်အပြင်ဖက်၌ ထိုင်နေကြသနည်း" ဟု မေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ ဃောသကသူဌေးကြီးဇနီးမောင်နှံတို့က ထိုအကြောင်းကို ပြန်ကြားပြောဆိုကြလေလျှင် သမီးလိမ္မာ သာမာဝတီသည် "အိုမိခင်, ဖခင်တို့....မိခင်, ဖခင် ကျေးဇူးရှင်တို့သည် 'ငါ့သမီးသည် ရန်သူဝိုင်းဝိုင်းလည်သည့် ရွှေနန်းအိမ်၌ နေရလျှင် တယောက်တည်းတော့ မနေနိုင်၊ အကယ်၍ ငါ့သမီး၏ ရံရွှေဖော် သတ္တိသမီးငါးရာတို့ကိုပါ နေစေတော်မူကြမည်ဆိုပါလျှင် ငါတို့သမီးသည် နေပါလိမ့်မည်' ဟု ဤသို့သောစကားတုံ့ကို အဘယ့်ကြောင့် မသိလိုက်ကြ=မပြန်ကြားလိုက်ကြသနည်း။ အိုမိခင်, ဖခင်တို့....ယခုအခါ ဤကဲ့သို့ ဘုရင်မင်းမြတ်ထံသို့ ပြန်ကြားစေကြပါလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ သူဌေးကြီးဇနီးမောင်နှံတို့သည် "ကောင်းပါပြီသမီး....၊ ငါတို့က သမီး၏ စိတ်ကို သိမှမသိကြပဲကိုး"ဟု ပြောကြ၍ ဥဒေနမင်းကြီးအား သာမာဝတီပြောသည့်အတိုင်း ပြန်ကြားပြောဆိုစေကြလေကုန်၏။

ဥဒေနမင်းသည်(ထိုစကားကို ကြားရလေလျှင်)အတိုင်းထက်အလွန် စိတ်ကြည် (=ကျေနပ်) တော်မူ၍ "တထောင်ပင် ရှိချင်ရှိပါစေ၊ အားလုံးတို့ကို သိမ်းယူ ခေါ်ဆောင်ကြရမည်"ဟု မိန့်ဆိုလေ၏။ ထိုနောက် နက္ခတ်ကောင်း, အခါကောင်းကို ရွေးချယ်ကြ၍ သာမာဝတီသူဌေးသမီးကို အခြံအရံသတ္တိသမီး မင်းမိန်းမငါးရာတို့နှင့် အတူတကွ ရွှေနန်းတော်သို့ ပို့ဆောင်ကြလေကုန်၏။

ဥပေနမင်းသည် ထိုရံရွှေဖေဘ် သတို့သမီးငါးရာလုံးတို့ကို သာမာ-ဝတီ၏ အခြေအရံများ ပြုလုပ်ခန့်ထား၍ သာမာဝတီမိဖုရားကို အဘိသိက်ရေချမ်း သွန်းဖျန်းပြီးလျှင် ရွှေနန်းပြာသာဒ်တဆောင်၌ ခမ်းနားစွာ နေစေလေ၏။

ထိုအချိန်ဝယ် ကောသမ္ဗီပြည်၌ ဃောသကသူဌေး, ကုက္ကုဋ-သူဌေး, ပါဝါရိကသူဌေးတည်းဟူသော သူဌေးသုံးယောက်တို့သည် မိမိတို့ ကိုးကွယ်ရင်းဖြစ်သည့် ရသေ့ငါးရာတို့အထံမှ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူနေကြောင်းနှင့် ယခုအခါ သာဝတ္ထိပြည်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူကြောင်း ကြားသိရ၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့ သွားရောက်, တရားနာကြသဖြင့် သောတာပန်အရိယာများ ဖြစ်ကြပြီးလျှင် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်အား ၁၅-ရက်ကြာ မဟာဒါနပေးလှူကြပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားကို မိမိတို့က ပင့်လျှောက်သောအခါ ကောသမ္ဗီပြည်သို့ကြွရောက်တော်မူပါရန် တောင်းပန်လျှောက်ထား ခံဝန်ချက်ရယူကြပြီးလျှင် ကောသမ္ဗီပြည်သို့ ပြန်ခဲ့ကြ၍ တယောက်လျှင် ကျောင်းတိုက်ကြီး တတိုက်ကျစီ တည်ဆောက်ပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ အပင့်လွှတ်ကြလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် "ကောသမ္ဗီပြည်သို့ သွားရောက်အံ့" ဟု ရဟန်းသံဃာ များစွာခြံရံလျက် ခရီးဒေသစာရီ ထွက်ချီတော်မူလတ်သော် လမ်းခရီးအကြားဝယ် မာဂဏ္ဍိယပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့၏ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ကြမည့် ရှေးကောင်းမှုကို မြင်တော်မူသဖြင့် ကောသမ္ဗီပြည်ဖက်သို့ အသွားဖြတ်တော်မူ၍ ကုရုတိုင်း ကမ္မာသဒမ္မနိဂုံးသို့ကြွရောက်တော်မူကာ မာဂဏ္ဍိယပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့အား ချဉ်းကပ်ဆုံးမတော်မူပြီးလျှင် ကောသမ္ဗီပြည်ဖက်သို့ ခရီးဆက်၍ ကြွတော်မူခဲ့ရာ အစဉ်သဖြင့် ကောသမ္ဗီပြည်သို့ ရောက်ရှိ, သူဌေးသုံးဦးတို့ လှူဒါန်းအပ်သည့် ကျောင်းတိုက်ကြီး သုံးတိုက်တို့ကို အလှူခံပြီး နောက်တနေ့၌ သူဌေးတို့ ပင့်လျှောက်ချက်အရ ကောသမ္ဗီပြည်အတွင်းသို့ ရဟန်းသံဃာအပေါင်း ခြံရံလျက် ကြွရောက်တော်မူလေသည်၊ မြို့တွင်းသို့ ဝင်တော်မူလျှင်ပင် ရန်ငြိုး

ဖွဲ့ရင်းရှိသူ မာဂဏ္ဍိမိဖုရား၏ စိမ်ချက်အရ သေသောက်ကြွေးများက အမျိုးမျိုးဆဲရေးကြလေလျှင် အရှင်အာနန္ဒာသည် အခြားမြို့ရွာသို့ ပြောင်းရွှေ့ရန် လျှောက်ထားလေသော် မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်အာနန္ဒာအား ဓမ္မပဒကျမ်းလာ အတ္တဒဏ္ဍဝတ္ထု၊ တရားဒေသနာကို ဟောတော်မူ၍ သူ့ဌေးသုံးဦးတို့ လှူဒါန်းအပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီး သုံးတိုက်၌ အလှည့်အလည် သီတင်းသုံး နေထိုင်ချီးမြှောက်တော်မူလေသည်။ ။(၅)စာပိုဒ်ပါ အကြောင်းအရာအကျယ်ကို အောက်မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၇၁၂-မှ ၇၂၇-တိုင်အောင် ပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

ခုဇ္ဇုတ္တရာ သေတာပန် ဖြစ်ခြင်း

ကောသမ္မီပြည် သူဌေးကြီးသုံးဦးတို့သည် အလှည့်ကျအားဖြင့် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်အား တလပတ်လုံး ကြီးစွာသော အလှူဒါနကြီးများကို ပေးလှူကြပြီးနောက် သဘောထားကြီးစွာဖြင့် မြို့သူမြို့သားတို့အားလည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလုပ်ရန် အခွင့်ပြုကြသဖြင့် လူအများတို့သည်လည်း လမ်းအလိုက်, ရပ်ကွက်အလိုက်, အသင်းအဖွဲအလိုက် ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူကြလေသည်။

တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံအပ်လျက် ပန်းသည်ကြီး၏ ပင့်ဖိတ်ချက်အရ ထိုပန်းသည်ကြီး၏ အိမ်၌ ထိုင်နေတော်မူ၏။ ထိုခဏဝယ် သာဝတ္ထိမိဖုရား၏ အလုပ်အကျွေး လူယုံတော်ဖြစ်သော ခုဇ္ဇုတ္တရာသည် (နေ့စဉ် ပန်းဝယ်နေကျအတိုင်း) အသပြာ ရှစ်ကျပ်တို့ကို ယူခဲ့၍ ပန်းဝယ်ရန် ထိုအိမ်သို့ ရောက်ရှိလာလေ၏။ ပန်းသည်ကြီးသည် ခုဇ္ဇုတ္တရာကို မြင်လျှင် “အိုအမိ ဥတ္တရာ....ယနေ့ အမိအား ပန်းများကို ပေးနိုင်ခွင့် မရှိတော့ချေ၊ ငါသည် ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာကို ဆွမ်းပြုစုနေရ၏။ အမိသည်လည်း ဆွမ်း ပြုစုရန် အဖော်သဟဓမ ဖြစ်စေချင်ပါ၏၊ ဤသို့ ဝယျာဝစ္စကောင်းမှု

သင်ပြုသည်ရှိသော် သူတပါးတို့၏ ဝေယျာဝစ္စကို ပြုရသည့် အလုပ်အကျွေးဘဝမှ သင် လွတ်မြောက်ရပါလိမ့်မည်”ဟု အကြံပေးစကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ ခုဇ္ဇုတ္တရာသည် မိမိရသောအစာကို စားပြီးနောက် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာအား ဆွမ်းပြုစုဆက်ကပ်ရာ၌ ဝေယျာဝစ္စအမှု ကူညီ၍ ပြုလေ၏။

သူမသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပနိသိန္နကထာ = အနီးသို့ရောက်လာသူတို့အား ဟောကြားသည့် တရားစကားအနေဖြင့် ဟောကြားအပ်သော တရားအလုံးစုံကို နှုတ်ဝဲရအောင် သင်ယူလေ၏။ အနုမောဒနာ တရားစကား ကြားနာရသော်ကား သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏ = သောတာပန် အရိယာမဖြစ်လေ၏။

သာမာဝတီတို့တဖွဲ့လုံး သောတာပန် ဖြစ်ကြခြင်း

ခုဇ္ဇုတ္တရာသည် အခြားနေ့များ၌ ပန်း(၄)လေးကျပ်ဖိုးသာဝယ်၍ (၄) ကို မိမိ ဝှက်ယူထားမြဖြစ်သော်လည်း ထိုနေ့၌မူ သစ္စာလေးပါး တရားကိုသိမြင် အရိယာသူတော်စင် ဖြစ်ပြီ ဖြစ်သောကြောင့် သူတပါးဥစ္စာ၌ ခိုးဝှက်လိုစိတ်ဝိတ်(ဗိတ်)မရှိတော့ပဲ ငွေ(၈)ရှစ်ကျပ်ဖိုး ပန်းများကိုဝယ်၍ ခြင်းတောင်းအပြည့် ထည့်ဆောင်ကာ သာမာဝတီမိဖုရားအထံသို့ ပြန်လာလေ၏။ ထိုအခါ သာမာဝတီမိဖုရားနှင့် ခုဇ္ဇုတ္တရာတို့ အပြန်အလှန် မေး, ဖြေ ပြောဆိုကြသည်မှာ—

(သာမာ) အမိ ဥတ္တရာ....အမိသည် အခြား နေ့များတုန်းက ပန်းတို့ကို များစွာ မယူဆောင်ခဲ့၊ ယနေ့မူ ပန်းတို့သည် များလှကုန်စွဘ်တကား၊ အသို့နည်း(=ဘယ့်နယ်လဲ)ငါတို့၏အပေါ်မှာ မင်းကြီးသည် တိုး၍ သဒ္ဓါကြည်ဖြူတော်မူသလော။

ခုဇ္ဇာသည် မုသားပြောရန် မထိုက်တန်သည့် အရိယာသူမွန် ဖြစ်ပြီဖြစ်သောကြောင့် ရှေးရက်, လ, နှစ်များက

မိမိဖြုံခဲ့သည့် လိမ်လည်မှုအားလုံးကို မဖုံး မကွယ်တော့ပဲ အလုံးစုံ ဝန်ခံ ဖွင့်ဟ ပြောကြားလေ၏။

(သာမာ) သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် ယနေ့ပန်းတွေ့ အမျှားကြီး ယူဆောင်ခဲ့သနည်း။

(ခုဇ္ဇာ) ကျွန်တော်မသည် ယနေ့ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာရ၍ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရ လေပြီ၊ ထို့ကြောင့် အရှင်မတို့ကို မလိမ်လည် မလှည့်ပတ် တော့ပါ။

ထိုအခါ သာမာဝတီမိဖုရားနှင့်တကွ ရံရွေတော်ငါးရာ တို့ကပါ လက်ကိုယ်စီဖြန့်ကြ၍ "အမိ ဥတ္တရာ....အမိ ရအပ် ခဲ့သည့် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်တရားကို ငါတို့အားလည်း ပေးပါ လော့"ဟု တောင်းခံကြလေသည်။

(ခုဇ္ဇာ) ရှင်မတို့....ဤကဲ့သို့ တလက်မှ တလက်သို့ အထည်ဝတ္ထုပမာ ပေးခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း(=ပေး၍ မရနိုင်ပါ)၊ အမှန်မှာ–ငါသည် မြတ်စွာဘုရားဟောကြား တော်မူအပ်သော နည်းအတိုင်း ရှင်မတို့အား တရား ဟောပြပါမည်၊ ရှင်မတို့သည် မင်္ဂိုလ်၏အကြောင်း ရှေး ကောင်းမှု ရှိကြပါလျှင် ထိုအမြိုက်နိဗ္ဗာန်တရားကို ရကြပါ လိမ့်မည်။

(သာမာတို့) ထို သို့ဖြစ်လျှင် အမိ ဥတ္တရာ....ယခုပင် ဟောပြပါလော့။

(ခုဇ္ဇာ) ဤကဲ့သို့ (ကျွန်ုပ်က နိမ့်သောနေရာ၌ နေ၍ မြင့်သောနေရာ၌နေကြသော ရှင်မတို့အား)ဟောခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း(=မဟောကောင်းပါ)၊ကျွန်ုပ်၏အတွက် မြင့်သောနေရာကို ခင်းပေးပြီးလျှင် ရှင်မတို့က နိမ့်သော နေရာတို့၌ ထိုင်နေကြရပါမည်။

ထိုအခါ သာမာဝတီအမျှားပြုသော မင်းမိန်းမအပေါင်း ငါးရာ တို့သည် ခုဇ္ဇုတ္တရာအား မြင့်သောနေရာကို ပေးကြ၍ မိမိတို့ကမူ

နိမ့်သောနေရာများကို ယူကြကာ ထိုင်နေလေကုန်၏။ ခုဇ္ဇုတ္တရာသည်လည်း (ပဋိသန္ဓိဒါဥ်ကို ရသည့် သေက္ခအရိယာသောတာပန် အရိယာ ဖြစ်ရကား) သေက္ခပဋိသန္ဓိဒါဥ်၌တည်၍ သာမာဝတီအမှူးပြုသော မင်းမိန်းမပေါင်း ငါးရာတို့အား တရားဟောလေ၏။ တရားဒေသနာ နိဂုံး ဆုံးသောအခါ သာမာဝတီမိဖုရားကို အကြီးအမှူးပြု၍ အလုံးစုံသော မင်းမိန်းမငါးရာတို့ဝေါသည် သောတာပတ္တိ ဖိုလ်၌ တည်ကြလေကုန်၏ = သောဘာပန်အရိယာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ထိုအချိန်မှစ၍ ခုဇ္ဇုတ္တရာကို ဝေယျာဝစ္စအလုပ်မှ ဗယ်ရှားပြီးလျှင် (= ဝေယျာဝစ္စအလုပ်ကို မလုပ်စေကြတော့ပဲ) "အမိ ဥတ္တရာ....သင်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာပြီးလျှင် ဆောင်ယူ မှတ်သားခဲ့၍ ငါတို့ကို တဆင့် ဟောကြားပါလော့"ဟု ပြောဆိုကြလေ၏။ ခုဇ္ဇုတ္တရာသည်လည်း ထိုအခါမှစ၍ မင်းမိန်းမတို့ ပြောဆိုသည့်အတိုင်း(နေ့စဉ် မြတ်စွာဘုရားထံမှ တရားနာပြီးလျှင် ဆောင်ယူမှတ်သားခဲ့၍ မင်းမိန်းမတို့ကို ရှေနန်းတော်မှာပင် တဆင့် ပြန်၍ ဟောကြားမှုကို)ပြုလေ၏။

ခုဇ္ဇုတ္တရာ၏ ရှေးကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံများ

(ဤ၌ – "အဘယ့်ကြောင့် ဤ ခုဇ္ဇုတ္တရာသည် ကျွန်မ-ဖြစ်ရသနည်း"ဟု မေးဖွယ် ရှိ၏။ အဖြေကား – သူမသည် ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်အတွင်းက သာမဏေရီမတပါးအား မိမိ၏ ဝေယျာဝစ္စအမှုကို အပြုခိုင်းခဲ့လေသည်။ ထိုအကုသိုလ်ကံကြောင့် ဘဝငါးရာဆက်လျက် သူတပါးတို့၏ကျွန်မ ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။

တဖန် "အဘယ့်ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ် ကုန်းကွသူဖြစ်ရသနည်း"ဟု မေးဖွယ် ရှိပြန်၏။ အဖြေကား – ဘုရားပွင့်တော်မမူမီ ဤခုဇ္ဇုတ္တရာအဲလောင်း အမျိုးသမီးသည် ဗာရာဏသီမင်း၏ရှေနန်းတော်၌ မောင်းမမိသီးဖြစ်၍ နေရစဉ် ရှေနန်းတော်သို့ ဆွမ်းခံကြွဝင်သည့် ခါးကုန်းသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တပါးကို ဖူးမြင်ရ၍ မိမိနှင့်အတူနေ မင်းမောင်းမတို့၏ရှေဝယ် ပြက်ရယ် ပြောင်လှောင်မှု ပြုလိုသည်ဖြစ်၍ ကုန်းကွသော အမူအရာဖြင့် သွားလာ လှည့်လည်ခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ခန္ဓာကုန်းကွသူ ဖြစ်ရလေသည်။

"ခုဇ္ဇုတ္တရာသည် အဘယ်ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို ပြုခဲ့သောကြောင့် ယခုဘဝဝယ် ပညာရှိသူ ဖြစ်ရသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိပြန်၏။ အဖြေကား–ဤခုဇ္ဇုတ္တရာအလောင်း အမျိုးသမီးသည် ဘုရားပဒုံတော်မမူမီ ဗာရာဏသီမင်း နန်းတော်၌ နေရစဉ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ရှစ်ပါးတို့ ရှေနန်းတော်မှ ပူဇော နှိုးနာဆွမ်းအပြည့်ပါသည့် သပိတ်တို့ကို ယူ၍ ကြွတော်မူကြသည်တို့ကို မြင်ရလျှင် "ဤ (တပည့်တော်မ လူဒါန်းအပ်သည့်)လက်ကောက်၌ သပိတ်ကို တင်ထား၍ ကြွတော်မူကြပါ အရှင်ဘုရားတို့...."ဟု လျှောက်ထား၍ (သပိတ်ခြေပြုလုပ်ရန်) မိမိ ဝတ်ထားသည့် ရွှေလက်ကောက်ရစ်ကွင်းတို့ကို ချွတ်၍ လူဒါန်းခဲ့လေသည်။ ထို့ကံ၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် ပညာရှိသူ ဖြစ်လေသည်။ ဤကား အထူးမှတ်ရန် ခုဇ္ဇုတ္တရာ၏ ရှေးကံများတည်း။ အံ-ဋ ၁၊ မျက်နှာ ၃၃၈-မှ)။

မာဂဏ္ဍိမိဖုရား၏ ရန်တိုက်မှုများ

ထိုနောက် သာမာဝတီမိဖုရား၏ အခြံအရံဖြစ်ကြသည့် မင်းမိန်းမငါးရာတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်နှိုက်က သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် သောတာပန် အရိယာသူတော်စင်များ ဖြစ်ကြပါသော်လည်း ဥဒေနမင်းက သာသနာတော်၌ သဒ္ဓါတရား မရှိသူဖြစ်သောကြောင့် အခါမပြတ် ဘုရားရှင်ထံသို့ သွားရောက်ကြ၍ ဘုရားဖူးခွင့်ကို မရကြကုန်၊ (သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်ကြခြင်းကြောင့် ဘုရားရှင်ကိုလည်း အလွန်ပင် ဖူးမြင်လိုကြကုန်၏)။ သို့ရကား မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ် ကောသမ္ဗီမြို့တွင်း လမ်းခရီးသို့ ကြွတော်မူသည်ရှိသော် လေသာပြူတင်းပေါက်တို့က နည်းသဖြင့် မိန်းမငါးရာ မကြည့်လောက်ကုန်ရကား မိမိ, မိမိ၏ အိပ်ခန်း၌ အပေါက်ဖောက်၍ ထိုအပေါက်များမှ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ကြည့်ရှုကြရကုန်၏။

တနေ့သ၌ မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် မိမိ၏ ပြာသာဒ်အပြင်မှ ထွက်၍ စင်္ကြံလျှောက်၍လာရာ ထိုမင်းမိန်းမတို့၏ နေရာဌာနသို့ ရောက်၍ တိုက်ခန်း(=အိပ်ခန်း)အပေါက်များကို မြင်ရလေလျှင် "ဤအရာကား အဘယ်နည်း=ဒါ ဘာလဲ"ဟု မေးမြန်းလေ၏။ မင်းမိန်းမငါးရာတို့က မာဂဏ္ဍိမိဖုရား၏ ဘုရားရှင် အပေါ်၌ ရန်ငြိုးဖွဲ့ထားခြင်းကို မသိကြသဖြင့် "မြတ်စွာဘုရားသည် ဤ

ကောသမ္မီမြို့သို့ ကြွတော်မူခဲ့ပါပြီ၊ ကျွန်တော်မတို့သည် ဤအိပ်ခန်း ပေါက်များအနီးဌ ရပ်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးလည်း ဖူးမြော် ကြရပါ၏၊ ပူလည်း ပူဇော်ကြရပါ၏”ဟု ရိုးသားစွာ ပြောဆို ကြလေလျှင် မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် “ယခုအခါ ရဟန်းဂေါတမ၏ အပေါ်ဌ ငါပြုရမည့်အမှုကို သိစိမ့်မည်။ ဤမိန်းမတို့သည်လည်း ရဟန်းဂေါတမ၏ အလုပ်အကျွေး = တပည့်မများ ဖြစ်ကြသည်၊ ဤမိန်းမတို့၏အပေါ်ဌလည်း ငါပြုရမည့်အမှုကို သိစိမ့်မည်”ဟု ကြံစည်အံကြိတ်၍ သွားလေ၏။

ထိုသို့ သွားပြီးလျှင် ဥဒေနမင်းနှင့်အတူ ဆိတ်ကွယ်ရာသို့ ကပ်ရောက်သော အခါဌ “မြတ်သော မင်းကြီး....သာမာဝတီ မိဖုရား၏ မောင်းမမိသံများ၏အဖို့ရာ အရှင်မင်းကြီးမှ အပြင် အပဌ တောင့်တမှု ရှိနေပါသည်၊ ထိုသူမတို့သည် နှစ်ရက် သုံးရက် အတွင်းဌ်ပင် အရှင်မင်းကြီး၏ အသက်ကို လုပ်ကြံ သတ်ဖြတ်ကြပါလိမ့်မည်၊ သာမာဝတီ မိဖုရားသည် မောင်းမ မိသံ အခြံအရံနှင့်တကွပင် အရှင်မင်းကြီးတို့အပေါ်ဌ ချစ်ခြင်း, ခင်မင်ခြင်းကို အလျှင်းမပြုပါ၊ ရဟန်းဂေါတမကိုကား မြို့တွင်း လမ်းခရီးဖြင့် သွားသည်ကိုပင် မြင်ကြ၍ လေသာ ပြူတင်းပေါက် များ မလောက်သည့်အတွက် ပြူတင်းတို့ကို ချိုးဖဲ့ အိပ်ခန်းတို့ကို ဖောက်ကြလျက် ကြည့်ခွင့် မရ-ရအောင် ပြုကြကာ ကြည့်ရှုကြ ပါသည်”ဟု ရန်တိုက်စကား ပြောကြားလေ၏၊ ဥဒေနမင်းသည် “ထိုမိန်းမတို့ကား ဤသို့သဘောရှိသော အမှုကို ပြုကြလိမ့်မည် မဟုတ်”ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ မာဂဏ္ဍိမိဖုရား ပြောကြား ချက်ကို လက်မခံ, မယုံကြည်ချေ၊ နောက်တဖန် ပြောသော်လည်း မယုံကြည်မြဲ မယုံကြည်ချေ၊ ထို့နောက် သုံးကြိမ်မြောက် ပြောကြားအပ်သော်လည်း မယုံကြည်သော ဥဒေနမင်းကို မာဂဏ္ဍိ မိဖုရားသည် “မြတ်သောမင်းကြီး....အကယ်၍ ကျွန်တော်မ၏ စကားကို မယုံကြည်လျှင် အရှင်မင်းကြီးကိုယ်တိုင် ထိုမိန်းမ တို့၏ နေရာတိုက်ခန်းသို့ သွားရောက်၍ စုံစမ်းတော်မူလော့”ဟု ပြောဆိုလေ၏၊ ဥဒေနမင်းသည် သွား၍ အိပ်ခန်းတို့ဌ အပေါက်

များကို မြင်ရလေလျှင် “ဤအပေါက်များကား အဘယ်နည်း = ဘယ့်နှယ်ဟာလဲ”ဟု မေးမြန်း၍ မောင်းမတို့က ထိုအကြောင်းကို ရိုးသားစွာပင် ပြန်ကြား ပြောဆိုအပ်လေသော် ထိုမောင်းမတို့အား အမျက်မထွက်မူ၍ တစုံတရာ ဘာကိုမျှမပြောဆိုပဲ အပေါက်များကိုသာ ပိတ်စေလေ၏၊ ဥဒေနမင်းသည် ထိုအချိန်မှစ၍ ထိုမောင်းမငါးရာတို့ နေရာပြောသာဒ်၌ အထက်၌သာ အပေါက်ရှိသည့် သံဇာလေသာပြူတင်းတို့ကို ပြုလုပ်စေလေ၏။ (ဤကား ပဌမအကြိမ် ရန်တိုက်ခြင်းတည်း)။

မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် ထိုအကြောင်းဖြင့် မင်းကြီးကို အမျက်ထွက်စိမ့်သောငှါ (= စိတ်ဆိုးစိမ့်သောငှါ) မတတ်နိုင်ရကား “အရှင်မင်းကြီး....၌ သာမာဝတီ အမှူးရှိသည့် မောင်းမငါးရာတို့က အရှင်မင်းကြီးတို့၌ ချစ်ခင်မှုရှိသည်, မရှိသည်ကို သိအောင် စုံစမ်းကြစို့လား၊ ကြက်ရှင်ရှစ်ကောင်တို့ကို ထိုသူမတို့ထံ အပို့ခိုင်း၍ အရှင်မင်းကြီးတို့အတွက် အချက်ခိုင်းတော်မူကြပါလော့” ဟု ပြောဆိုလေ၏၊ မင်းသည် မာဂဏ္ဍိမိဖုရား၏စကားကို ကြားသိပြီးသော် “ဤကြက်တို့ကို ချက်၍ ငါ့ထံသို့ ပို့ဆက်စေချင်၏”ဟု ပြောဆိုကာ သာမာဝတီ၏အထံသို့ ကြက်အရှင်ရှစ်ကောင်တို့ကို ပို့စေလေ၏၊ သောတာပန်ဖြစ်သူ အရိယသာဝိကာ = မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်မသည် အသက်ရှင်သောကြက်တို့ကို အဘယ်မှာလျှင် ချက်လိမ့်မည်နည်း(= အသက်ကို အသေခံမည်၊ မချက်အံ့သည်သာ)။ သို့ရကား သာမာဝတီသည် “မသင့်လျော်ပါ”ဟု ပြောဆို၍ ထိုကြက်ရှင်တို့ကို လက်ဖြင့် တို့ထိရန်ပင် အလိုမရှိပဲ ဖြစ်၍ နေလေ၏။

ထိုအခါ မာဂဏ္ဍိသည် “ရှိပါစေ အရှင်မင်းကြီး....ထိုကြက်တို့ကိုပင် ရဟန်းဂေါတမ၏အတွက် ချက်ပေးရန် ပို့စေတော်မူပါ”ဟု ပြောဆိုလေ၏၊ ဥဒေနမင်းသည် မာဂဏ္ဍိမိဖုရား ပြောဆိုသည့်အတိုင်း ပြုလေ၏၊ မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် လမ်းခရီးအကြာင်း၌ပင် ကြက်တို့ကို သတ်စေ၍ “ဤကြက်တို့ကို ချက်စေ၍ ရဟန်းဂေါတမအား လှူစေချင်၏”ဟု ပြောဆိုမှာထား၍ သာမာဝတီထံသို့ အပို့

လွှတ်လိုက်လေ၏၊ အလွန်ရိုးဖြောင့်လှစွာသော သာမာဝတီသည် ကြက်တို့က သေပြီးဖြစ်သောကြောင့်၎င်း, မြတ်စွာဘုရားကို ရည်ညွှန်းပြောဆို၍ ပို့စေအပ်သောကြောင့်၎င်း ထိုကြက်သေသားတို့ကိုချက်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်အထံတော်သို့ ပို့စေလေ၏၊ မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် "ကြည့်လော့ အရှင်မင်းကြီး...." ဟု ပြောဆို၍ ဤမျှဖြင့်လည်း ဥဒေနမင်းကို အမျက်ထွက်စိမ့်သောငှါ (=စိတ်ဆိုးစိမ့်သောငှါ)မတတ်နိုင်ချေ။ (ဤကား ဒုတိယအကြိမ် ရန်တိုက်ခြင်းတည်း)။

တတိယအကြိမ် ရန်တိုက်ခြင်း

ဥဒေနမင်းမှာ (၁) သာမာဝတီမိဖုရား (၂) ဥဇ္ဇေနီပြည် စဏ္ဍာပဇ္ဇောတမင်း၏သမီး ဝါသုလဒတ္တာမိဖုရား (၃) မာဂဏ္ဍိမိဖုရားဟူ၍ မိဖုရားသုံးယောက်တို့ရှိလေရာ မိဖုရားတယောက်တယောက်လျှင် မောင်းမမိသံ ရံရွှေဖေဝ် ငါးရာ ငါးရာစီရှိလေသည်၊ ဥဒေနမင်းသည် ထိုမိဖုရားသုံးယောက်တို့တွင် တယောက်တယောက်သော မိဖုရား၏နေရာ နန်းပြာသာဒ်၌ ခုနစ်ရက်စီခုနစ်ရက်စီ အလှည့်အလည် စံနေမြဲ ဖြစ်သည်၊ ထိုနောက် မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် မြွေဟောက်ငယ် တကောင်ကို ဝါးကျည်ဆစ်၌ ထည့်စေ၍ မိမိ၏နေရာအနီး၌ ထားလေ၏၊ ဥဒေနမင်း၏ အဖို့ရာမှာလည်း မည်သည့်နေရာသို့ သွားသွား ဆင်ချစ်သောစောင်းကို ယူ၍သာလျှင် သွားမြဲမမှတ်ဖြစ်၏၊ မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် မင်းကြီး မိမိအထံသို့လာသောအခါ၌ မင်းကြီးမသိအောင် ထိုမြွေဟောက်ငယ်ကို စောင်းခွက်အတွင်း၌ထည့်၍ အပေါက်ကို ပိတ်စေလေ၏။

ထိုနောင်မှ သာမာဝတီ မိဖုရားထံသို့ သွားခါနီး ဖြစ်သော မင်းကြီးကို "အရှင်မင်းကြီး .... သာမာဝတီမိဖုရားဆိုသည်မှာ ရဟန်းဂေါတမ၏ အပင်းအသင်း ဖြစ်ပါသည်၊ အရှင်မင်းကြီးတို့ကို မြက်တပင်လောက်မျှ မရွတ်ပါ၊ တစုံတခုပြုပြီးလျှင် အရှင်မင်းကြီးတို့၏ အပြစ်ကိုသာလျှင် ကြံစည်နေသူ ဖြစ်ပါသည်၊

မမွေမလျော့ သတိရှိရှိ နေတော်မူခဲ့ကြပါ”ဟု (အကျိုးလိုသည့် အဟန်)မှာကြားပြောဆိုလိုက်လေ၏။

ဥဒေနမင်းကြီးသည် သာမာဝတီမိဖုရား၏ နန်းပြာသာဒ်၌ ခုနစ်ရက် အချိန်ကုန်လွန်စေပြီး၍ တဖန် ခုနစ်ရက်၌ မာဂဏ္ဍိမိဖုရား၏ နန်းအိမ်သို့ သွားရောက်လေ၏၊ မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် မင်းကြီးလာလျှင်ပင် “အရှင်မင်းကြီး....အသို့နည်း(=ဘယ့်နယ်လဲ) အရှင်မင်းကြီး၏အပေါ်မှာ သာမာဝတီမိဖုရားသည် အခွင့်အပေါက်ကို မရှာပဲရှိပါ၏လော”ဟု အကျိုးလိုဟန် ပြောဆို၍ မင်းကြီး၏လက်မှ စောင်းကိုယူကာ လှုပ်ပြီးလျှင် “အသို့နည်း(=ဘယ့်နယ်လဲ)မြတ်သောမင်းကြီး....၌စောင်းတော်အတွင်းမှာ အကောင် တကောင်ကောင် လှည့်လည်ရွေ့ရှား သွားနေပါတကား”ဟုဆို၍ မြွေထွက်ရန် အပေါက်ကို ပြုလုပ်ပြီးလျှင်(မူလက မိမိပြုလုပ်ထားသည့်အပေါက်ကို ဖွင့်ပြီးလျှင်) “အဇ္ဇုမွေ=အလိုလေး ကျွန်တော်မ၏ ပျက်စီးခြင်းပါတကား၊ အန္တော သပ္ပေါ=စောင်းတော်အတွင်းမှာ မြွေကြီး”ဟုဆိုကာ စောင်းကို စွန့်ပစ်၍ ပြေးလေ၏၊ (မာဂဏ္ဍိ၏ ရန်တိုက်ခြင်းကား အောင်မြင်လေပြီ)။ ထိုအခါ ဥဒေနမင်းသည် မီးလောင်သည့်ဝါးတောအလား,ဆားထည့်လိုက်သည့် မီးဖိုပမာ အမျက်ဒေါသဖြင့် တဖျစ်ဖျစ်မြည်လျက် “အလျှင်အမြန် အခြံအရံနှင့်တကွသော သာမာဝတီကို ခေါ်ခဲ့ကြလော့”ဟု အမိန့်ပေးလေ၏၊ မင်းချင်းတို့သည် သွား၍ ခေါ်ကြလေကုန်၏။

“သူတဖက်သား၊ မျက်မာန်ပွါးသော်၊ တရားမကွာ၊ ထိန်းစောင့်ကာဖြင့်၊ မေတ္တာနှလုံး၊ ကိုယ်ကသုံးလျှင်....၊ အရှုံး ဘယ်မှာ ရှိချမ့်နည်း”။ ။ဓမ္မပဒေသ။

သာမာဝတီမိဖုရားသည် မင်းကြီး အမျက်ထွက်သည်ကို သိ၍ မိမိမှကြောင်းသော မင်းမိန်းမတို့အား “မင်းကြီးသည် သင်တို့ကို သတ်လို၍ ခေါ်၏၊ ယနေ့ တနေ့လုံးလုံး သြဒိဿကမေတ္တာဖြန့်ခြင်းဖြင့် မင်းကြီးကို မေတ္တာဖြန့်ကြလော့”ဟု တရားအချက်အမှတ်ပေးလေ၏၊ ဥဒေနမင်းသည် သာမာဝတီမိဖုရားနှင့်တကွ

ထိုမောင်းမ ငါးရာတို့ကို အခေါ်ခိုင်းပြီးလျှင် အားလုံးတို့ကို အစဉ်လိုက်တန်းစေပြီးမှ လေးကြိုးကို စွဲကိုင်၍ အဆိပ်လူးမြှားကို ဖွဲ့ပြီးလျှင် လေးကို ဖြည့်လျက်(= လေးညှို့ကို ညှဲလျက်)ရပ်တည်လာလေ၏။

ထိုခဏ၌ သာမာဝတီ အမှူးပြုသော မင်းမိန်းမ ငါးရာလုံးတို့သည် မင်းကြိုးအား စူးစိုက်၍ ဩဒိသကမေတ္တာကို ဖြန့်ကြလေ၏၊ မင်းကြိုးသည် မြှားကို ပစ်ရန်လည်း မစွမ်းနိုင်, ဖယ်ရှားရန်လည်း မစွမ်းနိုင်ပဲ့ ကိုယ်တို့မှ ချွေးပေါက်များ တဖြိုင်ဖြိုင် ယိုထွက်၍ လာလေကုန်၏၊ တကိုယ်လုံးလည်း တုန်လှုပ်၍ နေသည့်ပြင် ခံတွင်းမှလည်း တံတွေးများ စီးကျလာလေ၏၊ ကိုင်ယူသင့် ကိုင်ယူစရာကို မမြင်ပဲ ရှိလေ၏။

ထိုအခါ မင်းကြိုးကို သာမာဝတီက "မြတ်သောမင်းကြီး.... ပင်ပန်းတော်မူသလော"ဟု မေးလေလျှင် မင်းကြိုးသည် "အိမ်း.... ဟုတ်ပေသည် ရှင်မိဖုရား....ငါပင်ပန်းလှ၏၊ သင်သည် ငါ၏မှီရာဖြစ်ပါလော့"ဟု ဆိုလေ၏၊ သာမာဝတီမိဖုရားက "ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး....မြှားကို မဟာပထဝီမြေကြီးသို့ ရှေးရှုပြုတော်မူပါလော့"ဟု ပြောဆိုလေလျှင် မင်းကြိုးသည် သာမာဝတီမိဖုရား ဆိုသည့်အတိုင်း ပြုလေ၏၊ ထိုအခါ သာမာဝတီမိဖုရားသည် "မင်းကြိုးလက်မှ မြှားသည် လွှတ်စေသတည်း"ဟု အဓိဋ္ဌာန်လိုက်လေ၏၊ ထိုခဏမှာပင် မြှားသည် မင်းကြိုးလက်မှ လွှတ်၍ သွားလေ၏။

ဥဒေနမင်းကြိုးသည် ထိုခဏမှာပင် ရေ၌ ငုပ်၍ ပြန်လာပြီးသော် စိုသောဆံ, စိုသောအဝတ်ရှိလျက် သာမာဝတီ၏ ခြေတို့၌ တုပ်ဝပ်ပြီးလျှင် "ရှင်မိဖုရား....ငါ့အား သည်းခံပါလော့၊ ငါသည် ဂုံးချောသူ မာဂဏ္ဍိ၏ စကားဖြင့် မစူးမစမ်း မဆင်ခြင်ပဲ ဤအမှုကို ပြုမှားအပ်ခဲ့လေပြီ"ဟု တောင်းပန်ဝန်ချစကား ပြောကြားလေ၏၊ သာမာဝတီမိဖုရားက "သည်းခံပါသည် အရှင်မင်းကြီး...."ဟု ခွင့်ပြုသည်းခံစကား ပြောကြားလေလျှင် ဥဒေနမင်းကြိုးသည် "ကောင်းပါပြီ ရှင်မိဖုရား....ဤသို့လျှင် သင်မိဖုရား

သည် ငါ့အား သည်းခံအပ်သည် မည်ပါပေ၏၊ ယနေ့ ဤအချိန်မှ စ၍ ရှင်မိဖုရားတို့၏ အလိုအတိုင်း မြတ်စွာဘုရားအား အလှူဒါနကို ပေးလှူကြပါလော့၊ နေလွဲအခါ ကျောင်းတော်သို့သွား၍ တရားစကား နာကြားကြပါကုန်လော့၊ ယနေ့မှစ၍ သင်တို့အား အစောင့်အရှောက်ကို ငါပေးအံ့”ဟု ပြောဆိုလေ၏၊ ထိုအခါ သာမာဝတီမိဖုရားက အခွင့်ရသဖြင့် “အရှင်မင်းကြီး.... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ယနေ့မှစ၍ ကျွန်တော်မတို့အား တရားသင်ပြပေးမည့် ရဟန်းတော် တပါးကို မြတ်စွာဘုရားအထံတော်မှ တောင်းပန်၍ ပင့်ဆောင်ပေးကြပါလော့”ဟု ဆိုလေလျှင် ဥဒေနမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ သွားရောက်၍ ရဟန်းတပါးကို တောင်းပန်လျှောက်ထားလေလျှင် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို ရခဲ့လေ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ သာမာဝတီအမှူးပြုသော မင်းမိန်းမငါးရာတို့သည် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို ပင့်စေကြ၍ နေ့စဉ်နေ့စဉ် ဆွမ်းဆက်ကပ်ပူဇော်မှု ပြုကြပြီးလျှင် ဆွမ်းဘဉ်းပေးပြီးသော အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်၏ အထံ၌ တရားစာပေကို သင်ယူကြလေကုန်၏။

သာမာဝတီမိဖုရားအမှူးပြုသော မင်းမိန်းမငါးရာတို့သည် တနေ့သ၌ မထေရ်မြတ်၏ အနုမောဒနာတရားဝယ် သဒ္ဓါကြည်ညိုဖြစ်ရှိကြသဖြင့် မထေရ်မြတ်အား(တယောက်လျှင် တထည်ကျစီ) အပေါ်ရုံအဝတ်အထည်ငါးရာတို့ကို လှူဒါန်းကြလေကုန်၏။

(မထေရ်မြတ်သည် ရှေးနုစဉ်အခါ တခုသောဘဝဝယ် အပ်လှူသမား = အဝတ်ချုပ်သမားဖြစ်သောအခါ၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် တပါးအား အပ်တချောင်းနှင့် လက်တဝါးစာ(=လက်တဝါးခန့်ရှိသည့်) အဝတ်ကြမ်းပိုင်းကို လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။ မထေရ်မြတ်သည် အပ်လှူခဲ့သော ကောင်းမှုကြောင့် ဤကိုယ်အဖြစ်၌ ပညာကြီးသူဖြစ်၍ အဝတ်ကြမ်းပိုင်းကို လှူခဲ့သောကောင်းမှုကြောင့် ဤနည်းနှင်နှင် အကြိမ်ငါးရာတိုင်တိုင် သင်္ကန်းလျှာအဝတ်တို့ကို ရရှိတော်မူလေသည်)။

သာမာဝတီတို့ မီးတိုက်၍ အသတ်ခံရခြင်း

ထိုနောက် မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် အခြားပြိုဖွယ်ကို မမြင်ရတော့ ရကား တနေ့သ၌ ဥဒေနမင်းကြီးကို "အရှင်မင်းကြီး.....ဥယျာဉ် တော်သို့ အပျော်အပါး သွားကြကုန်အံ့" ဟု တိုင်ပင်ပြောဆို လေ၏။ ဥဒေနမင်းကြီးက (မာဂဏ္ဍိ၏အကြံကို မသိသဖြင့်) "ကောင်းပြီ ရှင်မိဖုရား" ဟု ဝန်ခံလေလျှင် မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် မိမိ၏ဖထွေးဖြစ်သူ စူဠမာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကို ခေါ်စေ၍ "ဖထွေး.... ကျွန်တော်မတို့ ဥယျာဉ်သို့ သွားသောအခါ၌ သာမာဝတီ၏ နေရာ နန်းပြာသာဒ်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် မောင်းမမိသံ အခြံအရံငါးရာနှင့်တကွသော သာမာဝတီကို ပြာသာဒ်အတွင်း သွင်းထားမှပြု၍ 'မင်းကြီး၏အမိန့်အာဏာ' ဟု ပြောဆိုကာ တံခါးကို ပိတ်ပြီးနောက် ကောက်ရိုးများဖြင့် ရစ်ပတ်ဝန်းဝိုင်း၍ သာမာဝတီ၏ နန်းပြာသာဒ်ကို မီးတိုက်ရစ်လော့" ဟု တိတ် တဆိတ် ပြောဆိုမှာထားခဲ့လေ၏။ စူဠမာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားမိုက်သည် ဥဒေနမင်းကြီးနှင့် မာဂဏ္ဍိမိဖုရားတို့ အပျော်အပါး ဥယျာဉ်သို့ သွားကြသောအခါ မာဂဏ္ဍိမိဖုရား မှာကြားထားခဲ့သည့်အတိုင်း သာမာဝတီ၏ နန်းပြာသာဒ်ကို မီးတိုက်လေတော့၏။

ထိုနေ့အဖို၌ ထိုမင်းမိန်းမ ငါးရာလုံးတို့ပင် ရှေးကပြုအပ်ခဲ့ သော ဥပဒိဋ္ဌကအကုသိုလ်ကံ၏ အာနုဘော်ကြောင့် သမာပတ်ကို ဝင်စားဖို့ရန် မစွမ်းနိုင်ကြတော့ချေ။ သာမာဝတီမိဖုရားနှင့်တကွ ငါးရာလုံးတို့ပင် တပြိုင်နက်တည်း ဖွဖွအစု ဖွဖွဆုပ်ကဲ့သို့ မီးအလောင် ခံကာ သေဆုံးကြရာလေကုန်၏။ ထိုမင်းမိန်းမတို့အား စောင့် ရှောက်ရသည့် မင်းချင်းယောကျ်ားတို့သည် မင်းကြီးထံသွားကြ၍ "အရှင်မင်းကြီး....ဤမည်သောအမှု(သာမာဝတီ၏ နန်းပြာသာဒ် ကို မီးတိုက်ခြင်းအမှု)ကို ပြုကုန်ကြပါပြီ" ဟု လျှောက်ထားကြ လေကုန်၏။

ဥဒေနမင်း၏ ရာဇပရိယာယ်

ဥဒေနမင်းကြီးသည် "အဘယ်သူသည် မီးတိုက်မှု ပြုအပ် သနည်း" ဟု လက်သည်တရားခံကို ရှာကြံထောက်လှမ်းလတ်သည်

ရှိသော် မာဂဏ္ဍိမိဖုရားက ပြုစေအပ်သည်၏အဖြစ်ကို သိရှိရ၍ မာဂဏ္ဍိမိဖုရားကို ရှေတော်မှောက်သို့ အရောက်ခေါ်စေပြီးလျှင် "အဘယ် = မာဂဏ္ဍိမိဖုရား.....ငါပြုလုပ်ရမည့်အလုပ်ကို ပြုလုပ်သောသင်သည် ကောင်းသောအမှုကို ပြုအပ်ပါပေပြီ၊ အမျိုးမျိုး ထကြွကာ ငါ့ကို သတ်ဖို့ရန် အားထုတ်နေသည့် သာမာဝတီမိဖုရားကို သင်ကား သတ်စေအပ်လေပြီ၊ သင့်အပေါ်မှာ ငါသည် အလွန်ကြည်ညိုပေ၏၊ သင့်အား ဆုလာဘ်စည်းစိမ်ကို ငါပေးပေအံ့၊ သင်၏ဆွမျိုးများကို ခေါ်စေလော့" ဟု ရာဇပရိယာယ်ဖြင့် ပြောဆိုလေ၏။

မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် ဥဒေနမင်းကြီး၏စကားကို ကြားရလျှင် အလွန်အားရ နှစ်သက်လျက် ဆွမျိုးမဟုတ်သူများကိုလည်း ဆွမျိုးများပြုလုပ်ကာ ခေါ်စေလေ၏။ ဥဒေနမင်းကြီးသည် အားလုံးသော ရာဇဝတ်ကောင်များ စုဝေးမိပြီးအဖြစ်ကို သိရှိလတ်သော် မင်းယင်ပြင်၌ (= နန်းတော်မြေကွက်လပ်၌) ထိုရာဇဝတ်သားများကို လည်ပင်းပမာဏနက်သော တွင်းများ၌ မြှုပ်သတ်မြေဖို့ပြီးလျှင် မြေပေါ်၌ တည်ရှိနေသော ဦးခေါင်းတို့ကို ရိုက်ခွဲစေလျက် သံထွန်သွား သံထွန်တုံးတပ်သော ထွန်များဖြင့် ထွန်ယက်စေ၏။ မာဂဏ္ဍိမိဖုရားကိုလည်း အပိုင်းအပိုင်းခုတ်သတ်စေပြီးလျှင် မုဉ့်ကြော်သောအိုးကင်း၌ ထည့်၍ ကြော်စေလေ၏။

သာမာဝတီတို့၏ ရှေးအကုသိုလ်ကံ

(ဤ၌—"မောင်းမမိသံ အခြံအရံငါးရာနှင့်တကွသော သာမာဝတီမိဖုရား၏ မီးလောင်တိုက်အသွင်းခံ၍ သေဆုံးရခြင်း၏ ရှေးမကောင်းမှုအကုသိုလ်ကံကား အဘယ်နည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား—သာမာဝတီမိဖုရားအလောင်း အမျိုးသမီးသည် ဘုရားပုဂ္ဂိုလ်တော်မမူမီ တခုသောဘဝဝယ် . ထိုမိန်းမငါးရာတို့နှင့် အတူတကွ ဂင်္ဂါမြစ်၌ ရေကစားပြီး ဆိပ်ကမ်း၏အပြင်အပ၌ ရပ်တည်နေစဉ် အချမ်းအအေးဓာတ် ပြင်းထန်စွာ ဖြစ်လာလတ်သော် မနီးမဝေးသော အရပ်၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တပါး၏ သင်္ဃန်းကျောင်း = သစ်ရွက်မိုးသည့် ကျောင်းကလေးကို မြင်ရ၍ သင်္ဃန်းကျောင်းအတွင်း၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရှိ,မရှိကို မစူးစမ်းမဆင်ခြင်ပဲ ပြင်ပမှ မီးတိုက်၍ မီးလှုံကြလေသည်။

သခ်ၤမ်းကျောင်းအတွင်း၌ကား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် နိဂြောဓသမာပတ်ကို ဝင်စား၍ ထိုင်နေတော်မူဆဲ ဖြစ်၏(=ထိုင်ရင်း နိဂြောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားနေတော်မူဆဲဖြစ်၏)။ ထိုမိန်းမတို့သည် မီးတောက်မီးလျှံများ ပြတ်စဲသွားသောအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ်ကို မြင်ကြရ၍(ဤ၌–လွန်ခဲ့,ပြီးခဲ့သည့် မီးတိုက်မှုအတွက် သတ်လို့, သေစေလိုသော စေတနာမရှိ၍ အပြစ်မရှိသော်လည်း နှလုံးသွင်းမတတ်ကြ, အကြောက်လွန်ကြသည့်အတွက်) "ရှင်မတို့....ငါတို့သည် အဘယ်အမှု ပြုမိကြသနည်း=အပြုမှားကုန်ပေါ့၊ ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် မင်းကြီးရှေနန်းတော်၌ နေ့စဉ်ဆွမ်းခံကြွသော အရှင်မြတ် ဖြစ်လေသည်၊ ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ပြန်လွန်တော်မူနေသည်ကို မြင်ရလျှင် မင်းကြီးသည် ငါတို့အား ပြင်းစွာအမျက်ထွက်ပေလိမ့်မည်၊ ယခုအခါ မင်းကြီးမကြားသိမီ ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို အစပျောက်, အနုပျောက် ပြာကျအောင် မီးသင်္ဂြိဟ်မှု ငါတို့ပြုမှ သင့်တော်တော့မည်" ဟု အတိုင်ပင်မှား, အကြံမှားကြကာ နောက်ထပ်၍ အခြားထင်းတို့ကိုလည်း ထည့်ပြီးလျှင် မီးတိုက်မှားကြပြန်လေ၏။ (ဤနောက်ထပ် မီးတိုက်ခြင်းကား သေစေလိုသော စေတနာ ပါရှိသောကြောင့် အပြစ်ကြီးလေးလေသည်)။

တဖန်(နောက်ထပ်တိုက်သည့်) မီးတောက်မီးလျှံများ ပြတ်လတ်သော် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် နိဂြောဓသမာပတ်မှ ထတော်မူ၍ ထိုမိန်းမများ ကြည့်ရှုနေကြစဉ်ပင် သင်္ကန်းတို့ကို ခါ၍ ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်ကာ ကြွသွားတော်မူလေ၏။ ထိုမကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် ငရဲ၌ ကျက်ကြပြီးလျှင် ဝိပါက်ကြွင်းအနေဖြင့် ဤယခု မီးလောင်တိုက်အသွင်းခံရ၍ သေဆုံးပျက်စီးခြင်းသို့ ထိုမိန်းမတို့ ရောက်ကြရလေသည်။ ဤကား အဖြေတည်း)။

(၈) စေတဒက်ဘွဲ့ထူး ရရှိကြခြင်း

သာမာဝတီမိဖုရားအမှူးပြုသော မင်းမိန်းမငါးရာတို့ အကျိုးမဲ့ပျက်စီးဆုံးရှုံးကြပြီးသည့်နောက် ၁-ဘိက္ခု = ရဟန်းယောကျ်ား ၂-ဘိက္ခုနီ = ရဟန်းမ ၃-ဥပါသကာ = ဒါယကာ ၄-ဥပါသိကာ = ဒါယိကာမတည်းဟူသော = ပရိသတ်လေးပါးတို့ အလယ်၌ ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ချီးမွမ်းစကား ဖြစ်ပွါးခဲ့လေသည်၊ ဖြစ်ပွါးပုံမှာ—

"ခုဇ္ဇုတ္တရာကား အကြားအမြင် = ဗဟုသုတ များပါပေစွဉ့၊ မာတုဂါမကိုယ်အဖြစ်၌ တည်သူဖြစ်ပါလျက် (= မိန်းမသားဖြစ်ပါလျက်) မင်းမိန်းမငါးရာတို့အား တရားကို ဟောကြား၍ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်စေပါပေ၏။

သာမာဝတီမိဖုရားသည်လည်း ဥဒေနမင်းကြီးက မိမိ (သာမာဝတီ)သို့ ပစ်အပ်သောမြှားကို ဩဒိသကမေတ္တာဖြန့်ခြင်းဖြင့် ဖြန့်၍ တားမြစ်နိုင်ပါပေ၏"—

ဤကဲ့သို့ ချီးမွမ်းစကား ဖြစ်ပွါးခဲ့လေသည်။

နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူလျက် ဥပါသိကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဇာတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလတ်သည်ရှိသော် ခုဇ္ဇုတ္တရာရှင်မကို—

"ဇာတဒဂ်ံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ ဗဟုဿုတာနံ ယဒိဒံ ခုဇ္ဇုတ္တရာ = ရဟန်းတို့....အကြားအမြင် ဗဟုသုတများကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် ခုဇ္ဇုတ္တရာဥပါသိကာသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဗဟုဿုတ = အကြားအမြင်များသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဇာတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

(ဇာတဒဂ်ရာထူးဖြင့် ချီးလည်းချီးကျူးလောက်ပါပေသည်။ ထင်ရှားစေဦးအံ့–သာမာဝတီမိဖုရားအမှူးရှိသော မင်းမိန်းမငါးရာတို့ သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်ကြပြီးသောအခါ ဤခုဇ္ဇုတ္တရာကို "အမိ ဥတ္တရာ..... အမိသည် နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ သွား၍ ဘုရားရှင်ဟောသမျှတရားကို နာပြီးလျှင် အကျွန်ုပ်တို့အား တဖန် ပြန်၍ ဟောပါလော့"ဟု ဆိုကြလေသည်။ သူမသည် ထိုမင်းမိန်းမတို့ ဆိုသည့်အတိုင်း ပြုလျက် နောက်အဖို့ဝယ် ပိဋကတ်သုံးပုံဆောင် တိပိဋကဓရအမျိုးသမီး ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရား

သည် ခုဇ္ဇုတ္တရာကို နောက်အဖို့ဝယ် ဗဟုဿုတအရာ၌ ဧတဒဂ် ထားတော်မူလေသည်။

ဤသို့လျှင် ဥပါသိကာ=ဒါယိကာမတို့အနက် ဗဟုဿုတမျှားလှသူ ဖြစ်သောကြောင့် မြတ်ဘုရားကပင် ဧတဒဂ်ရာထူးဌာန ထားတော်မူအပ်သော သေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ခုဇ္ဇုတ္တရာ အရိယသာဝိကာသည် မြတ်စွာဘုရား၌ ကောသမ္မီပြည်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် အခါမပြတ် မြတ်ဘုရားထံသို့ သွား၍ တရားနာပြီးလျှင် နန်းတော်သို့တဖန် ပြန်လာ၍ သာမာဝတီအမူးပြုသော မင်းမိန်းမငါးရာ အရိယသာဝိကာတို့အား ဘုရားဟောတော်မူသည့်နည်းအတိုင်း မိမိကြားနာခဲ့ရသော တရားမျှားကို "ဝုတ္တံ ဟေတံ ဘဂဝတာ၊ ဝုတ္တမရဟတာတိ မေ သုတံ"ဟု နိဒါန်းပျိုးကာ တဖန်ပြန်၍ ဟောပြလေသည်။

ထိုသို့ ခုဇ္ဇုတ္တရာ တဖန်ပြန်၍ ဟောကြားအပ်သည့် သုတ်ပေါင်း (၁၁၂) တရားတဆယ်နှစ်သုတ်ရှိသော ဇီနဝဗန=ဘုရားရှင်၏ စကားတော်အစဉ်ကို သံဂါယနာတင် မထေရ်မြတ်တို့သည် "ဣတိဝုတ္တကပါဠိတော်"ဟူသော အမည်ဖြင့် သံဂါယနာတင်တော်မူခဲ့ကြလေသည်။ ဣတိဝုတ္တက ဋ္ဌ၊ မျက်နှာ ၂၉-မှ)။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဧတဒဂ်ပွဲကြီးသဘင် ယင်ရာ၌ သာမာဝတီမိဖုရားကိုကား—

"ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ မေတ္တာဝိဟာရိနံ ယဒိဒံ သာမာဝတီ = ရဟန်းတို့.... မေတ္တာစျာန်ဖြင့် နေလေ့ရှိကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ= သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် သာမာဝတီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "မေတ္တာဝိဟာရိ = မေတ္တာစျာန်ဖြင့် နေလေ့ရှိသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ် ရာထူးဌာန ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ခုဇ္ဇုတ္တရာနှင့် သာမာဝတီတို့ အကြောင်းတည်း။

(၅) ဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာအကြောင်း

(က) ဥတ္တရာ၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာအလောင်း အမျိုးကောင်း သမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီး (= သူဌေးသမီး) ဖြစ်၍ တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို "စျာနာဘိရတ = စျာန်တရားဖြင့် နေလေ့ရှိသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး = ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ပုဏ္ဏသူဌေးကြီး၏သမီး ဥတ္တရာဖြစ်လာခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤအကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သုမန သူဌေးကြီးကို မှီခို၍ နေရသည့် "ပုဏ္ဏာသီဟ" အမည်ရှိသော အလုပ်သမားနှင့် ဇနီးဖြစ်သူ ဥတ္တရာတို့၏ သမီးဖြစ်လာလေသည်။ ထိုသမီး၏ အမည်ကိုလည်း အမိအမည်နှင့်အလားတူ "ဥတ္တရာ"ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြကုန်၏။

ပုဏ္ဏသီဟ သူဌေးဖြစ်ချိန်

ထိုနောက် တနေ့သ၌ နက္ခတ်ပွဲသဘင်နေ့ဝယ် ရာဇဂြိုဟ် သူဌေးကြီးသည် ပုဏ္ဏာကို ခေါ်စေ၍ "အမောင်ပုဏ္ဏာ....နက္ခတ်ပွဲသဘင်သည်၎င်း, ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်းသည်၎င်း ဆင်းရဲသော (မောင်တို့လို) လူ့အဖို့ရာ အဘယ်ပြုအံ့နည်း၊ သို့သော်လည်း အမောင်သည် 'ပွဲသဘင်အဖိုးအခရိက္ခာကို ယူ၍ ပွဲလမ်းသဘင်ကိုပင် ပျော်ရွှင်မည်လော၊ သို့မဟုတ် အားကောင်းသည့်နွားများ,

ထွန်တုံး, ထွန်သွားများကို ယူကာ လယ်ထွန် မည်လော' အမောင်နှစ်သက်ရာကို ပြောပါလော့"ဟု ဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် သူဌေးကြီးကို "အရှင်.....ကျွန်ုပ်၏ အိမ့်ရှင်မနှင့် တိုင်ပင်ပြီးမှ စဉ်းစားပါရစေ"ဟု ပြောခဲ့၍ ထိုသူဌေးကြီးမေးသည့်စကားကို အိမ့်ရှင်မ-ဥတ္တရာအား ပြောကြားလေ၏။ ဇနီးဥတ္တရာသည် "အိုအရှင်....သူဌေးဟူသည်မှာ အကျွန်တို့၏ အရှင်သခင် အစိုးရသူဖြစ်သည်၊ သို့ဖြစ်သည့်အတွက် ထိုသူဌေးမင်း၏ အဖိုရာ အရှင်နှင့် အတူတကွ စကားပြောဆိုလတ်သော် ပြောသမျှစကားသည် တင့်တယ်၏ (=အရှင်သခင် အစိုးရသူဖြစ်၍ သူ့အဖိုရာ သူပြောသမျှ တင့်တယ်၏)၊ သို့သော်လည်း အရှင်သည် မိမိ၏ လုပ်ငန်းဖြစ်သည့် လယ်ထွန်မှုကို မစွန့်ပစ်ပါလင့်"ဟု တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားလေ၏။ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် ဇနီး၏ စကားကို နားထောင်ပြီးလျှင် လယ်ထွန်ရမည့် ထွန်တုံး, ထွန်သွား, နွား-စသည်ဘဏ္ဍာများကို အပြည့်အစုံ ယူကာ လယ်တောသို့ သွားရောက်၍ လယ်ထွန်နေလေ၏။

အကြောင်းထူး တိုက်ဆိုင်လာသည်မှာ ထိုနေ့၌ အရှင်သာရိ-ပုတ္တရာမထေရ်သည် နိရောဓသမာပတ်မှ ထ၍ "ယနေ့ ငါသည် အဘယ်သူအား ချီးမြှောက်မှုပြုရလျှင် သင့်မည်နည်း"ဟု ဆင်ခြင်တော်မူလတ်သည်ရှိသော် ဤပုဏ္ဏသူဆင်းရဲ၏ *ရှေးကောင်းမှု=ဥပနိဿယကို မြင်တော်မူ၍ ဆွမ်းခံချိန်၌ သပိတ်, သင်္ကန်း

---

* ရှေးကောင်းမှု=ဥပနိဿယကို မြင်တော်မူ၍-ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် မင်္ဂလိတရားထူးကို ရရှိရေးအတွက် ပစ္စုပ္ပန်ဤဘဝ၌ ပြည့်စုံရမည့် အကြောင်းတို့ ပေါင်းဆုံညီညွတ်မှုပင် ရှိသော်လည်း မချွတ်ကျန်အမှန်ပင် ရှေးကောင်းမှုကုသိုလ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို အလိုရှိအပ်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံအဖြစ်ဖြင့် မျက်မှောက်ဘဝ အကျိုးရမည့်ကံ၏ အဖိုရာလည်း ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းအပေါင်းကဲ့သို့ပင် ရှေးကောင်းမှု=ဥပနိဿယနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်း အလိုရှိအပ်လေသည်ဟု ပြတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် အထူတ်အထိပ်ရောက်သည့် သပ္ပုရိသူပနိဿယ, ယောနိသောမနသိကာရ-ဟူသော (ပစ္စုပ္ပန်)အကြောင်းတို့

ကို ယူဆောင်တော်မူကာ ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲ လယ်ထွန်ရာအရပ်သို့ ကြွတော်မူလျက် မနီးမဝေးဝယ် ကိုယ်တော်ကို ပြလေ၏။ ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲသည် မထေရ်မြတ်ကို မြင်လျှင် လယ်ထွန်ခတ္တရပ်ထား ခဲ့၍ မထေရ်၏အထံသို့ သွားပြီးလျှင် တည်ခြင်းငါးမျိုးဖြင့် ရှိခိုးလေ၏။ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲကို (ချီးမြှောက်တော်မူလိုသဖြင့်) ကြည့်တော်မူ၍ ရေချမ်းသာမည့် အရပ်ကို မေးတော်မူလေ၏။ ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲသည် "အရှင်မြတ် ကြီးကား မျက်နှာသစ်တော်မူလိုသည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်"ဟု ကြံစည် အောက်မေ့ကာ လျင်မြန်စွာ သွားတည့်၍ ဒန်ပူကို ယူဆောင် ခဲ့ပြီးလျှင် အပ်စပ်အောင်ပြုလျက် မထေရ်မြတ်အား ဆက်ကပ် လှူဒါန်းလေ၏။ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ် ဒန်ပူကို ဝါးနေ တော်မူစဉ်ပင် သပိတ်နှင့်တကွ ဓမကရိုဏ် = ရေစစ်ကို ထုတ်ယူ ခဲ့၍ ရေအပြည့် ခပ်ဆောင်လာခဲ့လေ၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်သည် မျက်နှာတော်သစ်ပြီး လျှင် ဆွမ်းခံခရီးသို့ ကြွတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲ သည် "အခြားတပါးသော နေ့တို့၌ မထေရ်မြတ်သည် ဤခရီးသို့ ကြွတော်မမူ၊ ယနေ့မူကား ငါ့အား ချီးမြှောက်ရန် ကြွလာတော် မူသည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဩ....ငါ၏ အိမ့်ရှင်မသည် ငါ့အတွက် ယူဆောင်လာမည့် ထမင်းကို မထေရ်မြတ်၏ သပိတ်၌ လောင်း ထည့်၍ လှူလိုက်ပါမူ ကောင်းလေစွ"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိ လေ၏။

ထိုနောက် ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲ၏ အိမ့်ရှင်မသည် "ယနေ့ကား ပွဲသဘင်နေ့ဖြစ်သည်"ဟု ကြံစည်အောက်မေ့၍ စောစောပင် မိမိ အတွက် ရရှိသောရိက္ခာဖြင့် ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်များကို စီမံချက်ပြုတ် ကာ ယူဆောင်ခဲ့၍ အရှင်သခင် ခင်ပွန်းသည် မောင်ပုဏ္ဏ၏ လယ်ထွန်ရာလယ်တောသို့ လာလတ်သည်ရှိသော် လမ်းခရီး

ကောင်းကောင်းကြီး ပြည့်စုံသော်လည်း မင်္ဂိုလ်ရကြောင်း ရှေး ကောင်းမှု = ဥပနိဿယမှ ကင်းသောသူ၏အဖို့ရာ မင်္ဂ, ဖိုလ်ရခြင်းသည် မပြည့်စုံနိုင်။ ဋီကာ ၂၀၈-မှ။

အကြားဌ မထေရ်မြတ်ကို မြင်၍ "ဩ....အခြားတပါးသောနေ့ မျာဌ ငါ့အဖို့ရာ မထေရ်မြတ်ကို ဖူးတွေ့ရသော်လည်း လှူဖွယ် ဝတ္ထုက မရှိပဲ ဖြစ်နေ၏၊ လှူဖွယ်ဝတ္ထု ရှိပြန်ပါတော့လဲ ငါ၏အရှင် မြတ်ကို မဖူးတွေ့ရချေ။ ယနေ့မူကား လှူဖွယ်ဝတ္ထု, အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ် = နှစ်မျိုးလုံးတို့ပင် မျက်မှောက်ဖြစ်၍ နေချေပြီ၊ ငါ့အရှင် သခင် ခင်ပွန်းသည်၏အတွက် တဖန် အိမ်ပြန်၍ ချက်ပြုတ်စီမံပြီးမှ ထမင်းကို ပို့တော့မည်၊ ငါ ယခုဆောင်ယူခဲ့သည့် ဤထမင်း အစာအာဟာရကို မထေရ်မြတ်အား လှူဦးမှပဲ" ဟု ဆင်ခြင်မိကာ စေတနာသုံးတန် ပြဋ္ဌာန်းလျက် ထိုမိမိယူဆောင်ခဲ့သော ဘောဇဉ် ထမင်းကို အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်၏ သပိတ်၌ လောင်း ထည့်လှူဒါန်းလိုက်ပြီးလျှင် "ဤသို့ သဘောရှိသည့် ဆင်းဆင်းရဲရဲ အသက်ရှင်ရခြင်းမှ လွတ်မြောက်ရပါလို၏ ဘုရား" ဟု ဆုတောင်း စကား လျှောက်ထားလိုက်လေ၏၊ မထေရ်မြတ်သည်လည်း "သင်၏ အလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝပါစေ" ဟု ထိုအမျိုးသမီးအား ဝမ်း မြောက်ဖွယ်ရာ = အနုမောဒနာစကား မိန့်ကြားတော်မူ၍ ထို အရပ်မှပင် ပြန်နစ်ကာ ကျောင်းတော်သို့ ကြွလေ၏။

(ဤ၌ – ဒါနကောင်းမှု တခုခုပြုလျှင် မဟာကုသိုလ်ဇော၀ါရဝိထိတို့ များစွာဖြစ်ကြလေရာ တဝိထိ တဝိထိတို့၌ ကုသိုလ်ဇော ခုနစ်ကြိမ်တို့ ဖြစ်ရှိလေသည်၊ ထိုဇောခုနစ်ကြိမ်တို့အနက် ပဌမဇောစိတ်တို့၌ ပါရှိ သော ကုသိုလ်စေတနာကို (အကြောင်းညီညွတ်လျှင် မျက်မှောက်ဘဝ၌ အနုပါဒိဏ္ဏက = သက်မဲ့ဖြစ်သည့် ၎၊ ဥ-စသော ရုပ်ဝတ္ထု အကျိုး တရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်) ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံဟူ၍ ခေါ်ဆို အပ်၏။

ထိုဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ အကျိုးပေးရန်မှာ – (က) ဝတ္ထုသမ္ပဒါ = အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က အနာဂါမ်အရိယာ (သို့မဟုတ်) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခြင်း (ခ) ပစ္စယသမ္ပဒါ = လှူဖွယ်ဝတ္ထုက တရားသဖြင့် ရအပ်သော ပစ္စည်း ဖြစ်ခြင်း (ဂ) စေတနာသမ္ပဒါ = အလှူပေးပုဂ္ဂိုလ်၏ စေတနာသုံးတန် နှင့် ပြည့်စုံညီညွတ်ခြင်း (ဃ) ဂုဏာတိရေကသမ္ပဒါ = အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က သမာပတ်မှ ထသစ်စဖြစ်ခြင်း (ပစ္စုပ္ပန်ဘဝအတွက်) = ဤအကြောင်း လေးပါးနှင့်ပြည့်စုံ၍ အလှူရှင်ကလည်း ရှေးကောင်းမှု = ဥပနိဿယနှင့်

ပြည့်စုံခြင်း–ဤအကြောင်းများ ညီညွတ်မှု မျက်မှောက်ဘဝ၌ အကျိုးပေးရလေသည်။

ယခု ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲဇနီးမောင်နှံတို့၏ အလှူဒါနမှာလည်း ဖေါ်ပြရာပါ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝအတွက် အကြောင်းလေးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသည့်ပြင် မောင်ပုဏ္ဏကိုယ်တိုင်ကပင် သူဌေးဖြစ်ရန် အတိတ်ဘဝ ရှေးကောင်းမှုကံ ဥပနိဿယနှင့်လည်း ပြည့်စုံသူဖြစ်၍ ထိုနေ့မှာပင် မဟာဓနသူဌေးကြီးဖြစ်အောင် အနုပါဒိဏ္ဏက=သုံးမကုန် စွဲမကုန်နိုင်သည့် သက်မဲ့ ရွှေတုံးရွှေစိုင် ရုပ်ဝတ္ထုအကျိုးတို့ကို ပေးလေသည်)။

ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲ၏ ဇနီးသည်လည်း တဖန် မိမိအိမ်သို့ ပြန်၍ ခင်ပွန်းသည်အတွက် ထမင်းအစာအာဟာရကို ချက်ပြုတ်စီမံကာ ယူဆောင်ခဲ့၍ ပုဏ္ဏာလယ်ထွန်ရာအရပ်သို့ ရောက်လေသော် ခင်ပွန်းသည်၏ အမျက်ထွက်အံ့သော ဘေးမှ ကြောက်ရွံသည်ဖြစ်၍ (ခင်ပွန်းသည် အမျက်ထွက်ခဲ့လျှင် ထိုဆွမ်းအလှူဒါန အဟောသိကံဖြစ်ကာ အကျိုးမရမည်ကို စိုးရိမ်ရွံသည်ဖြစ်၍) "အို အရှင်.....ယနေ့တရက်လောက်တော့ အရှင်၏စိတ်ကို အမျက်မထွက်အောင် စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းစေလိုပါသည်"ဟု ကြိုတင်၍ ပြောလေ၏၊ ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲက "အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း"ဟု မေးလေလျှင် ဇနီးသည်သည် "အရှင်.... ကျွန်တော်မသည် ယနေ့ အရှင်၏ (အတွက်တာ) ထမင်း=အာဟာရကို ဆောင်ယူလာစဉ် လမ်းခရီးအကြား၌ အရှင်သာရီပုတ္တရာမထေရ်ကို ဖူးတွေ့ရ၍ အရှင်၏ ဝေစုကျထမင်းကို မထေရ်မြတ်၏ သပိတ်၌ လောင်းလှူလိုက်ပြီးမှ အိမ်သို့တဖန် ပြန်ကာ ထမင်းအသစ်ချက်၍ ယူဆောင်ပြီး (ယခုလို နေမြင့်မှ)လာရောက်ရပါသည်"ဟု ကြောင်း, ကျိုး လုံလောက်စွာ ပြောဆိုလေ၏။

ထွန်စိုင်မြေတုံးတို့ ရွှေတုံးများဖြစ်လေပြီ

ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲကလည်း "ရှင်မ....သင်သည် နှစ်သက်ဖွယ်သောအမှုကို ပြုအပ်လေပြီ၊ ငါသည်လည်း စောစောကပင် မထေရ်မြတ်ကြီးအား ဒန်ပူနှင့် မျက်နှာသစ်ရေတော်ကို ပူဇော်ဆက်ကပ်လှူဒါန်းအပ်လေပြီ၊ ယနေ့ ငါတို့အဖို့ရာ ကောင်းသော မိုးသောက်

ခြင်း ဖြစ်ပါပေ၏၊ မထေရ်မြတ်၏ ယနေ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အတွက် သုံးဆောင်အပ်သမျှ အလုံးစုံပင် ငါတို့၏ ဥစ္စာသာလျှင် ဖြစ်ပေ၏"ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြောဆိုကာ ဇနိုးမောင်နှံ နှစ်ဦးလုံးတို့၏ သန္တာန်ဝယ် တထပ်တည်းတူမျှသည့် ကုသိုလ် စိတ်များ တဖွားဖွားဖြစ်၍ နေလေ၏။

ထိုနောက် ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် ထမင်းစားပြီးလျှင် ဇနိုးသည်၏ ပေါင်ပေါ်၌ ဦးခေါင်းချ၍ ခေတ္တမျှ လဲလျောင်းလေ၏၊ ထိုအခါ ပုဏ္ဏ၏ ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် အိပ်ပျော်ခြင်း = ဘဝင်စိတ်အစဉ်သည် သက်လေတော့၏ (= အိပ်ပျော်သွား၏ဟု ဆိုလိုသည်)။ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် အချိန်အနည်းငယ် အိပ်ပျော်ပြီး၍ နိုးလာလတ်လျှင် မိမိထွန်ယက်ထားသောအရပ်ကို ကြည့်ရှုလေ၏၊ မောင်ပုဏ္ဏ ကြည့်တိုင်း ကြည့်တိုင်းသောအရပ်သည် သပ္ပတ်ခါးပွင့်ကြီးတို့ဖြင့် ကြဲ၍ထားသကဲ့သို့ ဝါဝါဝင်းရွှေ ထိန်ဝေလျက် ရှိလေ၏၊ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် ဇနိုးသည်ကို "ရှင်မ.....ထိုဝတ္ထုများကား အဘယ်မည်သော ဝတ္ထုများနည်း (ထွန်စိုင်မြေတုံးတို့ကို လက်ဖြင့်ညွှန်၍ ပြောနေသည်)၊ ယနေ့ ငါထွန်ယက်ပြီးသမျှ ဤလယ်မြေအရပ် ဌာနသည် ငါ့အဖို့ရာ ရွှေရောင်အဆင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ထင်နေရ၏" ဟု ပြောဆိုလေ၏၊ ဇနိုးသည်က "အရှင်....ယနေ့ အရှင်သည် တနေ့လုံး ပင်ပန်းလှသောကြောင့် မျက်စိများ လည်၍ = မှောက်မှား၍ နေကြသည် ထင်ပါ၏"ဟု ပြောလေလျှင် ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် "ရှင်မ....ငါ့အား မယုံကြည်လျှင် ရှင်မကိုယ်တိုင် ကြည့်ပါလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏၊ ထိုအခါကမှ ဇနိုးသည်သည် လယ်မြေကိုကြည့်ပြီးလျှင် "အရှင်....အရှင်သည် ဟုတ်မှန်သောသဘောကို ပြောဆိုပါ၏၊ ဤဝတ္ထုများသည် အရှင်ပြောသည့်အတိုင်း ရွှေစိုင်တုံးများ ဖြစ်ကြပေလိမ့်မည်"ဟု ပြောဆိုလေ၏။

ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် ကိုယ်တိုင်ထသွား၍ ထွန်စိုင်မြေတုံးတခုကို ကောက်ယူပြီးလျှင် ထွန်တုံးဦးဌ ထုနှက်ကြည့်လေ၏၊ ထွန်စိုင်မြေတုံးကြီးသည် ရွှေတုံးရွှေစိုင်ကြီးဖြစ်ကာ တင်လဲခဲကြီးကဲ့သို့ ထွန်တုံးဦးဌ ကပ်ငြိလျက် တည်လေ၏၊ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် ဇနိုး

သည်ကိုခေါ်၍ "ရှင်မရေ.... အခြားသူများ စိုက်ပျိုးအပ်သော မျိုးစေ့သည် သုံးလ(သို့မဟုတ်)လေးလကြာမှ အသီး သီး၏၊ ငါတို့၏ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်တည်းဟူသော လယ်မြေကောင်းအတွင်း၌ စိုက်ပျိုးအပ်သည့် သန္ဓါမျိုးစေ့သည်ကား ယနေ့ပင် မချွတ်ကန် အမှန်ပင် အသီးကို သီးစေအပ်=အကျိုးကို ပေးအပ်လေပြီ၊ ဤတပယ်မျှလောက်သော မြေအရပ်၌ သျှိသျှားသီးမျှသော မြေစိုင်ခဲသော်မှလည်း ရွှေမဟုတ်သော မည်သည် မရှိချေ"ဟု လက်တွေ့ပြ၍ ပြောဆိုလေ၏။

ဇနိုးသည်က "ယခုအခါ အဘယ်သို့ ပြုလုပ်ကြမည်နည်း အရှင်...."ဟု မေးမြန်းလေလျှင် ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲသည် "ရှင်မ.... ဤမျှ များပြားလှသော ဤရွှေတွေကို ငါတို့ ခိုးဝှက်၍ စားသုံးခြင်းငှါ အဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မတတ်နိုင်"ဟု ပြောဆို၍ ဇနိုးသည်ကို ထိုနေရာ၌ ထားခဲ့ပြီးလျှင် ထမင်းအပြည့် ထည့်၍လာသော ခွက်အပြည့် ရွှေတုံးရွှေစိုင်တို့ကိုထည့်၍ မင်းနန်းတော်သို့ သွားရောက်ကာ မင်းကြီးအား "လူတယောက် ရွှေခွက်ကို ယူဆောင်လာ၍ ရွှေနန်းတော်တံခါး၀၌ ရပ်တည်လာနေပါ၏"ဟု လျှောက်ကြားစေလေ၏၊ မင်းကြီးသည် ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲကို ရွှေတော်မှောက်သို့ အရောက် ခေါ်သွင်းစေပြီးလျှင် မင်းကြီးနှင့် ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲတို့ အပြန်အလှန် မေး, ဖြေကြသည်မှာ—

(မင်းကြီး) အမောင်....သင်သည် ဤရွှေများကို အဘယ်အရပ်၌ ရအပ်သနည်း။

(ပုဏ္ဏာ) အရှင်မင်းကြီး....ယနေ့ အကျွန်ုပ် လယ်ထွန်အပ်သည့် မြေအရပ်တခုလုံး ရွှေတုံး ရွှေစိုင်ချည်း ဖြစ်၍နေပါသည်၊ မင်းမှူထမ်းများကို စေလွှတ်၍ မင်းဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းပိုက်တော်မူကြစေချင်ပါသည်။

(မင်းကြီး) သင်သည် အဘယ်အမည်ရှိသနည်း။

(ပုဏ္ဏာ) အရှင်မင်းကြီး....အကျွန်ုပ်သည် ပုဏ္ဏာ-အမည်ရှိပါ၏။

ထိုနောက် မင်းကြီးသည် “အချင်းတို့....သွားကြလော့၊ လှည်းများကို က-ပြီးလျှင် ပုဏ္ဏာ၏ လယ်ထွန်ရာအရပ်မှ ရွှေများကို တိုက်ခဲ့ ဆောင်ခဲ့ကြကုန်လော့”ဟု ဆို၍ မင်းမှူထမ်းတို့ကို လှည်းများနှင့်တကွ စေလွှတ်လိုက်လေ၏။

ပုဏ္ဏာတို့မိသားစု သူဌေးလည်းဖြစ် သောတာပန်အရိယာများလည်း ဖြစ်ကြခြင်း

လှည်းတို့ဖြင့် သွားရောက်ကြပြီးသော မင်းမှူထမ်းတို့သည် “မင်းကြီး၏ ဘုန်းတည်း”ဟု နှုတ်ကမြွက်ဆို၍ ရွှေစိုင်ခဲတို့ကို ကောက်ယူကြကုန်၏၊ ကောက်ယူသမျှ ရွှေစိုင်ခဲများသည် ပကတိ ထွန်စိုင်မြေခဲများသာလျှင် ဖြစ်ကြလေ၏၊ မင်းချင်းတို့သည် ရွှေနန်းတော်သို့ သွားရောက်ကြ၍ မင်းကြီးအား ထိုအကြောင်းကို လျှောက်ထားကြလေကုန်၏၊ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးက “အချင်းတို့.... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သင်တို့သည် ‘မောင်ပုဏ္ဏာ၏ ဘုန်းကံတည်း’ဟု နှုတ်က မြွက်ဆိုကာ ကောက်ယူကြကုန်လော့”ဟု အကြံပေးစကား ပြောကြားလိုက်ရာ မင်းချင်းတို့သည် တဖန်ပြန်သွားကြ၍ မင်းကြီး မှာကြားလိုက်သည့်အတိုင်း “မောင်ပုဏ္ဏာ၏ ဘုန်းကံတည်း”ဟု နှုတ်က မြွက်ဆိုကြကာ ကောက်ယူကြလေကုန်၏၊ ယူတိုင်း ယူတိုင်းသည် ရွှေသားစတိသာလျှင် ဖြစ်လေ၏။

မင်းမှူထမ်းတို့သည် ထိုရွှေအားလုံးကို လှည်းအစီးပေါင်းများစွာဖြင့် တိုက်ဆောင်ခဲ့ကြ၍ မင်းကြီး၏အမိန့်အရ နန်းယင်ပြင် (=နန်းတော်မြေကွက်လပ်)၌ ပုံ၍ ထားကြလေကုန်၏၊ ရွှေတုံးရွှေစိုင်အပုံကြီးကား အမြင့်ပမာဏအားဖြင့် ထန်းတပင်ဆင့်ခန့်မြင့်၍ နေလေ၏၊ မင်းကြီးသည် ကုန်သည်တို့ကို ထိုအရပ်သို့ ခေါ်စေပြီးလျှင် “ဤမြို့ဝယ် အဘယ်သူ၏အိမ်၌ ဤမျှ များပြားသော ရွှေများရှိသနည်း”ဟု မေးလေ၏။ကုန်သည်တို့က “အရှင်မင်းကြီး.... တဦးတယောက်၏ အိမ်မှာမှ ဤမျှ များပြားသော ရွှေများ မရှိပါ”ဟု လျှောက်ထားကြလေလျှင် မင်းကြီးက တဖန် “ဤမျှများလှသော ဥစ္စာ၏ အရှင်ဖြစ်သူ မောင်ပုဏ္ဏာအား အဘယ်သို့

ပြုရသော် သင့်မည်နည်း”ဟု မေးပြန်လေ၏။ ကုန်သည်တို့က “ထိုပုဏ္ဏားကို ‘ဓနသေဋ္ဌိ’အမည်ရှိသော သူဌေးကြီး ခန့်အပ်သင့်ပါသည် အရှင်မင်းကြီး....”ဟု တညီတညွတ်တည်း တင်လျောက်ကြလေလျှင် ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးသည် “ထိုသို့ဖြစ်လျှင် မောင်ပုဏ္ဏားကို ဤရာဇဂြိုဟ်မြို့ဝယ် ‘ဓနသေဋ္ဌိ’ဟူသော ဘွဲ့တံဆိပ် သတ်မှတ်၍ သူဌေးကြီးအရာကို ခန့်အပ်ကြကုန်လော့”ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ထိုရွှေအားလုံးကို မောင်ပုဏ္ဏားအား သာ တဖန် ပြန်ပေး၍ ထိုနေ့မှာပင်လျှင် မောင်ပုဏ္ဏားအား ကြီးကျယ် ခမ်းနားစွာသော (မင်းပေး) အဆောင် အယောင်များဖြင့် မဟာဓနသေဋ္ဌိ သူဌေးကြီးရာထူးကို ပေးအပ် ချီးမြှောက်လေ၏။

ဓနသေဋ္ဌိအမည်ရှိသော ပုဏ္ဏားသီဟသူဌေးကြီးသည် သူဌေးဘွဲ့ရ မင်္ဂလာပွဲသဘင် ဆင်ယင် ကျင်းပလတ်သော် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး မြတ်စွာဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာအား ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူလေ၏။ ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌ မြတ်စွာဘုရား၏ ဒါန အနုမောဒနာတရားကို ကြားနာကြရခြင်းကြောင့် (၁) ပုဏ္ဏားသူဌေးကြီး (၂) သူဌေးကတော်ကြီး ဥတ္တရာ (၃) သမီးဥတ္တရာ=ဤမိသားစု သုံးယောက်တို့ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ကြလေကုန်၏=သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ။ဤကား ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး၏ အာဏာစက် ပြန့်နှံ့ရာ နယ်အတွင်းဝယ် သုံးမကုန် စွဲမကုန်သည့် စည်းစိမ်ဥစ္စာ ရှိကြသော=အမိတဘောဂ သူဌေးကြီး ၅-ဦးတို့အနက် ပုဏ္ဏားသီဟ (ဓနသေဋ္ဌိဘွဲ့ခံ)သူဌေးကြီး၏ အကြောင်းတည်း။

ပုဏ္ဏားသီဟသူဌေးကြီး(မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ)သုမနသူဌေးကြီးနှင့် ခမည်းခမက် တော်စပ်ရခြင်း

နောက်အဖို့ဝယ် ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးကြီး(သုမန)သည် “ပုဏ္ဏားသူဌေးကြီး၏အိမ်မှာ အရွယ်ရောက်သောသတို့သမီးရှိ၏”ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိ၍ မိမိ၏ သားနှင့် ထိမ်းမြားလိုသောကြောင့် ပုဏ္ဏားသူဌေးကြီးအိမ်သို့ တမန် စေလွှတ်လေ၏။ ပုဏ္ဏား-

သီဟသူဌေးကြီးသည် သုမနသူဌေး မှာကြားလိုက်သည့် သတင်းစကားကို ကြားရလေလျှင် "ငါသည် သမီးကို ဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မပေးနိုင်"ဟု စကားပြတ် သီတင်းတို့ တဖန် ပြန်လိုက်လေ၏။ သုမနသူဌေးသည်လည်း သူဌေးမာန်ဖြင့် မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ကာ "သင်သည် ငါ၏အိမ်ကို မှီ၍ နေသွားပြီးမှ ယခုအခါ တပြိုင်နက်တည်းပင် အစိုးရသူ အထက်တန်းစား ဖြစ်သွားခြင်းကြောင့် ငါ့အား (မာန်တက်ကာ) သမီးကို မပေးသလော"ဟု သတင်း တဖန် ပို့စေပြန်လေ၏။ ပုဏ္ဏသီဟသူဌေးကြီးကလည်း အည့်မခံပဲ "အမောင်တို့၏ သုမနသူဌေးက ဤယခု မချမငံ စကားကို (ပြောကြားလိုက်သည်မှာ)သဘာဝ ဟုတ်မှန်သည်ကိုပင် ပြောကြားဦးတော့၊ မင်းယောကျ်ားသား မည်သည်ကို အခါခပ်သိမ်း ဤကဲ့သို့ချည်း(= သူဆင်းရဲ ဖြစ်နေရမည်)ဟု မမှတ်ယူသင့်ပါ။ မှန်ပါသည်– ငါကား ယခုအခါဝယ် ထို သုမနသူဌေးကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ကျွန်ပြုလုပ်၍ သိမ်းယူခြင်းငှါပင် စွမ်းနိုင်ပါ၏။ အမှန်မှာ–အသင် သုမနသူဌေး၏ မျိုးရိုးဇာတိ, အနွယ်ကို ငါ မဖျက်ဆီးပါ=ဖျက်လိုဖျက်ဆီး ပြောကြားသည်မဟုတ်ပါ။ စင်စစ်သော်ကား ငါ့သမီးသည် သောတာပန် အရိယသာဝိကာ = မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်မ-ဖြစ်သည့်အတွက် နေ့စဉ် နေ့စဉ် အသပြာတကျပ်တန် ပန်းတို့ဖြင့် ရတနာသုံးပါးအား ပူဇော်မှု ပြုနေသူ ဖြစ်သည်၊ ထိုငါ့သမီးကို သင်ကဲ့သို့သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူ၏အိမ်သို့ ဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မပို့သနိုင်"ဟု တင်းတင်းမာမာပင် ပြန်ကြား ပြောဆိုလိုက်လေ၏။

ဤသို့လျှင် ပုဏ္ဏသီဟ သူဌေးကြီး၏ တားမြစ်သောအဖြစ် (= တင်းမာသောအဖြစ်)ကို သိရလေလျှင် သုမနသူဌေးသည် လေပျော့သွားကာ "အဟောင်း ဖြစ်သော=ရှိရင်းစွဲ ဖြစ်သော အကျွမ်းဝင်မှု=ခင်မင်ရင်းနှီးမှုကို မဖျက်ဆီးစေချင်ပါ၊ ငါသည် ငါ့ခွေးမအတွက် နေ့စဉ် နေ့စဉ် အသပြာ နှစ်ကျပ်တန် ပန်းတို့ကို စီမံစေပါမည်"ဟု သတင်း တဖန် ပို့စေပြန်လေ၏။ ထိုအခါကျမှ ပုဏ္ဏသီဟသူဌေးကြီးသည် ကျေးဇူးသိတတ်သူ ကတညူပုဂ္ဂိုလ်

ဖြစ်သောကြောင့် "ကောင်းပါပြီ"ဟု ဝန်ခံ၍ သမီးဖြစ်သူ ဥတ္တရာကို သုမနသူဌေးအိမ်သို့ ပို့စေလေ၏။

ဥတ္တရာ၏ ကြီးစွာသော သဒ္ဓါဆန္ဒ

တနေ့သ၌ ပုဏ္ဏာသူဌေးကြီး၏သမီး ဥတ္တရာသည် မိမိ၏အရှင်ခင်ပွန်းသည်ဖြစ်သော သူဌေးသားကို "အရှင်....အကျွန်ုပ်သည် မိမိ၏ မိဖအိမ်ဝယ် တလလျှင် ရှစ်သီတင်း အမြဲမပြတ် အဌက် ဥပုသ် စောင့်သုံးခဲ့ပါသည်၊ ယခု အခါလည်း အရှင်တို့က သဘောတူ လက်ခံကြပါလျှင် အဌက်ဥပုသ်တို့ကို ဆောက်တည် ကျင့်သုံးလိုပါသည်"ဟု သာယာ ညွှတ်ပျောင်း တောင်းပန်ရာလေ၏။ သူဌေးသားသည် "ခွင့်မပြုနိုင်"ဟု ပြတ်ပြတ် တောင်းတောင်းပင် ပြောဆိုကာ လက်မခံခဲ့ချေ။ ဥတ္တရာသည်လည်း သူဌေးသားကို အသိမှန်=အမြင်မှန်ကို ရစေရန် မတတ်နိုင်ရာသည်ဖြစ်၍ ဆိတ်ဆိတ်နေခဲ့ရလေ၏။ နောက်တကြိမ် ဝါတွင်း၌ "ဥပုသ်စောင့်ထိန်းသူ ဖြစ်တော့မည်"ဟု ကြံစည်၍ ထိုအခါ၌ အခွင့်ကို ပြုစေပါသော်လည်း (ခွင့်တောင်းပြန်ပါသော်လည်း) အခွင့်မရပဲ ရှိရှာလေ၏။

ဥတ္တရာသူဌေးသမီးသည် ဝါတွင်း သုံးလအနက် နှစ်လခွဲလွန်မြောက်၍ လဝက်(=၁၅-ရက်)သာ ကျန်လတ်သော် မိဖတို့၏အထံသို့ "မိခင်, ဖခင်တို့....သမီးသည် မိ, ဖ တို့က အိမ်ထောင်တည်းဟူသော လှောင်အိမ်တွင်း သွင်းထားအပ်ခဲ့သည် ဖြစ်ပါ၍ ဤမျှရှည်ကြာ အခါကာလအတွင်း၌ တရက်တာမျှ ဥပုသ် အင်္ဂါတို့ကို ဆောက်တည် ကျင့်သုံးခွင့်ကို မရခဲ့ပါ။ သမီးအထံသို့ အသပြာ(၁၅၀၀၀/၀၀)တသောင်းငါးထောင်တို့ကို မှိလိုက်ကြစေချင်ပါသည်"ဟု သတင်းစကား ပို့သစေလေ၏။ မိ,ဖ တို့သည် သမီးပို့လိုက်သော သတင်းကို ကြားကြရ၍ "အဘယ် အကြောင်းကြောင့်နည်း"ဟု အကြောင်းကိုပင် မမေးတော့ပဲ အသပြာ(၁၅၀၀၀/၀၀)ကျပ် တသောင်း ငါးထောင်ကို ပို့လိုက်ကြလေကုန်၏။

ဥတ္တရာသူဌေးသမီးသည် ထိုအသပြာတို့ကိုယူ၍ ရာဇဂြိဟ်မြို့မှာ ရှိသည့် (ဆရာဇီဝကဏ္ဍ နှမ) "သိရိမာ" အမည်ရှိသော ပြည့်တန်းဆာမကို ခေါ်စေပြီးလျှင် "အမိ သိရိမာ....ငါသည် ဤလဝက်(=၁၅-ရက်)ပတ်လုံး ဥပုသ်အင်္ဂါတို့ကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးပါအံ့(=ဆောက်တည်ကျင့်သုံးလို၍ပါ)၊ အမိသည် ဤအသပြာ(၁၅၀၀၀/၀၀)တသောင်း ငါးထောင်တို့ကို ယူ၍ ဤလဝက်(=၁၅-ရက်)ပတ်လုံး သူဌေးသားကို ပြုစုယုယ ဖျော်ဖြေစေချင်ပါသည်"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ သိရိမာသည် "ကောင်းပါပြီ အရှင်မ...."ဟု ဥတ္တရာ၏ ပြောဆိုချက်ကို လက်ခံ သဘောတူလေ၏။ ထိုအခါမှစ၍ သူဌေးသားသည် "ငါကား သိရိမာနှင့်အတူ မွေလျော်ပျော်ပိုက် နှစ်ခြိုက်ရတော့မည်"ဟု ဥတ္တရာ၏ လဝက် ဥပုသ်စောင့်သုံးမှုကို လက်ခံ သဘောတူလိုက်လေ၏။

ဥတ္တရာသူဌေးသမီးသည် သူဌေးသားက လက်ခံ သဘောတူကြောင်း သိရ၍ နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း စောစောပင်လျှင် ကျွန်မအပေါင်း ခြံရံအပ်လျက် မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကျ ခဲဖွယ်,ဘောဇဉ်များကို စီမံပြီးလျှင် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာအား ဆက်ကပ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီး ကျောင်းတော်သို့ ကြွသွားလေသော် ဥပုသ်အင်္ဂါတို့ကို ဆောက်တည်လျက် မြတ်သော ပြာသာဒ်ထက်သို့ တက်ရောက်ကာ မိမိ၏ သီလတို့ကို ဆင်ခြင်လျက် ထိုင်နေလေ၏။ ဤသို့လျှင် (သီတင်းကျွတ် လဆန်း ၁-ရက်နေ့မှစ၍) လဝက်(=၁၅-ရက်)လွန်မြောက် ဥပုသ်ကို ချရတော့မည့် (သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁-ရက်)နေ့သို့ ရောက်သောအခါ စောစောစီးစီးပင် ယာဂု, ခဲဖွယ် စသည်တို့ကို ကိုယ်တိုင်အုပ်ချုပ် ချက်ပြုတ်စီမံလျက် လှည့်လည်နေလေ၏။

"ဝတ္ထုကာမ၊ သဘာဝကား၊ ကာလရှည်ကြာ၊ သုံးမိပါက၊ ပမာဒစု၊ လွှမ်းမိုးမှုကြောင့်၊ သူ့ဟာကိုပင်၊ ကိုယ့်ဟာ ထင်၏"။ ။ဓမ္မပဒေသ။

ထိုအချိန်၌ သူဌေးသားသည် သိရိမာနှင့်အတူတကွ ပြာသာဒ်ထက်ဝယ် မွေလျော် ပျော်ပါးနေရာက ဇာလေသာပြူတင်းကို ဖွင့်၍ အိမ်ဝိုင်းအတွင်းကို ကြည့်ကာ ရပ်တည်နေလေ၏။ ဥတ္တရာ

သည် ထိုအခိုက်မှာ လေသာပြူတင်းပေါက်ဖြင့် အထက်ကိုမော့၍ ကြည့်မိလေ၏။ (အကြည့်ချင်းဆုံ၍ သွားလေပြီ)။ သူဌေးသား သည် ဥတ္တရာကို ကြည့်၍ "ဤဥတ္တရာသည် ငရဲသူမ သဘောရှိစွဲ့ တကား၊ ဤသို့ သဘောရှိသော သူဌေးမစည်းစိမ်ကို စွန့်ပယ်၍ ထမင်းအိုး, ဟင်းအိုး မီးသွေး(မင်)များဖြင့် လူးလဲ ညစ်ပေကာ အကြောင်းမဲ့ ကျွန်မတို့၏အကြားဌ္ဌ ဟိုသွား ဒီသွား လှည့်လည် ကျက်စားနေဘိ၏"ဟု ကြိုစည် အောက်မေ့ကာ ပြုံးရွှင်မှု ပြုလေ၏။ ဥတ္တရာ သူဌေးသမီးကလည်း သူဌေးသား မေ့လျော့သည်ကိုသိ၍ "ဤသူမိုက်မည်သည်ကား မိမိ၏ စည်းစိမ်သည် အခါခပ်ဆိမ်း တည်နေလိမ့်မည်ဟု မှတ်ထင်သည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်"ဟု ဆင်ခြင် မိကာ ပြုံးရွှင်မှု ပြုလေ၏။

ထိုအခါ သိရိမာသည် "ဤကျွန်မကား ငါရှိလျက်ပင် ဤကဲ့သို့ ငါ့အရှင်နှင့် ပြုံးရွှင်မှု ပြုဘိ၏"ဟု အမျက်ထွက်ကာ အောက်ထပ် သို့ ပြေးဆင်းလာလေ၏။ ဥတ္တရာသူဌေးသမီးသည် သိရိမာ၏ ပြေးဆင်းလာပုံဖြင့်ပင် "ဤအမိုက်မသဲသည် လဝက်မျှ ဤအိမ်၌ နေရခြင်းကြောင့် 'ဤအိမ်သည် ငါ့အိမ်'ဟု အမှတ်ရှိသူ ဖြစ်မှား လေပြီ"ဟု သိ၍ ထိုခဏမှာပင် မေတ္တာအပွနာဈာန်ကို ဝင်စား၍ ဇနွေမျက် ရပ်တည်လျက်သာ နေလေ၏။ သိရိမာသည်လည်း ကျွန်မတို့၏အကြားမှ ပြေးလာ၍ ယောက်ချိုတခုကို ဆွဲယူကာ မုံကြော်ရာအရပ်၌ရှိသည့် အိုးကင်းထဲမှ ကျိုက်ကျိုက်ဆူ(ပွက်ပွက်ဆူ)နေသောဆီကို ယောက်ချိုအပြည့် ခပ်ယူခဲ့ပြီးလျှင် ဥတ္တရာ၏ ဦးခေါင်းပေါ်၌ တအားသွန်လောင်းချလိုက်လေ၏။ မေတ္တာဈာန်ကို ဖြန့်ထားခြင်းကြောင့် ဥတ္တရာ၏ ဦးခေါင်းပေါ်၌ လောင်းချအပ်သည့် ကျိုက်ကျိုက်ဆူ (ပွက်ပွက်ဆူ) သောဆီပူသည် ပဒုမာကြာရွက်ပေါ်၌ လောင်းချအပ်သည့်ရေကဲ့သို့ လျှောသာ ကျသွားလေ၏။

ထိုခဏ၌ သိရိမာ၏ အနီး၌ ရပ်တည်ရှိနေကြသော ဥတ္တရာ၏ ကျွန်မတို့သည် သိရိမာကို ကြည့်ရှုကြ၍ "ဟယ် ကျွန်မ....သင်ကား ငါတို့၏ အရှင်မလက်မှ အဖိုးအခ ရယူ၍ လာနေသူဖြစ်လျက်

ဤအိမ်ဝယ် ဆယ့်ငါးရက်တာ အနေရကြာသည် ဖြစ်၍ ငါတို့၏ အရှင်မနှင့် တူမျှသူဖြစ်အောင် အားထုတ်ဘိတကား" ဟု မျက်မှောက်ထင်ထင်မှာပင် သိရိမာကို ရေရွတ်စကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။ ထိုအခါကျမှ (မေ့လျော့နေသော) သိရိမာသည် မိမိမှာ ညှဉ်သည်ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာသိမြင် ဆင်ခြင်မိလေ၏။ သိရိမာ မိမိမှားကြောင်း ကောင်းစွာသိမြင် ဆင်ခြင်ပြီးနောက် ထိုနေရာမှပင် သွားရောက်ကာ ဥတ္တရာ၏ ခြေရင်း၌ တုပ်ဝပ်၍ "အရှင်မ.... ကျွန်တော်မသည် မစူးမစမ်းမူ၍ ပြုမှားအပ်ခဲ့ပါပြီ၊ ကျွန်တော်မအား သည်းခံကြပါကုန်လော့" ဟု တောင်းပန်ဝန်ချစကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ ဥတ္တရာသူဌေးသမီးသည် "အမိ သိရိမာ....ငါကား သင့်အား ဤနေရာ၌ အကန်တော့ မခံနိုင်ပါ၊ ငါကား ဖခင်ရှိသောသမီးဖြစ်သည်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင် တည်းဟူသော ငါ၏ဖခင်ကို သည်းခံစေမှ=ကန်တော့မှ ငါသည် သည်းခံပေအံ့" ဟု ပြောဆိုလေ၏။

ထိုခဏမှာပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်လည်း ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံလျက် ဥတ္တရာ၏ နေအိမ်ဝယ် အသင့်ခင်းထားအပ်သော နေရာ၌ ကြွရောက်ထိုင်နေတော်မူလေ၏။ သိရိမာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်သို့ သွားရောက်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့၌ ဦးတိုက်တုပ်ဝပ်၍ "မြတ်စွာဘုရား.....တပည့်တော်မသည် အရှင်မ ဥတ္တရာ၏အပေါ်၌ အပြစ်တခု လွန်ကျူးပြုအပ်ခဲ့ပါပြီ၊ အရှင်ဘုရားတို့က သည်းခံတော်မူကြမှ ငါသည်းခံမည်ဟု ပြောပါသည်။ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်မအား သည်းခံတော်မူကြပါဘုရား" ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "သိရိမာ....သင့်အား ငါဘုရားသည်းခံ၏"ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင် သိရိမာသည် ဥတ္တရာထံသို့ သွားရောက်၍ ဥတ္တရာကိုလည်း သည်းခံစေ = ကန်တော့လေ၏။

ဆက်၍ဖော်ပြလိုသည်မှာ- ထိုနှစ်၌ သိရိမာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဆွမ်းအနုမောဒနာတရား နာကြားရ၍—

အက္ကောဓေန ဇိနေ ကောဓံ၊ အသာဓုံ သာဓုနာ ဇိနေ။
ဇိနေ ကဒရိယံ ဒါနေန၊ သစ္စေနာလိကဝါဒိနံ။

ကောဓံ = ဒေါသအမျက် ခြောင်းခြောင်းထွက်သူကို။ အက္ကောဓေန = အမျက်မပါ မေတ္တာနှလုံး ကိုယ်ကသုံး သဖြင့်။ ဇိနေန = ချမ်းမြေ့ကြည်ဖြူ အနိုင်ယူရာ၏။ အသာဓုံ = သူတော်မဟုတ် လူသူနုပ်ကို။ သာဓုနာ = သူတော်နှလုံး ကိုယ်ကသုံးသဖြင့်။ ဇိနေ = ချမ်းမြေ့ကြည်ဖြူ အနိုင်ယူရာ၏။ ကဒရိယံ = ကိုယ်ကလည်းမလှူလို သူလှူမည်ကိုလည်းဟန့်တား အလွန်ကြမ်းတမ်းသော မစ္ဆရိယသမားကို။ ဒါနေန = စွန့်ကြဲပေးကမ်း ကိုယ်ကလှူဒါန်း သဖြင့်။ ဇိနေ=ချမ်းမြေ့ကြည်ဖြူ အနိုင်ယူရာ၏။ အလိကဝါဒိနံ = မမှန်စကား ပြောကြားလေ့ရှိသောသူကို။ သစ္စေန=အမှန်စကား ကိုယ်ကပြောကြားသဖြင့်။ ဇိနေ= ချမ်းမြေ့ကြည်ဖြူ အနိုင်ယူရာ၏"—

ဟူသော ဤတရားဂါထာအဆုံးဝယ် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏ = သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်လေ၏။ ထိုသို့ သောတာပန်အရိယာဖြစ်ပြီးနောက် သိရိမာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပင့်ဖိတ်၍ နောက်တနေ့ဝယ် ဘုရားအမှူးရှိသောသံဃာအား ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူလေ၏။ ဤသို့လျှင် နန္ဒမည်သောသူငယ်၏ အမိဖြစ်၍ နန္ဒမာတာဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်သော ဤဥတ္တရာသူဌေးသမီး၏အကြောင်းအရာ အင်္ဂုပ္ပတ်သည် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။

(၈) တေဒဂ်ဘဲထူး ရရှိခြင်း

နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူ၍ ဥပါသိကာ ဒါယိကာမများကို တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤနန္ဒမာတာ ဥတ္တရာသူဌေးသမီးကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ ဈာယိနံ ယဒိဒံ ဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ = ရဟန်းတို့....

ဈာန်ဝင်စားလေ့ရှိကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် နန္ဒသုဇယ်၏ အမိဖြစ်သူ ဥတ္တရာဥပါသိကာသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဈာယီ = ဈာန်ဝင်စားလေ့ရှိသော အရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဇောဒဂ်ရာထူးဌာန် ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာအကြောင်းတည်း။

---

(၆) သုပ္ပဝါသာ (ကောလိယ) သာကီဝင်မင်းသမီးအကြောင်း

(က) မင်းသမီး၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤသုပ္ပဝါသာ ကောလိယသာကီဝင် မင်းသမီးအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော် အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီးဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာရစဉ် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို "ပဏီတဒါယိက = မွန်မြတ်သည်ကို လှူသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဇောဒဂ်ရာထူးဌာန် ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေ၏။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ကောလိယသာကီဝင်မင်းသမီး သုပ္ပဝါသာ ဖြစ်လာခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္မာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်း တော်မူရာကာလဝယ် ကောလိယပြည်၌ သာကီဝင်မင်းသမီး ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုမင်းသမီး၏အမည်ကို သုပ္ပဝါသာ-ဟု မှည့် ခေါ်ကြလေသည်။ သုပ္ပဝါသာ သာကီဝင်မင်းသမီးသည် အရွယ် သို့ ရောက်လတ်သော် သာကီဝင်မင်းသားတယောက်၏ အိမ်သို့

လိုက်ပါ အိမ်ရှင်မပြုလုပ်နေထိုင်ရစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးတွေ့ရစဉ်ကပင် ဘုရားရှင်၏ တရားစကားကို ကြားနာရ၍ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေသည်။ ထို သုပ္ပဝါသာသာကိုဝင်မင်းသမီးသည် နောက်အဖို့ဝယ် သီဝလိသူငယ်ကို ဖွားမြင်လေသည်။ (၌ အကြောင်းအရာအကျယ်ကို အောက်ထေရာပဒါနခဏ်း ၌ ဆဋ္ဌမတွဲ ပဌမပိုင်း စာမျက်နှာ ၃၀၅-မှ စ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲထူး ရရှိခြင်း

အရှင်သီဝလိ၏မယ်တော် ၌သုပ္ပဝါသာ ကောလိယသာကိုဝင်မင်းသမီးသည် အခါတပါး၌ ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာအား အထူးထူးအပြားပြား များမြတ်ချီမြိန်သော အရသာရှိသည့် ပဏီတဘောဇဉ်ကို လှူဒါန်းဆက်ကပ်လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီး၍ အနုမောဒနာတရား ဟောကြားတော်မူလတ်သည်ရှိသော် သုပ္ပဝါသာမင်းသမီးအား—

> “ဘောဇနံ သုပ္ပဝါသေ ဒေန္တိ အရိယသာဝိကာ ပဋိဂ္ဂါဟကာနံ ပဏ္ဍ ဌာနာနိ ဒေတိ-အစရှိသည်ဖြင့် သုပ္ပဝါသာ.... ဆွမ်းခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို လှူဒါန်းသော ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာသည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ၅-ဌာနတို့ကို လှူဒါန်းသည် မည်၏။ အသက်အလှူကို လှူသည် မည်၏, အဆင်းအလှူကို လှူသည် မည်၏, ချမ်းသာသုခအလှူကို လှူသည် မည်၏, ခွန်အားဗလအလှူကို လှူသည် မည်၏, ဉာဏ်ပညာပဋိဘာန်အလှူကို လှူသည် မည်၏။

အာယုဒါနကို ပေးလှူရခြင်းကြောင့် နတ်၌ဖြစ်, လူ၌ဖြစ်သော အသက်၏ အဖို့ဝေစုရသူ (အသက်ရှည်သော နတ်, အသက်ရှည်သောလူ) ဖြစ်၏။ (ပ)။ ဉာဏ်ပညာပဋိဘာန်အလှူဒါနကို ပေးလှူရခြင်းကြောင့် နတ်၌ဖြစ်, လူ၌ဖြစ်သော ဉာဏ်ပညာပဋိဘာန်၏ အဖို့ဝေစုရသူ

(=ဥဏ်ပညာကြီးသောနတ်, ဥဏ်ပညာကြီးသောလူ) ဖြစ်၏”—

ဟူသော ဤတရားဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏၊ ဤသို့လျှင် ဇာတဒဂ်ဘွဲ့ပေးရန် ဤအကြောင်းဝတ္ထုကား ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။

ထိုမှ နောက်အခါ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ဝယ် သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူ၍ ဥပါသိကာ = ဒါယိကာမများကို ဇာတဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ကောလိယသာကိုဝင်မင်း၏ သမီးဖြစ်သူ ဤသုပ္ပဝါသာ ဥပါသိကာမကို—

“ဇာတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ ပဏီတဒါယိကာနံ ယဒိဒံ သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ = ရဟန်းတို့....မွန်မြတ်သောဝတ္ထုကို ပေးလှူကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် ကောလိယသာကိုဝင်မင်း၏ သမီး သုပ္ပဝါသာသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏”—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ “ပဏီတဒါယိကာ = မွန်မြတ်သောဝတ္ထုကို လှူလေ့ရှိသောအရာ”ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သုပ္ပဝါသာမင်းသမီး အကြောင်းတည်း။

---

(၇) သုပ္ပိယာဥပါသိကာအကြောင်း

(က) သုပ္ပိယာ၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤသုပ္ပိယာ ဥပါသိကာအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီးဖြစ်၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာယူစဉ် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို “ဂိလာနုပဋ္ဌာကီ = သူနာရဟန်းကို ထူး

ဆွန်စွာ ပြုစုသောအရာ”ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ် ရာထူးဌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ သုပ္ပိယာဥပါသိကာဖြစ်ခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်း တော်မူရာကာလဝယ် ဗာရာဏသီပြည် အမျိုးကောင်းအိမ် = သူဌေးအိမ်၌ သူဌေးသမီး ဖြစ်လာလေသည်၊ ထိုသတို့သမီး၏ အမည်ကို သုပ္ပိယာ-ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြလေသည်၊ သုပ္ပိယာသူဌေး သမီး အရွယ်ရောက်သောအခါ သုပ္ပိယမည်သော အမျိုးကောင်း သား = သူဌေးသားအိမ်သို့ လိုက်ပါ (= အိမ့်ရှင်မ ဖြစ်ခဲ့)ရ လေသည်။

နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရဟန်းအပေါင်းခြံရံ လျက် ဗာရာဏသီပြည်သို့ ကြွရောက်တော်မူကာ ဋ္ဌသိပတနမိဂ-ဒါဝုန်ကျောင်းတိုက်ကြီး၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူလေ၏၊ သုပ္ပိယာသူဌေးကတော်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးမြင်ရသောအခါ၌ပင်လျှင် တရားတော်ကို ကြားနာရ၍ သော-တာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏=သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်လေ၏။

သုပ္ပိယာ၏ အံ့ဩလောက်သော ဒါနစေတနာ

တနေ့သ၌ သုပ္ပိယာဥပါသိကာသည် မိဂဒါဝုန်ကျောင်းတိုက် တော်သို့ သွားရောက်ကာ တရားနာပြီးလျှင် ကျောင်းစဉ်လှည့် လည်လတ်သော် ရဟန်းတပါး ဝမ်းလျှောဆေးစားထား၍ အား နဲ့ကာ မမာမကျန်းဖြစ်နေသည်ကို ဖူးတွေ့ရ၍ ထိုရဟန်းကို ရှိခိုး, အစေ့အစပ်စကား ပြောကြားပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရား၏ ကျန်းမာ ရေးအတွက် အဘယ်အရာကို ရမှ သင့်ပါမည်နည်းဘုရား”ဟု မေးလျှောက်လေ၏၊ ဂိလာနရဟန်းက “ဒါယိကာမကြီး....သား မျိုးဟင်းရည် = စွတ်ပြုတ်ရည်ကို ရလျှင် သင့်လျော်ပါ၏”ဟု

မိန့်ဆိုလေလျှင် သုပ်ဖယာဥပါသိကာသည် "ရှိပါစေ အရှင်ဘုရား....၊ တပည့်တော်မသည် ပို့လိုက်ပါမည်"ဟု လျှောက်ထား ရှိခိုးကာ မြို့တွင်းသို့ ပြန်လာ၍ နောက်တနေ့ဝယ် အလိုလိုဖြစ်သော အသား = ပံသုကူအသား ရယူဖို့ရန် အိမ်စေကျွန်မကို စျေးသို့ လွှတ်လိုက်လေ၏၊ အိမ်စေကျွန်မသည် တမြို့လုံးဌဉ်ပင် ပံသုကူအသား(=မိမိပယောဂမပါဝဲ အလိုလိုဖြစ်ပေါ်သောအသား)ကို ရှာမရ၍ မရသည့်အကြောင်းကို သုပ်ဖယာဥပါသိကာအား ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။

သုပ်ဖယာဥပါသိကာ သူဌေးကတော်သည် "ငါကား အရှင်မြတ်၏အတွက်တာ သားမျိုးဟင်းရည်=စွတ်ပြုတ်ရည်ကို ပို့လိုက်ပါမည်ဟု လျှောက်ထားခဲ့ပြီးမှ အကယ်၍ ပံသုကူအသားကို မရသဖြင့် မပို့သပဲ နေချေလျှင် အရှင်မြတ်သည် အခြားမှလည်း သားမျိုးဟင်းရည် = စွတ်ပြုတ်ရည်ကို မရသည်ဖြစ်၍ ငြိုငြင်ပင်ပန်းတော်မူရှာလိမ့်မည်၊ တစုံတခု(=ရသည့်နည်း)ကို ပြု၍ ပို့စေမှ သင့်တော်မည်"ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ အိပ်ခန်းတွင်းသို့ ဝင်သွား၍ မိမိ၏ ပေါင်သားကို ဖြတ်ပြီးလျှင် အိမ်စေကျွန်မအား "အမိ....ဤအသားကို ယူသွားပြီးလျှင် ဟင်းမျိုးရည်ဆိုင်ရာ အဆောက်အဦ(=ဇြုတ်, ကြက်သွန်, ဇီယာ, ကရဝေး-စသည်)တို့နှင့် ရောစပ်၍ သားမျိုးဟင်းရည် = စွတ်ပြုတ်ရည် ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ကျောင်းတိုက်သို့ ယူဆောင်သွား၍ ဂိလာနရဟန်းတော်အရှင်အား လှူဒါန်းလိုက်ပါလေ၊ အကယ်၍များ ထိုဂိလာနအရှင်မြတ်က ငါ့ကို မေးတော်မူခဲ့လျှင် နေမကောင်းဘူးဟူ၍ ပြောဆိုလျှောက်ထားပါလော့"ဟု ပြောဆိုကာ ပေးအပ်လိုက်လေ၏၊ ကျွန်မသည် သုပ်ဖယာဥပါသိကာ သူဌေးကတော် ပြောသည့်အတိုင်း ပြုလုပ်ဆက်ကပ်လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုအကြောင်းကို သိတော်မူ၍ နောက်တနေ့ ဆွမ်းခံချိန်၌ ရဟန်းအပေါင်းခြံရံအပ်လျက် သုပ်ဖယာဥပါသိကာ၏ အိမ်သို့ ကြွတော်မူလေ၏၊ (သုပ်ဖယဒါယကာ ပင့်လျှောက်ချက်အရ ကြွတော်မူခြင်းဖြစ်သည်)၊ မြတ်စွာဘုရားသည်

ခင်းထားပြီးသော နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူပြီးလျှင် သုပ်ပိယဒါယကာနှင့် အပြန်အလှန် မေးမြန်းပြောဆိုတော်မူသည်မှာ—

(ဗုဒ္ဓ) သုပ်ပိယာဥပါသိကာမ အဘယ်မှာနည်း။

(သုပ်ပိယဒကာ) မမာမကျန်းဖြစ်နေပါသည် မြတ်စွာဘုရား။

(ဗုဒ္ဓ) ထိုသို့ပင် မမာမကျန်းသော်လည်း လာပါစေလော့။

(သုပ်ပိယ) မလာနိုင်ပါ မြတ်စွာဘုရား....။

(ဗုဒ္ဓ) ထိုသို့ မလာနိုင်လျှင် ပွေ့ချီ၍သော်လည်း ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကြလော့။

ထိုအခါ သုပ်ပိယဥပါသကာသည် သုပ်ပိယာဥပါသိကာကို ပွေ့ချီ၍ ဆောင်ယူခဲ့လေ၏၊ သုပ်ပိယာဥပါသိကာ၏အဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်လိုက်ရသည်နှင့် တပြိုင်နက်ပင် ထိုမျှ ကြီးစွာသောအနာသည် အသားနုတက်ကာ ပကတိအရေ, အမွေးတို့ဖြစ်လေ၏၊ ထိုအခါ ဇနီးမောင်နှံနှစ်ယောက်လုံးတို့ပင် "အချင်းတို့....မြတ်စွာဘုရား၏ တန်ခိုးအာနုဘော် ကြီးမြတ်သည်၏ အဖြစ် (=ကြီးမြတ်ခြင်း)သည် အံ့ဖွယ်ရှိစွာတကား, မဖြစ်စဘူး အထူးဖြစ်စွာတကား၊ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်လိုက်ရသည်နှင့် တပြိုင်နက်ပင် ထိုမျှကြီးစွာသောအနာသည် အသားနုတက်ကာ ပကတိအရေ, အမွေးတို့ ဖြစ်တုံဘိ၏"ဟု ပြောဆိုကြကာ ရှင်လန်းနှစ်သက်တက်ကြွသော စိတ်ရှိကြလျက် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်ကို မွန်မြတ်သော ဆွမ်း, ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ပြုစုဆက်ကပ် လုပ်ကျွေးကြလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဆွမ်းဘဉ်းပေးပြီးလတ်သော် သုပ်ပိယဥပါသကာ, သုပ်ပိယာဥပါသိကာတို့အား တရားဟောတော်မူပြီး၍ ကျောင်းတော်သို့ ပြန်ကြွတော်မူကာ ရဟန်းသံဃာကို စည်းဝေးစေတော်မူ၍ ထို အစည်းအဝေး၌ မေးမြန်း မိန့်ဆိုတော်မူသည်မှာ—

(ဗုဒ္ဓ) ရဟန်းတို့....အဘယ်သူသည် သုပ္ပိယာဥပါသိကာမကို အသားတောင်းသနည်း။

(ထိုရဟန်း) မြတ်စွာဘုရား.....တပည့်တော်သည် သုပ္ပိယာဥပါသိကာမကို အသားတောင်းမိပါသည်။

(ဗုဒ္ဓ) ရဟန်း....ပို့ဆောင်အပ်သလော။

(ထိုရဟန်း) ပို့ဆောင်အပ်ပါသည် မြတ်စွာဘုရား....။

(ဗုဒ္ဓ) ရဟန်း....သင်သည် သုံးဆောင်သလော။

(ထိုရဟန်း) မစုံစမ်း မမေးမြန်းမိပါ မြတ်စွာဘုရား....။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုရဟန်းကို များစွာသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချတော်မူပြီးလျှင်—

"ရဟန်းတို့....သဒ္ဓါတရားရှိ၍ ကြည်ညိုသောလူတို့သည် မိမိ၏ အသားတို့ကိုသော်လည်း စွန့်လှူကုန်၏။ ရဟန်းတို့....လူသားကို မစားအပ် = မစားကောင်း၊ စားသော ရဟန်းအား ထုလွှစွဲဉီးအာပတ် သင့်စေ။ ရဟန်းတို့.... မစုံစမ်းမမေးမြန်းပဲ အသားကို မစားအပ်=မစားကောင်း၊ စားသောရဟန်းအား ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်စေ"—

ဟု သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူလေ၏။ (အကြောင်းအရာ အကျယ်ကို ဝိဋ္ဌကတ်တော်မြန်မာပြန် ၀ိနည်းမဟာဝဂ်ပါဠိတော် မျက်နှာ ၃၁၁-မှစ၍ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏)။ ဤသို့လျှင် ဤသုပ္ပိယာဥပါသိကာ၏ ဇာတဂ်ရကြောင်း အကြောင်း၀တ္ထုကား ကြွပေါ်ခဲ့လေသည်။

(၈) တေဒင်္ဘံဆုံးထူး ရရှိခြင်း

နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ နေတော်မူစဉ် ဥပါသိကာတို့ကို တေဒင်္ဂရာထူး = ဌာနန္တရတို့၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤသုပ္ပိယာဥပါသိကာကို—

"တေဒဂုံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ ဂိလာနုပဋ္ဌာကီနံ ယဒိဒံ သုပ္ပိယာ ဥပါသိကာ = ရဟန်းတို့....သူနာကို လုပ်ကျွေးပြုစုတတ်ကုန်သော ငါဘုရား၏ တပည့်မ=သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် သုပ္ပိယာဥပါသိကာသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဂိလာနုပဋ္ဌာကီအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒင်္ဂရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သုပ္ပိယာဥပါသိကာ အကြောင်းတည်း။

---

(၈) ကာတိယာနီ ဥပါသိကာအကြောင်း

(က) ဥပါသိကာ၏ ရှေးကောင်းမှု

၌ ကာတိယာနီဥပါသိကာအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီမင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီး(=သူဌေးသမီး)ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို "အဝေစ္ဆပသန္နာ = သာသနာတော်ဝယ် မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်သောအရာ"၌ တေဒင်္ဂထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှုကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေ၏။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ကာတိယာနီသူဌေးမ ဖြစ်ခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ကုရရဃရ-မည်သောမြို့၌ သူဌေးသမီး

ဖြစ်လာလေသည်၊ ထိုသူဌေးသမီး၏အမည်ကို "ကာတိယာနီ" ဟု မိဖတို့က မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ ထိုကာတိယာနီသူဌေးသမီးသည် အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် (အောက်ထေရာပဒါနခဏ်း၌ ဖော်ပြရာပါ)သောဏကုဋိကဏ္ဏမထေရ်၏မယ်တော်ဖြစ်သူ ကာဠီသူဌေးကတော်နှင့် အလွန်ရင်းနှီးသည့် သူငယ်ချင်းမဖြစ်လေ၏။

ကာတိယာနီသူဌေးမ၏ အစလသဒ္ဓါတရား

နောက်အဖို့ဝယ် သောဏ-ကုဋိကဏ္ဏမထေရ်မြတ်သည် ဘုရားရှင်အထံတော်မှ ပြန်လာ၍ မယ်တော်ကာဠီသူဌေးကတော်က "မြတ်စွာဘုရားအား ရွှတ်ဆိုလျှောက်ထားခဲ့သည့်နည်းအတိုင်း မယ်တော်အားလည်း တရားဟောတော်မူပါ" ဟု တောင်းပန်လျှောက်ထားအပ်ရကား ညဉ့်အဖို့ဝယ် ကုရရဃရမြို့လယ် တရားမဏ္ဍပ်အတွင်း ခင်းထားအပ်သော ဓမ္မာသနပလ္လင်တော်၌ ထိုင်နေတော်မူ၍ မယ်တော်ကာဠီသူဌေးကတော်ကို ကိုယ်တော်၏ မျက်မှောက်၌တရားနာခံအဖြစ်ထားကာ တရားဟောမှုကို စတင်အားထုတ်တော်မူလေ၏။ ထိုအခါ ဤကာတိယာနီသူဌေးမသည် ကာဠီနှင့် အတူတကွသွား၍ ပရိသတ်အစွန်မှ တရားကို ရိုသေစွာနာယူလျက် တည်နေလေ၏။

ထိုအချိန်၌ ခိုးသားငါးရာတို့သည် မြို့တွင်း၌ နေ့အခါက ပြုလုပ်အပ်ခဲ့သော အမှတ်ဖြင့် မြို့အစွန်မှစ၍ ဥမင်လိုဏ်ခေါင်း တူးကြ၍ ဤကာတိယာနီသူဌေးမ၏အိမ်သို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ ခိုးမှူး(ထားပြ = ဓားမြီဗိုလ်)သည် ငယ်သားများနှင့်အတူ ဥမင်လိုဏ်ခေါင်းသို့မဝင်ဝဲ "ဤပရိသတ်ကား အဘယ့်ကြောင့် စည်းဝေးနေ့ပါလိမ့်" ဟု စုံစမ်းရန် သောဏမထေရ် တရားဟောရာအရပ်သို့ သွားရောက်၍ ပရိသတ်အစွန်း၌ ရပ်တည်လျက် ဤကာတိယာနီသူဌေးမ၏ ကျောနောက်က ရပ်၍နေလေ၏။

ထိုအခါ ကာတိယာနီသူဌေးမသည် အစေအပါး ကျွန်မကို "သွားပါချေ မယ်မင်း....၊ အိမ်တွင်းသို့ဝင်၍ ဆီမီးထွန်းရန်ဆီကို ယူခဲ့ပါလော့၊ ငါတို့သည် ဆီမီးများကို ညှိထွန်း၍ တရားနာကြ

ကုန်အံ့ (သီဟိုဠ်မူအလို) ဆိမီးညှိယွန်းကြကုန်အံ့၊ သူငယ်ချင်းမ ကာဠီ၏ကုသိုလ်မှဉ် အဖိုအစု ယူကြကုန်အံ့ ” ဟု ပြောဆိုစေလွှတ် လိုက်လေ၏။ ထိုကျွန်မသည် အိမ်သို့ရောက်၍ ဥမင်လိုဏ်ခေါင်း အတွင်း၌ သူခိုး(ထားပြ)တို့ကို တွေ့မြင်ရ၍ မီးထွန်းရန်ဆီကိုမျှ မယူဝံ့တော့ပဲ တရားပွဲသို့ပြန်လာ၍ မိမိ၏အရှင်မအား “အရှင်မ.... အိမ်မှာ ခိုးသူ(ထားပြ)တို့သည် ဥမင်လိုဏ်ခေါင်း တူးဖောက်၍ နေကြပါ၏ ” ဟု ပြောကြားလေ၏။ ထားပြဗိုလ်သည် ထိုစကားကို ကြားရ၍ “အကယ်၍များ ဤကာတိယာနီသူဌေးမသည် ဤကျွန်မ ၏စကားကို နာယူ၍ မိမိအိမ်သို့ လိုက်ပါသွားရောက်လျှင် ဤ နေရာ၌ပင် ထိုသူဌေးမကို သန်လျက်ဖြင့် နှစ်ပိုင်း ဖြတ်ပေအံ့၊ ထိုသို့မဟုတ်ပဲ အကယ်၍ နာယူမြဲတိုင်းသော တရား အာရုံနိမိတ် ဖြင့်ပင် ဆက်လက်၍ တရားကို နာယူနေခဲ့သော် ခိုးသားများ ယူအပ်ပြီးသော ဘဏ္ဍာကိုလည်း တဖန် ပြန်၍ ပေးစေအံ့ ” ဟု စိတ်ထဲက ကြံစည်၍ထားလေ၏။

ကာတိယာနီသူဌေးမသည်လည်း ကျွန်မပြောသောစကားကို ကြားသိရလေလျှင် “အမိ....အသံမပြုပါလင့် = တိတ်တိတ်နေပါ။ ခိုးသူတို့ ခိုးယူကြလျှင် မိမိတွေ့မြင်သောဝတ္ထုကိုသာ ခိုးယူကြပါ လိမ့်မည်၊ ငါကား ယခု ကြားနာရန်ခဲယဉ်းလှသော တရားတော် ကို နာကြားနေပါ၏၊ အမိသည် တရား၏အန္တရာယ်(= ဓမ္မန္တ-ရာယ်)ကို မပြုပါလင့် ” ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထားပြဗိုလ်သည် ကာတိယာနီ သူဌေးမ၏စကားကို နောက်မှနေ၍ ကြားရလေ သော် “ဤသို့စင် ကြီးမြတ်လှသည့် ကုသိုလ်ဆန္ဒ အဇ္ဈာသယဖြင့် တည်နေသူ သူဌေးမ၏ အိမ်က ဥစ္စာကို ခိုးယူကြမည်ဆိုလျှင် ငါတို့သည် မဟာပထဝီမြေအတွင်းသို့သာ ဝင်ကြရတော့မည် ကောန် အမှန်ဖြစ်ချေ၏=မြေမျိုခံကြရတော့မည် ကောန်” ဟု ဆင်ခြင် စဉ်းစားမိ၍ ထိုခဏမှာပင် ကာတိယာနီသူဌေးမ၏ အိမ်သို့ သွား၍ ခိုးသားများ ယူအပ်ပြီးသော ဥစ္စာအားလုံးကို စွန့်ထား ခဲ့စေပြီးလျှင် ခိုးသားတို့နှင့် အတူတကွ လာ၍ တရားနာလျက် ပရိသတ် အစွန်အဖျားဌာ ရပ်တည်နေလေ၏။

ကာတိယာနိသူဌေးမ ဥပါသိကာသည် အရှင်သောဏ-ကုဋိကဏ္ဏမထေရ်၏ တရားဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏ = သောတာပန်အရိယာဖြစ်လေ၏။ ထိုနောက် အရဏ်တက်လတ်သော် ထားပြဗိုလ်သည် ကာတိယာနိ သူဌေးမ ဥပါသိကာ၏ ခြေတို့၌ ဦးတိုက်တုပ်ဝပ်၍ "အရှင်မ.... အကျွန်ုပ်တို့အားလုံးအားပင် သည်းခံပါလော့" ဟု တောင်းပန်စကား ပြောကြားလေ၏။ ကာတိယာနိသူဌေးမ ဥပါသိကာက "သင်တို့သည် ငါ့အပေါ်၌ အဘယ်သို့သော ပြစ်မှားမှုကို ပြုအပ်သနည်း" ဟု မေးမြန်းလေလျှင် ထားပြဗိုလ်သည် မိမိ ပြုမှားကြံမှားခဲ့သည့် အပြစ်အားလုံးကို ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။ ကာတိယာနိ သူဌေးမ ဥပါသိကာက "အမောင်တို့....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ငါသည် သင်တို့အား သည်းခံ၏" ဟု ဆိုလေလျှင် ထားပြဗိုလ်သည် "အိုအရှင်မ....အကျွန်ုပ်တို့အား ဤသို့(သည်းခံပါ၏-ဟု ပြောဆိုရုံ)မျှဖြင့် အပြေအလည် သည်းခံအပ်သည် မမည်ပါ၊ စင်စစ်သော်ကား အရှင်မတို့၏သား သောဏ-ကုဋိကဏ္ဏမထေရ်မြတ် အထံ၌ အကျွန်ုပ်တို့ငါးရာလုံးအားပင် ရှင်ရဟန်းပြုပေးစေချင်ပါ၏" ဟု တောင်းပန်စကား ပြောကြားလေ၏။ ကာတိယာနိသူဌေးမ ဥပါသိကာသည် ထိုခိုးသားငါးရာလုံးတို့ကို ခေါ်ဆောင်၍ အရှင်သောဏ-ကုဋိကဏ္ဏမထေရ်၏အထံ၌ (ရဟန်းဒါယိကာမအဖြစ် ခံယူကာ)ရှင်ရဟန်းပြုပေးစေလေ၏။ ထိုခိုးသားငါးရာတို့သည်လည်း မထေရ်၏အထံ၌ ရှင်ရဟန်းပြုကြပြီးသော် ရဟန်းတရား ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြသဖြင့် ငါးရာလုံးတို့ပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေ၏ = ရဟန္တာဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ဤကာတိယာနိဥပါသိကာမ၏ မတုန်မလှုပ် သာသနာ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါတရားနှင့်စပ်သော အကြောင်းဝတ္ထုသည် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။

(၈) ဇောဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ဥပါသိကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း

တေဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရတို့၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤကာတိယာနီသူဌေးမည်ပါသိကာကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ အဝေစ္စပ္ပသန္နာနံ ယဒိဒံ ကာတိယာနီ = ရဟန်းတို့..... သာသနာတော်ဝယ် မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်ကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် ကာတိယာနီ ဥပါသိကာသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူး မိန့်မြွက်တော်မူကာ "အဝေစ္စပသန္နအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ကာတိယာနီဥပါသိကာ အကြောင်းတည်း။

---

(၉) နကုလမာတု ဥပါသိကာအကြောင်း

(ဤ နကုလမာတုဥပါသိကာအကြောင်းကို အောက်ဥပါသကစရိတ ခဏ်း ၁၀-နကုလပိတုဥပါသကာအကြောင်း၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းအတိုင်း သိမှတ်ရာ၏။ အထူးအားဖြင့် နကုလပိတုဥပါသကာနေရာ၌ နကုလမာတုဥပါသိကာကို အဦးပြု၍ သိမှတ်ရာ၏။

နကုလပိတုဥပါသကာနှင့် နကုလမာတုဥပါသိကာတို့ ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦးလုံးပင် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ နကုလပိတုဥပါသကာအလောင်း အမျိုးကောင်းသားက ဥပါသကာတယောက်ကို ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားက ဝိဿာသကအရာ၌ ဧတေဒဂ်ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထို ဝိဿာ-သကတေဒဂ်ရာထူးကို ဆုပန်ခဲ့သည်နည်းတူ နကုလမာတုဥပါသိကာ အလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည်လည်း ဥပါသိကာမတယောက်ကို ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က ဝိဿာသိကအရာ၌ ဧတေဒဂ်ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထို ဝိဿာသိကရာထူးကို ဆုပန်ခဲ့လေသည်။ ဝတ္ထုသုံးပုံ အလားတူသောကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ အထူးမဖွင့်ပြတော့ချေ။

ဤ နကုလမာတုဥပါသိကာသည်လည်း နကုလပိတုဥပါသကာနည်းတူပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်က "တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ

ဥပါသိကာနံ ဝိဿာသိကာနံ ယဒိဒံ နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ =ရဟန်းတို့....(ငါဘုရားနှင့်) အကျွမ်းတဝင် ခင်မင်ရင်းနှီးသောစကား ကို ပြောကြားကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ=သာဝိကာ ဥပါသိကာ တို့တွင် နကုလမာတုသူဌေးကတော်သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏" ဟု ဝိဿာသိကအရာဝယ် ဧတဒဂ်ရာထူးဌာန် ထားတော်မူ သည်ကို ခံရလေသည်)။

ဤကား နကုလမာတုဥပါသိကာ အကြောင်းတည်း။

---

(၁၀) ကုရရဃရမြို့နေ ကာဠဥပါသိကာအကြောင်း

(က) ဥပါသိကာ၏ ရှေးကောင်းမှု

၌ ကာဠဥပါသိကာအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် လည်း ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီး(= သူဌေးသမီး) ဖြစ်ခဲ့၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို "အနုသဝပ္ပ-သန္န = ကိုယ်တိုင် ဘုရားရှင်ကို မဖူးတွေ့ရပဲလျက် တဆင့်ကြား သဖြင့် ဘုရားဂုဏ်ကို သက်ဝင်ကြည်ယုံသောအရာ"ဝယ် အသာ ဆုံး အမြတ်ဆုံး=ဧတဒဂ်ရာထူးဌာန ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျ-အတုယူကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး = ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ကာဠဥသူဌေးသမီးဖြစ်ခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္မာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်း တော်မူရာကာလဝယ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သူဌေးသမီး ဖြစ်လာလေ သည်။ ထိုသူဌေးသမီး၏ အမည်ကို မိဖတို့က "ကာဠဥ" ဟု၍ မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။

ကာဠဥသူဌေးသမီးသည် အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော် အဝန်ဒ ဒက္ခိဏာဝပထတိုင်း (ဂုန္နိယပြည်တောင်ပိုင်း) ကုရရဃရမြို့နေ

သူဌေးသားနှင့် မိဖတို့က ထိမ်းမြားပေးစားသဖြင့် ထို ကုရရဃရမြို့ သူဌေးသားအိမ်သို့ လိုက်ပါခဲ့ရလေသည်။ ထိုနောက် ကာဠီသူဌေးကတော်ကလေးမှာ သူဌေးသားနှင့်ဆက်ဆံမှု အကြောင်းပြု၍ နှုတ်ငုံသန္ဓေ တည်ခဲ့လေသည်။

ကာဠီသူဌေးကတော်ကလေးသည် နှုတ်ငုံသန္ဓေ ရင့်ကျက်လတ်သော် "မိဖနှင့်ဝေးကွာ သူတပါးတို့၏ ရပ်ရွာအိမ်၌ ကိုယ်ဝန်မွှထရခြင်း (=မီးရှူးသန့်စင်ရခြင်း) မည်သည် မသင့်လျော်ချေ"ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိ၍ မိမိ၏ ဇာတိမြို့ဖြစ်သည့် ရာဇဂြိဟ်ပြည် မိဖတို့အိမ်သို့ ပြန်လာကာ တနေ့သောည၌သန်းခေါင်ယံအချိန် (မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့် ဓမ္မစကြာတရားဟောကြားတော်မူသောနေ့ သန်းခေါင်ယံအချိန်)၌ မိမိနေထိုင်ရာ ဘုံနန်းပြာသာဒ် အထက်ကောင်းကင်၌ ရပ်တည်ကြလျက် ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို မေးမြန်းပြောဆိုနေကြသည့် သာတာဂိရနတ်မင်း, ဟေမဝတနတ်မင်းတို့၏ တရားစကားကို ကြားနာရ၍ တဆင့်ကြားဖြင့် သာသနာတော်၌ သက်ဝင်ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားကို အထပ်ထပ်ဖြစ်ပွါးစေပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မဖူးမြင်ရပဲလျက်လျှင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေသည်=သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်လေသည် ။ ။ (ဤအကြောင်းအရာများကို အောက်မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဒုတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၄၅၇-၌ ပြည့်စုံစွာ ရေးသားဖော်ပြခဲ့ပြီ၊ ထိုကိုတဖန် ပြန်လည်သုံးသပ် မှတ်ယူကုန်ရာ၏)။

ထိုကာဠီ အမျိုးသမီးသည် မာတုဂါမ မင်းမိန်းမတို့အနက် ရှေးဦးစွာ သောတာပန်တည် အရိယသာဝိကာဖြစ်၍ အမျိုးသမီးပိုင်းတွင် အကြီးဆုံး အမကြီးသဖွယ် ဖြစ်လေသည်။ထိုညဉ့်မှာပင် ကာဠီအမျိုးသမီးသည် (သောဏ-ကုဋိကဏ္ဏမထေရ်အလောင်း) သတို့သားကို ဖွားမြင်ပြီးနောက် မိဖအိမ်တွင် အလိုရှိသလောက် နေထိုင်ပြီးလျှင် ကုရရဃရမြို့သို့ တဖန် ပြန်သွားလေ၏။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်တွင် ရဟန်းတို့အလယ်၌ တင့်တယ်စွာ ထိုင်နေတော်မူလျက် ဥပါသိကာတို့ကို တေဒဂ်ရာထူး=ဌာနန္တရတို့၌ အသီးအသီး ထားတော်မူလတ်သည်ရှိသော် ဤကုရရဃရမြို့နေ ကာဠီဥပါသိကာ သူဌေးကတော်ကို—

> "တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ အနုသဝပ္ပသန္နာနံ ယဒိဒံ ကာဠီ ဥပါသိကာ ကုရရ-ဃရိကာ = ရဟန်းတို့....ငါဘုရားကို အဆင့် ကြားဖြင့် ကြည်ညိုကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ=သာဝိကာ ဥပါ-သိကာတို့တွင် ကုရရဃရမြို့နေ ကာဠီဥပါသိကာ သူဌေး ကတော်သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူး မိန့်မြွက်တော်မူကာ "အနုသဝပ္ပသန္နအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ကုရရဃရမြို့နေ ကာဠီဥပါသိကာ အကြောင်းတည်း။

ဤတွင် ဥပါသိကာစရိတပိုင်း ပြီး၏။

ဤတွင် အခက်း ၄၅-ပြီး၏။

နောက်ဆက်တဲ့

အဓိဋ္ဌာနသူဌေးကြီးမျိုးအကြောင်း

(၁) ဇောတိကသူဌေးအကြောင်း

(က) ကြံခင်းရှင်ဘဝ

လွန်လေပြီးသောအခါ (ဤကမ္ဘာမှ အထက် ကိုးဆယ့်တစ် ကမ္ဘာဝယ် ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလမှ ရှေးဖြစ်သောအခါ)ဗာရာဏသီပြည်၌ သူကြွယ်ညီနောင်နှစ်ဦးတို့ သည် မိမိတို့ အလုပ်သမားများကို ကြံခင်းစိုက်စေကြလေသည်။ တနေ့သ၌ ညီဖြစ်သူ သူကြွယ်သည် ကြံခင်းသို့ သွား၍ "တပင်ကို ငါ့နောင်တော်အား ပေးမည်၊ တပင်ကား ငါ့ဖို့ ဖြစ်လိမ့်မည်"ဟု ရည်ရွယ်အောက်မေ့၍ ကြံပင်ကြံရိုး ၂-ပင်တို့ကို ဖြတ်ယူကာ ကြံရည် အပြင်သို့ ထွက်၍ မကျစိမ့်သောငှါ ခုတ်ဖြတ်ရာနေရာ၌ သစ်ရွက်စသည်ဖြင့် ဖွဲ့စည်း၍ ယူခဲ့လေသည်။

ထိုခေတ် ထိုအခါ၌ ကြံရိုးတို့ကို ယခုခေတ်မှာကဲ့သို့ ယန္တရားဖြင့် ကြိတ်ရမှု လုံးဝ မရှိချေ၊ ကြံပင်တို့ကို အရင်းက ဖြစ်စေ, အဖျားက ဖြစ်စေ ဖြတ်၍ မြှောက်လိုက်သော အခါ ဓမကရိဏ်ရေစစ်မှ ရေယိုချကဲ့သို့ အလိုလိုပင် ကြံရည်များ ယိုထွက်၍ ကျလာလေသည်။

ထိုသူကြွယ် ကြံခင်းမှ ကြံရိုး ၂-ပင်တို့ကို ယူဆောင်၍ အိမ်သို့ ပြန်လာသောအချိန်မှာ ဟိမဝန္တာ ဂန္ဓမာဒနတောင်ဝယ် ပစ္စေက-ဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တပါးသည် သမာပတ်မှ ထ၍ "ငါသည် ယနေ့ အဘယ်သူအား ချီးမြှောက်ရပါမည်နည်း"ဟု စူးစမ်း ဆင်ခြင် တော်မူလတ်သော် မိမိ၏ ဉာဏ်ကွန်ရက်၌ ထိုညီဖြစ်သူ သူကြွယ် ဝင်လာသည်ကို မြင်တော်မူ၍၎င်း, ထို သူကြွယ်၏ ဒါနတည်း ဟူသော သင်္ဂဟမှုပြုလုပ်ရန် စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို သိတော်မူ၍၎င်း သပိတ်, သင်္ကန်းကိုယူ၍ တန်ခိုးဖြင့် လာရောက်ကာ ထို

သူကြွယ်၏ ရွှေဌ ရပ်တည်တော်မူလာလေ၏။ သူကြွယ်သည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကို မြင်ရလျှင်ပင် ကြည်ညိုသောစိတ် ဖြစ်ရှိလျက် မိမိ၏ အပေါ်ရုံ စုလျားတဘက်ကို မြင့်သောမြေအရပ်၌ ခင်းထား၍ "အရှင်ဘုရား....၌ နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူကြပါကုန်"ဟု လျှောက်ဆိုကာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကို ထိုင်နေစေပြီးလျှင် "သပိတ်ကို တဆိတ်လောက် စောင်းငဲ့ပေးတော်မူကြပါဘုရား"ဟု လျှောက်ထား၍ ကြိုရိုး ကြိုပင်၏ ဖွဲ့စည်းရာ ဌာနကို ဖြေလျက် သပိတ်ထက်၌ စိုက်လိုက်လေ၏။ ကြိုရည်သည် အလိုလို လျှောကျကာ သပိတ်ကို ပြည့်စေလေသည်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ထိုကြိုရည်ကို သောက်သုံးတော်မူပြီးလတ်သော်ကား သူကြွယ်သည် "ငါ၏ ကြိုရည်ကို အရှင်မြတ် သောက်သုံးတော်မူအပ်သည်မှာ အလွန် ကောင်းမြတ်လှဘိတကား၊ အကယ်၍ ငါ့နောင်ကြီးသည် အဖိုးကို ဆောင်စေလိုပါက အဖိုး(တန်ဖိုး)ကို ငါပေးပေအံ့။ အကယ်၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှု အဖို့အစုကို ဆောင်စေလိုပါက ကုသိုလ် ကောင်းမှု အဖို့အစုကိုပင် ငါပေးပေအံ့။ (နောင်တော်အတွက် ယူဆောင်လာသည့် ကြိုရည်ကိုလည်း ငါလှူတော့အံ့)"ဟု ကြိုစည်ပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား....သပိတ်တော်ကို တပည့်တော်ဖက်သို့ တဆိတ်လောက် စောင်းငဲ့ ပေးတော်မူကြပါဘုရား"ဟု လျှောက်ထား၍ ဒုတိယကြိုရိုးကြိုပင်ကိုလည်း အဖွဲ့အစည်းကို ဖြေကာ ကြိုရည်ကို လောင်းလှူလိုက်ပြန်လေ၏။ (ဤ၌ သူ့နောင်တော်အတွက် သူယူဆောင်လာသည်ကို သူ၏ နောင်တော်ကလည်း မသိပါချေ၊ သို့စေကာမူ "ငါ့နောင်တော်သည် ကြိုခင်းမှ အခြားကြိုကို ယူဆောင်၍ စားသုံးလိမ့်မည်"ဟု ဤမျှလောက်ပင်လျှင် ထို သူကြွယ်၏ စိတ်သန္တာန်မှာ လှည့်ပတ် ကောက်ကျစ်လိုစိတ် ဝိတ်မရှိချေ)။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည်ကား လက်ဦး(ပဌမကြိုရိုးကို လှူစဉ်ကပင် ကြိုရည်)ကို သောက်သုံးတော်မူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုနောက်ထပ် လှူအပ်သော ကြိုရည်ကို မိမိမှတပါး အခြား ပစ္စေက-

ဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့နှင့်လည်း အတူတကွ ခွဲဝေ သုံးဆောင်တော်မူ လိုသည်ဖြစ်၍ ထိုဒုတိယလှူအပ်သော ကြံရည်ကို အလှူခံရုံသာ ခံယူပြီး သုံးဆောင်တော်မမူပဲ ထိုင်မြဲ ထိုင်နေတော်မူလေသည်။ သူကြွယ်သည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်၏ အမူအရာကို အကဲခပ် သိမြင်၍ တည်ခြင်းငါးမျိုးဖြင့် ရှိခိုးပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော် လှူဒါန်းအပ်သည့် အမြတ်ရသာ ကြံရည်အလှူဒါန ၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ စည်းစိမ်ကို ခံစံ သုံးဆောင်ပြီးလျှင် အဆုံးဘဝ နောက်ကာလ၌ အရှင်ဘုရားတို့ ဆိုက်ရောက် မျက်မှောက်ပြုအပ်သော တရားသို့သာလျှင် ရောက် ရပါလို၏"ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင် သူမြတ်သည်လည်း "ဧဝံ ဟောတု = ဤ သင် ဆုတောင်းသည့် အတိုင်း ဖြစ်ပါစေသတည်း"ဟု မိန့်တော်မူ၍ "ဇာစ္စိတံ ပတ္တိတံ တုယှံ"အစရှိသော ၂-ဂါထာတို့ဖြင့် အနုမောဒနာပြုတော်မူပြီး လျှင် ထိုသူကြွယ်မြင်နိုင်အောင် အဓိဋ္ဌာန်တော်မူ၍ ကောင်းကင် ခရီးဖြင့် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ ကြွတော်မူကာ အဖော် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ငါးရာတို့အား ထိုကြံရည်ကို လှူဒါန်းဆက်ကပ်လေ၏။

ထိုညီဖြစ်သူ သူကြွယ်သည် ထို တန်ခိုးပြာဋိဟာကို မြင်ရပြီး နောက် နောင်တော် သူကြွယ်ထံသို့ သွားရောက်၍ နောင်တော် သူကြွယ်က "အဘယ်အရပ်သို့ သင် သွားနေသနည်း"ဟု မေးအပ် လေသော် "ကြံခင်းကို ကောင်း, မကောင်းကြည့်ရှုရန် သွား ရောက်ခဲ့ပါသည်"ဟု ဖြေကြားပြောဆိုလေ၏။တဖန် နောင်တော် သူကြွယ်က "သင်ကဲ့သို့သောသူသည် ကြံခင်းသို့ သွားရောက် သဖြင့် အဘယ် အကျိုးရှိအံ့နည်း (ကြံရိုး မပါလာ၍ အပြစ် တင်ခြင်း ဖြစ်သည်)၊ တကယ်ဆိုလျှင် ကြံရိုးတပင်, နှစ်ပင်တို့ကို ယူဆောင်၍ လာသင့်သည် မဟုတ်လော"ဟု အပြစ်တင်စကား ပြောကြားအပ်လေသော် ညီဖြစ်သူ သူကြွယ်သည် "ဩ.... နောင်တော်....ကျွန်ုပ်သည် ကြံရိုး ၂-ပင်တို့ကို ယူအပ်ခဲ့ပါသည်၊ အထူးသော်ကား လမ်းခရီးမှာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တပါးကို ဖူးတွေ့ရ၍ ညီတော်အတွက် ကြံရိုးမှ ကြံရည်ကို လှူပြီးလျှင်

'နောင်တော်အလိုရှိရာ တန်ဖိုးကိုဖြစ်စေ, ကုသိုလ်ကောင်းမှု အဖို့အစုကိုဖြစ်စေ ငါပေးတော့မည်' ဟု ကြံစည်မိ၍ နောင်တော်တို့ အတွက် ယူဆောင်လာသော ကြံရိုးမှ ကြံရည်ကိုလည်း ထို အရှင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား အကျွန်ုပ် လှူဒါန်းအပ်ခဲ့ပါသည်။ အသို့နည်း (=ဘယ့်နယ်လဲ) ထိုနောင်တော်အတွက် ယူခဲ့သော ကြံရိုး၏ တန်ဖိုးကိုတည်း ယူကြမည်လော၊ သို့မဟုတ် ကုသိုလ် ကောင်းမှု အဖို့အစုကိုတည်း ယူကြမည်လော"ဟု ရိုးသားစွာပင် မေးမြန်း လေ၏။

ထိုအခါ နောင်တော်သူကြွယ်က "ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် အဘယ်သို့ ပြုတော်မူအပ်သနည်း"ဟု မေးလေလျှင် ညီတော် သူကြွယ်သည် မိမိမြင်ခဲ့ရသည့်အတိုင်း "အို နောင်တော်....ပစ္စေက-ဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် ညီတော်၏ ကြံရိုးမှ ကြံရည်ကို သောက်သုံး တော်မူပြီးလျှင် နောင်တော်တို့၏ ကြံရိုးမှ ကြံရည်ကိုကား တရို တသေ ယူဆောင်သွားတော်မူကာ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဂန္ဓမာ-ဒနတောင်သို့ကြွ၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ငါးရာတို့အား လှူ-ဒါန်းတော်မူပါသည်"ဟု ပြန်ကြား ပြောဆိုလေ၏။

နောင်တော်သူကြွယ်သည် ညီဖြစ်သူသူကြွယ် ပြောကြားစဉ် မှာပင် တကိုယ်လုံး ဝိတိအဟုန်ဖုံးအုပ်လျက် "အကျွန်ုပ်၏အဖို့ရာ ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် သိမြင်အပ်သော တရားထူးကို ရခြင်း သည်သာလျှင် ဖြစ်ပါစေသတည်း"ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏၊ ဤသို့လျှင် ညီဖြစ်သူကား လူ,နတ်,နိဗ္ဗာန်=သုံးတန်သော သမ္ပတ္တိ ချမ်းသာတို့ကို တောင့်တအပ်ကုန်၏၊ နောင်တော်သည်ကား တပုန်တည်းဖြင့်ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကို တောင့်တအပ်လေသည်၊ ဤကား ထိုညီနောင်နှစ်ဦးတို့၏ ရှေးကံကောင်းမှုကုသိုလ်တည်း။

တဖန် သူကြွယ်ညီနောင်ဘဝ

ထိုသူကြွယ်ညီနောင်တို့သည် အသက်တမ်းအတိုင်း တည်နေ ကြ၍ ထိုဘဝမှ စုတေကြသည်ရှိသော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြ၍ ဖုသ ဘုရားရှင်နှင့် ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားရှင် နှစ်ဆူတို့၏အကြား မရေ မတွက်နိုင်သော နှစ်ကာလအပိုင်းအခြားတည်းဟူသော ဗုဒ္ဓန္တရ

အသင်္ချေယျတကပ်ကာလကို နတ်ပြည်၌သာ ကုန်လွန်စေကြလေကုန်၏၊ ထိုညီနောင်နှစ်ယောက်တို့ နတ်ပြည်၌ တည်နေကြစဉ်ပင် ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားသည် လောက၌ ပွင့်ထွန်းတော်မူလာလေ၏၊ ထိုညီနောင်နှစ်ယောက်တို့သည်လည်း နတ်ပြည်မှ စုတေခဲ့ကြ၍ ဗန္ဓုမတီ မင်းနေပြည်ဝယ် အမျိုးကောင်းသူကြွယ်အိမ်၌ နောင်တော်ကား နောင်တော်ပင်, ညီတော်ကား ညီတော်ပင် ဖြစ်လျက် ပဋိသန္ဓေ ယူနေဖြစ်ပွါးလာကြပြန်လေ၏၊ ထိုညီနောင်နှစ်ယောက်တို့တွင် နောင်တော်၏ အမည်ကို သေန-ဟူ၍, ညီတော်၏အမည်ကိုကား အပရာဇိတ-ဟူ၍ မိဖတို့က မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။

ထိုသူကြွယ်ညီနောင် နှစ်ယောက်တို့ အရွယ်သို့ ရောက်ကြသော အခါ အိမ်ထောင်စုကို ကောင်းစွာတည်တံ့စေ၍ နေထိုင်ကြစဉ် "အိုသူတော်ကောင်း သူမြတ်လောင်းတို့....လောက၌ ဘုရားမြတ်ရတနာ, တရားရတနာ, သံဃာရတနာတို့ နေဝါ, လဝန်းဖြစ်ထွန်းပွင့်ပေါ်ခဲ့လေပြီ၊ အလှူဒါနတို့ကို ပေးလှူကြကုန်လော့၊ ကောင်းမှုတို့ကို ပြုကြကုန်လော့၊ ယနေ့သည် ရှစ်ရက်မြောက် = အဋ္ဌမီဥပုသ်နေ့ဖြစ်သည်၊ ယနေ့ကား ဆယ့်လေးရက်မြောက် = စာတုဒ္ဒသီဥပုသ်နေ့ဖြစ်သည်၊ ယနေ့ကား ဆယ့်ငါးရက်မြောက် = ပန္နရသီဥပုသ်နေ့ဖြစ်သည်၊ ဥပုသ်စောင့်သုံးမှု ပြုကြပါကုန်လော့၊ တရားတော်ကို နာကြားကြပါကုန်လော့"ဟု ဓမ္မဃောသက = နိဗ္ဗာန်ဆော်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဗန္ဓုမတီ နေပြည်တော်အတွင်း၌ လှည့်လည်ကြွေးကြော်သော အသံကို ကြားရသဖြင့် လူများအပေါင်း နံနက်ခင်း အလှူလှူကြ၍, နေမွန်းလွဲသောအခါ တရားနာသွားကြသည်ကို မြင်ရကား နောင်တော်ဖြစ်သော သေန-သူကြွယ်သည် "အဘယ်အရပ်သို့ သွားကြမည်နည်း"ဟု မေး၍ လူအများက "မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံ တရားနာရန် သွားကြပါမည်"ဟု ပြန်ကြားပြောဆိုအပ်လေသော် "ကျွန်ုပ်လည်း လိုက်ပါပါရစေ"ဟု ပြောဆိုကာ ထိုလူများအပေါင်းနှင့် အတူတကွ လိုက်ပါခဲ့၍ ပရိသတ်အစွန်အဖျားဌာန ထိုင်နေလျက် တရားနာယူလေ၏။

ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားသည် ထိုသေန-သူကြွယ်၏ အလိုအဇ္ဈာသယကို သိတော်မူပြီးလျှင် ဒါနကထာ, သီလကထာ-စသော အစဉ်အတိုင်းသော တရားစကားကို ဟောကြားတော်မူလေ၏၊ သေန-သူကြွယ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာပြီးလျှင် ရှင်ရဟန်းပြုရန် အလွန်ထက်သန်သော လုံ့လဝီရိယ ဖြစ်ရှိလာရကား ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားရှင်ကို (မိမိကို) ရဟန်းပြုပေးရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "ဒါယကာ… သင့်အဖို့ရာ ပန်ကြားရမည့် ဆွေမျိုးများ ရှိကြသလော" ဟု မေးတော်မူသဖြင့် သေန-သူကြွယ်က "ရှိကြပါသည် မြတ်စွာဘုရား...." ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်က "ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဆွေမျိုးများကို ပန်ကြားပြီးမှ လာခဲ့လော့" ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ထိုနောက် သေန-သူကြွယ်သည် ညီဖြစ်သူ အပရာဇိတ-သူကြွယ်ထံသို့ သွားရောက်၍ ညီ, အစ်ကို နှစ်ယောက်တို့ တိုင်ပင်ပြောဆိုကြသည်မှာ—

(သေန) ချစ်ညီ....ဤအိမ်မှာ ရှိရှိသမျှ စီးပွါးဥစ္စာနှစ်ဟူသမျှသည် ချစ်ညီ၏ဥစ္စာ ဖြစ်ပါစေ။

(အပရာဇိတ) အရှင်နောင်တော်....အရှင်နောင်တော်တို့ကကော(ဘာလုပ်ကြမည်နည်း)။

(သေန) ငါသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်၌ ရဟန်းပြုတော့အံ့။

(အပရာဇိတ) အရှင်နောင်တော်…ဘယ့်နယ် ပြောလိုက်ကြကုန်သနည်း၊ အကျွန်ုပ်သည် မိခင်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် မိခင်ကဲ့သို့ဌင်း, ဖခင်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ဖခင်ကဲ့သို့ဌင်း နောင်တော်တို့ကို ရခဲ့ပါပြီ၊ ဤအိမ်ကားများသော အသုံးအဆောင်ရှိပါ၏၊ အိမ်၌ စိုးအုပ် တည်နေရင်းကပင် ကောင်းမှုတို့ကို ပြုနိုင်ပါကုန်သည်၊ ဤကဲ့သို့ (ရဟန်း)မပြုကြပါလင့်။

(သေန) ငါသည် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ တရား တော်ကို ကြားနာအပ်ခဲ့ပြီ၊ ထိုတရားတော်ကို အိမ်၏ အလယ်၌ တည်နေသူသည် ဖြည့်ကျင့်ရန် မတတ်နိုင်ချေ၊ သို့ရကား ငါသည် ဧကန်ပင် ရဟန်းပြုပေတော့အံ့၊ ချစ် ညီသည် နေရစ်လော့—

သေန-သူကြွယ်သည် ဤကဲ့သို့ ပြော၍ ညီဖြစ်သူ အပရာဇိတ သူကြွယ်ကို ပြန်နှစ်စေပြီးလျှင် ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ ရှင်ပြုပြီးနောက် ရဟန်းအဖြစ်ကို ဆက်လက်ရယူကာ ရဟန်း တရား ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်သဖြင့် မကြာမြင့်မီပင် အရ-ဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ = ရဟန္တာဖြစ်လေ၏။

ဂန္ဓကုဋီ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခြင်း

ညီဖြစ်သူ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည်လည်း “နောင်တော်၏ ရှင်, ရဟန်းပြုပွဲ ပူဇော်သဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပအံ့”ဟူ၍ ခုနစ်ရက် ပတ်လုံး ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာအား အလှူဒါန ပေးလှူ ပြီးလျှင် နောင်တော် သေန-မထေရ်မြတ်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုး၍ “အရှင်ဘုရား....အရှင်မြတ်တို့သည် မိမိ၏ ဘဝလွတ်မြောက်ရေး အလုပ်ကို ပြုလုပ်အပ်ပြီးပါပြီ၊ အကျွန်ုပ်သည်ကား ကာမဂုဏ် ငါးပါးတို့ဖြင့် အနှောင်အဖွဲ့ခံနေရုပါသဖြင့် တောထွက်၍ ရှင်, ရဟန်းပြုခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပါ၊ အကျွန်ုပ်အား အိမ်၌ တည်နေ ရင်းပင် သင့်လျော်လျောက်ပတ်မည့် ကြီးမြတ်သော ကောင်းမှုကို မိန့်ကြားတော်မူကြစေချင်ပါသည်”ဟု လျှောက်ထားလေ၏၊ ထို အခါ အပရာဇိတ-သူကြွယ်ကို နောင်တော် သေန-မထေရ်မြတ် သည် “ကောင်းစွာ ကောင်းစွာ ပညာရှိ....၊မြတ်စွာဘုရား၏ အတွက် ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်ကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းလေ လော့”ဟု အကြံပေးစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

အပရာဇိတ(ညီဖြစ်သူ)သူကြွယ်သည် “ကောင်းပါပြီ”ဟု ဝန်ခံ စကား လျှောက်ထားပြီးလျှင် အထူးထူးသော သစ်တို့ကို တိုက် ဆောင်စေ၍ တိုင်စသည်အလို့ငှါ ရွှေစေ, တိုက်ခွဲစေပြီးနောက်

ရွှေစိချယ်သောတိုင်တလုံး, ငွေစိချယ်သောတိုင်တလုံး, ပတ္တမြားစိချယ်သောတိုင်တလုံး—ဤသို့ စသည်ဖြင့် ရတနာခုနစ်မျိုးစိချယ်အပ်သော တိုင်တို့ကို ပြုလုပ်စေလျက် ထိုတိုင်တို့ဖြင့် ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်လုပ်စေပြီးလျှင် ရတနာခုနစ်သွယ် စိချယ်အပ်သော အမိုးအုတ်တို့ဖြင့်ပင် ကျောင်းတော်ကြီးကို မိုးစေလေ၏။

တူတော်မောင် အပရာဇိတ-က ဆင်ဝင်ဆောင် လှူဒါန်းခြင်း

အထူးအားဖြင့် ဂန္ဓကုဋီ အုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကို ဆောက်လုပ်နေသောအခါ၌ပင် အပရာဇိတ-သူကြွယ်ထံသို့ မိမိနှင့် အမည်တူ(နှမ၏သား) အပရာဇိတပင်မည်သော တူတော်မောင်သည် လာလတ်၍ "ဦးကြီး.... ကျွန်တော်လည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလုပ်လိုပါသည်၊ ကျွန်တော်အားလည်း ကုသိုလ်ဝေစု ပေးကြစေချင်ပါသည်" ဟု တောင်းပန်စကား ပြောကြားလာလေ၏၊ ဦးကြီးတော်သူအပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် "မပေးနိုင်ပါ တူတော်မောင်....၊ ငါသည် သူတပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံသည့် ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို ပြုလုပ်ပေအံ့" ဟု ပယ်မြစ်စကား ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပင် ပြောကြားလေ၏။

တူတော်မောင် အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် အကြိမ်များစွာ တောင်းပန်ပါသော်လည်း ဂန္ဓကုဋီ အုတ်ကျောင်းတော်ကြီး၌ ပါဝင်ခွင့်ဝေစုကို ဘယ်နည်းနှင့်မှ မရနိုင်ရကား "ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းမကြီး ရှေတည့်တည့်မှ ဆင်ဝင်ညှဉ်ဆောင်ကို ရမှသင့်မည်" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကာ ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့် ပြီးသော ဆင်ဝင်ညှဉ်ဆောင်ကို ဆောက်လုပ်စေလေ၏၊ ထိုတူတော်မောင် အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာ ကာလ၌ "မေဏ္ဍက"သူဌေးကြီး ဖြစ်လာလေသည်၊ (အကြောင်းအရာအကျယ် နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့)။

ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီး၏ ရှုမြော်ခင်းနှင့် တင့်တယ်ပုံ

အထူးအားဖြင့် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီး၌ ရတနာခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် ပြီးသော လေသာပြူတင်းကြီး သုံးပေါက်တို့ ပါရှိကြလေသည်၊ ထိုလေသာပြူတင်းကြီး သုံးပေါက်တို့၏ ရှေ့မျက်မှောက်တည့်တည့်၌ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် အောက်မြေအပြင်၌ အက်တေတို့ဖြင့် အပြေအပြစ်ပြုအပ်သည့် လေးထောင့်ရေကန်ကြီး သုံးလုံးတို့ကို ပြုလုပ်စေပြီးလျှင် နံ့သာလေးမျိုးရေအပြည့်ထည့်၍ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်အတွင်း၌ ထိုင်နေတော်မူသောအခါ လေအဟုန်တိုက်ခတ်ယူဆောင်လာသည့် ကြာဝတ်မှုံတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကို ကြဖြန့်ရန် ရည်သန်လျက် ကြာမျိုးငါးပါးတို့ကို ထိုကန်သုံးလုံးတို့၌ စိုက်ပျိုးစေလေ၏။

ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော် ထုပိကာ၏ လေးမျက်နှာအလှာများကား ရွှေနီဖလံဖြင့် ပြီးလေသည်၊ အထွတ်ကား သန္နာဖြင့် ပြီးလေသည်၊ ထိုထုပိကာ၏အောက် အမိုးအုတ်များကား မြကျောက်ဖြင့် ပြီးလေသည်၊ ဤသို့လျှင် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီး၏ အထွတ်ထုပိကာသည် က-နေသော ဥဒေါင်းပမာ တင့်တယ်လှစွာ၏။ ထို့ပြင်လည်း ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီး ဒါယကာ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် ရတနာခုနစ်ပါးတို့အနက် ခတ်သင့်သောရတနာများကို ခတ်၍၎င်း, မခတ်သင့်သောရတနာများကိုကား အတုံးလိုက် အခဲလိုက်သာလျှင်၎င်း ယူဆောင်ခဲ့၍ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကို ဝန်းပတ်လျက် ပုဆစ်ဒူးဝန်းနစ်လုမျှမြင့်အောင် ပရိဝုဏ်ကြီးတခုလုံးကို ရတနာခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် ပြည့်စေလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားအား ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းကြီးကို တင်လှူခြင်း

ဤသို့ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကို ပြီးဆုံး, တင့်တယ်စေပြီးလျှင် အုတ်ကျောင်းတော်ကြီးဒါယကာ အပရာဇိတသူကြွယ်သည် နောင်တော် အရှင်သေန-မထေရ်မြတ်ထံသို့ ဆည်း

ကပ်၍ “အရှင်ဘုရား....ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကား ပြိုးစီးပါပြီ၊ ထိုအုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကို မြတ်စွာဘုရားရှင် သုံးဆောင်တော်မူခြင်းကို ဘုရားတပည့်တော် လိုလားတောင့်တပါသည်၊ သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့် ကြီးမြတ်သောကုသိုလ်တရား ဖြစ်ပွါးပါသတဲ့ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ နောင်တော် အရှင်သေန-မထေရ်မြတ်သည် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ ဆည်းကပ်သွားရောက်၍ “မြတ်စွာဘုရား.... ဤ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် ရှင်တော်ဘုရားတို့အတွက် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကိုဆောက်လုပ်ပြီးစေအပ်ပါပြီတဲ့၊ ယခုအခါ၌ကား ရှင်တော်ဘုရားတို့၏ သုံးဆောင်တော်မူခြင်းကို လိုလားတောင့်တပါသည်တဲ့ ” ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နေရာတော်မှ ထ၍ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်သို့ ရှေးရှု ကြွတော်မူပြီးလျှင် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကို ဝန်းရံ၍ ပရိဝုဏ်အပြည့် ပုဆစ်ဒူးဝန်းနစ်လုမျှ မြင့်အောင်ကြဲဖြန့်ထားသော ရတနာခုနစ်ပါး အစုအပုံကို ကြည့်ရှုတော်မူလျက် တံခါးမုခ်၌သာ ရပ်၍ နေတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားကို အပရာဇိတ-သူကြွယ်က “မြတ်စွာဘုရား....ဝင်တော်မူကြပါ”ဟု လျှောက်ထားသော်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဝင်တော်မမူပဲ ထိုတံခါးမုခ်မှာပင် ရပ်တည်တော်မူ၍ တတိယအကြိမ် ထပ်၍ လျှောက်ထားသောအခါ၌ကား သူကြွယ်၏နောင်တော် အရှင်သေန-မထေရ်မြတ်ကို ကြည့်ရှုတော်မူလေ၏။

မထေရ်သည် ကြည့်တော်မူပုံ အခြင်းအရာဖြင့်ပင် မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကို သိ၍ ညီဖြစ်သူ သူကြွယ်ကို “သွားလော့ ချစ်ညီ....၊ ‘တပည့်တော်၏သာ စောင့်ရှောက်မှု ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ ရှင်တော်ဘုရားတို့သည် အလိုရှိတိုင်း ချမ်းသာစွာ သီတင်းသုံးနေတော်မူကြပါ’ ဟု မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ထားလော့” ဟု နည်းပေးစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ သူကြွယ်သည် မထေရ်၏ စကားကို ကြားရလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို တည်ခြင်းငါးမျိုးဖြင့်

ရှိခိုး၍ "မြတ်စွာဘုရား.... လူအများသည် သစ်ပင်ရင်းဌ ဝင်၍ မငဲ့မကွက် ဖဲသွားကြသကဲ့သို့၎င်း, မြစ်တဖက်ကမ်း ကူးသန်းကြပြီးလျှင် ဖောင်ကို မငဲ့မကွက် စွန့်ပစ်သွားကြကုန်သကဲ့သို့၎င်း ဤအတူပင် ၎င်တော်ဘုရားတို့သည် ငဲ့ကွက်ကြောင့်ကြမှု လုံးဝ ပြုတော်မမူကြပဲ အလိုရှိတိုင်း ချမ်းသာစွာ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူကြပါဘုရား"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

(ဤဌ္ဌ။ ။"မြတ်စွာဘုရားသည် အဘယ့်ကြောင့် ကျောင်းတော်သို့ ဝင်တော်မမူပဲ ရပ်တည်နေတော်မူသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား–မြတ်စွာဘုရားသည် "ဘုရားရှင်တို့၏ အထံသို့ နံနက်အခါဌ်၎င်း, နေလွဲအခါဌ်၎င်း များစွာသောသူတို့ လာရောက်ကြလေသည်၊ ထိုသူများသည် ရတနာတို့ကို(မြင်နေရ၍)ကောက်ယူ၍ ဖဲသွားကြလျှင် ငါဘုရားတို့သည် မတားမြစ်နိုင်ကုန်ချေ၊ အကယ်၍များ ကျောင်း ဒါယကာ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် 'ကျောင်းပရိဝုဏ်အတွင်းဌ် ဤမျှသော ရတနာများ ရောပြွမ်းနေပါလျက် မိမိ၏ အလုပ်အကျွေးဒကာများ ခိုးယူသွားကြသည်ကိုလည်း (မြင်နေပါလျက် ဘုရားသည်) တားမြစ်တော်မမူ'ဟု ငါဘုရားအပေါ် ဌ် ရန်ငြိုးမှု ပြုမှားခဲ့လေလျှင် အပါယ်ဘုံသို့ လားရောက်ရှာချေတော့မည်" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်တော်မူမိလေသည်၊ ထို့ကြောင့် ရပ်တည်နေတော်မူ၏။ ဤကား အဖြေတည်း)။

ထိုသို့ အပရာဇိတ-သူကြွယ်က "မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်၏သာလျှင် စောင့်ရှောက်မှု ဖြစ်ပါလိမ့်မည် = စောင့်ရှောက်ရန်မှာ တပည့်တော်၏ တာဝန်သာ ဖြစ်ပါသည်၊ အရှင်ဘုရားတို့သည် ချမ်းသာစွာ နေတော်မူကြပါကုန်လော့" ဟု လျှောက်ထား(တာဝန်ယူ)သောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်သို့ ဝင်တော်မူလေ၏။ ကျောင်းဒါယကာ သူကြွယ်သည် ပတ်ဝန်းကျင်မှ အစောင့်အနေကို ချထားပြီးလျှင် အစောင့်လူများကို "အမောင်တို့....ရင်ခွင် (ခါးပိုက်, ပုဆိုးခါးပုံ) ဖြင့်၎င်း, ခြင်းတောင်းများ အိတ်များဖြင့်၎င်း ယူ၍သွားကြသောသူများကို တားမြစ်ကြကုန်၊ လက်ဆုပ်ဖြင့် ယူ၍သွားသော သူများကိုကား မတားမြစ်ကြကုန်လင့်"ဟု ပြောဆိုမှာထားလေသည်။

မြို့တွင်းဦးလည်း ကျောင်းဒါယကာ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် “ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော် ပရိဝုဏ်အတွင်းဦ ငါသည် ရတနာခုနစ်ပါးတို့ကို ပုဆစ်ဒူးနစ်မျှ ကြဲချအပ်ခဲ့ကုန်ပြီ၊ မြတ်စွာဘုရား အထံတော်၌ တရားနာ၍ ပြန်လာကြသော လူဆင်းရဲတို့သည် လက်နှစ်ဖက်အပြည့် ရတနာတို့ကို ဆုပ်ယူကြကုန်လော့၊ ချမ်းသာသောသူများသည်လည်း လက်တဖက်ဖြင့် ရတနာတို့ကို ဆုပ်ယူကြကုန်လော့”ဟု အိမ်ပေါက်စေ့လှည့်လည် ပြောကြားစေလေ၏။ ကျောင်းဒါယကာသူကြွယ်၏ စိတ်သန္တာန်မှာ “သဒ္ဓါတရားရှိကြသူတို့သည် တရားနာလိုကြကုန်သည်ဖြစ်၍ သွားရောက်ကြမည်ဧကန် အမှန်ပင်ဖြစ်သည်၊ သဒ္ဓါတရား မရှိကြသောသူများသည်လည်း ဥစ္စာကို ရယူလိုသော လောဘဖြင့် သွားရောက်ကြကာ တရားနာကြ၍ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပေလိမ့်မည်” ဤကဲ့သို့ အကြံအစည် ဖြစ်ရှိလာလေသည်။ ထို့ကြောင့် လူအပေါင်းအား ချီးမြှောက်ရန် ဤကဲ့သို့ လှည့်လည်ပြောကြားစေခြင်းဖြစ်သည်။

လူများအပေါင်းသည် အပရာဇိတ-သူကြွယ် ပြောကြားသည့်အတိုင်းပင် ဆင်းရဲသူများက လက်နှစ်ဖက်အပြည့်, ချမ်းသာသောသူများက လက်တဖက်ဖြင့် ရတနာတို့ကို ယူကြလေသည်။ ပဌမအကြိမ် ကြဲအပ်သောရတနာတို့ကုန်ပြန်သော် ဒုတိယအကြိမ် ထိုနည်းအတူ ပုဆစ်ဒူးနစ်လုမျှ ကြဲပြန်လေ၏၊ ထို့ဒုတိယအကြိမ် ကြဲအပ်သောရတနာတို့ ကုန်ပြန်သော် တတိယအကြိမ်လည်း ထိုနည်းအတူ ပုဆစ်ဒူးနစ်လုမျှ ကြဲပြန်လေ၏။

အထူးအားဖြင့် ကျောင်းဒါယကာ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် “မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်တော်မှ ထွက်ကွန့်သော ရွှေရောင်တော်နှင့် အမျက်ကျောက်ရတနာ၏ အရောင် ဤနှစ်ပါးကို ကြည့်ရှုကြရသောလူများအဖို့ ကြည့်၍အားမရ မရောင့်မရဲနိုင်အောင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်”ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌ သန္ဓါးငဆစ်သီး (ကဆစ်သီးလုံးကြီးခန့်) ပမာဏရှိသော အဖိုးအတိုင်းမသိထိုက်သည့် အမျက်ကျောက် ရတနာကြီးကို

ထားရှိလေသည်။ လူများအပေါင်းသည်လည်း သူကြွယ်ကြီးစည်အောက်မေ့သည့်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်တော်ရောင်နှင့် အမျက်ကျောက် ရတနာရောင်ကို အားမရမရောင့်ရဲနိုင်လောက်အောင်ပင် ကြည့်ရှုကြလေ၏။

ကျောက်မျက်ရတနာကြီးကို ပုဏ္ဏားတဦး ပြောင်ပြောင်ခိုးယူခြင်း

တနေ့သ၌ မိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဏ္ဏားတယောက်သည် "မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌ အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်သော ကျောက်မျက်ရတနာကြီးကို ချထားအပ်သတဲ့၊ ငါသည် ထို ကျောက်မျက်ရတနာကြီးကို ခိုးဆောင်ပေအံ့" ဟူသော အကြံနှလုံးသွင်းဖြင့် ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်၍ ဘုရားဖူးလာကြသူ လူများအကြားမှ ဘုရားရှင်ရှေတော်သို့ ဝင်ရောက်လာလေသည်။ ကျောင်းဒါယကာသူကြွယ်သည် ထိုပုဏ္ဏား၏(မရိုးဖြောင့်သော) ဝင်လာပုံ အခြင်းအရာဖြင့်ပင် "ကျောက်မျက်ရတနာကို ခိုးယူလို၏" ဟု ရိပ်မိသိရှိ၍ "သြ....ဤပုဏ္ဏားသည် ကျောက်မျက်ရတနာကို မခိုးယူပါမူ ကောင်းလေစွ" ဟု ကြံစည်မိလေသည်။

ပုဏ္ဏားသည်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးဘိသကဲ့သို့ ခြေတော်ရင်း၌ မိမိလက်ကို တုပ်ဝပ်သွတ်စေကာ ကျောက်မျက်ရတနာကြီးကို ကောက်ယူ၍ မိမိ၏ ခါးပိုက်ကြား၌ ဝှက်ထားပြီးလျှင် ဖဲသွားလေ၏။ ကျောင်းဒါယကာ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် ထိုပုဏ္ဏား(အပြုအမူ)အပေါ်၌ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ စိတ်ကို ကြည်ကြည်လင်လင် မထားနိုင်ပဲ မြတ်စွာဘုရား တရားဟော၍ အပြီးကွင် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ ဆည်းကပ်၍ "မြတ်စွာဘုရား.... တပည့်တော်သည် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ပရိဝုဏ်အပြည့် ပုဆစ်ဒူးဝန်းနစ်လုမျှ ရတနာခုနစ်ပါးတို့ကို ကြဲဖြန့်အပ်ခဲ့ပါကုန်သည်၊ ထို ရတနာတို့ကို ယူဆောင်သွားကြသော လူများအပေါ်၌ တပည့်တော်၏ စိတ်သည် မကျေမချမ်းမှု အလျှင်းပင်မဖြစ်ပဲ တိုး၍ တိုး၍သာလျှင် သဒ္ဓါကြည်လင်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်၊ ယနေ့မူကား 'သြ....ဤ ပုဏ္ဏားသည် ကျောက်မျက်

ရတနာကြီးကို မခိုးယူပါမူ ကောင်းလေစွ၃' ဟု တပည့်တော်ကြံစည်မိပါလျက် ထိုပုဏ္ဏားကျောက်မျက်ရတနာကြီးကို ခိုးယူ၍ သွားလတ်သော် မိမိစိတ်ကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ကြည်ကြည်လင်လင် မထားနိုင်ပဲ ရှိရပါသည်ဘုရား" ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရား၏ နည်းညွှန်းအရ အပရာဇိတ-သူကြွယ် ဆုတောင်းခြင်း

ဝိပသီမြတ်စွာဘုရားသည် သူကြွယ်၏ စကားကို ကြားသိတော်မူလေလျှင် "ဒါယကာ....မိမိ၏ ဥစ္စာကို သူတပါးတို့ မခိုးယူမဖျက်ဆီးနိုင်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သည်မဟုတ်လော"ဟု နည်းညွှန်းစကား အရိပ်အမြွက် မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ သူကြွယ်သည် မြတ်စွာဘုရားပေးအပ်သည့် နည်းညွှန်း၌ တည်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင်—

> "မြတ်စွာဘုရား.... ယနေ့ကို အစပြု၍ တပည့်တော်၏ ဥစ္စာကို မြတ်ဆာချည်မျှင် တပင်မျှကိုပင်သော်လည်း တပည့်တော်ကို လွှမ်းမိုးအနိုင်ကျင့်၍ ရာပေါင်းများစွာသောမင်းများ, ခိုးသူများသည် သိမ်းပိုက် လုယက်ခိုးယူခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်ကြသောမည်သည် မဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း = ရာပေါင်းများစွာသောမင်း, ခိုးသူတို့ မသိမ်းပိုက်နိုင်, မလုယက်နိုင်, မခိုးယူနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း၊ မီးသည်လည်း တပည့်တော်၏ ဥစ္စာကို မလောင်ကျွမ်းပါစေသတည်း၊ ရေသည်လည်း မတိုက်မျှောနိုင်ပါစေသတည်း"—

ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှုကို ပြုလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း သူကြွယ်အား "ဧဝံ ဟောတု = ဤယခု သင်ဆုတောင်းသည့်အတိုင်း ဖြစ်ပါစေ" ဟု အနုမောဒနာမှုကို ပြုတော်မူလေ၏။ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော် ရေစက်ချပွဲ ပြုလုပ်သည်ရှိသော် ရဟန်းတော်ပေါင်း (၆၀၀၀၀၀)

ခြောက်သန်းရှစ်သိန်းတို့အား ကျောင်းတိုက်တော်အတွင်းမှာပင် ကိုးလတို့ပတ်လုံး ကြီးစွာသောအလှူကို ပေးလှူ၍ ရေစက်ချ အလှူပွဲကြီး ပြီးဆုံးသောနေ့၌ အားလုံးသော ရဟန်းတို့အား တိစီဝရိက်သင်္ကန်းသုံးထည်စီ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေ၏။ အငယ်ဆုံးသံဃာ (=သင်္ဃနောကိုယ်တော်) အား လှူဒါန်းအပ်သည့် သင်္ကန်းလျာသုံးထည်စာ အဝတ်တို့သည်ပင် အဖိုးတသိန်းထိုက်တန်ကုန်၏။

နောက်ဆုံး ဇောတိကသူဌေးဘဝ

ထို အပရာဇိတ ကျောင်းဒါယကာသူကြွယ်သည် ဤနည်းဖြင့် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ပြု၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ပြီးလျှင် ဤမျှကိုးဆယ့်တကမ္ဘာ ရှည်လျားစွာသော အခါကာလပတ်လုံး အပါယ်လေးပါး မလားမရောက်မူ၍ ဤအကျွန်ုပ်တို့၏ ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာ ကာလဝယ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သူဌေးမျိုးတအိမ်ဝယ် ပဋိသန္ဓေယူနေခဲ့၍ ကိုးလခွဲကြာ မယ်တော်ဝမ်း၌ ကိန်းနေခဲ့လေသည်။ ထိုသူဌေးသားကို ဖွားမြင်သောနေ့၌ကား ရာဇဂြိုဟ်တပြည်လုံးဝယ် ရှိသမျှလက်နက်အားလုံးတို့သည် မီးဟုန်းဟုန်းတောက်သည့်အဟန် အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်ကြလေကုန်၏၊ လူအားလုံးတို့၏ ကိုယ်ဝယ် ဝတ်ဆင်၍ထားအပ်သည့် အဆင်တန်းဆာတို့သည်လည်း အလျှံလွှတ်ကြသည့်ပမာ အရောင်အဝါကို လွှတ်ကြလေကုန်၏။ သို့ရကား ရာဇဂြိုဟ်တပြည်လုံးသည် တခဲနက်အရောင် တောက်ပြောင်လျက်ရှိလေ၏။

ထိုသူငယ်၏ ဖခင်သူဌေးသည်လည်း စောစောပင် ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးထံသို့ အခစား သွားရောက်လေ၏၊ ထိုအခါ ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးနှင့် သူဌေးကြီးတို့ အပြန်အလှန် မေး,ဖြေကြသည်မှာ—

(မင်းကြီး) ယနေ့ လက်နက်အားလုံး အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်ကြလေသည်၊ မြို့အလုံးသည် တခဲနက်အရောင် တောက်ပြောင်လျက် ရှိချေသည်၊ ဤသို့ဖြစ်ရာ၌ အကြောင်းကို အသင်သူဌေးသည် သိ၏လော။

(သူဌေး) သိပါသည် အရှင်မင်းကြီး....။

(မင်းကြီး) အဘယ် အကြောင်းကြောင့်နည်း သူဌေးကြီး....။

(သူဌေး) အကျွန်ုပ်၏ အိမ်ဦး အရှင်မင်းကြီးတို့၏ ကျွန်တယောက် ဖွားမြောက်ခဲ့ပါပြီ၊ ထို အကျွန်ုပ်သား၏ ကောင်းမှုရိန်စော် အာနုဘော်ကြောင့် ဤကဲ့သို့ (တမြို့လုံး အလုံအရောင် ဖုံးခြင်း)ဖြစ်ပါသည်။

(မင်းကြီး) သူဌေး.... အသို့နည်း = ဘယ့်နယ်လဲ ထို သင့်သားသည် ခိုးသူဖြစ်လိမ့်မည်လော။

(သူဌေး) အရှင်မင်းကြီး.... ဤကဲ့သို့ အကျွန်ုပ်၏သား ခိုးသူဖြစ်ရန် အကြောင်းမရှိပါ၊ဘုန်းကံကြီးလှသည့် ရွှေးကပြိဘူး ကုသိုလ်ထူးရှိသည့် သူတယောက် ဖြစ်ပါသည်။

(မင်းကြီး) ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုသူငယ်ကို ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက် မွေးမြူမှ သင့်လျော်မည်၊ ဤ အသပြာ တထောင်သည် ထိုသူငယ်၏ နို့ဖိုးဖြစ်စေ။

ဤကဲ့သို့ ပြောဆို၍ ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးသည် နေ့စဉ်ပင် နို့ဖိုးအနေဖြင့် အသပြာ တထောင်တထောင် ပေးစေလေ၏။ ထိုနောက် ထိုသူငယ်ကို အမည်မှည့်သောနေ့၌ တမြို့လုံး တခဲနက် အလုံအတပြောင်ပြောင် အရောင်တလက်လက် တောက်ပမှုကို အကြောင်းပြု၍ "ဇောတိကသတ္တိသား"ဟု အမည်မှည့်ကြလေကုန်၏။

ဇောတိကသူဌေးအိမ်ကို သိကြားဖန်ဆင်းပေးခြင်း

ထိုနောက် ဇောတိကသူဌေးသား အရွယ်ရောက်သောအခါ သူ့အတွက် နေအိမ်ဆောက်လုပ်ရန် မြေအပြင်ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းအပ်သည်ရှိသော် သိကြားမင်း၏ ပဏ္ဍုကမ္ဗလာ ကျောက်နေရာသည် ပူနွေးသောအခြင်းအရာကို ပြလေ၏။ သိကြားမင်းသည် "အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့(ပဏ္ဍုကမ္ဗလာပူနွေးမှု)ဖြစ်သနည်း" ဟု စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော် "ဇောတိကအတွက် အိမ်နေရာကို

ယူကြကုန်၏”ဟု သိ၍ “ဤဇောတိကကား ထိုလူတို့ဆောက်လုပ်အပ်သော အိမ်၌ နေရမည့်သူမဟုတ်၊ ငါသည်လည်း ထိုအရပ်သို့သွားမှ သင့်လျော်မည်” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် လက်သမားအသွင်ဖြင့် ထိုအရပ်သို့ သွားရောက်၍ “အမောင်တို့… အဘယ်အမှုပြုကြသနည်း” ဟု မေးလေ၏။ လူအများက “ဇောတိကသူဌေးသားအတွက် အိမ်နေရာကို ယူကြပါသည်” ဟု ပြန်ကြားပြောဆိုကြလေလျှင် သိကြားမင်းသည် “အမောင်တို့….ဖယ်ရှားကြလော့၊ ဤ ဇောတိကသူဌေးသည် အမောင်တို့ ဆောက်လုပ်အပ်သော အိမ်၌ နေရမည့်သူမဟုတ်ချေ” ဟု ပြောဆိုပြီးလျှင်(၁၆)တဆယ့် ခြောက်မင်းပယ် ကျယ်ဝန်းသော မြေအရပ်ကို စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ရှုလိုက်လေ၏။ ထိုမြေအရပ်သည် ထိုခဏမှာပင် ကသိုဏ်းဝန်းပမာ ညီညွတ်သောမြေအရပ် ဖြစ်၍ သွားလေ၏။ (၁)

သိကြားမင်းသည် တဖန် “ဤ အရပ်၌ မြေကို ဖောက်ခဲ့၍ ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော ဘုံခုနစ်ဆင့်(ခုနစ်ထပ်)ပြာသာဒ်ကြီး ထပေါ်စေသတည်း”ဟု ကြံစည်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ပြန်လေ၏၊ ထိုခဏမှာပင် ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိ(ခုနစ်ထပ်)ပြာသာဒ်ကြီး မြေကိုခဲ့၍ တက်ပေါ်လာလေ၏။ (၂)

သိကြားမင်းသည် တဖန်“ဤပြာသာဒ်ကြီးကိုဝန်း၍ ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော တံတိုင်းကြီး ခုနစ်ထပ်တို့ ထပေါ်ကြစေသတည်း” ဟု ကြံစည်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ပြန်လေ၏၊ ထိုခဏမှာပင် ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော တံတိုင်းကြီးခုနစ်ထပ်တို့ မြေကိုခဲ့၍ တက်ပေါ်လာလေကုန်၏။ (၃)

ထိုနောက် သိကြားမင်းသည် “တံတိုင်း ခုနစ်ထပ်တို့၏ အပိုင်းအခြား အကြားအကြား၌ ပဒေသာပင်တို့ ထပေါ်ကြစေသတည်း”ဟု ကြံစည်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ပြန်လေ၏၊ ထိုခဏမှာပင် ပဒေသာပင်တို့သည် သိကြားမင်းကြံစည်သည့်အတိုင်း ထပေါ်၍လာလေကုန်၏။ (၄)

ထိုနောက် တဖန် သိကြားမင်းသည် “ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိသည့် ပြာသာဒ်ကြီး၏ ထောင့်လေးထောင့်တို့၌ ရွှေအိုးကြီး လေးလုံးတို့

ထပေါ်ကြစေသတည်း” ဟု ကြံစည်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ပြန်လေ၏၊ အလုံးစုံသည် သိကြားမင်း ကြံစည်သည့်အတိုင်းပင် ဖြစ်လာလေ၏။ ။(အထူးအားဖြင့်–မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော် အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ရွှေအိုးကြီးလေးလုံးတို့၏ အဝံပမာဏာမှာ–တလုံးက တယူဇနာ, အခြားတလုံးက သုံးဂါဝုတ်, အခြားတလုံးက နှစ်ဂါဝုတ်, အခြားတလုံးက တဂါဝုတ် အဝပမာဏာရှိ၏၊ အောက်အဖိုမှာ မဟာပထဝီမြေကြီး အဆုံးရှိလေသည်။ ဇောတိကသူဌေးအတွက် ဖြစ်ပေါ်လာသော ရွှေအိုးကြီးလေးလုံးတို့၏ အဝပမာဏာကို အဋ္ဌကထာ(ရှေးအဋ္ဌကထာ)၌ အထူးမဖွင့်ပြအပ်ချေ၊ လေးလုံးတို့သည်ပင် မျက်နှာဝဖြတ်၍ထားအပ်သည့် ထန်းသီးပမာ ရတနာအပြည့်သာလျှင် ထပေါ်၍လာကြလေကုန်သည်၊ ဤကား အထူးတည်း)။ (၅)

ပြာသာဒ်ကြီး၏ ထောင့်လေးထောင့်တို၌ပင် ထန်းပင်ပျို ပင်စည်လုံးခန့် လုံးပတ်ပမာဏရှိကြသည့် ရွှေကြံပင်ကြီး လေးပင်တို့ ပေါက်၍လာကုန်၏၊ ထိုကြံပင်ကြီးတို့၏ အရွက်တို့မှာ မြရတနာဖြင့် ပြီးကုန်၍ ပင်စည်တို့မှာ ရွှေဖြင့်ပြီးကုန်၏။ ဤကြံပင်ကြီးတို့သည် ဇောတိကသူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကို ထင်ရှားပြသရန် ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်သတဲ့။ (၆)

တံခါးခုနစ်မုခ်တို၌ နတ်ဘီလူးစစ်မှူး ခုနစ်ဦးတို့ အစောင့်အရှောက်ကို ယူကြံလေသည် (=စောင့်ရှောက်ကြလေသည်)၊ (၁) ပဌမတံခါးမုခ်၌ ယမကောဋ္ဌိ-မည်သော နတ်ဘီလူးစစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြံအရံ နတ်ဘီလူး (၁၀၀၀) တထောင်နှင့် အတူတကွ စောင့်ရှောက်၏၊ (၂) ဒုတိယတံခါးမုခ်၌ ဥပပ္ပလ-မည်သော နတ်ဘီလူး စစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြံအရံ နတ်ဘီလူး (၂၀၀၀)နှစ်ထောင်တို့နှင့် အတူတကွ, (၃) တတိယတံခါးမုခ်၌ ဝဇိရ-မည်သော နတ်ဘီလူးစစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြံအရံ နတ်ဘီလူး (၃၀၀၀)သုံးထောင်တို့နှင့် အတူတကွ, (၄) စတုတ္ထတံခါးမုခ်၌ ဝဇိရဗာဟု-မည်သော နတ်ဘီလူးစစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြံအရံ နတ်ဘီလူး(၄၀၀၀)လေးထောင်တို့နှင့် အတူတကွ, (၅) ပဉ္စမ

တံခါးမုခ်၌ ကသကန္ဒ-မည်သော နတ်ဘီလူးစစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြံအရံ နတ်ဘီလူး (၅၀၀၀) ငါးထောင်တို့နှင့် အတူတကွ, (၆) ဆဋ္ဌတံခါးမုခ်၌ ကဋ္ဌထ္ထ-မည်သော နတ်ဘီလူး စစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြံအရံ နတ်ဘီလူး(၆၀၀၀)ခြောက်ထောင်တို့နှင့် အတူတကွ, (၇) သတ္တမတံခါးမုခ်၌ ဒိသာမုခ-မည်သော နတ်ဘီလူး စစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြံအရံ နတ်ဘီလူး(၇၀၀၀)ခုနစ်ထောင်တို့နှင့် အတူတကွ စောင့်ရှောက်နေလေ၏။

ယမကောဋ္ဌိ စ ဥပ္ပလော၊
ဝဇိရော ဝဇိရဟတ္ထကော။
ကသကန္ဒော ကဋ္ဌထ္ထော စ၊
ဒိသာမုခေါ စ သတ္တမော။
ဧတေ ဂဏ္ဍီသု အာရက္ခံ၊
ဧဝတိကဿ နိဝေသနေ။

(ပဋိဘာန်ဂါထာ)

ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးက သူဌေးထီးဖြူပို့သ၍ သူဌေးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း

"ဧဝတိကသူဌေးသားအတွက် ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိ (= ခုနစ်ထပ်ရှိ) ပြာသာဒ်ကြီး မြေမှ တက်ပေါ်လာသတဲ့၊ တံတိုင်းကြီး ခုနစ်ထပ်, တံခါးမုခ်ခုနစ်ရပ်တို့နှင့်တကွ ရွှေအိုးကြီးလေးလုံးတို့ မြေမှထပေါ်ကြကုန်သတဲ့" ဟူသောသတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည် ဧဝတိကထံသို့ သူဌေးထီးဖြူနှင့်တကွ အဆောင်အယောင် အခမ်းအနားများပို့သစေလေ၏။ ထိုသူဌေးသားသည် ထိုအချိန်မှစ၍ "ဧဝတိကသူဌေး" ဟု၍ အမည်ထင်ရှား ကျော်ကြားလာလေ၏။

"သတုလကာယိ" သူဌေးကတော် မြောက်ကျန်းသူကို နတ်တို့ယူဆောင်ပို့သခြင်း

ဧဝတိကသူဌေးနှင့်အတူတကွ ကုသိလကောင်းမှု ပြုခဲ့သော အမျိုးသမီးသည်ကား ထိုအချိန်ဝယ် ဥတ္တရကုရုကျွန်း၌ ဖြစ်ရှိနေ

လေသည်။ ဇောတိကသူဌေးသား သူဌေးဖြစ်လာသောအခါ ထို ကောင်းမှုပြုဖေါ် မြောက်ကျွန်းသူ "သတုလကာယိ" ကို နတ်တို့ သည် မြောက်ကျွန်းမှ ယူဆောင်ခဲ့ကြ၍ ဇောတိက၏ ခုနစ်ထပ် တိုက်ကြီး ကြက်သရေတိုက်ခန်း၌ ထိုင်နေကြစေလေကုန်၏။ သတုလကာယိသူဌေးကတော်သည် မြောက်ကျွန်းမှ လာသော အခါ ဆန်တစလယ်နှင့် မီးကျောက်သုံးလုံးတို့ကိုသာ ယူဆောင် ခဲ့လေသည်၊ ထိုသူဌေး ဇနီးမောင်နှံတို့အဖို့ရာ အသက်ထက်ဆုံး ထိုဆန်တစလယ်ဖြင့်ပင် ထမင်းဖြစ်ရှိလေသည်။ အကယ်၍ ထိုသူ များက ဆန်လှည်း အစီးတရာ (ထိုဆန်ထည့်သည့် ခွက်၌) ဖြည့် လောင်းကြစေကာမူ ထိုဆန်တစလယ်သည် တစလယ်သာလျှင် ဖြစ်၍တည်လေသည်။ (အံ့ဖွယ်ပါပေ)။

ထမင်းချက်လိုသောအခါ ဆန်တို့ကို ထမင်းအိုး၌ ထည့်၍ မီးကျောက်သုံးလုံးတို့၏ အပေါ်၌ တည်ထားလိုက်ရလေသည်၊ ကျောက်တို့သည် ထိုခဏမှာပင် အလုံတဖြောင်ဖြောင် တောက် လောင်လာ၍ ထမင်းကျက်လျှင်ကျက်ခြင်း မီးအလုံများ ငြိမ်းစဲ၍ သွားကြလေ၏၊ ထိုသို့ မီးငြိမ်းသောအမှတ်ဖြင့်ပင် ထမင်းကျက် သည်၏အဖြစ်ကို သိကြရကုန်၏။ ဟင်းလျာ-စသည် ချက်သော အခါ၌လည်း ဤနည်းအတူပင်တည်း။ ဤသို့လျှင် ထိုဇောတိက သူဌေး ဇနီးမောင်နှံတို့အဖို့ရာ မီးကျောက်တို့ဖြင့်သာလျှင် အစာ အာဟာရသည် ကျက်ရလေ၏၊ (ထင်းမီး-စသည်ဖြင့် မချက်ရ)။ မြကျောက်ရတနာအရောင်ဖြင့်သာလျှင် နေကြကုန်၏၊ သူတို့သည် မီးရောင် ဆီမီးရောင်ကို လုံးဝ မသိကြကုန်။

"ဇောတိကသူဌေးကြီး၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာကား ဤသို့စင် ခမ်းနားကြီးကျယ်လှသတဲ့" ဟူသော သတင်းစကားသည် ဇမ္ဗူ ဒီပကျွန်းအလုံး နှံ့၍သွားလေသည်။ လူများအပေါင်းသည် ယာဉ် စသည်တို့ကို က-စေ၍ ဇောတိကသူဌေး၏ စည်းစိမ်ကို ကြည့်ရှု ရန် ဥဒဟို လာရောက်ကြလေ၏။ ဇောတိကသူဌေးသည် လာတိုင်း လာတိုင်းသောသူတို့အား မြောက်ကျွန်းဆန်ဖြင့် မီးကျောက် ပေါ်ဝယ် ထမင်းအချက်ခိုင်း၍ ပေးလှူ ကျွေးမွေးစေလေ၏၊

"ပဒေသာပင်တို့မှ မောင်တို့, အမိတို့ အလိုရှိရာ အဝတ်အထည်, အဆင်တန်းဆာတို့ကို ဆွတ်ခူးယူကြကုန်လော့" ဟု တိုက်တွန်းစေခိုင်းသည့်ပြင် တဂါဝုတ်ရှိသော ရွှေအိုးကြီး၏ အဝကို ဖွင့်စေ၍ "မောင်တို့, အမိတို့ သုံးစွဲလောက်အောင် ရွှေငွေဥစ္စာများကို ယူ၍ သွားကြကုန်လော့" ဟူ၍လည်း တိုက်တွန်းစေခိုင်းလေ၏။ ဇမ္မူဒီပ်ကျွန်းဌိနေသူ လူအားလုံးတို့သည် ရွှေငွေဥစ္စာကို အလိုရှိသမျှ ယူငင်၍ ပြန်သွားကြသည်ရှိသော် ရွှေအိုးကြီးမှာ လက်တသစ်ခန့်မျှပင် ယုတ်လျော့မှုမရှိပဲ ပြည့်မြဲပြည့်၍နေလေ၏၊ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည် ထိုဇောတိကသူဌေး၏ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းကြီး ဒါယကာ အပရာဇိတသူကြွယ်ဖြစ်စဉ်က ဂန္ဓကုဋီပရိဝုဏ်အတွင်း သဲဖြူခင်း၍ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ရတနာခုနစ်ပါးတို့ကို ပုဆစ်ဒူးနစ်လုမျှ ကြဲဖြန့်၍ လှူဒါန်းခဲ့သော ကောင်းမှုကုသိုလ်၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်လေသည်။

ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး ဇောတိက၏ ပြာသာဒ်ကို လာရောက်ကြည့်ရှုခြင်း

ဤသို့ လူများအပေါင်း အဝတ်အထည်, အဆင်တန်းဆာ, ဥစ္စာရွှေငွေများကို အလိုရှိသမျှ ယူငင်သွားကြစဉ်အခါဝယ် ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးသည် ဇောတိက၏ ပြာသာဒ်ကို ကြည့်ရှုလိုသော်လည်း လူအများ လာနေဆဲဖြစ်၍ ကြည့်ရှုခွင့်ကို မရခဲ့ချေ၊ နောက်အဖို့ဝယ် အလိုရှိသမျှ ယူငင်ကြ၍ သွားကြပြီဖြစ်ရကား လာရောက်ယူငင်သူများ နည်းပါးလတ်သည်ရှိသော် ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးသည် ဇောတိက၏ ခမည်းတော် သူဌေးကြီးကို "သင့်သား၏ ပြာသာဒ်ကို ငါတို့ ကြည့်လိုကုန်၏"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ဖခင်သူဌေးကြီးသည် "ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး....".ဟု ဝန်ခံစကား ပြောကြားခဲ့၍ သားထံသို့ သွားရောက်ကာ "ချစ်သား.... ပြည့်ရှင်မင်းကြီးသည် သင်ချစ်သား၏ ပြာသာဒ်ကို ကြည့်ရှုတော်မူလိုသည်"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ သားဖြစ်သူ ဇောတိကသူဌေးကလည်း "ကောင်းပါပြီ ဖခင်....ပြည့်ရှင်မင်းကြီး ကွလာတော်မူပါစေ"ဟု လက်ခံစကား ပြောကြားလေ၏။

ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးသည် များစွာသောအခြံအရံဖြင့် ဇောတိက သူဌေး၏ ဘုံနန်းပြာသာဒ်သို့ သွားရောက်လေ၏။ ရှေးဦးစွာ သော တံခါးမုခ်၌ တံမြက်လှည်း၍ အမှိုက်စွန့်သွန်သော ကျွန်မ သည် မင်းကြီးအား မိမိလက်ကို ကမ်းလိုက်လေ၏၊ မင်းကြီးသည် "သူဌေးကတော်" ဟူသော အမှတ်ဖြင့် ရှက်နိုးရကား ထိုကျွန်မ၏ လက်ရုံး၌ မိမိလက်ကို မတင်ထားချေ၊ ဤနည်းအတူပင် ကြင်း သောတံခါးမုခ်တို့၌လည်း ကျွန်မတို့ကို "သူဌေးကတော်များ"ဟု မှတ်ထင်အောက်မေ့ရကား ထိုကျွန်မတို့၏ လက်ရုံး၌ မိမိလက်ကို မတင်ထားချေ။ (ဤသို့လျှင် ဇောတိက၏ ဘုံနန်းပြာသာဒ်၌ ကျွန်မများပင် သူဌေးကတော်တွေဟု ထင်မှားလောက်အောင် ခမ်းနားတင့်တယ်လှကုန်၏)။

ဇောတိကသူဌေးသည် လာရောက်၍ မင်းကြီးကို ခရီးဦးကြိုဆို ကာ ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီးလျှင် မင်းကြီးနောက်မှ လိုက်ပါလျက် "ရှေ့မှ ကွတော်မူကြပါ၊ အရှင်မင်းကြီး...."ဟု ပြောဆိုလေ၏။ မင်းကြီး၏အဖို့ရာ မြကျောက်ရတနာခင်း၍ ထားအပ်သော မြေသည် အသူတရာနက်သော ချောက်ကမ်းပါးကြီးကဲ့သို့ ဖြစ်၍ ထင်နေလေ၏။ မင်းကြီးသည် "ဤဇောတိကသူဌေးကား ငါ့ကို ဖမ်းယူရန် တွင်းကြီးကို တူးထားအပ်လေပြီ"ဟု အထင်လွဲကာ ခြေမချဝံ့ပဲရှိလေ၏။ ဇောတိကသူဌေးသည် "အရှင်မင်းကြီး.... ဤအရာသည် တွင်းမဟုတ်ပါ၊ ကျွန်တော်မျိုး၏ နောက်မှ လိုက် ပါတော်မူခဲ့ကြပါလော့"ဟု ပြောဆိုကာ မင်းကြီး၏ရှေ့မှ သွား လေ၏။ မင်းကြီးသည် ဇောတိကသူဌေး ရှေ့ကနင်း၍သွားသော အခါမှ မြရတနာမြေကို နင်း၍ အောက်အပြင်မှ အစပြုကာ ပြာသာဒ်ကို ကြည့်ရှုလျက် လှည့်လည်လေ၏။

(**အဇာတသတ်မင်းသားငယ်၏ အကြံ။**　　။ထိုအချိန်ဝယ် အဇာ-တသတ်မင်းသားကလေးသည် ခမည်းတော်၏ လက်ချောင်းကို ဆွဲကိုင် လိုက်ပါ လှည့်လည်ရင်းက "ဩ....ငါ၏ ဖခမည်းတော်သည် မသိဆိုးဝါး မိုက်ကန်းလှဘိတကား၊ ငါတို့အောက် ဇာတ်နိမ့်သည့် သူကြွယ်ဖြစ်သူက ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော ပြာသာဒ်ကြီး၌ နေထိုင်ပါလျက် ထို၌ ခမည်းတော်ကြီးသည် ဇကဆုင်မင်းစစ် ဖြစ်ပါလျက် သစ်သားဖြင့်

ပြီးသော နန်းအိမ်၌ နေဘိ၏၊ ယခုအခါ ငါသည် မင်းဖြစ်ခဲ့လျှင် ဤသူဌေးအား ဤရတနာပြာသာဒ်ကြီး၌ ဘယ်နည်းဖြင့်မျှ နေဖို့ရန် ခွင့်ပေးလိမ့်မည်မဟုတ်”ဟု ကြံစည်အောက်မေ့လေ၏)။

မင်းကြီး၏ အဖို့ရာမှာလည်း ပြာသာဒ်အထက်ထပ်မျှားသို့ တက်ရောက်စဉ်ပင် နံနက်ပွဲတော်စာ စားသုံးရန် အခါရောက်လာလေ၏။ မင်းကြီးသည် ဇောတိကသူဌေးကို “သူဌေးကြီး..... ငါတို့သည် နံနက်ပွဲတော်စာကို ဤမှာပင် စားကြကုန်အံ့” ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ဇောတိကသူဌေးကလည်း “သိပါသည် အရှင်မင်းကြီး....၊ အရှင်မင်းကြီး၏အတွက် နံနက်ပွဲတော်စာကို အသင့်စီမံအပ်ပြီးဖြစ်ပါသည်”ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

ထိုနောက် ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးသည် နှံသာရေအိုး (၁၆) တဆယ့်ခြောက်လုံးတို့ဖြင့် ရေချိုးပြီးလျှင် ဇောတိကသူဌေး၏ နေထိုင်ရာမင္ဂျုပ်အတွင်း ခင်းထားအပ်သော သူဌေး၏ထိုင်နေရာ ပလ္လင်၌ပင် ထိုင်နေလေ၏။ ထိုအခါ မင်းကြီးအား လက်ဆေးရေကို ပေးပြီးနောက် အဖိုးတသိန်းတန် ရွှေခွက်၌ ပျော့ပျောင်းသော (လက်ကော်ရ) နို့ဃနာထမင်းကို ခူးထည့်ပြီးလျှင် မင်းကြီး၏ရှေ့၌ ပဌမဦးစွာ လာရောက်ချထားကြလေ၏။ မင်းကြီးသည် “စားရမည့်ဘောဇဉ်”ဟူသော အမှတ်ဖြင့် စားဖို့ရန် ဟန်ပြင်လိုက်လေသည်။ ထိုအခါ ဇောတိကသူဌေးက “အရှင်မင်းကြီး.... ဤအရာသည်ကား စားသုံးရန် မဟုတ်သေးပါ၊ ဤအရာသည်ကား အင်္ဂေကောင်းကောင်း ပေးဖို့ရန် စီမံအပ်သည့် ပျော့ပျောင်းသော (လက်ကော်ရ) နို့ဃနာထမင်းသာ ဖြစ်ပါသေးသည်”ဟု ပြောဆိုပြီးမှ ဇောတိကသူဌေး၏ တပည့်မျှားသည် အခြားအဖိုးတသိန်းတန် ရွှေခွက်တခွက်၌ မြောက်ကျွန်းဆန်ဖြင့် ချက်အပ်သည့် ထမင်းကို ခူးကြ၍ ရှေး (နို့ဃနာ) ရွှေခွက်၏ အပေါ်၌ တင်ထားလာကြလေကုန်၏။ (ထိုသို့ ပြုလုပ်မှသာ အောက်နို့ဃနာရွှေခွက်မှ အင်္ဂေမပြတ်ဟပ်သဖြင့် အထက်ရွှေခွက်၌တည်သော မြောက်ကျွန်းဆန်ထမင်းမှာ အစ, အဆုံး ပူနွေးလျက် စားသုံး၍ ချမ်းသာမှု ဖြစ်သတဲ့)။

မင်းကြီးသည် အလွန်ချီမြှောက်အရသာရှိသော မြောက်ကျွန်းဆန်ထမင်းကို စားသုံးရလေသော် (အလွန်စား၍ကောင်းသဖြင့်) အတိုင်းအရှည်ကို မသိနိုင်ပဲ ရှိလေ၏။ ထိုအခါ မင်းကြီးကို ဇောတိကသူဌေးသည် ရှိခိုး၍ လက်အုပ်ချီပြီးလျှင် "သင့်တော်လောက်ပါပြီ အရှင်မင်းကြီး....၊ ဤမျှသာလျှင် ဖြစ်စေချင်(စားသုံးစေချင်)ပါသည်၊ ဤထက် ပိုလွန်သွားလျှင် အစာကြေနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ" ဟု လျှောက်ထားလေ၏၊ ဗိဇ္ဇိသာရမင်းကြီးက "ဘယ့်နယ်လဲ သူဌေးကြီး....မိမိ၏ ထမင်းကိုအလေးပြု၍ (=ဂုဏ်တင်၍)ပြောဆိုသလော" ဟု ဆိုလေလျှင် ဇောတိကသူဌေးသည် "အရှင်မင်းကြီး....ဤသို့ မိမိ၏ထမင်းကို အလေးပြု၍ ပြောခြင်း (=ဂုဏ်တင်၍ပြောခြင်း) အလျှင်းပင် မဟုတ်ပါ၊ မှန်ပါသည်—အရှင်မင်းကြီးတို့၏ စစ်သည်ဗိုလ်ပါ အားလုံးအတွက်လည်း ဤမြောက်ကျွန်းဆန် ထမင်းနှင့် ကျောက်ချက်ဟင်းပင် ဖြစ်ပါသည်၊ စင်စစ်သော်ကား အကျွန်ုပ်သည် အရှိန်အစော်မဲ့ (သတင်းမကောင်းဖြစ်) မည်မှ ကြောက်လန့်ပါ၏"ဟု ပြန်ကြား လျှောက်ထားလေ၏၊ "အဘယ် အကြောင်းကြောင့်နည်း"ဟု မင်းကြီးက မေးလေလျှင် ဇောတိကသူဌေးသည် "အကယ်၍များ အရှင်မင်းကြီး၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ (အစာက သြဇာများလွှမ်းသောကြောင့်) လေးလံပျင်းတွဲ့မှု အနည်းငယ်မျှ ဖြစ်ရှိခဲ့ပါလျှင် 'မင်းကြီးသည် ယမန်နေ့က ဇောတိကသူဌေးအိမ်၌ ထမင်းပွဲတော်စာ စားသုံးခဲ့လေသည်၊ ဇောတိကသူဌေးက တစုံတရာ ပြုလုပ်လိုက်သည် ဖြစ်လိမ့်မည်'ဟု အထင်မှား အမြင်မှား လူအများ အပြစ်တင်စကား ပြောကြားကြမည်မှ ကြောက်လန့်ပါသည် အရှင်မင်းကြီး...."ဟု ပြန်လည်ဖြေကြား လျှောက်ထားလေ၏၊ ထိုအခါ ဤမှ မင်းကြီးသည် "ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထမင်းပွဲကို သိမ်းလော့၊ ရေကြည်တော်ကို ဆက်သလော့" ဟု အမိန့်ပေးလေသည်၊ မင်းကြီး ပွဲတော်စာတည်ပြီးသော အဆုံး၌ အလုံးစုံသော မင်း၏ အခြေအရံ ဗိုလ်ပါပရိသတ်သည် ထိုမြောက်ကျွန်းဆန်ထမင်းကိုပင် စားသုံးကြလေ၏။

မင်းကြီးထံ သတုလကာယိသူဌေးကတော် အခစားဝင်ခြင်း

ထိုနောက် ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးသည် ကျန်းမာ, ချမ်းသာကြောင်း စကားနှီးနော ပြောဆိုနေထိုင်ရင်းက ဇောတိကသူဌေးကြီးနှင့် စကားစပ်ရာ မေး, ဖြေကြသည်မှာ—

(မင်းကြီး) သူဌေးကြီး....ဤအိမ်၌ သူဌေးကတော် မရှိဘူးလော။

(ဇောတိက) ရှိပါသည် အရှင်မင်းကြီး....။

(မင်းကြီး) ယခု သူဌေးကတော် အဘယ်မှာ နေသနည်း။

(ဇောတိက) ကြက်သရေတိုက်ခန်း၌ ထိုင်နေပါသည်၊ မင်းကြီး လာရောက်ကြောင်းကို မသိ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ။ (မှန်၏—မင်းကြီး အခြေအရံပရိသတ်နှင့်တကွ အစောကြီးကပင် လာရောက်သော်လည်း သူဌေးကတော် သတုလကာယိကား မင်းကြီးလာရောက်သည်ကို အမှန်ပင် မသိပါချေ)။

ထိုနောင်မှ ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် "မင်းကြီးသည် ငါ၏ ဇနီး သူဌေးကတော်ကို တွေ့မြင်တော်မူလို၏"ဟု ဆင်ခြင်မိ၍ သူဌေးကတော်ထံသို့ သွားပြီးလျှင် "မင်းကြီး ငါတို့အိမ်သို့ ကြွရောက်တော်မူလာသည်၊ သင့်အဖို့ရာ မင်းကြီးကို ဖူးတွေ့ရန် မသင့်လျော်ဘူးလော"ဟု မေးမြန်းလေ၏၊ သတုလကာယိသည် ကြက်သရေတိုက်ခန်းဝယ် လျောင်းစက်ရင်းက "အရှင်....ဤမင်းဆိုသော သူသည် အဘယ်သို့သောသူ ဖြစ်သနည်း"ဟု မေး၍ ဇောတိကသူဌေးက "မင်းဆိုသည်မှာ ငါတို့၏အပေါ်၌ အစိုးရသောသူ ဖြစ်သည်"ဟု ပြောဆိုလေလျှင် သတုလကာယိသည် မနှစ်သက်ကြောင်း ထင်ရှားစွာ ထုတ်ဖော် ပြောကြားလိုရကား "ငါတို့သည် ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်ခဲ့လေကုန်ပြီတကား၊ ယင်းငါတို့အပေါ်၌ အစိုးရသောသူ ဟူ၍လည်း ရှိရတုံဘိသေး၏၊ ငါတို့သည် သဒ္ဓါတရားအတုဖြင့် ကုသိုလ်

ကောင်းမှုတို့ကို ပြုခဲ့မိကြ၍ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ကုံတံကြွယ်ဝခြင်းသို့ ရောက်ကြပါသော်လည်း သူတပါး၏ စိုးမိုးပိုင်သရာနေရာ၌ လူဖြစ်၍လာကြရကုန်၏၊ ကေန်ပင် ငါတို့သည် ကံ, ကံ၏အကျိုးကို မယုံကြည်ကြပဲ အလှူဒါန ပေးကမ်းခဲ့ကြသည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ ဤသို့ သူတပါးစိုးမိုးပိုင်သရာနေရာ၌ လူဖြစ်လာရခြင်းသည် ထိုသို့သဒ္ဓါတရားမရှိပဲ ဝတ်ကြေဝတ်ကုန် လှူဒါန်းခဲ့သည့် ကောင်းမှု၏ အကျိုးတည်း"ဟု ညည်းတွားပြောဆိုပြီးလျှင် "အရှင်....ယခုကျွန်တော်မ အဘယ်အမှုကို ပြုရမည်နည်း"ဟု မေးမြန်းလေ၏၊ ထိုအခါဇောတိကသူဌေးကြီးက"ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းကို ယူဆောင်ကာ လာရောက်၍ မင်းကြီးကို ယပ်လေခပ်ပေးလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။

ထိုသို့ ဇောတိကသူဌေး၏ ပြောဆိုစေခိုင်းချက်အရ သတုလ-ကာယီသူဌေးကတော်သည် ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းကို ယူဆောင်ကာ လာလတ်၍ မင်းကြီးကို ယပ်လေခပ်ပေးနေစဉ် မင်းကြီး၏ဦးရစ် (ခေါင်းပေါင်းတော်)မှ အနုံကို ယူဆောင်လာသော လေသည် သူဌေးကတော်၏ မျက်လုံးနှစ်ဖက်တို့ကို တိုက်ခတ်လေ၏၊ ထိုအခါ သူဌေးကတော်၏မျက်လုံးတို့မှ မျက်ရည်အယဉ်တို့သည် သွင်သွင်ဖြစ်ပွါး စီးကျလာလေကုန်၏၊ တိုအခြင်းအရာကို မြင်ရ၍ မင်းကြီးသည် ဇောတိကသူဌေးကြီးကို "သူဌေးကြီး....မာတုဂါမ မင်းမိန်းမမည်သည်မှာ ဤဏ်ပညာ နည်းပါးလှ၏၊ 'မင်းကြီးသည် ငါ့အရှင်၏ စည်းစိမ်ကို သိမ်းယူလေရာ၏'ဟု အောက်မေ့ကာ မင်းဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူမည်မှ ကြောက်ရွံ့ရှာသောကြောင့် ငိုကြွေးနေသည် ထင်ပါ၏၊ ထိုသင့်သူဌေးကတော်ကို 'ငါ့အဖိုရာသင်၏ စည်းစိမ်ဖြင့် အလိုမရှိ'ဟု ပြောပြကာ နှစ်သိမ့်စေပါလော့ = သက်သာရာရစေပါလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။

ဇောတိကသူဌေးက ဗိုမ္မိသာရမင်းကြီးအား သခွါးငဆစ်သီးခန့်ရှိ ကျောက်မျက်ရတနာကြီး ပေးလိုက်ခြင်း

ထိုအခါ ဇောတိကသူဌေးက "အရှင်မင်းကြီး....၌သူဌေးကတော်သည် မငိုပါ"ဟု ဆိုလေလျှင် မင်းကြီးက "မငိုလျှင် ယခု

မျက်ရည် တတွေတွေကျနေသည်ကား အဘယ့်ကြောင့်နည်း”ဟု မေးသဖြင့် သူဌေးကြီးသည် “အရှင်မင်းကြီးတို့၏ ဦးရစ်(ခေါင်း ပေါင်းတော်) ရနံ့ကြောင့် ဤသူဌေးကတော်မှာ မျက်ရည်များ ဖြစ်ပွါးခဲ့ကြပါသည်၊ မှန်ပါသည်—ဤသူဌေးကတော်ကား ဆီမီး အရောင်, ပကတိ မီးအရောင်များကို မကြည့်ရဲပဲ ကျောက်မျက် ရတနာအရောင်ဖြင့်သာလျှင် စားသောက်, နေထိုင်, အိပ်စက်သူ ဖြစ်ပါသည်၊ အရှင်မင်းကြီးသည်ကား ဆီမီးအရောင်ဖြင့် နေထိုင် သည် ဖြစ်တော်မူပါလိမ့်မည်”ဟု ရှင်းလင်းလျှောက်ထားလေ၏၊ မင်းကြီးက “အိမ်း....ဟုတ်ပေသည် သူဌေး....”ဟု ဆိုလေလျှင် ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် “အရှင်မင်းကြီး....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ယနေ့ မှစ၍ ကျောက်မျက်ရတနာ အရောင်ဖြင့်သာ နေတော်မူကြပါ”ဟု လျှောက်ထား၍ သခွါးငဆစ်သီး (= ကဆစ်သီးလုံးကြီး)ခန့် ပမာဏရှိသည့် အဖိုးအနှုံထိုက်တန်သော ကျောက်မျက်ရတနာ ကြီးကို ဆက်သလိုက်လေ၏၊ ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးသည် ဇောတိက သူဌေးကြီး၏ ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိ (= ခုနစ်ထပ်ရှိ) ပြာသာဒ်ကြီးကို စေ့စေ့စပ်စပ် ကြည့်ရှုပြီးလျှင် “ဇောတိကသူဌေး၏ စည်းစိမ်ကား ကြီးကျယ်ခမ်းနားလှပါဘိ၏”ဟု ချီးမွမ်းစကား ပြောကြားကာ ရွှေနန်းတော်သို့ ပြန်သွားလေ၏။

အဇာတသတ်မင်း၏ မတရားအပြုအမူကြောင့်
ဇောတိကသူဌေးကြီး သံဝေဂရ၍ ရဟန်းပြု, ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

နောက်တချိန်ဝယ် အဇာတသတ်မင်းသားသည် ဒေဝဒတ် တည်းဟူသော မိတ်မကောင်း(= ပါပမိတ်)နှင့် ပေါင်းမိသော ကြောင့် ခမည်းတော် ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးကို ရှာမီးကျိုးတို့ဖြင့် ကင်ကာ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ပြီးနောက် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိ လတ်သော် “ဇောတိကသူဌေး၏ ပြာသာဒ်ကြီးကို တိုက်ခိုက် သိမ်းယူမည်”ဟူသော အကြံဖြင့် စစ်ကြီးဆင်ကာ ထွက်လာ လတ်၍ ဇောတိကသူဌေး၏ ပြာသာဒ်ကြီး အရံအကာ ကျောက် မျက်ရတနာတံတိုင်း၌ အခြံအရံစစ်တပ်ကြီးနှင့်တကွသော မိမိ အရိပ်ကို မြင်လေလျှင် “ဇောတိကသူဌေးသည် စစ်ကြီးဆင်လျက်

ဗိုလ်ပါကို ခေါ်ဆောင်ကာ ငါ့ကို တိုက်ခိုက်ရန် ထွက်လာလေ ပြီ”ဟု အောက်မေ့၍ တံတိုင်းအနီးသို့ပင် မချဉ်းကပ်ဝံ့ပဲ ရှိလေ၏။

ဇောတိကသူဌေးကြီးသည်လည်း ထိုနေ့၌ ဥပုသ်စောင့်သုံး ဆောက်တည်ကာ စောစောစီးစီးကပင် နံနက်စာကို စားပြီးလျှင် ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်အထံတော်၌ တရားတော်ကို နာယူကာ ချမ်းသာစွာ ထိုင်နေလျက်ရှိ၏။

“ဝိသမလောဘ၊ ပြဿမ်းပြဿမ်းထ၍၊ အန္ဓကြွဲကြမ်း၊ လူသေဉ့သွမ်းတို့၊ ညှိုးနွမ်းဒုက္ခ၊ ရောက်သမျှပင်၊ ဓမ္မကိန်းပျော်၊ သူ့, သူတော်ကား၊ စိတ်သော်ရှင်မွေ့၊ကိုယ်ချမ်းမြေ့၏”။　　။ဓမ္မပဒေသ။

ထိုသို့ အဇာတသတ်မင်း စစ်ကြီးဆင်၍ လာရောက်သော အခါ ဇောတိကသူဌေး၏ နန်းပြာသာဒ် ပဌမတံခါးမုခ်၌ အစောင့်ယူနေသော ယမကောဋိနတ်ဘီလူးသည် “သင်ဘယ် ပြေးနှင်ဦးမည်နည်း”ဟု ခြိမ်းချောက်ဟစ်ကြွေးကာ အခြီအရံနှင့် တကွသော အဇာတသတ်မင်းကို တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီးလျက် စစ်ကြီး ပျက်စေကာ တူရူအရပ်, အထောင့်အရပ် နှံစပ်အောင် လိုက်လေ တော့၏၊ ထိုအခါ အဇာတသတ်မင်းသည် စစ်ကြီးပျက်ရုံး၍ ဦးတည်မိရာ ကျောင်းတော်သို့သာ ပြေးသွားလေ၏။

ထိုအခါ အဇာတသတ်မင်းကို ဇောတိကသူဌေးကြီး မြင်လေ လျှင် “အရှင်မင်းကြီး....အကြောင်းအသို့ရှိသနည်း”ဟု ပြောဆိုကာ ထိုင်နေရာမှထ၍ ရပ်တည်လာလေ၏၊ အဇာတသတ်မင်းက “သူဌေး....သင်သည် သင့်လူများကို ‘ငါနှင့် စစ်ထိုးရစ်ကြ’ဟု စေခိုင်းမှာတမ်းပြီး ဤကျောင်းတော်သို့ လာရောက်ကာ တရား နာသကဲ့သို့ အဘယ့်ကြောင့် နေထိုင်ဘိသနည်း”ဟု ရန်တွေ့စကား ပြောကြားလေလျှင် ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် “သြ....အရှင်မင်း ကြီးသည် ကျွန်ုပ်၏အိမ်ကို သိမ်းယူရန် သွားရောက်တော်မူခဲ့ပါ သလော”ဟု မေးလေ၏၊ အဇာတသတ်မင်းက “အိမ်း....ငါသွား ရောက်ခဲ့သည်”ဟု ဒေါသသံပါပါဖြင့် ပြောကြားလေလျှင် ဇော-တိက သူဌေးကြီးသည် “အရှင်မင်းကြီး....ကျွန်ုပ်က အလိုမရှိ (==သဘောမတူ)လျှင် ကျွန်ုပ်၏အိမ်ကို (အရှင်မင်းကြီး တဦး

တည်းမဆိုထားဘိ) မင်းပေါင်းအထောင်သော်မှလည်း သိမ်းယူခြင်းငှါ မတတ်နိုင်”ဟု တည်ငြိမ်ရဲရင့်စွာ ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။

ထိုအခါ အဇာတသတ်မင်းသည် “သင်သည် မင်းဖြစ်လိမ့်မည်လော=မင်းက မင်းဖြစ်မည်လူမို့လို့လား”ဟု ပြောဆိုကာ ဒေါသအမျက် ခြောင်းခြောင်း ထွက်လာလေ၏။ ဇောတိကသူဌေးကြီးက တည်ငြိမ်စွာပင် “ကျွန်ုပ်ကား မင်းမဟုတ်ပါ။ သို့သော်လည်း ကျွန်ုပ်၏ဥစ္စာကို မြတ်ဆာချည်မျှင် တပင်ကိုမျှ ကျွန်ုပ်က အလိုမရှိ (=သဘောမတူ) လျှင် မင်းများ, ခိုးသူများ သိမ်းပိုက်, တိုက်ယူခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပါ”ဟု ဆိုလေလျှင် အဇာတသတ်မင်းသည် “ငါက သင်သဘောတူမှ သင့်ပစ္စည်းကို ယူရမှာတဲ့လား=ငါသည် မင်းဖြစ်သောကြောင့် သင့်ပစ္စည်းကို သင်အလိုမတူစေကာမူ ယူနိုင်သည်”ဟု မင်းမာန်တက်ကာ ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ဇောတိကသူဌေးကြီးကလည်း “အရှင်မင်းကြီး....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် (လက်ဖမိုးနှစ်ဖက်ကို ဆန့်တန်းကာ) အကျွန်ုပ်၏ လက်ဆယ်ချောင်းတို့၌ ဤလက်စွပ်ကွင်း (၂၀) နှစ်ဆယ်တို့ ရှိကြပါသည်၊ ဤလက်စွပ်ကွင်းများကို ကျွန်ုပ်သည် အရှင်မင်းကြီးအား မပေး၊ အကယ်၍ စွမ်းနိုင်ကြပါမူ ဖြုတ်ယူကြကုန်လော့”ဟု ရဲရင့်စွာ ပြောဆိုလေ၏။

အဇာတသတ်မင်းကား မြေ၌ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍ ခုန်လိုက်လျှင် တဆယ့်ရှစ်တောင် အမြင့်အရပ်သို့ တက်၏၊ ရပ်တည်၍ ခုန်လိုက်လျှင် အတောင်ရှစ်ဆယ် အမြင့်အရပ်သို့ တက်၏။ ဤသို့စင်အားကောင်းသူဖြစ်လင့်ကစား ဇောတိကသူဌေး၏ လက်မှ လက်စွပ်များကို ဗယ်မှ, ညာမှ အပြန်ပြန်လှည့်လည်၍ ဆွဲတ်ယူပါသော်လည်း ရာဇဂြိုဟ်သားပျက်၍ လက်စွပ်တကွင်းကိုမျှပင် ရအောင်မဖြုတ်ယူနိုင်ချေ။ ထိုအခါ ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် “အရှင်မင်းကြီး....အလိုတော်ရှိလျှင် ဝတ်လဲတော်ကို ဖြန့်၍ ခံတော်မူလော့”ဟု ပြောဆိုကာ လက်ချောင်းများကို ဖြောင့်တန်းအောင် ပြုလိုက်လေ၏=လက်ချောင်းများကို ဖြောင့်ဖြောင့် အောက်သို့ စိုက်ချလိုက်လေ၏။ ထိုခဏ၌ လက်စွပ်ကွင်း နှစ်ဆယ်တို့သည်

အလွယ်နှင့် ထွက်ကျလာလေကုန်၏။ ထိုနောက် အဇာတသတ်မင်းကို ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် "မင်းကြီး....ဤသို့ (မင်းကြီးမျက်မြင်အတိုင်း) ပင် ကျွန်ုပ်၏ဥစ္စာကို ကျွန်ုပ်က အလိုမရှိ (= သဘောမတူ) လျှင် သိမ်းယူခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပါ" ဟု ပြောဆို၍ အဇာတသတ်မင်း၏ ရိုင်းပြသော အပြုအမူများကြောင့် သံဝေဂကြီးစွာ ဖြစ်ရှိပြီးလျှင် "အရှင်မင်းကြီး.... အကျွန်ုပ်အား ရှင်ရဟန်းပြုလုပ်ရန် ခွင့်ပြုပါလော့" ဟု ပြောဆိုလေ၏။

အဇာတသတ်မင်းသည်လည်း "ဤဇောတိကသူဌေး ရဟန်းပြုလျှင် ငါသည် သူ၏ပြာသာဒ်ကို အလွယ်တကူ သိမ်းယူနိုင်လိမ့်မည်"ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ တခွန်းတည်းသော တောင်းပန်စကားဖြင့်ပင် "သင် ရဟန်းပြုလိုမူ ပြုလော့"ဟု အလွယ်ပင် ပြောဆိုလိုက်လေ၏။ ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် သံဝေဂကြီးစွာ ဖြစ်ရှိ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်၌ ရဟန်းပြုပြီးသော် မကြာမီပင် ရဟန်းတရား ပွါးများအားထုတ်သဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကာ ဇောတိကမထေရ်ဟု အမည်ထင်ရှား ဖြစ်ပွါးလေတော့၏။ ဇောတိကမထေရ် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သောခဏမှာပင် ဘုံနန်းပြာသာဒ်-အစရှိသော စည်းစိမ်ဥဿုံ အလုံးစုံသည် ဇပျောက်ခြင်းမလှ ပျောက်ကွယ်၍ သွားကြလေ၏။ ဇောတိကသူဌေး၏ သတုလကာယီအမည်ရှိသော ထိုသူဌေးကတော်ကိုလည်း နတ်တို့သည် ဥတ္တရကုရုကျွန်းသို့သာလျှင် တဖန်ပြန်၍ ပို့ဆောင်ကြလေကုန်၏။

တနေ့သ၌ ရဟန်းတို့သည် ဇောတိကမထေရ်ကို "ငါ့ရှင် ဇောတိက....သင့်အဖို့ရာ ထိုပြာသာဒ်ကြီး၌ငင်း, သတုလကာယီသူဌေးဂ်တော်၌ငင်း တွယ်တာတပ်မက်မှု တဏှာလောဘ ရှိသေးသလော"ဟု မေးကြ၍ ဇောတိကမထေရ်က "မရှိတော့ပါ ငါ့ရှင်တို့...."ဟု ဖြေကြားလေလျှင် ရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားအား "မြတ်စွာဘုရား....ဤဇောတိကရဟန်းသည် မဟုတ်မမှန် ပြောကြား၍ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဖြေကြား ဝန်ခံဘိ၏" ဟု လျှောက်ထားကြလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်

"ရဟန်းတို့.....ငါ့သားတော် ဇောတိကရဟန္တာ၏ စိတ်အစဉ် ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ထိုဘုံနန်းပြာသာဒ်စည်းစိမ်နှင့် သူဌေးကတော် အပေါ်၌ တပ်မက်မှုတဏှာလောဘ မရှိကေန် စင်စစ်မှန်၏"ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဤဆိုလတ္တံ့သော တရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏—

ယောဓ တဏှံ ပဟန္ဒ္ဓာန၊ အနာဂါရော ပရိဗ္ဗဇေ။
တဏှာဘဝပရိက္ခီနံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အိုချစ်သားတို့....။ယော= အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ ဇဓ = ပစ္စုပ္ပန္နဲ့ ဤလောက၌။ တဏှံ = ခြောက်ဒွါရဝယ် မိုက်မှယ်ဖြစ်ပွါး တဏှာ တရားကို။ ပဟန္ဒ္ဓာန = သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် ပယ်လှန်ဖြတ်တောက်၍။ အနာဂါရော = အိမ်ရာ၌ နေခြင်းကို အလျှင်းပင် အလိုမရှိတော့ပဲ။ ပရိဗ္ဗဇေ=ရဟန်းဘောင်ရောက် ထွက်မြောက်ခဲ့ပေ၏။ တဏှာဘဝပရိက္ခီဏံ = တဏှာခြောက်သင်း ဘဝသုံးခင်းတို့ အကြွင်းမဲ့ကုန်ခန်းပြီးသော။ တံ-တာဒိသံ = ထိုသို့ ရှုအပ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကို။ အဟံ = လူသုံးပါးတို့ဆရာ ဘုရားငါသည်။ ဗြာဟ္မဏံ = ထိုထိုပါပ မကောင်းမှုဟူသမျှကို အံ့ပယ်ပြီးပြီး ပယ်စွန့်ပြီး၍ ဘုန်းမီးလှုံပ ဗြာဟ္မဏခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်ဟူ၍။ ဗြူမိ = ချီးမွမ်းနှုတ်ဖျား ဟောကြားပေ၏—

ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ များစွာသောသူတို့ သောတာပတ္တိဖိုလ်အစရှိသည်တို့သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။

ဤကား ဇောတိကသူဌေး အကြောင်းတည်း။

---

(၂) မေဏ္ဍကသူဌေးအကြောင်း

သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤမေဏ္ဍကသူဌေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် လွန်ခဲ့သော ကိုးဆယ့်တကမ္ဘာထက်ဝယ် ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားရှင်

လက်ထက်တော်အခါ၌ (ဇောတိကသူဌေးအလောင်း) အပရာဇိတသူကြွယ်၏ တူ (နှမသား) ဦးလေးနှင့်အမည်တူ အပရာဇိတ-အမည်ရှိသူ ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ထိုနောက် ထိုတူဖြစ်သူ အပရာဇိတသူကြွယ်၏ ဦးလေးဖြစ်သူ အပရာဇိတသူကြွယ်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကို စတင် ဆောက်လုပ်လေ၏။

တူဖြစ်သူ အပရာဇိတသူကြွယ်သည် ဦးလေး အပရာဇိတသူကြွယ်ထံသို့ သွားရောက်၍ "ဦးလေး····ကျွန်ုပ်တို့ တူ, ဝရီးနှစ်ယောက် အတူတကွပင် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော် ဆောက်လုပ်ကြပါကုန်စို့"ဟု ခွင့်ပန် တိုင်ပင်စကား ပြောကြား၍ ဦးလေးဖြစ်သူက "ငါသည် အခြားသူတို့နှင့် မဆက်ဆံအောင်ပြု၍ တဦးတည်းသာ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကို ဆောက်လုပ်ပေအံ့"ဟု မြစ်ပယ်စကား ပြောကြားသောအခါ၌ တူဖြစ်သူသည် " ဤနေရာ၌ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော် ဆောက်လုပ်လျှင် ဤကျောင်းရှေ့ ဥပစာနေရာ၌ ညွှန်ခံဆင်ဝင် ခန်းမဆောင်ကို ရမှသင့်တော်မည်" ဟု ဆင်ခြင်ကြံစည်၍ တောမှ သစ်အဆောက်အဦများကို တိုက်ဆောင်ခဲ့စေပြီးလျှင် ရွှေစျယ်သော တိုင်တလုံး, ငွေစျယ်သော တိုင်တလုံး, ပတ္တမြားစီစျယ်သော တိုင်တလုံး, ရတနာခုနစ်ပါးစီစျယ်သော တိုင်တလုံး = ဤသို့ စသည်ဖြင့် ထုပ်, လျှောက်, ဒိုင်း, မြား, တံခါးရွက်, လေသာပြူတင်း, အခြင်, ရနယ်, အမိုးအုတ်များကိုပါ အလုံးစုံတို့ကိုပင် ရွှေ, ငွေ-စသည် ချယ်စီအပ်သည်ချည်း ပြုလုပ်စေ၍ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်၏ ရွှေမျက်နှာစာနေရာ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် ဆင်ဝင်ညွှန်ခံခန်းမဆောင်ကို ဆောက်လုပ်စေလေ၏။

ထိုခန်းမဆောင်၏ အထက်၌ တခဲနက် ရွှေနီဖလံဖြင့်ပြီးသော အမိုးအုတ်များ သန္ဓာကျောက်ဖြင့်ပြီးသော အထွတ်ထုပ်ကာများကို တပ်ဆင်၍ ထားလေ၏။ ဆင်ဝင်ညွှန်ခံခန်းမဆောင်အလယ်၌ ရတနာမဏ္ဍပ် (=တရားမဏ္ဍပ်) ကို ထိုးပြီးလျှင် ဓမ္မာသနပလ္လင်ကို ခင်းထားစေလေသည်။ ထိုဓမ္မာသနပလ္လင်၏ ပုံပန်းမှာ-အခြေ

လေးခုတို့နှင့် အပေါင် (ဘော၈င်) လေးခုတို့သည် တခဲနက်ရွှေနိ ဖလံဖြင့်ပြီးကုန်၏ (၁)၊ ရွှေဆိတ်ရုပ် လေးရုပ်တို့ကို သွန်းလုပ် စေပြီးလျှင် ပလ္လင်အခြေလေးခုတို့၏ အောက်ကခံထားစေ၏(၂)၊ အခြားရွှေဆိတ်ရုပ် နှစ်ရုပ်တို့ကို သွန်းလုပ်စေပြီးလျှင် ခြေတင် အင်းပျဉ် = ခြေတင်ခုံ၏အောက်က ခံထားစေ၏ (၃)၊ အခြား ရွှေဆိတ်ရုပ် ခြောက်ရုပ်တို့ကို သွန်းလုပ်စေပြီးလျှင် တရားမင်္ဂျာပ် ကို ဝန်းရံလျက် ထားစေလေ၏ (၄)၊ တရားဟောရာ နေရာထိုင် ကို ရှေးဦးစွာ ချည်ကြိုးငယ်တို့ဖြင့် ရက်စေပြီးနောက် အလယ်၌ ရွှေနန်းချည်ကြိုးများ ထပ်၍လိုက်စေပြီးလျှင် အထက်၌ပုလဲကြိုးများ ဖြင့် ထပ်၍ ရက်စေလေသည် (၅)၊ ထိုဓမ္မာသနပလ္လင်၏ နောက်ခံ မှိရာ တံကဲပျဉ်မှာ စန္ဒကူးနှံသာသားဖြင့် ပြီးလေသည် (၆)။

၌သို့ ဆင်ဝင်ညှော်ခံ ခန်းမဆောင်ကို ဆောက်လုပ်ပြီး ပြေလတ်၍ ဆင်ဝင်ခန်းမဆောင် ရေစက်ချပွဲ ကျင်းပဆင်ယင် လတ်သည်ရှိသော် ရဟန်းတော်ပေါင်း (၆၀၀၀၀၀၀) ခြောက် သန်း ရှစ်သိန်းတို့နှင့် အတူတကွ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပင့် ဖိတ်၍ လေးလတ္ထိုပတ်လုံး အလှူဒါနကို နွေစဉ်ရက်ဆက် ပေးလှူ ပြီး နောက်ဆုံးနွေ၌ တိစီဝရိက်=သင်္ကန်းသုံးထည်စီ လှူဒါန်း ဆက်ကပ်လေသည်။ ထိုအလှူပွဲ၌ အငယ်ဆုံး သံဃာ(သင်္ဃနော) အား လှူဒါန်းသော သင်္ကန်းသည်ပင် အဖိုး တသိန်း (သိဟိုဠ်မူ အလို အဖိုးတထောင်)ထိုက်တန်လေသည်။

ဗာရာဏသီ သူဌေးကြီးဘဝ

၌သို့လျှင် မေဏ္ဍကသူဌေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ဝိပဿီမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခဲ့၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက် စားခဲ့ရလျက် ၌ဘဒ္ဒကမ္ပာသို့ ရောက်သောအခါ ဗာရာဏသီ ပြည်ဝယ် မဟာဘောဂသူဌေးမျိုး၌ ဖြစ်၍ အရွယ်ရောက်သော အခါ ဗာရာဏသီသူဌေးကြီး ဖြစ်၍လာလေ၏။ ထိုမဟာဘောဂ သူဌေးကြီးသည် တနေ့သ၌ မင်းကို ခစားရန် သွားလေသော်

ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကို မြင်၍ "ဆရာ....အသို့နည်း(=ဘယ့်နှယ်လဲ) နက္ခတ်, အချိန်မုဟုတ်များကို စုံစမ်းဆင်ခြင်မိကြပါကုန်၏လော"ဟု မေး၍ ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးက "အိမ်း....စုံစမ်းရှုကြည့် ဆင်ခြင်မိပါ၏၊ ဆရာတို့မှာ နက္ခတ်, အချိန်မုဟုတ်များကို စုံစမ်း ရှုကြည့်ခြင်းမှတပါး အခြားအမှု အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း"ဟု ပြောဆိုလေလျှင် သူဌေးကြီးသည် ဆက်၍ "ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဇနပုဒ်တိုက်နယ်၌ ဖြစ်မည့်အရေးကား အဘယ်သို့များ ရှိလေသနည်း"ဟု မေးမြန်းလေ၏။ ထို့နောက် ဆက်၍ ပြောဆိုကြသည်မှာ—

(ပုရောဟိတ်) ဘေးတခု ဖြစ်ပေါ်လိမ့်မည်။

(သူဌေး) ဘယ်လို ဘေးပါနည်းဆရာ....။

(ပုရောဟိတ်) ဆာလောင် မွတ်သိပ်ခြင်းဘေး ဖြစ်လိမ့်မည် သူဌေး....။

(သူဌေး) ဘယ် အချိန်လောက်မှာ ဖြစ်ပါမည်နည်းဆရာ....။

(ပုရောဟိတ်) ဤအချိန်မှနောက် သုံးနှစ် လွန်မြောက်သောအခါ၌ ဖြစ်လိမ့်မည် သူဌေး....။

ထိုစကားကို ကြားသိရ၍ မဟာဘောဂသူဌေးကြီးသည် လယ်ထွန်ခြင်းအလုပ်ကို တိုးခဲ့၍ များစွာ လုပ်စေကာ အိမ်မှာရှိသော ဥစ္စာဖြင့်လည်း စပါးကိုသာ ဝယ်ယူ၍ စပါးကို အလုံးပေါင်း (၁၂၅၀)တထောင်နှစ်ရာငါးဆယ်တို့ကို ဆောက်လုပ်စေပြီးလျှင် အလုံးစုံသော စပါးကျိုတို့ကို ကောက်စပါးအပြည့် ထည့်သွင်းသိုလှောင်၍ ထားလေ၏။ စပါးကျိုတို့၌ ထည့်သွင်းသိုလှောင်၍ ပိုလျှံသောစပါးတို့ကို အိုးစရည်း (=အိုးတုတ်ကြီး) များ အပြည့် ထည့်သွင်း သိုလှောင်၍ တဖန် ပိုလျှံသောစပါးတို့ကို မြေ၌ တွင်းတူး၍ မြုပ်သိမ်းစေပြီးလျှင် ထိုမှ ပိုလျှံသောစပါးတို့ကိုမူ မြေညက်နှင့် နယ်၍ အိမ်နံရံ(=ဘိတ်)တို့ကို လိမ်းကျံစေလေ၏။ (နည်းယူ မှတ်သားဖွယ် ကောင်းလှ၏)။

မဟာဘောဂသူဌေးကြီးသည် နောက်တချိန် (ပုရောဟိတ်ဆရာကြီး ပြောသည့်အခါ)၌ ဆာလောင် မွတ်သိပ်ခြင်းဘေး (=ဒုဇ္ဈိကဘေး) ဆိုက်ရောက်လတ်သော် မိမိ သိမ်းဆည်းသိုလှောင်ထားသည့် စပါးများကို နွေရွာရက်များစားသုံးလျက် စပါးကျီများ, အိုးစရည်းကြီးများ၌ သိုလှောင်ထားသည့် စပါးကုန်လတ်သည်ရှိသော် အခြံအရံ အစေအပါးလူများကိုခေါ်စေ၍ "အမောင်တို့....သွားကြဦးလော့၊ တောင်ခြေသို့ ဝင်ကြကာ ဖြစ်သလို အသက်မွေး ထိန်းကျောင်းကြလျက် ဆန်ရေစပါး ပေါများဝပြောသောအခါ ငါ၏အထံသို့ လာလိုသူများ ပြန်၍ လာကြကုန်လော့၊ မလာလိုသူများသည် ထိုထို မိမိတို့ နှစ်သက်ရာ အရပ်၌ပင် အသက်ရှင် နေထိုင်ကြလော့"ဟု ခွင့်လွှတ်လိုက်လေ၏။ ထိုလူများသည် ငိုကြွေး မြည်တမ်းကြကာ မျက်ရည်ဖြိုင်ဖြိုင် စီးကျကုန်လျက် သူဌေးကြီးကို ရှိခိုး, ကန်တော့ပြီးလျှင် ခုနစ်ရက်ကြာ သူဌေးကြီးအထံမှာပင် နေထိုင်ကြပြီးနောက် သူဌေးကြီး ပြောဆိုသည့်အတိုင်း ပြုကြလေကုန်၏။

သူဌေးကြီး၏ အထံ၌ကား ဝေယျာဝစ္စရှက်ဆောင်မည့် ပုဏ္ဏ-မည်သော ကျွန်တယောက်သာ ကျန်ရစ်လေ၏။ ထိုပုဏ္ဏကျွန်နှင့် တကွ သူဌေးကတော်ကြီး, သူဌေးသား, သူဌေးချွေးမ, သူဌေးကြီးပါ အိမ်သား ၅-ယောက်သာ ရှိကြလေကုန်၏။ ထို သူဌေးကြီးအိမ်သားစု ၅-ယောက်တို့သည် မြေတွင်းတို့၌ မြုပ်နှံထားသော စပါးများလည်း ကုန်ပြန်လေသော် နံရံလိမ်းသည့် မြေညက်ကို ခွါယူ၍ ရေစိမ်လျက် ထိုမှရသော စပါးဖြင့် မျှတကြလေကုန်၏။ ထိုနောက် သူဌေးကတော်ကြီးသည် ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း (=ဒုဇ္ဈိကဘေး)ဘေး တိုးတက် လွှမ်းမိုးပြင်းထန်လာလေသော် နံရံမြေညက်များ ကုန်လုနီးပါးဖြစ်လေလျှင် နံရံခြေတို့၌ကျန်နေသော မြေညက်ကို ခွါယူ, ရေစိမ်၍ တခွက်မျှလောက်သော ကောက်စပါးကို ရရှိ, ဆန်ဖွပ်လေလျှင် ဆန်တစလယ် ရရှိ၍ "ဒုဇ္ဈိကဘေးရောက်သောအခါ ခိုးသူတို့သည် အလွန် များကုန်၏"ဟု လူဆိုး

သူခိုးရန်မှကြောက်သဖြင့် ထိုဆန်တစလယ်ကို လိုရမယ်ရ အိုးငယ်တလုံး၌ ထည့်သွင်း, ပိတ်ဖုံးကာ မြေ၌ မြှုပ်၍ထားလေ၏။

ထိုနောက် တနေ့သ၌ သူဌေးကြီးသည် မင်းကိုခစားရာမှ ပြန်လာ၍ သူဌေးကတော်ကြီးကို "ရှင်မ....ငါ အလွန်ဆာလောင်လှ၏၊ တစုံတရာ စားဖွယ်ရာများ ရှိသလော"ဟု မေးလေ၏။ သူဌေးကတော်ကြီးသည် ရှိသည်ကို "မရှိ"ဟု မပြောဆိုပဲ သူဌေးကြီးနှင့် အပြန်အလှန် ပြောဆိုကြသည်မှာ—

(သူဌေးကတော်) အရှင်....ဆန်တစလယ်တော့ ရှိပါ၏။

(သူဌေး) ထိုဆန်တစလယ်သည် ယခု အဘယ်မှာနည်း။

(ကတော်) သူခိုးဘေးမှ ကြောက်သဖြင့် ကျွန်တော်မသည် မြေ၌ မြှုပ်၍ ထားအပ်ပါသည်။

(သူဌေး) ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုဆန်တစလယ်ကို တူးဖော်ထုတ်ယူ၍ တစုံတရာ ချက်စမ်းပါလော့။

(ကတော်) အရှင်....ကျွန်တော်မသည် အကယ်၍ ထိုဆန်တစလယ်ကို ယာဂုကျိုရပါလျှင် နှစ်ကြိမ်စာ (= ၂-ထပ်စာ)ရနိုင်ပါသည်၊ အကယ်၍ ထမင်းချက်ရပါလျှင် တကြိမ်စာ(= ၁-ထပ်စာ)သာ ရနိုင်ပါသည်။ ယာဂုနှင့် ထမင်း ဤနှစ်မျိုးတွင် အဘယ်ကို ကျိုရ, ချက်ရပါမည်နည်း = ယာဂု ကျိုရမည်လော, ထမင်းချက်ရမည်လော အရှင်....။

(သူဌေး) ရှင်မ....ငါတို့အဖို့ရာ အခြားအထောက်အပံ့ မရှိချေ၊ ထမင်းကိုသာ ဝစ္ဆာစား၍ သေကြကုန်စို့၊ ထမင်းကိုသာ ချက်လော့။

သူဌေးကတော်ကြီးသည် သူဌေးကြီး၏ အမိန့်အတိုင်း ထမင်းချက်ပြီးလျှင် ၅-ပုံ ၁-စုပြု၍ သူဌေးကြီး၏ အပုံအစုကို ခူးထည့်ပြီးလျှင် သူဌေးကြီး၏ရှေ့၌ အသင့် ချထားလေ၏။ ထိုခဏ၌ ဂန္ဓမာ-

ဒနတောင်ဝယ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် သမာပတ်မှထတော်မူစ ဖြစ်၏။

(အထူးအားဖြင့်—သမာပတ် ဝင်စားနေချိန်အတွင်း၌ သမာပတ်အစွမ်းကြောင့် ဆာလောင် မွတ်သိပ်ခြင်းသည် မနှိပ်စက်နိုင်၊ သမာပတ်မှ ထတော်မူကြသော အရှင်မြတ်တို့အဖို့ရာကား ဆာလောင် မွတ်သိပ်ခြင်းသည် အားရှိသည်ဖြစ်၍ ဝမ်းရေလွှာကို လောင်မြိုက်သကဲ့သို့ ပြင်းစွာ ဖြစ်ရှိလေသည်၊ ထို့ကြောင့် သမာပတ်မှ ထတော်မူသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့သည် ဆွမ်းရနိုင်မည့်အရပ်ကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်၍ ထိုအရပ်သို့ ကြွတော်မူကြမြဲ ဓမ္မတာ ဖြစ်သည်။ အထူးအားဖြင့် ထို သမာပတ်မှ ထသောနေ့၌ ထိုအရှင်မြတ်တို့အား အလှူဒါနတခုခုကို ပေးလှူကြရသော သူတို့သည် စစ်သေနာပတိ ရာထူး·စသည်တို့တွင် တမျိုးမျိုးသော စည်းစိမ်ကို ရကြမြဲ ဖြစ်ကုန်၏)။

ထို့ကြောင့် ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်သည်လည်း ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုတော်မူလေသော် “ဇမ္ဗူဒိပ်တကျွန်းလုံး၌ ဆာလောင် မွတ်သိပ်ခြင်း(= ဒုဇ္ဇိကွေ)ဘေးဖြစ်ပွါးနေလေသည်၊ မဟာဘောဂ ဗာရာဏသီသူဌေးကြီးအိမ်၌ကား လူ ၅-ယောက်စာ ဆန်တစလယ်ချက် ထမင်းသည်သာ ကျက်ပြီးအသင့် ရှိလေသည်၊ ဤသူဌေးကြီးအိမ်သားစုတို့သည် သင်္ခါတရားရှိကြကုန်၏လော, ငါ့အား ချီးမြှောက်(=လှူဒါန်း)မှုကို ပြုခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်ကြပါကုန်၏လော”ဟု ကြံစည်တော်မူသည်တွင် ထိုသူ ၅-ဦးလုံးတို့၏ သင်္ခါတရား ရှိကြသောအဖြစ်, ချီးမြှောက် = လှူဒါန်းမှုကို ပြုစွမ်းနိုင်ကြသောအဖြစ်ကို မြင်တော်မူ၍ သပိတ်, သင်္ကန်းကို ယူဆောင်ကာ သူဌေးကြီး၏ရှေ့၌ တံခါးဝဝယ် မိမိကိုယ်ကို ရပ်တည်လျက်သား ထင်ရှားပြတော်မူလေ၏။

သူဌေးကြီးသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကို မြင်လေလျှင် သင်္ခါကြည်ညိုစိတ် တဖိတ်ဖိတ်ဖြစ်ရှိလျက် “ငါသည် ရှေးကလည်း အလှူဒါနကို မလှူခဲ့သောကြောင့် ဤကဲ့သို့သော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း = ဒုဇ္ဇိကွေဘေးကို ရင်ဆိုင် တွေ့နေရသည်၊ ဤယခု ငါ့အတွက် ထမင်းသည် (ငါ စားသုံးလိုက်ပါက) ငါ့ကို တရက်မျှသာ စောင့်ရှောက်နိုင်လေရာ၏၊ အရှင်မြတ်အား လှူဒါန်းအပ်

ပါမူကား ကမ္ဘာကုဋေပေါင်းများစွာတို့၌ ငါ၏ စီးပွါးချမ်းသာကို ရွက်ဆောင်နိုင်သည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်”ဟု ကြံစည်၍ ထိုထမင်းခွက်ကို ဖယ်ရှားစေပြီးလျှင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ထံသို့ သွားရောက်ကာ တည်ခြင်း ၅-မျိုးဖြင့် ရိုခိုးပြီးနောက် အိမ်အတွင်းသို့ ပင့်သွင်းခဲ့၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် နေရာ၌ ထိုင်နေမိလတ်သော် ခြေတို့ကို ဆေးကြော ပွတ်သုတ်ပေးပြီးလျှင် ရွှေအခြေတပ်သော အင်းပျဉ်(=ထိုင်ခုံ)၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကိုထား၍ ထမင်းခွက်ကို ယူဆောင်ခဲ့ကာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်၏ သဝိတ်၌ လောင်းလှူလေ၏။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် (တဝက်လောင်းလှူပြီး၍) ခွက်ထဲ၌ ထမင်းတဝက်သာ ကျန်ရှိလတ်သော် လက်ဖြင့် သဝိတ်ကို ပိတ်တော်မူလိုက်လေသည်။ ထိုအခါ သူဌေးကြီးသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကို “အရှင်ဘုရား....ဆန်တစလယ်ဖြင့် လူ ၅-ဦး အတွက် ချက်အပ်သောထမင်းမှ ဤထမင်းသည် တဦးစာ ဖြစ်ပါသည်၊ ဤထမင်းကို နှစ်ပုံပြုခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပါ=နှစ်ယောက်စာခွဲဝေ၍ မဖြစ်နိုင်တော့ပါ၊ တပည့်တော်အား ဤပစ္စုပ္ပန်လောကအတွက်သာ ချီးမြှောက်မူ ပြုတော်မမူကြပါလင့်၊ (တမလွန်လောကအတွက်ပါ ချီးမြှောက်တော်မူကြပါ)၊ တပည့်တော်သည် အကြွင်းအကျန်မထားရှိပဲ လှူလိုပါသည်”ဟု လျှောက်ထား၍ အလုံးစုံကိုပင် လောင်းလှူပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် နောက်ထပ်တဖန် ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာနဝယ် ဤကဲ့သို့သော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း = ဒုဿိက္ခဘေးကို မတွေ့မမြင်ရသည့်ကိုယ် ဖြစ်ရပါလို၏၊ ဤနေ့မှအစပြု၍ ဇမ္ဗူဒီပ်ကျွန်း၌ နေသူ လူအားလုံးတို့အား မျိုးရိက္ခာထမင်းကို ပေးစွမ်းနိုင်သည့်ကိုယ် ဖြစ်ရပါလို၏၊ မိမိလက်ဖြင့် အလုပ်လုပ်၍ အသက်မွေးမှုကို မပြုရပါလို၊ စပါးကျီပေါင်း (၁၂၅၀) တထောင်နှစ်ရာငါးဆယ်တို့ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းစေပြီးလျှင် ဦးခေါင်းဆေးလျှော်၍ ထိုစပါးကျီတို့၏ တံခါးဝ၌ ထိုင်နေလျက် အထက်ကောင်းကင်သို့ မော်၍ ကြည့်လိုက်သော ခဏ၌ပင် သလေးနီစပါးမိုးအယဉ်တို့

သည် ဖြိုးဖြိုးကျလာကာ တပည့်တော်၏ ကျိုအားလုံးတို့ကို ပြည့်ပါစေကုန်သတည်း။ ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာနဌ္ဌ ၌ ယခုသူဌေးကတော်သည်ပင် ဇနီး, ဤယခုသားသည်ပင် သား, ဤယခုချွေးမသည်ပင် ချွေးမ, ဤယခုကျွန်သည်ပင် တပည့်တော်၏ကျွန် ဖြစ်ပါစေသတည်း”ဟု ၌ ၅-ချက်ကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။

အိမ်သားစုအားလုံး၏ ထူးကဲသောစေတနာ

သူဌေးကတော်ကြီးသည်လည်း “ငါ၏အရှင် သူဌေးကြီးကို ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း=ဒုဿီကွဘေးက နှိပ်စက်အပ်နေပါလျက် ငါသည်(တကိုယ်ကောင်း)စားသုံးရန် ဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မတတ်နိုင်”ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ မိမိ၏ဝေစုကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်အား လှူဒါန်းပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရား....ယခုအခါ ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာနဌ္ဌ ၌ကဲ့သို့သော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း=ဒုဿီကွဘေးကို မတွေ့မမြင်ရသည့်ကိုယ် ဖြစ်ပါလို၏၊ တပည့်တော်မ၏အဖို့ရာ ထမင်းခွက်ကို ရွှေကထား၍ ဇမ္မူဒီပ်ကျွန်းဌ္ဌနေသူ လူအားလုံးတို့အား ထမင်းအစာ ပေးရပါသော်လည်း တပည့်တော်မ ထိုင်ရာမှ မထမချင်း ယူတိုင်း, ယူတိုင်းသောနေရာသည် ပြည့်မြဲပြည့်ပါစေသတည်း၊ ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာနဌ္ဌ ၌သူဌေးကြီးသည်ပင် တပည့်တော်မ၏ အိမ်ရှင်သခင်,၌သားသည်ပင် တပည့်တော်မ၏သား,၌ချွေးမသည်ပင် တပည့်တော်မ၏ချွေးမ, ၌ကျွန်သည်ပင် တပည့်တော်မ၏ကျွန် ဖြစ်ပါစေသတည်း”ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။

သူဌေးကြီး၏ သားသည်လည်း မိမိ၏ဝေစုကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်အား လှူဒါန်းပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရား....၌နေ့မှစ၍ ၌ကဲ့သို့သော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း=ဒုဿီကွဘေးကို မတွေ့မမြင်ရသည့်ကိုယ် ဖြစ်ပါလို၏၊ တပည့်တော်၏အဖို့ရာ အသပြာတထောင်အိတ်ကို စွဲကိုင်၍ ဇမ္မူဒီပ်ကျွန်းဌ္ဌ နေသူ လူအားလုံးတို့အား အသပြာကို ပေးရပါသော်လည်း ၌ထောင်ဝင်အိတ်

သည် ပြည့်မြဲပြည့်ပါစေသတည်း၊ ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာနဌ် ဤမိဖနှစ်ပါးတို့သည်ပင် အမိအဖတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း၊ ဤဇနီးသည်ပင် တပည့်တော်၏ဇနီး, ဤကျွန်သည်ပင် တပည့်ဝော်၏ကျွန် ဖြစ်ပါစေသတည်း"ဟု ဆုတောင်း ပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။

သူဌေးကြီး၏ ချွေးမသည်လည်း မိမိ၏ဝေစုကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်အား လှူဒါန်းပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား....ဤနေ့မှစ၍ ဤကဲ့သို့သော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း = ဒုဇ္ဇိကွဘေးကို မတွေ့မမြင်ရသည့်ကိုယ် ဖြစ်ပါလို၏၊ တပည့်တော်မ၏အဖိုရာ စပါး တတောင်းကို ရှေကထား၍ ဇမ္မုဒိပ်ကျွန်းဌိနေသူ လူအားလုံး တို့အား မျိုးရိက္ခာထမင်းကို ပေးရပါသော်လည်း ကုန်ခန်းသော အဖြစ် မထင်ပါစေသတည်း၊ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာနဌ် ဤယောကျ္ခမတို့သည်သာ တပည့်တော်မ၏ ယောကျ္ခမများ ဖြစ်ကြပါစေသတည်း၊ ဤ သူဌေးသားသည်ပင် တပည့်တော်မ၏အိမ်ရှင်သခင် သူဌေးသား, ဤကျွန်သည်ပင် တပည့်တော်မ၏ကျွန် ဖြစ်ပါစေသတည်း"ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။

ကျွန်ဖြစ်သူ မောင်ပုဏ္ဏာသည်လည်း မိမိ၏ဝေစုကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်အား လှူဒါန်းပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား....ဤနေ့မှစ၍ ဤကဲ့သို့သော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း = ဒုဇ္ဇိကွဘေးကို မတွေ့မမြင်ရသည့်ကိုယ် ဖြစ်ပါလို၏၊ အလုံးစုံသော ဤအရှင်သခင်တို့သည်ပင် ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာနဌ် အကျွန်ုပ်၏ အရှင်သခင်များ ဖြစ်ကြပါစေသတည်း၊ တပည့်တော်၏အဖိုရာ တကြိမ်ထွန်လိုက်လျှင်ပင် ဝဘက်မှ ထွန်ရေးသုံးကြောင်း, ယာဖက်မှ ထွန်ရေးသုံးကြောင်း, အလယ်မှ ထွန်ရေးတကြောင်း = ဤသို့အားဖြင့် တအမ္မဏ(လေးတင်း)မျိုးကြဲနှိုင်လောက်သည့် ထွန်ရေးခုနစ်ကြောင်း ခုနစ်ကြောင်းတို့ ခရီးရောက်ကြပါစေသတည်း" ·ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။

(ပုဏ္ဏာသည် ထိုနေ့၌ သေနာပတိရာထူးကို ဆုတောင်းလျှင် ရနိုင်သော်လည်း အရှင်တို့၌ ချစ်ခင်လှသောကြောင့် ဤအရှင်သခင်တို့

သည်ပင် ဖြစ်လေရာရာ သံဃရာဘဝ ဘုံဌာနဌ် အကျန်ုပ်၏ အရှင် သခင်များ ဖြစ်ကြပါစေသတည်း-ဟု မိမိအဖို့ ကျန်ဖြစ်ရန်ကိုသာ ဆုတောင်းမိလေ၏)။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူအားလုံးတို့၏ စကားဆုံး သောအခါဌ် "ဧဝံ ဟောတု = ဤသို့ (သင်တို့ ဆုတောင်းသည့် အတိုင်း)ဖြစ်ပါစေသတည်း"ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင်—

ဇုဆ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ တုယ်ံ၊ ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။
သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပါ၊ စန္ဒော ပန္နရသော ယထာ။

တုယ်ံ = သင်၏။ ဇုဆ္ဆိတံ = အလိုရှိအပ်သမျှသည်။ ပတ္ထိတံ = တောင့်တအပ်သမျှသည်။ ခိပ္ပမေဝ = လျင်စွာသာလျှင်။ သမိဇ္ဈတု = ပြည့်စုံစေသတည်း။ သဗ္ဗေ = ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သင်္ကပ္ပါ = အကြံအစည်တို့သည်။ ပန္နရသော စန္ဒော ယထာ = တဆယ့်ငါးရက် ရှိန်းစက်ပေါ်ထွန်း လပြည့်ဝန်းကဲ့သို့။ ပူရေန္တု = ပြည့်စေကုန်သတည်း။

ဇုဆ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ တုယ်ံ၊ သဗ္ဗမေဝ သမိဇ္ဈတု။
သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပါ၊ မဏိ ဇောတိရသော ယထာ။

တုယ်ံ = သင်၏။ ဇုဆ္ဆိတံ = အလိုရှိအပ်သော။ ပတ္ထိတံ=တောင့်တအပ်သော။ သဗ္ဗမေဝ = အလုံးစုံသည်ပင်။ သမိဇ္ဈတု = ပြည့်စုံစေသတည်း။ သဗ္ဗေ = ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သင်္ကပ္ပါ = အကြံအစည်တို့သည်။ ဇောတိရသော မဏိ ယထာ = ဇောတိရသ်ပတ္တာမြားကဲ့သို့။ ပူရေန္တု = ပြည့်စေကုန်သတည်း—

ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဆုပေးသောဂါထာတို့ဖြင့် အနုမောဒနာပြုပြီးလျှင် "ငါသည် ဤသူတို့၏စိတ်ကို တိုးတက်ကြည်ညိုစေမှ သင့်တော့မည်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်တော်မူ၍ "ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ တိုင်အောင် ဤသူများသည် ငါ့ကို မြင်ကြစေကုန်သတည်း"ဟု အဓိဋ္ဌာန်တော်မူ၍ ကြွသွားလေ၏၊ထိုသူဌေးကြီးအိမ်သားစု ၅-ဦး

တို့သည်လည်း ကြည့်လျက်သာ ရပ်တည်နေကြလေကုန်၏၊ ပစ္စေ-
ကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ ရောက်လေလျှင် ထို
ဆွမ်းကို အဖော်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ငါးရာတို့နှင့် အတူတကွ
ခွဲဝေသုံးဆောင်တော်မူလေ၏၊ ထို ၅-ယောက်စာ ဆွမ်းသည်
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်၏ အာနုဘော်ကြောင့် ငါးရာလုံးတို့အား
လောက်လောက်ငငရှိလေ၏၊ သူဌေးကြီးအိမ်သားစု ၅-ဦးတို့
သည်လည်း ကြည့်ရှုကြည်ညိုကြလျက်သာလျှင် ရပ်တည်နေကြ
လေကုန်၏။

နေ့ခြင်းပင် ကောင်းကျိုးပေးခြင်း

အထူးအားဖြင့် နေမွန်းတည့်ချိန် လွန်သောအခါ သူဌေး
ကတော်ကြီးသည် ထမင်းအိုးကို ဆေးကြော,ဖုံးပိတ်၍ ထားလိုက်
လေ၏။ သူဌေးကြီးသည်လည်း ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း အပြင်း
နှိပ်စက်အပ်ရကား လျောင်း၍ အိပ်ပျော်သွားလေ၏၊ သူဌေး
ကြီးသည် ညနေချမ်းအချိန်၌ နိုးလတ်၍ သူဌေးကတော်ကြီးကို
"ရှင်မ....ငါသည် အလွန်ဆာလောင်လှပါ၏၊ ထမင်းအိုးအပြင်၌
ထမင်းချိုး,ထမင်းလုံး အကပ်အသပ်ကလေးများ ရှိသေးသလော
(ကြည့်ပါဦးလော့)"ဟု ပြောဆိုလေ၏၊ သူဌေးကတော်ကြီးသည်
အိုးကို ပြောင်စင်အောင်ဆေး၍ မိမိထားအပ်သော အဖြစ်ကို
သိပါလျက်လည်း "မရှိပါ"ဟူ၍ မပြောဆိုပဲ "ထမင်းအိုးကို ဖွင့်
ကြည့်ပြီးမှ ငါပြောတော့မည်"ဟု ကြံစည်ကာ ထ၍ ထမင်းအိုး
အနီးသို့ သွားပြီးလျှင် ထမင်းအိုးကို ဖွင့်၍ ကြည့်လေ၏။

ထိုခဏ၌ပင်လျှင် မုလေးပန်းငုံ(မြတ်လေးပန်းဖူး)နှင့်တူသော
အဆင်းရှိသည့် ထမင်းဖြင့်ပြည့်၍နေသော ထမင်းအိုးသည် အဖုံး
(စလောင်းဖုံး)ကို ကွာအောင် မ-ချီ၍ တည်ရှိနေလေ၏၊ သူဌေး
ကတော်ကြီးသည် ထိုအခြင်းအရာကိုမြင်လျှင်ပင် ဝိတိဖြင့် နှံသော
ကိုယ်ရှိလျက်(=တကိုယ်လုံး ဝိတိဖုံးလျက်)သူဌေးကြီးကို "အရှင်....
ထပါလော့၊ ကျွန်တော်မသည် ထမင်းအိုးကို ပြောင်စင်အောင်
ဆေးပြီးမှ အုပ်၍ထားခဲ့ပါသည်၊ ထိုထမင်းအိုးသည်ကား ယခု

အခါမုလေးပန်းငုံ = မြတ်လေးပန်းဖူးနှင့်တူသော အဆင်းရှိသည့် ထမင်းဖြင့် ပြည့်နေပါပြီ၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့မည်သည် ပြုသင့်ပြုထိုက်သော သဘောရှိပါပေကုန်စွဉ်၊ အလှူဒါနမည်သည် ပြုသင့်ပြုထိုက်သော သဘောရှိပါပေစွဉ်၊ အရှင်....ထလော့, ချမ်းသာစွာ စားသုံးပါလော့”ဟု ပြောဆိုလေ၏။

သူဌေးကတော်ကြီးသည် ရှေးဦးစွာ အဖနှင့်သားတို့အား ထမင်းကို ပေးကမ်းကျွေးမွေးလေသည်၊ ထိုအဖနှင့်သားတို့ စားပြီး၍ ထသွားကြတော့မှ ချွေးမနှင့်အတူတကွထိုင်၍ မိမိပါ စားပြီးလျှင် ကျွန်ဖြစ်သူ မောင်ပုဏ္ဏားအား ထမင်းကို ပေးလေ၏၊ ယူတိုင်း, ယူတိုင်းသောနေရာသည် မကုန်နိုင်ပါရှိလေ၏၊ ယောက်မဖြင့် ပဌမအကြိမ် ခူးခပ်ယူသော နေရာသာလျှင် ထင်ရ၏၊ ထိုနေ့မှာပင် စပါးကျီ, အိုးစရည်း စသည်တို့သည် ရှေးက စပါးဖြင့် ပြည့်မြဲသောအတိုင်းပင် တဖန် ပြည့်၍နေကြလေကုန်၏၊ သူဌေးကြီးသည် “မဟာဘောဂသူဌေးကြီး၏ အိမ်၌ ရိက္ခာထမင်း ပြည့်တင်းစွာ ဖြစ်လျက်ရှိသည်၊ မျိုးရိက္ခာထမင်းကို ရယူလိုသူတို့သည် လာရောက်၍ အလိုရှိတိုင်း ယူကြကုန်လော့”ဟု မြို့အတွင်း၌ လှည့်လည်ကြွေးကြော်စေလေ၏၊ လူတို့သည် သူဌေးကြီး၏အိမ်မှ မျိုးရိက္ခာထမင်းကို အလိုရှိသမျှ ယူကြလေကုန်၏၊ ဇမ္ဗူဒီပ်ကျွန်း၌ နေသူ လူခပ်သိမ်းတို့သည် ထိုမဟာဘောဂသူဌေးကြီးကို အမှီပြု၍ အသက်ရှင်မှုကို ရကြလေကုန်၏။

နောက်ဆုံးဘဝ မေဏ္ဍကသူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုမဟာဘောဂသူဌေးကြီးသည် ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ဖြစ်၍ နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့ဝယ် ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့ရလျက် ဤအကျွန်ုပ်တို့ ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလ. ဝယ် ဘဒ္ဒိယမြို့၌ သူဌေးမျိုး၌ ဖြစ်လာလေသည်။ သူ၏ဇနီး သူဌေးကတော်သည်လည်း မဟာဘောဂသူဌေးမျိုး၌ ဖြစ်၍ အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် ထိုသူဌေး၏ သူဌေးကတော်ကြီးပင် ဖြစ်လာလေ၏။

မေဏ္ဍကသူဌေးဟု အမည်တွင်ခြင်း

ထိုသူဌေးကြီး၏ အိမ်နောက်ပိုင်း ရှစ်မင်းပယ်မျှ ကျယ်ဝန်းသော မြေအရပ်၌ ဝိပဿီမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါက ရွှေဆိတ်ရုပ်ပြုလုပ်ကာ ပူဇော်ခဲ့သော ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံအဟုန်ကြောင့် ဆင်,မြင်း,ဥသဘ ပမာဏရှိသော ရွှေဆိတ်ရုပ်ကြီးများသည် မြေကိုဖောက်ခဲ့၍ ကျောက်ကုန်းချင်းတိုက်ခတ် ထိစပ်ကာ ဖြစ်ပေါ်၍လာလေကုန်၏။ ထိုရွှေဆိတ်ရုပ်ကြီးတို့၏ ခံတွင်းများ၌ အဆင်း ၅-မျိုးရှိသည့် ချည်ဝေါလီလုံးများ အသင့်ထည့်အပ်ပြီးသား ဖြစ်၍နေကုန်၏။ ထောပတ်,ဆီ,ပျား,တင်လဲ-စသည်တို့ကိုဖြစ်စေ၊ အဝတ်အထည်, ရွှေ, ငွေ-စသည်တို့ကိုဖြစ်စေ အလိုရှိလတ်လျှင် ထိုရွှေဆိတ်ရုပ်တို့၏ ခံတွင်းမှ ချည်ဝေါလီလုံးများကို ဖယ်ရှားပစ်ကြရကုန်၏။ ရွှေဆိတ်ရုပ်တရုပ်တည်း၏ ခံတွင်းမှပင် ဇမ္ဗူဒီပ်ကျွန်း၌နေသူ လူအားလုံးတို့အတွက် လောက်ငအောင် ထောပတ်, ဆီ, ပျား, တင်လဲ, အဝတ်အထည်, ရွှေ, ငွေ-တို့ ထွက်၍လာကုန်၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ သူဌေးကြီး၏အမည်သည် "မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး"ဟူ၍ ထင်ရှားကျော်ကြားလာလေ၏။ (မေဏ္ဍက= ရွှေဆိတ်ရုပ်ရှင်သူဌေးဟု ဆိုလိုသည်)။

ထိုသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့၏ ရှေးဘဝကသားသည်ပင် ယခုဘဝ၌လည်း သားဖြစ်၍လာလေ၏(ထိုသားမှာ ဝိသာခါ၏ဖခင် ဓနဥယသူဌေးဖြစ်သည်)။ ရှေးဘဝက ချွေးမသည်ပင် ယခုဘဝ၌လည်း ချွေးမဖြစ်လာလေ၏။ ရှေးဘဝကကျွန်သည်ပင် ယခုဘဝ၌လည်း ကျွန်ဖြစ်၍လာလေ၏။ (မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏ သူဌေးကတော်ကြီးကား စန္ဒပဒုမာ-အမည်ရှိသည်၊ ချွေးမဖြစ်သူ ဓနဥယသူဌေးကတော်ကား သုမနဒေဝီအမည်ရှိသည်၊ မေဏ္ဍက သူဌေးကြီး၏ကျွန်ကား ပုဏ္ဏ-အမည်ရှိသည်)။

(ဤမေဏ္ဍကသူဌေးကြီး, သူဌေးကတော်ကြီး, သားဓနဥယသူဌေး, ချွေးမ သုမနဒေဝီ, ကျွန်ယုံတော် မောင်ပုဏ္ဏတို့၏ အနုဘော်အကြောင်းနှင့်တကွ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်သည်တိုင်အောင်သော အကြောင်းအရာများကို ဤမဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ

အောက်ဥပါသိကာစရိတခဏ်း ဝိသာခါအကြောင်း စာမျက်နှာ ၂၄၅-မှ စ၍ ပြန်လည်ကြည့်ရှု သုံးသပ်ကုန်ရာ၏)။

အထူးအားဖြင့် မေဏ္ဍကသူဌေးကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ တရားတော်ကို နာရ၍ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးသောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်အထံတော်သို့ မိမိလာရောက်စဉ်အခါဝယ် တိတ္ထိတို့က မြတ်စွာဘုရား၏ ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောကြား၍ မိမိအားတားမြစ်ကြသည့်အကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မေဏ္ဍကသူဌေးကြီးကို “ဒါယကာသူဌေး....၌သတ္တဝါတို့မည်သည် ကြီးစွာသော မိမိ၏ အပြစ်ကိုကား မမြင်ကြကုန်၊ သူတပါးတို့၏ အပြစ်ကိုကား မရှိသည်ကိုပင် အရှိပြုကာ ထိုထိုအရပ်၌ ဖွဖျင်းကဲ့သို့ လှေ့လွှင့်ပြောကြားတတ်ကုန်၏”ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ၌ဆိုလတ္တံ့သော တရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏—

သုဒသံ ဝဇ္ဇမညေသံ၊ အတ္တနော ပန ဒုဒ္ဒသံ။
ပရေသံ ဟိ သော ဝဇ္ဇာနိ၊ သြပုနာတိ ယထာ ဘုသံ။
အတ္တနော ပန ဆာဒေတိ၊ ကလိံ ဝ ကိတဝါ သဌ္ဌော။

ဂဟပတိ = မေဏ္ဍကသည္ဟာ အိုဒါယကာ....။ ဇ္ဈမေသံ သတ္တာနံ = ၌သတ္တဝါတို့သည်။ အညေသံ = သူတပါးတို့၏။ ဝဇ္ဇံ = အပြစ်ကို။ သုဒသံ=အလွယ်ဖြင့်သာ ရှုမြင်နိုင်စွာ၏။ အတ္တနော=မိမိ၏။ ဝဇ္ဇံ ပန=အပြစ်ကိုကား။ ဒုဒ္ဒသံ=အလွန်ပင်ကြီးကဲသော်လည်း မြင်ခဲလှစွာ၏။ ဟိ = မှန်၏။ သော = ထိုကိုယ့်အပြစ်ကိုကား လျစ်လျူပြု, သူ့အပြစ်ကိုသာ ရှုလေ့ရှိသောသူသည်။ ပရေသံ = သူတပါးတို့၏။ ဝဇ္ဇာနိ = အပြစ်တို့ကို။ ဘုယံ ယထာ = ဖွဖျင်းကဲ့သို့။ သြပုနာတိ = လှေ့လွှင့်သောအား ပြောကြားတတ်ပေ၏။ အတ္တနော=မိမိ၏။ ဝဇ္ဇံ ပန=အပြစ်ကိုကဲ့။ ကိတဝါ=ကောက်ကျစ်သော။ သဌ္ဌော=ငှက်မုဆိုးသည်။ (တနည်း) သဌ္ဌော = ကောက်ကျစ်သောငှက်မုဆိုးသည်။

ကိတဝါ-ကိတဝါယ = သစ်ခက်စသည်ဖြင့်။ ကလိ° = မိမိကိုယ်ကို။ ဆာဒေတိ ဇ္ဈဝ = ဖုံးလွှမ်းသကဲ့သို့။ ဆာဒေ-တိ = ဖုံးလွှမ်းတတ်၏—

ဤဒေသနာ ဂါထာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ များစွာသောသူတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်-စသည်တို့သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။ (ဓမ္မပဒ ဋ္ဌ ၂၊ ၂၃၂-မှစ၍)။

ဤကား မေဇ္ဈကသူဌေး အကြောင်းတည်း။

---

(၃) ဇဋိလသူဌေးအကြောင်း

ဇဋိလ၏ ရှေးကံအကြောင်း

ဤဇဋိလသူဌေးအလောင်းသည် ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်၌ ရွှေပန်းထိမ်သည် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ကဿပမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးနောက် ဓာတုစေတီတော်ကြီး တည်ထားအပ်ဆဲဖြစ်လတ်သော် ရဟန္တာမထေရ်မြတ်တပါးသည် စေတီတော်တည်ရာအရပ်သို့ သွားရောက်ကြည့်ရှု၍ "အမောင်တို့.... အဘယ့်ကြောင့် စေတီတော်၏မြောက်ဖက်မုခ်သည် မတက်ပဲရှိနေသနည်း" ဟု မေးတော်မူလေ၏။ လူများက "ရွှေမလောက် သောကြောင့်ပါဘုရား" ဟု လျှောက်ထားကြလေသော် ရဟန္တာမထေရ်မြတ်သည် "ငါသည် မြို့တွင်းသို့သွား၍ လူများကို ရွှေလှူဒါန်းရန် ဆောက်တည်စေအံ့၊ သင်တို့သည် ရိုသေသဖြင့် အလုပ်ကို လုပ်ဆောင်ကြလော့" ဟု မိန့်ဆိုအားပေးစကား ပြောကြားခဲ့၍ မြို့တွင်းသို့ဝင်ပြီးလျှင် "အမိတို့....အမောင်တို့....သင်တို့၏ စေတီတော်အတွက် မြောက်ဖက်မုခ်၌ ရွှေမလောက်ပဲဖြစ်နေသည်၊ ရွှေကို သိကြကုန်လော့" ဟု လူများအပေါင်းကို ဆောက်တည်စေလျက် ရွှေပန်းထိမ်သည်အိမ်သို့ ရောက်တော်မူလေ၏။

ထိုအချိန်၌ ရွှေပန်းထိမ်သည်သည် ဇနီးဖြစ်သူနှင့် ခိုက်ရန်မှုဖြစ်ကာ ထိုင်နေဆဲဖြစ်၏။ ထိုနောက် မထေရ်သည် ရွှေပန်းထိမ်သည်ကို "ဒါယကာ....စေတီတော်ကြီးမှာ သင်တို့ တာဝန်ယူကြ

သည့် မြောက်ဖက်မုခ်အတွက် ရွှေမလောက်ပဲဖြစ်နေသည်၊ သို့ရာ
ကား ရွှေကို သိမှ သင့်တော်မည်”ဟု မိန့်ဆိုလေ၏။ ရွှေပန်းထိမ်
သည်သည် ဇနီးဖြစ်သူအား အမျက်ထွက်သဖြင့်(စိတ်ဆိုးဆိုးနှင့်)
“သင်၏ဘုရားကို ရေထဲပစ်ချ၍သာ သွားပေတော့”ဟု ရိုင်းပြစ်ခ
ပြောဆိုလိုက်လေ၏။ ထိုအခါ ဇနီးဖြစ်သူသည် ရွှေပန်းထိမ်သည်
ကို “ရှင်သည် အလွန်ကြမ်းကြုတ်သည့် မကောင်းမှုကို ပြုအပ်မိ
လေပြီ၊ ကျွန်တော်မအား ရှင်အမျက်ထွက်လျှင် ကျွန်တော်မကို
သာ ဆဲရေးလိုမူ ဆဲရေးသင့်၏, ရိုက်နှက်လိုမူ ရိုက်နှက်သင့်၏၊
အဘယ့်ကြောင့် အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန် ဘုရားရှင်တို့
အပေါ်၌ ရန်လိုမှုပြုဘိသနည်း”ဟု အပြစ်ပြစကား ပြောကြား
လေ၏။

ရွှေပန်းထိမ်သည်သည် ထိုခဏမှာပင် သံဝေဂကြီးစွာရ၍
“အရှင်ဘုရား.....တပည့်တော်အား သည်းခံတော်မူပါဘုရား”
ဟု လျှောက်ထားတောင်းပန်လေ၏။ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်က
“အမောင်....သင်က ငါ့ကို တစုံတရာ ပြစ်မှားပြောဆိုအပ်သည်
မဟုတ်=ဘုရားရှင်ကိုသာ ပြစ်မှားပြောဆိုအပ်ခဲ့လေပြီ၊ ထို့ကြောင့်
မြတ်စွာဘုရားကိုသာ ကန်တော့လော့”ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင်
ရွှေပန်းထိမ်သည်သည် “အရှင်ဘုရား....အဘယ်သို့ပြု၍ ကန်တော့
ရပါမည်နည်း”ဟု မေးလျှောက်လေ၏။ ထိုအခါ ရဟန္တာမထေရ်
မြတ်သည် “ရွှေပန်းအိုးသုံးလုံး ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ဓာတ်တော်တိုက်
အတွင်း၌ ဌာပနာသွင်းထည့်၍ စိုသောအဝတ်, စိုသောဆံရှိလျက်
ကန်တော့လေလော့ အမောင်....”ဟု နည်းညွှန်းစကား မိန့်ကြား
တော်မူလေ၏။

ရွှေပန်းထိမ်သည်သည် “ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား....”ဟု
လျှောက်ထားပြီးလျှင် ရွှေပန်းများ ပြုလုပ်သည်ရှိသော် မိမိ၏
သားသုံးယောက်တို့အနက် သားကြီးကို အခေါ်ခိုင်း၍ “လာလော့
ချစ်သား....ငါသည် မြတ်စွာဘုရားကို ရန်စကား ပြောမှားမိခဲ့
လေပြီ၊ ထို့ကြောင့် ဤရွှေပန်းသုံးခိုင်တို့ကို ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ဓာတ်
တော်ဌာပနာတိုက်၌ ထည့်၍ ကန်တော့ရပေမည်၊ ချစ်သား

သည်လည်း ငါ၏အဖေသဟဲ ဖြစ်ပါလော့”ဟု ပြောလေ၏။ သားကြီးသည် “အဖေ့ကို ကျွန်တော်သည် ရန်စကား အပြောမခိုင်းအပ်ပါ၊ (အဖေ့အလိုအလျောက် ပြောခြင်းဖြစ်သည်)၊ ထို့ကြောင့် အဖေသာလျှင် ပြုလုပ်လေလော့”ဟု ဆို၍ ရွှေပန်းခိုင်ကို ကူညီ၍ မလုပ်လိုခဲ့ချေ။ သားအလတ်ကို ခေါ်၍ ထိုအတူပင် ပြောပြန်လေ၏၊ သားလတ်သည်လည်း ထို(သားကြီး)နည်းတူပင် ဆို၍ မလုပ်လိုပဲ ရှိခဲ့၏။ သားအငယ်ကို ခေါ်၍ ထိုအတူ ပြောသော အခါ သားငယ်သည် “ဖခင်အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာသောကိစ္စ အဝဝသည် သား၏ တာဝန်ဖြစ်၏”ဟု ပြောဆိုကာ အဖ၏ အဖော်သဟဲဖြစ်၍ ရွှေပန်းခိုင်တို့ကို ကူညီလုပ်ဆောင်၍ ပေးလေ၏။

ရွှေပန်းထိမ်သည်သည် တထွာခန့်စီရှိသော ရွှေသားပန်းစိုက် အိုးသုံးလုံးတို့ကို (ပန်းခိုင်ပါ) ပြီးအောင်ပြုလုပ်၍ ဓာတ်တော် ဌာပနာတိုက်၌ ထည့်သွင်းလျက် (ရဟန္တာမထေရ်မြတ် ညွှန်ကြားအပ်သည့်အတိုင်း) စိုသောအဝတ်, စိုသောဆံရှိလျက် မြတ်စွာဘုရားကို တောင်းပန်ကန်တော့လေ၏။ (ဤကား ဇဋိလသူဌေး၏ ရှေးကံအကြောင်းတည်း)။

နောက်ဆုံးဘဝ ဇဋိလသူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုရွှေပန်းထိမ်သည်သည် ရှေးဖော်ပြရာပါ ဝစီကံဒုစရိုက်ကြောင့် ခုနစ်ကြိမ် (=ခုနစ်ဘဝ) တိုင်တိုင် ရေ၌ အမျောခံခဲ့ရလေသည်။ ဤနောက်ဆုံး ပစ္ဆိမဘဝ၌ကား ဗာရာဏသီသူဌေးသမီး၏ သားဖြစ်လာလေသည်။ ခွေးဦးအုံ-အကျွန်ုပ်တို့၏ ဘုရားမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဗာရာဏသီပြည်၌ အလွန်အဆင်းလှသည့် သူဌေးသမီးတယောက် ရှိလေသည်၊ ထိုသူဌေးသမီးကို အသက်ဆယ့်ငါးနှစ်, ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်ရှိသော အခါ မိဖတို့သည် စောင့်ရှောက်ရန် ကျွန်မတယောက်ကို ပေးအပ်၍ ဘုံခုနစ်ဆင့် (ခုနစ်ထပ်) ရှိသော ပြာသာဒ်၏ အထက်ဆုံးအထပ်ဝယ် ကြက်သရေတိုက်ခန်း၌ နေထိုင်စေကြလေသည်။

တနေ့သ၌ လေသာပြူတင်းကို ဖွင့်၍ အပြင်သို့ ကြည့်နေသော ထိုသူဌေးသမီးကို ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် သွားသော ဝိဇ္ဇာမိုရ် တယောက်သည် မြင်၍ အချစ်စိတ်ပြင်းထန်စွာ လေသာပြူတင်း ပေါက်ဖြင့် ဝင်လာပြီးလျှင် သူဌေးသမီးနှင့် ချစ်တင်းမိတ်ဖွဲ့မှု ပြုလေ၏။

သူဌေးသမီးသည် ထိုဝိဇ္ဇာမိုရ်နှင့် ဆက်ဆံပေါင်းသင်းမှုကို အစွဲပြု၍ မကြာမီပင် ကိုယ်ဝန်ကို ရလေ၏။ ထိုအခါ သူဌေးသမီးကို ကျွန်မက မြင်၍ "အမိ....၌ အရာသည် အဘယ်နည်း = ဒါ ဘာဖြစ်ထာလဲ"ဟု မေး၍ သူဌေးသမီးက "ရှိပါစေ၊ တဦး တယောက်အားမျှ မပြောကြားပါလင့်"ဟု နှုတ်ပိတ်စကား ပြောကြားအပ်ရကား ကျွန်မသည် ကြောက်သဖြင့် ဆိတ်ဆိတ်နေရလေ၏။ သူဌေးသမီးသည် ဆယ်လမြောက်၌ သားကို ဖွားမြင်၍ အိုးသစ်တလုံးကို ယူဆောင်ခဲ့စေပြီးလျှင် ထိုအိုး၌ သူငယ်ကိုသိပ်၍ အဖုံးဖြင့်ပိတ်ကာ ထို၏အထက်၌ ပန်းဆိုင်း ပန်းကုံးများကို တင်ထားပြီးသော် "၌အိုးကို ဦးခေါင်းဖြင့် ရွက်ယူသွားကာ ဂင်္ဂါမြစ်ကျောင်၌ မျှောလိုက်လေလော့၊ '၌အရာကား အဘယ်နည်း (= ဘာနည်း)'ဟု တဦးဦးက မေးအပ်လျှင် 'ကျွန်တော်မ၏ သခင်မအတွက် ဗလိပူဇော်မှု'ဟု ပြောလေ"ဟု ဆိုကာ ကျွန်မကို စေခိုင်းလိုက်လေ၏။ ကျွန်မသည်လည်း သူဌေးသမီးစေခိုင်းသည့် အတိုင်း ပြုလုပ်လေ၏။

ထိုအချိန်၌ ဂင်္ဂါမြစ်၏အောက်(ရေစုန်)ဝယ် မိန်းမနှစ်ယောက် တို့သည် ရေချိုးကြရင်းက ရေဖြင့်မျောလာသော ထိုအိုးကို မြင်ကြ၍ တယောက်က "ထိုအိုးသည် ငါ့ အိုးတည်း"ဟု ပြောလေ၏။ တယောက်က "ထိုအိုး၏အတွင်းဝယ် ပါလာသောပစ္စည်းသည် ငါ့ပစ္စည်းတည်း"ဟု ပြောလေ၏။ ထိုသို့ပြောကြ၍ မိမိတို့အနိုးသို့ ထိုအိုးရောက်လာလတ်သော် ဆယ်ယူ၍ ကုန်း၌ထားကာ ဖွင့်ကြည့်ကြလေလျှင် သူငယ်ကို တွေ့မြင်ကြ၍ တယောက်က "ငါ့အိုးဟု ပြောဆိုအပ်လေသောကြောင့် သူငယ်သည် ငါ့ဥစ္စာဖြစ်သည်"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ တယောက်ကလည်း "အိုးအတွင်းဝယ် ပါလာ

သောပစ္စည်းသည် ငါ့ပစ္စည်းတည်းဟု ငါပြောဆိုအပ်လေသော ကြောင့် သူငယ်သည် ငါ၏ သူငယ်ဖြစ်သည်”ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထိုမိန်းမနှစ်ယောက်တို့သည် ငြင်းခုံကြလျက် တရားဆုံးဖြတ်ရာ လွှတ်ရုံးသို့ သွားရောက်ကြ၍ ထိုအကြောင်းကို ပြောကြားကြလေကုန်၏။ တရားဆုံးဖြတ်သောအမတ်တို့ အဆုံးအဖြတ်မပေးနိုင်ကြသည်ရှိသော် မင်းထံသို့ သွားရောက်ကြလေကုန်၏။ မင်းသည် ထိုမိန်းမနှစ်ယောက်တို့၏ စကားကို ကြားသိပြီးလျှင် ဒုတိယမိန်းမကို “သင်သည် သူငယ်ကို ပိုင်စေ”ဟုဆင်း, ပဌမမိန်းမကို “သင်သည် အိုးကို ပိုင်စေ”ဟုဆင်း အဆုံးအဖြတ်စကား မိန့်ကြားလေ၏။

ထိုမိန်းမနှစ်ယောက်တို့အနက် သူငယ်ကိုရသော မိန်းမသည် ကား အရှင်မဟာကစ္စည်းမထေရ်၏ အလုပ်အကျွေး ရင်းနှီးသူ ဒါယိကာမ-ဖြစ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုမိန်းမသည် “ဤသူငယ်ကို မထေရ်၏ အထံ၌ ရှင်ပြုစေမည်”ဟု ကြံရွယ်ကာ သူငယ်ကို မွေးမြူလေ၏။ ထိုသူငယ်၏အဖို့ရာ မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်သောနေ့၌ ကိုယ်ဝန်အညစ်အကြေးကို ဆေးကြောဖယ်ရှားမှု မပြုရသောကြောင့် ဆံပင်များမှာ ဆံကျစ်ပမာ ရှုပ်ထွေးလျက် တည်နေကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသူငယ်၏အမည်ကို “ဇင်္ဂီလ” ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြလေ၏။

ထိုဇင်္ဂီလသူငယ် ခြေဖြင့် တောက်တောက် သွားနိုင်လောက်သောအခါ၌ အရှင်မဟာကစ္စည်းမထေရ်သည် ထိုအိမ်သို့ ဆွမ်းခံကြွဝင်တော်မူလာလေ၏။ ဒါယိကာမသည် မထေရ်မြတ်ကို နေရာထိုင်ခင်း ပေးလှူပြီးလျှင် ဆွမ်းအာဟာရကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေ၏။ မထေရ်မြတ်သည် ဇင်္ဂီလ သူငယ်ကို မြင်တော်မူ၍ “ဒါယိကာမကြီး.....ဘယ့်နယ်လဲ၊ သင်သည် သူငယ်ကို ရအပ်သလော”ဟု မေးတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ ဒါယိကာမကြီးသည် “ရအပ်ပါသည် အရှင်ဘုရား....၊ဤသူငယ်ကို တပည့်တော်မသည် အရှင်ဘုရားတို့အထံ၌ ရှင်ပြုစေမည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်

မွေးမြူခဲ့ပါသည်၊ ထိုသူငယ်ကို ရှင်ပြုပေးတော်မူကြပါဘုရား”ဟု လျှောက်ထား၍ မထေရ်မြတ်အား လှူလေ၏။

အရှင်မဟာကစ္စည်းမထေရ်သည် “ကောင်းပြီ” ဟု လက်ခံကာ ထိုသူငယ်ကို ခေါ်ဆောင်၍ သွားတော်မူရင်းပင် “ဤသူငယ်၏ အဖိုရာ လူ့စည်းစိမ်ကို ခံစံဖို့ရန် ကောင်းမှုကံ ရှိလေသလော”ဟု ဉာဏ်တော်ဖြင့် ကြည့်ရှုတော်မူလတ်သော် “ဘုန်းကြီးသော သတ္တဝါတဦးဖြစ်၍ ကြီးစွာသော စည်းစိမ်ကို ခံစားသုံးဆောင်ရလိမ့်ဦးမည်၊ ဤသူငယ်သည် ယခု ငယ်သေး၏၊ သူ၏ ဉာဏ်ပညာသည်လည်း မရင့်ကျက်သေး”ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင် သိမြင်တော်မူသောကြောင့် ထိုဇဋိလသူငယ်ကို ခေါ်ဆောင်ကာ တက္ကသိုလ်ပြည်ဝယ် ဒါယကာရင်းတယောက်၏ အိမ်သို့ ကြွရောက်တော်မူလေ၏။

ဒါယကာသည် မထေရ်ကို ရှိခိုးပြီး ရပ်တည်ရင်းကပင် သူငယ်ကို မြင်၍ “အရှင်ဘုရား....အရှင်ဘုရားတို့သည် သူငယ်ကို ရအပ်ခဲ့ပါသလော”ဟု မေးလျှောက်လေ၏။ အရှင် မဟာကစ္စည်း မထေရ်က “အိမ်း....ရအပ်ခဲ့ပေသည် ဒါယကာ....၊ဤသူငယ်ကား ရှင်ရဟန်းပြုပေလိမ့်မည်၊ ယခု ငယ်သေး၏၊ သင်၏ အဆံ၌ပင် နေပါစေ” ဟု အရှင်ကစ္စည်းမထေရ်က မိန့်ကြားတော်မူလေလျှင် ဒါယကာသည် “ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား....”ဟု လက်ခံ၍ ထိုသူငယ်ကို သားအရာ၌ ထားပြီးလျှင် ပြုစုလုပ်ကျွေး မွေးမြူလေ၏။

ထိုဒါယကာကား ကုန်သည်ဖြစ်လေသည်၊ အထူးအားဖြင့် သူ၏အိမ်မှာ ဆယ့်နှစ်နှစ်ကြာ မရောင်းရသေးသည့် (=ရောင်း၍ မစွံသေးသည့်) ရောင်းကုန်ဘဏ္ဍာတို့သည် များလှစွာ၏။ တနေ့သ၌ ထိုကုန်သည်ဒါယကာသည် ရွာတပါးသို့ ခရီးသွားအံ့ဆဲဖြစ်လတ်သော် ထိုရောင်း၍မစွံသော ကုန်ဘဏ္ဍာအားလုံးကို ဈေးဆိုင်သို့ ပို့ဆောင်၍ သူငယ် (ဇဋိလ) ကို ဆိုင်ထိုင်ခိုင်းကာ ထိုထိုရောင်းကုန်ဘဏ္ဍာ၏ တန်ဖိုးများကို ပြောပြ၍ “ဤမည်,

ဤမည်သောရောင်းကုန်ပစ္စည်းကို ဤမျှ, ဤမျှသော ဥစ္စာကို ရယူ၍ ပေးလော့”ဟု မှာထားခဲ့၍ ခရီးထွက်သွားလေ၏။

၁၂-နှစ်ကြာ ရောင်း၍မစုံသောကုန်များ တရက်တည်းဖြင့် ရောင်း၍ စုံခြင်း

ထိုနေ့၌ မြို့စောင့်နတ်တို့သည် အယုတ်သဖြင့် ငရုတ်, ဇီယာမျှကိုပင် ဝယ်ယူလိုကြသော ဈေးဝယ်များကိုသော်လည်း ထိုဇဋိလသူဌေးယ် ဆိုင်ထိုင်ရောင်းနေသည့် ဆိုင်သို့ ရှေးရှုလာကြအောင် ပြုလုပ်ကြလေကုန်၏။ ဇဋိလသူဌေးယ်သည် ၁၂-နှစ်ကြာအောင် ရောင်း၍မစုံ စုပုံနေသော ရောင်းကုန်များကို တရက်တည်းဖြင့်ပင် ရောင်းချလိုက်ရလေသည်။ အိမ့်ရှင်ဈေးသည် သူကြွယ်သည် ပြန်လာ၍ ဈေးဆိုင်၌ အနည်းငယ်မျှသော ရောင်းရန်ကုန်ကိုမျှ မတွေ့ရလေလျှင် “ချစ်သား....သင်သည် အလုံးစုံသော ရောင်းကုန်ဘဏ္ဍာများကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်လေသလော” ဟု မေး၍ ဇဋိလသူဌေးယ်က “ကျွန်တော် မဖျက်ဆီးပါ၊ အားလုံးရောင်းကုန်များကို အဖေတို့ ပြောဆိုမှာထားအပ်သည့် နည်းအတိုင်း ရောင်းပြီးပါပြီ၊ ဤဒေကား ဤမည်သောကုန်ဘဏ္ဍာ၏ အဖိုးဖြစ်ပါသည်, ဤဒေကား ဤမည်သော ကုန်ဘဏ္ဍာ၏ အဖိုးဖြစ်ပါသည်”ဟု ပြောဆိုကာ စာရင်းအတိအကျ အပ်နှံလေလျှင် သူကြွယ်သည် အလွန်ကျေနပ်၍ “အဖိုးမပြတ်နိုင်အောင် ထိုက်တန်သည့် ယောကျ်ားပါပေ၊ မည်သည့်နေရာ မည်သည့်အလုပ်အကိုင်မှာမဆို ချမ်းချမ်းသာသာ အသက်ရှင်နိုင်မည့်သူ ဖြစ်သည်” ဟု ကြံစည်၍ မိမိအိမ်၌ အရွယ်သို့ရောက်ပြီး အသင့်ရှိနေသောသမီးကို ဇဋိလလုလင်အား ပေးထိမ်းမြားပြီးလျှင် မိမိ၏ လူများကို “ဤဇဋိလလုလင်အတွက် အိမ်ကြီးတဆောင် ဆောက်လုပ်ကြကုန်လော့”ဟု စေခိုင်း၍ ထိုအိမ်ကြီး ဆောက်လုပ်ပြီးပြေလတ်သော် “သားတို့....သမီးတို့....သွားကြလော့၊ သင်တို့သည် မိမိ၏အိမ်၌ ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ကြကုန်လော့” ဟု ပြောဆိုအပ်နှင်းလေတော့၏။

ရွှေတောင်ပိုင် ဇဋိလသူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုနောက် ဇဋိလလုလင်၏အဖိုရာ အိမ်တက်မင်္ဂလာ ပြုလုပ်သောအခါ၌ ခြေတဖက် တံခါးခုံကို နင်းမိလျှင်ပင် အိမ်၏နောက်ပိုင်း၌ မြေကို ဖောက်ထွင်း၍ အတောင် ရှစ်ဆယ်ခန့် မြင့်သော ရွှေတောင်ကြီး ပေါက်၍လာလေ၏။ မင်းကြီးသည် "ဇဋိလသတို့သား၏အိမ်၌ မြေကို ဖောက်ထွင်း၍ ရွှေတောင်ကြီး ပေါက်သတဲ့"ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရလျှင်ပင် ထိုဇဋိလလုလင်အထံသို့ သူဌေးထီးဖြူကို ပို့စေ၍ သူဌေးတို့ အဆောင်အယောင် အခမ်းအနားများကို ချီးမြှောက်ကာ သူဌေးကြီးရာထူး၌ ခန့်အပ်လေ၏။ ထိုအခါမှစ၍ သူသည် "ဇဋိလသူဌေးကြီး"ဟူ၍ အမည်ထင်ရှား ကျော်ကြားလာလေ၏။

ဇမ္မုဒိပ်တခွင် လှည့်လည် စုံစမ်းစေခြင်း

ဇဋိလသူဌေးကြီးမှာ သား သုံးယောက်တို့ ရှိကြလေသည်၊ သူဌေးကြီးသည် ထိုသားများ အရွယ်သို့ ရောက်ကြသောအခါ၌ ရဟန်းပြုရန် စိတ်သွတ်လာ၍ "အကယ်၍ ငါတို့နှင့် စည်းစိမ်တူသော သူဌေးမျိုးရှိခဲ့လျှင် မင်းကြီးတို့သည် ငါ့အား ရဟန်းပြုရန် အခွင့်ပေးကြလိမ့်မည်၊ မရှိလျှင် ပေးကြလိမ့်မည် မဟုတ်။ ဇမ္မုဒိပ်ကျွန်းဝယ် ငါတို့နှင့် စည်းစိမ်တူသော သူဌေးမျိုး=သူဌေးအိမ်များ ရှိလေသလား"ဟု စုံစမ်းဖို့ရန် ရွှေသား အုတ်ချပ်, ရွှေသားနှင်တံ, ရွှေသားခြေနင်းတို့ကို သွန်းလုပ်စေပြီးလျှင် မိမိ၏လူယုံများလက်၌ ပေးအပ်၍ "အမောင်တို့....သွားကြကုန်၊ ၌ပစ္စည်းတို့ကို ယူဆောင်သွားကြ၍ တစုံတရာကို ကြည့်ရှုကြကုန်သကဲ့သို့ ဇမ္မုဒိပ်တခွင်၌ လှည့်လည်ကြပြီးလျှင် ငါတို့နှင့် စည်းစိမ်တူသော သူဌေးမျိုး ရှိ, မရှိကို သိအောင် စုံစမ်းပြီးမှ ပြန်ခဲ့ကြလော့"ဟု ပြောဆိုမှာထား စေလွှတ်လိုက်လေ၏။

ထိုလူယုံတို့သည် ဒေသစာရီ လှည့်လည်ကြလေလျှင် ဘဒ္ဒိယမြို့သို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ ထိုလူများကို မေလွှာက သူဌေးကြီး မြင်၍ "အမောင်တို့....အဘယ်အမှု ပြုလိုကြကုန်သည်

ဖြစ်၍ လှည့်လည်ကြသနည်း”ဟု မေးလေသော် “ကျွန်တော်များသည် ပစ္စည်းဝတ္ထုတခု ကြည့်ရှုလိုကြ၍ လှည့်လည်ကြပါသည်”ဟု ဖြေကြားကြသဖြင့် မေတ္တာကသူဌေးကြီးသည် “ဤလူများအဖို့ရာ ဤရွေအုတ်, ရွှေနှင်တံ, ရွှေခြေနင်းတို့ကို ယူဆောင်၍ တစုံတရာ ကြည့်ရှုဖို့ရန် လှည့်လည်ဖွယ်ကိစ္စ မရှိ၊ တိုင်းနိုင်ငံကို စုံစမ်းလိုကြ၍ လှည့်လည်ကြလေသည်”ဟု သိရှိရိပ်မိကာ “အမောင်တို့....ငါတို့ အိမ်နောက်ပိုင်းသို့ ဝင်၍ ကြည့်ရှုကြကုန်လော့”ဟု ပြောဆိုလေ၏။

ထိုလူများသည် မေတ္တာက သူဌေးကြီး၏ အိမ်နောက်ပိုင်း၌ ရှစ်မင်းပယ်မျှ ကျယ်ဝန်းသော မြေအရပ်ဝယ် ရွှေဖော်ပြရာပါဆင်, မြင်း, ဥသဘ ပမာဏ ရှိသည့် ရွှေဆိတ်ရုပ်ကြီးများ ကျောက်ကုန်းချင်း ထိခတ် ဆက်စပ်လျက် မြေကို ဖောက်ထွင်းကာ တက်ပေါ်နေသည်တို့ကို မြင်ကြရ၍ ထိုရွှေဆိတ်ရုပ်ကြီးများ၏ အကြားအကြားမှ လှည့်လည်ကာ ပြန်ထွက်၍ လာကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ ထိုလူများကို မေတ္တာက သူဌေးကြီးသည် “အမောင်တို့....အမောင်တို့ တွေ့မြင်ရန် လှည့်လည် ရှာကြံအပ်သော ပစ္စည်းကို တွေ့မြင်အပ်ပြီလော”ဟု မေး၍ ထိုလူများက “တွေ့မြင်ကြရပါကုန်၏ အရှင်သူဌေးကြီး....”ဟု ဆိုကြလေလျှင် “ထိုသို့ဖြစ်က အမောင်တို့သည် အလိုရှိရာသို့ သွားကြလော့”ဟု ပြောဆိုလွှတ်လိုက်လေ၏။

ဇဋိလသူဌေးကြီး၏လူများသည် ဘဒ္ဒိယမြို့မှပင် မိမိတို့ သူဌေးထံ ပြန်ခဲ့ကြ၍ ဇဋိလသူဌေးကြီးက “အမောင်တို့....အမောင်တို့သည် ငါတို့နှင့် စည်းစိမ်တူ သူဌေးမျိုးကို တွေ့မြင်အပ်ခဲ့ပြီလော”ဟု မေးလေသော် “အရှင်သူဌေးမင်း....အရှင် သူဌေးမင်းတို့၏ စည်းစိမ်သည် ဘာရှိ၍နည်း၊ ဘဒ္ဒိယမြို့ဝယ် မေတ္တာက သူဌေးကြီး၏ စည်းစိမ်သည် ဤသို့, ဤသို့သဘောရှိ၏”ဟု စကားပလွှင့်ခံကာ မိမိတို့ တွေ့မြင်ခဲ့ရသည့် အကြောင်းဥသုံ အလုံးစုံကို အကုန် ပြန်ကြား ပြောဆိုကြလေ၏။ ထိုစကားကိုကြား၍ ဇဋိလသူဌေးကြီးသည် နှစ်သက်အားရ စိတ်တိုင်းကျဖြစ်ပြီးလျှင် “သူဌေးမျိုး တမျိုးကိုကား ရအပ်ပေပြီ၊ အခြားသူဌေးမျိုးလည်း ရှိကောင်း

ရှိဦးမည်လော”ဟု စဉ်းစား ဆင်ခြင်မိ၍ အဖိုးတသိန်းထိုက်သော ကမ္မလာကို ပေးအပ်ပြီးလျှင် ထိုလူယုံများကို “အမောင်တို့.... သွားကြကုန်ဦးလော့၊ အခြား သူဌေးမျိုးကိုလည်း စုံစမ်းကြကုန်ဦးလော့”ဟု ပြောဆိုမှာထား၍ လွှတ်လိုက်ပြန်လေ၏။

ထိုလူများသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ သွားရောက်ကြ၍ ဇောတိကသူဌေးကြီး၏ ပြာသာဒ်အိမ်မှ မနီးမဝေးဌာ ထင်းများကို စုပုံကာ မီးဖိုကြလျက် ရပ်တည်နေကြကုန်လေ၏။ လူအများက “ဤအမှုသည် အဘယ်နည်း=ဘာလုပ်နေကြသနည်း”ဟု မေးအပ်သော အခါဌာ ထိုဇဋိလသူဌေး၏ လူများသည် “ကျွန်ုပ်တို့၏ အဖိုရာအဖိုးများစွာ ထိုက်တန်သော ကမ္မလာတထည်ကို ရောင်းချကြလေရာ ဝယ်ယူနိုင်မည့်သူ မရှိ ဖြစ်၍နေပါသည်၊ ယူဆောင်၍ ကျွန်ုပ်တို့မြို့အရောက် သွားကြရမည်ကလည်း လူဆိုးသူဆိုးဘေးမှ ကြောက်ကြရပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုကမ္မလာကို မီးရှို့၍သွားကြပါမည်”ဟု အကဲစမ်းစကား ပြောကြားကြလေ၏။

ထိုအခါ ထိုလူများကို ဇောတိကသူဌေးကြီး မြင်လတ်သော် “ဤသူတို့သည် အဘယ်အမှု ပြုကြကုန်သနည်း=ဒီလူတွေ ဘာလုပ်နေကြသနည်း”ဟု မေး၍ ထိုအကြောင်းကို ကြားသိရလေလျှင် ထိုလူများကို အခေါ် ခိုင်း၍ “အမောင်တို့၏ ကမ္မလာသည် အဘယ်မျှ အဖိုးထိုက်သနည်း”ဟု မေးမြန်းလေ၏။ ထိုလူများက “အဖိုးတသိန်း ထိုက်တန်ပါသည် အရှင်သူဌေးကြီး....”ဟု ဖြေကြားအပ်လေသော် ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် မိမိလူများကို ထိုလူများအား အသပြာတသိန်း အပေးခိုင်းပြီးနောက် “အမောင်တို့....ငါ၏ တံခါးမုခ်ကို တံမြက်လှည်း၍ အမှိုက် စွန့်သွန်သော ကျွန်မအား ဤကမ္မလာကို ပေးလိုက်ကြပါလော့”ဟု ပြောဆိုမှာကြားကာ ဇဋိလသူဌေး၏ လူများလက်ဦးပင် အပ်နှံ၍ အပို ခိုင်းလိုက်လေ၏။

ဇောတိကသူဌေးကြီး၏ ကျွန်မသည် ကမ္မလာကို ယူခဲ့၍ (ထိုလူများ မျက်မှောက်မှာပင်)ဝိုင်းကြေးလျက် မိမိ၏အရှင် ဇောတိကသူဌေးကြီးအထံသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် “အရှင်သူဌေးမင်း....

အသို့နည်း=ဘယ့်နှာလဲ ကျွန်တော်မကို အပြစ်ရှိလျှင် ရိုက်နှက်ဖို့ရန် မသင့်ဘူးလော (=ရိုက်နှက်သင့်ပါသည်ဟု ဆိုလို၏)၊ ဒဲ့အ ဘယ့်ကြောင့် ဤသို့စင် ကြမ်းတမ်းသော ကမ္မလာကို ကျွန်တော်မ၏ထံသို့ ပို့စေတော်မူဘိသနည်း၊ ကျွန်တော်မသည် ဘယ်လိုနည်းဖြင့် ဤကမ္မလာအကြမ်းကြီးကို ဝတ်နိုင်, ခြုံနိုင်လိမ့်မည်နည်း(=မဝတ်နိုင်, မခြုံနိုင်ပါ)"ဟု မကျေမချမ်း စကားတိုင်ကြား ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ဇောတိကသူဌေးကြီးက "အမိ....ငါသည် ဤသို့ ဝတ်ရန်, ခြုံရန်အတွက် သင့်ထံသို့ အပို့ခိုင်းလိုက်သည် မဟုတ်ပါ။ စင်စစ်သော်ကား ဤကမ္မလာကို လိပ်၍ သင့်အိပ်ရာခြေရင်း၌ ထားပြီးလျှင် သင်အိပ်ချိန်ရောက်သောအခါ နံ့သာရေဖြင့် ဆေးကြောပြီးသော သင့်ခြေများကို ပွတ်သုတ်ရန် အလို့ငှါ သင့်ထံသို့ ငါအပို့လွှတ်လိုက်မိသည်၊ အသို့နည်း=ဘယ့်နယ်လဲ သင်သည် ဤသို့(=ခြေသုတ်မှုကို)ပင် ပြုလုပ်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ဘူးလော=ခြေသုတ်ရုံမျှပင်သော်မှ သင်က မသုတ်နိုင်ဘူးလော"ဟု ဖြေရှင်း ပြောကြားတော့မှ ကျွန်မသည် စိတ်ကျေနပ်ကာ "ဤခြေသုတ်ရန်အမှုကိုတော့ ပြုနိုင်ပါလိမ့်မည်"ဟု ပြောဆိုကာ ထိုကမ္မလာကို ယူ၍ သွားလေ၏။

ဇာဋိလသူဌေးကြီး၏ လူယုံတော်များသည်လည်း ထိုအကြောင်းကို ကိုယ်တွေ့ မြင်ခဲ့ကြ၍ မိမိတို့၏ သူဌေးကြီးထံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိကြသည်တွင် ဇာဋိလသူဌေးကြီးက "အမောင်တို့.... အမောင်တို့သည် ငါတို့နှင့် စည်းစိမ်တူ သူဌေးများကို တွေ့မြင်အပ်ခဲ့ပြီလော"ဟု မေးအပ်လေလျှင် "အရှင်သူဌေးမင်း....အရှင် သူဌေးမင်းတို့၏ စည်းစိမ်သည် ဘာရှိ၍နည်း၊ ဗာဇရှိဟ်ပြည်ဝယ် ဇောတိကသူဌေးကြီး၏ စည်းစိမ်သည် ဤသို့, ဤသို့ သဘောရှိ၏"ဟု စကားပလွှင့်ခံကာ ဇောတိကသူဌေးကြီး၏ ပြာသာဒ်ကြီးအသရေ, စည်းစိမ်ကုံလုံ ပြည့်စုံပုံကို ပြောကြားပြီးလျှင် မိမိတို့ကိုယ်တွေ့ မြင်ခဲ့ကြရသည့် ထိုကျွန်မနှင့် ကမ္မလာအကြောင်းကို ပြန်ပြောင်းပြောဆိုကြလေကုန်၏။

ဇဋိလသူဌေးကြီး သားသုံးယောက်၏ ဘုန်းကံကို စုံစမ်းခြင်း

ဇဋိလသူဌေးကြီးသည် ထိုလူယုံတော်များ၏ စကားကို ကြားရလေလျှင် နှစ်သက်အားရမိုး ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိလျက် "ငါသည် ယခုအခါ ရဟန်းပြုရန် အခွင့်ကို ရပေတော့မည်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ မင်းကြီးထံသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် "အရှင်မင်းကြီး....အကျွန်ုပ်သည် ရဟန်းပြုလိုပါ၏"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

(ဤ၌။ ။မည်သည့်မင်းဟု အဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်မဖော်ပြအပ်သော်လည်း "ဗိမ္ဗိသာရရညော ပန ဝိဇိတေ ပဥ္စ အမိတဘောဂါ နာမ အဟေသုံ ဇောတိကော, ဇဋိလော, မေဏ္ဍကော, ပုဏ္ဏကော, ကာဋ္ဌဝဋ္ဋိယောတိ။ = အထူးအားဖြင့် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ အာဏာပြန့်နှံ့ရာ နိုင်ငံတော်၌ ဇောတိက, ဇဋိလ, မေဏ္ဍက, ပုဏ္ဏက, ကာဋ္ဌဝဋ္ဋိယဟူ၍ အမိတဘောဂသူဌေးကြီး ၅-ဦးတို့ ရှိကြ၏"ဟု ဝိသာခါဝတ္ထု ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် စာမျက်နှာ ၂၄၃-၌ ဖွင့်ပြအပ်သောကြောင့် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးဟူ၍ မှတ်ယူရာ၏)။

မင်းကြီးကလည်း "ကောင်းပြီ သူဌေးကြီး....သင် အလိုရှိတိုင်း ရဟန်းပြုလော့"ဟု ကြည်သာစွာ ခွင့်ပြုလေ၏။ ဇဋိလသူဌေးကြီးသည် မိမိအိမ်သို့ ပြန်ခဲ့၍ သားသုံးယောက်တို့ကို အခေါ်ခိုင်းပြီးလျှင် ရှေ့အရိုးတပ်သည့် စိန်ပေါက်ခွန်းကို သားအကြီး၏ လက်၌ အပ်နှင်းပေးထား၍ "ချစ်သား....အိမ်၏ နောက်ဖက်ဝယ် ရွှေတောင်မှ ရွှေစိုင်တခဲကို ထုတ်ဆောင် တူးယူခဲ့လော့"ဟု ဆို၍ လွှတ်လိုက်လေ၏။ သားအကြီးသည် စိန်ခွန်းကို ယူဆောင်ကာ သွားရောက်၍ ရွှေတောင်ကို တအားပေါက်လေ၏၊ ကျောက်ဖျာကြီး၌ ပေါက်အပ်သောအခါကဲ့သို့ ဖြစ်လေ၏။ ဇဋိလသူဌေးကြီးသည် သားအကြီးလက်မှ စိန်ခွန်းကိုယူ၍ သားအလတ်လက်၌ အပ်နှင်းကာ ရှေ့နည်းအတူ လွှတ်လိုက်ပြန်လေ၏။ ထိုသားအလတ်၏အဖို့ရာလည်း ရွှေတောင်ကို စိန်ခွန်းဖြင့် ပေါက်လေလျှင် ကျောက်ဖျာ၌ ပေါက်အပ်သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်လေ၏။

ထိုနောင်မှ စိန်ခွန်းကို သားအငယ်၏ လက်၌ ပေးအပ်၍ အပေါက်လွှတ်လိုက်ပြန်လေ၏၊ ထိုသားအငယ်၏အဖို့ရာ စိန်ခွန်း

ကို ယူသွား၍ ရွှေတောင်ကို ပေါက်သည်ရှိသော် အမှုန့်ထောင်း ထုကာ စုပုံ၍ထား၊အပ်သော မြေညက်၌ ပေါက်အပ်သောအခါ ကဲ့သို့ အလွှာလိုက်, အစုလိုက် အလွယ်တကူ ရွှေများထွက်၍ ကျလာလေ၏။ ထိုအခါ သားအငယ်ကို ဇင်္ဂီလသူဌေးကြီးသည် "လာလော့ ချစ်သား....ဤမျှလောက်ဖြင့် တော်သင့်ပြီ" ဟု ဆို၍ သားအလတ်နှင့် သားအကြီးတို့ကို "ချစ်သားတို့.... ဤရွှေတောင်သည် ချစ်သားတို့၏ ဘုန်းကံကြောင့် ဖြစ်လာသည်မဟုတ်၊ ငါနှင့် သင်တို့ညီငယ်၏ ဘုန်းကံကြောင့် ဖြစ်လာလေသည်၊ သို့ရကား ဤညီငယ်နှင့် တစိတ်တည်း တပေါင်းတည်းဖြစ်ကြကာ သင်တို့ စားသုံးကြလော့" ဟု ပြောဆိုလေ၏။

(ဤ၌။　။ ရှေးဖော်ပြရာပါ ဇင်္ဂီလသူဌေး၏ ရှေ့ပန်းထိမ်သည် ဘဝက ဖြစ်ရပ်ကို ပြန်လည်ဆင်ခြင်ရာ၏၊ ထို့ရှေ့ပန်းထိမ်သည်ဘဝက "သင်၏ ဘုရားကို ရေထဲ ပစ်ချ၍သာ သွားပေတော့" ဟု ရိုင်းပြစ်ဘာ ရဟန္တာအရှင်မြတ်အား ပြောကြားခဲ့သည့် အကုသိုလ် ဝစီကံကြောင့် ခုနစ်ဘဝတို့တိုင်တိုင် မွေးဖွားပြီးသောအခါ ရေအမျှောခံခဲ့ရရုံမျှမက ဤယခုနောက်ဆုံး ပစ္ဆိမဘဝမှာလည်း ထိုအကုသိုလ်ဝစီကံကြောင့်ပင် ဖွားပြီးလျှင်ပြီးခြင်း ရေအမျှော ခံရလေသည်။

ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ မာတုစေတီတော်ကြီးအား ပူဇော်၍ တောင်းပန်ဝန်ချရန် ရှေ့ပန်းမျှား ပြုလုပ်သောအခါ သားအငယ်ကသာ အဖော်သဟဲဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် ဤယခု ရွှေတောင်ကြီးသည် ဇင်္ဂီလသူဌေးနှင့် သားအငယ်တို့အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာရလေသည်)။

ဤသို့လျှင် ဇင်္ဂီလသူဌေးကြီးသည် သားတို့ကို ဆုံးမမှာထား ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ သွားရောက်၍ ရဟန်းပြုပြီး နောက် ရဟန်းတရား ပွါးများကြိုးကုတ်အားထုတ်သဖြင့် နှစ်ရက်, သုံးရက်အတွင်းမှာပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ = ရဟန္တာဖြစ်လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အခါဝယ် ရဟန်းငါးရာတို့နှင့် အတူတကွ ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူလတ်သည်ရှိသော် ဇင်္ဂီလ

သူဌေးဇ၏ သားသုံးယောက်တို့နေရာ အိမ်တံခါးဝသို့ ကြွရောက်တော်မူလေ၏။ ထိုသားသုံးယောက်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား အမျှးပြုသော ရဟန်းသံဃာအား လ-ဝက်(=၁၅-ရက်)ပတ်လုံး ဆွမ်းအလှူဒါနကို ပေးလှူကြလေကုန်၏။

ရဟန်းတို့သည် တရားခန်းမဆောင်=ဓမ္မသဘာဝယ် "ငါ့ရှင် ဇဋိလ....ယနေ့လည်း သင့်အဖို့ရာ အတောင်ရှစ်ဆယ်မြင့်သော ရွှေတောင်ကြီးနှင့် သားသုံးယောက်အပေါ်၌ တွယ်တာတပ်မက်မှု ရှိသေးသလော" ဟု အမေးစကား ဖြစ်ပွါးစေကြလေကုန်၏။ အရှင်ဇဋိလရဟန္တာမထေရ်မြတ်က "ငါ့ရှင်တို့....ငါ့အဖို့ရာ ထို ရွှေတောင်နှင့် သားတို့၌ တပ်မက်ခြင်း, မြတ်နိုးခြင်း အလျှင်း မရှိတော့" ဟု ပြောကြားလေလျှင် ရဟန်းတို့သည် "ဤဇဋိလ ထေရ်ကား မဟုတ်မမှန် ပြောကြား၍ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဝန်ခံ ပြောဆိုဘိ၏" ဟု အပြစ်တင်စကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုရဟန်းတို့၏ စကားကို ကြားသိတော်မူ၍ "ရဟန်းတို့....ငါ့သားတော် ဇဋိလရဟန်း၏ သန္တာန်မှာ ထိုရွှေတောင်နှင့် သားတို့၌ တပ်မက်ခြင်း, မြတ်နိုးခြင်း အလျှင်းပင် မရှိတော့ချေ" ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဤဆိုလတ္တံ့သော တရား ဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏—

ယောဓ တဏှံ ပဟန္ဒွာန၊ အနာဂါရော ပရိဗ္ဗဇေ။
တဏှာဘဝပရိက္ခီဏံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

(ဤဂါထာအနက်ကို အောက်ဇောတိကသူဌေးဝတ္ထု၌ ရေးသားခဲ့ပြီ)။

ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ များစွာသောသူတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်-စသည်တို့သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။ ။ (ဓမ္မပဒ ဋ္ဌ ၂၊ စာမျက်နှာ ၄၄၁-မှ စ၍ ထုတ်နုတ်ရေးသားသည်)။

ဤကား ဇဋိလသူဌေး အကြောင်းတည်း။

(၄) ကာဋ္ဌဝဋ္ဌိယ သူဌေးအကြောင်း

၍ ကာဋ္ဌဝဋ္ဌိယသူဌေးအကြောင်းကား ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌ-ကထာ ၁-ဒေဝဒဟသုတ်အဖွင့် စာမျက်နှာ (၄)၌ အကျဉ်းချုပ်လာရှိ၏၊ လာရှိပုံကား—

မြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက်တော်အခါဝယ် ရာဇဂြိဟ်ပြည်၌ ကာဋ္ဌဝဋ္ဌိယ အမည်ရှိသော ဆင်းရဲသားတယောက် ရှိလေသည်။ တနေ့သ၌ ကာဋ္ဌဝဋ္ဌိယ၏ဇနီးသည် စားသုံးရန်အတွက် ဟင်းရွက်နှင့်ရောသော ယာဂုချဉ်ကို ပြုတ်၍ထား၏။ (အလွန်ဆင်းရဲသောကြောင့် ထမင်းချက်၍မစားနိုင်ပဲ ယာဂုကိုပင် ဟင်းရွက်နှင့်ရော၍ကျိုရခြင်းဖြစ်သည်)။ ထိုနေ့၌ အရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည် နိရောဓသမာပတ်မှ ထတော်မူ၍ "ငါသည် အဘယ်သူအား ချီးမြှောက်မှု ပြုရပါမည်နည်း" ဟု ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုတော်မူလေလျှင် ကာဋ္ဌဝဋ္ဌိယဆင်းရဲသားကို ဉာဏ်၌မြင်၍ သူ၏ အိမ်တံခါးဝသို့ ကြွရောက်ဆွမ်းရပ်တော်မူလေ၏။

ကာဋ္ဌဝဋ္ဌိယ၏ဇနီးသည် မထေရ်၏လက်မှ သပိတ်ကိုတောင်းယူ၍ ကျိုပြီးအသင့်ရှိနေသော ဟင်းရွက်နှင့်ရောသည့် ယာဂုချဉ်အားလုံးကို သပိတ်၌ လောင်းထည့်၍ မထေရ်အား ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေ၏။ (၍အလှူမျိုးကို "နိရဝဿဒါန = ကိုယ်ဖို့မချန်သောလှူခြင်း" ဟူ၍ ခေါ်ဆိုလေသည်)။ အရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည် ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်၍ ထိုယာဂုကို မြတ်စွာဘုရားအား ဆက်ကပ်လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်မြတ် မျှတတော်မူရုံသာ ခံတော်မူ၏။ ကျန်သောယာဂုသည် ရဟန်းငါးရာတို့အား လောက်ငပေ၏။ ကာဋ္ဌဝဋ္ဌိယဆင်းရဲသားသည်လည်း ဆွမ်းကြွင်းဆွမ်းကျန် တောင်းခံရန်အတွက် ထိုနေရာသို့ (ယာဂုဝေသောနေရာသို့) ရောက်လာလျက် စားသုံးရန် ယာဂုအနည်းငယ်ကို ရရှိလေ၏။

အရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ယာဂုဒါယကာ ကာဋ္ဌဝဋ္ဌိယအတွက် ရရှိမည့်အကျိုးကို မေးလျှောက်

လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် "ဤနေ့မှနောက် ခုနစ်ရက် မြောက်၌ ကာဠဝဋိယသည် သူဌေးထိုးဖြူကို ရလိမ့်မည် = သူဌေး ဖြစ်လိမ့်မည်" ဟု မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ ကာဠဝဋိယဆင်းရဲသား သည် မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူအပ်သည့် ထိုစကားကို နားဆတ်ဆတ်ကြားရ၍ အိမ်သို့ ပြန်လာပြီးလျှင် ဇနီးသည်အား ထိုအကြောင်းကို ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။

ထိုအခါ၌ ဗိမ္မိသာရမင်းတရားသည် မြို့ကို လှည့်လည်သည် ရှိသော် အရှင်လတ်လတ် ကားစင်တင်ထားရာတံကျင်၌ နေရသူ ရာဇဝတ်သား ယောကျ်ားကို မြင်တော်မူလေ၏။ ရာဇဝတ်သား သည် မင်းကြီးကို မြင်ရလျှင် "အရှင်မင်းကြီး.... အရှင်မင်းကြီးတို့ ပွဲတော်စာတည်သည့် ထမင်းကို ပို့သတော်မူကြစေချင်ပါသည်" ဟု အရဲစွန့်ကာ ကျယ်လောင်စွာသော အသံဖြင့် ဟစ်အော်ပြောဆိုလေ၏။ "မင်းကြီးသည် အိမ်း.... ကောင်းပြီ ပို့စေလိုက်မည်" ဟု ပြောဆိုခဲ့၍ ညချမ်းပွဲတော်စာ ဆက်သလာသောအခါ၌ ထို ရာဇဝတ်သား တောင်းခံလိုက်သည့်စကားကို အမှတ်ရတော်မူ၍ "ဤစားတော်ထမင်းပွဲကို မြို့အပြင် ကားစင်တံကျင်သို့ရောက် အောင် ပို့ဆောင်နိုင်မည့်သူကို စုံစမ်းကြလော့"ဟု ဆိုင်ရာဝန် တို့ကို မိန့်ဆိုလေ၏။

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၏ ပတ်ဝန်းကျင် မြို့ဥပစာအရပ်မှာ အလွန် ကြမ်းကြုတ်သည့်ဘီလူးများ လှည့်လည်ကျက်စားရာဌာနဖြစ်သော ကြောင့် ညဉ့်အချိန်၌ အလွယ်တကူ မည်သူမျှ မြို့အပြင်သို့ မထွက် ဝံ့သောကြောင့် ဆိုင်ရာဝန်တို့သည် အသပြာ ထောင်ထုပ်ကို မြို့တွင်း၌ လှည့်လည်စေကြလေကုန်၏၊ (= မြို့အပြင် ကားစင် တံကျင်သို့ ထမင်းသွားရောက် ပို့ဝံ့သောသူသည် ဤအသပြာ ထောင်ထုပ်ကို ယူစေ-ဟု မြို့တွင်း၌ လှည့်လည်ကျေညာစေလေ သည်)။ ပဌမအကြိမ်, ဒုတိယအကြိမ် လှည့်လည်စေရာ၌ အသပြာ ထောင်ထုပ်ကို ယူဝံ့မည့်သူ မပေါ်ထွက်ပဲ တတိယအကြိမ် လှည့် လည်စေသောအခါမှ ကာဠဝဋိယ၏ ဇနီးသည် ထိုအသပြာ

ထောင်ထုပ်ကို မင်းချင်းတို့လက်မှ ယူလိုက်လေ၏ (ကြောက်လျှင်လွဲ, ရဲလျှင် သူကောင်းဖြစ်သည့် သဘောမျိုးတည်း)။

သူမကို မင်းချင်းတို့သည် မင်းကြီးအား ပြသကြလေကုန်၏။ သူမသည် ယောက်ျား၏အသွင်ကို ယူပြီးလျှင် (=ယောက်ျားတို့အဝတ်အထည်များကို ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင်) ကိုယ်၌ လက်နက်ငါးပါးကို ဖွဲ့ချည်လျက် ထမင်းပွဲတော်ကိုယူဆောင်ကာ ရဲရဲရင့်ရင့် မြို့မှ ထွက်ခဲ့လေ၏။ မြို့ပြင်သို့ရောက်လျှင် ထန်းပင်၌ စိုးအုပ်နေထိုင်သည့် "ဒီဃတာလ"မည်သော နတ်ဘီလူးသည် ထန်းပင်အနီးမှသွားသော သူမကို မြင်လေလျှင် "ရပ်လော့, ရပ်လော့၊ သင်သည် ငါ့အစာ ဖြစ်လေပြီ"ဟု ခြိမ်းချောက်စကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ ဘီလူးနှင့် သူမတို့ အပြန်အလှန် ပြောဆိုကြသည်မှာ—

(သူမ) ငါသည် သင့်အစာမဟုတ်၊ ငါကား မင်းကြီး၏ တမန်တော် ဖြစ်သည်။

(ဘီလူး) ယခု အဘယ်သို့ သွားမည်နည်း။

(သူမ) အရှင်လတ်လတ် ကားစင်တင်သော တံကျင်၌ နေသော ရာဇဝတ်သားအထံသို့ ငါသွားမလို့။

(ဘီလူး) ငါ၏ သတင်းစကား တခုကိုလည်း ဆောင်သွားခြင်းငှါ သင်စွမ်းနိုင်ပါမည်လော။

(သူမ) အိမ်း....စွမ်းနိုင်ပေ၏။

(ဘီလူး) ထိုသို့ဖြစ်လျှင် "သုမန နတ်မင်းကြီး၏ သမီး ဒီဃတာလဘီလူး၏ဇနီး ကာဠီမည်သော နတ်သမီးသည် သားကို မွေးဖွားလေပြီ"ဟု လမ်းတလျှောက်၌ ဟစ်အော်ကြွေးကြော်ပြောကြားပါလော၊ ဤထန်းပင်အခြေ၌ ရှေးအိုးခုနစ်လုံးတို့ ရှိကြပါကုန်၏၊ ထိုရှေးအိုးများကို သတင်းကြွေးကြော်ခအနေ သင်ယူပါလော။

သူမသည် “သုမနနတ်မင်းကြီး၏သမီး ဒီဃတာလဘီလူး၏ ဇနီး ကာဠီမည်သော နတ်သမီးသည် သားကို မွေးဖွားလေပြီ”ဟု လမ်းတလျှောက် ဟစ်အော် ကြွေးကြော်၍ သွားလေ၏။ သုမန နတ်မင်းကြီးသည် နတ်ဘီလူးတို့ အစည်းအဝေးဌာ နေထိုင်ရင်းက ထိုအသံကို ကြားရ၍ “လူသားတယောက်သည် ငါတို့အတွက် အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်သော သတင်းကို ဆောင်ယူလာ၏၊ ထိုလူ သားကို ခေါ်လိုက်ကြလော့”ဟု ပြောဆိုခေါ်ငင်ကာ သတင်း စကားကို ကြားသိရ၍ သဒ္ဓါကြည်ညိုဖြစ်ရှိလျက် “ဤသစ်ပင်၏ ဘေးပတ်လည် အဝန်းအရိပ် ပြန့်နှံရာအရပ်၌ ရွှေအိုးများ ရှိကြ သည်၊ ထိုရွှေအိုးများကို သင့်အား ငါပေး၏”ဟု ပြောဆိုလေ၏။

သူမသည် ကားစင်တံကျင်ရှိရာသို့ သွား၍ ရာဇဝတ်သားကို ထမင်းခွံ၍ ကျွေးလေ၏။ ရာဇဝတ်သားသည် ထမင်းစားပြီး နောက် ခံတွင်းကို သူမ၏လက်ဖြင့် သုတ်၍ပေးသောအခါ မိန်းမ အတွေ့မှန်းသိ၍ သူမ၏ ဆံထုံး၌ တအားကိုက်၍ ထားလေ၏။ သတ္တိကောင်းသော သူမသည် သန်လျက်ဖြင့် မိမိဆံထုံးကို ဖြတ် ထားခဲ့၍ မင်းကြီးထံသို့သာလျှင် ပြန်သွားလေ၏။

ထိုအခါ မင်းကြီးက “မယ်မင်း ထမင်းကျွေးပြီးခဲ့ကြောင်းကို အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာ အမှတ်အသားဖြင့် ငါသိရမည် နည်း”ဟု မေးတော်မူလေလျှင် သူမသည် “ကျွန်တော်မျိုးမ၏ ဆံထုံးအမှတ်အသားဖြင့် သိတော်မူနိုင်ပါသည်”ဟု ပြောဆိုကာ မင်းကြီးအား မိမိ တွေ့ကြုံခဲ့ရသမျှသော ဖြစ်ရပ် အားလုံးကို ပြန်ကြားလျောက်ထား၍ ထိုရွှေအိုးများကို ဆောင်ယူစေလေ၏။ မင်းကြီးသည် ထိုရွှေအိုးများကို ဆောင်ယူစေပြီးလျှင် မှူးမတ်တို့ကို “အခြားတပါးသောသူ၏ အဖို့ရာ ဤမျှများပြားသော ဥစ္စာမည်သည် ရှိသလော”ဟု မေးတော်မူ၍ မှူးမတ်တို့က “မရှိပါ အရှင် မင်းကြီး....”ဟု ပြန်ကြားလျောက်ထားကြလေလျှင် မင်းကြီးသည်

သူမ၏အိမ်ရှင် ကာဋ္ဌဝဋ္ဌိယကို ရာဇဂြိဟ်ပြည်၌ အဆောင်အယောင် အခမ်းအနား နေရာများပါ ပေးအပ်ကာ "ဓနသေဋ္ဌိ" ဘွဲ့တံဆိပ်တပ်သည့် သူဌေးကြီး ရာထူး၌ ခန့်အပ် မြှောက်စားတင်ထားလေသတည်း။

ဤကား ကာဋ္ဌဝဋ္ဌိယသူဌေး အကြောင်းတည်း။

အမိတဘောဂသူဌေးကြီးများအကြောင်း ပြီး၏။

ဤတွင်ရွှေ့ကား မဟာဗုဒ္ဓဝင်
ဆဋ္ဌမတွဲတည်း။

၁၃၃၁-ခု၊ ပဌမဝါဆိုလပြည့်ကျော်(၁၃)ရက်နေ့
နံနက်(၁၁)နာရီအချိန်တွင် ပြီးသည်။

(ပုံ) ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ
ဓမ္မနာဒတိုက်၊ မင်းကွန်းတောင်ရိုး။

ကျမ်းပြီးနိဂုံးဆုတောင်း ၉-ဂါထာ

ပါဠိ, အနက်

(၁) တိသတေကသဟဿမှိ၊
သာကေကတ္တိ ံသတာဓိကေ။
အမုတေယျသဟဿမှိ၊
ဇိနစက္ကေ တု တေရသေ။

(၂) ပဌမာသဇ္ဇမာသဿိ၊
ကာဠေ တေရသမေ ဒိနေ။
သောရိဝါရမှိ ပုဗ္ဗက္ခေ၊
ကောဒဿဃဋိကွက္ခေ။

ကေတ္တိ ံသတာဓိကေ = သုံးဆယ့်တခု အလွန်ရှိသော။ တိသတေကသဟဿမှိ သာကေ = တထောင့်သုံးရာ ကောဇာထိုနှစ် သက္ကရာဇ်၌။ (ဝါ)ကေတ္တိ ံသတာဓိကေ တိသတေကသဟဿမှိ သာကေ = ကောဇာသက္ကရာဇ် (၁၃၂၁)တထောင် သုံးရာ သုံးဆယ့်တစ် ခုနှစ်၌။ ဇိန-စက္ကေ တု=ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာနှစ်သော်ကား။ တေ-ရသေ = တဆယ့်သုံးနှစ် အလွန်ရှိသော။ အမုတေယျ-သဟဿမှိ = နှစ်ထောင်ငါးရာ သာသနာနှစ်၌။ (ဝါ) တေရသေ အမုတေယျသဟဿမှိ = နှစ်ထောင့်ငါးရာ စွန်းလာတဆယ် သုံးနှစ်ကယ်သား ဘုန်းကြွယ်မြတ်စွာ သာသနာနှစ်၌။

ပဌမာသဇ္ဇမာသဿိ=ပဉ္စင်းခံပွဲ ဖြိမ့်ဖြိမ့်သဲလျက် မြို့ဝင်ထဲ စုံနက် ရဂုံချက်ဝယ် ပုန်းညက်မာလီ သော်တာရီတို့ ညှာစီ ပွင့်ကြ ပဌမဝါဆိုလ၏။ ကာဠေ တေရသမေ ဒိနေ = ပုဏ္ဏမီကျော်တက် တဆယ့်သုံးရက်နေ့ဖြစ်သော။ သောရိ-ဝါရမှိ = နဂါးပျော်မွေ့ စနေနေ့၌။ ပုဗ္ဗက္ခေ ကောဒဿ-

ဃဋိကွဏော=ဖလ်ရဝိန်စက် လှုံ့ရှိန်တက်သား နံနက်ဃဋီဆယ့်တနာရီအချိန်၌။

(၃) သိဒ္ဓိပတ္တော မဟာဗုဒ္ဓ-
ဝံသော ဗုဒ္ဓတ္ထဒီပကော။
ဆဘာဂေဟိ သုခံ ဆဒ္ဒ-
သံဂိတိသဟဇာတကော။

ဗုဒ္ဓတ္ထဒီပကော = ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ကြောင်းအရာကို ပါရမီအယဉ် ဝါတော်စဉ်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ထွန်းပ အများဆုံးညွှန်းပြသော။ ဆဒ္ဒသံဂိတိသဟဇာတကော = နှိုင်ငံတော်ဗုဒ္ဓသာသနာ၏ ရင်မှပေါက်ဖွား သားသြရသ ဆိုသင့်လှသား ဆဒ္ဒယင်လာ သင်္ဂါယနာနှင့် ယှဉ်ကာထွန်းပေါ် ဖွားဖက်တော်သမိုက် ခေါ်ဆိုထိုက်သော။ မဟာဗုဒ္ဓဝံသော = မှတ်ဖွယ်ပုံယင် ပြည့်စုံလင်သား **မဟာဗုဒ္ဓဝင်** မည်တွင် ခေါ်မှန်း စာတော်ကျမ်းသည်။ ဆဘာဂေဟိ = စိတ်ဖြာဝေခွဲ ဆဒ္ဒမတိုင်အောင်သော ခြောက်တွဲတိုဖြင့်။ သုခံ = မပင်မပန်း ချမ်းသာစွာ။ သိဒ္ဓိပတ္တော = ဗုဒ္ဓဝါဒီ စာအညီဖြင့် ဝသီဖြူစင်း လူခပင်းအား အလင်းပညာ ဖြန့်ဝိမ့်ငှါဟု မင်္ဂလာနှင့် အနှက်ပြည့်လျက် သိဒ္ဓိပြီးမြောက်အဆုံးသို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ။

(၄) ပဉ္စတာလီသဝဿာနိ၊
ဌတ္ဝာ လောကံ သဒေဝကံ။
ဥတ္တာရေသိ မဟာဝီရော၊
ဓမ္မနာဝါယ ယော ဇိနော။

မဟာဝီရော=ဗုဒ္ဓကိစ္စ ငါးဌာနကို နေ့ညမပြတ် ပြီးစေလတ်သား သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လ ကြီးမြတ်သော ဝီရိယရှိတော်မူသော။ ယော ဇိနော = ငါးမာရ်အောင်မြင် အကြင်ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်သည်။ ပဉ္စတာလီသဝဿာနိ = လေးဆယ့်ငါးဝါ အခါကာလတို့ပတ်လုံး။ ဌတ္ဝာ =

ရွှေတောင်နှုန်းတူ တည့်တော်မူ၍။ သဒေဝကံ လောကံ= ဗြဟ္မာ, နတ်နှင့်တကွ လောကလူသား သတ္တဝါများကို။ (၀၂) သဒေဝကံ လောကံ = ဗြဟ္မာ, နတ်, လူ သုံးဘုံသူ ကို။ ဓမ္မနာဝါယ = မဂ္ဂင်ရှစ်ဖော် တရားတည်းဟူသော လှေဖောင်တော်ဖြင့်။ ဥတ္တာရေသိ = နိဗ္ဗာန်သာဂုမ်း မှာရပ် ကမ်းသို့ ကူးသန်းရောက်အောင် ထုတ်ဆောင်ကယ်ယူ ဆယ်တင်တော်မူခဲ့လေပြီ။

(၅) တံ ဇိနံ ပဇ္ဇတာလိသ-
ခဏ္ဍောန ပူဇယာမဟံ။
သက္ကစ္စံ ဗုဒ္ဓဝံသေန၊
ဂန္ဓနေဟ သဂဏ္ဌိနာ။

အဟံ = ပညာသံဝတ္ထာနိက ရှေးပုညကြောင့် ငယ်က ခုထိ စာမျက်စိဖြင့် သတိမကွာ နေခွင့်ကိုရခဲ့ပါသော မဟာ, ဝိသိဋ္ဌ တိပိဋကဓိရ ထေရ်ပုဂ္ဂိုလ်သမုတ် အကျွန်ုပ် သည်။ ဇုဟ = မျက်မှောက်ကြိမ်လာ ဤဘုရားသာသနာ၌။ ပဇ္ဇတာလိသခဏ္ဍောန = ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ရှင်ပင့်ဝါကို သဒ္ဓါ မြော်မှန်း လေးဆယ့် ငါးခဏ်းရှိသော။ သဂဏ္ဌိနာ = အနုဒိပနီ, တလိက္ခင်းသတ် ဂဏ္ဌိ = အဆုံးအဖြတ်နှင့်တကွ သော။ ဗုဒ္ဓဝံသေန ဂန္ဓေန = မဟာဗုဒ္ဓဝင် မည်တွင် ခေါ်မှန်း စာတော်ကျမ်းဖြင့်။ တံ ဇိနံ=ငါးမာရ်အောင်မြင် ထိုဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကို။ သက္ကစ္စံ ပူဇယာမိ = ကိုယ်မကြွေ့ကြမ်း နှုတ်မသွမ်းပဲ စိတ်ဝမ်းနှံကျိုး မာန်ကို ချိုး၍ မြတ်နိုးကော်ရော် ရှိခိုးပူဇော်ပါ၏ဘုရား။

(၆) ယံ ပတ္တံ ကုသလံ တဿ၊
အာနုဘာဝေန ပါဏိနော။
သဗ္ဗေ သဒ္ဓမ္မရာဇဿ၊
ဥတ္တာ ဓမ္မံ သုခါဝဟံ။

မယာ = တိပိဋကဓိရ ထေရ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်။ ယံ ကုသလံ = မဟာဗုဒ္ဓဝင် မည်တွင်

ခေါ်မှန်း စာတော်ကျမ်းကို ကြိုးပမ်းပြုရ ဝိရိယနှင့် ဉာဏ, သဒ္ဓါ ယှဉ်ဖက်ပါသော မဟာခေါ်ဆို မြားမြောက်လှသော အကြင်ကုသိုလ်ကို။ ပတ္တံ = ယောနိသော ပဒဋ္ဌာန် အကြောင်းခံ၍ ကောန်ဆတ်ဆတ် ရောက်အပ် ရအပ်လေပြီ။ တသ ကုသလဿ = ကျမ်းပြုပါရ ဝိရိယနှင့် ဉာဏ, သဒ္ဓါ ယှဉ်ဖက်ပါသော မဟာခေါ်ဆို မြားမြောက်လှသော ထိုကုသိုလ်၏။ အာနုဘာဝေန = အမွေခံရိုးကံတန်ခိုးဟု ဖန်ဖျိုးရှိန်စေ၌ အာနုဘော်ကြောင့်။ သဗ္ဗေ = ကြင်းမဲ့ဉဿုံ အလုံးစုံကုန်သော။ ပါဏိနော = ဇီဝိတိန္ဒြေထိန်းစောင့်ချ၍ ရှည်ထွေခုထိ တည်နေဘိသား သက်ရှိများစွာ သတ္တဝါတို့သည်။ သဒ္ဓမ္မရာဇဿ = ပါရမီ, စာဂစရိယနှင့် ဘုရားကျေးဇူး တရားထူးတို့ဖြင့် ပွါးလူးများစွာသတ္တဝါတို့ကို သမ္မာရှိန်းဝေ နှစ်သက်စေသည့် ပရမေမှန်ကင်း တရားမင်းဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ သုခါဝဟံ = လူ, နတ်, နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာစက်ကို လက်ရောက်ရအောင် ရွက်ဆောင်ပေတတ်ထသော။ ဓမ္မံ = ဟောဖော်မိန့်ညွှန်း တရားကောင်းကို။ ဥတ္တာ = သုတ, စိန္တာ ဘာဝနာဟု ပညာ သုံးဆိုင်းမြင်းလျင်စိုင်းသို့ ပြိုင်းပြိုင်းထင်ထင် အမှန်အတိုင်း သိမြင်ကြ၍—

(၇) ပါပုဏန္တော၊ ဝိသုဒ္ဓါယ၊ သုခါယ ပဋိပတ္တိယာ။
အသောကမနုပါယာသံ၊ နိဗ္ဗာနသုခမုတ္တမံ။

ဝိသုဒ္ဓါယ = ကာမသုခလွှိက,အတ္တကိလမထာ နှစ်ဖြာသော အယုတ်တရားတို့မှ ဝေးခြားကင်းကွယ် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော။ သုခါယ = မဂ်ဖိုလ်၏ အဟန့်အတားနိဝရဏတရားတို့ကို ပယ်ရှားဖို့ငှါ လွယ်ကူချမ်းသာစွာသော။ ပဋိပတ္တိယာ = အင္ဂဏိက ဖြူစင်လှသား မဇ္ဈိမပဋိပတ် အကျင့်မြတ်ဖြင့်။ အသောကံ = ဗျသန ၅-မျိုးတရားဆိုးတို့ကြောင့် စိုးရိမ်ပူဆွေးရခြင်း အလျင်းမရှိ

သော။ အနုပါယာသံ = ရင်ဝမ်းမလင်း ပင်ပန်းပြင်း၍ အတွင်းကြိတ်ဟူ မဖိတ်ဆူပဲ စိတ်ပူလိုက်ဆွေး ဥပါယာသ = အလောင်အမြိုက်ဘေးလည်း မရှိထသော။ ဥတ္တမံ=ဆိုခဲ့ပြီးလတ် ဂုဏ်သကတ်ကြောင့် မြင့်မြတ်ကဲ့ခွန်သာလွန်စွာထသော။ နိဗ္ဗာနသုခံ=ဘဝကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ကို မြေးတွယ်ချုပ်စပ် တဏှာငတ်မှ ကျွတ်ရာ, လွတ်ရာ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ချမ်းသာသို့။ ပါပုဏန္တု= ခိပ္ပါဘိညာ ဒသဝိပသနာ ပညာကွန်းပြောက် သွန်းသွန်းဆောက်၍ ဆိုက်ရောက်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(၀) စိရံ တိဋ္ဌတု သဒ္ဓမ္မော၊
ဓမ္မေ ဟောန္တု သဂါရဝါ။
သဗ္ဗေပိ သတ္တာ ကာလေန၊
သမ္မာ ဒေဝေါ ပဝဿတု။

သဒ္ဓမ္မော = ပရိယတ်, ပဋိပတ်, ပဋိဝေဓ-ဟု သဒ္ဓမ္မတွင်ခေါ် သာသနာတော်သုံးရပ်သည်။ စိရံ = အနှစ်ငါးထောင် မြားမြောင်ရှည်ကြာ အခါကာလပတ်လုံး။ တိဋ္ဌတု = ဝိတက္ကာဝါဒီ ရန်မသီပဲ လှုံ့ခြည်ဝေရွှန်း နေစက်ဝန်းသို့ တည်ထွန်းတောက်ပပါစေသတည်း။ သဗ္ဗေပိ = ကြင်းမဲ့ဥသုံ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သတ္တာ = လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့သည်။ ဓမ္မေ = ရှင်စောဘုရား ဟောကြားမြွက်ဖော် တရားတော်၌။ သဂါရဝါ ဟောန္တု = ကိုးကွယ်ရာစစ် ဧကန်ဖြစ်ဟု နစ်နစ်ကာကာယုံကြည်စွာဖြင့် ပညာဆီမီး ထွန်းညှိသီး၍ ကျောက်ထီးအတူ အလေးမူကြပါစေကုန်သတည်း။ ဒေဝေါ = လူသူအပေါင်း ပွါးစည်ညောင်းအောင် ကြောင်းရင်းမှန်တုံ ကျေးငှူးပုံသား ပဇ္ဇုန်ခေါ်လျှင်း မိုးနတ်မင်းသည်။ ကာလေန = ရွာချိန်သင့်ရာ ညဉ့်အခါ၌။ (၀ါ) ကာလေ-န = မြေညှိုရာအရပ်၌-ငါးရက်တကြိမ်, မြေအလတ်စား အရပ်၌ — ဆယ်ရက်တကြိမ်, မြေကောင်းရာအရပ်၌ —

တဆယ့်ငါးရက် = တပက္ခတကြိမ် ရွာချိန်သင့်ရာ ညဉ့်အခါ၌။ သမ္မာ ပဝဿတု = အရည်ထန်စွာ မြို့ပြည်ရွာတို့သာယာတင့်မော စည်ပင်ပြောအောင် ဖြောဖြောဝှန်ဝှန် ရွာဖြိုးသွန်ပါစေသတည်း။

(၉) ယထာ ရက္ခိ်ံသု ပေါရာဏာ၊
သုရာဇာနော တထေဝိမံ။
ရာဇာ ရက္ခတု ဓမ္မေန၊
အတ္တာနော၁ ပဇံ ပဇံ။

ပေါရာဏာ=ရှေးအထက်ကျော် အခါသော်က တေဇော်ထွန်းသစ် ဘုန်းရောင်လှစ်ကြကုန်သော။ သုရာဇာနော = မဟာသမ္မတ ဤသို့စသည့် ဘုရားအလောင်းရှေးမင်းကောင်းတို့သည်။ ပဇံ=တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူအပေါင်းကို။ ဓမ္မေန = ရာဇဓံဆယ်ပါး မင်းကျင့်တရားဖြင့်။ ရက္ခိ်ံသု ယထာ = မိဖအရာ တည်နေကာဖြင့် ပြစ်ဆာမလိမ်း ရန်မာရင့်မြိမ်းအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကုန်သကဲ့သို့။ တထေဝ = ထို ဘုရားအလောင်းရှေးမင်းကောင်းတို့အတူသာလျှင်။ ရာဇာ = နှလုံးညှာရည် လက်ရုံးရည်ဖြင့် မြန်ပြည်ထောင်စု စိုးမိုးပြုသားသမ္မုတိနတ် တို့မင်းမြတ်သည်။ ဇွမံ ပဇံ = မေတ္တာချည်နှောင် ညီနှင့်နောင်ဟု ပြည်ထောင်စုသား ဤလူများကို။ ဓမ္မေန = ရာဇဓံဆယ်ပါး မင်းကျင့်တရားဖြင့်။ အတ္တနော ပဇံ ဇွဝ=ရင်မှပေါက်ဖွား မိမိ၏သားကိုကဲ့သို့။ ရက္ခတု= = မေတ္တာ, ကရဏာ ဖြန့်ချိကာဖြင့် သဒ္ဓါဆော်နှိုး ဗြဟ္မစိုရိမ်းကို စွဲဖြိုးသွန်ကာ တိုင်းရပ်သာအောင် ပညာဝှန်တောက် တံခွန်ဆောက်၍ စောင့်ရှောက်ချီးပင့်နိုင်ပါစေသတည်း။

(အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ အဋ္ဌကထာဆရာတော်သည် အာဘိဓမ္မာပိဋကအဖွင့် အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ, ပဋ္ဌာနကရဏအဋ္ဌကထာကျမ်းကြီး

များအဆုံး နိဂုံး၌ "ယံ ပတ္တံ ကုသလံ တဿ" အစရှိသော လေးဂါထာတို့ဖြင့် ဆုတောင်းအာသီသပြုတော်မူခဲ့ပါသည်။

အကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း ထိုအရှင်မဟာဗုဒ္ဓဿသ အဋ္ဌကထာဆရာတော်၏ ဆုတောင်းအာသီသဂါထာတို့ဖြင့်ပင် အလွန်ကြည်ညိုစွာ ဆုတောင်းအာသီသမှု ပြုကြပါသည်၊ ထိုသို့ပြုခြင်းဖြင့်—

"သစ္စံ ပုနပိ သစ္စန္တိ၊ ဘုဇမုက္ခိပ္ပ ဝုစ္စတေ။
သကတ္ထော နတ္ထိ နတ္ထေဝ၊ ပရဿတ္ထမကုဗ္ဗတောတိ—

ဝစနတော ပရတ္ထောဝ သပ္ပုရိသေဟိ ကတ္တဗ္ဗော၊ ပရတ္ထေ သမ္ပဒါတေ ပန သကတ္ထော သမ္ပန္နောဝ နာမ။

ပရဿ=သူတပါး၏။ အတ္ထံ=အကျိုးကို။ အကုဗ္ဗတော=မပြုသော သူ၏(အဖို့ရာ)။ သကတ္ထော=မိမိအကျိုးသည်။ နတ္ထိ=မရှိနိုင်။နတ္ထေဝ= တကယ်ကို မရှိနိုင်။ (ဣဒံ=ဤစကားသည်)။ သစ္စံ=မှန်၏။ ပုနပိ= တဖန်လည်း။ သစ္စံ=မှန်၏။ ဣတိ=ဤသို့။ ဘုဇံ=လက်ရုန်းကို။ဥက္ခိပ္ပ= ချီမြှောက်၍။ ဝုစ္စတေ=ဆိုအပ်၏။ (ဝါ=ဆိုလေ့)—

ဣတိ=ဤသို့။ ဝစနတော=ကဝိထိုထို ပဂ္ဂိုလ်ဂိုလ်တို့ မိန့်ဆိုတော်မူကြခြင်းကြောင့်။ သပ္ပုရိသေဟိ=သူတော်ကောင်းမှန်သမျှတို့သည်။ ပရတ္ထောဝ=သူတပါး၏အကျိုးကိုသာလျှင်။ကတ္တဗ္ဗော=အဦးထားကာ ပြုထိုက်စွာ၏။ ပရတ္ထေ=သူတပါး၏ အကျိုးကို။ သမ္ပဒါတေ ပန= ဖြည့်စုံစေအပ်သည်ရှိသော်ကား။ သကတ္ထော=မိမိအကျိုးသည်။ သမ္ပန္နောဝ နာမ=ပြည့်စုံသည်သာလျှင်မည်၏။"—

ဟူသော "သာရတ္ထဝိလာသိနီ"=ပဋိကာဋ္ဌကာကျမ်းလာ အရှင်သံဃရက္ခိတ မဟာသာမိမထေရ်၏ အမှာစကားရပ်နှင့် တထပ်တည်း ညီညွတ်စေကြပါသတည်း)။

ဤတွင်ရွှေ့ မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်း အလုံးစုံ ပြီး၏။

(ပု, ဒိ, အာနှင့် ပြည့်စုံရပါလို၏။)

မဟာဇုန်ဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

မှတ်သားဖွယ် အကွာရာစဉ်

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အကာလိကဂုဏ်တော်အဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
အ ကျမ်း တဝင် ပြော ဆို ခြင်း အကြောင်းမှတ်ဖွယ်	၂၃၂
အကြားကာလဘဝမျှ း	၁၄၇
အကြောင်းပေါင်း အထောင်ပြု၍ ဆုံးမ - မရသူ	၁၀၉
အင်ကြင်းပွင့် အဆင်း ရှိသော ခဲဖွယ်	၂၀၅
အစာစသည် တာဝန်ယူ၍ ဘုရား ဖူး ခေါ်ခြင်း	၁၀၅
အစဲ့သုံးပါးနှင့် စပ်၍ မှတ်သား ဖွယ်	၁၅၉
အဆင်တန်းဆာတို့ အရောင်အဝါ လွှတ်၍ ဖွားလာသူ	၃၆၄
အဆင့်ကြွားဖြင့်ဘုရားကို ကြည် ညိုသူ ကာဠဒီ	၃၄၉
အဆင်းကို လှူသည် မည်သော အလှူ	၃၃၆
အဆင်းလှုစေသော ဆွမ်းအလှူ	၃၃၆
အဆန်း တကြယ် ပန်းမိုး ရွာ၍ စိတ္တသတို့သား မည်ခြင်း	၁၇၄
·အဇာတသတ် မင်းသား ငယ်၏ အကြံ	၃၇၁
အံ့ဩလိကရဏီယ - အဓိပ္ပါယ်	၁၉၇
အဋ္ဌမီ ဥပုသ်နေ့၌ နိဗ္ဗာန်ဆော် ကြွေးကြော်ခြင်း	၃၅၄

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အတွင်းအာယတန ၆-ပါး	၁၇၅
အထွတ် အထိပ် ရောက် နိုင်သည့် ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်း	၃၂၁
အတ္ထစရိယာသင်္ဂဟ - အဓိပ္ပါယ်	၁၉၉
အဒိဋ္ဌသဟာယ ဖြစ်သော ဣသိ ဒတ္တထေရ်	၁၇၉
အနတ္တဟု ရှုသဖြင့် ကင်းပြုတ် သော တရား	၁၅၉
အနာဂါမ် အဖြစ်သို့ ဥဂ္ဂသူဌေး ရောက်ခြင်း	၂၀၄
အနာဂါမ်တည်ပြီး၍ ဘုရားဖူးရန် ကြံခြင်း	၁၀၅
အနာဂါမ် ဖြစ် သော ဝိသာခ သူဌေး၏ ဣန္ဒြေ	၀၄
အနာထပိဏ် အမည်တွင်ခြင်း	၁၅၃
အနာထပိဏ်ကိုကနတ်သား ဘုရား ထံ လာခြင်းအကြောင်း	၁၆၇
အနာထ ပိဏ်ကို က နတ်သား လျှောက်သော ၄-ဂါထာ	၁၆၇
အနာထပိဏ်ကိုကောဝါဒသုတ်တန်	၁၅၆
အနာထပိဏ် နောက်ဆုံး ဘဝ သူဌေးဖြစ်ခြင်း	၁၅၃
အနာထပိဏ်သူဌေးအကြောင်း	၁၅၃
အနာထပိဏ်သူဌေး အလှန် နှစ် သက်သည့် သုတ်တန်	၁၅၆

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အနာထပိဏ် သူဌေး၏ ရွေး ချယ်
တော်ခံး ၁၅၃
အနာထပိဏ် သူဌေးကြီး တုသိ
တာ နတ်သားဖြစ်ခြင်း ၁၆၆
အနာထပိဏ်သူဌေး ဒါယကဇော
ဒဂ် ရခြင်း ၁၅၆
အနာထပိဏ်သူဌေး သောတာပန်
တည်ခြင်း ၁၅၄
အနားရစ်လေးရစ်ရှိသော ဘုရား
သပိတ် ၁၅၀
အနိစ္စဟူသဖြင့် ကင်းပြတ်သော
တရား ၁၅၉
အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လော-
ကဿ - အဓိပ္ပါယ် ၁၉၇
အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မ သာ ရ ထိ
အဓိပ္ပါယ် ၁၉၅
အနုမာနညာဏ်စွမ်းထင်ရှားစေလို
ကြောင်း မှတ်ဖွယ် ၁၇၁
အနုဿဝပ္ပသန္နတေဒဂ် ကာဠိ
ရခြင်း ၃၄၉
အနုဿဝပ္ပသန္နတေဒဂ်ရ အဖြစ်
ဆုတောင်းခြင်း ၃၄၇
အနှစ်တသောင်းကြာ သာသနာ
၌ နေခြင်း ၂၀
အပရာဇိတ သူကြွယ် လူများကို
ချီးမြှောက်ရန် ပြုခြင်း ၃၆၁
အပ်လှူခြင်းကြောင့် ပညာကြီး
သူ ဖြစ်ရခြင်း ၃၁၄
အပြင်အာယတန ၆-ပါး ၁၇၅
အပြင်မီး အိမ်တွင်း မသွင်းရ-
အဓိပ္ပါယ် ၂၆၈

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အဘယ မင်း၏ မွေး စား သား
ဇီဝက ၂၂၉
အဘိညာဏ် ၆-ပါးတို့ဖြင့် ခေမာ
ထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၃၃
အဘိဓမ္မာဠ္ဍလိမ္မာသူ ခေမာထေရီ ၃၄
အဘိရူပနန္ဒာဟုလည်းခေါ်သော
နန္ဒာမင်းသမီး ၉၆
အဘိသိက်သွန်းကာ ဖခင်စိတ်ကို
ရယူခြင်း ၅၂
အမွာဌကဒါယကာနှင့် ဇေတဝန်
ဒါယကာ ၁၇၆
အမိတဘောဂသူဌေးကြီး ၅-ဦး ၂၄၈
အမိတဘောဂ သူဌေးကြီးများ
အကြောင်း ၃၅၀
အမျိုးသမီး ခေါင်းဆောင်ကြီး၏
ဆောင်ရွက်ပုံများ ၅
အမျိုးသမီးတို့တွင် ဦးစွာ သော
တာပန်ဖြစ်သူ ၃၄၈
အမျိုးသမီးများလည်း ပညာရှိ
ဖြစ်နိုင်ပုံ ၁၁၆
အမြိုက်ရေချမ်း အဆုတ်ဖျန်း
ခံရခြင်း ၇၄
အမေ့ ခံထိုက်သော သား နှင့်
အမေ့ မခံထိုက်သော သား
များ ၄၀၇
အမေ့ပေးပြီးနောက်၌ သားသမီး
အလှမ်းမိုးခံရခြင်း ၉၉
အရဟံ-အဓိပ္ပါယ် ၁၉၅
အရဟတ္တဖိုလ် အထုတ် တပ်ကာ
သူညတကို ဟောခြင်း ၁၆၃
အရာမ် စောင့် နတ်များ စိတ္တ
သူကြွယ်ထံလာခြင်း ၁၉၃

အကွောစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အရှင်ဥပုရပြည်ဝယ် ဥမ္မာဒန္တီ ဖြစ်ခြင်း	၄၆
အရိယမဂ်၏ ဂုဏ်ကို ချီးကျူးသော ဂါထာ	၁၆၈
အရှုပစ္စာန် ၄-ပါးကို အစဲ့ကင်းရန် ဟောခြင်း	၁၆၂
အရှုပစ္စာန် ၄-ပါးဌိနိကန္တိတဏှာ ကင်းရန် ဟောခြင်း	၁၆၂
အရေးအခင်းရှင်းလင်းပဲ့	၂၆၅
အရည် အချင်း, အဆင်း အသံ ပြည့်သူ ဝိသာခါ	၂၅၄
အရွယ် သုံးပါးကို ခြေ ဆေးရေ သုံးတန်ဖြင့် ရှုခြင်း	၃၉
အရှင် အနုရုဒ္ဓါ၏ နောင်တော် မဟာနာမ မင်းသား	၂၀၀
အရှင် အာနန္ဒာ အနုမာနဉာဏ် ဖြင့် လျှောက်ပုံ	၁၇၁
အရှင်အာနန္ဒာထံ တရားစာပေ သင်ယူကြခြင်း	၃၁၄
အရှင်ဣသိဒတ္တနှင့် စိတ္တသူကြွယ် အမေး အဖြေ	၁၇၇
အရှင် မဟာက တန်ခိုးဖန် ဆင်းခြင်း	၁၈၂
အရှင် မောဂ္ဂလာန် ကြီးကြပ်၍ ပုဗ္ဗာရုံ ဆောက်ခြင်း	၂၀၄
အရှင် သာရိပုတ္တရာ၏ ဂုဏ်ကို ချီးကျူးသော ဂါထာ	၁၇၀
အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ပြုမြဲ ဝတ်မျှား	၁၁၉
အရှင် သာရိပုတ္တရာ ကုဏ္ဍလ ကေသာကို ဆုံးမခြင်း	၁၁၉
အရှင်သာရိပုတ္တရာ ကုဏ္ဍလ ကေသာ	၁၂၁
အရှင်သီဝလိ၏ မယ်တော် သုပ္ပဝါသာ	၃၄၆
အရှင်သုဓမ္မမထေရ် အကြောင်း အကျဉ်း	၁၈၄
အလှူအတန်း၌ မွေ့လျော်သော တေဒဂ် ဆုယူခြင်း	၂၄၃
အလှူပေး-တရားနာရန် အခွင့် ရကြခြင်း	၃၁၄
အလှူရှင်မျာ မြင်စေရန် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း	၃၉၀
အလိုအတိုင်း ပြည့်၏လော ဟူသော အမေးနှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၂၁၀
အလိုရှိရာသို့ သွားနေသည်-ဟူရာ၌ ရှင်းချက်	၂၆၆
အဝန္တိတိုင်းသား အဒိဋ္ဌသဟာယ ဣသိဒတ္တ	၁၇၉
အဝေစ္စပသာဒ တေဒဂ်ရအဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၂၂၃
အဝေစ္စပသာဒ တေဒဂ် သူရမ္မဋ္ဌ သူဌေး ရခြင်း	၂၂၀
အဝေစ္စပ္ပသန္န တေဒဂ် ကာတိ-ယာနီ ရခြင်း	၃၄၅
အဝေစ္စပ္ပသန္န တေဒဂ်ရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၃၄၂
အဝတ်အထည် ငါးရာ ရခြင်းနှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၃၁၄
အဝတ်ကြမ်းကို လဲလှယ်၍ သင်္ကန်းချော လုပ်ခြင်း	၅

အကျဉ်းစာမျက်နှာ

[အ]

အဝတ်မီးစာတို့ဖြင့် ထမင်းချက်ကြခြင်း ၂၅၈
အသပြာ ထောင်ထုပ်ဖြင့် စည်လည်စေခြင်း ၅၇
အသခြေ့ နတ်၌ ဖြစ်သော ကြံအလှူရှင်များ ၃၅၄
အသိတဉ္ဇန မြို့တံခါးဝ၌ ဆံတော်စေတီတည်ခြင်း ၁၅၁
အသိတဉ္ဇန မြို့သား တပုဿ, ဘလ္လိက ၁၄၈
အသုဘသညာကို ပွါးစေခြင်း ၂၇
အသက်ကို လှူသည် မည်သော အလှူ ၃၃၆
အသက်၁၂၀ ရှည်သော ဝိသာခါ ၂၇၈
အသက်ထက်ဆုံး ဆေးဖြင့် ဖိတ်သည်ကို ခွင့်ပြုဘူးခြင်း ၂၀၂
အသက်ရှင်သေး၍ ဇီဝက မည်ခြင်း ၂၂၉
အသက်ရှည်စေသော ဆွမ်း အလှူ ၃၃၆
အဟောင်းကို စားသူ-ဟူရာဌ် ရှင်းချက် ၂၆၅

[အာ]

အာဂန္တုက ဆွမ်းငါးရာ နေ့စဉ် လှူခြင်း ၁၅၅
အာနန္ဒာကို မျက်ရည်သိမ်းတရား ဟောခြင်း ၁၃
အာနန္ဒာနှင့် အနာထပိဏ် တို့၏ အတုံအလှယ် စကားများ ၁၆၄
အာယတနကို စီးဖြန်း၍ မင်္ဂိုလ် ရသည်ဟု ဆိုသင့်ခြင်း ၁၇၅

အကျဉ်းစာမျက်နှာ

[အာ]

အာယတန တဆယ့်နှစ်ပါး ၁၇၅
အာရဒ္ဓဝီရိယ ဧတဒဂ်ရအဖြစ် ဆု တောင်းခြင်း ၉၉
အာရဒ္ဓဝီရိယ ဧတဒဂ် သောဏာ ထေရီ ရခြင်း ၁၀၃
အာရဒ္ဓဝီရိယ သောဏာထေရီဟု ထင်ရှားခြင်း ၁၀၀
အာရုံ ၆-ပါးကို အစဲ့ကင်းရန် ဟောခြင်း ၁၆၀
အာရုံ ၆-ပါး၌ နိကန္တိ ကင်းရန် ဟောခြင်း ၁၆၀
အာဟုနေယျဂုဏ် တော် အဓိပ္ပါယ် ၁၉၇
အာဠဝကမင်းသား နောက်ဆုံး ဘဝ ဖြစ်လာခြင်း ၁၉၈

[ဣ]

ဣတိဝုတ္တကပါဠိတော် မည်ရခြင်း အကြောင်း ၃၁၉
ဣဒ္ဓိမန္တိတဒဂ် ဥပုလဝဏ္ဏာရခြင်း ၆၆
ဣန္ဒြေရစ္စာ အလှူမကျွတ်၌ ရပ်တည်ခြင်း ၂၉၇
အိပ်ခန်း အပေါက်များဖြင့် ရန်တိုက်ခြင်း ၃၀၉
အိမ်တွင်း နတ်တို့ကို ရှိခိုးရမည် ဟူရာဌ် အဓိပ္ပါယ် ၂၇၀
အိမ်တွင်းမီး အပြင်မထုတ်ရ အဓိပ္ပါယ် ၂၆၇
အိမ်သားစု အားလုံး၏ ထူးကဲသော စေတနာ ၃၀၈
အိမ်ရှင်မအတွက် သြဝါဒ ၁၀-ချက် ၂၅၈

အကွောရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဍ]

ဍရိယာပုထ်တိုင်း တင့်တယ်သူ
ဝိသာခါ ၂၇၈
ဍသိဒတ္တ မထေရ်အား ပြဿနာ
ဖြေရန် ခွင့်ပြုခြင်း ၁၇၇
ဍသိပတန မိဂဒါဝုန်ကျောင်း၌
ဘုရားသီတင်းသုံးခြင်း ၃၃၈

[ဎ]

ဎဂတသူဌေးအကြောင်း ၂၁၁
ဎဂတသူဌေးအနာဂါမ်ဖြစ်ခြင်း ၂၁၂
ဎဂတသူဌေးအလောင်း ဗျာဒိတ်
ခံရခြင်း ၂၁၁
ဎဂတသူဌေး၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါး ၂၁၉
ဎဂတသူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၁၁
ဎဂတသူဌေး နောက်ဆုံး ဘဝ
ဖြစ်ခြင်း ၂၁၂
ဎဂတသူဌေး သံဃုပဋ္ဌာက
ဗောဒဂ်ရခြင်း ၂၁၃
ဎဂဗြဟ္မာကို ဟောသော တရား
ဂါထာ ၂၁၀
ဎဂသူဌေးအကြောင်း ၂၀၃
ဎဂသူဌေး အလောင်း ဗျာဒိတ်
ခံရခြင်း ၂၀၃
ဎဂသူဌေး၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါး ၂၁၄
ဎဂသူဌေး၏ ဘဝအလား ၂၀၉
ဎဂသူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၀၃
ဎဂသူဌေး မနာပဒါန ဗောဒဂ်
ရခြင်း ၂၀၉
ဎဂံသူဌေးဟု အမည်တွင်ပုံ ၂၀၄
ဎစ္စာ အမွေ ပေးပြီး သားသမီး
လွှမ်းမိုးခံရခြင်း ၉၉

အကွောရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဥ]

ဥဇိတ, ဩဇိတညီနောင်တို့ ဆွမ်း
ဦး လှူခြင်း ၁၄၀
ဥဇုပဋိပန္နဂုဏ်တော် အဓိပ္ပါယ် ၁၉၆
ဥတ္တရကုရုကျွန်းသူကို ဇောတိက
ထံ ပို့ခြင်း ၃၆၀
ဥတ္တရာ၏ကြိုးစွာသောသဒ္ဓါဆန္ဒ ၃၃၀
ဥတ္တရာ၏ ရှေးကောင်းမှု ၃၂၀
ဥတ္တရာ တရားတဆင့်ပြန်ဟောသူ
ဖြစ်ခြင်း ၃၀၇
ဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာ
အကြောင်း ၃၂၀
ဥဒေနမင်း၏ ရာဇပရိယာယ် ၃၁၅
ဥဒေန မင်းကြီးအား ဩဒိဿက
မေတ္တာဖြန့်ကြခြင်း ၃၁၃
ဥဒေနမင်းကြီး တောင်းပန်ဝန်ချ
ခြင်း ၃၁၃
ဥပနိဿယ အကြောင်းနှင့် စပ်၍
မှတ်ဖွယ် ၃၂၁
ဥပနိဿယကို မြင်၍ သုံးဆယ့်
နှစ်ကောဋ္ဌာသ ဟောခြင်း ၁၇၃
ဥပနိသိန္နေ ကထာကို ခုဇ္ဇုတ္တရာ
သင်ယူခြင်း ၃၀၅
ဥပ္ပလ နတ်ဘီလူး ဒုတိယ တံခါး
မုခ်၌ စောင့်ခြင်း ၃၆၇
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာအလောင်း ဗျာဒိတ်
ခံရခြင်း ၄၅
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာအလောင်း သူဌေး
သမီးဘဝ ၄၅
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ တန်ခိုး အာသာဆုံး
ဗောဒဂ်ရခြင်း ၆၇
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီအကြောင်း ၄၅

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဥ]

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ထေရီမ၏ ရှေးဆု
တောင်း ၄၅
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ နောက်ဆုံးဘဝ
ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၆၅
ဥပါယကောသလ္လဉာဏ် ဖြစ်ခြင်း
အကြောင်း ၁၁၅
ဥပါယ်ကောင်းကြောင့် ရွှေငွေ
များ ရရှိခြင်း ၁၃၄
ဥပါသကာ ငါးရာတို့ ခြံရံလျက်
သွားလာသူ ၁၉၂
ဥပါသိကာ၏ ရှေးကောင်းမှု ၃၄၂
ဥပုသ် စောင့်ခွင့်ရရန် ဥတ္တရာ
သိရိမာကို ဌာနံခြင်း ၃၃၁
ဥပုသ်နေ့များ၌ ဆံတော်စေတီမှ
ရောင်ခြည်ထွက်ခြင်း ၁၅၁
ဥမ္မာဒန္တီဘဝ ၄၆

[ဦ]

ဦးခေါင်းကို သုံးသပ်၍ ရဟန်း
အသွင်ဖြစ်ခြင်း ၆၂
ဦးခေါင်း၌ လောင်းသော ဆီပူ
မေတ္တာကြောင့် အေးခြင်း ၃၃၂
ဦးစွဲ သရဏာဂုံ တည်သော
တေဒဂ် ဆုတောင်းခြင်း ၂၄၀

[ဧ]

ဧကတောဥပသမပ္ပန္နဘိက္ခုနီမများ ၉
ဧဟိပဿိကဂုဏ်တော်အဓိပ္ပါယ် ၁၉၆
ဧည့်သည် လာသမျှကို မြောက်
ကျန်း ဆန်ဖြင့် ကျွေးခြင်း ၃၆၉

[ဩ]

ဩဇာကို ရဟန်းများ ကိုယ်၌
ထည့်လိုခြင်း ၂၀၁

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဃ]

ဃဋီဃက မေတ္တာ ဖြန့်ကြရန်
အချက်ပေးခြင်း ၃၁၂
ဃပနေယျိက ဂုဏ်တော်
အဓိပ္ပါယ် ၁၉၆
ဃဘာသ တရားဖြင့် သောဏာ
ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၁၀၂
ဃရမ္ဘာဂိယ သံယောဇဉ်ကို ပယ်
ပြီးသူ ၂၁၈
ဃဝါဒ ၁၀-ပါးကို အဓိပ္ပါယ်
ရှင်းပြခြင်း ၂၆၇

[င]

ငဋ္ဌတ္ထနတ်ဘီလူး ဆဋ္ဌတံခါးမုခ်၌
စောင့်ခြင်း ၃၆၈
ကတညူ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၍ သမီးကို
ပို့စေခြင်း ၃၂၉
ကထာဝတ္ထု ၁၀-ပါး၌ ရဲရင့်သူ
ခေမာထေရီ ၃၄
ကပိယဘူမိကျောင်း၌ လှူဖွယ်
များ ထား၍ လှူခြင်း ၁၈၉
ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် အနှစ်တသောင်း
နေခြင်း ၂၀
ကာသကန္ဒနတ်ဘီလူး ပဉ္စမတံခါး
မုခ်၌ စောင့်ခြင်း ၃၆၇
ကာဿပဘုရားလက်ထက် နွားနို့
ဆမ်း လှူဒါန်းခြင်း ၁၄၈
ကာတိယာနီ အဝေစ္ဆပ္ပသန္နေ
တေဒဂ်ရခြင်း ၃၄၆
ကာတိယာနီ ဥပါသိကာ အ
ကြောင်း ၃၄၂
ကာတိယာနီ သူဌေးမ၏ အစလ
သဒ္ဓါတရား ၃၄၃

အကွဲရာစဉ် စာမျက်နှာ

[က]

ကာတိယာနီ သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း ၃၄၅
ကာဠဝဋိယ သူဌေးအကြောင်း ၄၀၉
ကာဠီ အနုဿဝပုဿန္ဒ တေဒဂ်ရခြင်း ၃၄၉
ကာဠီဥပါသိကာ၏ ရှေးကောင်းမှု ၃၄၇
ကာဠီနတ်သမီး သားကို ဖွားကြောင်း သတင်းပေးခြင်း ၄၁၂
ကာဠီနှင့် အတူ ကာတိယာနီ တရားနာခြင်း ၃၄၃
ကာဠီ သူဌေးသမီး နောက်ဆုံးဘဝ ဖြစ်ခြင်း ၃၄၇
ကိကီမင်းကြီး၏သမီးတော် ခုနစ်ယောက် ၂၁
ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ ၄၆
ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးထွေးဘဝ ၂၄၄
ကိလေသာနည်းသူတို့အားတရား ဟောရန် လျှောက်ခြင်း ၁၆၅
ကိသာဂေါတမီအလောင်း ဗျာဒိတ်ခံရခြင်း ၁၃၁
ကိသာဂေါတမီ ဆီမီးဖြင့် တရားယူပုံ ၁၄၁
ကိသာဂေါတမီထေရီ အကြောင်း ၁၃၀
ကိသာဂေါတမီထေရီ အပဒါန် အလို ပြဆိုခြင်း ၁၃၉
ကိသာဂေါတမီ ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၃၀
ကိသာဂေါတမီထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၁၄၁

အကွဲရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ကာ]

ကိသာဂေါတမီ နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၁၃၁
ကိသာဂေါတမီ ရဟန္တာဖြစ်သော တရားဂါထာ ၁၄၁
ကိသာဂေါတမီ ရဟန်းမ ပြုခြင်း ၁၄၀
ကိသာဂေါတမီ လူ့ခစီဝရမရ တေဒဂ်ရခြင်း ၁၄၃
ကိသာဂေါတမီ သူဌေးချွေးမဖြစ်လေပြီ ၁၃၄
ကိသာဂေါတမီ သောတာပန် တည်သောဂါထာ ၁၃၈
ကုက္ကုဋ္ဌသူဌေး သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း ၃၀၃
ကုဏ္ဍလကေသာအမည်တွင်ခြင်း ၁၁၇
ကုဏ္ဍလကေသာအလောင်း ဗျာဒိတ်ခံရခြင်း ၁၀၇
ကုဏ္ဍလကေသာ တက္ကတွန်းမဝါဒရှင် ဖြစ်လာခြင်း ၁၁၈
ကုဏ္ဍလကေသာထေရီ အကြောင်း ၁၀၆
ကုဏ္ဍလကေသာ ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၀၆
ကုဏ္ဍလကေသာ ပဒုမုတ္တရဘုရား ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၁၂၃
ကုဏ္ဍလကေသာ ရဟန္တာ ဖြစ်သော တရားဂါထာ ၁၂၃
ကုရရဃရမြို့နေ ကာဠီဥပါသိကာအကြောင်း ၃၄၇
ကုသိုလ် အာနုဘော် ကြောင့် လက်မှ နို့ထွက်ခြင်း ၄၉
ကုန်သည်ညီနောင်တို့ ပူဇော်ရန် ဝတ္ထုတောင်းခြင်း ၁၅၁

အကျဉ်းရုပ်စဉ် စာမျက်နှာ

[က]

ကျောက် မျက် ရ တ နာ ကြီး ကို ပုဏ္ဏားတဦး ပြောင်ခိုးခြင်း ၃၆၂
ကျောင်း အ မြန် ပြီး ရန် အရှင် မောဂ္ဂလာန်ကို အမှီပြုခြင်း ၂၈၆
ကျောင်းဆောက်ရန် မြေကို တ ဆယ့်ရှစ်ကုဋေဖြင့်ဝယ်ခြင်း ၁၅၄
ကျောင်း တော် ကြီး ကို လှည့်၍ ဥဒါန်းကျူးသော-ဂါထာ ၂၉၀
ကျောင်းမရှိပဲ ဝါမကပ်နိုင်ပုံ ၂
ကျောင်းရေစက်ချပဲ့အပြီး ဥဒါန်း ကျူးရင့်ခြင်း ၂၈၉
ကျောင်း ရေစက်ချပဲ့ကြီး ၄-လ ကြာ ကျင်းပခြင်း ၂၈၇
ကျောင်းရေစက်ချပဲ့ ၁၈-ကုဋေ ကုန် ကျင်းပခြင်း ၁၅၄
ကျောင်းလှတ်ပူဇော်ပဲ့ ကိုးကုဋေ ကုန် ကျင်းပခြင်း ၂၈၉
ကြာညိုပန်းတိုက် အဆင်းနှင့် တူ သူ ဥပုလဝဏ္ဏာ ၆၅
ကြာပန်းအတွင်း သံ သေ ဒဂ တည်နေခြင်း ၄၉
ကြာ ပန်း လှူ၍ စိတ် ဖြင့် ဆု တောင်းခြင်း ၄၆
ကြာပန်းလှူ၍ ဝန်ချတောင်း ပန်ခြင်း ၄၈
ကြက်မပြီ ကျီးမကျ သြဏ္ဏလိ အာဝါဒ ၁၈၄
ကြက်ရှင်တို့ကို ချက်စေ၍ ရန် တိုက်ခြင်း ၃၁၀
ကြွတ်ငါးရာတို့ကို မင်း ကြီး ထံ ဆက်ခြင်း ၅၆
ကြံခင်းရှင်ဘဝ ၃၅၀

[က]

ကောဏာဂုံ ဘုရားလက်ထက် ကျောင်းအမဘဝ ၂၀
ကောမာရိဗြဟ္မစရိယဖြင့် နေသူ ဘုရင့်သမီးတော်များ ၂၂
ကောလိယ သာကီဝင် မင်းသမီး သုပ္ပဝါသာ ဖြစ်လာခြင်း ၃၃၅
ကောသလမင်းကြီး ခေမာထေရီ ထံ ဆည်းကပ်ခြင်း ၃၅
ကောသလ မင်းကြီးနှင့် ခေမာ ထေရီ မေးဖြေပုံ ၃၅
ကောသလမင်းကြီး မင်္ဂလာပွဲ လိုက်ပါခြင်း ၂၅၅
ကောသမ္မီ ကျောင်း တိုက် ကြီး သုံးတိုက်ကို အလှူခံခြင်း ၃၀၃
ကောသမ္မီပြည်မှ သူ ဌေး ကြီး ၃-ဦး ၃၀၃
ကိုယ်ခန္ဓာကုန်းနေ၍ ခုဇ္ဇုတ္တရာ မည်ခြင်း ၂၉၆
ကိုယ် နှုတ် စိတ် ယဉ်ကျေးခြင်း၌ မွေ့လျော်သူ ၃၀
ကိုယ့်အပြစ်ကို မြင်ခဲပုံ ဘုရား ဟောခြင်း ၃၉၄
ကိုးကုဋေတန်သော မဟာလတာ တန်းဆာ ၂၅၉
ကိုးကုဋေဖြင့် ကျောင်းမြေရာကို ဝယ်ခြင်း ၂၀၄
ကိုး လ ဖြင့် ပုဗ္ဗာ ရုံ ကျောင်း ဆောက်လုပ်ပြီးစီးခြင်း ၂၀၇
ကံကုန်လျှင် စီး ပွါး ပျက် တတ် သည် ၁၃၁
ကံစွန်းရွက် ဆီပြန်ကြော် ဘုရား အား လှူခြင်း ၂၀၆

အကွဲရာစဉ် စာမျက်နှာ

[က]

ကြံရည်ကို ဇောတိကအလောင်း
လှူခြင်း ၃၅၁
ကျွန်ပုဏ္ဏ၏ဆုတောင်း ၃၈၉
ကျွန်ဘဝမှလွတ်ရန် စည်းဝေးကြ
ခြင်း ၄
ကျွန်ဘဝမှ လွတ်လိုသော အမျိုး
သမီးများ ၄
ကျွန်မများပင် ဇောတိကသူဌေး
ကတော်ဟု ထင်မှားရခြင်း ၃၇၁

[ခ]

ခန္ဓာကိုယ်၌ တပ်မက်ခြင်းကို ပယ်
စေခြင်း ၂၇
ခန္ဓာငါးပါးကို အစဲ့သုံးပါးကင်း
ရန် ဟောခြင်း ၁၆၂
ခန္ဓာငါးပါး၌ နိုက္ကန္တိတဏှာကင်း
ရန် ဟောခြင်း ၁၆၂
ခန္ဓာငါးပါးသာရှိ၍ သတ္တဝါ
ဖြစ်, မဖြစ် မဟောပုံ ၄၀
ခါးကုန်း၍ ပြောင်ခြင်းကြောင့်
ခါးကုန်းရခြင်း ၃၀၇
ခိပ္ပါဘိညဇောဒင် ကုဏ္ဍလကေ
သာရခြင်း ၁၂၄
ခိပ္ပါဘိညဇောဒင်ရ အဖြစ် ဆု
တောင်းခြင်း ၁၀၇
ခုနစ်ထောင်သော နတ်ဘီလူးတို့
သတ္တမတံခါးမှခွင့်၍ စောင့်
ခြင်း ၃၆၈
ခုနစ်နှစ်အရွယ် ဝိသာခါ သော
တာပန်ဖြစ်ခြင်း ၂၄၉
ခုဇ္ဇုတ္တရာ အလောင်း ဗျာဒိတ်
ခံရခြင်း ၂၉၅

အကွဲရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ခ]

ခုဇ္ဇုတ္တရာ၏ တရားကြောင့် သော
တာပန် ဖြစ်ကြခြင်း ၃၀၇
ခုဇ္ဇုတ္တရာ၏ ရှေးကုသိုလ်, အကု
သိုလ်ကံများ ၃၀၇
ခုဇ္ဇုတ္တရာ၏ ရှေးဆုတောင်း ၂၉၄
ခုဇ္ဇုတ္တရာ နှင့် သာမာဝတီ တို့
အကြောင်း. ၂၉၄
ခုဇ္ဇုတ္တရာ တဖန်ပြန်၍ဟောသော
ဣတိဝုတ္တက ၃၁၉
ခုဇ္ဇုတ္တရာ ဗဟုသုတဇတဒဂ်
ရခြင်း ၃၁၈
ခုဇ္ဇုတ္တရာ မင်းမိန်းမငါးရာတို့
အား တရားဟောခြင်း ၃၀၇
ခုဇ္ဇုတ္တရာသောတာပန်ဖြစ်ခြင်း ၃၀၄
ခေမာအလောင်း ကိကိမင်းကြီး
၏ သမီးတော်ဘဝ ၂၁
ခေမာအလောင်းဗျာဒိတ်ခံရခြင်း ၁၉
ခေမာအလောင်း ဘဝများစွာ
မိဖုရားဖြစ်ခြင်း ၁၉
ခေမာအလောင်းသမဏီမင်းသမီး ၂၁
ခေမာထေရီအကြောင်း ၁၈
ခေမာထေရီ ကောသလမင်းကြီး
အား တရားဟောခြင်း ၃၄
ခေမာထေရီ စသည်ပြု ဂါထာ ၂၁
ခေမာထေရီ ဉာဏ်ပညာကြီး
သောတေဒဂ် ရခြင်း ၄၃
ခေမာထေရီမ၏ ကျော်စောသံ
များ ၃၅
ခေမာထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၉
ခေမာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၃၃
ခေမာ နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ
ပြုခြင်း ၂၂

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ခ]

ခေမာ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာ ဖြစ်ခြင်း ၉၀
ခေမာမိဖုရား အမှားကြံမိပုံ ၂၅
ခေမာမိဖုရားအား မဟာနိဒါန သုတ်ကို ဟောခြင်း ၂၉
ခေမာမိဖုရားအား ရဟန်းပြုခွင့် ပေးခြင်း ၃၃
ခေမာ မိဖုရားအား ဟောသော တရားဂါထာများ ၂၇
ခေမာ မိဖုရားကို သည်းခံစကား မိန့်ကြားခြင်း ၃၂
ခေမာမိဖုရား တောင်းပန် ဂါထာ များ ၂၉
ခေမာမိဖုရား သောတာပန် ဖြစ် ခြင်း ၂၉
ခေမာမိဖုရား သံဝေဂဉာဏ် ဖြစ် လာပုံ ၂၆
ခေမာ သုတ္တန်နှင့်စပ်၍ ရှင်းလင်း ချက် ၄၀
ခင်ပွန်းသည်ကို လွန်၍ စိတ်ဖြင့် မမှားဘူးသူ ၂၃၄
ခမ်းနားစွာ ဘိက္ခုနီမ-ပြုပေး ခြင်း ၈၉
ခိုးမှုဖြင့် အသက်မွေးသူ သတ္တု- က ၁၀၉
ခိုးသားငါးရာ အရှင်သောဏထံ၌ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၃၄၅
ချမ်းသာစွာ အိပ်ရမည် - ဟူရာ၌ ရှင်းလင်းချက် ၂၆၉
ချမ်းသာစွာ စားရမည် - ဟူရာ၌ ရှင်းလင်းချက် ၂၆၉

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ခ]

ချမ်းသာစွာ ထိုင်ရမည် - ဟူရာ၌ ရှင်းလင်းချက် ၂၆၈
ချမ်းသာသုခကို လှူသည် မည် သော အလှူ ၃၃၆
ချမ်းသာသုခ ရစေသော ဆွမ်း အလှူ ၃၃၆
ချီးမွမ်းအပ်သည်ကို လှူသူ ချီး မွမ်းအပ်သည် ရခြင်း ၂၁၁
ခြေဆေးရာအနီး၌ တသိန်းတန် အဝတ်မင်းရခြင်း ၂၈၈
ခြေဆေးရေဖြင့် တရား အာရုံ ယူခြင်း ၇၈
ခြေလှမ်းတိုင်း ပဒုမာ ကြာပန်း ခံလာခြင်း ၅၉
ခြောက်ထောင်သော နတ်ဘီလူး တို့ ဆဋ္ဌတံခါးမုခ်၌ စောင့် ခြင်း ၃၆၈
ခွင့်ပြုပြီးကို နောက်သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် တားမြစ်ခြင်း ၂၀၂
ခွန်အား ကြီးစေသော အလှူ ၃၃၆
ခွန်အားဗလကို လှူသည် မည် သောအလှူ ၃၃၆

[ဂ]

ဂမိကဆွမ်း ငါးရာ နေ့စဉ် လှူ ခြင်း ၁၅၅
ဂရုမံရှစ်ပါးဖြင့် ရဟန်းဖြစ်သူ ၉
ဂန္ဓကုဋီ အုတ် ကျောင်း တော် ၏ ရှုခင်းနှင့် တင့်တယ်ပုံ ၃၅၈
ဂန္ဓကုဋီ ဆောက်လုပ်လှူ ဒါန်း ခြင်း ၃၅၆

အကွောရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဂ]

ဂါဟစဲ့ သုံးမျိုး ရုန့်ရင်းကြမ်း တမ်းခြင်း ၁၅၉
ဂိလာနဆွမ်း ငါးရာ နေ့စဉ် လှူခြင်း ၁၅၅
ဂိလာနဒဿနသုတ် ၁၉၃
ဂိလာနုပဋ္ဌာကဆွမ်း ငါးရာ နေ့စဉ် လှူခြင်း ၁၅၅
ဂိလာနုပဋ္ဌာကီ ဧတဒဂ်ရအဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း ၃၃၇
ဂိလာနုပဋ္ဌာကီ ဧတဒဂ် သုပ္ပိယာ ရဟန်း ၃၄၂
ဂေါတမီအမည်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၁၀
ဂေါတမီအလောင်း ဗျာဒိတ် ခံရခြင်း ၂
ဂေါတမီ၏ ပြာသာဒ်ကို နတ်တို့ ထမ်းခြင်း ၁၆
ဂေါတမီ၏သက်တော် – ၁၂၀ ၁၀
ဂေါတမီ ကျောင်း တိုက် ကို နေ့ဂက်ဆုံးကြည့်ခြင်း ၁၂
ဂေါတမီ ဂရုမံဖြင့် ရဟန်းဖြစ်ခြင်း ၉
ဂေါတမီ တန်ခိုးပြတော်မူခြင်း ၁၃
ဂေါတမီထေရီ ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူ ခြင်း ၁၀
ဂေါတမီထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁
ဂေါတမီနိဗ္ဗာန်စံရာ၌အံ့ဖွယ်များ ၁၆
ဂေါတမီနိဗ္ဗာန်စံရာ၌ ဘုရားရှင်တို့ စီရင်ခြင်း ၁၇
ဂေါတမီနိဗ္ဗာန်စံရာ၌ ဟောသော တရား ၁၈
ဂေါတမီနောက်ဆုံးဘဝဘိက္ခုနီမ ဖြူခြင်း ၆

အကွောရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဂ]

ဂေါတမီ ဘိက္ခုနီ ဝါအကြီးဆုံး တေဒဂ်ရခြင်း ၉
ဂေါတမီ မိမိ၏အပဒါန်ကို ဟော ခြင်း ၁၄
ဂေါတမီ သံဒိတ္တာသုတ်ဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်ခြင်း ၉
ဂေါတ္တအမည်နှင့် အနုတ္တအမည် ၁၀

[ဃ]

ဃနမဋ္ဌကတန်းဆာ ဝိသာခါ အား ဆင်ပေးခြင်း ၂၇၆
ဃနာနို့ဆွမ်းကပ်ချိန် သုဇာတာ အရှယ် မှတ်ဖွယ် ၂၃၉
ဃနာနို့ဆွမ်းကျိုရာ၌ ဝေယျာ ဝစ္စပြုပုံများ ၂၃၉
ဃောသက သူဌေးကြီး ဇနိုး မောင်နှံနိဗ္ဗဝတ်ထားခြင်း ၂၉၅
ဃောသကသူဌေး သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း ၃၀၃

[စ]

စဉ်းဆဲ့လေးကုဋ္ဌေကုန် ဇေတဝန် ကျောင်းတော် ၁၅၄
စဉ်းထောင်သော နတ်ဘီလူးတို့ ပဥ္စမတံခါးမုခ်၌ စောင့်ခြင်း ၃၆၇

[စ]

စတုတ္ထ တံခါးမုခ်၌ ဝဇီရဟာဟု နတ်ဘီလူးစောင့်ခြင်း ၃၆၇
စတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလကို ဖြူစင်စွာ ကျင့်သော ထေရီမ ၁၄၃
စတုမဟု စသည်ဖြင့် သြဇာသွင်း ပေးခြင်း ၂၀၁

အကျဉ်းရုပ်စဉ် စာမျက်နှာ

[စ]

စိတ္တသူကြွယ် နောက်ဆုံးဘဝ ဥပါသကာ ဖြစ်ခြင်း ၁၇၄
စိတ္တသူကြွယ်နှင့် စပ်သော တရားဂါထာ ၁၉၁
စိတ္တ သူကြွယ် ဘုရားဖူး သွားရောက်ခြင်း ၁၈၅
စိတ္တသူကြွယ် ဟူရာဌ် မှတ်သားဖွယ် ၁၇၁
စုဠမာဂဏ္ဍီ သာမာဝတီ တို့ကို မီးတိုက်သတ်ခြင်း ၃၁၅
စောရနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်၍ ဖွားလာသူ ၁၀၈
စောရပါတောင်သို့ ဘဒ္ဒါတို့ သွားခြင်း ၁၁၃
စည်းကမ်းရှိစွာ ဘုရားဖူး ပဲကြီး ဖြစ်ပေါ်ပုံ ၁၈၇
စောင်းတွင်းမြေထည့်၍ ရန်တိုက်ခြင်း ၃၁၁

[ဆ]

ဆဋ္ဌတံခါးမုခ်၌ ကဋ္ဌတ္ထနတ်ဘီလူး စောင့်ခြင်း ၃၆၈
ဆရာဇီဝက၏ နှမ သိရိမာ ပြည့်တန်းဆာ ၃၃၁
ဆဋ္ဌဘိညရဟန္တာ ဟု နတ်တို့ ပြောကြားခြင်း ၂၁၃
ဆီမီးအလှူဖြင့် တရားအာရုံယူပုံ ၁၄၁
ဆီမီးရောင်ကို မသိကြသော ဇောတိက ဇနီးမောင်နှံ ၃၆၉
ဆုတောင်း ပြည့်, မပြည့် ဘုရား ရှင်သို့ မေးလျှောက်ခြင်း ၁၄၄
ဆုရှစ်ပါး မှတ်သားဖွယ် ၂၇၃

အကျဉ်းရုပ်စဉ် စာမျက်နှာ

[စ]

စိတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းကြီးတို့ ကျောက်သပိတ်လှူခြင်း ၁၅၀
စက္ခုပသာဒကို အစဲ့ကင်းရန် ဟောခြင်း ၁၅၉
စဏ္ဍပဇ္ဇောတမင်း ပေးသော ဆေးကုခ ၂၂၉
စန္ဒကူးနှစ် ထိုင်ခုံကို ဘုရားအား လှူခြင်း ၂၀၆
စန္ဒပဒုမာ အာမည် ရခြင်း အကြောင်း ၂၄၆
စန္ဒပဒုမာ သူဌေးက တော်၏ အာနုဘော် ၂၄၆
စာတုဒ္ဒသီဥပုသ်နေ့၌ နိဗ္ဗာန်ဆော် ကြွေးကြော်ခြင်း ၃၅၄
စာမဖွဲ့နိုင်သော ကျောင်းတော် ၂၅
စာရေးတံဆွမ်း ငါးရာ နေ့တိုင်း လှူဒါန်းခြင်း ၁၅၅
စာရေးတန် ယာဂု ဆွမ်း ငါးရာ နေ့စဉ်လှူခြင်း ၁၅၅
စိတ်အကြံချင်းတူစွာ ဖြစ်ကြခြင်း ၁၁
စိတ်အကြံချင်းတူပုံပြောကြခြင်း ၁၂
စိတ္တသူကြွယ်အကြောင်း ၁၇၁
စိတ္တသူကြွယ်၏ ဒါနာဘိရတ, ဓမ္မာဘိရတ ဖြစ်ပုံ ၁၇၆
စိတ္တသူကြွယ်၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၇၂
စိတ္တသူကြွယ် ကွယ်လွန်ခါနီးပင် တရားဟောကြောင်း ၁၉၃
စိတ္တသူကြွယ် ဓမ္မကထိက တေဒဂ် ရခြင်း ၁၉၂
စိတ္တသူကြွယ် ဓမ္မာဘိရတ ဖြစ်ပုံ မှတ်ဖွယ် ၁၈၄

အကွောစဉ် စာမျက်နှာ

[ဆ]

ဆေးပင် စောင့် နတ်များ စိတ္တ သူကြွယ်ထံ လာခြင်း ၁၉၃
ဆေးဖြင့် ဖိတ်ကြားခြင်းနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၂၀၁
ဆဲနှစ်နှစ်ကြာ ကုန်များ တရက် ဖြင့် စုံခြင်း ၄၀၁
ဆယ်ပါးသီလ အနှစ်နှစ်သောင်း တည်ခြင်း ၁၀၇
ဆင် ပြောင် ငါး စီး အား ရှိ သူ ဝိသောခါ ၂၇၈
ဆန်တစလယ် အသက်ထက်ဆုံး ချက်သုံးရခြင်း ၃၆၉
ဆံကျစ်ပမာ ဆံပင်ရှိ၍ ဇဋိလ မည်ခြင်း ၃၉၉
ဆံတော်ရှစ်ဆူ ကုန်သည် ညီ နောင်တို့အား ပေးခြင်း ၁၅၁
ဆံပင်ဖြူတပင်မျှ မပေါက်သော ဝိသောခါ ၂၇၈
ဆေမျိုးများ ကုသိုလ်ပွါးစေရန် မြို့သို့ပြန်ခြင်း ၉၀
ဆွမ်းအလှူ၏အကျိုးငါးပါး ၃၃၆
ဆွမ်းဦး ဒါယကာဖြစ်ရန် သီဒီ ဘုရားရှင်ထံ ဆုတောင်းခြင်း ၁၄၈
ဆွမ်း တရားကြောင့် သိရိမာ သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း ၃၃၄
ဆွမ်းရနိုင်မည့် အရပ်ကို ကြည့်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ကြွခြင်း ၃၀၆

[ဇ]

ဇဋိလ၏ ရှေးကံအကြောင်း ၃၉၅
ဇဋိလသူဌေးအကြောင်း ၃၉၅

အကွောစဉ် စာမျက်နှာ

[ဇ]

ဇဋိလ သူဌေးကြီး ရဟန်းပြု, ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၄၀၇
ဇနပဒ ကလျာဏီ မည်သော နန္ဒာမင်းသမီး ၉၆
ဇနပဒ ကလျာဏီ မယ်တော်ထံ သွား၍ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၉၆
ဇနီးမောင်နှံ ရာသက်ပန် တရား ၄-ပါး ၂၃၄
ဇနီးသည်ကိုလွန်၍ စိတ်ဖြင့်မမှား ဘူးသူ ၂၃၃
ဇမ္မူဒိပ်တခွင် လှည့်လည် စုံစမ်း စေခြင်း ၄၀၂
ဇာတိဝါဒဖြင့် ဆဲရေးခြင်းမျိုး ၁၈၄
ဇီဝကအလောင်း ဗျာဒိတ် ခံရ ခြင်း ၂၂၈
ဇီဝက၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၂၈
ဇီဝက ဆေးဆရာအကြောင်း ၂၂၈
ဇီဝက နောက်ဆုံးဘဝဖြစ်ခြင်း ၂၂၈
ဇီဝက ပဋိလပ္ပသန္နတေဒင်္ဂရခြင်း ၂၃၀
ဇေတ မင်းသား၏ ဥယျာဉ်ကို ကျောင်းဆောက်ရန် ဝယ် ခြင်း ၁၅၄
ဇေတဝန်ကျောင်းကို ချီးကျူး ခြင်းနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၁၆၈
ဇေတဝန်ကျောင်း၌ အရှင်သာရိ-ပုတ္တရာ၏ ဝတ်များ ၁၁၉
ဇောတိက ရဟန္တာနှင့် စပ်သော တရားဂါထာ ၃၈၀
ဇောတိက ရဟန္တာဖြစ်ပြီး စည်း စိမ်ကွယ်ခြင်း ၃၇၉
ဇောတိက သူဌေးအကြောင်း ၃၅၀

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဇ]

ဇောတိကသူဌေးအိမ်ကို သိကြား ဖန်ဆင်းပေးခြင်း ၃၆၅
ဇောတိက သူဌေးက မင်းကြီး အား ကျောက်မျက်ရတနာ ပေးခြင်း ၃၇၅
ဇောတိက သူဌေး ရဟန်းပြု, ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၃၇၆

[ဈ]

ဈာယီတေဒဂ် ဥတ္တာရာရခြင်း ၃၃၄
ဈာန်ဝင်စားခြင်း တေဒဂ်ရ အာ ဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း ၉၅
ဈာန်ဝင်စားလေ့ရှိသော တေဒဂ် နန္ဒာဝရခြင်း ၉၈

[ဉ]

ဉာယပဋိပန္နဂုဏ်တော် အဓိပ္ပါယ် ၁၉၆
ညီ ဇောတိကအလောင်း၏ ဆု တောင်း ၃၅၂
ညီညွတ်သောမြေနေရာ ဇောတိ-က အတွက် ပေါ်ခြင်း ၃၆၆
ညီနောင်တို့၏ မဂ်ဉာဏ် အလား ၁၅၂
ဉာဏ်အလတ် ရှိ၍ အာယတန ၁၂-ပါး ဟောခြင်း ၁၇၅
ဉာဏ်နည်းသူများအတွက် တန်ခိုး ပြခြင်း ၁၃
ဉာဏ်ပညာကို လှူသည် မည် သော အလှူ ၃၃၆
ဉာဏ်ပညာ ကြီးစေသော ဆုမ်း အလှူ ၃၃၆
ညှဉ်ဖျင်းသောသက်နှံးကိုသာ ဝတ် သော ထေရိမ ၁၄၂

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[တ]

တဂါထာမျှဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်သော ထေရိမ ၁၂၄
တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ဆံရိတ် ခြင်း ၈၉
တစလယ်ဆန် အတိုးအလျော့မရှိ ဖြစ်တည်ခြင်း ၃၆၉
တဆင့်ကြားဖြင့် သာသနာ၌ ကြည်ညိုသူ ကာဠီ ၃၄၈
တ ဆယ့်ခြောက်နှစ်ရွယ် ကဲ့သို့ ပျိုနုနေသူ ၂၇၈
တဆယ့်ရှစ်ကုဋေတို့ဖြင့် ဇေတဝန် ကျောင်းဆောက်ခြင်း ၁၅၄
တဏှာစဲ့ကင်းနိုင်သောတရား ၁၅၉
တတိယအကြိမ် ရန်တိုက်ခြင်း ၃၁၁
တတိယတံခါးမုခ်၌ ဝဇီရ နတ် ဘီလူးစောင့်ခြင်း ၃၆၇
တထောင်သော နတ် ဘီလူး တို့ ပဌမတံခါးမုခ်၌ စောင့်ခြင်း ၃၆၇
တန္ဒစ်လုံး လှူသော်လည်း လက် ဆောင်ဖြင့် လှူရမည့်သူ ၁၈၉
တပုဿ, ဘလ္လိကညီနောင် အ ကြောင်း ၁၄၇
တပုဿ, ဘလ္လိက ညီနောင်တို့၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၄၇
တပုဿ, ဘလ္လိကတို့ ဥပါသကာ ဖြစ်ကြခြင်း ၁၄၈
တပုဿ, ဘလ္လိကတို့ ပဌမံ သရဏ ဂမန ဇေတဒဂ်ရခြင်း ၁၅၂
တဖန် သူကြွယ်ညီနောင်ဘဝ ၃၅၃
တမလွန် လောကကို အစဲ့ကင်း ရန် ဟောခြင်း ၁၆၂

အကွောစဉ်	စာမျက်နှာ
[တ]	
တဝါစိက သရဏကုံ တည်သူ အမျိုးသမီး ၂-ဦး	၂၄၂
တဝိဇ္ဇရဟန္တောဟု နတ်တို့ ပြော ကြားခြင်း	၂၁၃
တောကျောင်းသို့ ဓမ္မဒိန္နာ သွား နေခြင်း	၉၀
တော စောင့် နတ် များ စိတ္တ သူ ကြွယ်ထံ လာခြင်း	၁၉၃
တောစိုးပင်နတ်များ စိတ္တ သူ ကြွယ်ထံ လာခြင်း	၁၉၃
တောရ ကျောင်းတံခါး အထိ ဘုရားလိုက်ပို့ခြင်း	၁၅
တောရဏ အရပ်၌ ဆည်းကပ် သင့်သူကို ရှာခြင်း	၃၄
တစ်ခုကို တောင်းလျှင် နှစ်ခုပင် ပေးသူ	၈၃
တန်ခိုးကြီး တေဒင်္ဂရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၄၅
တန်ခိုးပြ၍ ရသော ပစ္စည်းမျိုး ကဲ့သို့ ဖြစ်၍ စွန့်ခြင်း	၁၈၄
တောင့်တ အပ်သည်ကို လှူသူ တောင့်တအပ်သည်ရခြင်း	၂၁၁
တောင်းရမ်းသူတို့၏ ဆုညံသံ မရှိ အောင်ပြုပုံ	၃၀၀
တံခါး စောင့် နတ် ဘီလူး တို့၏ အမည်ပြု ဂါထာ	၃၆၈
တံခါးမှခံတို့၌ ဇောတိကအတွက် နတ်ဘီလူးတို့ စောင့်ခြင်း	၃၆၃
တံတိုင်းခုနစ်ထပ် ဇောတိက အား တက်ပေါ်ခြင်း	၃၆၆
တိုင်ကိုကိုင်၏ တရားအားထုတ် ခြင်း	၁၀၀

အကွောစဉ်	စာမျက်နှာ
[တ]	
တပမလွန်လောကဌ် နိကန္တိ ကင်း ရန် ဟောခြင်း	၁၆၂
တမလွန် လောက ဟူရာ၌ မှတ် ဖွယ်	၁၆၃
တမလွန် သွားသူအဖို့ အစောင့် အရှောက် မရှိပုံ	၇၇
တမြို့လုံး အလှုံတောက်၍ ဇော တိက မည်ခြင်း	၃၆၅
တမြို့လုံး၏ ရန်သူဖြစ်၍ ဖွားလာ သူ	၁၀၈
တရားအားထုတ်ဘူး၍ အနာဂါမ် ဖြစ်ခြင်း	၁၇၅
တရားဂုဏ်တော် ၆-ပါးအဓိပ္ပါယ် ၁၉၆	
တရားဟောရာသော ပစ္စည်းမျိုး ကဲ့သို့ဖြစ်၍ စွန့်ခြင်း	၁၈၄
တလပတ်လုံး ဘုရားဖူး အလှူ ပေးနေခြင်း	၁၈၈
တသိန်းကျော်တန် စွန့်ကြူးနှစ်ခုံ နှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၂၀၆
တသိန်းတန် အဝတ်ပင် ခင်းရန် နေရာမရှိခြင်း	၂၈၈
တသိန်းတန် ကမ္မလာကို ရ၍ ကျွန်မငှံခြင်း	၄၀၄
တသိန်းတန် ရှေခွက်၌ နို့ဃနာ ဆွမ်း ထည့်ခြင်း	၂၄၀
တိစီဝရိက်သင်္ကန်းများ	၅
တိပိဋကဓရ အမျိုးသမီး ခုဇ္ဇုတ္တရာ	၃၁၈
တိရိဋီဝစ္ဆသူဌေးသမီး ဥမ္မာဒန္တီ	၄၆
တူတော်မောင် အပရာဇိတ ဆင် ဝင်ဆောင်လှူခြင်း	၃၅၃

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဃ]

ဒိသာမုခနတ်ဘီလူး သတ္တမတံခါး
မုခ်၌ စောင့်ခြင်း ၃၆၈
ဒီဃတာလနတ်ဘီလူးရှေအိုးမျိုး
ပေးခြင်း ၄၁၁
ဒုက္ခဟူရှသဖြင့် ကင်းပြုတ်သော
တရား ၁၅၉
ဒုတိယ ဣသိဒတ္တသုတ် ၁၇၈
ဒုတိယ တံခါး မုခ်၌ ဥပဟလနတ်
ဘီလူး စောင့်ခြင်း ၃၆၇
ဒုဿီလ အတွက် ကြောင့် သဒ္ဓါ
တရား မပျက်ခြင်း ၂၁၃
ဒေါသ၏ ရှေနောက်၌ ကုသိုလ်
ဖြစ်ပုံ ၁၁၅
ဒေါသ ကြောင့် ဆုံမ်း အလှူ
အကျိုးမရမည်စိုးခြင်း ၃၂၄
ဒန်ပူကို အပ်အောင် ပြု၍ ပုဏ္ဏ
လှူခြင်း ၃၂၂
ဒဋ္ဌိ သာ ကာရကို သောဏာ
စီးဖြန်းခြင်း ၁၀၀
ဒေဝါစိက သရဏကုံ တည်သော
ညီနောင်များ ၁၅၁

[ဓ]

ဓနသေဋ္ဌိဘွဲ့ ကာဠဝဋ္ဌိယ ရခြင်း ၄၁၃
'ဓနသေဋ္ဌိ' သူဌေးဘွဲ့ ပုဏ္ဏရခြင်း ၃၂၈
ဓနဥယသူဌေး၏ အာနုဘော် ၂၄၃
ဓနဥယသူဌေး ပြောင်းရွှေ့ခြင်း
နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၂၅၁
ဓမကရိုက်ဖြင့်စစ်၍ ပုဏ္ဏ မျက်နှာ
သစ်ရေ လှူခြင်း ၃၂၂
ဓမ္မကထိက တေဒင် စိတ္တသူကြွယ်
ရခြင်း ၁၉၂

[ဒ]

ဒက္ခိဏေယျဂုဏ်တော်အဓိပ္ပါယ် ၁၉၇
ဒါနဋ္ဌ မွေ့လျော်ပုံ-မှတ်ဖွယ် ၁၆၅
ဒါနမှဋ္ဌ ကူညီခဲ့သော သားငယ်
အမွေခံရခြင်း ၄၀၇
ဒါနသင်္ဘ-အဓိပ္ပါယ် ၁၉၉
ဒါနသင်္ဘဖြင့် လူတို့၏ စိတ်နှလုံး
ကို ရယူမိခြင်း ၂၆၁
ဒါနာဘိရတနှင့် ဓမ္မာဘိရတ
ပုဂ္ဂိုလ်-မှတ်ဖွယ် ၁၇၆
ဒါယက တေဒင် ဘွဲ့ထူး အနာ
ထပိဏ်သူဌေးရခြင်း ၁၅၄
ဒါယိက တေဒင်ဘွဲ့ထူး ဝိသာခါ
ရခြင်း ၂၉၃
ဒိဋ္ဌဓမ္မ ဝေဒနီယကံနှင့် စပ်၍
မှတ်ဖွယ် ၃၂၃
ဒိဋ္ဌိစုံကင်းနိုင်သော တရား ၁၅၉
ဒိဗ္ဗ စက္ခု က တေဒင်ရအဖြစ်
ဆုတောင်းခြင်း ၁၀၅
ဒိဗ္ဗစက္ခု က တေဒင် သကုလာ
ထေရီရခြင်း ၁၀၆

အကွေရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဓ]

ဓမ္မကထိက ဧတဒဂ် ဆုတောင်း ခြင်း ၈၂၁၀၂၂

ဓမ္မကထိကတေဒဂ် ဓမ္မဒိန္နာထေရီ ရခြင်း ၉၄

ဓမ္မဃောသကပုဂ္ဂိုလ် ဥပုသ်နေ့၌ ကြွေးကြော်ခြင်း ၃၅၄

ဓမ္မဒိန္နာထေရီအကြောင်း ၈၁

ဓမ္မ ဒိန္နာ တရား ဟော ကောင်း ဧတဒဂ်ရခြင်း ၉၄

ဓမ္မဒိန္နာနှင့်စပ်သောတရားဂါထာ ၉၃

ဓမ္မဒိန္နာ အတွက် မြို့ကို ရှင်းရှင်း ဧရှထမ်းစင်ပေးခြင်း ၈၈

ဓမ္မဒိန္နာ ရဟန်းမ - ပြုရန် ခွင့်ပန် ခြင်း ၈၈

ဓမ္မဒိန္နာ နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ ပြုခြင်း ၈၃

ဓမ္မဒိန္နာ အလောင်း ဗျာဒိတ်ခံရ ခြင်း ၈၂

ဓမ္မဒိန္နာထေရီမ၏ရှေးဆုတောင်း ၈၁

ဓမ္မန္ဒရာယ် မပြုရန် ကာတိယာနီ ပြောခြင်း ၃၄၄

ဓမ္မပဒတရားဂါထာကို ရွတ်ပန္နာ အား ဟောခြင်း ၉၇

ဓမ္မာ မင်းသမီး ဗြဟ္မ စရိယ ဖြင့် နေခြင်း ၁၃၁

ဓမ္မာ မည် သော ကိကီ မင်းကြီး သမီးတော်ဘဝ ၁၃၁

ဓာတုစေတီအားပြစ်မှားရှ် ကန် တော့ရပုံ ၃၉၇

ဓာတ် ၆-ပါးကို အစွဲကင်းရန် ဟောခြင်း ၁၆၁

အကွေရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဓ]

ဓာတ် ၆-ပါး၌ နိုကန္တိတဏှာ ကင်းရန် ဟောခြင်း ၁၆၁

ဓာတ်တို့၏ ထူးခြားမှုကို မေး လျှောက်ခြင်း ၁၇၆

ဓာတ်တဆယ့်ရှစ်ပါး ၁၇၀

ဓုရဘတ်ဆွမ်း ငါးရာ ပုဂ္ဂလိက လှူခြင်း ၁၅၅

[န]

နကုလပိတု ဇနီးမောင်နှံ သော တာပန်ဖြစ်ခြင်း ၂၃၃

နကုလပိတု ဝိဿာသက ဧတဒဂ် ရခြင်း ၂၃၂

နကုလပိတု သူဌေးအကြောင်း ၂၃၁

နကုလပိတု သူဌေး အလောင်း ဗျာဒိတ်ခံရခြင်း ၂၃၁

နကုလ ပိ တု သူ ဌေး ၏ ရှေး ကောင်းမှု ၂၃၁

နကုလ ပိတု သူဌေး နောက်ဆုံး ဘဝဖြစ်ခြင်း ၂၃၁

နကုလ မာ တု ဥ ပါ သိ က ာ အကြောင်း ၃၄၆

နကုလမာတု ဝိဿာသိကတေဒဂ် ရခြင်း ၃၄၂

နန္ဒ၏အမိ ဥတ္တရာ ဗျာယိတေဒဂ် ရခြင်း ၃၃၅

နန္ဒကောဝါဒသုတ္တန်ဖြင့် မဂ်ဖိုလ် ရကြသူများ ၉

နန္ဒဝန် နှင့် တူသော ဘုရား ကျောင်းတော် ၂၃

နန္ဒသူငယ်၏ မိခင် ဖြစ်၍ နန္ဒ မာတာမည်ခြင်း ၃၃၄

အကွောစဉ် စာမျက်နှာ

[နာ]

နန္ဒာအလောင်း ဗျာဒိတ်ခံရခြင်း ၉၅
နန္ဒာ စျာန်ဖြင့် မွေ့လျော်သော တေဒဂ်ရခြင်း ၉၈
နန္ဒာထေရီ အကြောင်း ၉၅
နန္ဒာထေရီ အရဟာတ္တဖိုလ်ရခြင်း ၉၇
နန္ဒာထေရီမ၏ရှေးဆုတောင်း ၉၅
နန္ဒာ နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ ပြုခြင်း ၉၅
နာဂဝနုဉျာဉ်၌ ဘုရားနေတော် မူခြင်း ၂၁၂
နားခြောင်းပမာဆံပင်ရှိ၍ ကုဏ္ဍလ ကေသာမည်ခြင်း ၁၁၈
နိဗ္ဗဒ္ဓ ဒါန ဝတ် ကို အသပြာ တထောင်စွန့်၍ ပြုခြင်း ၂၉၅
နိရဝသေသဒါန ကာဠဝဋ်ဦယဇနီး လှူခြင်း ၄၀၉
နိဗ္ဗာန်ရည်စူးသောကုသိုလ် ဥပ-နိဿယ မည်ခြင်း ၁၇၄
နီလ ရောင်ခြည်တော် ဆံတော် စေတီမှ ထွက်ခြင်း ၁၅၁
နေရွှေရာ မြစ်၌ ရွှေခွက် မျော ခြင်း ၂၄၁
နေ့ခြင်းပင် ကောင်းကျိုး ပေး ခြင်း ၃၉၁
နတ် ဥယျာဉ် ထက် သာသော ကျောင်းတော် ၂၄
နတ်တို့ဖွင့်သောတံခါးဖြင့် ဘုရား ထံ သွားခြင်း ၁၅၄
နတ်ပန်းမိုး ရွာသော ဘုရားဖူး ပွဲကြီး ၁၀၈
နန်းအိမ်မှ ပဒုမဝတီကို နှင်ထုတ် ခြင်း ၅၅

အကွောစဉ် စာမျက်နှာ

[နာ]

နန်းတော်တွင်း၌ အရဟာတ္တဖိုလ် ရသူ ၈
နိမ့်သော နေရာ၌ နေ၍ တရား မဟောကောင်းကြောင်း ၃၀၆
နောက်ဆုံး ဇောတိက သူဌေး ဘဝ ၃၆၄
နောက်ဆုံးဘဝ ဥဂ္ဂသူဌေး ဖြစ် ခြင်း ၂၀၃
နောက်ဆုံးဘဝ ကာတိယာနီ သူဌေးမ ဖြစ်ခြင်း ၃၄၂
နောက်ဆုံးဘဝ ဇင်္ဂီလ သူဌေး ဖြစ်ခြင်း ၃၉၇
နောက်ဆုံးဘဝ မဟာနာမ သာ ကိုဝင်မင်းဖြစ်ခြင်း ၂၀၀
နောင်တော်၏ ကြံ အ လှူ ဆု တောင်း ၃၅၃
နောင်တော်တပုဏ္ဏသောတာပန် တည်ခြင်း ၁၅၂
နို့ဃနာဆုမ်း အတွက် အံ့ ဖွယ် များ ၂၃၉
နို့ဃနာဆုမ်းကို ၄၉-လုပ် ဘဉ်း ပေးခြင်း ၂၄၁
နို့ဖိုး နေ့စဉ် တထောင် ရသော သူငယ် ၃၆၅
နို့ရည်များ လက်မမှ ယိုစီးလာ ခြင်း ၅၇
နှားနို့ဆုမ်း နှစ်ပေါင်းများစွာ လှူဒါန်းခြင်း ၁၄၈
နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အလှူ၏ အကျိုးပြ ဂါထာ ၂၀၃
နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကိုလှူခြင်း ၂၀၆

အကွဲရုပ်စဉ်	စာမျက်နှာ
[ပ]	
ပစ္ဆိမဘဝိကမျှား အမြတ်ဆုံးကို အလိုရှိပုံ	၁၁၇
ပညာတေဒဂ်ဆုတောင်းခြင်း	၁၉
ပညာတေဒဂ်ရရှိခြင်းနှင့်စပ်သည့် ဂါထာမျှား	၄၃
ပညာရှိမျှား အားထုတ် ရမည့် တရားလေးပါး	၁၄၄
ပဋ္ဌာစာရ အမည်ရခြင်း	၇၃
ပဋ္ဌာစာရအလောင်း ကိကီမင်း ကြီးသမီးတော်	၆၈
ပဋ္ဌာစာရအလောင်း ဗျာဒိတ် ခံရခြင်း	၆၇
ပဋ္ဌာစာရကျောင်းသို့လာစေရန် အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း	၇၄
ပဋ္ဌာစာရထေရီအကြောင်း	၆၇
ပဋ္ဌာစာရထေရီ၏ ရွှေးဆုတောင်း	၆၇
ပဋ္ဌာစာရထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၇၈
ပဋ္ဌာစာရထေရီ ဝိနည်းဆောင် တေဒဂ်ရခြင်း	၈၁
ပဋ္ဌာစာရ နောက်ဆုံး ဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း	၆၈
ပဋ္ဌာစာရ ရဟန္တာ ဖြစ်သော တရား	၈၀
ပဋ္ဌာစာရ သောတာပန် ဖြစ် သော တရား	၇၇
ပဋိပတ်ဖြင့် အသက်ထက်ဆုံး ပြု စုံသူ	၁၄၄
ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ဖြင့် ခေမာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၃၃
ပဋိသမ္ဘိဒါ သော တာ ပန် ခုဇ္ဇုတ္တရာ	၃၀၇

အကွဲရုပ်စဉ်	စာမျက်နှာ
[နပ]	
နှစ်ထောင်သော နတ်ဘီလူးတို့ ဒုတိယတံခါးမုခ်၌စောင့်ခြင်း း	၃၆၇
ပက္ခိကဆုမ်းငါးရာ လဆန်း လ ဆုတ်တိုင်း လျှူခြင်း	၁၅၅
ပက္ခိကယာဂုဆုမ်းငါးရာ လဆန်း လဆုတ်တိုင်း လျှူခြင်း	၁၅၅
ပဥ္စမတံခါးမုခ်၌ ကသကန္ဒ နတ် ဘီလူးစောင့်ခြင်း	၃၆၇
ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ အကျိုးရနိုင်သည့် အကြောင်းမျှား	၃၂၃
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ဉာဏ်၌ ဇောတိက အလောင်း ဝင်လာခြင်း	၃၅၀
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ကြာပန်းလှူ ခြင်း	၄၅
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို မီးတိုက်မိသော အကုသိုလ်ကံ	၃၁၆
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဆုပေး ၂-ဂါထာ	၃၉၀
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဆုမ်းခံ၍ ချီးမြောက် ရန် ကြည့်ခြင်း	၃၈၆
ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါတို့ အတွက် ဝါဆို ကျောင်း ဆောက်ခြင်း	၅
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ ခြေသုတ်ရန် ထား ခြင်း	၄၈
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ ဝါဆိုကျောင်း ရှာ ခြင်း	၃
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါလောင်းတို့၏ ကမ္မ-ဋ္ဌာန်း အာရုံ	၆၁
ပစ္စည်းလေးပါးလုံးလျှု၍ ဘုရား အား ဇီဝက ဆေးကုခြင်း	၂၃၀
ပစ္စည်း ၄-ပုံ စုံအောင်လှူခြင်း	၂၈၉
ပစ္စတ္တံ ဇဝဒီတမ္ပေါ ဝိညူဟိ-အာ ဓိပ္ပါယ်	၁၉၆

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ပ]

ပဌမကူသိဒတ္တသုတ် ၁၇၆
ပဌမတံခါးမုခ်၌ ယမကောဋ္ဌိ နတ်
ဘီလူးစောင့်ခြင်း ၃၆၇
ပဌမံသရဏဂမနတေဒဂ် တပုဿ,
ဘလ္လိကတို့ ရခြင်း ၁၅၂
ပဏ္ဍာလက်ဆောင်ရခြင်းနှင့်စပ်၍
မေးလျှောက်ခြင်း ၁၉၀
ပဏီတဒါယက တေဒဂ် မဟာ-
နာမ သာကီဝင်မင်း ရခြင်း ၂၀၃
ပဏီတဒါယိက တေဒဂ်ရ အဖြစ်
ဆုတောင်းခြင်း ၃၃၅
ပဏီတဒါယိက တေဒဂ် သုပ္ပ-
ဝါသာ ရခြင်း ၃၃၆
ပဏီတရသဒါန တေဒဂ် ဆု
တောင်းခြင်း ၂၀၀
ပဒုမဒေဝီ မိဖုရားကြီး ဖြစ်လာ
ခြင်း ၅၀
ပဒုမဝတီ အမယ်အိုအိမ်၌ နေရ
ခြင်း ၅၅
ပဒုမဝတီ၏ သဘောထား ကြီး
မြတ်ပုံ ၅၉
ပဒုမဝတီဘဝ ၄၈
ပဒုမာကြာတိုက်မှရ၍ ပဒုမဝတီ
မည်ခြင်း ၄၉
ပဒုမာကြာပန်း လှူဒါန်းခြင်း ၄၇
ပဒုမာကြာပန်း လှူဒါန်း၍ ဆု
တောင်းခြင်း ၄၈
ပဒုမုတ္တရ ဘုရားရှင်၏နှမ နန္ဒာ
မင်းသမီး ၁၀၄
ပဒေသာပင်မျိုး ဇော တိ က
အတွက်ပေါ်ခြင်း ၃၆၆

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ပ]

ပန္နရသီ ဥပုသ်နေ့၌ နိဗ္ဗာန်ဆော်
ကြွေးကြော်ခြင်း ၃၅၄
ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ မာ တု စေ တီ ၌
ဆီမီးပူဇော်ခြင်း ၁၀၅
ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ-ဘဝ ၁၀၅
ပရိယတ်, ပဋိပတ်စွယ်စုံသူ ခေမာ
ထေရီ ၃၄
ပရိသ သင်္ကန်း တေဒဂ် ဟ ထွာ-
ကာဋ္ဌဝက ရခြင်း ၁၉၉
ပရိသတ်ကို ချီးမြှင့်ပုံ ၄-မျိုး ၁၉၉
ပရိသတ်လေးပါး ၁၂၄
ပါဝါရိကသူဌေး သောတာပန်
ဖြစ်ခြင်း ၃၀၃
ပါဟုနေယျ ဂုဏ်တော်အဓိပ္ပါယ် ၁၉၇
ပိဋ္ဌကတ်သုံးပုံဆောင် ခုဇ္ဇုတ္တရာ ၃၁၈
ပိယဝါစာ သင်္ဂဟ-အဓိပ္ပါယ် ၁၉၉
ပုဂ္ဂလပ္ပသာဒ တေဒဂ် ဇီဝက
ရခြင်း ၂၃၁
ပုဂ္ဂလပ္ပသာဒ တေဒဂ်ရ အဖြစ်
ဆုတောင်းခြင်း ၂၂၈
ပုဂ္ဂလိကနိစ္စဘတ် ဆွမ်း ငါး ရာ
လှူဒါန်းခြင်း ၁၅၅
ပုဏ္ဏ၏ ဆုတောင်းနှင့်စပ်၍ မှတ်
ဖွယ် ၃၈၉
ပုဏ္ဏတို့မိသားစု သူဌေးလည်းဖြစ်,
သောတာပန်လည်းဖြစ်ခြင်း ၃၂၃
ပုဏ္ဏမိသားစု ၃-ဦး သောတာပန်
ဖြစ်ခြင်း ၃၂၈
ပုဏ္ဏသီဟ သူဌေးကြီး သုမန
သူဌေးနှင့် ခမည်း ခမက်
တော်ရခြင်း ၃၂၈
ပုဏ္ဏသီဟသူဌေးဖြစ်ချိန် ၃၂၀

အကွောရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဖ-ဗ]	
ဖဿ ဖြ-ပါးကို အစဲ့ကင်းရန် ဟောခြင်း	၁၆၁
ဖဿ ဖြ-ပါး၌ နိုကန္တိ တဏှာ ကင်းရန်ဟောခြင်း	၁၆၁
ဗလိပူဇော်ခြင်းနှင့် စပ်၍ မှတ် ဖွယ်	၂၃၈
ဗဟုပုတ္တိကသောဏာ အလောင်း ဗျာဒိတ်ခံရခြင်း	၉၉
ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာထေရီ အ ကြောင်း	၉၈
ဗဟုပုတ္တိက·သောဏာ ထေရီမ၏ ရေးဆုတောင်း	၉၈
ဗဟုပုတ္တိက သောဏာ ရဟန်းမ ပြုခြင်း	၉၉
ဗဟုဿုတ တေဒဂ် ခုဇ္ဈတ္တရာ ရခြင်း	၃၁၇
ဗဟုဿုတ ဧတဒဂ် ခုဇ္ဈတ္တရာ ရခြင်းနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၃၁၈
ဗဟုဿုတ တေဒဂ်ရအဖြစ် ဆု တောင်းခြင်း	၂၉၅
ဗာရာဏသီသူဌေးကြီးဘဝ	၃၈၂
ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး၏ ဥပါယ ကောသလ္လဉာဏ်	၂၃
ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး ဇောတိက၏ ပြာသာဒ်ကို ကြည့်ခြင်း	၃၇၀
ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး ထီးဖြူပို၍ သူဌေးအဖြစ် ခန့်ခြင်း	၃၆၈
ဗုဒ္ဓ-အဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
ဗြဟ္မစရိယ ပဥ္စမကသိုလ အဓိပ္ပါယ်	၂၁၆
ဗြဟ္မစရိယဖြင့် အနှစ်နှစ်သောင်း ကြာနေသူများ	၂၂

အကွောရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ပ]	
ပဋ္ဌာသူဌေးကြီး၏သမီး ဥတ္တရာ ဖြစ်လာခြင်း	၃၂၀
ပုပ္ပဝတ္ထုကိုယ်ကို ရှုစေခြင်း	၂၇
ပုပ္ပဝရုံကျောင်းကို ကိုးကုဋေဖြင့် ဆောက်ခြင်း	၂၈၄
ပုပ္ပဝရုံ ကျောင်းဆောက်ရန် အကြောင်းဖန်ခြင်း	၂၇၉
ပုဗ္ဗနိဝါသာနုဿတိ ဧတဒဂ် ဆု တောင်းခြင်း	၁၂၅
ပုဗ္ဗနိဝါသာ နုဿတိ ဧတဒဂ် ဘဒ္ဒါရခြင်း	၁၂၆
ပေးသော်ငင်း, မပေးသော်ငင်း ပေးရမည်-ဟူရာ၌ ရှင်းချက်	၂၆၈
ပေါက်ပေါက်ပဲ့၌ လှူ၍ ဆု တောင်းခြင်း	၄၈
ပေါင်သား ကို ဟင်းချက်၍ သုပ်ပြီးယာ လှူခြင်း	၃၃၉
ပံသုကူအသား၏ အဓိပ္ပါယ်	၃၃၉
ပြာ.သာဒ်တော်ကြီးနှင့် အရံ ကျောင်းများ	၂၈၆
ဖြစ်မှားမှု မဖြစ်အောင် ဘုရား ပြုတော်မူခြင်း	၃၆၀
ပြည်သူကို ဘေးကင်း စေလျက် မွေးဖွားသူ	၂၂
ပြန်ပေးသူသာ ပေးရမည်-ဟူရာ၌ .ရှင်းချက်	၂၆၈
ပြန်မပေးသူအား မပေးရ-ဟူရာ၌ ရှင်းချက်	၂၆၈
[ဖ]	
ဖခင်၏ ဒါနမှုဒ္ဒ ကူညီခဲ့သူ ရွှေ တောင် အမွေရခြင်း	၄၀၇

အကျဉ်းစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဘ]	
ဘဒ္ဒါ သူဌေးသမီး ပရိဗိုဇ် ရဟန်းမ-ပြုခြင်း	၁၁၇
ဘဒ္ဒိယသူဌေးသား၏ ဥပနိဿယ ကို မြင်တော်မူခြင်း	၂၀၅
ဘလ္လိက အလောင်း သစ်သီး လှူခြင်း	၁၄၇
ဘလ္လိကညီတော် ဆဋ္ဌဘိည ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၁၅၂
ဘိက္ခုဒါယိကာ အနှစ်နှစ်သောင်း ဗြဟ္မစရိယကျင့်သုံးခြင်း	၁၀၇
ဘိက္ခုဒါယိကာ မည်သော ကိုကိ မင်းကြီး သမီးတော်	၁၀၇
ဘိက္ခုနီ ငါးရာတို့၏ ပြာသာဒ်တို့ကို နတ်တို့ထမ်းခြင်း	၁၆
ဘိက္ခုနီမ ငါးရာတို့ တန်ခိုး ပြကြခြင်း	၁၄
ဘိက္ခုနီ မည်သော မင်းသမီး ဗြဟ္မစရိယဖြင့် နေခြင်း	၆၈
ဘိက္ခုနီများ ဩဝါဒကို ကိုယ်တိုင် သာ ယူရခြင်း	၉၆
ဘိက္ခုနီများ ကိုယ်စား လှုတ်၍ ဩဝါဒ မယူရခြင်း	၉၆
ဘိက္ခုနီဝါအကြီးဆုံး တေဒင်္ဂရသူ	၁၀
ဘုရား အမှူးရှိသော သံဃာအား မဟာဒါနကြီး ပေးခြင်း	၁၅၄
ဘုရား၏ ခြေတော်ကိုကိုင်၍ ရှိခိုး ခြင်း	၁၈၈
ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါး အဓိပ္ပါယ်	၁၉၅
ဘုရားတဆူတွင် မဟာဘိညာပ္ပတ္တ လေးပါးသာ ပေါ်မြဲ	၁၃၀

အကျဉ်းစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဗ-ဘ]	
ဗြဟ္မစာရိနီ ဘိက္ခုနီမဘဝ	၂၀
ဗာကြီးစသည် တော်ပုံမုတ်ဖွယ်	၂၃၂
ဗာဂဝါဂုဏ်တော် အဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
ဘဏ္ဍာစိုး သူဌေးကတော်ဘဝ	၈၃
ဘဒ္ဒကစ္စာနာ မဟာဘိညာပ္ပတ္တ တေဒင်္ဂ ရခြင်း	၁၂၉
ဘဒ္ဒကစ္စာနာရဟန္တာမ-ဖြစ်ခြင်း	၁၂၉
ဘဒ္ဒါ၏ အလိမ္မာရည်	၁၁၄
ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ အမည်နှင့်စပ်၍ မှုတ်ဖွယ်	၁၂၇
ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ ထေရီ အကြောင်း	၁၂၄
ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း	၁၂၅
ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း	၁၂၆
ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ ရဟန္တာ ထေရီမ ဖြစ်ခြင်း	၁၂၆
ဘဒ္ဒါကုဏ္ဍလကေသာ ခီပ္ပါဘိည တေဒင်္ဂ ရခြင်း	၁၂၄
ဘဒ္ဒါကို တောင်စောင့်နတ် ချီး ကျူးခြင်း	၁၁၆
ဘဒ္ဒါ နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်း ပြုခြင်း	၁၀၇
ဘဒ္ဒါ ပရိဗိုဇ်အဖြစ် ငါးနှစ်ကြာ နေရခြင်း	၁၂၆
ဘဒ္ဒါ ပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိ တေဒင်္ဂ ရခြင်း	၁၂၇
ဘဒ္ဒါမိထွေးတော်ထံ ရှင်, ရဟန်း ပြုခြင်း	၁၂၆
ဘဒ္ဒါ သူဌေးသမီး၏ ချစ်ခင် စိတ်	၁၁၁

အကွဲရုစဉ် စာမျက်နှာ

[ဘ]

ဘုရား တရားဟောတော် မူခြင်း နှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၂၇၃
ဘုရားထံ ဆည်းကပ်သည့် အကြိမ်နှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၁၅၇
ဘုရားထံ မဆည်းကပ်မိသော အပြစ်ကို တောင်းပန်ခြင်း ၃၁
ဘုရားပေးသည့် သောက ငြိမ်းကြောင်း ဥပါယ်ကောင်း ၁၃၆
ဘုရားဖူးမလာမိသော အပြစ်ကို တောင်းပန်ခြင်း ၃၀
ဘုရားဖူးရာ၌ တန်ခိုး ပြာဋိဟာ ဖြစ်ပုံ ၁၈၈
ဘုရား ဖူးလိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အနာ ပျောက်ကင်း ခြင်း ၃၄၀
ဘုရားဖူးသုံးထောင်တို့ကို အစား အဝတ် တာဝန်ယူခြင်း ၁၈၆
ဘုရားရှင်အား ဆွမ်းဦး လှူစေ ရန် ပြုလုပ်ခြင်း ၁၄၉
ဘုရားရှင်အား ဇီဝက ဆေးကု ခြင်း ၂၃၀
ဘုရားရှင်၏ရူပကာယကို ဖူးမြော် ၍သာ နေသူ ၁၄၅
ဘုရားရှင်ကို ပဋိပတ် အကျင့်ဖြင့် ပြုစုခြင်း ၁၄၄
ဘုရားရှင်၏ဆွမ်းခံအပြန်လမ်းနှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၂၀၅
ဘုရားရှင် နောင်တော်တို့၏ အလေ့အကျက်ကို ကြည့်ခြင်း ၁၅၀
ဘုရား လက်ထက် ဘိက္ခုနီ မကျောင်းတည်ရာ အရပ် ၁၀

အကွဲရုစဉ် စာမျက်နှာ

[ဘ]

ဘုရားလောင်းကို သားရင်းထက် ပိုပုံ ၈
ဘုန်းကံကြောင့် အားကြီးသူ ကျွန်မ ပေါ်လာခြင်း ၂၈၀
ဘုန်းကံရှင်ကို လက်ဆောင်ဖြင့် ကြိုကြခြင်း ၁၈၇
ဘုန်းကံရှင် မဟုတ်သူများ၏ မြင် ရပုံများ ၁၃၂
ဘုန်းကံရှင်များ၏ မြင်ရပုံများ ၁၃၃
ဘုန်းကြီးသူ ၅-ဦး ၂၄၅
ဘုန်းရှိညီငယ်ကို မှီကြရန် ဇင်္ဂီလ သူဌေး ပြောခြင်း ၄၀၇
ဘုန်းရှင် ကံရှင် ကိသာဂေါတမီ ၁၃၃
ဘုံခုနစ်ဆင့်ပြာသာဒ် ဧောတိက အတွက် ပေါ်ခြင်း ၃၆၆
ဘောသကဋ္ဌာတော်၏ အဓိပ္ပါယ် ၂၃၂
ဘောဇဉ်ငါးပါးဖြင့် သံဃာအား ပြုစုခြင်း ၂၀၂

[မ]

မစား‌ချင်စား‌ချင်အောင် ပြော၍ လှူခြင်းအကျိုး ၂၆၀
မစုံစမ်းပဲ အသားကို စားလျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်ခြင်း ၃၄၁
မစ္ဆိကာသက္ကာ တမြို့လုံး ပန်းမုံးရွာခြင်း ၁၇၄
မစ္ဆိကာသက္ကာမြို့မှယူဇနာသုံးဆယ် ကွာ သာဝတ္ထိခရီး ၁၈၆
မဆင်းရဲကြောင်းတရား သုံးပါး ၁၄၄
မဇ္ဈိမပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၍ အာယတန ၁၂-ပါး ဟောခြင်း ၁၇၅

အကျဉ်းရုပ်စဉ်	စာမျက်နှာ
[မ]	
မထီမဲ့မြင်ပြု၍ အပြစ်မဖြစ်စေရန် စီမံခြင်း	၁၀၂
မနာပဒါန ဇာတက် ဥဂ္ဂသူဌေး ရခြင်း	၂၀၉
မနာပဒါန ဇာတက်ရအဖြစ် ဆု တောင်းခြင်း	၂၀၃
မနောဘာဝနီယ ဖြစ်သူကို ပန် ကြားလိုခြင်း	၁၁
မနော ဘာဝနီယ ရဟန်းတို့ကို ဆည်းကပ်ခြင်း	၁၆၄
မမြင်ဘူးပဲ မိတ်ဆွေဖြစ်နေသူ ဣသိဒတ္တ	၁၇၉
မရဏန္တိကရောဂါကို မတားနိုင် ခြင်း	၁၅၈
မဟာကပါဋိဟာရိယသုတ်	၁၈၁
မဟာဓနသေဋ္ဌိသူဌေးကြီး ပုဏ္ဏား နွေချင်း ဖြစ်ခြင်း	၃၂၈
မဟာနာမပဏီတဒါယကတေဇင် ရခြင်း	၂၀၀
မဟာနာမမင်းသား သောတာ ပန် ဖြစ်ခြင်း	၂၀၀
မဟာနာမသာကီဝင် အလောင်း ဗျာဒိတ်ခံရခြင်း	၂၀၀
မဟာ နာမ သာကီဝင် မင်း အကြောင်း	၂၀၀
မဟာနာမသာကီဝင်မင်း၏ ရှေး ကောင်းမှု	၂၀၀
မဟာနိဒါနသုတ်ကို ဒေသနာမိဖုရား အား ဟောခြင်း	၂၉
မဟာနိဒါန သုတ္တန်ကို သမဏီ မင်းသမီးဆောင်ခြင်း	၂၂

အကျဉ်းရုပ်စဉ်	စာမျက်နှာ
[မ]	
မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ထေရီ အကြောင်း	၁
မဟာပဇာပတိ–ဟု မှည့်ခေါ်ရပုံ	၁၀
မဟာပညာတေဇင် ဒေသနာထေရီ ရခြင်း	၄၂
မဟာဘိညာပ္ပတ္တ တေဇင် ဆု တောင်းခြင်း	၁၂၈
မဟာဘိညာပ္ပတ္တတေဇင်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၁၃၀
မဟာဘိညာပ္ပတ္တ တေဇင် ဘဒ္ဒ-ကစ္စာနာ ရခြင်း	၁၂၉
မဟာဘိညာပ္ပတ္တသာဝက ဒေး ပါး	၁၃၀
မဟာဘောဂ သူဌေးကြီး၏ ဆု တောင်း ၅-ချက်	၃၀၇
မဟာမာယာ တုသိတာနတ်ပြည်၌ ဖြစ်ခြင်း	၇
မဟာလတာတန်းဆာနှင့် ဃန မဋ္ဌကတန်းဆာ	၂၀၀
မဟာလတာတန်းဆာ ၄-လကြာ ပြုလုပ်ရခြင်း	၂၅၀
မဟာလတာတန်းဆာ ဝတ်ဆင် ရသူ ၃ ဦး	၂၀၃
မာဂဏ္ဍိယဇနီးမောင်နှံအား ချေ ချွတ်ဆုံးမခြင်း	၃၀၃
မာဂဏ္ဍိမိဖုရား၏ရန်တိုက်မှုများ	၃၀၀
မာနစ္ဆကင်းနိုင်သောတရား	၁၅၉
မာနာနုသယကို ပယ်ရန် ဟော ခြင်း	၂၀
မာရ်၏ကျော့ကွင်းသို့ လိုက်ခြင်း မည်ပုံ	၁၅
မာရ်နတ် အကဲစမ်းလာခြင်း	၂၂၅

အကွခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[မ]

မိုးကို ရိုသေစွာ လုပ်ကျေးရမည် ဟူရာ၌ ရှင်းချက် ၂၆၉
မိုးကျောက်အလှုံများ ထမင်း ကျက်လျှင် ငြိမ်းခြင်း ၃၆၉
မုဆိုးအား နှုတ်ပိတ်စကား ပြော ကြားခြင်း ၅၀
မုဆိုး ပဒုမဝတီကို တွေ့ရှိခြင်း ၅၀
မုဆိုး လမ်းကိုအမှတ်အသားပြု၍ ပြန်ခြင်း ၅၁
မုဆိုးသားဘဝ ၁၇၂
မေဏ္ဍကသူဌေးအကြောင်း ၃၈၀
မေဏ္ဍကသူဌေး၏ရွေးကောင်းမှု ၃၈၀
မေဏ္ဍက သူဌေးကြီး၏ အာနုဘော် ၂၄၅
မေဏ္ဍကသူဌေးကြီးသောတာပန် ဖြစ်ခြင်း ၂၄၉
မေဏ္ဍကသူဌေး နောက်ဆုံးဘဝ ဖြစ်ခြင်း ၃၆၂
မေဏ္ဍက သူဌေးဟု အမည်တွင် ခြင်း ၃၆၃
မေတ္တာစျာန်ကို ဝင်စား၍ ဥတ္တရာ နေခြင်း ၃၃၂
မေတ္တာရွှေထား၍ ပဋိပတ်ဖြင့် ပြုစုသူ ၁၄၄
မေတ္တာဝိဟာရီ ဇောဒဂ်ရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း ၂၆၅
မေတ္တာဝိဟာရီ ဇောဒဂ် သာမဝတီ ရခြင်း ၃၁၆
မဂ်ဖိုလ် ရကြောင်း ကောင်းမှု သည် ဥပနိဿယ မည်ခြင်း ၁၇၃
မင်းကြီးထံ သတ္တုလကာယီ အခစား ဝင်ခြင်း ၃၇၄

အကွခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[မ]

မာရဏန္တိကရောဂါ စိတ္တသူကြွယ်၌ စွဲကပ်ခြင်း ၁၆၃
မိခင်ဟောင်းနတ် ဆွမ်းဥိးလှူရန် တိုက်တွန်းခြင်း ၁၅၀
မိဂဒါဝုန် ကျောင်း၌ ဘုရားရှင် နေတော်မူခြင်း ၃၃၈
မိဂါရအမည် ရှင်းချက် ၂၇၄
မိဂါရ၏ဇနီး သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း ၂၇၅
မိဂါရမာတာ အမည်နှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၂၇၄
မိဂါရသူဌေး၏ ဥည့်ခံပွဲ ၂၆၂
မိဂါရသူဌေး မခံမရပ်နိုင်ခြင်း ၂၆၃
မိဂါရသူဌေး သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း ၂၇၂
မိစ္ဆာအယူတို့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မရှိ လျှင် မဖြစ်နိုင် ၁၇၉
မိထွေးတော်ကို ဘုရားလိုက်ပို့ ခြင်း ၁၅
မိထွေးတော် ဂေါတမီ ရဟန်းပြု ချိန် ၈
မိဖုရားငါးရာတို့ကို ကျွန်ပြုလုပ် ပေးခြင်း ၅၉
မိဖုရားငါးရာတို့ မင်းသားငါးရာ တို့ကို ဝှက်ယူခြင်း ၅၄
မိဖုရားများ ဂုံးချောစကားပြော ကြခြင်း ၅၅
မိဖုရားများ မနာလိုစကား ပြော ကြခြင်း ၅၃
မိဖုရားဟောင်း ငါးရာတို့ကို ကျွန် အဖြစ်မှ လွှတ်ခြင်း ၆၀
မိဘမေတ္တာ ကြီးလှစွာ၏ ၁၁၂

အကွဲရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ပ]

မင်းကြီးမြတ်နိုးလွန်းသဖြင့် မနာ
လိုကြခြင်း ၅၃
မင်းကြီးလက်မှ မြား လွတ် ရန်
အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း ၃၁၃
မင်းမိန်းမ ငါးရာကို သောတာပန်
တည်စေသူ ၃၁၈
မင်းမိန်းမ တို့၏ အလိမ်မှု ကြီး
ပေါ်ခြင်း ၅၆
မင်းသားငါးရာတို့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
ဖြစ်ကြခြင်း ၆၀
မင်းသားတို့၏ ကြွတ်အတွင်းမှ
စာတမ်း ၅၇
မင်းသားတို့၏ ကြွတ်ငါးရာ ရေ
မျောခြင်း ၅၆
မင်းသား ၄၉၉-ယောက် သံသေ
ဒဏ် တည်ခြင်း ၅၄
မယ် တော် ကို တရားနာခံပြု၍
သောဏ တရားဟောခြင်း ၃၄၃
မယ်တော်မာယာ သန္တုသိတနတ်
သား ဖြစ်ခြင်း ၇
မုံညင်းဆီ အရှာခိုင်းခြင်းနှင့်စပ်၍
မှတ်ဖွယ် ၁၃၆
မုံညင်းဆီရှာ တတိယအိမ် အ
ရောက်၌ သံဝေဂရခြင်း ၁၃၇
မှုံကြွက်ကျစ်နှင့် ပျား ဆုပ် မုံ
ဘုရားအားလှူခြင်း ၁၅၁
မောင်ပုဏ္ဏ၏ အာနုဘော် ၂၄၇
မောင်ပုဏ္ဏ၏ဘုန်းဟုဆိုမှ ရှေဖြစ်
လာခြင်း ၃၂၇
မျက်စိ အကြည် ရုပ်၌ နိကန္တိ
ကင်းရန် ဟောခြင်း ၁၅၉

အကွဲရာစဉ် စာမျက်နှာ

[မ]

မျက်စဉ်းကြိတ်ဖို့ရန် စန္ဒကူးနှစ်
လှူခြင်း ၂၀၇
မျက်နှာသစ်ရေကို ပုဏ္ဏားလှူခြင်း ၃၂၂
မျက်မှောက် လောကကို အစဲ့
ကင်းရန် ဟောခြင်း ၁၆၂
မျက်မှောက် လောက၌ နိကန္တိ
ကင်းရန်ဟောခြင်း ၁၆၂
မျက်မှောက် လောက ဟူရာ၌
မှတ်သားဖွယ် ၁၆၂
မြကျောက်အရောင်ဖြင့်သာ ဇော
တိကတို့နေခြင်း ၃၆၉
မြေး လေးရာ ထွန်းကားသော
ဝိသာခါ ၂၇၇
မြစ်ကူးသူတို့ ဖောင်ကို မငဲ့ပဲ
သွားပုံ ဥပမာ ၃၆၀
မြစ် ရှစ်ထောင် ထွန်းကားသော
ဝိသာခါ ၂၇၇
မြည်းမ သားဖွားရာ၌ ဝိသာခါ
ပြုစုခြင်း ၂၆၁
မြတ်စွာဘုရားအား ဂန္ဓကုဋီကို
တင်လှူခြင်း ၃၅၈
မြတ်စွာဘုရားအား မအပ် ဟူ
သော စကားနှင့်စပ်၍ မှတ်
ဖွယ် ၂၀၆
မြတ်စွာဘုရား၏ နည်းညွှန်အရ
အပရာဇိတ ဆုတောင်းခြင်း ၃၆၃
မြတ်စွာဘုရား ကျောင်းတော်သို့
မဝင်ခြင်းနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၃၆၀
မြောက်ကျန်းသူ၏ ဆန်တစလယ်
နှင့် မီးကျောက် ၃၆၉
မြို့၏ ရန်သူအဖြစ်ဖြင့် ဖွားလာ၍
သတ္တုကမည်ခြင်း ၁၀၉

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ရ]	
ရတနာခုနစ်ပါး လှည်းမျှား ပြည့် အောင် ပေးကြခြင်း	၁၈၉
ရတ္တညူ တေဒင် ဂေါတမီရခြင်း	၉
ရတ္တညူ တေဒင် ဆုတောင်းခြင်း	၂
ရတ္တညူပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၂
ရဟန္တာ ဖြစ်ကြောင်း သီစေရန် စီမံခြင်း	၁၀၂
ရဟန်းက လူကိုတောင်းပန် ဝန်ချ ရခြင်း	၁၀၅
ရဟန်းတို့သာ နှစ်သက်နိုင်သော တရားမျိုး	၁၆၄
ရဟန်းပြုရန် ခေမာမိဖုရား ခွင့်ပန် ခြင်း	၃၂
ရဟန်းသံဃာ၏ ကိုယ်၌ ဩဇာ သွင်းပေးလိုခြင်း	၂၀၁
ရဟန်းသံဃာ ထိုင်ရန် နေရာ ငါးရာ အမြဲခင်းထားခြင်း	၁၅၅
ရာဇဂြိုဟ်၌ အိမ်မျှားအပေါက် တွေ့ ဖြစ်နေခြင်း	၁၁၀
ရာဇဂြိုဟ်၌ ဘုရားပွင့်နေကြောင်း သတင်းကြားခြင်း	၁၅၄
ရာဇဂြိုဟ်၌ သတ္တုကလူဆိုး သောင်းကျန်းခြင်း	၁၀၉
ရာဇဂြိုဟ်သို့ ၁၀၃-ခုနှစ်၌ ဘုရား ကြွခြင်း	၈၄
ရူပနန္ဒာအား ဝိဇယ သုတ္တန်ကို ဟောခြင်း	၉၇
ရူပနန္ဒာ၏ စရိုက်နှင့်လိုက်အောင် မိန်းမလှ ဖန်ဆင်းခြင်း	၉၇
ရူပနန္ဒာ သုညတကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းခြင်း	၉၇
ရေခပ်ကျန်မ အကြီးအကဲဘဝ	၂

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[မ]	
မွန်မြတ်သည်ကို လှူသူ မွန်မြတ် သည်ကိုရခြင်း	၂၁၀
မြားကို မေတ္တာဖြင့်တားနိုင်သူဟု ချီးမွမ်းကြခြင်း	၃၁၈
[ယ]	
ယမကောဋိနတ်ဘီလူး ပဌမတံခါး မုခ်၌စောင့်ခြင်း	၃၆၇
ယမကောဋိဘီလူး အဇာတသတ်၏ စစ်တပ်ကို တိုက်ဖျက်ခြင်း	၃၇၇
ယသ၏ဇနီးဟောင်း သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း	၂၆၂
ယသ သူငယ်သား ဟိဘိက္ခု ရဟန်းဖြစ်ခြင်း	၂၆၂
ယသ သူငယ်သား သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း	၂၆၁
ယသောဓရာထေရီ အကြောင်း	၁၂၇
ယသောဓရာ ထေရီမ၏ ရှေးဆု တောင်း	၁၂၇
ယသောဓရာ နောက်ဆုံး ဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း	၁၂၈
ယသောဓရာ မိဘ ထွေးတော်ထံ ရဟန်းပြုခြင်း	၁၂၉
ယာဂုအားလုံးကို ကာဠဝဋိယ၏ ဇနီး လှူခြင်း	၄၀၉
ယူဇနာ ၄၅-ခရီး၌ တယူဇနာ တကျော်ငင်းတည်စေခြင်း	၁၅၄
ယူဇနာ သုံးဆယ်ခရီး၌ နတ်တို့ ညှဉ်ခံခြင်း	၁၈၆
ယက်ကန်းသည် အကြီးအကဲဘဝ	၆
ယပ်ခပ်နေသော မိန်းမလှပုံ ဖန်ဆင်းခြင်း	၉၇

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ရ]

ရေမျှော်ခံရသော ဝစီကံနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၄၀၇
ရောက်လေရာအရပ်၌ လာဘ်ရသော သူမျိုး ၁၉၁
ရှေးဦးစွာ သရဏာဂုံ တည်သော ဇေတဒင်ဆုတောင်းခြင်း ၁၄၇
ရှေးက ပေါင်းသင်းဘူး၍ အချစ်စိတ် ဖြစ်ခြင်း ၁၁၁
ရှေးဘဝက သားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ တို့နှင့် တွေ့ခြင်း ၆၃
ရွှေအိုးကြီးလေးလုံး ဇောတိက အတွက်ပေါ်ခြင်း ၃၆၆
ရွှေကြုံပင်ကြီးလေးပင်တို့ ဇော တိကအတွက်ပေါ်ခြင်း ၃၆၇
ရွှေကြူတ်တို့၌ ဆံတော်ထည့်၍ ပင့်ဆောင်ခြင်း ၁၅၁
ရွှေဆိတ်ရုပ်၏ အရှင် ဖြစ်၍ မေတ္တာကမည်ခြင်း ၃၉၃
ရွှေတောင်ပိုင် ဇဋိလသူဌေး ဖြစ်ခြင်း ၄၀၂
ရွှေဒင်္ဂါး အစုန်းချင်းထိအောင် ခင်း၍ မြေဝယ်ခြင်း ၁၅၄

[လ]

လူခစီဝရဝရတေဒဂ် ကိသာဂေါတမီ ရခြင်း ၂၄၁
လူခစီဝရဝရတေဒဂ် ဆုတောင်း ခြင်း ၁၃၀
လူတို့မနှစ်သက်နိုင်သော တရား မျိုး ၁၆၄
လူမသေဘူးသောအိမ်မှ မုံညင်း ဆီ အယူခိုင်းခြင်း ၁၃၆

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[လ]

လူသား စား လျှင် ရဟန်းများ ထုလွှစွဲဉီးအာပတ်သင့်ခြင်း ၃၄၁
လေးဌာနတို့၌ ဆောက်တည်စေ ခြင်း ၁၉၇
လေးထောင်ဖသောနတ်ဘီလူးတို့ စတုတ္ထ တံခါးမှခ်၌ စောင့် ခြင်း ၃၆၇
လောကဝိဒူဂုဏ်တော်အဓိပ္ပါယ် ၁၉၅
လော ကုတ္တရာ တရား လျှို့ဝှက် ထားသင့်ခြင်း ၈၆
လက်ဆောင်ဖြင့်သာ တလလုံး အလှူပေးနေ့ရခြင်း ၁၈၈
လက်ဆောင်များကို ဝိသာခါထံ ပို့ကြခြင်း ၂၆၁
လက်နက်များ အရောင်ထွက်ကာ ဖွားလာသူ ၁၀၇
လက်နက်များ အလျှံတောက်၍ ဖွားမြင်သောသူငယ် ၃၆၄
လက်လုပ်စား အိမ့်ရှင်မဘ၀ . ၆၂
လယ်စောင့် အမျိုးသမီးဘ၀ ၄၇
လာဘ်များ၍ တရားအားထုတ် ခွင့် မရခြင်း ၈၉
လာဘ်ရကြောင်းကို ဟောသော ဂါထာ ၁၉၁
လှူခြင်း၌ မွေ့လျော်သော ဇေတဒင် ဆုတောင်းခြင်း ၁၅၃
လှူဒါန်းရခြင်း၌ မွေ့လျော်သော ဇေတဒင် ဝိသာခါ ရခြင်း ၂၆၄
လှူပြီး ကြာပန်း ပြန်ယူမိသည့် အပြစ်များ ၅၅
လှူပြီးပန်းကို ယူထားရာမှ လှူ ပြန်ခြင်း ၄၇

အကွခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဝ]

ဝိသာခ သူဌေးနှင့်အတူ သော
တာပန် တည်သူပေါင်း ၈၄
ဝိသာခသူဌေး ပြဿနာ မေးခြင်း ၉၁
ဝိသာခသူဌေး ဗိမ္မိသာရ မင်း
ကြီးနှင့် ရင်းနှီးခြင်း ၈၄
ဝိသာခသူဌေး သောတာပန် ဖြစ်
သောနေ့ ၈၄
ဝိသာခါ အရေးဆိုခြင်း ၂၆၄
ဝိသာခါအား ချီးမြှောက်ခြင်း ၂၇၆
ဝိသာခါအားပေးသော ဥစ္စာ
ပစ္စည်းများ ၂၅၉
ဝိသာခါ၏ ထူးခြားချက်များ ၂၇၈
ဝိသာခါ၏နောက်ပိုင်း အရေးဆို
အောင်မြင်ပုံ ၂၇၀
ဝိသာခါ၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၄၃
ဝိသာခါ၏ သား, မြေး, မြစ်ပြ
ဂါထာ ၂၇၇
ဝိသာခါ၏ သား သမီး မြေး မြစ်
များ ၂၇၇
ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီး
အကြောင်း ၂၄၃
ဝိသာခါ ဆု ၈-ပါးရခြင်း ၂၇၇
ဝိသာခါတို့ မိသားစု သာကေတ
မြို့ ပြောင်းနေခြင်း ၂၅၀
ဝိသာခါ ဒါယိကတေဒဂ်
ရရှိခြင်း ၂၉၄
ဝိသာခါနှင့် ရံရွှေများ သောဘာ
ပန် ဖြစ်ခြင်း ၂၄၉
ဝိသာခါ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ဝင်ပုံ ၂၆၀
ဝိဿာသက တေဒဂ် နကုလပိတု
ရခြင်း ၂၃၆

အကွခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[လ-ဝ]

လျှူ ပြီးမှ ပြန်ယူ, ပြန် လျှူမူ
အတွက် မှာထားချက် ၄၈
ဝစီဒုစရိုက်ကြောင့် ခုနစ် ကြိမ်
ရေမျော ခံရခြင်း ၃၉၇
ဝဇီရနတ်ဘီလူး တတိယတံခါးမုခ်
ဦ စောင့်ခြင်း ၃၆၇
ဝဇီရဟာဟု နတ်ဘီလူး စတုတ္ထ
တံခါးမုခ်ဦ စောင့်ခြင်း ၃၆၇
ဝါဆိုနိုင်သော ကျောင်းမျိုး ၂
ဝါဒပြိုင် သပြေခက်ကို နှင်းချေစေ
ခြင်း ၁၂၀
ဝါရ ၉-ပါးဖြင့် သုညတ သဘော
ကို ဟောခြင်း ၁၆၃
ဝိဇယ သုတ္တန်ကို ရှုပနဒ္ဓာအား
ဟောခြင်း ၉၇
ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န-အဓိပ္ပါယ် ၁၉၅
ဝိညာဏ် ၆-ပါးကို အစဲကင်းရန်
ဟောခြင်း ၁၆၀
ဝိညာဏ် ၆-ပါးဌ် နိကန္တိကင်းရန်
ဟောခြင်း ၁၆၀
ဝိနယဓရ တေဒဂ် ပဋ္ဌာစာရာ-
ထေရီ ရခြင်း ၈၁
ဝိနယဓရ တေဒဂ်ရ အဖြစ်
ဆုတောင်းခြင်း ၆၇
ဝိပဿနာကို မနာဘူးပါ ဟူရာဌ်
မှစ်ဖွယ် ၁၆၅
ဝိပဿနာဉာဏ်, မဂ်ဉာဏ်ဂုဏ်ကို
ချီးကျူးသောဂါထာ ၁၆၉
ဝိသာခနှင့် ဓမ္မဒိန္နာတို့၏ မေး-
ဖြ စကားများ ၈၆
ဝိသာခ သူဌေး အောက် မဂ်
သုံးပါးကို မေးခြင်း ၉၁

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဝ–သ]

ဝိဿာသက ဧတဒဂ်ရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း ၂၃၁
ဝိဿာသိကရာထူးကို နန်းကုလ-မာတု ဆုပန်ခြင်း ၃၄၆
ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးတို့၌ ခေမာထေရီ လိမ္မာခြင်း ၃၄
ဝီရိယထက်သန်သော သေးကာ ဟု ထင်ရှားခြင်း ၁၀၁
ဝေဒနာ ၆-ပါးကို အစဲ့ကင်းရန် ဟောခြင်း ၁၆၁
ဝေဒနာ ၆-ပါး၌ နိကန္တိတဏှာ ကင်းရန် ဟောခြင်း ၁၆၁
ဝေယျာဝစ္စ၏ အကျိုးပြစကား ၃၀၅
ဝေယျာဝစ္စမှူး သာမာဝတီကို စုံစမ်းခြင်း ၂၉၈
ဝေသာလီပြည်သူတို့အား ဂေါတမီ တရားဟောခြင်း ၁၃
ဝေဠုဝန် ဥယျာဉ်တော်ဖဲ့ ဂီတိ ၄-ဂါထာ ၂၃
ဝတ်တရားကျေပွန်သော ပဒုမ-ဝတီ ၅၀
ဝန်ခံချက်ကိုပေးတော်မမူဟူသော စကားနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၂၀၁
သက္ကာယဒိဋ္ဌိရှိမှ မိစ္ဆာအယူတို့ ဖြစ်နိုင်ခြင်း ၁၇၉
သကုလာထေရီအကြောင်း ၁၀၄
သကုလာ ထေရီ ဒိဗ္ဗစက္ခုက ဧတဒဂ်ရခြင်း ၁၀၆
သကုလာ ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၀၄
သကုလာ နောက်ဆုံး ဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၁၀၅

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[သ]

သကုလာရဟန်းမ အရဟတ္တဖိုလ် ရခြင်း ၁၀၆
သင်္ကန်း၏ ခေါင်းပါးခြင်း သုံးမျိုး ၁၄၂
သခ်ါရတို့ကို လက္ခဏာ ဉာဏ်ဖြင့် ကြိတ်ခွဲပြုခြင်း ၁၇၅
သင်္ဂဟတရား ၄-ပါး ၁၉၉
သင်္ဂဟဝတ္ထုလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသူ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း ၁၉၈
သတ္တမတံခါးမှခ်၌ ဒီသာမုခ နတ် ဘီလူး စောင့်ခြင်း ၃၆၈
သတ္တဝါနှင့် စပ်သည့် အယူမှား မရှိသူ ၄၀
သတ္တဝါနှင့် စပ်သည့် အယူမှား ရှိသူ ၄၀
သတ္တဝါ ဖြစ်, မဖြစ်ကို မဟော ခြင်းအကြောင်းများ ၄၀
သတုလကာယိမြောက်ကျွန်းသူ ကို နတ်တို့ပို့ခြင်း ၃၆၈
သတ္တုကြ၏ ကောက်ကျစ်သော အကြံ ၁၁၃
သတ္တုက ပြေးသွားနိုင်ခါနီကစ၍ ခိုးယူခြင်း ၁၀၉
သတ္ထာဒေဝမနုဿာနံ-အဓိပ္ပါယ် ၁၉၆
သဒ္ဓါအဦးပြု၍ ရဟန္တာဖြစ်သော ထေရီမ ၁၄၅
သဒ္ဓါအားကြီးသော ဧတဒဂ်ရသူ ထေရီမ ၁၄၆
သဒ္ဓါတရား အဦးပြု၍ ဝိပဿနာ ပွါးခြင်း ၁၄၅
သဒ္ဓါဓိမုတ္တ ဧတဒဂ်ဆု တောင်း ခြင်း ၁၄၄

အကွောရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သာကေတမြို့၏ အဓိပ္ပါယ်	၂၅၁
သာမဏေရီမအား စေခိုင်းမိ၍ ကျွန် ဖြစ်ရခြင်း	၃၀၇
သာမာဝတီ၏ ရွေးဆုတောင်း	၂၉၄
သာမာဝတီကို ဥဒေနမင်း မိဖုရားမြောက်ခြင်း	၃၀၁
သာမာဝတီ ဃောသကသူဌေးကြီး သမီး ဖြစ်ခြင်း	၃၀၀
သာမာဝတီတို့၏ ရွေးအကုသိုလ်ကံ	၃၁၆
သာမာဝတီတို့ ခုဇ္ဇုတ္တရာထံ တရားနာကြခြင်း	၃၀၆
သာမာဝတီတို့တဖဲ့လုံး သောတာပန် ဖြစ်ကြခြင်း	၃၀၅
သာမာဝတီတို့ မီးတိုက်၍အသတ် ခံရခြင်း	၃၁၅
သာမာဝတီတွေ့ကြုံရသည့် အနိဋ္ဌ လောကဓံ	၂၉၇
သာမာဝတီ မေတ္တာဝိဟာရီ တေဒင်ရခြင်း	၃၁၉
သာမာဝတီ သူဌေးသမီး	၂၉၆
သာမိစိပ္ပဋိပန္နဒုက္ခ်တော် အဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
သာလဝတီ ပြည့်တန်းဆာ၏ သား ဇီဝက	၂၂၈
သာဝတ္ထိနှင့် ရာဇဂြိုဟ် အကြား ၄၅-ယူဇနာခရီး	၁၅၄
သာဝတ္ထိပြည်သို့ကြွရန် ဘုရားရှင်၏ ဝန်ခံချက်ယူခြင်း	၁၅၄
သာသနာ၌ ငါးဆယ့်လေးကုဋေ စွန့်လှူခြင်း	၁၅၄

အကွောရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သဒ္ဓါဓိမုတ္တ ဇောဒင် သိဂ်ါလက မာတုထေရီ ရခြင်း	၁၄၆
သဒ္ဓါဓုရ ရဟန္တာထေရိမ ဖြစ်ခြင်း	၁၄၆
သဒ္ဓါလွန်ကဲသူအား ကြည်ညိုဖွယ် တရားဟောခြင်း	၁၄၅
သဒ္ဓိန္ဒြေလွန်ကဲသောထေရိမ	၁၄၅
သန္ဓိဋ္ဌကဂုဏ်တော် အဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
သပိတ်ခြေပြုရန် ရွှေလက်ကောက် လှူ၍ ပညာရှိရခြင်း	၃၀၈
သပိတ်ဖြင့် မျက်နှာသစ်ရေခပ်၍ ပုဏ္ဏား လှူခြင်း	၃၂၂
သပိတ်လေးလုံး တလုံးတည်းဖြစ်ရန် အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း	၁၅၀
သဗ္ဗဓမ္မကို အစဲကင်းရန် ဟော ခြင်း	၁၆၃
သဗ္ဗဓမ္မဋ္ဌိ နိကန္တိကင်းရန် ဟော ခြင်း	၁၆၃
သမဏဂုတ္တာမင်းသမီး ပြဟ္မစရိယ ဖြင့် နေခြင်း	၄၆
သမဏီမင်းသမီး မဟာနိဒါန သုတ္တန်ကို ဆောင်ခြင်း	၂၂
သမ္မပ္ပဓာန်လှုံလ တေဒင်သောဏာ ရခြင်း	၁၀၃
သမာနတ္တတာ-အဓိပ္ပါယ်	၁၉၉
သမာပတ်မှ ထချိန်နှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၃၀၆
သမ္မာသမ္မဒ္ဓ-အဓိပ္ပါယ်	၁၉၅
သမီးဥတ္တရာ သောတာပန် ဖြစ် ခြင်း	၃၂၀
သရဏာဂမန ဇောဒင် သုဇာတာ ရခြင်း	၂၄၃

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[သ]

သားကို အစဲ့ပြု၍ နကုလပိတု
မည်ခြင်း ၂၃၂
သား တကျိပ်, သမီး တကျိပ်ရ
သော ဝိသာခါ ၂၂၃
သားနကုလကို အစဲ့ပြု၍ နကုလ
မာတု မည်ခြင်း ၂၃၂
သားသမီးတကျိပ်ရ၍ ဗဟုပုတ္တိက
သောဏာ မည်ခြင်း ၉၉
သားသုံးယောက်၏ ဘုန်းကံကို
ဇဋိလသူဌေးကြီးစုံစမ်းခြင်း ၄၀၆
သိက္ခာကြီး သူနှင့် ငယ် သူ တို့
တောင်းပန်ပုံများ ၁၀၃
သိက္ခာသုံးပါးသည် နိဗ္ဗာန် သို့
သက်ဝင်ခြင်း ၉၂
သိခီဘုရားရှင်အား ဆွမ်းဦး လှူ
သော ညီနောင်များ ၁၄၈
သိင်္ဂါလက အရပ်မျက်နှာတို့ကို
ရှိခိုးခြင်း ၁၄၅
သိင်္ဂါလက မာတု ထေရီ
အကြောင်း ၁၄၃
သိင်္ဂါလကမာတု ထေရီမ၏ ရှေး
ဆုတောင်း ၁၄၃
သိင်္ဂါလကမာတု ထေရီ သဒ္ဓါမိ-
မုတ္တ တေဒင် ရခြင်း ၁၄၆
သိင်္ဂါလကမာတု နောက်ဆုံးဘဝ
ရဟန်းပြုခြင်း ၁၄၄
သိင်္ဂါလကမာတု ရဟန်းမ-ပြု
ခြင်း ၁၄၅
သိင်္ဂါလကမာတု သော်တာပန်
ဖြစ်သော တရားပွဲ ၁၄၅
သိရိမာ ဥတ္တရာကို တောင်းပန်
ဝန်ချခြင်း ၃၃၃

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[သ]

သိရိမာကို အငှါးထား၍ ဥတ္တရာ
ဥပုသ်စောင့်ခြင်း ၃၃၁
သိဝိတိုင်း၌ ဥမ္မာဒန္တီ ဖြစ်ခြင်း ၄၆
သီလတို့ကို ဆင်ခြင်လျက် ဥတ္တရာ
နေခြင်း ၃၃၁
သီလမရှိသော ရဟန်းဟု နတ်တို့
ပြောခြင်း ၂၁၃
သီလရှိသူ၏ တောင့်တမှု ပြည့်စုံ
ခြင်း ၁၉၄
သီလဝန္တတို့၏ ဂုဏ်ကိုသာ အာရုံ
ပြုခြင်း ၂၁၃
သီလဝန္တ နှင့် ဒုဿီလ တို့ အား
သဒ္ဓါတူမျှထားခြင်း ၂၁၃
သုဂတဂုဏ်တော် အဓိပ္ပါယ် ၁၉၅
သုဇာတာ ပဌမံ သရဏဂမန
တေဒင် ရခြင်း ၂၄၃
သုဇာတာ သူဌေးကတော်
အကြောင်း ၂၃၈
သုဇာတာ သူဌေးကတော်၏ ရှေး
ကောင်းမှု ၂၃၈
သုဇာတာ သောတာပန် ဖြစ်
ခြင်း ၂၄၂
သုညတ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရှုပနဒ္ဓာ
စီးဖြန်းခြင်း ၉၇
သုညတ သဘောကို ၉-ဝါရတို့ဖြင့်
ဟောခြင်း ၁၆၃
သုဒတ္တဟု မှည့်ခေါ်သော အနာ
ထပိဏ် ၁၅၃
သုဓမ္မမထေရ် စိတ္တသူကြွယ်ကို
တောင်းပန်ရခြင်း ၁၈၅
သုဓမ္မာ အနှစ်နှစ်သောင်း ဗြဟ္မ
စရိယကျင့်သုံးခြင်း ၈၃

အကွေရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သုဓမ္မာ မည်သော ကိကိမင်းကြီး သမီးတော်	၈၃
သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ်တော်အဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်း၏ သမီးတော် ဘဒ္ဒါ ကစ္စာနာ	၁၂၈
သုပ္ပဝါသာ၏ ရှေးကောင်းမှု	၃၃၅
သုပ္ပဝါသာ ပဏီတဒါယိကတေဒဂ် ရခြင်း	၃၃၇
သုပ္ပဝါသာ သာကီဝင်မင်းသမီး အကြောင်း	၃၃၅
သုပ္ပဝါသာ သောတာပန် ဖြစ် ခြင်း	၃၃၆
သုပ္ပိယာ၏ အံ့သြလောက်သော ဒါန စေတနာ	၃၃၈
သုပ္ပိယာ၏ ရှေးကောင်းမှု	၃၃၇
သုပ္ပိယာဥပါသိကာအကြောင်း	၃၃၇
သုပ္ပိယာ ဥပါသိကာ နောက်ဆုံး ဘဝဖြစ်ခြင်း	၃၃၈
သုပ္ပိယာ ဂိလာနုပဋ္ဌာကီ ဧတဒဂ် ရခြင်း	၃၄၂
သုပ္ပိယာ ဒါယိကာမ နှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၂၈၁
သုပ္ပိယာ သောတာပန် ဖြစ်ပြီး ခြင်း.	၃၃၈
သုမနဒေဝီ၏ အာနုဘော်	၂၄၇
သုမနနတ်မင်းကြီး ဧရာဝဏ်မျိုးကို ပေးခြင်း	၄၁၂
သုမနပဓေကဗုဒ္ဓါအား သစ်သီး လှူခြင်း	၁၄၇
သုမနသူဌေးကြီး၏သား အနာထပိဏ်	၁၅၃
သုသုမာရဂိရမြို့–အဓိပ္ပါယ်	၂၃၂

အကွေရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သူကြွယ်ကတော်ဘဝ	၁၂၅
သူငယ်ချင်း ပေးသော ဥပါယ် ကောင်း	၁၃၂
သူဌေးအဖြစ်မှ မလျော့ကျစေ သောဥပါယ်ကောင်း	၁၃၂
သူဌေးကတော်ဥတ္တရာ သောတာ ပန် ဖြစ်ခြင်း	၃၂၀
သူဌေးဘွဲ့ရ မင်္ဂလာပွဲ ပဏ္ဍာသီဟ သူဌေး ကျင်းပခြင်း	၃၂၀
သူတပါး အပြစ်ကို မြင်လွယ်ပုံ ဘုရားဟောခြင်း	၃၉၄
သူရမ္မဋ္ဌ၏ မတုန်လှုပ်သော သဒ္ဓါ တရား	၂၂၆
သူရမ္မဋ္ဌသူဌေးအကြောင်း	၂၂၃
သူရမ္မဋ္ဌသူဌေး အဝေစ္ဆပ္ပသန္နဒေ တေဒဂ်ရခြင်း	၂၂၇
သူရမ္မဋ္ဌသူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု	၂၂၃
သူရမ္မဋ္ဌသူဌေး နောက် ဆုံး ဘဝ ဖြစ်ခြင်း	၂၂၄
သူရမ္မဋ္ဌသူဌေး သောတာပန် ဖြစ် ခြင်း	၂၂၄
သူအပြစ်မြင်၍ ကိုယ့်အပြစ် မမြင် တတ်ခြင်း	၃၉၄
သေနသူကြွယ် ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၃၅၆
သေနိယသူဌေးသမီး သုဇာတာ	၂၃၀
သေမှအဆုံးသတ်မည့် ရောဂါရှင် ကို တရားသာ ဟောခြင်း	၁၅၀
သေလ ပုဏ္ဏားနှင့် ဝေနေယျတို့ အတွက် ဒေသစာရီကြွခြင်း	၂၄၅
သေး သွယ် သော ကိုယ် ရှိ၍ ကိသာဂေါတမီ မည်ခြင်း	၁၃၁

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[သ]

သောကဖြစ်ရခြင်းအကြောင်းကို လျှောက်ခြင်း ၇၅
သောကမျက်ရည် သမုဒ္ဒြာ ရေထက် များပုံ ၇၆
သောဏကုဋိကဏ္ဏ၏ မယ်တော်နှင့် ရင်းနှီးသူ ၃၄၃
သောဏာထေရီအား သြဘာသတရား ဟောခြင်း ၁၀၁
သောဏာထေရီမကြီး ရေနွေးအိုးတန်ခိုးပြခြင်း ၁၀၂
သောဏာဘိက္ခုနီ အာရဒ္ဓဝီရိယတေဒဂ် ရခြင်း ၁၀၄
သက်တော်ရှင် ဆံတော် တို့ကို စေတီတည်ခြင်း ၁၅၁
သစ်ပင်ကိုင်ကာ လှည့်လျက် တရားအားထုတ်ခြင်း ၁၀၀
သစ်ပင်စောင့်နတ်များ စိတ္တ သူကြွယ်ထံ လာခြင်း ၁၉၃
သဲပုံ၌ သပြေခက်စိုက်၍ ဝါဒပြိုင်သူ ရှာခြင်း ၁၁၈
သိမ်မွေ့သောတရား ဒေမာထေရီ ဟောခြင်း ၃၄
သံဃဂုဏ်တော် ၉-ပါးအဓိပ္ပါယ် ၁၉၆
သံဃာတော်၏အကျိုးဂုဏ်၅ ပါး ၁၉၇
သံဃာတော်၏ အကြောင်းဂုဏ် ၄-ပါး ၁၉၆

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[သ]

သံဃပဒ္မာက ဧတဒဂ် ဥဂ္ဂတ သူဌေး ရခြင်း ၂၁၃
သံဃပဒ္မာန ဧတဒဂ် ဆုတောင်းခြင်း ၂၁၁
သံသေဒဇမင်းသားများ ၅၄
သုံးထောင်သော နတ်ဘီလူးတို့ တတိယ တံခါးမုခ်၌ စောင့်ခြင်း ၃၆၇
သုံးလတိုင် ကျောင်းရေစက်ချပဲ့ကျင်းပခြင်း ၁၅၄
သွာကွာတဂုဏ်တော် အဓိပ္ပါယ် ၁၉၆
သွေးစက်၌ သံသေဒဇတည်ခြင်း ၅၄

[ဟ]

ဟတ္ထကာဠဝကအလောင်း ဗျာဒိတ် ခံရခြင်း ၁၉၈
ဟတ္ထကာဠဝက ပရိသသင်္ကန ဧတဒဂ်ရခြင်း ၁၉၈
ဟတ္ထကာဠဝက သီတင်းသည် အကြောင်း ၁၉၇
ဟတ္ထကာဠဝက သီတင်းသည်၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၉၇
ဟတ္ထကံ=လက်အမှုလှုံ့ဒါန်းခြင်း ၅
ဟတ္ထိဂါမအရပ်သို့ ဘုရားရောက်တော်မူခြင်း ၂၁၂

မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ ဒုတိယပိုင်း
မှတ်သားဖွယ် အကွာရာစဉ် ပြီး၏။

ပ-မ-သ-စ—၁၅၄၀—၁၄-၃-၇၃—၅၀၀၀။ (၁)

အလိမ္မာ-စာမှာရှိသည်
လူတော်လူကောင်းဖြစ်အောင်
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့မှ
မြန်မာ့ပြန်ကျမ်းများကိုဖတ်ပါ

နိုင်ငံတော်ဗုဒ္ဓသာသန

မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်း

ပဌမတွဲ (ပဌမပိုင်း) အလောင်းတော်သုမေဓာအကြောင်း တောထွက်ခန်း, ဗျာဒိတ်ခံယူခန်း, ပါရမီတော်ဆင်ခြင်ခန်း။

ပဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း) ဒီပင်္ကရာဘုရားမှ ကဿပဘုရားအထိ ဘုရား ၂၄-ဆူ အကြောင်းနှင့် အလောင်းတော် ဗျာဒိတ်ခံယူခြင်း။

ဒုတိယတွဲ အလောင်းတော် ပဋိသန္ဓေယူသည်မှ ဘုရားဖြစ်ပြီး ၁-ဝါရသည်အထိ အကြောင်းများ။

တတိယတွဲ ဘုရားရှင် ၂-ဝါမှ ၉-ဝါအထိ အကြောင်းများ။

စတုတ္ထတွဲ ဘုရားရှင် ၉-ဝါမှ ဂါ ၂၀-အထိ အကြောင်းများ။

ပဉ္စမတွဲ ဘုရားရှင် ၂၁-ဝါမှ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည်အထိ အကြောင်းများနှင့် ကမ္ဘုရဝတနာ (တရားရတနာ) အခန်း။

ဆဋ္ဌမတွဲ(ပဌမပိုင်း) ဘုရားရှင်၏ ကပည်ဿာဝက အရှင်သာရိပုတ္တရာမှ အရှင် မောဃရာဇအထိ အမြဟ်ဆုံး တေဒဂ်ဘွဲ့ရ သံဃာတော် များအကြောင်း-သံဃရတနာ အခန်း။

ဆဋ္ဌမတွဲ(ဒုတိယပိုင်း) ဘုရားရှင်၏ ကပည်ဿာဝိကာမ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီထေရီမှစ၍ အမြဟ်ဆုံး တေဒဂ်ဘွဲ့ရ ရဟန်း မိန်းမများနှင့် လူဒါယကာ-ဒါယိကာမတို့၏ အကြောင်း သံဃရတနာ အခန်း။

နိုင်ငံတော်ဗုဒ္ဓသာသန မဟာဗုဒ္ဓဝင် အစ, အဆုံး (၆-တွဲ ၁-အုပ်) ထွက်ပြီ။

တိပိဋကဓရ ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန် ၇-တွဲ ထွက်ပြီ။